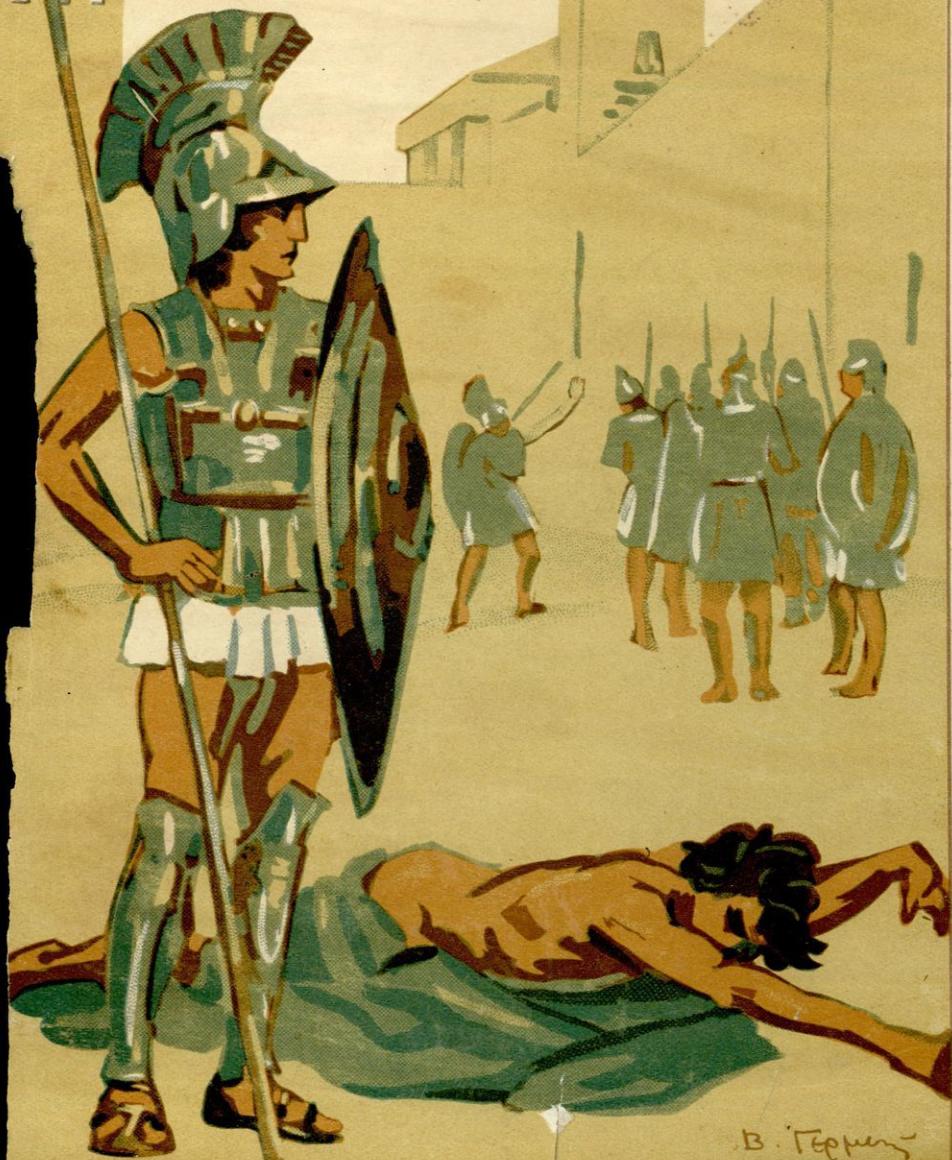

ΟΜΗΡΟΥ

ΙΛΙΑΣ

Β. Γερμηνός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπρόσωπης Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ερεύνη
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

Μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλώσσαν
μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἐπικήν ποίησιν καὶ εἰς
τὴν Ἰλιάδα καὶ μετὰ σχετικῶν περιλή-
ψεων καὶ σημειώσεων.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ Ν—Ω

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ·
14-6 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 14-6

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγῖδα τῶν
ἡμετέρων Καταστημάτων.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ N.

*Δεινόταται μάχαι πλησίον τῶν νηῶν μὲ ποικίλας
διακυμάνσεις.*

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ N.

[Ένθη οι Τρώες διαπεράσαντες τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων ἐμάχοντο ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ποσειδῶν συγκινηθεὶς ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων προχωρεῖ κρύψα ἀλὸ τὸν Δία πρὸς σωτηρίαν τῶν πλοίων ὡς βιοηθὸς (στ. 1—4) καὶ ὑπὸ μορφὴν ἀνδρὸς πρῶτον μὲν τοὺς δύο αἴαντας, κατόπιν δὲ καὶ ἄλλους προκρίτους παρορμῷ πρὸς γενναίαν ἀντίστασιν (στ. 43—125). Οἱ Αἰαντες λοιπὸν καὶ ἄλλοι τὸν Ἐκτορα ἐν τῷ μέσῳ τῆς παρατάξεως ἐμποδίζουσιν ἀπὸ τῆς καταστοφῆς τῶν πλοίων (στ. 126—205) ὁ Ἰδομενεὺς κατόπιν παρορμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ προσλαβὼν καὶ τὸν Μηριόνην σπεύδει καὶ μάχεται πρὸς τάριστερὰ τῆς μάχης (στ. 206—329), μεθ' ὁ ἀγρία μάχη συγκροτεῖται, καθ' ἣν τοὺς μὲν Τρώας εὐνοεῖ ὁ Ζεὺς, τοὺς δὲ Ἑλληνας ὁ Ποσειδῶν, μεταξὺ δὲ τῶν Ἑλλήνων διαπρέπει ἡ ἀνδρεία τοῦ Ἰδομενέως, ὃστις τοὺς Ὀθρυονέα, "Ἄσιον καὶ Ἀλκάθοον φονεύει καὶ ὁ ἴδιος μετὰ τῶν Μηριόνου καὶ Ἀντιλόχου καὶ Μενελάου κατὰ τῶν Αἰνείου καὶ Δηϊφόβου καὶ Ἐλένου καὶ Πλάριδος ἐπιτυχῶς ἀγωνίζεται (στ. 330—673) ἀλλὰ καὶ τὸν Ἐκτορα ἐν τῷ μέσῳ τῆς παρατάξεως πιέζουσιν οἱ Αἰαντες καὶ ἄλλοι, ὥστε κλονίζονται οἱ Τρώας (στ. 674—722), ἀλλὰ διὰ συμβουλῆς τοῦ Πολυδάμαντος ἔνθαρρουνθεὶς ὁ Ἐκτωρ καὶ σιφνιδίως πάλιν συγκεντρώσας τοὺς Τρώας δόηγει αὐτοὺς κατὰ τῶν Ἑλλήνων (στ. 723—808). Ἐν τέλει νέαν μάχην κινεῖ ὁ Αἴας καὶ διὰ πελωρίας ἐκάθειν κραυγῆς ὁ ἀγῶν γίνεται (στ. 809—837)].

"Ο Ζεὺς δὲ ἀφοῦ πλέον τοὺς Τρώας καὶ τὸν Ἐκτορα ἐπληρίσασεν εἰς τὰ πλοῖα, αὐτοὺς μὲν ἀφινε πλησίον τῶν πλοίων νὰ ἔχωσι τὸν μόχθον καὶ τὴν ταλαιπωρίαν τῆς μάχης συνεχῶς, αὐτὸς δὲ πρὸς ἄλλο μέρος ἔστρεψε τοὺς λαμπρούς του διφθαλιμούς, μακρὰν προσβλέπων πρὸς τὴν γῆν τῶν ἵππους τρεφόντων Θρακῶν καὶ τῶν ἐκ τοῦ πλησίον μαχομένων Μυσῶν καὶ τῶν θαυ-

μαστῶν Ἰππημολγῶν, τῶν γαλακτοφάγων, καὶ τῶν Ἀβίων, δικαιοτάτων ἀνθρώπων· εἰς τὴν Τροίαν ὅμως οὐδόλως πλέον ἔστρεφε τοὺς λαμπρούς του δφθαλμούς· διότι δὲν ἥλπιζε δὰ αὐτὸς· εἰς τὴν φυχήν του ὅτι κάποιος ἐκ τῶν ἀθανάτων θεῶν μεταβάξεις εἰς τὴν μάχην θὰ βοηθῇ ἢ τοὺς Τρῶας ἢ τοὺς Ἕλληνας.

- 10 Οὐδέ ὁ ἴσχυρὸς σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν εἶχε τυφλὴν (ἀγονον) ἐπίβλεψιν· διότι καὶ αὐτὸς θαυμάζων καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῆς δασώδους Σαμοθράκης· διότι ἀπ' ἐκεῖ ἐφαίνετο μὲν ὅλη ἡ Ἱδη, ἐφαίνετο δὲ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων· ἐκεῖ λοιπὸν αὐτὸς δὰ ἔξω τῆς θαλάσσης βαδίζων ἐκάθητο καὶ εὐσπλαγχνίζετο τοὺς Ἕλληνας δαμαζομένους ὑπὸ τῶν Τρῶων, μεγάλως δ' ἥγανάκτει ἐννῦτιον τοῦ Διός· πάρατα δὲ κατέβῃ ἐκ τοῦ ἀποκορύμνου δρούς προβαίνων μὲ ταχέα βήματα διὰ τῶν ποδῶν του· ἔτρεμον δὲ τὰ μακρὰ δρόντα καὶ τὰ δάση ὑπὸ τοὺς ἀθανάτους πόδας τοῦ
- 15 Ποσειδῶνος βαδίζοντος· τοεὶς φοράς μὲν ἥνοιξε τὰ βήματά του βαδίζων, τὴν δὲ τετάρτην φοράν ἐφθασεν εἰς τὸ τέρμα, δηλ. εἰς τὰς Αἰγάς (πόλιν τῆς Ἀχαΐας ἢ τῆς Εὐβοίας)· ἐκεῖ δὲ δι' αὐτὸν δονιμαστὰ ἀνάκτορα εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης χρυσᾶ καὶ ἀπαστράπτοντα ἔχουσι κατεσκευασθῆ, ἀθάνατα πάντοτε· ἐκεῖ λοιπὸν φρύνασας ἔθετεν ὑπὸ τὸ δχημά του τοὺς δύο ἐφωδιασμένους μὲ γαλκῆν πατοῦσαν ἵππους τοὺς ταχέως πτεροπακίζοντας, τοὺς ἔχοντας καίτην μὲ χρυσᾶς τούχας, δ' ἵδιος δ' ἐνεδύθη χρυσᾶ ὅπλα πέριξ τοῦ σώματός του καὶ ἔλαβε μάστιγα χρυσῆν καλῶς κατεσκευασμένην καὶ ἀνέβη ἐπάνω εἰς τὴν Ἱδικήν του ἄμαξαν· ἐκίνησε δὲ νὰ διευθύνῃ αὐτὴν ἀνὰ τὰ κύματα· ἐπήδων δὲ τὰ κήτη πανταχόθεν ἐκ τῶν κυνηγώνων των ἔνεκα αὐτοῦ καὶ δὲν ἥγνόησαν (= ἀνεγνώρισαν) τὸν θεόν· περιχαρῆς δὲ ἡ θάλασσα ἥνοιγετο· οἱ δὲ ἵπποι ἐπτεροπακίζον πολὺ ταχέως καὶ (ἔνεκα τούτου) δὲν ἔβρεχετο κατώθεν δὲ γαλκοῦς ἀξών· αὐτὸν δ' οἱ εὐκίνητοι (=καλῶς πηδῶντες) ἵπποι ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων.
- 20 Υπάρχει δὲ κάποιον πλατὺν σπήλαιον εἰς τὰ βάθη τῆς βαθείας θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Τενέδου καὶ τῆς ἀποκορύμνου Ἰμβρου· ἐκεῖ λοιπὸν ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους του δ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν λύσας αὐτοὺς ἀπὸ τὸ δχημα καὶ ἔβαλε πλησίον αὐτῶν

‘Υπάρχει δὲ κάποιον πλατὺν σπήλαιον εἰς τὰ βάθη τῆς βαθείας θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Τενέδου καὶ τῆς ἀποκορύμνου Ἰμβρου· ἐκεῖ λοιπὸν ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους του δ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν λύσας αὐτοὺς ἀπὸ τὸ δχημα καὶ ἔβαλε πλησίον αὐτῶν

35

θείαν τροφήν, διὰ νὰ τρώγωσι πέριξ δὲ τῶν ποδῶν των ἔβαλε κχροσᾶ πεδούκλια (=δεσμὰ) ἀδιάρρητα καὶ ἀδιάλυτα, διὰ νὰ περιμένωσιν ἐκεῖ στερεῶς τὸν ἐπιστρέψαντα θεόν· ἐκεῖνος δ' ἀνεγάρησε ποδὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἐλλήνων.

Οἱ Τρῶες δὲ συγκεντρωμένοι ὅμοιοι μὲ φλόγα ἢ μὲ θύελλαν ἀκαταπαύστως ἡκολούθουν τὸν Ἐκτορα ἔχοντες μεγάλην ὁρμήν, θιοριβόδεις (κατ' ἄλλους=ἄνευ θιορύθου), ἀμφότες φωνάζοντες· ἥλπιζον δὲ ὅτι θὰ κυριεύσωσι τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων καὶ ὅτι θὰ φονεύσωσι πλησίον αὐτῶν ὅλους τοὺς ἀρίστους· ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν διὰ συγκρατῶν τὴν γῆν καὶ ὁ σείων τὴν γῆν παρόδημα τοὺς Ἐλληνας, προσελθὼν ἐκ τῆς βαθείας θαλάσσης, ὅμοιωθεὶς μὲ τὸν Κάλχαντα κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ἀκατάβλητον φωνήν· ποδὸς τοὺς δύο Αἴαντας πρόστους δημιύρησεν, ἀν καὶ ἥσαν καὶ οἱ ἕδιοι μὲ πόλλην ὁρμήν· «Αἴαντες, σεῖς οἵ δύο βεβαίως θὰ σώσητε τὸν στρατὸν τῶν Ἐλλήνων, ἐάν ἐνθυμηθῆτε τὴν πολεμικὴν σας δύναμιν καὶ οὐχὶ τὴν κρονεὸν φυγήν· διότι εἰς ἄλλο μὲν μέρος ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν φοβοῦμαι τὰς ἀκατανικήτους (ἀπίστους)χειρας τῶν Τρώων, οἱ όποιοι εἰς πλῆθος κατέβησαν ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος· διότι θὰ τοὺς συγκρατήσωσιν ὅλους οἱ καλὰς περικνημῖδας ἔχοντες Ἐλληνες· ἐκεῖ ὅμως φοβερώτατα δὲ ὑπερφοβοῦμαι, μήπως πάθωμεν τίποτε, ὅπου, ὡς γνωστόν, διευθύνει δὲ λυσσώδης καὶ ὅμοιος μὲ φλόγαν Ἐκτωρ, ὁ όποιος κανεῖται ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου Διός· εἰς τὰς φρένας δὲ καὶ τῶν δύο σας εἴθε κάποιος ἐκ τῶν θεῶν νὰ ἐνεργήσῃ καὶ σεῖς οἱ ἕδιοι νὰ στέκησθε σταθερῶς καὶ ἄλλους νὰ παρακινήσῃτε· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δύνασθε ν' ἀναχαιτίσητε αὐτόν, ἀν καὶ ἔχῃ μεγάλην ὁρμήν, μακρὰν τῶν ταχυπλόων πλοίων, καὶ ἐάν δὲ ἕδιος Ὁλύμπιος Ζεὺς ἔξεγείῃ αὐτόν».

Εἶπεν αὖτα διὰ συγκρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ διὰ ὁάρδουν κτυπήσας καὶ τοὺς δύο τοὺς ἐγέμισε μὲ ἴσχυρὰν δύναμιν καὶ τὰ μέλη των ἔκαμεν ἐλαφρά, δηλ. τοὺς πόδας καὶ ἀνωθεν τὰς χειρας· ὁ ἕδιος δέ, καθὼς ταχύπτερος ἵερας (γεράκι, ξυφτέρι) σηκώνεται νὰ πτερακίσῃ, ὁ όποιος, ὃς συνήθως γίνεται, σηκωθεὶς ἀπὸ ἀπόκρημνον καὶ ὑψηλὸν βράχον ἥθελεν ὁρμήσει διὰ μέσου πεδιάδος νὰ καταδιώκῃ ἄλλο ὅρνεον, τοιουτοցόπως

40

45

50

55

60

65 ἀπ' αὐτῶν ἐκινήθη φεύγων ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· ἐκ τούτων τῶν δύο ὅμως πρότερον ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὁ ταχὺς νῖδος τοῦ Ὄιλέως Αἴας, εὐθὺς δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶπε πρὸς τὸν νῖδον τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντα· «Αἴα, ἐπειδὴ κάποιος ἐκ τῶν θεῶν, οἱ δοποῖοι κατέχουσι τὸν Ὀλυμπὸν, δομοιάζων μὲν τὸν μάντιν παρακινεῖ ἡμᾶς τοὺς δύο νὰ μαχῷμεθα πλησίον τῶν πλοίων,—
 70 οὐδὲ εἶναι οὔτος βεβαίως ὁ Κάλχας, ὁ χοησμοδότης οἰωνοσκόπος· διότι εὐκόλως ἀνεγνώρισα ὅπισθεν τὰ ἵχη τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν του, ὅτε ἀνεχώρει—διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἔντος τῶν ἀγαπητῶν μου στηθῶν ἡ ψυχή μου περισσότερον ἔχει
 75 δομῆν νὰ πολεμῶ καὶ νὰ μάχωμαι, ἔχουσι δὲ μεγάλην δομῆν καὶ οἱ πόδες μου ὑποκάτωθεν καὶ αἱ χειρές μου ὑπεράνωθεν».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ νῖδος τοῦ Τελαμῶνος Αἴας· «τοιουτορόπως τόρα καὶ εἰς ἐμὲ πέριξ τοῦ δόρατός μου αἱ ἀκατανίκητοι χειρες ἔχουσι μεγάλην δομῆν καὶ εἰς ἐμὲ ἡ δύναμις ἔχει σηκωθῆ, ὑποκάτω δὲ καὶ κατὰ τοὺς δύο πόδας ἔχω λάβει δομῆν· σφοδρῶς δ' ἐπιθυμῶ καὶ μόνος νὰ μάχωμαι ἀκαταπαύστως ἐναντίον τοῦ νίδον τοῦ Πριάμου· Ἐκτορος τοῦ ἔχοντος μεγάλην δομῆν».

Τοιουτορόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον χαριόσυνοι διὰ τὴν πρὸς μάχην δομῆν, τὴν δοποίαν ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχήν των θεός· κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον τοὺς ὅπισθεν Ἔλληνας παρώρμησεν ὁ συγκρατῶν τὴν γῆν Ποσειδῶν, οἱ δοποῖοι πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων ἀνέπαυον τὴν ἀγαπητήν τῶν παρδίαν. τούτων λοιπὸν συγχρόνως μὲ τὴν θλιβερὸν κούρασιν τὰ ἀγαπητὰ μέλη των εἶχον λυθῆ, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἀντῶν θλῖψις ἐγίνετο, διότι ἔβλεπον τοὺς Τρῶας, οἱ δοποῖοι εἰς πλῆθος κατέβησαν ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος. τούτους δὰ αὐτοὶ βλέποντες ὑποκάτω ἀπὸ τὰς ὀφρῦς των ἔχουνον δάκρυα. διότι ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ ὑπεκφύγωσι τὸ πακόν· ἀλλ' ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν πορευθεὶς πρὸς αὐτὸὺς εὐκόλως παρώρμα τὰς ἴσχυρὰς των φάλαγγας, εἰς τὸν Τεῦχον κατὰ ποδῶν καὶ εἰς τὸν Λήπτον μετέβη παρακινῶν καὶ εἰς τὸν ἥρωα Πηγέλεων καὶ εἰς τὸν Θόαντα καὶ εἰς τὸν Δηϊπνον καὶ εἰς τὸν Μηριόνην καὶ εἰς τὸν Ἀντίλοχον, τεχνίτας τῆς πολεμικῆς κραυγῆς. τούτους αὐτὸς δὰ παρο-

95

μῶν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «ἔντροπή, Ἐλληνες, νεαροὶ νεανίαι εἰς σᾶς ἐγὼ τοῦλάχιστον μαχομένους ἔχω πεποίθησιν ὅτι θὰ σώσητε τὰ ίδικά μας πλοῖα· ἐν ᾧ περιπτώσει δὲ σεῖς θὰ ἀμελῆτε τὸν ὀλέθριον πόλεμον, τόρα πλέον φαίνεται ἡ ἡμέρα νὰ καταδαμασθῶμεν ὑπὸ τῶν Τρώων· ὃ ἀλλοίμονον, βεβαίως μέγα θαῦμα τοῦτο ἔδω βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, φοβερόν, τὸ δόποινον οὐδέποτε ἐγὼ τοῦλάχιστον ἔλεγον ὅτι θὰ ἔκτελεσθῇ, νὰ ἔρχωνται δηλ., οἱ Τρῷες ἐναντίον τῶν ίδικῶν μας πλοίων, οἱ δόποιοι πρότερον τοῦλάχιστον ὁμοίαζον μὲ δειλὰς ἐλάφους, αἱ δόποιαι ἀνὰ τὸ δάσος γίνονται φαγητὸν τῶν θώων (τσακαλίων) καὶ παιδάλεων καὶ λύκων μάτην περιπλανώμεναι ἄνανδροι καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὰς πολεμικὴ δύναμις· τοιουτορόπως οἱ Τρῷες πρότερον τοῦλάχιστον τὴν δύναμιν καὶ τὰς χεῖρας τῶν Ἐλλήνων δὲν ἥθελον νὰ ὑπομένουν ἀντιμέτωποι οὐδὲ ἐπ’ ὀλίγον. τόρα ὅμως μαρούλιαν τῆς πόλεως πλησίον τῶν κοίλων πλοίων μάχονται ἔνεκα τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἀρχιγοῦν· καὶ ἀπὸ τὰς ἀμελείας τῶν στρατιωτῶν, οἱ δόποιοι φιλονικήσαντες μὲ ἔκεινον δὲν θέλουσι νὰ τοὺς ἀποκορύψωσιν ἀπὸ τὰ ταχύπλοα πλοῖα, ἀλλὰ φονεύονται ἐπάνω εἰς αὐτά. Ἄλλ· ἐν ᾧ περιπτώσει βεβαίως καὶ ἐντελῶς ἀληθῶς εἶναι αἴτιος ὁ ἥρως νῦν τοῦ Ἀτρόως ὁ εὐνόεως βασιλεύων Ἀγαμέμνων, διότι ἐντελῶς κατεφρόνησε τὸν ταχύποδα νῦν τοῦ Πηλέως, οὐδόλως εἶναι πρόποντος ἡμεῖς νὰ παραμελῶμεν τὸν πόλεμον, ἀλλὰ τὸ ταχύτερον ἃς ιατρεύσωμεν τὸ πρᾶγμα· εἶναι βεβαίως δυνατά νὰ θεραπευθῶσιν αἱ σκέψεις τῶν ἀνδρείων. Σεῖς δὲ οὐχὶ καλῶς πλέον παραμελεῖτε τὴν πολεμικὴν σας δύναμιν, ἐν ᾧ εἴσθιμε ὅλοι ἄριστοι ἀνὰ τὸν στρατὸν· οὐδὲ ἐγὼ βεβαίως ἥθελον ἐπιπλήξει ἄνδρα, διότοις ἥθελε παραμελήσει τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ εἶναι ἄθλιος· διὰ σας ὅμως ἀγανακτῶ εἰς τὴν καρδίαν μου. ὃ ἀγαπητοὶ, ταχέως δὰ κάτι μεγαλύτερον καπόν μὰ προξενήσητε μὲ αὐτὴν ἔδω τὴν ἀμέλειαν· ἀλλὰ ἔκαστος βάλλετε εἰς τὸν νοῦν σας τὴν ἔντροπήν καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν ἀλλων κατάκοισιν· διότι βεβαίως μεγάλη φιλονικία ἔχει σηκωθῆ· διότι μεγαλόφωνος δηλ., καὶ ἰσχυρός· Ἔπιτωρ πολεμεῖ πλησίον τῶν πλοίων, διέρρηξε δὲ τὰς πύλας καὶ τὸν μακρὸν σύντην τῶν πυλῶν».

Τοιουτορόπως λοιπὸν παρακινῶν ὁ συγκρατῶν τὴν γῆν ἐξ-

100

105

110

115

120

125

ήγειρε τοὺς Ἑλληνας· πέριξ δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τῶν δύο Αἰ-
άντων ἵσταντο ἴσχυραὶ φάλαγγες, τὰς δύοις οὔτε δὲ Ἀρης ἥθελε
κατηγορήσει εἰσελθὼν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν οὔτε ἡ κυνοῦσα λα-
ούς εἰς μάχην Ἀθηνᾶ· διότι ἀποχωρισμέντες οἱ ἄριστοι περιέ-
130 μενον τοὺς Τρῶας καὶ τὸν θεῖον Ἐκτορα, ἀφοῦ ἔφραξαν δόρυ
μὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα κοντὰ κοντά· ἡ ἀσπὶς λοιπὸν ἐπίεζεν ἀσπίδα,
ἡ περικεφαλαία περικεφαλαίαν, ὃ ἀνὴρ δὲ ἄνδρα· αἱ δὲ ἔχουσαι
λοφία ἀπὸ τρίχας οὐδῶν ἵππων περικεφαλαῖαι μὲ τοὺς λαμπροὺς
φάλους των ἐψαύοντο, ὅτε αὐτοὶ ἔκλινον (ἔγεοντο)· τόσον πυ-
κνωμένοι ἴσταντο ἐναντίον οἱ μὲν τῶν δέ τὰ δὲ δόρατα σειό-
μενα ἀπὸ τολμηρὰς κεῖρας ἐδιπλώνοντο (δηλ. οἱ ἔμπροσθεν μα-
χῆται τὰ προέβαλλον, οἱ δὲ ὅπισθεν τὰ ἐστήριζον ὑπεράνω τῶν
135 ὕμιν τῶν ἐμπροσθίων)· ἐκεῖνοι δὲ κατ’ εὐθεῖαν ἐσκέπτοντο νὰ
προχωρήσωσι καὶ σφοδρῶς ἐπεμένουν νὰ μάχωνται.

Οἱ Τρῶες δὲ ἐπετέθησαν ποδὸς τὰ ἐμπόδις συγκεντρωμένοι, ἔκα-
μνε δὲ ἀρχὴν εὐθὺς ἀντιμέτωπος προχωρῶν μὲ δομήν, ὡσὰν κυλιν-
δρόλιμος ἀπὸ βράχου, τὸν δοποῖον κείμαρρος ποταμὸς ἥθελεν
140 ὥθησει κάτω ἀπὸ ὑψωμα βράχου, ἀφοῦ διαρρήξῃ διὰ τοῦ ἀφθό-
νου ὄντας του τὰ στηρίγματα σκληροῦ βράχου· ὑψηλὰ δ’ ἀναπη-
δῶν πτερακίζει καὶ κροτεῖ ἔνεκα αὐτοῦ τὸ δάσος· αὐτὸς δὲ στερεῶς
τρέχει κατὰ συνέχειαν, ἔως νὰ φιμάσῃ εἰς δύμαλὸν ἔδαιφος· τότε δὲ
δύμως οὐδόλως κυλίεται, ἀν καὶ ἔχῃ δομήν· τοιουτοῦρόποτες δὲ Ἐ-
κτιρω ἔως τότε μὲν ἐφοβέοιτεν διτε εὐκόλως θὰ διέλθῃ τὰς σκη-
νὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς θαλάσσης φονεύων.
ἀλλ’ ὅτε πλέον συνήντησε πυκνὰς φάλαγγας, εὐθὺς ἐστάθη ἐν-
σφηνωθείς· ἀντιμέτωποι δὲ οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων τρυπῶντες καὶ
μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἔχοντα ἐκατέρωθεν τὴν αἰχμὴν κυρτήν
(=κοπτερὰ) δόρατα τοὺς ἀπόθησαν μακρὰν ἀπὸ τοὺς ἔαυτούς
των· ἐκεῖνος δὲ ὑποχωρήσας ἐτινάχθη μὲ δομήν. ἐφράναξε δὲ δια-
145 περαστικὰ ἀκούμενος· ὑπὸ τῶν Τρῶων «Τρῶες καὶ Λύκοι καὶ
Λάρδανοι μαχῆται ἐκ τοῦ πλησίον, μένετε πλησίον μου· οὐχὶ ἐπὶ
πολὺν χρόνον βεβαίως θὰ σταματήσωσιν ἐμὲ οἱ Ἑλληνες, ἀν
καὶ μὲ πολὺ πυκνὴν παράταξιν κατήρτισαν τοὺς ἔαυτούς των,
ἀλλά, νομίζω, θὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὸ δέρν μου, ἐὰν ἀληθῶς

ἔξηγειρεν ἐμὲ ὁ ἄριστος ἐκ τῶν θεῶν, ὁ πολύθροντος σύζυγος τῆς Ἡρας.

Τοιοτοτόπως εἰπὼν παρόδημα τὴν δύναμιν καὶ τὴν προθυμίαν ἑκάστου· ὁ Δηϊφοβος δὲ μεταξὺ αὐτῶν μεγαλοφρονῶν εἶχε προχωρήσει, ὁ νῦν τοῦ Πριάμου, ἔμπροσθέν του δὲ ἐκράτει ἀσπίδα πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτεροῦ, μὲ ἐλαφρὰ βήματα προχωρῶν καὶ βαδίζων πρὸς τὰ ἔμπρος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀσπίδος. ὁ Μηριόνης δὲ ἐσημάδευεν αὐτὸν μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυν καὶ τὸν ἐκτύπησε, χωρὶς ν' ἀποτύχη, εἰς τὴν πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτεροῦ ἀσπίδα τὴν ἐκ δέρματος ταύρου· ἀλλ' οὐδόλως διεπέρασε δι' αὐτῆς, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἐθραυσθη τὸ μακρὸν δόρυν εἰς τὸ ξύλον, ὃπου εἰσέρχεται ἡ μεταλλίνη αἰχμῆς ὁ Δηϊφοβος δὲ τὴν ἐκ δέρματος ταύρου ἀσπίδα του ἐκράτησε μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐφοβήθη εἰς τὴν ψυχήν του τὸ δόρυ τοῦ πολεμικοῦ Μηριόνου· αὐτὸς δὲ ὁ ἥρως (Μηριόνης) δύπισω εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων ὑπεχώρει, φραγίσθη δὲ φοβερὰ καὶ διὰ τὰ δύο, καὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς νίκης καὶ διὰ τὸ δόρυν, τὸ δποῖον σινέθραυσεν. ἐκίνησε δὲ εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ φέρῃ μαζί του τὸ μακρὸν δόρυν, τὸ δποῖον εἶνεν ἀφεθῆ ὑπὸ αὐτοῦ εἰς τὴν σκηνήν του.

Οἱ δὲ ἄλλοι ἐμάχοντο καὶ ἀκατάσβεστος βοὴ εἶχε σηκωθῆ. πρῶτος δὲ ὁ νῦν τοῦ Τελαμῶνος Τεῦκρος ἐφόνευσεν ἄνδρα, τὸν πολεμιστὴν Ἰμβριον, νῦν τοῦ πολλοὺς ἵππους ἔχοντος Μέντορος, κατέψκει δὲ τὸ Πήδαιον πρὸν νὰ μεταβῶσιν εἰς Τροίαν οἱ νύοι τῶν Ἑλλήνων καὶ εἶχε σύζυγον νόθην κόρον τοῦ Πριάμου, τὴν Μηδεσικάστην· ὅτε δὲ ἐφισταν τὰ ἀμφίκυνορτα (ἢ=εὐκίνητα) πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τροίαν καὶ διέποετε μεταξὺ τῶν Τρώων καὶ κατέψκει πλησίον τοῦ Πριάμου· ἐκεῖνος δὲ τὸν ἐτίμα ἔξ ίσου μὲ τὰ τέκνα του· τοῦτον λοιπὸν ὁ νῦν τοῦ Τελαμῶνος ἐτρύπησε μὲ μακρὸν δόρυν ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, ἐτραβήξει δὲ ἔξ αὐτοῦ τὸ δόρυν. ἐκεῖνος δὲ ἔξ ἄλλου ἐπεσεν ὠσάν μελία (=μελιός), ἡ δποία εἰς κορυφὴν δρονς μακρόθεν πέριξ φανομένου κοπτομένη μὲ χαλκοῦν πέλεκυν ἥθελε πλησάσει εἰς τὴν γῆν τὰ τρυφερά τῆς φύλλα· τοιουτοτρόπως ἐπεσε καὶ πέριξ αὐτοῦ ἐβρόντησαν τὰ πεποικιλμένα ἐκ χαλκοῦ ὅπλα. ὁ

155

160

165

170

175

180

Τεῦκρος δὲ ὥρμησεν ἔχων μεγάλην διάθεσιν ν' ἀφαιρέσῃ τὰ
ὅπλα του· ἀλλ' ὁ Ἔκτωρ αὐτὸν ὅρμήσαντα ἐξηκόντισε μὲ τὸ
λαμπτὸν δόρυ του· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν (ὁ Τεῦκρος) κατὰ πρόσω-
πον ἰδὼν τοῦτο ἀπέφυγε παρ' ὀλίγον τὸ χάλκινον δόρυν, ὃ δ'
185 Τεῦκρος τὸν Ἀμφίμαχον νίδον τοῦ Ἀκτορίωνος Κτεάτου (Ἡλεῖον)
προσχωροῦντα εἰς τὸν πόλεμον ἐκτύπησε διὺ τοῦ δόρατος εἰς τὸ
στῆθος· ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ τὰ ὅπλα του ἐβρόντησαν
ἐπάνω εἰς αὐτόν. Οἱ Ἔκτωρ δ' ὥρμησε ν' ἀφαρπάσῃ ἀπὸ τῆς
κεφαλῆς τοῦ μεγαλούργου Ἀμφιμάχου τὴν περικεφαλαίαν τὴν
προσηρμοσμένην εἰς τοὺς κροτάφους του, ἀλλ' ὁ Αἴας ἐναντίον
190 τοῦ ὥρμήσαντος Ἔκτορος ἐτεντώθη μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ.
ἀλλ' οὐδόλως ἔφθασεν εἰς τὸ σῶμά του, ἀλλ' ὀλόκληρος, ὡς φαί-
νεται, εἰκῇ καὶ ἀνθῆται ὑπὸ τῆς τρομακτικῆς χαλκῆς ἀσπίδος· ἀλλ'
αὐτὸς λοιπὸν ἐκτύπησε τὸν ὄμφαλὸν τῆς ἀσπίδος καὶ ὠθησεν αὐ-
τὸν μὲ μεγάλην δύναμιν· δ' ὁ Ἔκτωρ ὑπεχώρησε πρὸς τὰ δόπιστα
195 τοῦ κεφαλῆς τοῦ Ἀττικοῦ Στιζίου καὶ ὁ θεῖος Μενεσθεύς, ἀρχηγοὶ
τῶν Ἀθηναίων, μετεκόμισαν πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἐλλήνων,
τὸν Ἰμβριον ἐξ ἀλλού μέρους οἱ δύο Αἴαντες, οἱ μανιώδεις ὀπα-
δοὶ τῆς πολεμικῆς δρμῆς, καθὼς δύο λέοντες ἀρπάσαντες αἴγα
ἀπὸ ἀξιόδοντας σκύλλους ἥθελον τὴν φέρει ἀναμέσον πυκνῶν θα-
μωδῶν μερῶν κρατοῦντες αὐτὴν ὑψηλὰ ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους
μὲ τὰς σιαγόνας των, τοιουτοδύπτως λοιπὸν τοῦτον ὑψηλὰ κρα-
τοῦντες οἱ δύο Αἴαντες οἱ πολεμισταὶ ἀφῆρον τὰ ὅπλα του·
200 τὴν κεφαλήν του δὲ ἀπὸ τοῦ ἀπαλοῦ λαμπροῦ ἔκοψεν ὁ νίδος τοῦ
Οὔλεως (Αἴας), ὧργισμένος ἔνεκα τοῦ (φρονευθέντος) Ἀμφιμά-
χου, στραφεὶς δ' ἔρριψεν αὐτὴν ὡς σφαῖραν διὰ μέσου τοῦ ἐ-
χθρικοῦ πλήθους· ἐπεσε δ' ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ Αἰνείου
205 ἐντὸς τῆς κόνεως, καὶ τότε πλέον ὑπερβολικῶς ὁ Ποσειδῶν ὠρ-
γίσθη ἐγκαρδίως, διότι ἐπεσεν δ' ἔγγονός του (Ἀμφίμαχος) εἰς
τὴν φοβερὸν μάχην καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς σκηνὰς καὶ
τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς Ἐλληνας, πα-
210 ορεσκεύαζε δὲ θλίψεις διὰ τοὺς Τρῶας· δ' Ἰδομενεὺς δ' εὐθὺς δ
όνυμαστὸς εἰς τὸ δόρυ συνήντησεν αὐτόν, ἐρχόμενος ἀπὸ σύντρο-
φόν του, δ' ὅποιος νεωστὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ πολέμου

πτυχημένος μὲ μυτερὸν χάλκινον δόρυ εἰς τὸν ἀγκῶνα τοῦ γόνατος ἐκεῖνον μὲν οἱ σύντροφοι μετεκόμισαν, αὐτός δὲ παραγγεῖλας εἰς τοὺς λατροὺς ἐπορεύετο εἰς τὴν σκηνήν του· διότι ἀκόμη ἐσκέπτετο ν' ἀντικρύζῃ τὸν πόλεμον· πρὸς τοῦτον δ' εἶπεν ὁ Ἰσχυρὸς σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν ὁμοιωθεὶς κατὰ τὴν διαιλίαν μὲ τὸν νίδον τοῦ Ἀνδραίμονος Θόαντα, δὸποιος καθῆλην τὴν Πλευρῶνα καὶ τὴν ὑψηλὴν Καλυνδῶνα ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν Αἴτωλῶν καὶ ὡς θεὸς ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ του. «Ἴδομενεῦ, πρόκοπε εἰς τὰ συμβούλια τῶν Κρητῶν, ποῦ δὲ ἔχουσι φύγει αἱ ἀπειλαί, μὲ τὰς δοπίας ἐφοβέοιζον τοὺς Τρῶας οἵ νεοὶ τῶν Ἑλλήνων;»

215

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς ἀνταπίντα· «ὦ Θόα, οὐδεὶς ἀνὴρ τόρα βεβαίως εἶναι αἴτιος, οὐδὲ ὅσον ἐγὼ τούλαχιστον γνωρίζω· διότι ὅλοι γνωρίζομεν νὰ πολεμῶμεν· οὔτε κανένα κρατεῖ φόβος ἄκυρδος οὔτε κανεὶς εἰς δισταγμὸν ὑποχωρῶν ἀποφεύγει τὸν ὀλέθριον πόλεμον. ἀλλὰ τοιουτοτρόπως ἵσως μέλλει πλέον νὰ είναι ἀγαπητὸν εἰς τὸν ὑπερδύναμον νίδον τοῦ Κρόνου, νὰ χαθῶσι δηλ. ἐδῶ μακρὸν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀδοξοὶ οἱ Ἑλληνες. ἀλλὰ Θόα, ἐπειδὴ καὶ πρότερον ἥσο πολεμικὸς (=καρτερικὸς κατὰ τῶν ἐχθρῶν), παρακινεῖς δὲ καὶ ἄλλον, ὅπου ἥθελες ἵδει αὐτὸν παραμελοῦντα, διὰ τοῦτο τόρα μήτε παῖς καὶ παρακίνει (πρὸς τὸν πόλεμον) ἔκαστον ἀνδρα». 220

225

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν. «Ἴδομενεῦ, εἴθε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τὴν πατρίδα ἐκ Τροίας ἐκεῖνος δάνηρος, ἀλλ' ἐδῶ εἴθε νὰ γίνη χαριμόσυνον φαγητὸν τῶν κυνῶν, δὸποιος κατ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἡμέραν θεληματικῶς ἥθελε παραμελεῖν νὰ μάχηται· ἀλλ' ἐμπρὸς λαβὼν τὰ ὅπλα σου ἔλιθε ἐδῶ· ταῦτα δὲ συγχρόνως πρέπει νὰ ἐπιζητῶμεν σοβαρῶς, ἐὰν γίνωμεν κάποια ὡφέλεια καὶ μάλιστα ἀφοῦ εἴμεθα δύο. συγκετωμένη δὲ ἡ ἐνέργεια ἀνδρῶν, καὶ ἐὰν εἶναι πολὺ ἀθλιοι, γίνεται ἀνδρεία· ἡμεῖς οἱ δύο δύος καὶ μὲ ἀνδρείους θὰ ἐγνωρίζομεν νὰ μαχώμεθα».

235

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν πάλιν δὲ θεὸς ἐπροχώρησεν ἀνὰ τὸν μετὰ μόχθων ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν· δὸς Ἰδομενεὺς δ'

240 δέτε πλέον ἔφθανεν εἰς τὴν καλῶς κατεσκευασμένην σκηνήν του, ἐνεδύθη τὰ ὡραῖα ὅπλα του πέριξ τοῦ σώματός του, ἔλαβε δὲ δύο δόρατα καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ ὅμοιος μὲ ἀστραπὴν, τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου λαβὼν μὲ τὴν χεῖρά του ἐκτινάσσει ἀπὸ τοῦ λάμποντος Ὀλύμπου δεικνύων σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους· διαυγέσταται δ' εἶναι αἱ λάμψεις αὐτῆς· τοιουτορόπως αὐτοῦ τρέχοντος ἔλαμπεν ὁ χαλκοῦς ὀπλισμὸς πέριξ τῶν στηθῶν του· ὁ Μηριόνης δ' εὐθὺς ὁ σύντροφος αὐτοῦ ὁ ἀνδρεῖος συνήντησεν αὐτὸν ἀκόμη πλησίον τῆς σκηνῆς· διότι ἐπορεύετο διὰ νὰ φέρῃ τὸ χάλκινον αὐτοῦ δόρυ· πρὸς αὐτὸν δ' εἶπεν ὁ Ἰσχυρὸς Ἰδομενεύς.

245

«Μηριόνη, ταξὺ κατὰ τοὺς πόδας νἒε τοῦ Μόλου, ἀγαπητό· τατε ἐκ τῶν συντρόφων, διὰ τί ἄρα γε ἥλιμες ἔδω ἀφῆσας καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὴν πολεμικὴν κραυγὴν; ἦ ἔχεις κάπως πληγωθῆ καὶ σὲ βασανίζει αἰχμὴ βέλους ἦ ἥλιμες πρὸς ἐμὲ ἐνεκεντήγελλίας· οὐδὲ ἐγὼ αὐτὸς ἐπιθυμῶ νὰ κάθημαι ἐντὸς τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ νὰ πολεμῶ».

250 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ ἐμπνευσμένος (=συνετὸς) Μηριόνης ἀνταπήντα· «Ιδομενεῦ, πρόκριτε ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν χαλκοθωράκων Κρητῶν, ἔχομαι, διὰ νὰ λάβω μαζί μου, ἐὰν κανὲν δόρυ ἔχῃ ἀφεθῆ ὑπὸ σου ἐντὸς τῆς σκηνῆς· διότι ἐθραύσαμεν ἐκεῖνο, τὸ δροῖον πρότερον κατεῖχον, κτυπήσας τὴν ἀσπίδα τοῦ ὑπεροχάνου Δηϊφόρου.»

255 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ιδομενεὺς ἀνταπήντα· «δόρατα δά, ἐὰν θέλῃς, καὶ ἐν καὶ εἴκοσι θὰ εὔρῃς ἵσταμενα ἐντὸς τῆς σκηνῆς ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀπαστράπτοντας τοίχους, Τρωϊκά, τὰ ὅποια ἀφαιρῶ ἀπὸ τοὺς φονευομένους· διότι νομίζω ὅτι δὲν πολεμῶ ἵσταμενος μακρὰν τῶν ἐχθρῶν ἀνδρῶν. διὰ τοῦτο εἰς ἐμὲ ὑπάρχουσι καὶ δόρατα καὶ ἀσπίδες ὀμφαλωταὶ καὶ περικεφαλαῖαι καὶ θώρακες λαμπρῶς ἀπαστράπτοντες».

260 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Μηριόνης ἀνταπήντα· «καὶ εἰς ἐμὲ βεβαίως εἰς τὴν σκηνὴν καὶ εἰς τὸ πλοιόν μου ὑπάρχουσε πολλὰ ὅπλα τῶν Τρωῶν· ἀλλὰ δὲν εἶνε πλησίον νὰ τὰ λάβω· διότι βεβιαότατα οὐδὲ ἐγὼ διυσχυρίζομαι ὅτι ἔχω λησμονήσει τὴν πολεμικὴν δύναμιν, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πρώτων στέκω ἀνὰ τὴν

δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, διόταν σηκωθῆ ἡ φιλονικία τοῦ πολέμου ἄλλου κανενὸς ἵσως ἐκ τῶν χαλκοθωρακών^ε Ελλήνων τὴν προσοχὴν περισσότερον διαφεύγω, ὅταν μάχωμαι, σὺ δῆμος δὲ ἴδιος νομίζω ὅτι μὲ γνωρίζεις».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς ἀνταπήντα: «γνωρίζω ποῖος εἴσαι κατὰ τὴν ἀνδρείαν τίς ἡ ἀνάγκη σὺ νὰ λέγῃς ταῦτα; διότι ἐὰν τόρα πλησίον τῶν πλοίων ἥμελοιεν διαχωρισθῆ ὅλοι οἱ ἄριστοι πρὸς ἐνέδραν, ἐκεὶ ὅπου κατέξεοχὴν διαφαίνεται ἡ ἀνδρεία τῶν ἀνδρῶν (ὅπου καὶ δὲιλὸς ἀνὴρ καὶ ὅποιος εἴναι ἀνδρεῖος καταφαίνεται· διότι τοῦ μὲν δειλοῦ τὸ χρῶμα μεταβάλλεται κατὰ διαφόρους τρόπους (= ἄλλαχοῦ κατέξεοχὸν τρόπον) οὐδὲ συγκρατεῖται εἰς τὰς φρένας του ἡ ψυχή του νὰ κάμηται ἥσυχος, ἀλλ᾽ ἐναλλάξ κωλοκάμηται καὶ μὲ τοὺς δύο πόδας κάθηται, ἐντὸς δὲ τῶν στηθῶν του ἡ καρδία του μεγάλως κτυπεῖ, διότι σκέπτεται τὰς μοίρας τοῦ θανάτου, καὶ τῶν ὀδόντων του γίνεται πάταγος· τοῦ ἀνδρείου δῆμος οὔτε ὃς εἴναι ἐπόμενον, μεταβάλλεται τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος οὔτε παραπολὸν φορεῖται, ὅταν κατὰ πρῶτον κάμηται εἰς ἐνέδραν ἀνδρῶν, ἀλλ᾽ εὑχεται τάξιστα ν' ἀναμιχθῆ εἰς τὴν θλιβερὸν μάχην), οὐδὲ ἐκεὶ τὴν ἴδικήν σου δύναμιν καὶ τὰς χειρας δύναται τις νὰ κατηγορήσῃ· διότι καὶ ἐὰν μὲ μόχθον ἀγωνιζόμενος ἥθελες προσβῆνθη ἢ κτυπηθῆ, δὲν ἥθελε πέσει τὸ (ἐξθοικὸν) βλῆμα εἰς τὸν ἀνένα (= σβέρον) ἢ εἰς τὰ ὀπίσθιά σου, ἀλλ᾽ ἥθελε συναντήσει ἢ τὰ στήθη ἢ τὴν κοιλίαν σου, ὅταν δρμᾶς πρὸς τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς προμάχους. ἀλλ᾽ ἔμπρὸς ἦς μὴ λέγωμεν πλέον ταῦτα ἐν ἐκτάσει ὡς ἀνόντοι ιστάμενοι, μήπως ἵσως κανεὶς ἥθελε κατηγορήσει ἡμᾶς· ἀλλὰ σὺ δὲ μεταβαίνων εἰς τὴν σκηνὴν λάβε ἰσχυρὸν δόρυ.»

Τοιουτορρόπως εἶπεν, δὲ Μηριόνης δὲ ἴσοβαρῆς μὲ τὸν ἰσχυρὸν Ἀρη ἀρπακτικὸν ἐκ τῆς σκηνῆς ἔλαβε χαλκοῦν δόρυ καὶ μετέβη πρὸς τὸν Ἰδομενέα μεγάλως φροντίζων διὰ τὸν πόλεμον. διότοις δὲ δὲ ἀνθρωποκτόνος^ε Αρης μεταβαίνει πρὸς πόλεμον, αὐτὸν δὲ ἀκολουθεῖ διάγαπτητὸς νεῖος Φόρβος δὲ συγχρόνως ἰσχυρὸς καὶ ἀτρόμητος, δὲ διότοις φοβεῖται δὲ καὶ τὸν καρτερικὸν εἰς τὴν ψυχὴν πολεμιστὴν· αὐτοὶ μὲν οἱ δύο, ὡς συνηθίζουσιν, διπλῶνται

275

280

285

290

295

300

ἐκ Θράκης ἐναντίον τῶν Ἐφύρων (λαῖδν θεσσαλικῶν) ἢ τῶν μεγαλοκάρδων Φλεγυῶν (ληστρικῆς φυλῆς ἐν Θεσσαλίᾳ): δὲν ἀκούουσι δὲ βεβαίως αὐτοὶ καὶ τῶν δύο διαμαχομένων (Ἐφύρων καὶ Φλεγυῶν) τὰς ἐπικλήσεις, ἀλλ᾽ εἰς τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο ἀντιπάλων μεριδῶν δίδουσι τὴν δόξαν τῆς νίκης· τοιοῦτος καὶ ὁ Μηριόνης καὶ ὁ Ἰδομενεὺς οἱ ἀρχηγοὶ ἀνδρῶν ἐπορεύοντο εἰς τὸν πόλεμον ὡπλισμένοι μὲν ἀπαστράπτοντα χαλκόν. πρὸς τὸν Ἰδομενέα δὲ καὶ πρότερος ὁ Μηριόνης λόγον εἶπεν «νιὲ τοῦ Δευκαλίωνος, εἰς ποῖον μέρος λοιπὸν ἐπιθυμεῖς νὰ εἰσδύνωμεν εἰς τὸ πλῆθος; ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ὄλου στρατοῦ ἢ εἰς τὸ μέσον ἢ πρὸς τάριστερά; διότι νομίζω ὅτι οὐδαμοῦ οἱ μακρὰν κόμην τρέφοντες Ἕλληνες στεροῦνται πολέμου τοιουτορόπως (ώστε νὰ μὴ εἴμεθα εἰς αὐτοὺς ἀναγκαῖοι).»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κορητῶν Ἰδομενεὺς ἀνταπήντα «εἰς τὸ μέσον μὲν τῆς παρὰ τὰ πλοῖα παρατάξεως μας εἶναι καὶ ἄλλοι διὰ νὰ τὸ ὑπερασπίζωσι, δηλ. καὶ οἱ δύο Αἴαντες καὶ ὁ Τευκρός, ὁ δόποιος εἶναι ἀριστος τῶν Ἕλλήνων εἰς τὴν τοξικὴν τέχνην, ἀνδρεῖος δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην (=τοῦ πλησίον) μάχην· αὐτοὶ θὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς κόρον πολέμου (=θὰ τὸν κάμουν ἐπαρκῶς ν' ἀηδιάσῃ τὸν πόλεμον), ἀν καὶ ἔχει πολλὴν ὄδημήν, δηλ. τὸν νίὸν τοῦ Πριάμου Ἐξτροφα, καὶ ἂν εἶναι πολὺ ἵσχυρός δύσκολον (βαρύ, ὑψηλὸν) θὰ εἶναι εἰς αὐτὸν, καὶ ἂν πολὺ ἔχῃ ὄδημήν νὰ μάχηται, ἀφοῦ νικήσῃ τὴν ὄδημήν καὶ τὰς ἀκατανικήτους (ἀπιάστους) γεῖδας ἐκείνων, νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα, ὅτε ὁ Ἰδιος δὲν νίδος τοῦ Κρόνου δὲν ἥθελεν ἐμβάλει καιόμενον δαυλὸν εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα· ὁ μέγας ὄμως νίδος τοῦ Τελαμιῶνος Αἴας δὲν ἥθελεν ὑποχωρήσει εἰς ἀνδρα, ὁ δόποιος ἥθελεν εἶναι θνητός καὶ ἥθελε τρώγει ἀλευρὸν τῆς Δήμητρος καὶ ἥθελεν εἶναι κτυπητός μὲν χαλκὸν καὶ μὲ μεγάλους λίθους. οὐδὲ εἰς τὸν ἀνδρεῖον (τὸν διαρρηγγόντα τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν) Ἀχιλλέα ἥθελεν ὑποχωρήσει τούλαχιστον εἰς μάχην ἐν τοῦ συστάδην· ὃς πρὸς τὴν ταχύτητα ὄμως τῶν ποδῶν οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ν' ἀνταγωνίζηται πρὸς αὐτόν. ήμας δὲ τοὺς δύο πρὸς τάριστερά τοῦ στρατοῦ διεύθυνε, διὰ νὰ ἰδωμεν τάξιστα, ἐὰν ἢ εἰς κάποιον καύγημα θὰ παράσχωμεν ἢ ἄλλος τις εἰς ήμας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ Μηριόνης δὲ ὁ ἴσοβαρής μὲ τὸν ταχὺν Ἀρη ἔκαμεν ἀρχὴν νὰ προχωρῇ, ἔως ὅτου ἐφθασαν εἰς τὸν στρατὸν ἑκεῖ, ὅπου τὸν προέτρεπεν ὁ Ἰδομενεύς.

Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς εἶδον τὸν Ἰδομενέα τὸν ὄμοιον μὲ φλόγα κατὰ τὴν δύναμιν, τὸν ὕδιον καὶ τὸν σύντροφόν του, μαζὶ μὲ τὰ τεποικιλμένα ὅπλα των, παροδιμημέντες ἀνὰ τὸ πλῆθος ἐναντίον αὐτοῦ ὅλοι ἐβάδισαν, αὐτῶν δὲ ἐγίνετο κοινὸς (=ἐγενικεύετο) ὁ πόλεμος πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων: καθὼς δὲ ὅταν ὑπὸ σφροδῶν (διαπεραστικῶν) ἀνέμων φέρονται μὲ δρμὴν θύελλαι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε πλεῖστος κονιορτὸς ὑπάρχει ἀνὰ τοὺς δρόμους, οἱ διοῖσι συγχρόνως σηκώνουσι μεγάλην διμήλην κονιορτοῦ, τοιουτοτρόπως ἀκοιβῶς ἡ μάχη τούτων ἐγενικεύεται (ἐφθασεν εἰς κοινὸν ἀγῶνα), σφροδῶς δὲ ἐπεθύμουν εἰς τὴν ψυχήν των νὰ φονεύσωσιν οἱ μὲν τοὺς δὲ ἀνὰ τὸ πλῆθος διὰ μυτεροῦ χαλκοῦ παρουσίασε δὲ ἀνόμαλον καὶ τεταραγμένην ἐπιφάνειαν ἡ καταστρέφουσα τοὺς ἄνδρας μάχῃ ἔνεκα τῶν μακρῶν δοράτων, τὰ διοῖα ἐκράτουν κοπτερὰ (κοπτικὰ τῶν σφυμάτων): τοὺς διφταλιμοὺς δὲ ἐστέρει (ἐθάμβωνεν) ἡ χαλκὴ λάμψις ἀπὸ τὰς λαππούσας περικεφαλαίας καὶ ἀπὸ τοὺς νευστρὶ γναλισθέντας θώρακας καὶ τὰς λαπτρὰς ἀσπίδας συγκρουομένας (μαζὶ ἐργάμενας) πολὺ τολμηρόκαρδος διὰ ἥτο ἐκεῖνος, ὁ διοῖς ἵδον τότε τὸν μὲ μόχθον ἀγῶνα ἐκεῖνον ἥθελε χαρῇ καὶ δὲν ἥθελε λυπηθῆ.

Ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο ἰσχυροὶ νιοὶ τοῦ Κρόνου γωνιστὰ ἔχοντες τὰ φρονήματά των κατεσκεύαζον ὀλεθρίας θλύψεις εἰς ἄνδρας ἥρωας. ὁ μὲν Ζεὺς λοιπὸν διὰ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἐκτορα ἥθελε νίκην, θέλων νὰ δοξάζῃ τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα. ἀλλ᾽ οὐδόλως αὐτὸς θὰ ἥθελε καθ' ὀλοκληρίαν νὰ καταστραφῇ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἔμπροσθεν τῆς Τροίας, ἀλλ᾽ ἐδόξαξε τὴν Θέτιν καὶ τὸν γενναιόψυχον νιόν της τοὺς Ἑλληνας δὲ παρώρμα ὁ Ποσειδῶν προσειλθὼν μεταξὺ αὐτῶν, ἀφοῦ κρυψίως ἀνέκυψεν ἔξω τῆς φαύλας θαλάσσης διότι ὡς γνωστόν, ἥσθιαντο ψυχικὸν βάρος διαντοὺς νικωμένους ὑπὸ τῶν Τρώων, κατὰ δὲ τοῦ Διὸς ἰσχυρῶς ωργίζετο. ἀλληθῶς καὶ εἰς τοὺς δύο ὑπῆρχε τὸ ὕδιον γένος καὶ μία καταγωγή, ἀλλ' ὁ Ζεὺς πρότερος εἶχε γεννηθῆ καὶ περισσότερα ἐγνώριζε. διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ φανερῶς μὲν ἀπέφευγε νὰ

βοηθῆ (τοὺς Ἐλληνας δι Ποσειδῶν), λαθραίως ὅμως τοὺς διήγει-
οεν ἀνὰ τὸν στρατὸν μὲ ἄνδρα ὅμοιαζων. αὐτοὶ δὲ (οἱ δύο θεοὶ)
τὸ ἀκατάπαυστον καὶ ἀδιάλλον τέλος τῆς ἴσχυρᾶς μάχης καὶ τοῦ
δύνηρον πολέμου ἔξηπλωσαν κατ' ἐναλλαγὴν καὶ εἰς τοὺς δύο
διαμαχομένους (πότε ἐναντίον τῆς μάς καὶ πότε ἐναντίον τῆς
ἄλλης μερίδος), τὸ δποῖον πολλῶν τὰ γόνατα ἔλυσε (=πολλοὺς
ἐφόνευσεν).

* 360 Εκεῖ λοιπὸν, ἂν καὶ ᾧτο μεσῆλιξ (κατὰ τὸ ἥμισυ λευκόθροις,
ψαρός), παρακινήσας τοὺς Ἐλληνας δι Ιδομενές καὶ ἐφορμήσας
κατὰ τῶν Τρώων ἐνέβαλεν εἰς αὐτοὺς φυγὴν. διότι ἐφόνευσε τὸν
Οθρονοέα, δι δποῖος ᾧτο ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τῆς Καβησοῦ (πόλεως
τῆς Λυκίας), δι δποῖος δὰ νεωστὶ εἶχεν ἔλθει διὰ τὴν δόξαν τοῦ
πολέμου (ἴνα δοξασθῇ ἐκ τοῦ πολέμου), ἔξητει δ' εἰς γάμον τὴν
ῶραιοτάτην κατὰ τὴν μορφήν ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου
Κασσάνδραν χωρίς νὰ δώσῃ προγαμιαῖα δῶρα, ὑπεσχέθη δὲ μέ-
γα ἔργον, δι τι δηλ. θὰ ἀπωθήσῃ ἀπὸ τὴν Τροίαν τοὺς νεῖοὺς τῶν
Ἐλλήνων καὶ χωρίς νὰ θέλωσιν εἰς αὐτὸν δ' δι γέρων Πριάμος
καὶ ὑπεσχέθη καὶ ουγκατένευσε νὰ τὴν δώσῃ ἐκεῖνος δὲ ἐμάχετο
370 πεισθείς εἰς τὰς ὑποσχέσεις. Ο Ιδομενές ὅμως ἐσημάδευεν ἀν-
τὸν μὲ τὸ λαμπρὸν δόρυν καὶ ἐπιτυχών αὐτὸν τὸν ἐκτύπησε βα-
δίζοντα δρυμίον· οὐδ' ἐπροστάτευσεν αὐτὸν δι χαλκοῦς θώραξ, τὸν
δποῖον ἔφόρει, ἀλλὰ τὸ ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας· ἔκα-
με δὲ κρότον πεσών· δι δὲ Ιδομενές ἐκαυχήθη καὶ εἶπεν. «Ο-
375 θρονοεῦ, συγκαίω δὰ σὲ περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους,
ἔλαν διηθῶς δὰ θὰ ἐκτελέσης ὅσα ὑπεσχέθης εἰς τὸν ἀπόγονον τῶν
Δαρδάνων Πριάμον· ἐκεῖνος δ' ὑπεσχέθη εἰς σὲ τὴν ἰδικὴν τοῦ θυγα-
τέρα. καὶ ἡμεῖς ὑποσχεδέντες εἰς σὲ δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν ταῦτα
καὶ νὰ δώσωμεν εἰς σὲ τὴν ὥραιοτάτην κατὰ τὴν μορφήν ἐκ τῶν
θυγατέρων τοῦ νεῖον τοῦ Ἀτρέως, ἀφοῦ τὴν φέρωμεν ἔδω ἔξι
τῆς Ἐλλάδος, διὰ νὰ τὴν νυμφεύησαι, ἔλαν μαζὶ μὲ ἡμῖς ἐκπορ-
θῆσης τὴν Τροίαν, τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν. ἀλλ' ἀκο-
λούθει, διὰ νὰ συμφωνήσωμεν ἐπάνω εἰς τὰ θαλασσοπόρα πλοῖα
διὰ τὸν γάμον, διότι οὐδόλως βεβαίως εἴμεθα γλίσκοι (τσιγκού-
νηδες) προικοδόται·»

Τοιουτορρόποις εἶπὼν τὸν ἔσυρεν ἐκ τοῦ ποδὸς ἀνὰ τὴν ἴσχυ-

φὰν μάχην δὲ ἥρως Ἰδομενεύς εἰς αὐτὸν ὅμως προσῆλθεν ὡς βοηθός δὲ Ἀσιος πεζὸς ἐμπροσθεν τῶν ἵππων του αὐτοὺς δὲ ἀναπνέοντας ἐπάνω εἰς τὸν δώματος του ἐκράτει πάντοτε δὲ ἀκόλουθὸς του ἱνίοχος ἐκεῖνος δὲ ἐπεθύμει ἐνδομήνως νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἰδομενέα· δὲ Ἰδομενεὺς ὅμως προφθάσας ἐκτύπησεν αὐτὸν διὰ τοῦ δόρατος εἰς τὸν λαιμὸν ὑποκάτω τοῦ γενείου καὶ ἐπέρασε πέρα πέρα τὴν χαλκῆν αἰχμῆν. ἐπεσε δέ, καθὼς ὅτε πίπτει κάποια δοῦς ἦ λεύκη ἢ πετακτὴ (νψηλὴ) πίτυς(κουκουναριά), τὴν ὁποίαν εἰς δοη κόπτουσι τέκτονες ἄνδρες μὲν νεοτροχημένους πελέκεις διὰ νὰ εἶνε ναυπηγικὸν ξύλον· τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος ἐμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἄρματος ἐξαπλωθεὶς κατέκειτο ἐκβάλλων κραυγὰς καὶ πιασμένος ἀπὸ τὴν αἵματωμένην κόνιν· κατετρόμαξε δὲ ὁ ἱνίοχος του εἰς τὰς φρένας του, τὰς δοπίας πρότερον κατεῖχε στερεάς, καὶ δὲν ἐτόλμησεν αὐτὸς βεβαίως ἀποφυγὸν τὰς χεῖδας τῶν ἐχθρῶν νὰ στρέψῃ τοὺς ἵππους πρὸς τὰ δόπιστα. αὐτὸν δὲ ὁ πόλεμικὸς (ὑπομενετικὸς τῆς μάχης)¹ Ἀντίλοχος μὲ τὸ δόρυ του ἐπιτυχὼν τὸν ἐτρύπησεν εἰς τὸ μέσον· οὐδὲ ἐπροστάτευσεν αὐτὸν δὲ ἡ χαλκοῦν θώραξ, τὸν δόπιον ἐφόρει, ἀλλὰ τὸ ἐνέπτηεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας. ἐκεῖνος δὲ ἀγκομαχῶν ἐπεσεν ἔξω τοῦ καλῶς κατεσκευασμένου ἀρματος, τοὺς δὲ ἵππους δὲ νίδος τοῦ μεγαλοφύζου Νέστορος² Ἀντίλοχος διδίγησεν ἔξω τῶν Τρώων πρὸς τοὺς καλὰς περικνημιδὰς ἔχοντας "Ἐλληνας.

Ο δὲ Δηϊφορος πολὺ πλησίον τοῦ Ἰδομενέως προσῆλθε, λυπούμενος διὰ τὸν Ἀσιον, καὶ τὸν ἡκόντισε μὲ τὸ λαμπρὸν του ἀπόντιον. ἀλλὰ ἐκεῖνος μὲν ἀπέναντι ἴδων αὐτὸν ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ, δηλ. δὲ Ἰδομενεὺς διότι ἐκρύφθη ὑποκάτω τῆς πρὸς δῆλα τὰ μέρη κυκλοτεροῦς ἀσπίδος, τὴν δοπίαν αὐτὸς δά, ὡς γνωστόν, περιφερούμενην μὲ δέρματα βοῶν καὶ μὲ στιλπνὸν χαλκὸν ἐφόρει, προσηρμοσμένην εἰς δύο διεσταυρωμένα ξύλα (τὰ δοπῖα ἐχοησίμενον ὡς σκελετός, δηλ. βάσις αὐτῆς) ὑποκάτω αὐτῆς ὀλόκληρος συνεμαζεύθη, τὸ δὲ χάλκινον δόρυν ἐπετάχθη ὑπεράνω αὐτῆς, ἔχον δὲ ἀντίχησεν ἡ ἀσπὶς αὐτοῦ, ὅτε τὴν ἔψαυσε (ἐτρεξεν ὑπεράνω αὐτῆς) τὸ δόρυν οὐδὲ ἀφῆκεν αὐτὸν ἄνευ ἀποτελέσματος ἐκ τῆςβαρείας του (δ Δηϊφορος), ἀλλὰ ἐκτύπησε τὸν ἀρχηγὸν λιανὸν Υψήνορα, οὗτον τοῦ Ἱππάσου, εἰς τὸ ἥπαρ ὑποκάτω τοῦ δια-

Θμήρευ Ιλιάς

20

385

390

395

400

405

410

φράγματος, εὐθὺς δέξελνε τὰ γόνατά του. ὁ δὲ Αηίφοβος ἐπιδεικτικῶς ἐκαυχήθη μεγάλως φωνάξας· «οὐδόλως δὰ ἔξ ἄλλου μέρους
415 ἀπλήρωτος κεῖται ὁ Ἀσιος, ἀλλὰ δισκυρίζουμαι ὅτι αὐτὸς μεταβαίνων βεβαίως εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἴσχυροῦ καὶ φυλάττοντος τὰς πύλας Ἄδου μὰ χαρῇ εἰς τὴν ψυχήν του, διότι ἀριστόντως ἔστειλα εἰς αὐτὸν συνοδόν.»

Τοιουτορόπως εἶπεν, εἰς δὲ τοὺς Ἐλληνας ἐπῆλθε θλῖψις, διότι αὐτὸς ἐκαυχήθη, τοῦ πολεμικοῦ ὅμως Ἀντιλόχου κατ' ἔξοχὴν ἡρέθισε τὴν ψυχήν, ἀλλ' ἀν καὶ ἐλυπεῖτο, δὲν παρημέλησε τὸν σύντροφόν του, ἀλλὰ τρέζων ἐστάθη πέριξ αὐτοῦ καὶ πέριξ
420 αὐτοῦ ἔβαλε τὴν ἀσπίδα του. αὐτὸν μὲν ἔπειτα ζωθέντες ὑποκάτω του δύο ἀγαπητοὶ σύντροφοι, ὁ νιὸς τοῦ Ἐξίου Μηκιστεὺς καὶ ὁ θεῖος Ἀλάστωρ, βαρέως ἀναστενάζοντα ἔφερον εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα. ὁ δὲ Ἰδομενεὺς δὲν ἔπανε τὴν μεγάλην ὅμιμην
425 του, ἀλλ' ἐπεθύμηει πάντοτε ἢ νὰ καλύψῃ κανένα ἐκ τῶν Τοών μὲ σκοτεινὴν νύκτα ἢ ὁ ἔδιος νὰ πέσῃ μὲ κρότον ἀποκρούων τὸν ὅλεμον ἀπὸ τοὺς Ἐλληνας. ἐκεῖ λοιπὸν τὸν ἀγαπητὸν νιὸν τοῦ εὐγενοῦς Αἰσυήτου, τὸν ἥρωα Ἀλκάθουον (ἥτο δὲ γαμβρὸς τοῦ Ἀγγίσου καὶ εἶχε σύζυγον τὴν μεγάλυτέραν ἐκ τῶν θυγατέρων του Ἰπποδάμειαν, τὴν δόπιαν πολὺ ἡγάπησεν ὁ πατὴρ καὶ ἢ σεβαστὴν μήτηρ της ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου των διότι δλας τὰς συνομηλίκους της εἶχεν ὑπεροείησει κατὰ τὴν δρασιότητα καὶ κατὰ τὰ ἔργα καὶ κατὰ τὸν νοῦν ἔνεκα τούτου καὶ ἐννυμφεύθη αὐτὴν ἀνήρ ἄριστος ἐντὸς τῆς ἐκτεταμένης Τροίας), τοῦτον λοιπὸν τότε ὑπὸ τὸν Ἰδομενέα κατεδάμασεν ὁ Ποσειδῶν ἀπατήσας τοὺς λαμπρούς του δρθαλμούς καὶ δεσμεύσας τὰ λαμπρά του μέλη· διότι οὔτε πρὸς τὰ δπίσω ἡδύνατο νὰ φύγῃ οὔτε ν' ἀποφύγῃ τὸ μοιραῖον, ἀλλ' ὁ ἥρως Ἰδομενεὺς ἐπλήγωσε μὲ τὸ δόρυ του εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους αὐτὸν ἵσταμενον ἡσύχως ὥσαν στήλην ἢ δένδρον ὑψηλόφυλλον (=ὑψηλόν), διέσχισε δὲ τὸν ζάλκυνον θώρακα αὐτοῦ, ὁ δόπιος ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἡμπόδιζεν ἀπὸ τοῦ σώματός του τὸν ὅλεμον. τότε λοιπὸν ἔηρος δὲ ἀντίζησε (ὁ θώραξ)
430 σηιζόμενος πέριξ τοῦ δόρατος, ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ τὸ δόρον ἐντὸς τῆς καρδίας του εἶχεν ἔμπηχθη, ἡ δόπια, ὡς ἥτο ἐπόμενον, σπαρτοσαρίζουσα ἔκινε καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ δόρατος· ἐκεῖ

δ' ἔπειτα ἄφινε τὴν ψυχήν του ὁ ἴσχυρὸς Ἄρης (=ό μὲ δύναμιν Ἄρεως πολεμικὸς οὗτος ἀνήρ). ὁ Ἰδομενεὺς δὲ καταπληκτικῶς ἐκαυχήμη μεγάλως φωνᾶς· «Δηϊφοβε, ἀράγε καλῶς βεβαίως συμπεραιώνομεν ὅτι ἀξίζει τοεῖς ἀντὶ ἑνὸς νὰ ἔχωσι φονευθῆ; ἔπει-
δὴ σὺ βεβαίως τόσον πολὺ καυχᾶσαι· δαιμονισμένε, ἀλλὰ καὶ σὺ
ὅ ἕδιος στέκουν ἀπέναντι ἐμοῦ, διὰ νὰ ἵδης ποῖος ἀπόγονος τοῦ
Διὸς ἔδω ἔχω ἔλθει, ὁ δόποιος (Ζεὺς) πρῶτον ἐγένησε τὸν Μί-
νωνα κυρίαρχον εἰς τὴν Κρήτην, ὁ Μίνως δὲ πάλιν ἐγένησεν νῦν
τὸν ἀμεμπτὸν Δευκαλίωνα, ὁ Δευκαλίων δ' ἐγέννα ἐμὲ βασιλέα
πολλῶν ἀνδρῶν ἀνὰ τὴν ἐκτεταμένην Κρήτην· τόρα δὲ ἔδω τὰ
πλοιά με ἔφεοεν καὶ διὰ σὲ κακὸν καὶ διὰ τὸν πατέρα σου
καὶ τοὺς ἄλλους Τρῶας».

Τοιουτορόπτως εἶπεν, ὁ δὲ Δηϊφοβος κατὰ δύο τρόπους ἐσκέ-
πτετο, ἢ δηλ. νὰ προσεταιρισθῇ κάπου κανένα ἐκ τῶν μεγαλο-
ψύχων Τρώων πρὸς τὰ δπίσω ἀποσυρθεὶς ἢ καὶ μόνος νὰ δοκιμάσῃ.
ῶς ἔξης δ' εἰς αὐτὸν σκεπτόμενον ἐφάγη ὅτι ἡτο ὠφελιμώτερον,
νὰ μεταβῇ δηλ. πρὸς τὸν Αἰνείαν αὐτὸν δ' ενδεν ιστάμενον εἰς
τὸ ἔσχατον (τὸ δπισθιώτατον) μέρος τοῦ πλήθους· διότι πάντοτε
ἡτο θυμωμένος ἐναντίον τοῦ θείου Ηριάμουν, διότι ἀν καὶ ἡτο
ἀνδρεῖος, οὐδόλως, ὅπως ἦξιζε, τὸν ἐτίμα μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν.
πλησίον δὲ στέκων ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Αἰνεία, πρόκοιτε
εἰς τὰ συμβούλια τῶν Τρώων, τόρα σὺ πρέπει πολὺ νὰ ὑπερα-
σπίζης τὸν (ἐπ' ἀδελφῆ) γαμβρόν σου, ἐὰν πράγματι κατέχῃ σε
φροντίς τις περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ἀκολούθει νὰ ὑπερασπίζωμεν τὸν
Ἀλκάθοον, ὁ δποιός σε πρότερον βεβαίως ἀνέθρεψεν ἐντὸς τῶν
οἴκων του, ὅτε ἥσο μικρός, διότι ἡτο γαμβρός σου· τοῦτον ὅμως
πρὸς λύπην σου δ' δνομαστὸς εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς ἐφόνευσε».

Τοιουτορόπτως εἶπεν, εἰς τὰ στήθη δ' ἐκείνου, ὡς ἡτο ἐπό-
μενον, τὴν ψυχήν του συνεκίνησε καὶ ἐπορεύθη ἐναντίον τοῦ Ἰδο-
μενέως μεγάλην φροντίδα διὰ τὸν πόλεμον ἔχων· ἀλλὰ δὲν κα-
τέλαβε τὸν Ἰδομενέα διάθεσις πρὸς φυγὴν ὡσὰν ἀνανδρον, ἀλλ
ἔμενε, καθὼς ὅτε μένει εἰς τὰ ὅρη κάποιος ἀγριόζοιος ἔχων πε-
ποιόμησιν εἰς τὴν δύναμιν του, ὁ δποιός ἀναμένει πολὺν θόρυ-
βον ἀνδρῶν ἐπερχόμενον ἐντὸς χώρου· ἐρημικοῦ (μεμονωμένου),
ἀνατοχιάζει δὲ ὑπεράνω του ἡ ἐπὶ τῶν νότων του δάζις· καὶ οἱ

445

450

455

460

465

470

δοφθαλμοί του, ώς εἶναι ἐπόμενον, λαμποκοποῦσιν ἐκ πυρός
 475 τοὺς δὲ ὅδόντας του ἀκονίζει, ἔχων σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ν' ἀπο-
 κρούσῃ σκύλλους καὶ προσέτι καὶ ἄνδρας· τοιουτούπως ἀνέμενεν
 δ' θαυμαστὸς εἰς τὸ δόρυ Ἱδομενεύς, καὶ δὲν ὑπεχώρει, τὸν ἐπερ-
 γόμενον δομητικὸν Αἰνείαν ἀλλ' ἐφώναξε τοὺς συντρόφους του,
 καὶ πρὸς τὸν Ἀσκάλαφον προσβλέπων καὶ πρὸς τὸν Ἀφαρέα καὶ
 πρὸς τὸν Δηῆπυρον καὶ πρὸς τὸν Μηριόνην καὶ πρὸς τὸν Ἀντίλοχον,
 480 προξενητὰς (μαστόδους, τεγνύτας) τῆς φυγῆς· ἐκείνους δὲ αὐτὸς
 παροδῶν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ἔλατε, φίλοι, καὶ ἐμὲ μόνον
 ὄντα βοηθεῖτε· φοβερὰ δὲ φοβοῦμαι τὸν ἐπεργόμενον ταχύποδα
 Αἰνείαν, δ' ὅποιος ἐπέρχεται ἐναντίον μου, δ' ὅποιος εἶναι πολὺ^ν
 δυνατὸς εἰς τὸ νὰ φονεύῃ ἄνδρας εἰς μάχην· ἔχει δὲ προσέτι καὶ
 τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, τὸ ὅποιον δὲ εἶναι μεγίστη δύναμις.
 485 εἴθε δὲ νὰ ἡθέλομεν γίνει ὁμήλικες μὲ αὐτήν μου τὴν διάθεσιν.
 ταχέως τότε ἡ ἡθελέ φέρει μεγάλην δόξαν ἡ ἔγῳ ἡθελὸν φέρει».

Τοιουτούπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι εὐθὺς μίαν προθυμίαν
 ἔχοντες ἐστάθησαν πλησίον του κλίναντες τὰς ἀσπίδας των εἰς
 τοὺς ὕμους των. δ' Αἰνείας δ' ἔξ αὖτού μέρους παρόδημα τοὺς
 490 ἴδικούς του συντρόφους, δηλ. καὶ πρὸς τὸν Δηΐφορον προσβλέ-
 πων καὶ πρὸς τὸν Ηάριν καὶ πρὸς τὸν Θεῖον Ἀγήνοοα, οἱ δοπι-
 οι συγχρόνως μὲ αὐτὸν ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων· ἐπειτα δὲ ἡκο-
 λούθουν αὐτὸνσι οἱ στρατοί, καθὼς ἐὰν ἡκολούθουν ἡμερωμένον
 κοιὸν πρόβατα ἐκ τῆς βοσκῆς, διὰ νὰ ὑπάγωσι νὰ πίωσιν ὕδωρ·
 495 ζαίρει δ', ώς εἶναι ἐπόμενον, εἰς τὴν ψυχήν του δ' ποιμὴν (δι' αὐ-
 τοῦ). τοιουτούπως εἰς τὰ στήθη τοῦ Αἰνείου ἡ ψυχὴ εἶχε χαρῆ,
 καθὼς εἶδε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὅτι ἡκολούθησεν αὐτόν.

Ἐκεῖνοι δὲ (ἀμφότεροι οἱ διαμαρτύμενοι) ἐφώρημησαν πέριξ τοῦ
 (πτώματος τοῦ) Αλκαθόδου μὲ μαρκὰ δόρατα· πέριξ δὲ τῶν στηθῶν
 αὐτῶν δ' οὐαλκὸς τρομακτικὰ ἀντήχει, δτε ἐσημάδενον οἱ μὲν τοὺς
 δὲ ἀνὰ τὸ πλῆθος· δύο δ' ἄνδρες ἔξωχοις ἀπὸ τοὺς ἄλλους πολεμι-
 ούοι, δ' Αἰνείας καὶ δ' Ἱδομενεύς, ἵσοβαρεῖς μὲ τὸν Ἀρη, ἐπεθύ-
 μουν νὰ κόψωσι τὴν σάρκα δὲ εἰς τοῦ ἄλλου μὲ τὸν ἀσπλαγχνὸν
 οὐαλκόν. πρῶτος δ' ὁ Αἰνείας ἡκόντισε τὸν Ἱδομενέα· ἀλλ' ἐκεῖνος
 μὲν ἀντιμέτωπος παρατηρήσας ἀπέφυγε τὸ οὐαλκοῦν δόρυ, δ' αὐχμὴ
 τοῦ (δόρατος τοῦ) Αἰνείου σειομένη ἐπεσε κατὰ γῆς, ἀφοῦ, ως

505

ἥτο ἐπόμενον, ματαία(ᾶνευ ἀποτελέσματος) ἔξωρμησεν ἀπὸ στι-
βαρὰν χεῖρα. Ὁ δῆδομενεὺς εὐθὺς ἐκτύπησε τὸν Οἰνόμαον εἰς τὸ
μέσον τῆς κοιλίας, διέρρηξε δὲ τὸ πρόσθιον ἔλασμα τοῦ θώρακος
καὶ ὁ χαλκὸς ἀντλήσας ἔχυσε τὰ ἔντερά του· ἐκεῖνος δὲ πεσὼν ἐντὸς
τῆς κόνεως ἔπιασε τὴν γῆν μὲ τὸ κοῖλον τῆς χειρός του. ὁ Ἰδο-
μενεὺς μὲν ἐκ τοῦ νεκροῦ ἐτράβηξε τὸ μακρόσκιον δόρυ οὐδὲ ηδυ-
νήθη πλέον κατὰ συνέπειαν τὰ ἄλλα ὠραῖα ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὄμοις τὸν
νῦν αφαιρέσῃ· διότι ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τὰ βλήματα· διότι δὲν ἦσαν
πλέον στερεὰ τὰ μέλη τῶν ποδῶν αὐτοῦ ὅρμήσαντος οὕτε τυχὸν
νὰ σπεύσῃ διὰ τὸ ἴδικόν του βλῆμα οὕτε νῦν αποφύγῃ ἄλλο· διὰ
τοῦτο λοιπὸν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον μὲν ἀπέκρουε τὴν ἀσπλαγχνον
μοιραίαν ἡμέραν, ἀλλ’ οἱ πόδες δὲν τὸν ἔφερον πλέον ταχέως εἰς
τὸ νὰ φύγῃ ἐκτὸς τοῦ πολέμου. κατ’ αὐτοῦ δὲ μὲ κανονικὸν βῆμα
ἀπεοχομένου ἡκόντισε μὲ λαμπρὸν δόρυ ὁ Δηϊφορος· διότι δὰ
είχεν ἐπιμόνιος πάντοτε κατ’ αὐτοῦ θυμόν. ἀλλ’ ἐκεῖνος δὰ καὶ τό-
τε ἀπέτυχεν, ἀλλὲ ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἀσκάλαφον, οὗτὸν τοῦ
Ἐνναλίου” Αρεως (ἐκ τοῦ βοιωτικοῦ Ὄορομενοῦ)· διὰ μέσου δὲ τοῦ
ῷμου διεπέρασε τὸ δυνατὸν δόρυ καὶ ἐκεῖνος πεσὼν ἐντὸς τῆς κό-
νεως ἔπιασε τὸ χῶμα μὲ τὸ κοῖλον τῆς χειρός του.

Οὐδὲ εἴχεν ἀκόμη πληροφορηθῆ κατὰ συνέπειαν ὁ μεγαλόφω-
νος ἰσχυρὸς Ἀρης ὅτι ὁ οὐρανὸς αὐτοῦ ἐπεσεν ἐντὸς τῆς κρατερᾶς
μάζης, ἀλλ’ ἐκεῖνος δὰ ἐκάθητο, ὃς ἥτο ἐπόμενον, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ
Ολύμπου ὑποκάτω χρυσῶν νεφῶν, σιγμαζευμένος ἀπὸ τὰς σκέ-
ψεις τοῦ Διός, ὅπου δὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ ἦσαν ἐμπο-
διζόμενοι ἀπὸ τοῦ πολέμου. ἐκεῖνοι δὲ (Ἐλλῆνες καὶ Τορκες) ἐκ
τοῦ πλησίον ὠρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων περὶ τὸ σῶμα τοῦ
Ἀσκαλάφου, ὁ μὲν Δηϊφορος ἀπὸ τοῦ Ἀσκαλάφου ἥρπασε τὴν
λαμπρὸν περικεφαλαίαν, ὁ δὲ Μηριόνης ἰσοβαρής μὲ τὸν ταχὺν
Ἀρη ἐπιπήδησας ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν βραχίονά του, ἐκ
τῆς χειρός του δὲ κατὰ συνέπειαν πεσοῦσα καμαὶ ἐβούιξεν· οἱ
ἔχουσα σωληνοειδεῖς ἔξοχὰς περικεφαλαία. ὁ Μηριόνης δὲ ἐπιπη-
δήσας πάλιν ὧδαν γὺνψ ἐτράβηξεν ἔξω ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ
βραχίονος (τοῦ Δηϊφόρου) τὸ ἰσχυρὸν δόρυ καὶ ὑπεχώρησεν ὅπι-
σω πάλιν εἰς τὸ πλήθιος τῶν συντρόφων του. τὸν δὲ Δηϊφορὸν
ὅ αὐτάδελφος Πολίτης, τεντώσας τὰς χειράς του περὶ τὴν μέσην

515

520

525

530

535 αὐτοῦ (ἐναγκάλισθεὶς αὐτὸν) ἔξηγεν ἔξω τοῦ κακοήχου πολέμου, ἔως ὅτου ἔφθασεν εἰς τοὺς ταχύποδας ἵππους, οἱ δόποιοι χάριν αὐτοῦ ὅπισθεν τῆς μάχης καὶ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου εἶχον σταθῆ φέροντες τὸν ἡνίοχον καὶ τὸ πεποικιλμένον ἄզμα του· ἐκεῖνοι λοιπὸν αὐτὸν βεβαίως βαρέως ἀναστενάζοντα ἔφερον πρὸς τὴν πόλιν βασανιζόμενον, τὸ δὲ αἷμα ἔρρεε πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ τὴν νεφοστὶ πληγωθεῖσαν χεῖρα.

540 Οἱ δὲ ἄλλοι ἐπολέμουν καὶ ἀκατάσβεστος βοὴ εἶχε σηκωθῆ, ὁ Αἰγαίας δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Καλήτορος Ἀφαρέα ἔφοιμήσας ἐκτύπησεν εἰς τὸν λαιμὸν διὰ σουβλεροῦ δόρατος, ὅτε εἶχε στραφῆ ἐναντίον αὐτοῦ, ἔκλινε δὲ πρὸς τὸ ἔν μέρος ἡ κεφαλὴ του καὶ ἐτινάχθη (ἔπεσε) ἀσπὶς καὶ περικεφαλαῖα καὶ περιεργύθη πέριξ αὐτοῦ διαταστέφων τὴν ζωὴν θάνατος. ὁ Ἀντίλοχος δὲ παραμονεύσας τὸν Θόωνα στραφέντα πρὸς τὰ ὅπισθι ἔφοιμήσας ἐπλήγωσε καὶ ἀπέκοψεν ὅλην τὴν φλέβα, ἡ δοπία διατρέχουσα πέρα πέρα ἀνὰ τὴν δάχιν φθάνει εἰς τὸν αὐχένα (σβέρον). ταύτην δλόκληθον ἀπέκοψε καὶ ἐκεῖνος κατέπεσεν ἀνάσκελα ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ καὶ τὰς δύο χεῖρας ἀπλώσας εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους. ὁ Ἀντίλοχος δὲ ἐφώρωμησε καὶ βλέπων δλόγυροά του ἀφῆσε τὰ δύπλα ἀπὸ τοὺς ὅμοιους (τοῦ Θόωνος), οἱ δὲ Τρῶες ιστάμενοι πέριξ (τοῦ νεκροῦ) ἄλλος ἀπὸ ἄλλο μέρος ἐκτύπουν τὴν παμπούκιλον πλατεῖαν ἀσπίδα του καὶ δὲν ἥδυναντο ἀπὸ μέσου νὰ τσοιγγρανίσωσι τὸ τρυφερὸν σῶμα τοῦ Ἀντιλόχου μὲ τὸν ἀσπλαγχνὸν χαλκόν των· διότι γύρωθεν, ως ἦτο ἐπόμενον, διείσδυεν τὴν γῆν Ποσειδῶν ἐφύλαττε τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος καὶ μέσα εἰς πολλὰ βλήματα· διότι οὐδέποτε δὰ ἦτο χωρὶς ἐχθρούς, ἀλλ᾽ ἀντιμέτωπος πρὸς αὐτοὺς ἐστρέφετο. ἐσκέπτετο δὲ εἰς τὰς φρένας τὰς ἴδιας του ἢ ν' ἀκοντίσῃ ἐναντίον τινὸς ἢ νὰ δομήσῃ πλησίον.

555 560 Ἄλλὰ σημαδεύων ἀνὰ τὸ πλήθος δὲν διέφευγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀδάμαντος, υἱοῦ τοῦ Ἀσίου, ὁ δόποιος ἐκ τοῦ πλησίον μὲ δοργὴν κινηθεὶς ἐκτύπησε τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος διὰ τοῦ σουβλεροῦ χαλκοῦ του δόρατος· ἀλλ᾽ ὁ κνωνῆν κόμην ἔχων Ποσειδῶν ἐξησθένωσε τὴν αὐχμῆναύτον, λυπηθεὶς τὴν ζωὴν του (τοῦ Ἀντιλόχου), καὶ τὸ μὲν ἥμισυ μέρος αὐτοῦ (τοῦ δόρατος τοῦ Ἀδάμαντος) ἔμεινεν ἐκεῖ ἐντὸς τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀντιλόχου ὡσὰν πάσσα-

λος κεκαυμένος ὑπὸ περὶ, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ἔκειτο κατὰ γῆς· ὅπιστο δὲ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν φύλων ὑπεχώρει ἀποφεύγων τὴν μαύρην μοῖραν· ὁ Μηριόνης δὲ ἀκολουθήσας αὐτὸν ἀπερχόμενον τὸν ἐκτύπησε μὲν τὸ δόρυ ἀναμέσον τῶν αἰδοίων καὶ τοῦ ὅμφατοῦ, ἐκεὶ ὅπου πρὸ πάντων γίνεται μὲν πολλοὺς πόνους ἡ πληγὴ ἐκ τῆς τύχης τοῦ πολέμου εἰς τοὺς ταλαιπώρους ἀνθρώπους. ἐκεῖ λοιπὸν ἐνέπηξεν εἰς αὐτὸν τὸ δόρυ· ἐκεῖνος δὲ κινηθείς (ἀκολουθήσας) πέριξ τοῦ δόρατος ἐσπαρτάριζε, καθὼς ὅτε σπαρταρίζει βοῦς, τὸν διποῖον ἐπὶ τῶν δρέων· βιονόλοι ἀνδρες μὲν στοιχιμένα σχοινία δέσαντες, χωρίς νῦ θέλῃ, ὁδηγοῦσι διὰ τῆς βίας· τοιουτορόπως ἐκεῖνος πτυπηθείς ἐσπαρτάριζε δὲ δλίγον δὲ χρόνον, οὐχὶ εἰς παραπολὺν χρόνον, ὥστε ὅτου πλησιάσας ἐτράβηξεν ἔξω ἐκ τοῦ σώματός του τὸ δόρυ ὃ ἤρως Μηριόνης· ἐκεῖνον δὲ ἐκάλυψε σκότος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Τὸν Δημητριον δὲ ὁ Ἐλενος ἐκ τοῦ πλησίου ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν μὲν μέγα θρακικόν ξύφος καὶ ἔθρωντε τὴν περικεφαλαίαν του. ἐκείνη μὲν πλανηθεῖσα μαροάν ἀπ' αὐτοῦ ἐπεσε χαμαὶ καὶ κάποιος ἐκ τῶν μαχομένων Ἐλλήνων κυλιομένην μεταξὺ τῶν ποδῶν του ἔλαβεν· αὐτὸν δὲ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐκάλυψε σκοτεινὴ νύξ.

Τὸν νιὸν τοῦ Ἀτρέως ὄμως μεγαλόφωνον Μενέλαον κατέλαβε θλῖψις καὶ ἐπροχώρησε φοβερίσας τὸν ἤρωα Ἐλενον κραδαίνων (κινῶν) τὸ σουβλεὸν δόρυ του· ἐκεῖνος δὲ ἀνέσυρε τὸν πῆχυν τοῦ τόξου του· εὐθὺς δὲ καὶ οἱ δύο συγχρόνως ὃ μὲν Μενέλαος ἐπεθύμει νῦ ἀκοντίσῃ μὲν τὸ σουβλεὸν δόρυ, ὃ δὲ Ἐλενος μὲ τὸ βέλος ἀπὸ τὴν χορδὴν (τοῦ τόξου). ὁ νιὸς μὲν τοῦ Πριάμου (Ἐλενος) κατόπιν ἐκτύπησε κατὰ τὸ στῆθος μὲν βέλος τὸ ἔλασμα τοῦ θώρακος, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὅπιστα ἐπτεράκισεν (ἐπετάχθη) τὸ πικρὸν βέλος· καθὼς δόταν ἐκ πλατέος πτυαρίου εἰς μέγα ἀλώνιον ἀναπηδῶσι μελανόχρωμοι κύαμοι (=πλατυκούκια) ἢ ἐρέβινθοι (=δεβίθια) ὑπὸ τὴν σφροδὸν πνοὴν ἀνέμου καὶ τὴν ὁδοὺν τοῦ λιχνιστοῦ, τοιουτορόπως ἀπὸ τοῦ θώρακος τοῦ ἐνδόξου Μενέλαου πολὺ μαροὰν πλανηθέν ἐπτεράκισε μαροὸν τὸ πικρὸν βέλος· ὁ νιὸς δὲ τοῦ Ἀτρέως, δι μεγαλόφωνος Μενέλαος, εὐθὺς ἐκτύπησεν ἐκείνην τὴν χειρα, ἡ δοπία, ὡς συνήθως, ἐκράτει τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον· εὐθὺς δὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ διὰ μέσου τῆς χειρὸς

570

575

580

585

590

595

εἰς τὸ πέραν αὐτῆς μέρος εἶχε διαπεράσει ἐντὸς τοῦ τόξου· ὅπιστο δ' εἰς τὸ πλήθιος τῶν συντρόφων ὑπεχώρει (ό "Ἐλενος") ἀποφεύγων τὸ μοιραῖον τέλος κρεμάσας πρὸς τὰ κάτω τὴν χεῖρά του, τὸ δὲ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ ἐκρέματο ἐξ αὐτῆς, καὶ ἐκεῖνο μὲν ἐτραβηγέν τῆς χειρός ὁ μεγαλόψυχος Ἀγήνωρ, αὐτὴν δὲ περιέδεσε μὲ σφενδόνην ἀπὸ καλῶς στοιμμένον μαλλίον προβάτου, τὴν δποίαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶχε δι' αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν λαῶν ὁ ἀκόλουθός του.

600 Ο Πείσανδρος δ' ἐβάδιζε κατ' εὐθεῖαν κατὰ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου⁶ αὐτὸν ὅμως ὥδηγει ἡ κακὴ μοῖρα τοῦ θανάτου εἰς τὸ τέλος του, νὰ φονευθῇ δηλ. ὑπὸ σοῦ, Μενέλαι, εἰς τὴν φοβερὰν πολεμικὴν κραυγὴν. ἐκεῖνοι δ' ὅτε πλέον βαδίζοντες ἐναντίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ἥσαν πλησίον, ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἀπέτυχε καὶ παρεξετράπη (=ἔπεσεν ἔξω αὐτοῦ) τὸ δόρυ του, ὁ δὲ Πείσανδρος ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου καὶ δὲν ἥδυνήθη νὰ διατυπήσῃ πέρα πέρα τὸν χαλκὸν αὐτῆς· διότι ἡ πλατεῖα ἀσπὶς συνεκράτησε (τὸ κτύπημα) καὶ τὸ δόρυ ἐμφασθῆ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ξύλου, δπου ἐμπήγνυται ἡ χαλκὴ αἰχμῇ ἐχάρη δ' εἰς τὰς φρένας του ὁ Πείσανδρος καὶ ἥλπιζε νίκην. ὁ υἱὸς⁷ τοῦ Ἀτρέως ὅμως τραβήξας τὸ μὲ ἀργυρᾶ καφφία συνηρμοσμένον ἔιφος του⁸ ἐπήδησεν ἐναντίον τοῦ Πείσανδρου· ἐκεῖνος δ' ὑποκάτω τῆς ἀσπίδος του ἔλαβεν ὕδραιον καλλίχαλκον πέλεκυν ἀπὸ τὴν μακρῶν καὶ καλῶς ἐξεσμένην ἐκ ξύλου ἔλαιας λαβὴν αὐτοῦ· συγχρόνως δ' ἐφθασαν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. πράγματε ὁ μὲν Πείσανδρος ἐκτύπησε τὸν φάλον (=τὸ ἔλασμα) τῆς ἐχούσης δασὺ λοφίον, ἐκ τριχῶν οὐρᾶς ἵππου περικεφαλαίας ὑποκάτωθεν τῆς κορυφῆς τοῦ λοφίου, ὁ δὲ Μενέλαιος αὐτὸν πλησιάζοντα ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον ἐνπεράνω τοῦ ἀνωτάτου ἄκρου τῆς δινός· ἔτριξεν δὲ τὰ ὀστᾶ καὶ οἱ δύο ὄφθαλμοί του αἴματωμένοι ἔπεσον πλησίον τῶν ποδῶν του χαμαὶ ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ, ἐκυρτώθη δὲ πεσών· ὁ δὲ Μενέλαιος κλωτσηδὸν πατῶν εἰς τὰ στήθη του καὶ τὰ ὅπλα του ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος λόγον ἔλεγεν. «Ἔτοι δὰ ἀναμφιβόλως θὰ ἀφήσητε τὰ πλοῖα τῶν ταχεῖς ἵππους⁹ ἔχοντων Ἐλλήνων, Τοδες ἀλαζόνες, ἀχόρταστοι τοῦ φρεσοῦ πολέμου, οὐχὶ βεβαίως ἐστεορμένοι καὶ τῆς ἄλλης ἀτιμίας

καὶ ἐντροπῆς, μὲ τὴν ὅποιαν ἐμὲ ἐβλάψατε, κακοὶ σκύλοι, καὶ οὐδόλως εἰς τὴν ψυχήν σας ἐφόβηθητε τὴν σκληρὰν δογὴν τοῦ πολὺ βροντῶντος Διὸς τοῦ προστάτου τῆς ζενίας, ὁ ὅποιος κάποτε πρὸς λύπην σας θὰ καταστρέψῃ τὴν ψηλήν σας πόλιν. οἱ ὅποιοι τὴν νόμιμον σύζυγόν μου καὶ πολλὰ πράγματά μου λαμβάνοντες ἀπερισκέπτως ἔχετε ἀπέλθει, ὅτε ἐφιλοξενεῖσθε πλησίον αὐτῆς· τόρα πᾶλιν μὲ δριμὴν σκέπτεσθε νὰ βάλητε διάλεθρον τῷ ἐντὸς τῶν θαλασσοπόρων πλοίων καὶ νὰ φονεύσητε τοὺς ήρωες· Ἐλληνας· ἀλλὰ κάπου θὰ κρατηθῆτε ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀν καὶ ἔχετε μεγάλην δρμὴν. Ζεῦ πάτερ, λέγουσιν διτὶ σὺ ἀληθῶς εἶσαι κατὰ τὰς φρένας ὑπέρτερος ἄλλων, ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ἐκ σοῦ δὲ ὅλα τὰ ἐδῶ γίνονται· πόσον μεγάλως λοιπὸν χαρίζεσαι εἰς ἄνδρας ὑβριστάς, τοὺς Τρώας, τῶν ὅποιων ἡ δύναμις εἶναι πάντοτε ἀλαζονική, οὐδὲ δύνανται νὰ χορτάσωσιν ἀπὸ τὴν τὰς φυλὰς φθείρουσαν μάχην τοῦ δδυνηροῦ πολέμου. ὅλων μὲν τῶν πραγμάτων ὑπάρχει χορτασμὸς, καὶ ὑπνου καὶ ἐρωτικῆς ἀπολαύσεως καὶ γλυκέος τραγουδίου καὶ καλοῦ χοροῦ, τῶν ὅποιων κάποιος καὶ περισσότερον ἐπιθυμεῖ νὰ ἐνβάλῃ τὴν ἐπιθυμίαν (=νὰ τὰ χορτάσῃ) παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πολέμου· οἱ Τρώες δῆμος εἶναι ἀχόρταστοι διὰ τὴν μάχην».

Τοιουτορόπως εἰπὼν τὰ μὲν αἴματωμένα ὅπλα ἀφάιρέσας ἀπὸ τὸ σῶμα (τοῦ Πεισάνδρου) ἔδωκεν δὲ ἀμεμπτος Μενέλαιος εἰς τοὺς συντρόφους του, δὲ ἴδιος δὲ πάλιν βαδίζων ἀνεμίζη μὲ τοὺς προμάχους.

Ἐκεῖ δὲ ἐπεπήδησεν ἐναντίον αὐτοῦ ὁ νῖος τοῦ βασιλέως Ηὐλαιμένους Ἀρπαλίων, ὁ ὅποιος, ὡς γνωστόν, ἥκολούθει τὸν ἀγαπητόν του πατέρα εἰς τὴν Τροίαν διὰ νὰ πολεμῇ [οὐνδ] ἐπέστρεψεν δπίσω εἰς τὴν πατρικήν του γῆν. ἐκεῖνος λοιπὸν τότε τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος τοῦ νίον τοῦ Ἀτρέως ἐκτύπησε μὲ δόρυ ἀπὸ πλησίον καὶ δὲν ἡδυνήθη πέρα πέρα νὰ τουπήσῃ τὸν χαλκὸν αὐτῆς. ἀλλὰ δπίσω εἰς τὸ πλήθος τῶν συντρόφων ὑπεχώρει ἀποφεύγων τὸ μοιραῖον τέλος, πρὸς ὅλα τὰ μέρη βλέπων διάλογυρά του, μήπως κανεὶς τὸν ἐγγίσῃ μὲ τὸ χαλκοῦν του ὅπλον. κατ' αὐτοῦ δῆμος ἀπερχομένου δὲ Μηριόνης ἔρριπτε χαλκοῦν βέλος καὶ εὐθὺς ἐκτύπησεν αὐτὸν κατὰ τὸν δεξιὸν γλουτόν· τὸ δὲ βέλος ἐπέρισε

πρὸς τὸ ἀπέναντι (τὸ ἄλλο) μέρος ὑποκάτω τοῦ δστοῦ κατὰ τὴν κύστιν· καθήσας δὲ κάτω ἔκει καὶ ἐκπνέων εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγαπητῶν του συντρόφων τὴν ψυχήν του ἔκειτο ἔξαπλωθεὶς ὥσαν
 655 σκύλῃς κατὰ γῆς· ἔτρεχε δὲ ἔξω αὐτοῦ μαῆρος αἷμα καὶ ἔβρεχε τὴν γῆν. αὐτὸν μὲν οἱ μεγαλόκαρδοι Παφλαγόνες περιεποιοῦντο καὶ εἰς ἄρμα ἀναβιβάσαντες ὑδήγουν πρὸς τὴν ἱερὰν Τοσίαν λυτούμενοι· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐπορεύετο δὲ πατήρ του χύνων δάκρυα καὶ οὐδεμία ἐκδίκησις ἔγίνετο διὰ τὸν φονευθέντα νεόν του.

660 Δι' αὐτὸν δὲ φονευθέντα πολὺ ὀργίσθη εἰς τὴν ψυχήν του διάρις· διότι ἦτο εἰς αὐτὸν φίλος ἐκ φιλοξενίας μεταξὺ πολλῶν Παφλαγόνων. ἐνεκα αὐτοῦ λοιπὸν αὐτὸς ὀργιζόμενος ἔροιπτε βέλος μὲ καλκῆν αἰχμῆν. ὑπῆρχε δὲ πάπιος Εὐχήνων υἱὸς τοῦ μάντεως Πολεύδον καὶ πλούσιος καὶ καλός, ἐν Κορίνθῳ ἔχων τὴν
 665 κατοικίαν του, δὲ δοποῖς δά, ἀν καὶ καλῶς ἐγνώριζε τὴν δλεθρίαν μοιράν του, ἐπορεύετο ἐπὶ πλοίον (εἰς Τοσίαν) διότι πολλάκις εἶπεν εἰς αὐτὸν δὲ καλὸς γέρων Πολεύδος ἢ ν' ἀποθάνῃ (μένων) ἐντὸς τῶν ἀναπτύχων του ἀπὸ θλιβερὰν νόσου ἢ νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν Τοσῶν μεταξὺ τῶν πλοίων τῶν Ἐλλήνων· διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀπέφευγε καὶ τὴν μεγάλην τιμωρίαν ἐκ μέρους τῶν Ἐλλήνων (ἐὰν δὲν μετεῖχε τοῦ πολέμου θὰ ἐτιμωρεῖτο ὡς ἀστράτευτος) καὶ τὴν μισητὴν νόσον, διὰ νὰ μὴ πάθῃ θλίψεις εἰς τὴν ψυχήν του. ἔκεινον ἐκτύπησεν ὑποκάτω τῆς σιαγόνος καὶ τοῦ ὡτός· ταχέως δὲ ἡ ψυχή του ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ μέλη του καὶ εὐθὺς κατέλαβεν αὐτὸν μισητὸν σκύτος.

670 Τοιουτορόπως ἔκεινοι μὲν ἐμάχοντο ὥσαν πῦρ καιόμενον· δὲ Ἐκτωρ δὲ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία δὲν εἴχε μάθει καὶ οὐδόλως ἐγνώριζεν, ὅτι, ως γνωστόν, πρὸς τάριστερὰν τῶν πλοίων κατεστρέφοντο οἱ στρατοὶ ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων, ἵσως δὲ καὶ δόξα (=νίκη) τῶν Ἐλλήνων θὰ ἔγίνετο, διότι τοιοῦτος δὲ συγκρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν παρῷσμα τοὺς Ἐλληνας, προσέπι δὲ ὁ ἴδιος τοὺς ἐβοήθει διὰ τῆς δυνάμεως του. ἀλλ' ἐκράτει τὴν μάχην ἔκει, δόπου κατὰ πρῶτον εἰσεπήδησεν εἰς τὰς πύλας καὶ εἰς τὸ τεῖχος διαρρήξας τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν ἀσπιδοφόρων Ἐλλήνων, δόπου ἡσαν τραφηγμένα εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς φαιᾶς θαλάσσης τὰ πλοῖα καὶ τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Πρωτεσιλάου, ὑπε-

ράνω δ' αὐτῶν εἶχε κτισθῆ τεῖχος χαμηλότατον, ὅπου πρὸ πάντων δομητικοὶ πρὸς μάχην ἔγινοντο καὶ οἱ ἴδιοι ἀνδρες πεζοὶ καὶ μὲ τὰ ἄρματα. ἐκεῖ δὲ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ μακροχίτωνες Ἰωνες καὶ οἱ Λοκροὶ καὶ οἱ Φθῖοι. οἱ ἐπιφανεῖς Ἐπειοὶ (= Ἡλεῖοι) συνεκράτουν τὸν μὲ δόμην ἐφορμῶντα κατὰ τῶν πλοίων (⁷Ἐκτορα) καὶ δὲν ἥδυναντο ν' ἀπωθῆσιν ἀπὸ τοὺς ἑαυτούς των τὸν δόμιον μὲ φλόγα θεῖον ⁸Ἐκτορα· οἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων δμως ἦσαν ἐκλεκτοί μεταξὺ δ', ὡς γνωστόν, αὐτῶν ἦτο ἀρχηγὸς ὁ νιὸς τοῦ Ηετεοῦ Μενεσθεύς, ἥκολονθουν δὲ συγχούνως μὲ αὐτὸν οἱ Φείδας καὶ Στιζίος καὶ ὁ γενναῖος Βίας· τῶν δ' ⁹Ἐπειῶν (ἦσαν ἀρχηγοί) καὶ ὁ νιὸς τοῦ Φυλέως Μέγας καὶ ὁ Ἀμφίων καὶ ὁ Δρακίος, ἔμπροσθεν δὲ τῶν Φθίων καὶ ὁ Μέδων καὶ ὁ καρτερικὸς εἰς τὸν πόλεμον Ποδάρκης. βεβαίως δὲ μὲν Μέδων ἦτο νόθος νιὸς τοῦ θείου ¹⁰Οἴλεως, ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος, κατέψει δὲντὸς τῆς Φυλάκης, μακρὰν ἀπὸ τῆς πατρικῆς του γῆς, διότι ἐφόνευσεν ἄνδρα, ἀδελφὸν τῆς μητριᾶς του ¹¹Ἐριώπιδος, τὴν δόπιαν εἶχε σύζυγον δὲν ¹²Οἴλενός, δὲ δὲ Ποδάρκης ἦτο νιὸς τοῦ Ιφύκλου, τοῦ νιοῦ τοῦ Φυλάκου. ἐκεῖνοι μὲν δὲς ἀρχηγοὶ τῶν μεγαλοφύχων Φθίων δπλισθέντες ἐμάχοντο μετὰ τῶν Βοιωτῶν ὑπερασπίζοντες τὰ πλοῖα. δὲν Αἴας δέ, δ ταχὺς νιὸς τοῦ ¹³Οἴλεως, οὐδόλως πλέον καθ' ὄλοκληρίαν ἵστατο μακρὰν ἀπὸ τοῦ Αἴαντος, τοῦ νιοῦ τοῦ Τελαμῶνος, οὐδὲν ἐπ' ὅλιγον, ἀλλὰ καθὼς ἐντὸς χωραφίου δύο μαῆροι βόρεις ἵσην προθυμίαν ἔχοντες τεντώνουσι στερεὸν ἄροτρον, πέριξ δὲ τῶν διεῶν (τῶν κάτω μερῶν) τῶν κεράτων αὐτῶν, δὲς εἶναι ἐπόμενον, πολὺς ἰδρὼς ἐκρέει ἐκείνους δὲ τοὺς δύο μόνον δ καλῶς πελεκημένος ζυγὸς διαχωρίζει βαδίζοντας ἀνὰ τὴν αὖλακα, διὰ νὰ κόψωσιν αὐτὴν ἔως εἰς τὸ τέρωμα τοῦ ἀγροῦ. τοιόντοτοπως ἐκεῖνοι οἱ δύο (Αἴαντες) πλησίον βαδίζοντες ἵσταντο πολὺ πλησίον δ εἰς τοῦ ἄλλον, ἀλλὰ ¹⁴βεβαίως τὸν νιὸν τοῦ Τελαμῶνος καὶ πολλοὶ καὶ γενναῖοι σύντροφοι ἥκολούθουν, οἱ δποῖοι πρὸς εὐχαρίστησίν του ἐλάμβανον τὴν ἀσπίδα του, δσάνις κατελάμβανε τὰ γόνατά του κούρασις καὶ ἰδρὼς οὐδὲ τὸν μεγαλόκαρδον νιὸν τοῦ ¹⁵Οἴλεως, δὲς γνωστόν, ἥκολούθουν Λοκροί· διότι δὲν ὑπέμενεν ἡ ἀγαπήτη των καρδία κατὰ τὴν ἐκ τοῦ συστάδην (=ἐκ τοῦ πλησίον) μάχην διότι δὲν εἶχον περικεφαλαίας μὲ χαλκὸν προσηρ-

- 715 μοσμένας καὶ μὲ λοφία ἀπὸ δασείας τρίχας οὐρᾶς ἵππου οὐδὲ εἶχον καλλικύλους ἀσπίδας καὶ δόρατα ἀπὸ ἔύλον μελίας, ἀλλ᾽, ὡς γνωστόν, εἰς τὰ τόξα καὶ εἰς τὰς σφενδόνας ἀπὸ καλοστριμένον μαλλίον προβάτου ἔχοντες πεποιθησιν συνηκολούθουν εἰς τὴν Τροίαν, μὲ τὰ δόπια κατόπιν συγνάκις κτυποῦντες διερρήγνυον τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων. Τότε λοιπὸν οἱ μὲν ἄλλοι μάχηται ἔμπροσθεν μὲ τὰ πεποικιλμένα ὅπλα των ἐμάχοντο ἐναντίον καὶ τῶν Τρώων καὶ τοῦ μὲ χαλκὸν ὥπλισμένου Ἐκτορος, ἐκεῖνοι δὲ (οἱ τοξόται Λοκοὶ) δπισθεν τοξεύοντες διέφευγον τὴν προσοχὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ οὐδόλως ἐκ τούτου ἐνεμψοῦντο οἱ Τρῆσες τὴν μάχην· διότι τοὺς συνεκλόνιζον τὰ βέλη (τῶν τοξοτῶν).
- 720

Τότε λοιπὸν μὲ ἐλεεινὸν τρόπον ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ ἀπὸ τῶν σκηνῶν ἥθελον ἀποχωρήσει οἱ Τρῆσες πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἀνέμων προσβαλλομένην Τροίαν, ἐὰν δὲν ἥθελεν εἴπει δι Πολυδάμας πρὸς τὸν τολμηρὸν Ἐκτορα τὰ ἔξης σταθεὶς πλησίον αὐτοῦ. «Ἐκτορ, εἰσαι ἀκατόρθωτος εἰς τὸ νὰ πεισθῆς εἰς λόγους δυνατοὺς νὰ πείσωσιν. ἐπειδὴ εἰς σὲ ὑπερβολικῶς ἔδωκεν δι θεὸς δύναμιν εἰς τὰ πολεμικὰ ἔργα, διὰ τοῦτο θέλεις καὶ εἰς τὴν σκέψιν νὰ γνωρίζῃς περισσότερα ἀπὸ ἄλλους· ἀλλ᾽ οὐδόλως θὰ δυνηθῆς δι ιδιος-συγχρόνως ὅλα νὰ λάβῃς· διότι εἰς ἄλλον μὲν ἔδωκεν δι θεὸς ἴκανότητα εἰς πολεμικὰ ἔργα, εἰς ἄλλον δὲ χορευτικὴν τέχνην, εἰς ἄλλον ἴκανότητα εἰς τὴν κιθάραν καὶ τὰ ἄσματα· εἰς ἄλλον δὲ τὰ στήθη θέτει καλὸν νοῦν δι μακρὰν βλέπων Ζεὺς καὶ ἀπ’ αὐτὸν ὁφέλοῦνται (ἀπολαμβάνουσι) πολλοὶ ἀνθρώποι καὶ πολλοὺς σώζει καὶ πρὸ πάντων καὶ δι ιδιος ἀναγνωρίζει τοῦτο· ἐγὼ δὲ θὰ εἴπω, ὅπως φαίνεται εἰς ἐμὲ ὅτι εἶναι ἀριστα· διότι πρὸς ὅλα τὰ μέρη πέριξ σου ἔχει ἀνάφει δι κιλοίδος (κοιλλοῦρα ἐν εἰδει στεφάνου) τοῦ πολέμου. οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Τρῆσες, ἀφοῦ κατέβησαν τὸ τεῖχος, ἄλλοι μὲν στέκονται μακρὰν μὲ τὰ ὅπλα των, ἄλλοι μάχονται διλγώτεροι ἐναντίον περισσοτέρων, διασκορπισθέντες πρὸς τὰ δύπισι προσκάλει ἔδω ὅλους τοὺς ἀρίστους· ἀπ’ ἔδω δὲ δυνάμεθα νὰ σκεφθῶμεν ἀνεξαιρέτως πᾶσαν γνώμην, ἢ νὰ ἐπιπέσωμεν εἰς τὰ πολλὰ καθίσματα κωπηλατῶν ἔχοντα πλοῖα, ἐὰν θέλῃ δι θεὸς νὰ δώσῃ νίκην, ἢ κατόπιν ν’ ἀπέλθωμεν ἀπὸ τῶν

730

735

740

πλοίων ἀβλαβεῖς· διότι ἐγὼ βεβαίως φοβοῦμαι, μήπως οἱ Ἔλληνες λάβωσιν δύσιν τὸ χρεσινὸν των χρέος, ἐπειδὴ πλησίον τῶν πλοίων μένει ἀνήρ ἀχόρταστος τοῦ πολέμου (ὁ Ἀχιλλεὺς), ὁ δποῖος νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἀπέχῃ πλέον πολὺ ἀπὸ τὴν μάχην».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν δ Πολυδάμας, ἥρεσε δ' εἰς τὸν Ἐκτορα ὁ ἀβλαβῆς λόγος του, πάραντα δ' ἐκ τοῦ ὄχηματος μὲ τὰ ὄπλα του ἐπήδησε χαμαί· καὶ διμήνσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Πολυδάμα, σὺ μὲν ἐδῶ κράτησον ὅλους τοὺς ἀρίστους, ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω πρὸς τὰ ἔκει καὶ θὰ ἀντικρύσω (θὰ λάβω μέρος) τὸν πόλεμον· ταχέως δὲ πάλιν θὰ ἐπανέλθω, ὅταν εἰς ἔκεινους καλῶς παραγγείλω (τὰ πρόεποντα).»

Εἶπεν αὖτα καὶ εὐθὺς ὕδησεν διμοιᾶς· μὲ γιονισμένον δρος, κραυγάζων, ἐπτεροάκιζε δὲ διὰ μέσου τῶν Τρώων καὶ τῶν συμάχων, ἔκεινοι δέ, ἀφοῦ ἥρκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Ἐκτορος, ὅλοι ἐσπευσμένως συνηθροίζοντο πρὸς τὸν εὐπροσήγορον (ἀγαπῶντα τοὺς ἀνθρώπους) Πολυδάμαντα τὸν υἱὸν τοῦ Πάνθου. ὁ δὲ Ἐκτωρ ἐπορεύετο καὶ πρὸς τὸν ἰσχυρὸν Δηϊφορίον καὶ πρὸς τὸν πρόκριτον Ἐλενον καὶ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσίου Ἀδάμαντα καὶ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Υρτάκου Ἀσίου ζητῶν ἀνὰ μέσον τῶν προμάχων, ἐλὺν κάπου ἥθελεν εὔρει αὐτούς. αὐτοὺς δῆμος εὗρεν οὐκὶ πλέον ὅλους ἀβλαβεῖς οὐδὲ ἀκαταστρέπτους, ἀλλ' ἄλλοι μὲν πλέον παρὰ τὰς πρόμυγας τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων κατέκειντο χάσαντες τὴν ζωὴν των ἀπὸ τὰς κεῖσας τῶν Ἑλλήνων, ἄλλοι δὲ ἔντος τοῦ τείχους τῆς πόλεως ἥσαν κτυπημένοι, καὶ πληγωμένοι· τὸν δὲ θεῖον Ἀλέξανδρον, σύζυγον τῆς καλλικόμου Ἐλένης, ταχέως εὗρε πρὸς τάριστερὰ τῆς δακρυφόρου μάχης νὺν ἐνθαρρύνη τοὺς συντρόφους καὶ νὺν τοὺς παρορμῆ νὺν μάχωνται. πλησίον του δὲ σταθεὶς διδύλει πρὸς αὐτὸν μὲ ὑβριστικὸν λόγους· «Κακόπαρι, δωριαίτατε κατὰ τὴν μορφήν, μανιακὲ διὰ τὰς γυναικας, ἀπατεών, ποῦ δὰ εἴναι δὲ ἰσχυρὸς Δηϊφορίος καὶ δὲ ἀρχηγὸς Ἐλενος καὶ δὲ υἱὸς τοῦ Ἀσίου Ἀδάμας καὶ δὲ υἱὸς τοῦ Υρτάκου Ἀσίος; ποῦ δὲ βεβαίως εἴναι δὲ Ὁμορονεύς; τόρα ἐχάμη καθ' ὀλοκληρίαν ὅλη ἡ ὑψηλὴ Τροία, τόρα δὲ εἴναι βέβαιος δὲ φοβερὸς ὄλεθρος».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν δ θεόμορφος Ἀλέξανδρος· «Ἐκτορ,

745

750

755

760

765

770

- 775 ἐπειδὴ εἰς σὲ ὑπάρχει διάθεσις νὰ κατηγορῆς ἀθῶν (μὴ αἴτιον), ἄλλοτε δὰ κάποτε μέλλω περισσότερον ν' ἀποσυρθῶ ἀπὸ τὸν πόλεμον (οὐχὶ τόρα), ἐπειδὴ οὐδὲ ἐμὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ ἐντελῶς ἀνανδρὸν. διότι ἀφ' ὅτου πλησίον τῶν πλοίων ἐσήκωσας τὴν μάζην τῶν συντρόφων, ἀπὸ τότε ἐδῶ μένοντες συγκρουόμεθα ἀδιακόπως πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἔφονεύμησαν δὲ οἱ σύντροφοι, διὰ τοὺς δοποίους ἐρευνᾶς· δύο μόνοι, ὁ ἴσχυρὸς Δηϊφοβος καὶ ὁ ἀρχιγὸς Ἐλενος, ἔχουσιν ἀπέλθει, πληγωμένοι καὶ οἱ δύο μὲ μακρὰ δόρατα εἰς τὴν χεῖρα, τὸν δὲ φόνον των ἀπεμάκρυνεν ὁ νῖδος τοῦ Κρόνου. τόρα δὲ προπορεύου ἐκεῖ, ὅπου ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ σου σὲ προτρέπει· ἡμεῖς δὲ θὰ σὲ συγακολουθῶμεν ἔχοντες μεγάλην δομὴν καὶ διμշυρίζομαι ὅτι οὐδόλως θὰ στερηθῶμεν τῆς ἀνδρείας ἡμῶν, ὅση δὰ εἶναι ἡ δύναμις μας· πέραν τῆς δυνάμεως του ὄμοις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμῇ τις, καὶ ἂν ἔχῃ μεγάλην δομήν.»
- 780 Τοιουτορόπως εἰπὼν παρέπεισεν (ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος του) ὁ ἥρως τὰς σκέψεις τοῦ ἀδελφοῦ του ἐκίνησαν δὲ νὰ διάγωσιν ἐκεῖ, ὅπου κατ' ἔξοχὴν ἦτο μάχη καὶ ὁ τὰς φυλὰς καταστρέφων ἀγών πέριξ τῶν Κεβριόνου καὶ τοῦ ἀμείμπτου Πολυδάμαντος, τοῦ Φάλκου καὶ τοῦ Ὁρθαίου καὶ τοῦ ἴσοιθέου Πολυφήτου καὶ τοῦ Πάλμυρος καὶ τοῦ Ἀσκανίου καὶ τοῦ Μόρχυρος τοῦ νιοῦ τοῦ Ιπποτίθωνος, οἱ δοποῖοι ἐκ τῆς Ἀσκανίας (τῆς ἐν Βιθυνίᾳ) τῆς ἐνφόρδου ἥλθον ἀντικαταστάται (φονεύμέντων) κατὰ τὴν προτέραν αὐγῆν· τότε δὲ ὁ Ζεὺς τοὺς παρώρμησε νὰ μάχωνται· ἐκεῖνοι δὲ ἐπορεύοντο λισθαρεῖς μὲ θινέλλαν ὀδυνηρῶν ἀνέμων, ἡ δόπια, ὡς συνήθως γίνεται, ἐν μέσῳ βροντῆς τοῦ πατρὸς Διὸς προχωρεῖ εἰς πεδιάδα καὶ μὲ ὑπερομεγέθη θύρων ἀναμιγνύεται μὲ τὴν θάλασσαν καὶ ἐντὸς αὐτῆς σχηματίζονται πολλὰ κύματα τῆς πολυταράχου θαλάσσης ἀναβράζοντα, κυντὰ καὶ ἀσπορίζοντα, ἄλλα μὲν ἐμπρός, ἄλλα δὲ κατόπιν· τοιουτορόπως οἱ Τρῶες ἄλλοι μὲν ἐμπρὸς συμπετυκνωμένοι, ἄλλοι δὲ κατόπιν αὐτῶν, ἀπαστολάπτοντες ἀπὸ τὸν χαλκοῦν ὅπλισμὸν ἡκολόδυθον μαζὶ μὲ τοὺς ἀρχηγούς των· προηγεῖτο δὲ ὁ νῖδος τοῦ Πριάμου Ἐκτωρ ἵσος μὲ τὸν ἀνθρωποκτόνον Ἀρη· ἐμπροσθέν του δὲ εἶχεν ἀσπίδα πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτερῆ, πυκνὴν ἀπὸ δέρματα, πολὺς δὲ χαλκὸς

- 785 790 795 800
- Τοιουτορόπως εἰπὼν παρέπεισεν (ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος του) ὁ ἥρως τὰς σκέψεις τοῦ ἀδελφοῦ του ἐκίνησαν δὲ νὰ διάγωσιν ἐκεῖ, ὅπου κατ' ἔξοχὴν ἦτο μάχη καὶ ὁ τὰς φυλὰς καταστρέφων ἀγών πέριξ τῶν Κεβριόνου καὶ τοῦ ἀμείμπτου Πολυδάμαντος, τοῦ Φάλκου καὶ τοῦ Ὁρθαίου καὶ τοῦ ἴσοιθέου Πολυφήτου καὶ τοῦ Πάλμυρος καὶ τοῦ Ἀσκανίου καὶ τοῦ Μόρχυρος τοῦ νιοῦ τοῦ Ιπποτίθωνος, οἱ δοποῖοι ἐκ τῆς Ἀσκανίας (τῆς ἐν Βιθυνίᾳ) τῆς ἐνφόρδου ἥλθον ἀντικαταστάται (φονεύμέντων) κατὰ τὴν προτέραν αὐγῆν· τότε δὲ ὁ Ζεὺς τοὺς παρώρμησε νὰ μάχωνται· ἐκεῖνοι δὲ ἐπορεύοντο λισθαρεῖς μὲ θινέλλαν ὀδυνηρῶν ἀνέμων, ἡ δόπια, ὡς συνήθως γίνεται, ἐν μέσῳ βροντῆς τοῦ πατρὸς Διὸς προχωρεῖ εἰς πεδιάδα καὶ μὲ ὑπερομεγέθη θύρων ἀναμιγνύεται μὲ τὴν θάλασσαν καὶ ἐντὸς αὐτῆς σχηματίζονται πολλὰ κύματα τῆς πολυταράχου θαλάσσης ἀναβράζοντα, κυντὰ καὶ ἀσπορίζοντα, ἄλλα μὲν ἐμπρός, ἄλλα δὲ κατόπιν· τοιουτορόπως οἱ Τρῶες ἄλλοι μὲν ἐμπρὸς συμπετυκνωμένοι, ἄλλοι δὲ κατόπιν αὐτῶν, ἀπαστολάπτοντες ἀπὸ τὸν χαλκοῦν ὅπλισμὸν ἡκολόδυθον μαζὶ μὲ τοὺς ἀρχηγούς των· προηγεῖτο δὲ ὁ νῖδος τοῦ Πριάμου Ἐκτωρ ἵσος μὲ τὸν ἀνθρωποκτόνον Ἀρη· ἐμπροσθέν του δὲ εἶχεν ἀσπίδα πρὸς

εἶχε σφυρηλατηθῆν ἐπάνω εἰς αὐτήν· πέριξ δὲ τῶν κροτάφων αὐτοῦ ἔκινεῖτο λαμπρὰ περικεφαλαία. πανταχοῦ δὲ περὶ τὰς φάλαγγας προβαθύζων ἐδοκίμαζεν, ἐὰν κάποις ἥθελον ὑποχωρήσει εἰς αὐτὸν προπορευόμενον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀσπίδος του. ἀλλὰ δὲν ἐσύγχιε τὴν ψυχὴν εἰς τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων. ὁ Αἴας δὲ πρῶτος τὸν ἐπροκάλεσε μὲν μακρὰ βῆματα προχωρῶν. «δαιμονισμένε, ἔλα κοντά. διὰ τὶ ἄρα γε τοιουτοτρόπως φοβίζεις τοὺς Ἑλληνας; οὐδόλως βεβαίως εἴμεθα ἀδαεῖς τῆς μάχης, ἀλλὰ ὑπὸ τῆς μάστιγος τοῦ Διός τῆς κακῆς κατεβλήθημεν οἱ Ἑλληνες. βεβαίατα νὴ ψυχὴ σου ἵσως ἐλπίζει νὰ διαρπάσῃς τὰ πλοῖα· ἀλλ’ ἀμέσως καὶ εἰς ἡμᾶς ὑπάρχουσι κεῖσες νὰ τὰ ὑπερασπίζωμεν. ἀληθῶς (πρὸ τοῦ σεῖς νὰ τὰ διαρπάσῃτε) εἶναι πολὺ δυνατὸν νὰ προφθάσῃς ἡ καλῶς κατοικουμένη Ἰδική· σας πόλις νὰ κυριευθῇ καὶ νὰ ἐκπορθῆται ἀπὸ τὰς Ἰδικάς μας χεῖρας· εἰς σὲ δὲ τὸν Ἰδιον δισχυροῦσσιμαί ὅτι εἶναι πλησίον ὁ χρόνος, διπότε φεύγων θὰ εὐχηθῆς εἰς τὸν πατέρα Λία καὶ τοὺς ἄλλους ἀθανάτους νὰ εἶναι ταχύτεροι ἀπὸ τοὺς ἱέρακας οἱ καλλίτοιχες ἵπποι, οἱ δοῖοι σηκώνοντες κονιορτὸν διὰ μέσου τῆς πεδιάδος θά σε φέρωσιν εἰς τὴν πόλιν».

Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τοιουτοτρόπως εἰπόντα εἶχε πτερακίσει ἀπὸ τὰ δεξιά του πτηνόν, δηλ. ὑφιπέτης ἀετός· ἐκραύγασε δὲ κατόπιν δι στρατὸς τῶν Ἑλλήνων ἔχων πεποιθησιν εἰς τὸν οἰωνὸν (τὴν ἐκ τοῦ ἀετοῦ προμαντείαν)· ὁ δὲ θεῖος Ἐκτωρ ἀπήντα. «Αἴα ἀσκέπτως διμιλῶν, κανχηματία, ποῖον λόγον εἶπες, εἴθε ἐγὼ τοιουτοτρόπως δὰ νὰ εἴμαι υἱὸς τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός δι’ ὅλας τὰς ἡμέρας καὶ νὰ με γεννήσῃς ἡ σεβαστὴν Ἡρα καὶ νὰ τιμῶμαι, καθὼς τιμᾶται ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, καθὼς τόρα αὕτη ἐδῶ ἡ ἡμέρα φέρει κακὸν εἰς τοὺς Ἑλληνας ὅλους ἐντελῶς· μεταξὺ δ’ αὐτῶν σὺ θὰ ἔχῃς φονευθῆ, ἐὰν τολμήσῃς ν’ ἀναμείνῃς τὸ Ἰδικόν μου μακρὸν δόρυν, τὸ δοῖον θὰ σγίσῃ τὸ λευκὸν ὡς κρῦνον σῶμά σου· θὰ κροτάσῃς δὲ τοὺς σκύλους καὶ τὰ ὅρνεα μὲ τὸ λίπος καὶ τὰς σάρκας σου, ἀφοῦ πέσῃς πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων».

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰπὼν προηγήθη, οἱ δὲ Τοῦρες συνηκολύθουν αὐτὸν μὲ ὑπεριμεγέθη βοήν, ὁ δὲ στρατὸς ὅπισθεν ἀνε-

805

810

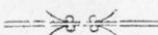
815

820

825

830

κραύγαζεν. Οἱ Ἔλληνες δ' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐκραύγαζον καὶ δὲν
835 ἐλησμόνησαν τὴν πολεμικὴν τῶν τόλμην, ἀλλ' ἀνέμενον τοὺς ἀρί-
στους τῶν Τρώων ἐπιτιθεμένους· ἡ κραυγὴ δὲ καὶ τῶν δύο στρα-
τῶν ἔφθασεν εἰς τὸν αἰθέρα καὶ εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἥλιου.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ξ.

'Απάτη τοῦ Διὸς ὑπὸ τῆς Ἡρας. Συμβούλια καὶ νῦν τῶν Ἐλ-
λήνων βοηθουμένων ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἡρας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Ξ.

'Ἐκ τῶν κραυγῶν τῆς μάχης ἐκπλαγεὶς ὁ Νέστωρ ἔξέρχεται ἐκ τῆς σκηνῆς του, ὅπου περιεποιεῖτο τὸν πληγωθέντα Μαχάονα, διὰ νὰ ἐξετάσῃ εἰς ποίον σημείον εὐδίσκετο ἡ μάχη (στ. 1—26), ἀλλ' ἐκεὶ συνήντησαν αὐτὸν οἱ ἐκ τῶν τραυμάτων τῶν ἀσθενεῖς Ἀγαμέμνων καὶ Ὁδυσσεὺς καὶ Διομήδης διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν προχωρήσαντες, εἰς τοὺς ὄποιούς πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων, πολὺ ἀμφιβάλλων διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ πολέμου προτείνει φυγὴν διὰ τῶν πλοίων εἰς Ἐλλάδα (στ. 27—81), τοῦτο ὅμως ἀποδοκιμάζει ὁ Ὁδυσσεύς, ὃ δὲ Διομήδης προτρέπει, ἵνα ἐπανελθόντες εἰς τὴν μάχην ἐνθαρρύνωσι διὰ τῆς παρουσίας τῶν τοὺς ἴδικούς των εἰς ἀντίστασιν, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα πορευόμενον παρηγορεῖ καὶ ἐνθαρρύνει ὁ Ποσειδῶν (στ. 82—152). Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἡρα, ἵνα ἀνακουφίσῃ τὸν ἄγωνα τῶν Ἐλλήνων, στολίζεται καὶ τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀφροδίτης εὐτρεπίζεται πρὸς ἐρωτικὴν ἀπόλαυσιν καὶ μεταβαίνει εἰς Ἰδην πρὸς τὸν Δία, ὃν προσελκύει πρὸς ἡδονὴν καὶ κατόπιν ἀποκοιμᾷ ζει τῇ βοηθείᾳ τοῦ θεοῦ Ὑπνου, ὃν ἔπεισεν εἰς τοῦτο δι' ὑποσχέσεως ἀντιμεσθίας (στ. 153—351), ἀλλὰ κατ αὐτὸν τὸν χρόνον ὁ Ποσειδῶν βοηθῶν τοὺς Ἐλληνας ἀποκαθιστᾷ τὴν θέσιν αὐτῶν καλὴν ἐν τῇ μάχῃ (στ. 352—401), ὁ δὲ Ἐκταρῷ βληθεὶς διὰ λίθου ὑπὸ τοῦ Αἴαντος ὑπὸ τῶν συντρόφων του μεταφέρεται καὶ τυγχάνει περιποιήσεων (στ. 402—439). Ἀναζωογονηθέντες κατόπιν οἱ Ἔλληνες τοὺς Τρώας ἀπομακρύνουσιν ἀπὸ τὰ πλοῖα, στε μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ τοῦ Οὐλέως Αἴας κατεδίωκεν αὐτοὺς φεύγοντας (στ. 440—522).

Τοῦ Νέστορος ὅμιλος τὴν προσοχὴν δὲν διέφυγεν ἐν τούτοις ἡ πολιαργή, ἀν καὶ ἔπινεν, ἀλλὰ πρὸς τὸν μὲν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «σκέπτου, θεῖε Μαζῶν, πᾶς θὰ γίνωσι ταῦτα τὰ ἔργα, μεγαλυτέρα πλέον πλησίον τῶν πλοίων εἶναι ἡ βοῇ τῶν ἀκμάσιν νεανιδῶν» ἀλλὰ σὺ μὲν τόρα καθῆμενος πῖνε σπινθηροβούλοιντα οἶνον, ἔως ὅτου λουτὰ μεριμάνη μεριμάνῃ ἡ καλλιπλόκαμος. Εξαμήδη καὶ ἀποπλύνῃ τὸ αἷμα τῆς αἵματωμένης πληγῆς· ἐγὼ δὲ μεταβάς εἰς σκοπιὰν ταχέως θὰ μάθω».

Τοιαυτοδότως εἰπὼν ἔλαβε τὴν καλοκαμψιμένην ἀσπίδα τοῦ ἴδιοῦ τοῦ μίσου, ἡ δποίᾳ ἔκειτο εἰς τὴν σκηνήν, δῆλ., τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Θρασυμήδους, ἀπαστράπτουσαν ἐκ γαλκοῦ ἔκεινος δ' εἶχε τὴν ἀσπίδα τοῦ ἴδιοῦ τοῦ πατρός· ἔλαβε δὲ ἰσχυρὸν δόρυ, σφυροφλατημένον μὲν σουβλεούν γαλκόν, ἔσταθη δὲκτὸς τῆς σκηνῆς καὶ ταχέως εἶδεν ἄσχημον ἔργον, τὸν μὲν Ἑλληνας νὰ ταφάτωνται, τὸν δὲ μεγαλωφύζουν Τοδῶας νὰ τοὺς κλονίζωσιν ὅπισθεν· εἶχε δὲ καταρρεφθῆ τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων, καθὼς δὲ ὅταν βράχη τὸ μέγα πέλαγος ἀπὸ κῦμα χωρὶς ἥζον περιμένον ματαίος τιχεῖς δρόμους (=πνοὰς) διαπεραστικῶν ἀνέμων καί, ὡς εἶναι ἐπόμενον, δὲν κινύεται ἐμπρὸς πρὸς οὐδὲν ἐκ τῶν δύο μερῶν, πρὸν νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ Λιὸς φρισμένος κάποιος οὐρφίος ἀνεμος, τοιαυτοδόπιος ὁ γέρων ἐσκέπτετο χωριζόμενος εἰς τὴν ψυχήν του μὲ δύο σκέψεις, ἢ νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἔχόντων τιχεῖς ἱππους Ἑλλήνων ἡ πρὸς τὸν ἀρχηγόν λαὸν εἰδὸν τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονα, εἰς αὐτὸν δὲ σκεπτόμενον ὃς ἔξης ἐφάγη ὅτι ἦτο καλλίτερον, νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν μὲν τοῦ Ἀτρέως, ἔκεινοι δὲ ἐφονεύοντο μεταξύ τῶν μαχόμενοι καὶ ἔτοις πέριξ τοῦ σώματος αὐτῶν ὁ ἀστιβλήτος (σκληρός) γαλκός, διτε ἐτρυπῶντο μὲ ξίφη καὶ μὲ δόρατα κοπτεούν (ἀμφοτέρωθεν κυρτά).

Τὸν Νέστορα δὲ συνήντησαν οἱ εὐγενεῖς βασιλεῖς ἀνερχόμενοι ἐκ τῶν πλοίων, ὅσοι εἶχον πληγωθῆ διὰ γαλκοῦ δργάνου, ὁ νίστος τοῦ Τυδέως καὶ ὁ Ὄδησσεὺς καὶ ὁ μῆδος τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνον. διότι πολὺ μαρῷαν τῆς (γινομένης) μάχης εἶχον ἀνασυρθῆ τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀμμώδη παραλίαν τῆς φαιῆς θαλάσσης· διότι τὰ πρῶτα (τὰ πρῶτον προσδοκιμότερα) ἀνείλκυσαν εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔκτισαν τεῖχος πλησίον τῶν ποριμνῶν των· διότι καὶ ὁ αἰγιαλὸς βε-

βαίως, ἂν καὶ ἵτο πλατύς, δὲν ἡδυνήθη νὰ χωρήσῃ ὅλα τὰ πλοῖα
 35 καὶ ἐστενοχωροῦντο οἱ στρατιῶται. διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀνασύροντες
 αὐτὰ τὰ ἑτοποθέτουν κλιμακηδὸν (τὰ μὲν ὑψηλότερα τῶν δέ, τῶν
 ἐν τῇ ἀπτῇ ὅντων χθαμαλώτερον τοποθετημένων) καὶ ἐγέμισαν
 δόλοκλήδους τῆς παραλίας τὴν μαρούλιν πρόσοψιν, ὅσην περιέκλειον
 τὰ ἀρχοτήρια. ἐκεῖ λοιπὸν αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο συγκεντρωμένοι,
 στηριζόμενοι εἰς τὸ δόρυ των, ἐπιμυμοῦντες νὰ ἴδωσι τὴν πολε-
 μικὴν κραυγὴν καὶ τὸν πόλεμον ἐθύμισθε δῆτι ψυχή των ἐντὸς τῶν
 40 στηθῶν των· δὲ γηραιὸς Νέστωρ τοὺς συνίντησε καὶ κατεφό-
 βησε τὴν ψυχήν των εἰς τὰ στήμη αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων. Πρὸς αὐτὸν
 καὶ διμιλήσας εἶπεν δὲ Ἰσχυρὸς Ἀγαμέμνον· «ὦ Νέστορε οὐκεὶ τοῦ
 Νηλέως, μεγάλη δόξα τῶν Ἑλλήνων, διὰ τί ἄρα γε ἀφίσας τὸν
 καταστρέφοντα τοὺς ἄνδρας πόλεμον ἔρχεσαι ἐδῶ; φοβοῦμαι,
 μήπως δὲ πρὸς λύπην μου ἐκτελέσῃ τὸν λόγον του δὲ Ἰσχυρὸς
 45 Ἐκτιῷ, καθὼς κάποτε ἐφοβέρισεν διμιλῶν μεταξὺ τῶν Τούρων,
 νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ πρότερον ἐκ τῶν πλοίων πρὸς τὴν Τροίαν,
 ποὺν νὰ καύσῃ μὲ πῦρ τὰ πλοῖα καὶ φονεύσῃ· καὶ ἡμᾶς τοὺς
 ἰδίους. ἐκεῖνὸς τοιουτορόποις ἔλεγε· ταῦτα λοιπὸν τόδια ὅλα
 ἐκτελοῦνται. ὦ ἀλλοίμονον, βέβαια, ὃς φαίνεται, καὶ ἄλλοι κα-
 50 λὰς περικνημῖδας ἔχοντες Ἑλληνες εἰς τὴν ψυχήν των βάλλου-
 σιν δογὴν ἐναντίον μου, καθὼς ἀργιβῶς δὲ Ἀχιλλεύς, καὶ δὲν
 θέλουσι νὰ μάχονται παρὰ τὰς πρύμνας τῶν πλοίων».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα δὲ Γερόνιος ἵππηλάτης Νέστωρ
 «βεβαιότατα ἀληθῶς δὲ ταῦτα ἔχουσι γίνει οὐδὲ δὲ ἴδιος ὑψηλὰ
 55 βροντῶν Ζεὺς ημελε μαστόρεις αὐτὰ διαφορετικά. διότι τὸ μὲν
 τεῖχος πλέον ἔχει καταπέσει, εἰς τὸ δόποιον εἴχομεν σχηματίσει
 πεποίθησιν ὅτε μὲν εἶναι ἀδιάφορητον καὶ φραγμὸς καὶ τῶν πλοίων
 καὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων, οἱ δὲ Τροῖες πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων
 κρατοῦσιν ἀδιακόπως τὴν μάζην ἀκατάπαντον (=σφραγάν)
 οὐδὲ δύνασαι πλέον νὰ γνωρίσῃς, καὶ ἀν δὲ ἀπὸ σκοπιῶν παρα-
 τηρηῆς, ἀπὸ ποιῶν ἐκ τῶν δύο μερῶν οἱ Ἑλληνες ταραττόμενοι
 60 κλονίζονται· τόσον ἀναμίξ φονεύονται, ή δὲ πολεμικὴ κραυγὴ
 φθάνει εἰς τὸν οὐρανόν. ήμεῖς δὲ ἀς σκεπτόμεθα πῶς θὰ ἀπογί-
 νωσιν αὐτὰ τὰ ἔργα, ἐὰν δὲ νοῦς μας θὰ κάμῃ κάτι τι εἰς τὸν

πόλεμον ὅμως δὲν προτρέπω νὰ εἰσδύσωμεν ἡμεῖς, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μάζηται κανεὶς πληγωμένος».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἴπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγα-
μένιον. «Νέστορ, ἐπειδὴ λοιπὸν πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν
πλοίων μάζηται καὶ τὸ τείχος τὸ κατεσκευασμένον δὲν ἔχοντι-
μενσεν οὐδὲ καὶ ἡ τάφρος κατά τι, διὰ τὰ δποῖα πολλὰς ταλαι-
πωρίας ἔπαθον οἱ Ἑλληνες καὶ ἥλπιζον εἰς τὴν ψυγήν των ὅτι
θά εἶναι ἀδιάρρητον καὶ προφύλαγμα καὶ τῶν πλοίων καὶ αὐτῶν
τῶν ἴδιων, τοιουτοτόπως ἵσως μέλλει νὰ εἶναι ἀγαπητὸν εἰς τὴν
ὑπερδύναμιον Δία, νὰ γαθῶσιν ἄδοξοι μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ἐδῶ
οἱ Ἑλληνες διότι ἐγγόριζον τοῦτο, ὅτε πρόθυμος ἐβοήθει τοὺς
Ἑλληνας, γνωρίζω δὲ καὶ τόρα, ὅτι τὸν μὲν Τρωας δοξάζει ἐξ
ἴσου μὲ τοὺς μακαρίους θεούς, τὸ δὲ ἴδιον μας γένος καὶ τὰς
χεῖρας ἔδεσεν ἀλλ᾽ ἐλάτε, ὅπως καὶ ἀν ἐγὼ εἴπω, ἀς πειθώμεθα
ὅλοι. ὅσα πλοια πρῶτα ἔχουσιν ἀνασυρθῆ πλησίον τῆς θαλάσσης,
ἄς τὰ σύρωμαν καὶ ἄς τὰ καταβιβάσωμέν ὅλα εἰς τὴν θείαν θά-
λασσαν καὶ ἄς τὰ ἀράξωμεν ἀνοικτὰ ἐπάνω εἰς τὰς ἀγκύρας, ἔως
ὅτου ἔλθῃ ἡ ἀθάνατος νῦν, ἐὰν καὶ κατ᾽ αὐτὴν ἀπομακρυνθῶσι
τοῦ πολέμου οἱ Τρωες ἐπειτα δὲ δυνάμεθα νὰ καθελκύσωμεν εἰς
τὴν θάλασσαν ὅλα ἐντελῶς τὰ πλοῖα (πρὸς φυγήν): διότι οὐδεμία
κατηγορία εἶναι ν' ἀποφύγῃ τις τὸ κακόν, οὐδὲ κατὰ τὴν νύκτα
εἶναι καλλίτερον δι' ἐκεῖνον, δ ὅποιος φεύγων ἥθελεν ἀποφύγει
τὸ κακὸν παρὰ δι' ἐκεῖνον, δ ὅποιος ἥθελε καταστραφῆ».

Πρὸς αὐτὸν δ' εὐθὺς ἀγοίως παρατηρήσας, εἴπεν ὁ πολυμέ-
χανος Ὅδυσσεύς· «υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, ποῖος λόγος ἐξέφρυγεν ἀπὸ τὸ
φράγμα τῶν ὅδόντων σου; δυστυχίσιμένε, εἴμε νὰ ἥσο ἀρκηγὸς
ἄλλου δειλοῦ στρατοῦ καὶ νὰ μὴ στρατηγῆς εἰς ἡμᾶς, εἰς τοὺς
ὅποιους ἀκριβῶς δ Ζεὺς ἔδωκεν ἀπὸ τῆς νεότητος καὶ μέχρι γῆ-
ρατος νὰ ἐνεργῶμεν δδυνηδοὺς πολέμους, ἔως ὅτου ν' ἀποθάνω-
μεν ἐκαστος· τοιουτοτόπως λιοπὸν σχεδιάζεις νὰ ἐγκαταλίπῃς
τὴν πλατείας ὄδοὺς ἔχουσαν πάλιν τῆς Τροίας, ἐνεκα τῆς ὅποιας
πάσχομεν κακὰ πολλά; σιώπα, μήπως ἄλλος κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλ-
λήνων ἀκούσῃ τοῦτον τὸν λόγον, τὸν ὅποιον καθ' ὀλοκληρῶν δὰ
δὲν ἥθελε φέρει διὰ τοῦ στόματός του ἀνήρ, δ ὅποιος ἥθελε
γνωρίζει μὲ τὰς φρένας του νὰ λέγῃ δρμὰ καὶ ἥθελε κρατεῖ βα-

65

70

75

80

85

90

πιλικὸν σκῆπτρον καὶ ἥθελον ὑποτάσσεσθαι εἰς αὐτὸν τόσοι λαοί,
 95 εἰς ὅσους σὺ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων βασιλεύεις. τόρα ὅμως πολὺ¹
 κατηγόρητα τὰς σκέψεις σου δι᾽ ἐκεῖνο, τὸ δποῖον εἶπες, ὃ δποῖς
 προτόφεις, ἐνῷ συγχροτεῖται πόλεμος καὶ πολεμικὴ κραυγὴ, νὰ
 σίφωμεν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ καλὸν κατάστρωμα ἔχοντα πλοῖα,
 ὅπετε ἀκόμη περισσότερον εἰς μὲν τοὺς Τοῦδες νὰ γίνωσι τὰ ὅσα
 εἶχονται, ἐν φὰ δὲ ἐντελῆς ἐπικρατοῦσιν (=νικῶσιν), εἰς δημᾶς δὲ
 νὰ ἐπιπλήτη φοβερὸς δλεθμοφ. διότι οἱ Ἑλληνες δέν θὰ κρατή-
 100 σωσι τὸν πόλεμον, ὅπαν τὰ πλοῖα σύνθωνται κάπω πρὸς τὴν θά-
 λασσαν, ἀλλὰ θὰ στρέφωσι τὰ βλέμματά των μαζὰν αὐτοῦ καὶ θὰ
 ὑποζωρθῶσιν ἐκ τῆς μάχης. τότε λοιπὸν ἡ ίδικὴ σου σκέψης θὰ
 βλάπτῃ, ἀρχηγὴ λαῶν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάριντα ἔπειτα ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
 «ὦ Ὅδησσεν, πολὺ κάπως ἥγγισας τὴν ψυχήν μου μὲ τὴν θλι-
 105 βρεφὴν σου ἐπίπληξιν ἀλλ᾽ ἐγὼ δὲν προτόφει πρεβαίως τοὺς εἵνους
 τῶν Ἑλλήνων παρὰ τὴν θέλησίν των νὰ καταβιβάζωσιν εἰς τὴν
 θάλασσαν τὰ καλὸν κατάστρωμα ἔχοντα πλοῖα. τόρα δὲ εἴθε νὰ
 ὑπάρχῃ κανείς, ὃ δποῖς πρεβαίως ἥθελεν εἶπει σκέψιν καλλιτέρων
 ἀπὸ αὐτὴν ἡ νέος ἡ γέρων εἰς ἕμε δὲν εὐχαριστημένον θὰ ἐγί-
 νετο τοῦτο».

Μεταξὺ δὲ αὐτῶν εἶπε καὶ ὁ μεγαλόφωνος Διοιηδῆς· «εἶναι
 110 πληρίσιον ὁ ἄνηρ, οὐχὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον θὰ τὸν ζητῶμεν, οὖν θέ-
 λητε νὰ πείμησθε καὶ ἐὰν μηδόλως ἀπὸ θυμὸν ζηλοτυπήσητε ἐ-
 καστος, διότι δὲ κατὰ τὴν Ἡλικίαν εἰμι νεώτατος μεταξύ σας
 καὶ ἐγὼ δὲ κανζῶμαι ὅτι εἰμαι ἐκ γενναίου ἀνδρὸς κατὰ τὸ γένος,
 τοῦ Τυδέως, τὸν δποῖον ἐντὸς τῶν Θηβῶν κατακαλύπτει σωρια-
 115 σμένον χῶμα. διότι ἐκ τοῦ Πορθμέως τρεῖς ἀμεμπτοι παῖδες ἐγεν-
 νήθησαν καὶ κατόψουν ἐντὸς τῆς Πλευρῶνος καὶ τῆς ὑψηλῆς
 Καλεδῶνος (αὐτωλικῶν πόλεων), ὃ Ἀγριος καὶ ὁ Μέλις καὶ τρί-
 τος ἦτο ὁ ἵππηλάτης Οἰνεύς, ὃ πατήση τοῦ ίδικοῦ μου πατόρος
 κατὰ τὴν ἀνδρείαν δὲ ἦτο ἔξοχος ἐξ αὐτῶν. ἀλλ᾽ ἐκεῖνος μὲν ἐκεῖ
 120 ἔμεινεν, ὃ δὲ ίδικὸς μου πατήρ πλανηθείς κατόψησεν εἰς τὸ Ἀρ-
 γος· διότι τοιουτούρπως ἥθελεν ὁ Ζεύς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. ἐνυρ-
 φεύθη δὲ ἐκ τῶν μηγατέρων τοῦ Ἀδράστου μίαν καὶ κατόψει
 οἰκειούσιον εἰς τὰ μέσα τοῦ βίου καὶ ἀρκεταὶ ἡσαν εἰς αὐτὸν

γαῖαι σιτοφόροι καὶ πολλαὶ σειραὶ φυτῶν ἥσαν πέριξ αὐτῶν καὶ πολλὰ πρόβατα εἰς αὐτὸν ἥσαν εἶχε δὲ ὑπερτερήσει ὅλους τοὺς Ἐλληνας εἰς τὸ δόρυ αὐτὸν ὅμως μέλλετε νῦν ἀκούντε (=δύνασθε νῦν μανθάνητε), ἐὰν δὰ εἴναι ἀληθῆς ἡ διηγησίς μου. διὰ τοῦτο δὲν δύνασθε νῦν περιφρονήσητε τὸν φανερωμένον λόγον, ὃποιον καὶ ἄντεπι, δισχυροισθέντες δὰ δὴ ἐγὼ κατὰ τὸ γένος εἴμαι ἀγενής καὶ ἀνανδρος· ἔλατε νῦν πηγάνωμεν εἰς τὸν πόλεμον, ἄν καὶ πληγωμένοι, ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖ δὲ κατόπιν οἱ ἴδιοι μὲν ἀπέζησμεν ἀπὸ τὴν μάχην ἔξι τὰ βλήματα, διὰ νῦν μὴ λέψῃ κανεὶς πληγὴν ἐπάνω εἰς πληγὴν. ἄλλους ὅμως παροδιῶντες θὰ ἐμβάλλουμεν εἰς τὸν πόλεμον ἐκείνους, οἱ δοποὶ βεβαίως πρότερον φέροντες εὐχαρίστησιν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν στέζονται μακρὰν καὶ δέν μάχονται».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς προθύμως μὲν ἤκουσιν αὐτὸν καὶ ἐπείσθησαν, ἐκίνησαν δὲ νῦν πηγαίνωσι, προηγεῖτο δὲ, ὃς ἦτο ἔπειρον, εἰς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.

Οὐδὲ ματάίν κατασκοπείαν εἶχεν δὲ ἔξακοντας σείρων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἄλλὰ μετέβη πρὸς αὐτοὺς ὅμοιάζων μὲν γέροντα ἀνδρα, ἔλαβε δὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ νιοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος καὶ φωνάξας αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «νιὲ τοῦ Ἀτρέως, τόσα ἀναιμφιβόλως ἡ διελθούσα καρδία τοῦ Ἀχιλλέως γαίοιει ἐντὸς τῶν στηθῶν τοῦ, διότι βλέπει τὸν φόνον καὶ τὴν φυγὴν τῶν Ἐλλήνων, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν φρένες οὐδὲ ὅλιγαι. ἀλλ᾽ ἐκεῖνος μὲν τοιουτορόπως εἴθε νῦν γαθῇ καὶ ὁ θεός εἴθε νῦν συκατεύσῃ αὐτὸν ἐναντίον σοῦ ὅμως δὲν δογίζονται ἀκόμη παραπολὺ οἱ μακάριοι θεοί, ἀλλ᾽ ἀκόμη ἵσως οἱ ἡγέται καὶ βασιλεῖς τῶν Τούρων θὰ σκονίζωσι τὴν ἐκτεταμένην πεδιάδα καὶ σὺ δὲ ἴδιος θᾶβλέπῃς αὐτοὺς νῦν φεύγωσι πρὸς τὴν πάσχαν τῶν πλοίων καὶ τῶν σκηνῶν.»

Τοιουτορόπως εἶπὸν αεγάλως ἐφ ὄναξεν ἐφορμήσας διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, ὃσον δὲ φωνᾶζουσιν ἐννεακισχύλοις ἡ δεκακισχύλοι ἄνδρες ἐν πολέμῳ, ὅταν συγκροτῶσι φιλογενίαν πολέμου, τίσηρν φωνὴν ἀπὸ τὴν στήμη τοῦ ἔξερβαλεν δὲ ἵσχυρός σείρων τὴν γῆν Ποσειδῶν, εἰς τὴν καρδίαν δὲ ἐκάστου ἐκ τῶν Ἐλλή-

125

130

135

140

145

150

νον ἐνέβαιε μεγάλην δύναμιν νὰ πολεμῇ καὶ νὰ μάχηται ἀκαταπάτωτος.

- 155   Ἡ δὲ χρυσόθρωνος Ἡρα σταθεῖσα ἀπὸ κορυφῆς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εἶδεν αὐτὰ μὲ τοὺς ὄφθαλμούς της, πάραντα δὲ γνώσιε μὲν τὸν αὐτάδελφον καὶ ἀνδράδελφον αὐτῆς νὰ κοπιᾶῃ ἀσθμαίνων ἀνὰ τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, ἔχαιρε δὲ (δι' αὐτὸν) εἰς τὴν ψυχὴν της τὸν δὲ Λία εἶδε καθήμενον ἐπάνω εἰς τὴν ἑψηλοτέραν κορυφὴν τῆς πολλὰς πηγῆς ἔχοντος Ἰδης, ἥτο δὲ μισητὸς εἰς τὴν ψυχὴν της, ἐσκέφθη δὲ ἐπειτα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβαστὴ
- 160   Ἡρα, πῶς νὰ ἔξαπατήσῃ τὸν νοῦν τοῦ ἀσπιδοφόρου Λιός, ἡ ἔξης δὲ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἐφαίνετο ἀρίστη σκέψις, νὰ μεταβῇ δηλ., εἰς τὴν Ἰδην, ἀφοῦ καλῶς στολίσῃ τὸν ἑαυτόν της, ἐὰν πάπως ἥθελεν ἐπιθυμεῖ (οἱ Ζεὺς) νὰ κοιμηθῇ πλησίον εἰς τὸ ἴδιον τῆς σῶμα μὲ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἐὰν ἥθελε χύσει εἰς τὰ βλέφαρά του καὶ εἰς τὰς σοφίας (ἐμβριθεῖς) φρένας του ὑπνον καὶ ἀβλαβῆ καὶ γλυκύν, ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν θάλαμον, τὸν δποῖον δι' αὐτὴν κατεσκεύασεν ὁ ἀγαπητὸς νιός της Ἡφαίστος καὶ προσήνομοσεν εἰς τὰς παραστάδις στερεάς θύρας μὲ κλειδίον κεκρυμμένης χρήσεως· αὐτὸν δὲ οὐδεὶς ἄλλος θεός ἥδινατο νὰ μεταχειρισθῇ διὰ νῦν ἀνοίξῃ, ἐκεῖ λουπὸν αὗτη εἰσελθοῦσα ἔκλεισε τὰς λαμπρὰς θύρας, μὲ ἀμβροσίην μὲν κατὰ πρῶτον ἐκαθάρισεν ὅλες τὰς ἀκαθαρσίας ἀπὸ τὸ καρπιτωμένον πρόσωπόν της καὶ ἥλείφθη ἀφθόνως μὲ ἔλαιον θεῖξὸν καὶ εὐδέες, τὸ δποῖον, ὃς ἥριοσεν, ἥτο δι' αὐτὴν ἀφωματικόν, ὅτε δὲ αὐτὸν κινεῖται ἀνὰ τὴν γαλούστοισιν κατοικίαν τοῦ Λιός, ἐντελῶς καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν φθάνει ἡ δύση, μὲ αὐτὸν λοιπὸν αὕτη ἀλειφθεῖσα εἰς τὸ δραῖον τῆς σῶματος καὶ πτενίσασα τὴν κόμην τῆς ἔπλεξε μὲ τὰς χειδίας τῆς τοὺς λαμπτρούς, δραίους, θεῖκοντας πλοκάμους τῆς (τοὺς κορεμαένους) ἐκ τῆς ἀθανάτου κεφαλῆς της, εὐθὺς δὲ ἐνεδύθη πέροιξ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς τὸ θεῖξὸν ἐπανωφόριον, τὸ δποῖον δι' αὐτὴν ἡ Ἄθηνα ἐπεξεργασθεῖσα ἔκαμε λεῖον καὶ ἔθετε μέσα εἰς αὐτὸν πολλὰ πεποικιλμένα στολίδια· μὲ χρυσᾶς δὲ πόρπας κατὰ τὸ στῆμος ἔκαρφωντο, ἐξώσθη δὲ λόνην μὲ ἔκατὸν φοίνιτας (κλόσσια) πρωσηρμοσμένην, εὐθὺς δὲ ἐπειτα ἔβαλεν εἰς τοὺς καλῶς τρυπημένους λοβοὺς τῶν ὡτῶν νῦν τῆς ἀγίωτα (σκολαρίζιον) μὲ τρεῖς, σφρα-

οις μὲ κοσμήματα σχήματος μούρας, πολλὴ δὲ χάρις ἔλαμπεν ἐπάνω εἰς αὐτά· ὑπεράνωθεν δὲ καλύφθη ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν μὲ κεφαλόδεσμον ὥραιον γυναικιστεόν· ἥτο δὲ λαμπρὸν ὡς ἥλιος. ὑποκάτω δὲ τῶν ποδῶν της ἔδεσεν ὥραια πέδιλα. ἀφοῦ δὲ πλέον κάθε στολισμὸν ἔβαλε πέριξ τοῦ σώματός της, ἐκίνησε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ θαλάμου καὶ προσκαλέσασι τὴν Ἀφροδίτην μακρὰν ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεοὺς εἶπε πρὸς αὐτὴν λόγον· «ἄφα γε ἥθελες πεισθῆ εἰς ἐμέ, ἀγαπητὸν τέκνον, εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴπω, ἢ ἥθελες ἀρνηθῆ, δογισθεῖσα δὰ διὰ τοῦτο, διότι ἐγὼ τοὺς Ἐλληνας, σὺ δὲ τοὺς Τρῶας βοηθεῖς;»

Ηρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ἦταν Διός θυγάτηρ Ἀφροδίτη· «Ἡρα, μεγάλη θεά, θύγατερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, λέγε ὅ,τι σκέπτεσαι· μὲ προτοφέπει δὲ ἡ ψυχή μου νὰ τὸ ἐκτελέσω, ἐὰν δύναιμαι βεβαίως νὰ τὸ ἐκτελέσω καὶ ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ».

Ηρὸς αὐτὴν δὲ δολίως σκεπτομένη ἔλεγεν ἡ σεβαστὴ Ἡρα· «δὸς εἰς ἐμὲ τόδα ἔρωτα καὶ ἔρωτικὴν ἐπιθυμίαν, μὲ τὴν ὁποίαν δὰ σὺ διαμάζεις ὅλους τοὺς ἀθανάτους καὶ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους, διότι θὰ ὑπάγω εἰς τὰ πέρατα τῆς πολλοὺς τρεφούσης γῆς, διὰ νὰ ἴδω καὶ τὸν Ωκεανόν, τὸν γεννήτορα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθύν, οἱ ὅποιοι ἔμε εἰς τοὺς ἴδιους τῶν οἴκους καλῶς ἀνέτρεφον καὶ ἐπεριποιοῦντο, λαβόντες μὲ ἀπὸ τὴν Τρέαν, ὅτε ὁ μακρὰν βλέπων Ζεὺς πατερίβασε τὸν Κρόνον ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ τῆς ἀκαταπονήτου θαλάσσης, αὐτοὺς θὰ ὑπάγω νὰ ἴδω καὶ τὰς ἀτεκειώτους φιλονικίας τῶν θὰ διαλέσω· διότι ἐπὶ πολλὸν πλέον χρόνον ἀπέχουσιν ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον ἀπὸ κλίνην καὶ ἔρωτικὴν συγκοινωνίαν, ἐπειδὴ θυμιὸς ἔπεισε μέσα εἰς τὴν ψυχήν των· ἐὰν δὰ ἐκείνους τοὺς δύο, καταπείσασα τὴν ἀγαπητήν των καρδίαν μὲ λόγους, ἥθελον ἀναβιβάσει εἰς κλίνην νὰ ἐνοιθῶσι μὲ ἔρωτικὴν ἀγάπην, πάντοτε ὑπ' αὐτῶν δύναιμαι νὰ δονομάζωμαι καὶ ἀγαπητὴ καὶ σεβαστή».

Ηρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ γελαστὴ Ἀφροδίτη· «δὸν εἶναι δυνατὸν οὐδὲν ἀρνηθῆ τὸν ἴδιον σου λόγον· διότι κοινῶσι εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀρίστου Διός».

Εἶπεν αὐτὴ καὶ ἀπὸ τὰ στήμη τῆς ἔλευσε τὸ κεντημένον καὶ πεποιητέον λωρίον, ὅπου εἶχον ζυμβλίον ἡ ἕταῖς ἥξεν ὅλη τὰ

185

190

195

200

205

210

215

θέλγητρα ἔκει ὑπάρχει μὲν ἡ ἐφωτικὴ ἀπόλαυσις, ὑπάρχει δὲ ὁ
ἔοσις, ὑπάρχει δὲ ἡ οἰκειότης καὶ τὸ ἔκλογλασμα (=ἡ ἀπάτη),
τὸ ὅποιον ἀπατᾷ τὸν νοῦν καὶ τὸν πολὺ καλῶς σκεπτόμενόν.
αὐτὸς λοιπὸν ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖράς της καὶ λόγον εἶπε καὶ ἔλεγε:
«νὰ τόφα, τοῦτο τὸ λωφίον τὸ πεποικιλμένον βάλε μέσα εἰς τὸν
κόλπον σου, εἰς τὸ ὅποιον ὅλα ἔχουν κατασκενασθῆ. οὐδὲ δι-
σχνοῖςομαι ὅτι βεβαίως θὰ φύγῃ ἀκατόρθωτον ὅτι εἰς τὰς ἴδιας
σου φρένας σκέπτεσαι».

Τοιουτούρπτως εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ μεγαλόφθαλμος σεβα-
στὴ Ἡρα καὶ μειδιάσασα τὸ ἔβαλε κατόπιν μέσα εἰς τὸν ἴδιον
της κόλπον.

225 Η μὲν μνγάτη τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄντα-
ցόν της, ἡ δὲ Ἡρα πηδήσασα ἀφῆκε τὴν κουφήν τοῦ Ὄλύμπου
καὶ περάσασα τὴν Πιερίαν (βορείαν παραφράδια τοῦ Ὄλύμπου)
καὶ τὴν χαριτωμένην Ἰμαδίαν (=Μακεδονίαν) ἔσπευσεν εἰς τὰ
χιονοσκεπῆ ὅρη τῶν ἵπηλατῶν Θρακῶν, εἰς τὰς ὑψηλότερας κου-
φὰς αὐτῶν, καὶ δὲν ἤγγιζε τὴν γῆν μὲ τοὺς πόδας της ἐκ τοῦ
230 Αἰθιοπίας δὲ μετέβη εἰς τὴν κυματίζουσαν θάλασσαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν
Λῆμνον, τὴν πόλιν τοῦ θείου Θόαντος· ἔκει συνήντησε τὸν Ὑπνον,
τὸν αὐτάδελφον τοῦ Θανάτου, καὶ εὐθὺς τοῦ φύτοφθε μέσα εἰς
τὴν χειρά του (τὸν ἐπιασε σφιγκτὰ εἰς τὴν χειρα) καὶ λόγον εἶπε
καὶ τὸν ὄνταμαζεν «Ὑπνε, βασιλεῦ καὶ πάντων θεῶν καὶ πάντων
ἀνθρώπων, βεβαιότατα κάποτε τὸν ἴδιον μου λόγον ἤκουσας,
235 ἀκόμη δὲ προσέτι καὶ τόφα πείμου εἰς ἐμέ· ἐγὼ δὲ δύναμαι νὰ
γνωρίζω εἰς σὲ εὐγνωμοσύνην δὲ ὅλας τὰς ἡμέρας· ἀποκοιμήσουν
πρὸς χάριν μου τοὺς δύο λαμπροὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Διὸς· ἔποκάτῳ
τῶν ὀφρύων του, εὐθὺς ὅταν ἐγὼ κοιμηθῶ μὲ ἐφωτικὴν ἀγάπην
πλησίον του, ὃς δῶφα δὲ θὰ δώσω εἰς σὲ ὕδαιν θρόνον, ἄφθα-
τον, χρυσοῦν· δὲ ἴδιος μου δὲ νῦν Ἡφαιστος δὲ ἔχων καὶ τοὺς
240 δύο πόδας χωριστὰ πρὸς τὰ ἔξι γνωσιμένους ἐπεξεργασθεῖς θὰ
τὸν κατασκευάσῃ καὶ ἔποκάτῳ τῶν ποδῶν του θὰ βάλῃ σκαμνίον,
εἰς τὸ ὅποιον δύνασαι νὰ στηρίζεις τοὺς λαμπροὺς πόδας σου,
ὅταν συμποιάσῃς».

Ηρός αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν δὲ γλυκὺς Ὑπνος· «Ἡρα, με-
γάλη θεά, μνγάτερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἄλλον μὲν ἐγὼ βεβαίως

245-

ἐκ τῶν αἰώνιων μεδῶν εὐνόλως δύναμαι νὰ κατακοιμήσω, καὶ τὰ
ὅρεῖθα τοῦ Ὡκεανοῦ, ὁ δποῖος βεβαίως ἔχει γίνει γεννήτωρ εἰς
πάντα πλησίον ὅμως τοῦ Αἰός ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν δύναμαι νὰ
φθάσω οὐδὲ νὰ τὸν κατακοιμήσω, ὅτε δὲν ἥθελε διατάξει ἐμὲ ὁ
ἴδιος διότι καὶ ἄλλοτε πλέον ἐμὲ ἐσωφρόνισεν ἡ ἴδική σου πα-
ραγγελία κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε ἐκεῖνος ὁ ὑπερδύναμος
νῦντος τοῦ Αἰός (Ἡρακλῆς) ἀπέπλεεν ἀπὸ τὴν Τροίαν ἐκπορθήσας
τὴν πόλιν τῶν Τρώων πράγματι ἐγὼ μὲν ἀπεκοίμησα τὸν νοῦν
τοῦ ἀσπιδοφόρου Αἰός χυθεὶς πέριξ αὐτοῦ γλυκύς, σὺ δέ ἔμηκα-
νεύθης κακὰ ἐναντίον ἐκείνου (τοῦ Ἡρακλέους), σηρώσασα ἐπάνω
εἰς τὴν θάλασσαν τὰς πυὸς τῶν θλιβερῶν ἀνέμων, καὶ τὸν ἀπε-
μάζωνας ἔπειτα εἰς τὴν καλῶς κατοικουμένην Κῶν, μαρζὸν ὅλων
τῶν φίλων. ἐκεῖνος ὅμως ἐξυπνήσας ὠργίζετο δίπτον ἐδῶ καὶ
ἐκεὶ τοὺς μεοὺς εἰς τὸν οἰκόντον, ἐμὲ δὲ ἐζήτει ἐξαιρετικῶς ἀπὸ ὅλους
καὶ ἥθελε δίψιν ἐμὲ ἀφανῆ ἀπὸ τοῦ αἰθέρος εἰς τὴν θάλασσαν,
ἔταν δὲν ἥθελε με σώσει ἡ δαιμάστρια μεδῶν καὶ ἀνθρώπων Νέα.
εἰς αὐτὴν φεύγων ἔφθισα, ὁ δὲ Ζεὺς ἐπανσε (νὰ μὲ καταδιώκῃ),
ἄν καὶ ὠργίζετο διύτι ἐφρεβεῖτο, μήπως δὲ ἥθελε πράπτει ἀπαρέ-
σκοντα εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ταχείας Νυκτός. τόφα πάλιν με προ-
τρέπεις νὰ ἐκτελέσω ἄλλο τοῦτο ἀκατόρθωτον».

Πρός αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ μεγαλόφθιμος σεβαστὴ Ἡρά.
«Υπνε, διὰ τί δὲ σὺ βεβαίως ταῦτα εἰς τὰς φρένας σου σκέπτε-
σαι; ἀρά γε δισχροῦζεσαι ὅτι τόσον θὰ βοηθῇ τοὺς Τρῶας ὁ
μαρζὸν βλέπων Ζεύς, ὃσον ὑπερβολικῶς ὠργίσθη διὰ τὸν Ἡρα-
κλέα, τὸν ἴδικόν του νῦν; ἀλλ ἐμπόρος, ἐγὼ δὲ εἰς σὲ δύναμαι
νὰ δώσω νὰ νιμφευθῆς μίαν ἐκ τῶν νεωτέρων Χαρίτων καὶ νὰ
ἔχῃ δονιμασθῆ ἴδική σου σύζυγος, τὴν Πασιθέαν, τὴν δποῖαν
πάντοτε καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας ἐπιμυηεῖς (ν' ἀπολαύσῃς)».

255

260

265

270

Τοιούτοτρόπως εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ Υπνός, ἀπαντῶν δὲ ἐλε-
γεν· «εὔπρός τόσα δοκίσθητι εἰς ἐμὲ τὸ ἀπαραβίαστον ὕδωρ τῆς
Στυγὸς καὶ διὰ τῆς μᾶς μὲν χειρὸς λάβε τὴν πολλὰ τρέφουσαν
γῆν... διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν ἀπαστράπτουσαν θάλασσαν, διὰ καὶ
εἶναι μάρτυρες εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο ὅλους οἱ ἑποχθόνιοι μεσὶ οἱ εὐ-
θισκόμενοι πέριξ τοῦ Κρόνου, ὅτι βεβαίως θὰ δώσῃς εἰς ἐμὲ,

275 μίαν ἐκ τῶν νεωτέρων Χαρίτων, τὴν Πασιθέαν, τὴν δποίαν ἐγὸ δὰ ἔφωτεύομαι ὅλας τὰς ἡμέρας».

Τοιουτόπως εἶπεν οὐδὲ παρόχουσεν ἡ λευκόχειρ θεὰ "Ηρα, δροκίζετο δέ, καθὼς διέταττεν δῆ Υπνος, καὶ ώνόμασεν δλους τοὺς ὑποκάτω εἰς τὸν Τάρταρον θεούς, οἱ δποῖοι δνομάζονται Τιτᾶνες. ἀφοῦ δέ λοιπὸν καὶ δροκίσθη καὶ ἐτελείωσε τὸν δρόνον, ἐκεῖνοι οἱ δύο ἀνεψῳδησαν, ἀφῆσαντες τὴν πόλιν τῆς Λήμνου καὶ τῆς Ἰμβρου μὲ δμίχλην περιβλήθησαν καὶ ταχέως κόπτοντες τὸν δρόμον. ἔφθισαν δὲ εἰς τὴν πολλὰς πηγὰς ἔχουσαν Ἱδην, τὴν τροφὸν τῶν θηρίων, εἰς τὸ (ἀνφωτήριον) Λεκτόν, δπον κατὰ πρῶτον ἀφῆκαν τὴν θάλασσαν αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τῆς ἔηρας ἐβάδισαν, τὸν ὑφηλότατον δὲ δάσος ἐσίετο ὑπὸ τοὺς πόδας των ἐκεῖ οἱ μὲν ὍΥπνος ἔμεινε ποὶν νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Λιός, ἀναβὰς εἰς ὑφηλοτάτην ἐλάτην, η δποία τότε ἐντὸς τῆς Ἱδης ὑφηλοτάτη βλαστήσασα διὰ μέσου δμίχλης εἰς τὸν αἰμέρα ἔφθισαν· ἐκεῖ ἐκάθιτο σκεπασμένος μὲ κλάδους ἐλατίνους, δμοιος μὲ δξέφωνον πτηνόν, τὸ δποῖον ἐντὸς τῶν δρέων χαλκίδα δνομάζουσιν οἱ θεοί, οἱ δὲ ἀνδρες κύμινδιν (γυντόβιον πτηνόν, ἵσως εἶδος μέρακος). η Ἡρα δὲ δρομαίως ἀνέβη εἰς τὸ Γάργαρον, τὴν ἄκραν κορυφὴν τῆς ὑφηλῆς Ἱδης τὴν εἶδε δὲ οἱ τὰς νεφέλας συναυθροίζων Ζεύς· καθὼς δὲ τὴν εἶδε, τόσος ἔφως τὰς συνετὰς αὐτοῦ φρένας περιεκάλυψε, καθὼς ὅτε πρώτην φορὰν βεβαίως ἀνεμιγόντο μὲ ἔφωτικὴν μανίαν συγνάζοντες εἰς τὴν (ἔφωτικὴν) κλίνην καὶ διαφεύγοντες τὴν προσοχὴν τῶν ἀγαπητῶν γονέων των. ἐστάθη δὲ ἔμπροσθεν αὐτῆς καὶ λόγον εἶπε καὶ τὴν ώνόμαζεν. «Ἡρα κατὰ ποῖον τρόπον σκεπτομένη ἐκ τοῦ Όλύμπου φθάνεις εἰς τοῦτο ἐδῶ τὸ μέρος; ἵπποι δὲ καὶ ἀρμα δὲν ὑπάρχουσιν, εἰς τὰ δποῖα ἥθελες ἀναβῆ». 295

300 - Πρὸς αὐτὸν δὲ δολίως σκεπτομένη ἔλεγεν η σεβαστὴ Ἡρα. «πτηγαίνω διὰ νὰ ἴδω τὰ πέφατα τῆς πολλοὺς τρεφούσης γῆς καὶ τὸν Ωκεανόν, τὸν γεννήτορα τῶν θεῶν, καὶ τὴν Τηθέν, οἱ δποῖοι ἐμὲ μέσα εἰς τὰ ἰδικά των οἰκήματα ἀνέτρεψον καὶ περιεπούοντο· τούτους θὰ ὑπάγω νὰ ἴδω καὶ θὰ διαλέσω τὰς ἀκαταπαύστους αὐτῶν φιλοκικίας. διότι ἐπὶ πολὺν πλέον ρρόνον ἀπέχουσιν 325 Δαναοειδὲς των ἀπὸ τὸν γεννητήν κλίνην: οὐ δὲ οτικὴν σεγιώμησιν,

ἔπειδη ἐνέπεσε θυμὸς εἰς τὴν ψυχήν των, οἱ ἄποι δὲ ἵστανται εἰς τὰς τελευταίας ὑπῳρείας τῆς πολλὰς πηγὰς ἔχουσης Ἰδης, οἱ δόποι δὲ θά μὲ φέρωσιν ἀνά τε τὴν ἔξοδον καὶ ἀνά τὴν θάλασσαν. Τόρα δὲ ἔνεκα σοῦ ἐδῶ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἔρχομαι, μήπως ἔπειτα δργισθῆς ἐναντίον μου, ἐὰν σιωπηλῶς (=χωρὶς νὰ σοὶ τὸ εἶπω) ἀναχωρῶ πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ βαθέως δέοντος Ὡκεανοῦ.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποριγνόμενος εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς. «Ἔχει μὲν εἶναι δυνατὸν καὶ ὕστερον νὰ διευθυνθῆς, ήμεῖς δὲ οἱ δύο ἔκλα νὰ γλεντήσωμεν κοιμηθέντες μὲ ἔρωτικὴν ἀπόλαυσιν· διότι οὐδεπώποτε μέχρι τοῦτο τόσον πολὺ ἔρως πρὸς θεάν οὐδὲ πρὸς γυναικα χυθεὶς πέριξ εἰς τὰ στήθη μου ἐδάμασε τὴν ψυχήν μου, οὐδὲ ὅποτε ἡράσθην τῆς συζύγου τοῦ Ἱερονος, ή δοπία ἐγέννησε τὸν Ηειρίθιον τὸν Ισοβαρῆ πρὸς θεὸν γνώστην, οὐδὲ ὅτε δὲ δηλαδὴ ἡράσθην τῆς ὥραις (=ἔχουσης καλοὺς ἀστραγάλους) Δανάης, τῆς κόρης τοῦ Ἀργείου, ή δοπία ἐγέννησε τὸν Περσέα τὸν ἔχεοντα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄνδρας, οὐδὲ ὅτε ἡράσθην τῆς κόρης τοῦ μαρῷαν ἔξακουστοῦ Φοίνικος (Ἐνθωπῆ), ή δοπία ἐγέννησεν εἰς ἐμὲ τὸν Μίνωα καὶ τὸν Ἰεράμεον Ραδάμανθιν, οὐδὲ ὅτε βεβαίως (ἡράσθην) τῆς Σεμέλης ὅτε τῆς Ἀλκαζάρης ἐντὸς τῶν Θηβῶν, ή δοπία, δις γνωστόν, ἐγέννησεν νίστον τὸν ἰσχυροδύναμον Ἡρακλέα, ή δὲ Σεμέλη ἐγέννησε τὸν Διόνυσον, καμάρι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οὐδὲ ὅτε (ἡράσθην) τῆς καλλιπλοκάμου θεᾶς Λήμιητος, οὐδὲ δρόποτε τῆς πολυενδόξου Λητοῦς οὐδὲ σοῦ τῆς ίδιας, καθὼς τόρα ἔρωτεύομαι σὲ καὶ γλυκὺς ἔρως μὲ καροιέντι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πονηρὰ σκεπτομένη ἔλεγεν ἡ σεβαστὴ Ἡρα. «Φοβερότατε νὲ τοῦ Κρόνου, ποῖον τοῦτον τὸν λόγον εἶπες; ἔλεν τόρα ἐπιθυμῆς νὰ κοιμηθῆς μὲ ἔρωτικὴν ἀπόλαυσιν εἰς τὰς κοινφίες τῆς Ἰδης, αὐτὰ ἐδῶ δὲλα εἶναι δύλοφάνερα· πῶς θὰ ἐγίνετο, ἔλεν κανεὶς ἐκ τῶν αἰσθίων θεῶν ἥθελε παρατηρήσει ήμᾶς τοὺς δύο νὰ κοιμώμεθα καὶ μεταβάτες ἥθελε τὸ εἶπει εἰς δλους τοὺς θεοὺς; δὲν θὰ ἐπορευόμην ἐγὼ τοὐλάχιστον πρὸς τὸ ίδικόν σου ἀνάκτορον, ὅταν σηκωθῶ ἐκ τῆς κλίνης, θὰ ἡτο δὲ τοῦτο ἀξιοκατάκριτον. ἀλλ᾽ ἐν ᾧ περὶ τῶσαι δὲλεῖς καὶ ἀγαπητὸν εἶμι εἰς

310

315

320

325

330

335

τὴν φυγὴν σου, ὑπάρχει εἰς σὲ θάλαμος, τὸν ὅποιον κατεσκεύασε
διὰ σὲ ὁ ἀγαπητὸς νίος σου Ἡφαιστός καὶ στεφαῖς θύρας προσ-
ήρμασεν εἰς τὰς παραστάδας. ἐκεῖ ἂς ὑπάγωμεν νὰ κοιμηθῶμεν,
340 ἀφοῦ βεβαίως εἰς σὲ ἀρέσκει νὶ συγκοιμησις.»

Ἡρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων
Ζεύς. «Ἡρα, μὴ φοβοῦ μήτε ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν θεῶν μήτε ὅτι
κανεὶς ἐκ τῶν ἀνδρῶν θὰ ἔσῃ τοῦτο μὲ τοιοῦτον ἐγὼ χρυσοῦν
νέφος θὰ σὲ περικαλύψω· οὐδὲ ὁ Ἡλιος δὰ δύναται ἡμᾶς τοὺς
δύο νὰ διέδῃ, τοῦ ὅποιου τὸ φῦσις καὶ δξύτατον εἶναι εἰς τὸ νὰ
345 διαβλέπῃ τις τὸ πᾶν.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἀγκαλιαστὰ ἔπλανεν ὁ νῖὸς τοῦ Κρό-
νου τὴν ἰδιαίτην του σύζυγον· χάριν δὲ αὐτῶν ή γῆ ὑποκάτω ἐβλά-
στησε νεοθαλῆ χλόην καὶ δροσερὸν λιωτὸν (=ἀγριοτριφύλλιον)
καὶ κρόκον (=ζαφροῦ, σαφροῦ) καὶ ὑάκινθον πυνθὸν καὶ μα-
λακόν, ὁ ὅποιος ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ὑψῷς τοὺς ἔκλειε μέσα· ἐντὸς
350 αὐτῶν ἐκουμένησαν καὶ ἐπάνω των ἐσκεπάσθησαν μὲν ὕδαταν
ζευσῆν νεφέλην· στίλπναι δὲ δρόσοι κατέπιπτον εἰς αὐτούς.

Τοιούτοις δέ τοιούτοις ἡ θεοφάνεια τοῦ Ζεύς πατήρος (Ζεὺς) ήσύχως ἐκοιμᾶτο ἐπάνω
εἰς τὴν κουφὴν Γάργαρον δαμασθεὶς ἀπὸ ὄπτων καὶ ἐρωτικὴν
ἀπόλαυσιν, εἴχε δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν σύζυγον· ὁ δὲ γλυ-
κὺς Υπνος ἐκίνησε νὰ τρέψῃ πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, διὰ
νὰ εἴπῃ τὴν εἰδήσιν εἰς τὸν σύγκρατοντα καὶ σείοντα τὴν γῆν
355 Ησειδῶνα, πλησίον δὲ ιστάμενος ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «προ-
μήμως τόρα, Ησειδῶν, τοὺς Ἑλληνας βοήθει καὶ εἰς αὐτοὺς
δίδε δόξαν δι’ διλίγον τούλαξιστὸν διάστημα, ἐφ” ὅσον κοιμᾶται
ὁ Ζεύς, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν ἐγὼ περιεκάλυψα μαλακὸν ὄπτων, ή δὲ
360 «Ἡρα τὸν ἔηπάτησε νὰ κοιμηθῶσι μέσα εἰς ἔρωτικὴν ἀπόλαυσιν». .

Τοιούτοις δέ τοιούτοις ἡ θεοφάνεια τοῦ Ζεύς μὲν ἀνεζώρησεν εἰς τὰ ἔξακου-
στὰ τῶν ἀνθρώπων ἔμνη, ἐκεῖνον δὲ ἀκόμη περισσότερον παρόρ-
μησε νὰ βοηθῇ τοὺς Ἑλληνας πάρσαντα δὲ μεταξὺ τῶν πφώτων
μεγάλως προπηδήσας τοὺς περιώρησεν· «Ἐλληνες, καὶ πάλιν
λοιπὸν ἀφίνομεν τὴν νίκην εἰς τὸν νῖὸν τοῦ Ησιάδου· Ἐκτοφα,
365 διὰ νὰ κυριεύσῃ τὰ πλοῖα καὶ λάρη δόξαν; ἀλλ’ ἐκεῖνος μὲν τοι-
ούτοις δισχερέζεται καὶ κανγάται, ἐπειδὴ ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς
τὰ κοῖλα πλοῖα μένει ωργισμένος κατὰ τὴν καρδίαν ἐκείνου δῆμος

οὐδόλως θὰ ὑπάρχῃ πόθησις (=ἀνάγκη), ἐὰν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι παραπονήμεθα νὰ βοηθῶμεν οἱ μὲν τοὺς δέ· ἀλλ᾽ ἔλατε, ὅπως καὶ ἂν εἴπω ἔγω, ἃς πειθώμεθα ὅλοι· δοσι ἀσπίδες ἀρισταὶ καὶ μέγισται εἰναι εἰς τὸν στρατόν, ἀφοῦ τὰς περιβληθῆμεν καὶ ἀφοῦ κορύφωμεν τὰς κειφαλάς μας εἰς περικεφαλαίας ὀδολάμπρους καὶ ἀφοῦ λάβωμεν εἰς τὰς χειρας τὰ μακρότατα δόρατα, ἃς προχωρῶμεν ἔγω δὲ θὰ προηγηθῶ καὶ δισχυροῦσαμι ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἕπουμένη πλέον ὁ νίδος τοῦ Πριάμου Ἐκτωρ, ἀν καὶ παραπολὺ 375 εἴη δομήν· ὅποιος δὲ καὶ ἀν εἰναι γενναῖος (ὑπομενετικὸς εἰς τὴν μάχην) ἀνήρ καὶ ἔχῃ μικρὰν ἀσπίδα εἰς τοὺς ὄμους του, ἃς τὴν δώσμη εἰς κατότερον ἀνδρα καὶ αὐτὸς ἃς προφυλαχθῆ εἰς μεγαλινέραν ἀσπίδα».

Τοιουτορόπως εἴπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς προθύμως μὲν ἤκουεσαν αὐτὸν καὶ ἐπείσθησαν, ἐτακτοποίουν δὲ αὐτοὺς οἱ βασιλεῖς, ἀν καὶ ἵσαν πληγωμένοι, ὁ νίδος τοῦ Τευδέως καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ νίδος τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνων, πορευόμενοι δὲ εἰς ὅλους ἀντήκλασσον τὰ πολεμικὰ ὅπλα· τὰ μὲν καλὰ ἐνεδύνετο ὁ ἀνδρεῖος, τὰ δὲ κατότερα ἔδιδεν εἰς τὸν κατότερον· ἀφοῦ δὲ, ὡς ἥρμοζεν, ἐνεδύθησαν περὶ τὸ σῶμά τουν τὰ στύλιστα χάλκινα ὅπλα, ἐκίνησαν εὐθὺς νὰ βαδίζωσι πρὸς μάχην προεπορεύετο δὲ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἰς αὐτοὺς δὲ σείσιν τὴν γῆν Ποσειδῶν πρατῶν εἰς τὴν παχεῖαν κελούρα του φοβερὸν κοπτερόν Σίφος ὅμοιον μὲν ἀστροπάτην· μὲ τοῦτο δὲ δὲν εἴναι ἐπιτετραμμένον νέον ἀναμυγθῆ τις ἐντὸς τῆς θλιβερᾶς μάχης, ἀλλὰ φόβος καταλαμβάνει τοὺς ἄνδρας, τοὺς Τρῳας δὲ πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος παρέταττεν ὁ λαμπτὸς Ἐκτωρ, τότε λοιπὸν φοβερωτάτην φιλονικίαν πολέμου ἐτέντωσαν ὁ κυανῆν κόμην ἔχων Ποσειδῶν καὶ ὁ λαψπός Ἐκτωρ, δη μὲν εἰς βεβαίως βοηθῶν τοὺς Τρῳας, δὲ ἄλλος τοὺς Ἐλληνας, ἀντίχειρι δὲν πλημμύρας ἡ θάλασσα πρὸς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων· οἱ δὲ μαζόμενοι (ἐκατέρωθεν) συνεκρούνοντο μὲν μέγαν ἀλαλαγμόν· οὔτε τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης τόσον πολὺ βούνιζει πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἑραᾶς, διαν σηκώνηται ἐκ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὴν δυνητὴν πνοὴν τοῦ Βορρᾶ, οὔτε τοῦ εἰς γαράδρας ὅρους κειμένον πτυχὸς γίνεται βεβαίως τόσος βρόντος, δισάκις δομῇ νὰ κατίη δάσας, οὔτε δὲν εὔεισι τόσον πολὺ βεβαίως ἀγτηχεῖ πέριξ ὑψη-

λῶν δυνῶν, ὁ δποῖος κατέξερχὴν μεγάλως βροντὴν ἀγριεύων, ὅση,
400 ὃς ἡτο ἐπόμενον, ἐγίνετο ἡ φωνὴ τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων,
 οἱ δποῖοι φοβερὰ ἐκραγάσαν, ὅτε ὥρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων.

Κατὰ τοῦ Αἴαντος δὲ πρῶτος ἡκόντισεν δὲ λαμπρὸς Ἔκτῳ
 μὲ δόρυ, ἀφοῦ εἶχε στραφῆ κατένθειαν πρὸς αὐτὸν (ὁ Αἴας),
405 καὶ δὲν ἀπέτυχεν, ἔκει δά δπον πέριξ τῶν στηθῶν του τὰ δύο
 λωρία είχον τεντωθῆ, δηλ. ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ τῆς ἀσπίδος, ἀφ' ἑτέ-
 ρου δὲ τὸ τοῦ μὲ ἀργυρῷ καρφίᾳ σφυρηλατουμένου ξύφους· αὐτὰ
410 τὰ δύο λωρία ἐπροφύλαξαν τὸ τρυφέδον αὐτοῦ σῶμα. ὀργίσθη
 δὲ ὁ Ἔκτωρ, διότι τὸ ταχὺ βλῆμά του ἐξέφρυγε μάταιον (=ἄνευ
 ἀποτελέσματος) ἐκ τῶν χειρῶν του, καὶ δπίσιο εἰς τὸ πλῆθος τῶν
 συντρόφων του ὑπεκώσει ἀποτρεψάν τὸ μοιραῖον τέλος. ἐκεῖνον
415 διμως ἔπειτα ἀπερχόμενον δὲ μέγας νίσος τοῦ Τελαμῶνος Αἴας μὲ
 λίθον, δποῖοι δά πολλοὶ ἐκυλίοντο παρὰ τοὺς πόδας τῶν μαχο-
 μένων μὲ στηρίγματα τῶν ταχυπλόων πλούτων, ἐκ τούτων ἔνα
 σηκώσας τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος ἄνωθεν τοῦ περιφερειακοῦ
 ἄκρου τῆς ἀσπίδος, πλησίον τοῦ λαιμοῦ, ὡσὰν σβοῦραν δὲ τὸν
 ἐκίνει ὅτε τὸν ἔρωιψε καὶ ἐκυλίσθη πέριξ πρὸς ὅλα τὰ μέρη (μετὰ
420 τὸ οἵψιμον καὶ τὸ κτύπημα). καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ κεραυνότερπημα
 τοῦ πατρὸς Διὸς κορημνισθῇ σύρραια δρῦς, φοβερὰ δὲ δσμὴ θείου
 γίνεται ἀπ' αὐτὴν, καὶ τότε δὲν κατέζει θάρρος ἐκεῖνον δά, δποῖος
 καὶ ἄν τὴν ἕδη ενρισκόμενος πλησίον, τρομερὸς δὲ εἶναι δὲ κεραυ-
 νὸς τοῦ μεγάλου Διός, τοιουτοτρόπως ἔπεσεν ἐντὸς τῆς κόνεως
 γαμαὶ ταχέως δὲ ισχυρὸς Ἔκτωρ. ἔπειταξε δ' ἐκ τῆς χειρὸς τὸ δόρυ,
425 ἐτινάχθη δ' ἐπάνω του ἡ ἀσπίς καὶ τὸ δόρυ καὶ πέριξ αὐτοῦ ἐβρόν-
 τησαν τὰ μὲ χαλκὸν πεποικιλμένα ὅπλα. οἱ δὲ παῖδες τῶν Ἑλ-
 λήνων μεγάλως κραυγάζοντες ἐφρόμησαν ἐλπίζοντες νὰ τὸν σύ-
 ρωσι καὶ συγνάς αἴγιας δοράτων ἐξηκόντυζον ἐναντίον του. ἀλλ'
 οὐδεὶς ἡδυνήθη τὸν ἀρχηγὸν λαὸν νὰ πληγώσῃ οὐδὲ νὰ
 κτυπήσῃ διότι πρότερον τὸν περιεκύλωσαν οἱ ἀριστοί, καὶ ὁ
430 Πολυδάμας καὶ δὲ Αἰνείας καὶ δὲ θεῖος Ἀγάμωρ καὶ δὲ ἀρχηγὸς τῶν
 Λυκίων Σαρπηδῶν καὶ δὲ ἄμεμπτος Γλαῦκος· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλ-
 λων οὐδεὶς παρημέλησεν αὐτόν, ἀλλ' ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐβαλον
 τὰς καλλικύλους ἀσπίδας των. αὐτὸν δὲ οἱ σύντροφοι εὐθὺς ση-
 κώσαντες μὲ τὰς χειράς των ἐφερού ἐκτὸς τοῦ μόχθου τῆς μάχης,

ζώς ὅτου ἔφθασεν εἰς τοὺς ταχεῖς ἵππους, οἱ δόποιοι χάριν αὐτοῦ
ὅπισθεν τῆς μάχης καὶ τοῦ πολέμου ἐστέκοντο φέροντες καὶ τὸν
ἥνιον καὶ τὸ πεποικιλμένον ἄρμα· αὐτοὶ λοιπὸν πρὸς τὴν πόλιν
βεβαίως μετέφερον τὸν Ἐκτορα βαρέως ἀναστενάζοντα. ἀλλ᾽
ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὸ πέρασμα τοῦ ἔχοντος καλὸν δοῦν ποτα-
μοῦ, τοῦ πολυστροβύλου Ξάνθου, τὸν δόποιον ἐγέννησεν δὲ ἀθάνατος
Ζεύς, ἐκεὶ ἐκ τοῦ ἄρματος τὸν κατεβίβασαν (ἐπλησίασαν) εἰς τὸ
ἔδαφος καὶ ἔχνσαν εἰς αὐτὸν ὑδωρ ἐκεῖνος δὲ συνῆλθε καὶ ἥντοξε
πάλιν τοὺς δφθαλμούς του καὶ καθήσας εἰς τὰ γόνατά του ἐξέ-
ρασε μαῆρον αἷμα. πάλιν δὲ πρὸς τὰ διπίσια ἐπεσε κατὰ γῆς,
τοὺς δὲ δφθαλμούς του ἐκάλυψε μαύρη νὺξ καὶ τὸ βλῆμα ἀκόμη
ἔβασαντε τὴν ψυχήν του.

Οἱ δὲ Ἑλλῆνες καθὼς δὰ εἶδον τὸν Ἐκτορα μακρὰν πορευό-
μενον, μὲ περισσότερον μάρρος ἐναντίον τῶν Τοφών ὁρμησαν,
ἐνεθυμήθησαν δὲ τὴν μάχην. ἐκεὶ πολὺ πρώτιστος δὲ ταχὺς νῦν
τοῦ Ὀἰλέως Αἴας ἐπιπλήδησας ἐπλήγωσε μὲ μυτερὸν δόρυ τὸν Σά-
τυνιον τὸν νῦν τοῦ Ἕνοπος, τὸν δόποιον, ὃς γνωστόν, ἐγέννησεν
ἄμεμπτος Νύμφην ταῦτα (=τῶν γλυκέων ὑδάτων, νεράϊδα)

μετὰ τοῦ Ἕνοπος, δὲ δόποιος ἦτο βουκόλος παρὰ τὰς ὅχμας τοῦ Σατνί-
όνετος. ἐκεῖνον μὲν δὲ εἰς τὸ δόρυ ὅνομαστὸς νῦν τοῦ Ὀἰλέως
πλησιάσας ἐκτύπησεν εἰς τὴν λαπάραν (τὸ μεταξὺ πλευρῶν καὶ
κοιλίας μέρος). ἐκεῖνος δὲ ἀνετράπη καὶ πέριξ αὐτοῦ, εἰδίνης Τοφες
καὶ Ἑλλῆνες συνεκρότουν ἴσχυν καὶ μίζην, ὡς ὑπερασπιστής δὲ
εἰς αὐτὸν (τὸν Σάτυνιον) . . . . . οὐδὲν δὲ πολεμικὸς (= δὲ σείων τὸ δό-
ρυ) Πολυδάμας δὲ νῦν τοῦ Πάνθου, ἐκτύπησε δὲ τὸ Προδοϊ-

νορα εἰς τὸν δεξιὸν ὕμιον, τὸν μὲν τοῦ Ἀρητῶνος τὸ δυνατὲν
δὲ δόρυ διὰ τοῦ ὕμιου του διεπέρασε καὶ αὐτὸς πεζῶν ἐντὸς τῆς
κόνειας ἐπλυσε τὸ χρύσαν μὲ τὴν παλάμην του. δὲ Πολυδάμας
ἐπιδειπτικῶς ἐκαυχήθη μεγαλοφόνως φωνάζας· «οὐδόλως πάλιν
νομίζω ὅτι ἐπήδησε μάταιον (=ἀνευ ἀποτελέσματος) τὸ ἀπόγυπτον
ἀπὸ τῆς στιβαροῦς χειρὸς τοῦ μεγαλοφύρου νίσι τοῦ Πάνθου,

ἀλλὰ κάποιος ἐκ τῶν Ἑλλήνων τὸ ἔλαβεν εἰς τὸ σῶμά του καὶ
νομίζω ὅτι αὐτὸς εἰς αὐτὸν στηθεῖσμενος θὰ καταβῇ μέσα· εἰς τὸν
οίκον τοῦ Ἀδού».

Τοιουτούρως εἶπεν, εἰς τοὺς Ἑλλήνας δὲ ἐγίνε θλῆψις, ἐπειδὴ

430

435

440

445

450

455

αὐτὸς ἐκανχήθη· τοῦ Αἴαντος δὲ τοῦ νιοῦ τοῦ Τελαμῶνος τοῦ
 460 πολεμικοῦ τὴν ψυχὴν πρὸ πάντων ἔξηρέθιζε· διότι παραπολὴ
 πλησίον ἔπεσεν δὲ Προθοήνωρ· ἀρπακτικὰ δὲ ἐξηκόντισεν ἐναν-
 τίον αὐτοῦ μὲν λαμπρὸν δόρυ· δὲ Ηολινδάμας δὲ δὲ ίδιος μὲν ἀπέ-
 φυγε τὴν μαύρην μοῖραν πλαγίως στραφείς, ἔλαβεν διώρις τὸ βλῆ-
 μα δὲ νιὸς τοῦ Ἀντήνορος Ἀργέλοχος· διότι κατ’ αὐτοῦ, ὡς φαί-
 νεται, οἱ θεοὶ ἐσκέφθησαν διέθεσον· αὐτὸν λοιπὸν ἐκτύπωσεν εἰς
 465 τὴν συναρμογὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαμποῦ, εἰς τὸν τελευταῖον
 (τὸν ἄνω) τραχηλικὸν σπόνδυλον, καὶ ἀπέκοψε καὶ τὸς δύο τέ-
 νοντας τούτου δὲ πολὺ πρότερον ἦ κεφαλὴ καὶ τὸ στόμα καὶ οἱ
 φύλωνες ἐπλησίασαν εἰς τὸ ἔδαφος παρὰ βεβαίως αἱ κνημαι καὶ
 τὰ γόνατα ὅτε ἔπεσεν· δὲ Αἴας δὲ ἐξ ἄλλου μέρους ἐφόνατε μεγα-
 470 λιοφόνως εἰς τὸν θειὸν Ηολινδάμαντα· «σκέπτοι, Ηολινδάμα, καὶ
 εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἀληθῆς ἄφα γε οὗτος δὲ ἀνὴρ δὲν εἶναι ἀντάξιος
 νὰ ἔχῃ φονευθῆ ἀντὶ τοῦ Προθοήνορος; οὐδόλως διώρις μοὶ φαί-
 νεται δὲτε εἶναι ταπεινὸς οὐδὲ ἀπὸ ταπεινούς, ἀλλ’ δὲτε εἶναι ἀδελ-
 φὸς τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Ἀντήνορος η νιός· διότι μὲ αὐτὸν τὰ μά-
 λαστα διμοιᾶται κατὰ τὴν γενεάν.»

475 Εἶπεν αὐτὰ λοιπὸν καῦδος γνωρίζων αὐτόν, τὸν δὲ Τρῶας
 κατέλαβε λέπη εἰς τὴν ψυχὴν τῶν· τότε δὲ Ἀκάμας πέρι τοῦ
 ἀδελφοῦ τοῦ (Ἀργελόχου) βηματίζων ἐπλήγωσε μὲ τὸ δόρυ του
 τὸν Βουιτὸν Ηρόμαχον, δὲ δποῖος ἔσιδεν ἐκ τῶν ποδῶν τὸν Ἀρ-
 480 γέλοχον. διτε αὐτὸν δὲ δὲ Ἀκάμας ἐπιδεικτικῶς ἐκανχήθη μεγαλο-
 φόνως φωνάξας. «Ἐλληνες φωναγκάδες, ἀγόραστοι ἀπὸ ἀπειλάς,
 οὐδὲ βεβαίως εἰς ἡμᾶς μόνους θὰ ὑπάρχω μόχθος καὶ δυστυχία,
 ἀλλὰ κάποτε ἐδῶ θὰ φονεύησθε καὶ σεῖς. σκέπτεσθε, πᾶς πρὸς
 λέπην σας κοιμάτω δὲ Πρόμαχος φονευμένος ἀπὸ τὸ ίδικόν μου
 δόρυν, διὰ νὰ μὴ μένῃ ἐντελῶς βεβαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον χορίς
 485 ἀνταμοιβὴν η ἐκδίκησις τοῦ ἀδελφοῦ μου. διὰ τοῦτο καὶ εὔχεται
 βεβαίως κάποιος ἀνὴρ νὰ μείνῃ ἐντὸς τῶν οὔκων του ἀδελφὸς ἐκ-
 δικητής τῆς συμφροδᾶς του.»

Τοιουτορόπως εἶπεν, εἰς τὸν Ἐλληνας δὲ ἔγινε θλῆψις, ἐπειδὴ
 ἐκεῖνος ἐκανχήθη πρὸ πάντων διωρις τοῦ πολεμικοῦ Ηηνέλεω ἔξ-
 ηρέθιζε τὴν ψυχὴν καὶ ὁριησεν ἐναντίον τοῦ Ἀκάμαντος ἀλλ’
 ἐκεῖνος δὲν ὑπέμεινε τὴν δομὴν τοῦ βασιλέως Ηηνέλεω, ἀλλ’ αὐ-

τὸς (δ' Πηνέλεως) ἐκτύπησε τὸν Ἰλιονέα, νῦν τοῦ πολυπροθύμου Φόροβαντος, τὸν δποῖον, ὃς γνωστόν, κατ' ἔξοχὴν ἐκ τῶν Τοφών ἥγάπα δ' Ἐρμῆς καὶ κτήματα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν· μετ' αὐτοῦ δ', ὃς γνωστόν, (τοῦ Ἐρμοῦ) μόνον τὸν Ἰλιονέα ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του· ἐκεῖνον τότε ἐκτύπησεν ὑποκάτω τῆς ὁφρύος εἰς τὴν ὅζαν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἐπέταξεν ἔξω τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ· τὸ δόρυ δὲ πέρα πέρα διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ κατινίου διστοῦ (τοῦ λαιμοῦ) διεπέρασε καὶ ἐκεῖνος ἐκάθησεν ἀπλώσας καὶ τὰς δύο χεῖρας. δ' δὲ Πηνέλεως τραφῆξας τὸ δένδρον ἔιρος εἰς τὸ μέσον τοῦ λαιμοῦ τὸν ἐκτύπησε καὶ ἀπέκοψε δίψας χαμαὶ τὴν κεφαλὴν μὲ αὐτὴν τὴν περιειφαλαίαν, ἀκόμη δὲ τὸ ἰσχυρὸν δόρυ ἥτο μέσα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν του· ἐκεῖνος δὲ ὡσὰν κεφαλὴν παπαρούνας στηνόσας (διὰ τοῦ δόρατος τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ) καὶ ὅμιλησε πρὸς τοὺς Τοφᾶς καὶ καυχώμενος λόγον εἶπε· «νὰ εἴπητε πρὸς γάριν μου, Τοφες, εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τοῦ θαυμαστοῦ Ἰλιονέως νὰ κλαύσωσιν ἐντὸς τῶν οἴκων των· διότι οὐδὲ· ἡ σύζυγος τοῦ Ηρομάχου τοῦ νιοῦ τοῦ Ἀλεγήνορος θὰ καρῷ διὰ τὸν ἀγαπητόν της ἄνδρα, δύπταν δὲ ἐκ τῆς Τοφίας μὲ τὰ πλοῖα ἐπανεργώμεθα οἱ νιοὶ τῶν Ἑλλήνων». 500 525

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτὸν δ' εὐθὺς ὅλους κατέλαβε τρόμος ὑποκάτω ἀπὸ τὰ μέλη των, παρετήρησε δ' ὀλόγυρα ἐκαστος, διὰ ποίου μέρους ν' ἀποφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.

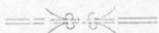
Εἴπατε τόφα εἰς· ἐμέ, μοῦσαι κατέχουσαι τὰ οἰκήματα τοῦ Ὄλύμπου, ποῖος δὰ πρῶτος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν αἵματωμένας πανοπλίας (=λείαν ἐξ ἀνδρῶν φονευθέντων), ὀφροῦ εὐθὺς ἔκλινε (ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων) τὴν μάζην δ' ἔξακουστὸς σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν. ὁ Αἴας λοιπὸν πρῶτος ὁ νῦν τοῦ Τελαμῶνος ἐπλήγωσε τὸν Υρτίον, τὸν νῦν τοῦ Γυρτίου, ἥγεμόνια τῶν γενναιοφρόνων Μυσῶν· τὸν Φάλκην δὲ καὶ τὸν Μέρμερον δ' Ἀντίλοχος ἐφόνευσεν· δ' Μηριόνης δὲ καὶ τὸν Μόρουν καὶ τὸν Ιπποτίωνα ἐφόνευσεν, δ' δὲ Τεῦρος καὶ τὸν Ηροθόνα· ἐφόνευσε καὶ τὸν Ηεριφήτην. δ' δὲ νῦν τοῦ Ἀτρέως (Μενέλαιος) εὐθὺς κατόπιν τῶν ἀρχηγῶν λαῶν Υπερήνορα ἐκτύπησεν εἰς τὴν λαπάφαν, τὸ δὲ κάλκινον δόρυ βλάψαν διεξέσχισε τὰ ἔντερα του· ἡ δὲ ψυχὴ του πιεζομένη ἐφευγεν ἐσπευσμένως ἀπὸ τὴν κτυπημένην πληγὴν καὶ αὐτὸν σκότος

‘Ομήρου Ἰλιάς

22

520

ἐκάλυψεν εἰς τοὺς ὁφθαλμούς του. πλείστους δ' ὁ Αἴας ἐφόνευσεν
ὅ ταχὺς νῦν τοῦ Ὀϊλέως διότι οὐδεὶς ἦτο ὄμοιος μὲ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ
καταδιώξῃ (ν^ο ἀκολουθήσῃ ὅπισθεν) μὲ τοὺς πόδας του ἄνδρας
τραπέντας εἰς φυγὴν ἐκ φόβου, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐμβάλῃ φυγὴν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΝΔΙΑ Ο.

Ἐπέμβασις ζωηρὰ τοῦ Διὸς ὑπὲρ τῶν Τρῶων καὶ νέα ὥσθισις αὐτῶν
κατὰ τῶν Ἑλλήνων μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν πλοίων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Ο.

[Ο Ζεὺς ἔξυπνήσας καὶ βλέπων τοὺς Τρῶας πιεζομένους ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων βιοηθουμένων ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος (στ. 1—12) ἐπιπλήττει
τὴν "Ἡραν καὶ δί" αὐτῆς προσκαλεῖ εἰς τὴν "Ιδην ἐκ τοῦ Οἰλύμπου τὴν
Ἴριν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, προλέγει δ' εἰς αὐτὴν τὴν σειρὰν τῶν πρα-
γμάτων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Τροίας (στ. 13—77). Παρὰ τῆς εἰς τὸν
Οὐλυμπὸν ἐπανελθούσης "Ἡρας μαθὼν ὁ Ἄρης τὸν θάνατον τοῦ νιοῦ
αὐτοῦ Ἀσκαλάφου παρευθὺς ἔξιωρεύθη πρὸς ἐκδίκησιν, συγκρατη-
θεὶς δικαὶος ἀπὸ τούτου ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς (στ. 78—142). ὁ Ἀπόλλων καὶ
ἡ Ἱρις φθάνουσιν εἰς τὴν "Ιδην καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Διὸς ἡ μὲν Ἱρις
τὸν Ποσειδῶνα ἀπειλητικῶς ἔξαναγκάζει, ἵνα ἀπομακρυνθῇ τῆς μάχης
(στ. 143—219), ὃ δὲ Ἀπόλλων τὸν θεραπευθέντα "Εκτοσα ἐνθαρρύνει καὶ
δι' αὐτοῦ εἰς τὴν μάχην ἐπανελθόντος τὴν τύχην τῶν Ἑλλήνων μεταβάλλει
(στ. 220—280), διότι ὁ "Ἐκτωρ προσβαλὼν τοὺς ἀνδρεοτάτους ἐκ τῶν
Ἑλλήνων καὶ τῶν δειλοτέρων πρὸς τὰ πλοῖα ἀποχωρησάντων ἄλλους
φονεύει καὶ ἄλλους εἰς φυγὴν τρέπει προπορευομένου τοῦ Ἀπόλλωνος,
ὅστις εἰς μὲν τοὺς "Ἑλληνας τὸν τρόμον ἐμβάλλει, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας
καταστραφέντος τοῦ τείχους τῶν Ἑλλήνων ὄδὸν διανοίγει πρὸς κατα-
στροφὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου (στ. 281—389). 'Αλλ' ὁ Πάτροκλος παρα-
τηρήσας ταῦτα ἀπὸ τοῦ Εὔρυπτού πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ἐπανέρχεται,
ἵνα ἐν τῷ ἐσχάτῳ κινδύνῳ καθίκετεύῃ αὐτὸν πρὸς βοήθειαν τῶν
Ἑλλήνων (στ. 390—401), ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ σφοδρότατα ἐμπροσθεν
τῶν πλοίων τῶν μάχονται οἱ "Ἑλληνες, πολλῶν ἐκατέρωθεν φονευομέ-

νων (στ. 405—591). Τέλος οι "Ελληνες ούχι διεσκορπισμένοι ἐπανέρχονται ἔντος τῆς σειρᾶς τῶν πλοίων, ἀπὸ τῶν ὄποιων ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἔνοπλος ἀποκρούει τὸ πῦρ, μὲ τὸ ὄποιον ἥδη ὁ "Εκτωρ ἀπειλεῖ διὰ θάνατον τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεικάου (στ. 592—746)].

"Αφοῦ δὲ οἱ Τοῦρες φεύγοντες διέβησαν καὶ τοὺς πασσάλους καὶ τὴν τάφρον, πολλοὶ δὲ κατεδαμάσθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Εὐλλήνων, ἄλλοι μὲν πλέον πληγέσιον τῶν ἀρμάτων συνεκρατοῦντο μένοντες, χλωμοὶ ἀπὸ τὸν φόβον, ἔχοντες τραπῆ εἰς φυγήν, ὁ δὲ Ζεὺς ἔξυπνησεν ἀπὸ τῶν ἀγκαλῶν τῆς χρυσομοζόνου "Ηρας εἰς τὰς πουρφὰς τῆς "Ιδης· εὐθὺς δὲ ἀναπηδήσας ἐστάθη καὶ εἶδε τοὺς Τοῦρας καὶ τοὺς "Εὐλλήνας, τοὺς μὲν Τοῦρας νὰ καταδιώκωνται, τοὺς δὲ "Εὐλλήνας νὰ τοὺς κλονίζωσιν ὅπισθεν καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὸν θεὸν Ποσειδῶνα. Τὸν δὲ "Εκτορα εἶδε κατακείμενον ἐντὸς τῆς πεδιάδος, πέροιξ δὲ αὐτοῦ ἐκάθητο οἱ σύντροφοι του· ἐκεῖνος δὲ κατείχετο ἀπὸ θιλβερὸν ἀσθμα (ἀγκομάζημα), ἔχων καρδιακὴν ἀναισθησίαν, ξεργῶν αἷμα, διότι ἐκτύπησεν αὐτὸν οὐχὶ ἀνὴρ ἀδυνατώτατος ἀπὸ τοὺς "Εὐλλήνας· ἐκεῖνον ὅμως ἴδων εὐσπλαγχνίσθη ὁ πατήρ ἀνδρῶν καὶ θεῶν, μὲ φοβερὸν δὲ καὶ βλοσφόδον (=ἄγριον) βλέμμα ιδών τὴν "Ηραν εἴπε ποδὸς αὐτὴν λόγον· «βεβαιότατα ή πολὺ κακότεχνος, ἀκατανίκητε, ίδική σου πανουργία, "Ηρα, ἐπαινεῖν ἀπὸ τὴν μάζην τὸν θεῖον "Εκτορα καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς (τρωϊκὸνς) στρατιώτας. δὲν γνωρίζειν ὅμως, ἐὰν πάλιν πρώτη θὰ ἀπολαύσῃς (=θὰ τιμωρηθῆς) τὴν ίδικήν σου μηχανορραφίαν καὶ ἐὰν θὰ σοὶ κάμιο πληγάς μὲ τὴν μάστιγα. ἄφα γε δὲν ἐνθυμεῖσαι, ὅτε δὰ ἐκρέμασθε τοῦ ὑψούς; ἐκ τῶν ποδῶν σου δὲ ἐξήρτησα δύο ἀμόνια καὶ ἔβαλον πέροιξ τῶν χειρῶν σου χρυσοῦν ἀδιάρρηκτον δεσμόν, σὺ δὲ ἐκρέμασθε ἐντὸς τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν νεφελῶν· ἡγανάκτουν δὲ οἱ θεοὶ ἀνὰ τὸν μακρὸν "Ολυμπὸν καὶ δὲν ἡδύναντο γὰρ σὲ λύσωσιν ίσταμενοι πλησίον σου· ὅποιον δὲ ἥμελον συλλάβει, ἀρπάσας κατέρριπτον ἀπὸ τὸ κατώφλιον τοῦ οἴκου μου, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κατεχόμενος ἀπὸ ἀδυναμίαν· ἐμὲ ὅμως οὐδὲ τοιούτοις ἐχαλάρωνεν εἰς τὴν φυγὴν μου ή ἀδιάκοπος θλῖψις τοῦ θείου "Ηρακλέους, τὸν δποῖον σὺ μαζὶ μὲ τὸν ἄνεμον Βορρᾶν, ἀφοῦ ἐπεισας τὰς θυέλλας, διηγόμενας πρὸς τὴν ἀκατάβλητον θά-

5

10

15

20

25

ιασσαν κακὰ σκεπτομένη καὶ ἔπειτα αὐτὸν ἔφερες εἰς τὴν καλῶς
κατοικουμένην Κῶν. ἐκεῖνον δύμως ἐγὼ ἀπ' ἐκεῖ ἐλύτρωσα καὶ
30 ἐπανέφερον πάλιν εἰς τὸ ἵπποτρόφον Ἀργος, ἀν καὶ πολλοὺς
μόχθους ὑπέμεινεν. αὐτὸ πάλιν εἰς σὲ θὰ ὑπενθυμίσω, διὰ νὰ
παύσῃς ἀπὸ τὰς ἀπάτας, διὰ νὰ ἴδῃς, ἐὰν χρησιμεύσῃ εἰς σὲ ἡ
ἔρωτικὴ ἀπόλαυσις καὶ ἡ ἔρωτικὴ κλίνη, μὲ τὴν δροίαν συνε-
κοιμήθης μὲ ἐμὲ ἐλθοῦσα μακρὰν τῶν θεῶν καὶ με ἔξηπάτησας».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀνετρίχασε δὲ ἡ μεγαλόφθαλμος σε-
βαστὴ Ἡρα καὶ διμιλήσασα πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους.
«Ἄς γνωρίζῃ τόρα τοῦτο ἡ γῆ καὶ δι πλατὺς οὐρανὸς ὑπεράνω-
θεν καὶ τὸ κατασταλάζον ὑδωρ τῆς Στυγός, δι δοποῖς μέγιστος
40 καὶ φοβερώτατος δρόκος γίνεται ὑπὸ τῶν μακαρίων θεῶν, καὶ ἡ
ἴδική σου οἱρὰ κεφαλὴ καὶ ἡ ἡμῶν τῶν δύο τῶν ιδίων νόμιμος
συζυγικὴ κλίνη, εἰς τὴν δροίαν οὐδέποτε ἐγὼ τοντλάχιστον ἥθελον
δροκισθῆ ματαίως (=ἄνευ λόγου). οὐχὶ ἀπὸ ίδικήν μου θέλησιν
δι σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν βλάπτει καὶ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἐ-
πιτορα, βιηθεῖ δὲ τοὺς Ἑλληνας, ἀλλ' ἵσως αὐτὸν μόνον του πα-
ροὅμας ἡ ψυχή του καὶ παρακινεῖ, εὐσπλαγχίσθη δὲ ίδιων τοὺς
45 Ἑλληνας βασανιζομένους πλησίον τῶν πλοίων των ἀλλὰ πρὸς
γάριν σου καὶ ἐκεῖνον ἐγὼ ἥθελον συμβουλεύσει νὰ βαδίζῃ ἐκεῖ,
ὅπου δὰ σύ, μανδρονέφελε, ἥθελες διευθύνει δις ἀρχηγός.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ δι πατὴρ καὶ ἀνδρῶν καὶ
θεῶν καὶ ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «εἴθε
50 βεβαίως σὺ κατόπιν τούτου, μεγαλόφθαλμε σεβαστὴ Ἡρα, τὰ
αὐτὰ μὲ ἐμὲ σκεπτομένη νὰ κάθησαι μεταξὺ τῶν ἀμαγάτων· ἐν
τοιαύτῃ περιπτώσει βεβαίως δι Ποσειδῶν, καὶ ἐν ἡ περιπτώσει πολὺ⁵⁵
κατ' ἄλλον τρόπον σκέπτεται, ταχέως ἥθελε μεταστρέψει τὸν νοῦν
του πρὸς τὴν ίδικήν σου καὶ τὴν ίδικήν μου καρδίαν. ἀλλ' ἐν
δὰ ἀληθῶς βεβαίως καὶ εἰλικρινῶς διμιλῆς, πήγαινε τόρα πρὸς
τὰ πλήθη τῶν θεῶν καὶ κάλεσον νὰ ἐλθωσιν ἐδῶ καὶ ἡ Ἱοις καὶ
δι ἔξακουστὸς εἰς τὸ τέξον Ἀπόλλων, ἵνα ἡ μὲν Ἱοις μεταβῇ πρὸς
τὸν στρατὸν τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων καὶ εἴπῃ εἰς τὸν θεῶν
Ποσειδῶνα, ἀφοῦ παύσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ
οἰκήματά του, δι δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων παροὅμήσῃ εἰς μάζην τὸν
60 Ἐπιτορα, ἐμπνεύσῃ δὲ πάλιν εἰς αὐτὸν δύναμιν, λησμονήσῃ δὲ

τοὺς πόνους, οἵ δποῖοι τόρα βασανίζουσι τὴν ψυχήν του, τοὺς δ' Ἔλληνας πάλιν στρέψῃ πρὸς τὰ δπίσω, ἀφοῦ ἐμβάλῃ εἰς ἄνθρωποὺς ἄνανδρον φυγήν, φεύγοντες δὲ πέσωσιν εἰς τὰ πολλὰ καθίσματα κωπηλατῶν ἔχοντα πλοῖα τοῦ νιοῦ τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέως ἐκεῖνος δὲ θὰ σηκώσῃ πρὸς μάχην τὸν ἴδικόν του σύντροφον ^{Πάτροκλον} αὐτὸν δὲ θὰ φονεύσῃ μὲ δόρυ ὁ λαμπρὸς ^{Ἐκτός} Ἐκτός ἐμπροσθεν τῆς Τροίας, ἀφοῦ καταστρέψῃ (δ. Πάτροκλος) πολλοὺς νεανίας τοὺς ἄλλους καὶ κατόπιν τὸν ἴδικόν μου νιόν τὸν θεῖον Σαρπηδόνα. [·] δι[·] αὐτὸν δὲ (τὸν Πάτροκλον) θυμώσας θὰ φονεύσῃ τὸν ^{Ἅρην} Ἐκτόρα ὁ θεῖος Ἀχιλλέος [·] κατόπιν [·] δὲ τούτου πρὸς χάριν σου ἐπειτα ὑποχώρησιν πρὸς τὰ δπίσω τῶν Τρώων [·] ἐκ τῶν πλοίων πάντοτε ἐγὼ ἥθελον κατασκευάζει πέρα πέρα, ἵνα διού οἱ Ἔλληνες νὰ κυριεύσωσι τὴν ὑψηλὴν Τροίαν μὲ τὰς συμβουλὰς τῆς Ἀθηνᾶς. πρότερον δ' ὅμως οὔτε, ὡς σταθερῶς σκέπτομαι, ἐγὼ παύω τὴν δργήν μου οὔτε ἄλλον κανένα ἐκ τῶν ἀμανάτων θὰ ἀφήσω ἔδω νὰ βοηθῇ τοὺς Ἔλληνας, πρὸν δὲ νὰ ἐκτελεσθῇ αὐτῇ ή ἐπιθυμία τοῦ νιοῦ τοῦ Πηλέως (^{Ἀχιλλέως}), καθὼς ὑπεσχέθην εἰς αὐτὸν κατὰ πρῶτον καὶ συγκατένευσα διὰ τῆς ἴδικῆς μου κεφαλῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διότε ή θεὰ Θέτις ἐπιλασε τὰ γόνατά μου παρακαλοῦσα νὰ τιμήσω τὸν ἐκπορθητὴν πόλεων [·] Ἀχιλλέα.

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ἡ λευκοβροαζίων θεὰ [·] Ἡρα, μετέβη δὲν τῶν δρέων τῆς Ἰδης εἰς τὸν μακρὸν Ὀλυμπὸν, καθὼς δ' ὅταν πτερακίσῃ ὁ νοῦς ἀνιρρώπουν, ὁ δποῖος ἐπὶ πολλὴν γῆν ἔχων περιηγηθῆ ἥθελε συλλογισθῆ λέγων «ἐκεῖ εῦθε νὰ εἴμαι η ἐκεῖ» καὶ πολλὰ θὰ ἐπανέφερεν εἰς τὴν μνήμην του, τόσον ταχέως δρμήσασα ἐπτεράκιζεν η σεβαστὴ Ἡρα. ἐφθασε δὲ εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπὸν καὶ προσῆλθεν εἰς τοὺς συγκεντρωμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦ Διὸς ἀθανάτους θεούς. ἐκεῖνοι δ' ἰδόντες αὐτὴν ὅλοι ἀνεστρκαθησαν καὶ τὴν ὑπεδέχοντο μὲ ποτήρια (εἰς τὰς χεῖρας) ἐκείνη δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀφῆκεν, ἀπὸ τὴν καλλιπάρειον δὲ Θέμιδα ἐδέχθη ποτήριον, διότι πρῶτη τρέχουσα μετέβη ἀντιμέτωπος πρὸς προσῳλάντησιν καὶ διμιλήσασα πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «Ἡρα, διὰ τί ἄρα γε ἔχεις ἔλθει; διμοιάζεις δὲ μὲ τεταρ-

65

70

75

80

85

90

γιμένην· βεβαιότατα πολύ σέ ἐφόβησεν ὁ νίδος τοῦ Κρόνου, ὁ δοποῖος εἶναι σύγνογός σου».

Πρὸς αὐτὴν δὲ λάπήντα ἔπειτα ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἡρα. «μή με
ἔρωτα διὰ ταῦτα, θεά· γνωρίζεις καὶ σὺ ἡ ίδια, ποία εἶναι ἡ διά-
95 θεσις ἐκείνου, ἀλαζονικὴ καὶ σκληρά. ἀλλὰ σὺ δὲ κάμινε ἀρχὴν
ἀναλόγου συμποσίου εἰς τὸν θεοὺς ἐντὸς τῶν οἴκων· ταῦτα δὲ
καὶ μεταξὺ ὅλων τῶν ἀθανάτων θὰ ἀκούσῃς, ὅποια κακὰ ἔργα ὁ
Ζεὺς παρουσιάζει· οὐδὲ διμερνοίζουμε ὅτι ὅλων ἐπ’ ἵσης ἡ ψυχὴ¹
κατὰ τι θὰ χαρῇ, οὕτε τῶν ἀνθρώπων οὔτε τῶν θεῶν, ἐὰν βε-
βαίως ἀκόμη εὐωχῆται κανεὶς εὐθυμοῖς».

100 Η μὲν λοιπὸν σεβαστὴ Ἡρα τοιουτορόπως εἰποῦσα ἐκάθη-
σεν, ἥγανάκτησαν δ’ ἀνὰ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Λιός οἱ θεοί· ἐκείνη δὲ
ἐγέλασε μὲ τὰ χεῖλη, ἀλλ’ οὐδόλως εὐφρανθη τὸ μέτωπόν της
ἀνωθεν τῶν κνανῶν ὀφρύων (ἀφρυδίων) της· ἀγανακτήσασα δὲ
ἔλεγεν εἰς ὅλους. «ἄνότοι εἴμεθα ἡμεῖς, οἱ δοποῖοι ἀνοηταίνοντες
105 δογιζόμεθα ἐναντίον τοῦ Λιός· βεβαίως ἔχομεν ἀκόμη τὴν σφο-
δὸν ἐπιθυμίαν πλησίστερον αὐτοῦ μεταβαίνοντες νὰ καταπαύ-
σωμεν αὖτὸν (ἀπὸ τὰς θυμώδεις σκέψεις του) ἢ μὲ λόγον ἢ μὲ
βίαν· αὐτὸς δῆμος μαρτὸν καθίμενος δὲν φροντίζει δι’ αὐτὰ οὐδὲ
ἐνδιαφέρεται· διότι δισχρούζεται ὅτι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν
καὶ κατὰ τὴν ἔξουσίαν καὶ κατὰ τὴν δύναμιν εἶναι καθ’ ὑπεροχὴν
(κατὰ διάκρισιν) ἔξοχος. διὰ τοῦτο ὑπομένετε ὅτι κακὸν καὶ ἀν-
110 στέλλῃ εἰς ἔκαστον ἀπὸ σᾶς. διότι τόρα πλέον νομίζω ὅτι διὰ τὸν
“Αρη δυστύχημα δὰ ἔχει συμβῆ. διότι νίδος αὐτοῦ ἔχει γαδῆ ἐν
τῇ μάζῃ, ἀγαπητότατος ἐκ τῶν ἀνδρῶν, δὲ Ασκάλαφος, διὰ τὸν
δοποῖον λέγει δὲ λιχνοῦς Ἀρης ὅτι εἶναι ίδικός του».

Τοιουτορόπως εἶπεν, δὲ Ἀρης ἐκτύπησε μὲ ποηηεῖς τὰς
γειράς του τὸν ἀνθηροὺς δύο μηρούς του, θρηνῶν δὲ ἔλεγε
λόγον· «μή θυμώσητε τόρα ἐναντίον μου, ὃ κατοικοῦντες τὰ οἰ-
κήματα τοῦ Ὀλύμπου, εἰς τὸ νὰ ἐκδικηθῶ τὸν φόνον τοῦ νίοῦ
μου μεταβαίνων εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν δὲ καὶ μοι-
ραῖον εἶναι εἰς ἐμέ, ἀφοῦ κτυπηθῶ μὲ κεραυνὸν τοῦ Λιός, νὰ
κατάκημαι μαζὶ μὲ τοὺς νεκροὺς ἐν τῷ μέσῳ ἀίμάτων καὶ κο-
νιορτοῦ».

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ εὐθὺς διέταξε τὸν Δεῖμον (=Τρό-

μον) καὶ τὸν Φόβον νὰ ζευγγνύωσι τοὺς ἵππους του, δὲ ἴδιος δὲ ἐνεδύθη τὰ ἀπαστράπτοντα ὅπλα του. τότε δὲ καὶ ἄλλη ἀκόμη μεγαλυτέρα καὶ ἀκόμη θλιβερωτέρα δργὴ καὶ ἀγανάκτησις ἐκ μέρους τοῦ Διὸς ἐναντίον τῶν ἀθανάτων ἥθελε σχηματισθῆ, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἥθελεν ἔξεγερθῆ ἐκ τοῦ προθυέσα διῆλους τοὺς θεοὺς καὶ δὲν ἥθελεν ἀφήσει τὸν θρόνον, ὃπου ἐκάθητο· τότε δὲ ἀπὸ μὲν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀφήρεσε τὴν περικεφαλαίαν καὶ ἀπὸ τῶν ὕμων τὴν ἀσπίδα, λαβοῦσα δὲ ἀπὸ τῆς χειρὸς του (τοῦ Ἀρεως) τὸ γαλκοῦν δόδου ἔστησεν αὐτὸν ὅρθιον (πρὸς ἀχρηστίαν) αὐτὴ δὲ διὰ λόγων ἐπέπληττε τὸν ὁρμητικὸν εἰς τὸν πόλεμον Ἀρη· «μανιακέ, μωρὲ κατὰ τὰς φρένας, ἔχεις διαφθαρῆ κατὰ τὸν νοῦν σου. βεβαιώτατα εἰς μάτην ὑπάρχουσιν εἰς σὲ ὥτα ν' ἀκούῃς, δὲ νοῦς σου δὲ καὶ ἡ ἐντροπή σου ἔχουσι γαθῆ, δὲν ἀκούεις ὅσα δὲ λέγει ἡ λευκοβραχίων Ἡρα, ἡ ὅποια τόρα δὲ ἔχει ἔλθει ἐκ μέρους τοῦ Ὀλυμπίου Διός; ἄλλα γε θέλεις σὺ μὲν δὲ ἴδιος, ἀφοῦ γειμισθῆς μὲ πολλὰ κακά, νὰ ἐπανέρχησαι διάσω εἰς τὸν Ὀλυμπὸν ἀναγκαστικῶς, ἀν καὶ λυπημένος, εἰς δὲ τοὺς ὄλλους ὄλους μέγα κακὸν νὰ προξενήσῃς; ἔδιότι πάραντα τοὺς μὲν ὑπερδυνάμους Τρῶας καὶ τοὺς Ἑλληνας θὰ ἀφήσῃ (δὲ Ζεύς), αὐτὸς δὲ θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Ὀλυμπὸν διὰ νὰ φέρῃ ταραχὴν εἰς Ἡρᾶς, θὰ πλάσῃ δὲ ὄλους κατὰ σειρὰν καὶ ὅποιος εἶναι αἴτιος καὶ ὅποιος οὐχί, διὰ τοῦτο πάλιν τόρα σε προτρέπω ν' ἀφήσῃς τὴν δργὴν διὰ τὸν καλὸν σου νῖόν· διότι πλέον καὶ κάποιος δὲ καλλίτερος ἀπ' αὐτὸν κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὰς χειρὰς ἡ ἔχει φονευθῆ ἡ καὶ ἔπειτα θὰ ἔχῃ φονευθῆ· εἶναι δὲ θλιβερὸν νὰ σώζῃ τις ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν γενεὰν καὶ τὰ τέκνα».

Τοιουτορόπως εἰποῦσα ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον του τὸν ὁρμητικὸν εἰς τὸν πόλεμον Ἀρη. ἡ δὲ Ἡρα προσεκάλεσεν ἐκτὸς τοῦ οἴκου τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἱστιν, ἡ ὅποια εἶναι ἀγγελιοφόρος μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ διμιήσασα πρὸς αὐτοὺς εἶπε πτερωτοὺς λόγους. «δὲ Ζεὺς διατάττει σᾶς τοὺς δύο νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Ἰδην ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· ὅταν δὲ μεταβῆτε καὶ ἔδητε κατὰ πρόσωπον τὸν Δία, νὰ πράττητε, δι.τι καὶ ἀν ἔκεινος σᾶς παροιμῆ καὶ ἴσας διατάττῃ.»

120

125

130

135

140

145

Ἐκείνη μὲν λοιπὸν τοιουτορόπως εἰποῦσα ἡ σεβαστὴ Ἱρα πάλιν ἐπανῆλθε (εἰς τὸν οἶκον) καὶ ἐκάμησεν εἰς τὸν θρόνον της ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο δῷμισαντες ἐπεράκιζον· ἔφθανον δ' εἰς τὴν πολλὰς κορυφὰς ἔχουσαν Ἰδην, τὴν τροφὸν τῶν θηρίων, καὶ εἴρον τὸν μακρὰν βλέποντα νῦν τοῦ Κρόνου καθήμενον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γαργάρου· πέροις δὲ αὐτοῦ νέφος γεμάτον εὐωδίαν εἶχε σχηματισθῆναι κυκλοτερῶς (ἐν εἴδει στεφάνου). ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο φθάσαντες ἔμπροσθεν τοῦ Διός τοῦ συναδμοῖζοντος τὰς νεφέλας ἐστάμησαν· καὶ δὲν ἐθύμωσεν εἰς τὴν ψυχήν του (=εὐχαριστήθη) ἵδων αὐτοὺς τοὺς δύο, διότι ταχέως ὑπήκουσαν εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀγαπητῆς συζύγου του. εἰς τὴν Ἱοιν δὲ πρότερον ἐλεγε πτερωτοὺς λόγους «Τοέχε πήγανε, ταχεῖα Ἱοι, εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα ν' ἀναγγείλῃς δῦλα ταῦτα καὶ νὰ μὴ εἴσαι ἀγγελιοφόρος φευδολογιῶν. παράγγελλε εἰς αὐτὸν, ἀφοῦ παύσῃ ἀπὸ τὴν μάχην καὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον, νὰ πηγαίνῃ πρὸς τὴν πληθὺν τῶν θεῶν ἥ πρὸς τὴν θείαν θάλασσαν. ἐν ἥ περιπτώσει δῆμος δὲν θὰ πεισθῇ εἰς τοὺς λόγους μου, ἀλλὰ θὰ ἀδιαφορήσῃ, ἀς σκέπτηται πλέον ἐπειτα εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του, μήπως δὲν τολμήσῃ, ἀν καὶ εἶναι ἰσχυρός, ν' ἀναιμείνῃ ἐμὲ ἐπερχόμενον ἐναντίον του, ἐπειδὴ δισχυρῶς οἵτι εἴμαι πολὺ ἀνώτερος αὐτοῦ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ μεγαλύτερος κατὰ τὴν ὕλικίαν. αὐτοῦ δὲ ἥ ἀγαπητὴ καρδία δὲν λαμβάνει ὑπὸ δῆψει τὸ οἵτι διμίλεται ἐξ ἴσου μὲ ἐμέ, τὸν δποῖον καὶ ἄλλοι (θεοί) μισοῦσι (=τρέμουσιν ἐμὲ διὰ τὴν δύναμιν μου).»

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας ὡς ἀνεμος Ἱοις, κατέβη δ' ἐκ τῶν δρέων τῆς Ἰδης εἰς τὴν ἴερὰν Τροίαν· καθὼς δ' ὅταν ἐκ τῶν νεφῶν πτεροάκιση χιῶν ἥ γάλαζα ψυχοὶ (φερομένη) ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ ἐν τῷ αἰθέρι γεννηθέντος Βοορᾶ, τόσον ταχέως δῷμισασα ἐπεράκιζεν ἡ ταχεῖα Ἱοις, πλησίον δὲ στέκουσα εἶπε πρὸς τὸν ἔξακοντὸν σείοντα τὴν γῆν Ποσειδῶνα· «κάποιαι ἀγγελίαν εἰς σέ, ὃ συγκρατῶν τὴν γῆν κανανότοιχε, ἥλθον ἐδῶ φέρουσα ἐκ μέρους τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός· διέταξε σέ, ἀφοῦ παύσῃς ἀπὸ τὴν μάχην καὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον, νὰ πηγαίνῃς εἰς τὴν πληθὺν τῶν θεῶν ἥ εἰς τὴν θείαν θάλασσαν· ἐν ἥ περιπτώσει δὲ δὲν θὰ πεισθῇς εἰς τοὺς λόγους

του, ἀλλὰ θὰ ἀδιαφορήσῃς, ἐφοβέριζεν ὅτι καὶ ἔκεινος θὰ ἔλθῃ
ἔδω νὰ πολεμῇ ἀντιμέτωπος πρὸς σέ. σὲ προέτρεπεν ὅμως ν' ἀ-
τοφύγης τὰς χειράς του, ἐπειδὴ δισχυρίζεται ὅτι εἶναι πολὺ¹⁸⁰
ὑπέρτερος σοῦ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ μεγαλύτερος κατὰ τὴν ἡλι-
άιαν, ἡ δὲ ἀγαπητή σου καρδία δὲν λαμβάνει ὑπόψει τὸ ὅτι δμι-
αῖς ἔξ ίσου μὲ αὐτόν, τὸν ὄποιον καὶ ἄλλοι (θεοί) μισοῦσι (=
τὸν τρέμουσι διὰ τὴν δύναμιν του).»

Πρὸς αὐτὴν δὲ μεγάλως ἀναστενάξας ἔλεγεν ὁ ἔξακοντας
σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν. «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως, ἂν καὶ εἶναι
ἰσχυρός, ἀλλαζονικῶς διμύλησεν, ἐν ἥ περιπτώσει ἐμὲ τὸν διμότιμόν
του, χωρὶς νὰ θέλω, διὰ τῆς βίας θὰ καταλάβῃ. διότι τρεῖς εἴμε-
θα ἐκ τοῦ Κρόνου ἀδελφοί, τούς δποίους ἐγέννησεν ἡ Ἱέα, ὁ
Ζεὺς καὶ Ἑγώ, τρίτος δ' Ἡδης ὁ βασιλεύων ἐπὶ τῶν ὑποχθο-
νίων· εἰς τοία δὲ μέρη ἔχουσι μοιρασθῆ ὅλα, ἔκαστος δὲ ἔτυχε
τιμῆς· βεβαίως ἐγὼ ἔλαβον διὰ κλήρου, δτε ἐκινοῦντο οἱ κλῆροι,¹⁸⁵
νὰ κατεικῶ πάντοτε τὴν φαιάν θάλασσαν, δ' Ὁδης (=Πλού-
των) ἔλαχε τὸν διμιχλώδη ἄδην, δὲ Ζεὺς ἔλαβε διὰ κλήρου τὸν
πλατὺν οὐρανὸν ἐντὸς τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν νεφελῶν· ἡ γῆ δ' ἀ-
κόμη εἶναι κοινὴ δι᾽ ὅλους καὶ δὲ νῆψηλὸς Ὄλυμπος. διὰ τοῦτο
λοιπὸν καὶ οὐδόλως θὰ ζῶ συμφώνως μὲ τὰς σκέψεις τοῦ Διός,¹⁹⁰
ἄλλ' ἃς μείνῃ ἡσυχος εἰς τὸ τρίτον του μερίδιον, ἂν καὶ εἶναι
βεβαίως ἴσχυρός. ὃς πρὸς τὰς χεῖρας δὲ μηδόλως ἃς με φοβίζῃ
πολὺ ἀνανδρὸν διότι καλλίτερον θὰ ἦτο τὰς θυγατέρας καὶ
τοὺς γενέτους του, τοὺς δποίους δὲ ἴδιος ἐγέννησε, νὰ ἐπιπλήττῃ μὲ
τρομακτικοὺς (καταπληκτικοὺς) λόγους· ἔκεινοι δὲ θὰ ἀκούσωσιν
αὐτὸν παραγγέλλοντα καὶ ἔξ ἀνάγκης.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἐπειτα ἡ ταχεῖα κατὰ τούς πόδας ὡς
ἄνεμος Ἱοις· «τοιουτοτρόπως δὰ βεβαιότατα, ὃ συγκρατῶν τὴν
γῆν κυανοβόστρυχε, νὰ μεταφέρω τοῦτον ἔδω τὸν λόγον τὸν
σκληρὸν καὶ σφοδρόν, ἡ κατά τι θὰ τὸν μεταβάλῃς; αἱ σκέψεις
ὅμως τῶν φρονίμων εἶναι δυναταὶ νὰ μεταβληθῶσι. γνωρίζεις
ὅτι τοὺς μεγαλυτέρους ἀκολουθοῦσι πάντοτε αἱ (τιμωροὶ) Ἐρ-
νύες». ²⁰⁰

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· «Θεὰ
Ἱοις, πολὺ συμφώνως μὲ τὸ δρυθὸν τοῦτον τὸν λόγον εἶπες·

καλὸν καὶ τοῦτο ἔχει γίνει, ὅταν ὁ ἀγγελιοφόρος γνωρίζῃ τὰ σύμφωνα πρὸς τὸ πρέπον. ἀλλὰ τὸ ἔξῆς ὡς φοβερὸν θλῖψις φθάνει εἰς τὴν παρδίαν καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου, δπόταν μὲν θυμωτοὺς λόγους θέλῃ νά με ἐπιπλήττῃ ὁ ἔχων ἵσον μερίδιον καὶ ὁ πεπρωμένος (=νπὸ τῆς μοίρας ἔχων λάβει) μὲ τὴν αὐτὴν μοῖραν. ἀλλὰ βεβαίως τόσα μὲν τούλαξτον, ἀν καὶ ἡγανάκτησα, θὰ ὑποχωρήσω, ἀλλ' ἄλλο θὰ εἴπω εἰς σὲ καὶ θὰ φοβερίσω τὸ ἔξῆς δὰ μὲ τὴν ψυχήν μου ἐὰν ἀνευ ἐμοῦ καὶ τῆς δημηγούνσης τὴν λείαν Ἀθηνᾶς, τῆς Ἡρας καὶ τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τοῦ θεοῦ Ἡφαίστου, θὰ φεισθῇ τῆς ὑψηλῆς Τροίας καὶ δὲν θὰ θελήσῃ νὰ τὴν ἐκποδοθῆσῃ καὶ νὰ δώσῃ μεγάλην νίκην εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἃς γνωρίζῃ τοῦτο, ὅτι μεταξὺ ἡμῶν τῶν δύο θὰ ὑπάρχῃ ὁργὴ ἀθεραπευτος».

Τοιουτοράπως εἰπὼν ἀφῆκε τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἀναχωρῶν δὲ εἰσέδυσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἐπόμησαν (ἀπελθόντα) οἱ ἥρωϊκοι Ἀχαιοί· καὶ τότε εἰπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεύς· «πήγαινε τόσα, ἀγαπητὲ Φοῖβε, πρὸς τὸν μὲ γαλκὸν ὀπλισμένον Ἐπτορα· διότι βεβαίως ἔχει ἀπέλθει εἰς τὴν θείαν θάλασσαν ὁ συγκρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἀποφυγῶν τὴν φοβερὰν ἴδικήν μας (=ἴδικήν μου) ὁργήν· διότι θὰ ἐπληρωφοροῦντο τὴν μάχην (=τὸν πόλεμον ἐμοῦ πρὸς αὐτόν) μας καὶ ἄλλοι θεοί, οἱ δποῖοι δὲ εἶναι ὑποχθόνιοι, οἱ ενδρισκόμενοι πέριξ τοῦ Κρόνου· ἀλλὰ τοῦτο ὑπῆρξε πολὺ καλλίτερον καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, τὸ ὅτι, ἀν καὶ ἡγανάκτησεν, ὑπεζώρησε πρότερον εἰς τὰς ἴδικάς μου χεῖρας, διότι δὲ οὐχὶ χωρὶς ἴδοντα ηθελεν ἐκτελεσθῇ τοῦτο (ὅ μεταξύ μας ἀγών). ἀλλὰ σὺ δὲ λάβε εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν φοιντωτὴν (=μὲ κρόσσια, μὲ φοιντας) ἀσπίδα, τὴν δποίαν πολὺ ἐπισείων νὰ ἐκφοβῆς τοὺς ἥρωϊκοὺς Ἑλληνας· ὑπὸ τὴν φροντίδα δὲ σοῦ τοῦ ἴδιου ἃς εἶναι, δ κατὰ βαύλησιν βάλλων Ἀπολλόν, δ λαμπρὸς Ἐπτώ· ἔως τότε τούλαξτον σύκινε τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν, ἔως ὅτου οἱ Ἑλληνες φεγγούντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ἀπ' ἔκει δὲ ἔγῳ δ ἴδιες θὰ σκεφθῶ καὶ ἔργον καὶ λόγον, διὰ ν' ἀνακουφισθῶσι καὶ πάλιν ἐκ τοῦ πολεμικοῦ μόχθου οἱ Ἑλληνες».

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ εὐθὺς δὲν παρήκουσε τὸν πατέρα του ὁ Ἀπόλλων καὶ κατέβη ἐκ τῶν δρέων τῆς Ἰδης δμοιάζων μὲ ίέρακα ταχὺν φαστοφόνον (φονεύοντα φάσσας. δηλ., ἀγριοτερίστερα), ὁ δποῖος εἶναι ταχύτατος ἐκ τῶν πτηνῶν. εὗρε τὸν υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ Πριάμου, τὸν θεῖον Ἐκτορα, καθήμενον καὶ δὲν κατέκειτο πλέον (δ. Ἐκτωρ), ἀλλὰ ποδὸς δίλγου συνηλθεψ ψυχικῶς, ἀναγνωρίζων πέριξ του τοὺς συντρόφους, ἔπαινε δὲ τὸ ἄσθμα (=ἡ δύσπνοια) καὶ ὁ ἴδως, ἐπειδὴ διήγειρεν αὐτὸν ἡ σκέψις τοῦ ἀσπιδοφόρου Λιός, πλησίον δὲ σταθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν Ἀπόλλων. «Ἐκτορ υἱὲ τοῦ Ηριάμου, διατί ἄρα γε σύ κάθησαι μακρὰν ἀπὸ τῶν ἄλλων κατεχόμενος ἀπὸ ἀδυνατίαν; ἄρα γε σὲ κατέχει ἵστος καμμία θλῖψις;»

240

Πρὸς αὐτὸν δὲ κατεχόμενος ἀπὸ ἀδυναμίαν εἶπεν ὁ πολεμικὸς (=σείων τὴν περικεφαλαίαν) Ἐκτωρ. «καὶ ποῖος ἐκ τῶν θεῶν εἶσαι σύ, ἄριστε, ὁ δποῖος με ἐρωτᾶς ἀντιμέτωπός μου; δὲν ἔχεις ἀκούσει ὅτι πλησίον τῶν προμνηῶν τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων ἔμε καταστρέφοντα τοὺς συντρόφους του ἐκτύπησε μὲ λίθον εἰς τὸ στῆθος ὁ μεγαλόφωνος Αἴας καὶ με ἔπαινσεν ἀπὸ τὴν δραματικὴν τοῦ πολέμου δύναμιν; καὶ λοιπὸν ἐγὼ τούλαχιστον ἔλεγον ὅτι κατ’ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς νεκροὺς καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀδού θὰ φθάσω, ἐπειδὴ ἐξέπνεον τὴν ἀγαπητὴν μου ψυχήν». 250

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν θεὸς Ἀπόλλων. «ἔχεις θάρρος τόρα· τοιοῦτον εἰς σὲ βοηθὸν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐκ τῆς Ἰδης ἔστειλε νὰ στέκῃ πλησίον σου καὶ νὰ σὲ βοηθῇ, τὸν ἔχοντα χρυσῶν ξύφος Φοῖβον Ἀπόλλωνα, ὁ δποῖος σὲ ἀπὸ πρότερον δὲ σώζω, δμοίως καὶ σὲ τὸν Ἅδιον καὶ τὴν ὑψηλὴν πόλιν σου ἀλλ᾽ ἐμπρὸς τόρα παρόρμησον τοὺς πολλοὺς ἵππηλάτας πρὸς τὰ κοῖλα πλοῖα νὰ διδηγῶσι τοὺς ταχεῖς ἵππους· ἐγὼ δὲ ἔυπροσθεν βαδίζων θὰ κάμνω δμαλὸν ὅλον τὸν δρόμον εἰς τοὺς ἵππους, θὰ τρέψω δὲ (εἰς φυγὴν) τοὺς ἥρωας Ἐλληνας». 260

255

Τοιουτορόπως εἶπὼν ἐνέπνευσε μεγάλην δύναμιν εἰς τὸν ἀρχηγὸν λαῶν, καθὼς δὲ οὔτε κλεισμένος ἐντὸς σταύλου κάποιος ἵππος, ζορτάσας κοιτήν εἰς τὴν φάτνην του καὶ διαρρήξας τὸν δεσμὸν του τρέχει γαυριῶν διὰ μέσου πεδιαύδος, συνηθισμένος νὰ λούνηται εἰς καλῶς δέοντα ποταμὸν καμαρώνων, κρατεῖ δὲ ὑψη-

265

λὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀ̄ χαῖται τὸν πέριξ τῶν ὕμιν του κινοῦνται,
 αὐτὸς δὲ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ὁραιότητά του φέρει ταχέως
 τὰ γόνατά του εἰς τὸν συνήθεις τόπους καὶ εἰς τὰς βοσκὰς τῶν
 ἵππων, τοιουτοδόπως δὲ Ἔκτῳ μὲ εἰκυνησίαν τὸν πόδας καὶ
 270 τὰ γόνατά του διηγόμεν παροδομῶν τὸν ἵππηλάτας, ἀφοῦ ἤκουσε
 τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ· ἐκεῖνοι δὲ (οἱ Ἕλληνες), καθὼς ἦ κερα-
 σφόρον ἔλαφον ἢ ἀγρίαν αἴγα κυνηγοῦσιν δρμητικῶς καὶ σκύλλοι
 καὶ ἀγρόται ἄνδρες καὶ ταύτην μὲν ἀπόκρημνος βράχος καὶ πολύ-
 σιον δάσος σώζει καὶ δὲν εἶναι ἵσως μοιραῖον εἰς αὐτοὺς νὰ τὴν
 275 εῦρωσιν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἐμφανίζεται λέων ἔχων
 καλὴν χαίτην εἰς τὸν δρόμον, ταχέως δὲ ὅλους αὐτούς, ἃν καὶ
 ἔχωσιν δρμήν, τρέπει διάσιον εἰς φυγὴν, τοιουτοδόπως οἱ Ἕλλη-
 νες ἔως τότε μὲν κατὰ πληθῆς πάντοτε ἡκολούθουν τὸν Τρω-
 ας τρυπῶντες αὐτοὺς καὶ μὲ ξίφη καὶ μὲ δόρατα κοπτεοῦ (ἔχοντα
 ἐκατέρωθεν αἰχμὴν κυρτὴν πρὸς τὰ ἐμπόρους), ὅτε δημοσίως εἶδον τὸν
 280 Ἔκτορα περιερχόμενον τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, ἐφοβήθησαν,
 ὅλων δὲ ἡ ψυχὴ κατέπεσεν εἰς τὸν πόδας των·

Εἰς αὐτοὺς (τὸν Ἐλληνας) δὲ ἔπειτα διδύλει δι νίδος τοῦ Ἀν-
 δραίμονος Θόας, δι εξόχως ἀριστος ἐκ τῶν Αἰτωλῶν, εἰδήμων
 μὲν εἰς τὸ ἀκόντιον, ἀνδρεῖος δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μά-
 χην· εἰς τὴν συνέλευσιν δὲ διάγοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐνίκων αὐτόν,
 δισάκις νέοι εἶχον ἄμιλλαν εἰς τὸν λόγους αὐτὸς λοιπὸν εὐνοϊκὰ
 285 δι αὐτοὺς σκεπτόμενος διδύλησε καὶ εἶπεν· «ὦ ἀλλοίμονον, βε-
 βαίως μέγα θαῦμα τοῦτο ἐδῶ βλέπω μὲ τοὺς δρμαλιμούς μου·
 μὲ ποῖον πάλιν θαυμαστὸν δὰ τρόπον ἐστριώθη δὲ Ἔκτῳ ἀπο-
 φυγὼν τὸν μοιραῖον θάνατον· πολὺ βεβαίως ἥλπιζεν ἡ ψυχὴ ἐκά-
 στου (ἔξη ήμδον) ὅτι ἀπέθανεν ὑπὸ τὰς χειρας τοῦ νεοῦ τοῦ Τελε-
 μῶνος Αἴαντος. ἀλλὰ κάποιος ἐκ τῶν θεῶν πάλιν διεφύλαξε καὶ
 ἔσωσε τὸν Ἔκτορα, δι όποιος βεβαίως πολλῶν Ἑλλήνων ἔλυσε
 τὰ γόνατα, καθὼς καὶ τόρα νομίζω ὅτι θὰ γίνη. διότι οὐχὶ βε-
 βαίως ἄνευ (τῆς βοηθείας) τοῦ πολυβρόντοντον Διὸς στέκει ἐδῶ πρό-
 μαχος μεγάλην δρμὴν ἔχων. ἀλλ᾽ ἐλάτε, διπος καὶ ἃν εἴπω ἐγώ,
 295 ἂς πειθώμεθα ὅλοι. τὸ μὲν πλῆθος ἂς προτρέψωμεν νὰ ἐπιστρέψῃ
 διάσιον εἰς τὰ πλοῖα. ήμεῖς δὲ οἱ ἴδιοι, ὅσοι καυχώμεθα ὅτι ἐντὸς
 τοῦ στρατοῦ εἴμεθα ἀριστοι, ἂς σταθῶμεν, (δοκιμάζοντες) ἐάν

εἰς τὴν ἀρχὴν ἀντικρύσαντες αὐτὸν καὶ σηκώσαντες τὰ δόρατα τῶν σταματήσωμεν· νομίζω διὸ ὅτι αὐτός, ἢν καὶ ἔκῃ μεγάλην δομὴν εἰς τὴν ψυχὴν του, θὰ φοβηθῇ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς πολὺ δὲ προθύμως ἤκουσαν καὶ ἐπεισθῆσαν εἰς αὐτὸν· ἐκεῖνοι μὲν πέριξ τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ βασιλέως Ἰδομενέως, τοῦ Τεύχου καὶ τοῦ Μηριόνου καὶ τοῦ ἰσοδυνάμου μὲ τὸν Ἀρη Μέγου κατήρτισαν τὴν μάχην προσκαλέσαντες τοὺς ἀριστεῖς, ἐναντίον τοῦ Ἐκτορος καὶ τῶν Τρώων· διπέσω δὲ πρὸς τὰ πλοῖα ἐπέστρεψε τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων.

300

305

Οἱ Τρῶες δὲ ἐποζώρησαν συγκεντρωμένοι καὶ προεποφεύετο αὐτῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲ Ἐκτωρ μὲ μακρὰ βήματα βηματίζων· ἐμπροσθεν δ’ αὐτοῦ ἐβάδιζεν δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων περιβεβλημένος τὴν κεφαλὴν μὲ νεφέλην, ἐκράτει δὲ ἀσπίδα πολεμικὴν, ἐμπνέουσαν τὸν φόβον, δλόγνῳ τριχωτὴν, ἔξοχον, τὴν δποίαν, ὡς γυνωστόν, δὲ καλκονγόδες Ἡφαιστος ἐδωκεν εἰς τὸν Δία νὰ τὴν φέρῃ δὲ νὰ τρέπῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἄνδρας· ταύτην λοιπὸν ἐκεῖνος κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του προηγήθη τῶν στρατῶν· οἵ δὲ Ἑλλῆνες τοὺς ὑπέμειναν συμπεπυκνωμένοι, ἐσηκώθη δὲ δεξεῖα πολεμικὴ κοσμηγὴ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἀπὸ δὲ τῶν χορδῶν τῶν τόξων ἐπήδων τὰ βέλη πολλὰ δὲ δόρατα ἀπὸ τολμηρὰς χεῖρας ἄλλα μὲν ἐνεπιγγύοντο εἰς σῶμα πολεμικῶν νεανιῶν, πολλὰ δὲ, πρὸν νὰ ἐπιτύχωσι λευκὸν σῶμα, ἐσταμάτων καὶ εἰς τὸ μέσον κατὰ γῆς, ἀν καὶ σφοδρῶς ἐπεθύμουν νὰ χορτάσωσι μὲ σῶμα· ἐφ’ ὅσον μὲν ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του τὴν ἀσπίδα ἱσύχως δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων, ἔως τότε τὰ βέλη πολὺ ἥγγιζον καὶ τοὺς δύο στρατοὺς καὶ ἐπιπτον στρατιῶται· ὅτε δῆμος παρατηρήσας κατὰ μέτωπον τοὺς ταχυπποὺς Ἑλληνας ἔσεισε τὴν ἀσπίδα καὶ προσέτι δὲ ἴδιος ἐφάναξε πολὺ μεγάλως, τὴν ψυχὴν αὐτῶν (τῶν Ἑλλήνων) ἐντὸς τῶν στηθῶν των ἐνάρκωσε καὶ ἐλησμόντησαν τὴν πολεμικὴν των δύναμιν· ἐκεῖνοι δέ, καθὼς ὅταν δύο θηρία ἦσαν βδῶν ἀγέλην ἦμέγα ποιμνιον προβάτων κλονίζωσι κατὰ τὸ σκότος μαύρης νυκτὸς ἐπελθόντα αἰφνιδίως, ὅταν δὲν εἶναι παρὸν ποιμήν, τοιουτοτρόπως ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὡς ἀνανδροί οἱ Ἑλλῆνες· διότι δὲ Ἀ-

310

315

320

325

πόλλων ἐνέβαλεν εἰς αὐτοὺς φυγήν, εἰς δὲ τοὺς Τῷδας καὶ τὸν Ἐκτορα ἔδιδε δόξαν.

Τότε δὲ ἐξαπλωθείσης τῆς μάχης ἀνὴρ ἐφόνευεν ἄνδρα. Ὁ Ἐκτωρ μὲν ἐφόνευσε καὶ τὸν Στιζίον καὶ τὸν Ἀρκεσίλαον, τὸν μὲν ἔνα ἀρχηγὸν τῶν χαλκοθωράκων Βοιωτῶν, τὸν δὲ ἄλλον πιστὸν σύντοροφον τοῦ μεγαλοφύζου Μενεσθέως. ὁ δὲ Αἰνείας τὸν Μέδοντα καὶ τὸν Ἰασον ἐφόνευσε καὶ ὁ μὲν Ἰασος ἦτο νόμος νιὸς τοῦ θείου Ὁϊλέως, ὁ δὲ Μέδων ἀδελφὸς τοῦ Αἴλαντος, ἄλλὰ κατέφερε εἰς Φυλάκην, μακρὰν ἀπὸ τῆς πατρίδος του, διότι ἐφόνευσεν ἄνδρα ἀδελφὸν τῆς μητριαῖς του Ἐριώπιδος, τὴν δποίαν εἶχε σύζυγον ὁ Ὁϊλεύς ὁ Ἰασος πάλιν ἀρχηγὸς μὲν τῶν Αθηναίων εἶχε γίνει, ὀνομάζετο δὲ νιὸς τοῦ Σφήλου, νιοῦ τοῦ Βουνούλου ὁ δὲ Πολυδάμας ἐφόνευσε τὸν Μηκιστέα, ὁ δὲ Πολιτίτης τὸν Ἐξίον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης, ὁ δὲ θεῖος Ἀγήνωφ ἐφόνευσε τὸν Κλονίον. τὸν δὲ Δηΐζον ἐκτύπησεν ὁ Πάρις εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὄμοιού ὅπισθεν, ἐν φέρεν γέ μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ πέρα πέρα διεπέρασε τὸ χάλκινον δόρυν.

Καὶ δὲ οἱ ζωόνον ἐκείνοιι ἀφήσουν ἀπὸ αὐτοὺς τὰ ὅπλα, τότε οἱ Ἑλληνες εἰσπεσόντες εἰς τὴν ἐσκαμψένην τάφρον καὶ εἰς τοὺς πασσάλους πρόδος τὰ ἔδω καὶ πρόδος τὰ ἔκει ἐφευγον, ἐξ ἀνάγκης δὲ εἰσέδυνον εἰς τὸ τεῖχος. ὁ Ἐκτωρ δὲ τοὺς Τῷδας διέταξε μεγαλοφύνως φωνάζας: «Ἐναντίον τῶν πλοίων δομάτε ἐσπεινσμένως καὶ ἀφίνετε τὰ αἵματωμένα λάφυρα: ὅποιον δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἔγρῳ εἰς ἄλλο μέρος μακρὰν τῶν πλοίων, ἔκει δὲ αὐτὸν θάνατον θὰ ἀποφασίσω καὶ οὐδόλως δὰ αὐτὸν οἱ συγγενεῖς του καὶ αἱ συγγενεῖς του ἀποθανόντα θὰ ἐφοδιάσωσι μὲν νεκρικὸν πῦρ, ἀλλὰ οἰστύλλοι θὰ τὸν σύρωσιν ἐμπροσθεν τῆς ίδικῆς μας πόλεως.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν μὲ τὴν μάστιγα κατὰ τοὺς ὄμιους ἐκτύπησε τοὺς ἵππους παρορμῶν τοὺς Τῷδας κατὰ τάξεις. ἐκείνοιι δὲ ὅλοι μαζὶ μὲ αὐτὸν ἀλαλάξαντες διηγύθυνον τοὺς σύροντας τὰ ἄρματα ἵππους μὲ ὑπερμεγέθη κραυγὴν ἐμπροσθεν δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων εὐκόλως κρημνίζων τὰς ὅχμας τῆς βαθείας τάφρου διὰ τῶν ποδῶν του τὰς ἔρριπτεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἐγεφύρωσε δρόμον μακρὸν καὶ πλατύν, δύσον φθίνει ἡ δομὴ τοῦ δόρατος, δόπταν τὸ φύῃ ἀνὴρ δοκιμάζων τὴν δύναμίν του. δι' αὐτοῦ λοι-

πὸν τοῦ δούμου οἱ Τρῶες δὲ ἐγύνοντο κατὰ φάλαγγας, προηγεῖτο
 δ' ὁ Ἀπόλλων κρατῶν πολύτιμον ἀσπίδα· ἔκρημνίζε δὲ τὸ τεῖχος
 τῶν Ἑλλήνων πολὺ εὐκόλως, καθὼς ὅτε παιδίον τι (κρημνίζει)
 ἄμμον πλησίον θαλάσσης, τὸ δποῖον ὅταν κατασκευάσῃ παιγνί-
 δια μὲ παιδικὰς ἀνοησίας, πάλιν τὰ ἀνακατώνει μὲ τοὺς πόδας
 καὶ μὲ τὰς χεῖράς του παιζον. τοιουτοδόπως λοιπὸν σύ, ἀκο-
 τιστὰ Φοῖβε, ἀνέτρεψας τὸ μὲ μόχθους καὶ δυστυχίας κατασκευα-
 σθὲν τεῖχος τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς αὐτοὺς ἐνέβαλες φυγῆν.

Τοιουτοδόπως ἐκεῖνοι μὲν πλησίον τῶν πλοίον συνενορ-
 τοῦντο σταματῶντες καὶ μεταξύ των ἐνθαρρυνόμενοι καὶ εἰς ὅλους
 τοὺς θεοὺς σηκώνοντες τὰς χεῖρας μεγάλως προσηγόριζοντο ἔκαστος·
 δὲ Νέστωρ πρὸ πάντων ἐξ ἄλλου μέρους, δὲ φύλαξ τῶν Ἑλλήνων,
 προσηγέρετο, ἀπλώνων τὰς χεῖρας εἰς τὸν πλήρη ἀστέρων οὐρα-
 νόν. «Ζεῦ πάτερ, ἐὰν κάποτε κάποιος ἐντὸς δὲ τῆς πολυσίτου
 Ἑλλάδος καίων παχέα μηρίᾳ βιός ἢ προβάτου προσηγήθη εἰς
 σὲ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα καὶ σὺ ὑπεργένθης καὶ συγκατέ-
 νευσας, ἐνθυμήθητι ταῦτα καὶ ἀπομάκρυνον, Ὁλύμπιε, τὴν ἀ-
 σπλαγχνὸν ἡμέραν καὶ μὴ ἄφινε τοιουτοδόπως οἱ Ἑλληνες νὰ
 δαμάζωνται ὑπὸ τῶν Τρώων.»

Τοιουτοδόπως εἶπε προσευχόμενος, μεγάλως δὲ ἐβρόντησεν
 δ συνετὸς Ζεύς, ἀκούων τὰς εὐχὰς τοῦ γέροντος γειοῦ τοῦ Νηλέ-
 ως οἱ Τρῶες, δέ, καθὼς ἀντελήφθησαν τὴν βροντὴν τοῦ ἀσπιδο-
 φόρου Διός, περισσότερον ὥρμησαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ
 ἐνεθυμήθησαν τὴν μάχην. αὐτοὶ δέ, καθὼς ὅτε μέγα κῦμα εὑ-
 ονκώδους θαλάσσης ὑπεράνθησεν τῶν τοιχομάτων τοῦ πλοίου κα-
 ταβαίνη μέσα εἰς αὐτό, δόπταν τὸ ἐκβιάζει ἢ δύναμις τοῦ ἀνέμου,
 ἢ δποία δὲ πρὸ πάντων ἐπανεῖν τὰ κέματα, τοιουτοδόπως οἱ
 Τρῶες μὲ μεγάλην κραυγὴν κατέβαινον τὸ τεῖχος, διηγή-
 σαντες δὲ μέσα τὰ ἀρματα πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων
 ἐμάχοντο ἐκ τοῦ πλησίον μὲ δόρατα κοπτερὰ (μὲ αἰχμὰς ἀμφο-
 τέρωθινεν κυρτάς, ὥστε νὰ εἶναι κοπτεραί), ἄλλοι μὲν ἀπὸ τὰ ἀρ-
 ματα, ἄλλοι δὲ ἀπὸ τὰ μελανόχροα πλοῖα ὑψηλὰ ἀναβάντες μὲ
 μακρὰ δόρατα, τὰ δποῖα ὑπῆρχον δι' αὐτοὺς (τοὺς Ἑλληνας)
 ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα συγκεκολλημένα καὶ πρὸς ναυμαχίαν κρήσιμα,
 εἰς τὴν αἰχμὴν ἐνδεδυμένα μὲ γάλκον.

390   Ο Πάτροκλος δέ, ἐφ' ὅσον μὲν καὶ οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες ἐμάχοντο πέριξ τοῦ τείχους ἐκτὸς τῶν ταχέων πλοίων, ἥως τότε δὰ αὐτὸς ἐντὸς τῆς σκηνῆς τοῦ εὑπροσηγόρου Εὑρυπύλου καὶ ἐκάθιτο καὶ τὸν διεσκέδαζε μὲ λόγους, ἐπάνω δὲ εἰς τὴν ὀδυνηρὰν πληγήν του ἐπέθετε φάρμακα θεραπευτικὰ τῶν μαύρων πόνων του. ὅτε δύμως εἶδε τοὺς Τρῶας νὰ ὑπερηφδῶσι πλέον τὸ τείχος, τῶν δὲ Ἐλλήνων ἔγινε καὶ κραυγὴ καὶ φυγὴ, τότε ἔπειτα καὶ ἀνεστέναξεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ μὲ καταρρηνῆς τὰς χειράς του ἐκτύπησε τοὺς δύο του μηροὺς καὶ θοηνῶν ἔλεγε λόγον. «Ἐνδόπιλε, οὐδόλως πλέον πρὸς χάριν σου δύναμαι ἐδῶ νὰ παραμένω, ἀν καὶ βεβαίως ἔχῃς ἀνάγκην διότι μεγάλη πλέον φιλονικία ἔχει σηκωθῆ̄ ἀλλὰ σὲ μέν ἃς διασκεδάζῃ δὲ ἀκόλουθος σου, ἐγὼ δὲ βεβαίως θὰ σπεύσω εἰς τὸν Ἀχιλλέα, διὰ νὰ τὸν παρορμῶ νὰ πολεμῇ ποῖος δὲ γνωρίζει, ἐὰν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ παρορμήσω τὴν ψυχήν του καταπείσας αὐτόν; καλὴ δὲ εἶναι η συμβουλὴ συντρόφου».

400   405   Αὐτὸν μὲν λοιπὸν τοιουτορόπως διμιλήσαντα μετέφερον οἱ πόρες· οἱ δὲ Ἐλλῆνες τοὺς ἐπιτιθεμένους Τρῶας ὑπέμενον στερεῶς καὶ δὲν ἡδύναντο νὰ τοὺς ἀπωθήσωσι μακρὰν τῶν πλοίων, ἀν καὶ ἦσαν διλιγότεροι (οἱ Τρῶες) οὐδέποτε οἱ Τρῶες ἡδύναντο διαρρήξαντες τὰς φάλαγγας τῶν Ἐλλήνων νὰ ἀναμιχθῶσι (νὰ εἰσέλθωσι) μὲ τὰς σκηνὰς καὶ μὲ τὰ πλοῖα. ἀλλὰ καθὼς ἡ στάφυν ἔξιστονει ναυπηγήσιμον ἔύλων εἰς τὰς παλάμας εἰδήμονος τέκτονος, δὲ διοῖος τυχὸν καλῶς ἥθελε γνωρίζει ὅλην τὴν τέχνην μὲ τὰς συμβουλὰς τῆς Ἀθηνᾶς, τοιουτορόπως δὲ ἐκείνων ἡ μάχη καὶ διόπλιθος εἰχεν ἐξαπλωθῆ̄ ισόρροπος καὶ ἐμάχοντο μὲ μάχην ἄλλοι πέριξ ἄλλων πλοίων.

410   415   Ο δὲ Ἐκτωρ ὄρμησεν ἀντιμέτωπος κατὰ τοῦ ἐνδόξου Αἴαντος, ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο πέριξ ἐνὸς πλοίου εἶχον κουραστικὸν ἀγῶνα καὶ δὲν ἡδύναντο οὔτε δὲ Ἐκτωρ νὰ τὸν ἐκδιώξῃ καὶ νὰ καύσῃ μὲ πῦρ τὸ πλοῖον οὔτε δὲ Αἴας νὰ σπρώξῃ ἐκεῖνον πρὸς τὰ διπίσω, ἀφοῦ πλέον τὸν ἐπλησίασεν ὁ θεός· τότε λοιπὸν τὸν υἷόν τοῦ Κλυτίου Καλήτορα φέροντα πῦρ εἰς τὸ πλοῖον ἐκτύπησεν δὲ λαμπρὸς Αἴας εἰς τὸ στῆθος μὲ δόρυν ἔκαμε δὲ κρότον πεσῶν καὶ ἐπεσεν ἐκ τῆς χειρός του τὸ δαυλίον (διὰ τοῦ διοίου θὰ ἔκαιε

τὸ πλοῖον)... ὁ Ἐκτορδ ὅμως καθὼς δὰ εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του τὸν ἔξαδελφόν του νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς κόνεως ἐμπροσθεγ τοῦ μελανοχόρου πλοίου, εἰς τὸν Τῷδας καὶ Λυκίους ἔδωκε διαταγὰς μεγαλοφώνως φωνάζεις: «Τῷδες καὶ Λυκίοι καὶ Δάρδανοι μαζηταὶ ἐκ τοῦ πλησίου, μὴ ἀποχωρεῖτε δὰ ἀκόμη ἐκ τῆς μάχης ἐντὸς τούτου τοῦ στενοῦ χώρου, ἀλλὰ σώσατε τὸν υἱὸν τοῦ Κλυτίου, μήπως οἱ Ἑλληνες σκυλεύσωσι τὰ ὅπλα αὐτοῦ, δὸποιος ἔπεσεν εἰς τὸν κατὰ τῶν πλοίων ἄγωνα».

Τοιουτορόπιος εἰπὼν ἔξηκόντισε κατὰ τοῦ Αἴαντος μὲ λαμπρὸν δόρυν ἔκεινον μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἔπειτα τὸν υἱὸν τοῦ Μάστορος Λυκόφρονα, τὸν ἐκ Κυθήρων ἀπόλουσθον τοῦ Αἴαντος, δὸποιος, ὡς γνωστόν, κατέκει πλησίου αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐφόνευσεν ἄνδρα εἰς τὰ θεῖα Κύθηρα, αὐτὸν λοιπὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν ὑπεράνω τοῦ ὠτὸς μὲ δξὺ χάλκινον δόρυν, ἐν ᾧ ἐστέκετο πλησίου τοῦ Αἴαντος ἔκεινος δὲ ἀπὸ τῆς πορύμνης τοῦ πλοίου ἔπεσε γαμαὶ ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ καὶ ἐλύθησαν τὰ μέλη του. δὸ Αἴας δὲ ἀνετρίχλασε καὶ ἔλεγε πρὸς τὸν ἀδελφόν του: «Ἄγαπητέ Τεῦχρε, ἐφονεύθη πλέον πρὸς λόπην ἡμῖν τῶν δύο δὸ πιστὸς σύντροφος νιὸς τοῦ Μάστορος, τὸν ὄποιον ἡμεῖς οἱ δύο ἐκ τῶν Κυθήρων ὄντα ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ Κύθηρα ἐτιμῶμεν ἐξ ζευ μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς γονεῖς μας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας τούτον ὅμως δὸ μεγαλόψυχος Ἐκτορδ ἐφόνευσε ποῦ λοιπὸν εἶναι τὰ ταχυθάνατα βέλη καὶ τὸ τόξον, τὸ δὸποιον εἰς σὲ ἔδωρησεν δὸ Φοῖβος Ἀπόλλων»:

Τοιουτορόπιος εἶπεν, ἔκεινος δὲ ἐνόησε καὶ τρέχων ἐστάθη πλησίου αὐτοῦ πρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τόξον ἐλαστικὸν (τεντωνόμεμενον πρὸς τὰ δόσιν) καὶ πραρέτραν βελοδόχον πολὺ δὲ ταχέως ἔρριπτε βέλη κατὰ τῶν Τῷδων καὶ εὐθὺς ἐκτύπησε τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Πεισίνυορος Κλεῖτον, τὸν σύντροφον τοῦ θαυμαστοῦ Πολυδάμαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πάνθον, δτε ἐκράτει τοὺς χαλινοὺς μὲ τὰς χεῖράς του ἔκεινος μὲν εἶχεν ἀσχοληθῆ κατὰ τοὺς ἵππους διότι τοὺς ἐκφάτει ἔκει, δπου δὲ πολὺ πλεῖσται φάλαγγες ἐκλογοῦντο, καριξόμενος εἰς τὸν Ἐκτορδα καὶ εἰς τὸν Τῷδας ταχέως δὲ εἰς αὐτὸν ἐφθάσει τὸ πακόν, τὸ δὸποιον οὐδεὶς ἀπ' αὐτοῦ ἀπεμάζοντεν, διν καὶ ἐπεθύμιουν (οἱ σύντροφοι τοῦ νὰ τὸν σώσωσι).

*Ομήρου ΙΙιάς

23

425

430

435

440

445

450

διότι ὅπισθεν εἰς τὸν αὐχένα αὐτοῦ ἐνέπεσε τὸ πολλοὺς στεναγμοὺς προξενοῦν βέλος· ἐκρημνίσθη δὲ ἐκ τοῦ ἄρματος καὶ οἱ γῆποι του ὑπεχώρησαν σύροντες μὲν κρότον ἀδειανὸν τὸ ὅζημα.

455 τάχιστα ὅμως εἶδε τοῦτο ὁ εὐπατροίδης Πολυδάμαις καὶ πρῶτος ἔφθασε κατ’ εὐθεῖαν ἔμπροσθεν τῶν ἵππων, αὐτοὺς μὲν δὲ ἐκείνος ἔδωκεν εἰς τὸν νιὸν τοῦ Ηροτιάνος Ἀστύνοον, μὲ πολλὰ δὲ τὸν προέτρεπε νὰ κρατῇ πλησίον τοὺς ἵππους παρατηρῶν πρὸς αὐτόν· ὁ ἕδιος δὲ ὅπίσιο ἐπιστρέφων ἀνεμίζηται μὲ τοὺς προμάχους.

460 Οἱ Τεῦκροι δὲ ἄλλο βέλος ἐλάμβανε διὰ τὸν μὲν γαλκὸν ὠπλισμένον· Ἐκτορα καὶ θὰ ἔπαιε τὴν μάχην πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων, ἐδὲ κτυπήσας αὐτὸν ἀριστεύοντα ἥθελεν ἀφαιρέσει τὴν ψυχὴν του. ἄλλὰ δὲν διέφυγε τὸν συνετὸν νοῦν τοῦ Διός, ὁ δποῖος, ως γνωστόν, διεφύλαττε τὸν Ἐκτορα καὶ ἀφῆγε τὴν δόξαν ἀπὸ τὸν νιὸν τοῦ Τελαμῶνος Τεῦκρον, ὁ δποῖος (*Ζεὺς*) τὴν καλοστροφιμένην (στερεάν) χορδὴν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ ἀμέμπτου τόξου διέρρηξεν, ἐν ᾧ τὴν ἔσυρεν (ὁ Τεῦκρος) ἀνατίον ἐκείνου (τοῦ Ἐκτορος) παρεπλανήθη δὲ πρὸς ἄλλο μέρος τὸ γαλκοβαρές βέλος καὶ τὸ τόξον ἐπεσεν ἐκ τῆς χειρός του· ὁ Τεῦκρος δὲ ἀνετρίχλασε καὶ ἔλεγε πρὸς τὸν ἀδελφόν του «ὦ ἄλλοι μονον, βεβαιάτατα θεός ἀνατρέπει πολὺ τὰς σκέψεις τῆς ἴδικῆς μας μάχης, ὁ δποῖος δὲ ἔρριψεν ἔξω τῆς χειρός μου τὸ τόξον, τὴν δὲ νεοστροφιμένην χορδὴν αὐτοῦ διέρρηξε, τὴν δποίαν ἔδεσα μέσα (εἰς τὸ τόξον) τὴν πφωτιαν, διὰ νὰ συγκρατῇ (ν ἀντέχῃ, νὰ ὑπομένῃ) τὰ συγνάπηδῶντα ἔξ αὐτῆς βέλη».

475 Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἐπειτα ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας· «ὦ ἀγαπητέ, ἀλλ ἄφινε μὲν τὸ τόξον καὶ τὰ συγνὰ βέλη νὰ κῆνται, ἀφοῦ θεός τις φθονήσας τοὺς Ἑλλήνας τὰ ἀνέτρεψεν· εἰς τὰς χειράς σου δὲ λαβὼν μαρρὸν δόσον καὶ ἀσπίδα εἰς τὸν ὄμον καὶ μάχου ἀνατίον τῶν Τρώων καὶ ἄλλους στρατιώτας παρακάνει. εἴθε ὅμως οὐχὶ ἀνευ σπουδαίου ἀγῶνος, καὶ ἂν μᾶς νικήσωσι, νὰ καταλάβωσι τὰ καλὰ καθίσματα κωπηλατῶν ἔχοντα πλοιά μας, ἀλλ ἃς ἐνθυμηθῶμεν τὴν μάχην.»

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνος δὲ τὸ μὲν τόξον ἔθεσεν ἐντὸς τῶν σκηνῶν, αὐτὸς δὲ βεβαίως πέριξ τῶν ὄμων του ἔθεσεν ἀσπίδα μὲ τέσσαρα στρώματα καὶ ἐπάνω εἰς τὴν ἰσχυρὰν κεφαλήν

του ἔθεσε περικεφαλαίαν καλῶς κοτεσκευασμένην μὲ λοφίον ἀπὸ τρύγας οὐρᾶς ἵππου, τρομακτικὰ δὲ υπερόνιμον τὸ λοφίον ἐσεί-
ετο ἔλαβε δὲ δυνατὸν δόρυ, σφυρηλατημένον μὲ μυτερὰν καλκί-
νην αἰχμὴν καὶ ἐκίνησε νὰ προχωρῇ καὶ πολὺ ταχέως τρέζον
ἔσταθη πλησίον τοῦ Αἴαντος.

480

Ο δὲ Ἐκτωρ καθὼς εἶδεν ὅτι ἐβλάφθησαν τὰ βέλη τοῦ Τεύ-
κου, καὶ εἰς τοὺς Τορᾶς καὶ εἰς τοὺς Λυκίους παρήγγειλε μεγά-
λως φωνάξας· «Τορες καὶ Λύκαιοι καὶ Δάρδανοι ἐκ τοῦ πλησίον
μαχηταί, ἀνδρες νὰ εἶσθε, ἀγαπητοί, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν πολε-
μικήν σας δύναμιν ἀνὰ τὰ κοῦλα πλοῖα διότι φανερὰν εἶδον μὲ
τοὺς ὄφημαλμούς μου ὅτι ἐβλάφθησαν ἐκ μέρους τοῦ Λιός τὰ βέλη
ἀνδρὸς ἀριστέως, εὐκόλως δὲ καλογνώμοιστος εἰς τοὺς ἀνδρας γί-
νεται ἡ δύναμις τοῦ Λιός καὶ εἰς ὅσους ἥθελε κορηγήσει ὑπερό-
ρον δόξαν καὶ δι' ἐκείνους, τοὺς δροίους ἥθελε σιμικούντει καὶ δὲν
θὰ ἥθελε νὰ βοηθῇ, καθὼς τόρα δλιγοστεύει τὴν δύναμιν τῶν
Ἐλλήνων καὶ ἡμᾶς βοηθεῖ. ἀλλὰ πολεμεῖτε ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα
συσσωματωμένοι, ὅπιος δὲ ἀπὸ σᾶς καταβληθεὶς ἡ κτυπηθὲίς ἥθε-
λεν ἀκολουθηθῆσαι τὸν θάνατον καὶ τὸ μοιραῖον τέλος, ἃς ἀποθνή-
σκῃ δὲν εἶναι ἀτρεπὲς εἰς αὐτὸν νῦν ἀποθνήσῃ ἀμυνόμενος δὰ
ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. ἀλλ' ἡ σύζυγός του σώα θὰ εἶναι καὶ οἱ
παῖδες του εἰς τὸ μέλλον καὶ ὁ οἶκος καὶ ἡ κληρονομία του ἀβλα-
βῆς, ἐλὺν οἱ Ἐλληνες ἀναγωρῶσι μὲ τὰ πλοῖα τῶν εἰς τὴν ἀγα-
πητὴν πατρικήν των γῆν».

485

Τοιουτορόπως εἶπὼν παρόμια τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν
ἐκάστου, ὁ Αἴας δὲ πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος παρόμια τοὺς ἴδι-
κούς του συντρόφους· «Ἐντροπή, Ἐλληνες τόρα εἶναι καλλίτε-
ορον ἡ νὰ χαθῶμεν ἡ νὰ σωθῶμεν καὶ νῦν ἀπομακρύνωμεν τὰς πανα-
πὸ τῶν πλοίων. ἀρά γε ἐλπίζετε ὅτι, ἐὰν καταλάβηταὶ πλοῖα ὅ-
σεισιν τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ, θὰ φιάσῃ μὲ τοὺς πόδας του
περιπατῶν ἔκαστος εἰς τὴν πατρικήν του γῆν; ἀρά γε δὲν ἀκού-
ετε τὸν Ἐκτορα νὰ παρορμῇ διλόκληρον τὸν στρατόν, ὁ δροῖος
δὲ μαίνεται νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα; δὲν τοὺς διατάτει ὅμως νῦν με-
ταβῶσιν εἰς κορόν, ἀλλὰ νὰ πολεμῶσιν, εἰς ἡμᾶς ὅμως δὲν ὑπάρ-
χει γνώμη καὶ σκέψις ἀπὸ ταύτην καλλιτέρα παρὰ νῦν ἀναμέζομεν
καὶ κεῖνας καὶ δύναμιν εἰς μάζην ἐκ τοῦ πλησίον· καλλίτερον εἶναι

490

495

500

505

510

ἢ νὰ χαθῶμεν εἰς ἓν χρονικὸν διάστημα ἢ νὰ ζῆσθωμεν, παφὰ νὰ κατατοιβώμεθα (=νὰ φθειρώμεθα) ἐπὶ πολὺν χρόνον μέσα εἰς φοβερὸν μάζην ἐδῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πλησίον τῶν πλοίων ὑπὲρ ἀνδρῶν κατωτέρων μας».

- Τοιουτορόπως εἰπὼν παρόρμα τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν
 515 ἔκαστου, ἐκεῖ δὲ ὁ μὲν Ἐκτωρ ἐφόνευσε τὸν νίδον τοῦ Περιηδούς Σχεδίου, ἀρχηγὸν τῶν Φωκέων, δ' δ' Αἴας ἐφόνευσε τὸν Λαομέδοντα, ἀρχηγὸν πεζῶν, τὸν λαμπρὸν νίδον τοῦ Ἀντίνοος· δ' δὲ Πολυδάμας ἐφόνευσε τὸν Ἑκ (τῆς ἡλειακῆς) Κυλλήνης Ὄτον,
 520 τὸν σύντροφον τοῦ νίδον τοῦ Φυλέως, ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων Ἐπειῶν (Ηλείων). ἐναντίον δ' αὐτοῦ ἐφώρμησεν δὲ Μέγης ἴδων αὐτὸν ἀλλ' δὲ Πολυδάμας πλαγίως (=κάτω καὶ ἔξω) ἀπεμακούνθη· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχε διότι δὲ Απόλλων δὲν ἄφινε τὸν νίδον τοῦ Πάνθου νὰ φονευθῇ μεταξὺ τῶν προμάχων ἀλλ' ὁ
 525 Μέγης ἐκτύπησε μὲν δόρυ τὸ μέσον στῆθος τοῦ Κροίσμου· ἔκαιε δὲ κρότον πεσὼν καὶ ἐκεῖνος ἀφῆρε ἀπ' αὐτοῦ τὰ δόλα· κατ' αὐτὸν ὅμως τὸν χρόνον ἐφώρμησε κατ' αὐτοῦ δὲ Λόλοιφ ὁ νίδος τοῦ Λάμπου ὁ καλῶς γνωρίζων τὴν δι' αἰζηῆς τοῦ δόρατος μάχην, τὸν δόποιον ἐγέννησεν δὲ ὑπέροχας τῶν ἀνδρῶν Λάμπος, ὁ νίδος τοῦ Λαομέδοντος, καλῶς γνωρίζοντα τὴν πολεμικὴν ἀνδρείαν· ἐκεῖνος λοιπὸν τότε ἐκτύπησε διὰ τοῦ δόρατος τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος τοῦ νίδον τοῦ Φυλέως Μέγητος ἐκ τοῦ πλησίον δριμηθεὶς ἐναντίον τού· ἀλλὰ προεφύλαξεν αὐτὸν δὲ στερεὸς θώραξ, τὸν δόποιον τυχὸν ἐφόρει μὲν ἐλάσματα προσηρμοσμένον· τοῦτον κάποτε δὲ Φυλεὺς ἐφερεν ἐκ τῆς (ἡλειακῆς τῆς κατόπιν Οἰνόντος) Ἐφύρας ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελλήνετος (τοῦ ἡλειακοῦ Λάδωνος); διότι τὸν ἐδωκεν εἰς αὐτὸν δὲ ἐκ φιλοξενίας φίλος βασιλεὺς ἀνδρῶν Εὑφῆτης διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν πόλεμον ὃς ἄμυναν κατ' ἐχθρῶν ἀνδρῶν· ἐκεῖνος λοιπὸν δὲ θώραξ καὶ τότε ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ νίδον τὸν δλεθρον. αὐτοῦ ὅμως (τοῦ Δόλοπος)
 530 δὲ Μέγης ἐτρύπησε μὲν τὸ μυτερὸν δόρυ του τὸν ἀνώτατον κῶνον (ἐν τῷ δόποιφ ἐνετίθετο τὸ λοφίον) τῆς χαλκῆς καὶ μὲ δασὺ λοφίον ἐκ τριγῶν οὐραῖς ἵππου περικεφαλαίας καὶ διέρρηξε τὸ ἐκ τριγῶν οὐραῖς ἵππου λοφίον αὐτοῦ δλόκληρον δὲ τοῦτο (τὸ λοφίον) κατέπεσε χαμαὶ ἐντὸς τῆς κύνεως ἀπαστράπτον ἀπὸ τὴν

νεωστὶ βαφήν του εἰς κόκκινον χρῶμα μὲ φοινικικὴν πορφύραν.
καθ' ὃν δὲ χρόνον μένων ἐπολέμει οὗτος (ὁ Δόλωψ) κατ' αὐτοῦ
(τοῦ Μέγητος) καὶ ἀκόμη ἥλπιζε νίκην, κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον
προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πολεμικὸς Μενέλαιος, ἐστάθη δὲ πλαγίως
(τοῦ Δόλοπος) μὲ τὸ δόφυ του διαφυγὼν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ
καὶ τὸν ἐκτύπησεν δπισθεν εἰς τὸν ὅμιον ἡ αἰχμὴ δὲ ἔχουσα με-
γάλην ὅμιλην διεπέρασε μέσου τοῦ στέργου χωροῦσα πρὸς
τὰ ἐμπρός ἐκεῖνος δὲ εὐθὺς προηνήσ (=ἐπίστομα) κατέπεσεν
ἐκεῖνοι μὲν οἱ δύο (Μενέλαιος καὶ Μέγης) ἐκινήθησαν ν' ἀφαιρέ-
σισιν ἀπ' τῶν ὕμιν του τὰ χαλκᾶ ὅπλα· ὁ Ἐκτώρ ὅμιος διέ-
ταξε τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Δόλοπος ὅλους μαζί, κατὰ πρῶτον δὲ
ὅμιλησε πρὸς τὸν οἶνον τοῦ Ἰκετάρονος ἴσχυρὸν Μελάνιππον, ἐκεῖ-
νος δὲ ἔως τότε μὲν ἔβοσκε βοῦς στρέφοντας τοὺς πόδας των
κατὰ τὸ βάδισμα εἰς τὴν Περικότην, ὅτε οἱ ἐχθροί (οἱ Ἑλλῆνες)
ῆσαν μαρτάν· ἀλλ' ὅτε ἐφθασαν τὰ κατὰ πρῶτον καὶ πρόμυγαν
κυρτὰ πλοῖα, πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τροίαν καὶ διέπρεπε με-
ταξὺ τῶν Τρώων, κατόκει δὲ πλησίον τοῦ Ηριάμου, ἐκεῖνος δ'
ἔτιμα αὐτὸν ἐξ ἵσου μὲ τὰ τέκνα του ἐκεῖνον λοιπὸν ὁ Ἐκτώρ
ἐφόναξε καὶ λόγον εἶπε καὶ τὸν ὄνομασε· «τοιουτορόπως λοι-
πόν, Μελάνιππε, θὰ είμεθα ἀμελεῖς; καὶ δὲν συγκινεῖται λοι-
πὸν ἡ ἀγαπητὴ σου καρδία, ἐπειδὴ ἐφονεύθη ὁ ἔξαδελφός σου;
δὲν βλέπεις πόσδον ἀσχολοῦνται πέροις τῶν ὅπλων τοῦ Δόλοπος;
ἀλλ' ἀκολούθει διότι δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ πολεμῶνεν
ἀπὸ μαρού πρὸς τοὺς Ἑλλήνας ποὺν βεβαίως ἢ νὰ τοὺς φο-
νεύσωμεν ἢ κατὰ κράτος νὰ κυριεύσωσι τὴν ὑψηλὴν Τροίαν καὶ
νὰ φονευθῶσιν οἱ πολῖται».

Τοιουτορόπως εἶπὸν ἐκεῖνος μὲν προεπορεύετο, ὁ δὲ ἰσόθεος
ἀνὴρ (ὁ Μελάνιππος) συνηκολούθει. τοὺς δὲ Ἑλλήνας παρόντα
διέγεις οὗτος τοῦ Τελαμῶνος Αἴας. «ὦ ἀγαπητοί, νὰ εἰσθε ἄν-
δρες καὶ νὰ βάλητε ἐντροπὴν εἰς τὴν ψυχήν σας καὶ νὰ ἔχητε ἐν-
τροπὴν μεταξύ σας ἀνὰ τὰς κραταιὰς μάζας. τῶν ἐντρεπομένων
μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν περισσότεροι μένουσι σῶι παρὰ φονεύονται
τῶν φευγόντων ὅμιοι, δις γνωστόν, οὗτε φήμη σηκώνεται οὔτε
καμμία ἀνδρεία».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ καὶ μόνοι τῶν εἰχον ὅμιλην 365

ν' ἀποκρούσθωσι τοὺς ἐχθροὺς καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἔβαλον τὸν λόγον τουτοῦτον ἔφραξαν τὰ πλοῦτα μὲν φραγμὸν ἀπὸ γαλκᾶ ὅπλα. ὁ δὲ Ζεὺς ἐξήγειρεν ἑναντίον τῶν τοὺς Τρῶας. τὸν δὲ Ἀντίλο-
570 χον παρῷδομα ὁ μεγάλοφωνος Μενέλαος· «Ἀντίλοχε, οὐδεὶς ἄλ-
 λος ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας εἴναι νεφτερος ἀπὸ σὲ οὔτε ταχύτερος
κατὰ τοὺς πόδας οὔτε δυνατὸς ὅπως σὺ εἰς τὸ νῦ μάζηται εἴθε
 ἐπιπτῆδήσας πάπουν ἀνάκτησης κανένα ἀνδρα τὸν Τρώων».

Τοιουτοδόπως εἶπὸν ἐκεῖνος μὲν πάλιν ἀπειρόθη πρὸς τὰ
 ὅπισθ, ἐκεῖνον δὲ παρῷδησεν ἐξεπήδησε δ' ἐκ τῶν προμάζων
 καὶ ἐξηκόντισε μὲν τὸ λαμπρόν του δόρυ, ἀφοῦ παρετήρησεν ὀλό-
 γυρά του ὑπερώρησαν δὲ οἱ Τρῶες, ὅτε ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐξηκόντισεν
575 αὐτὸς δὲ δὲν ἔρωιψε μάταιον τὸ βλῆμα, ἀλλὰ τὸν ὑπερῷδιναμον
 νῦν τοῦ Ιπετάνονος Μελάνιππον, ἐν φέβαδίτε η πρὸς τὸν πόλεμον,
 ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆμος πλησίον τοῦ μαστοῦ ἔκαμε κρότον δὲ
 πεσὸν καὶ ἐβρόντησαν τὰ ὅπλα ἐπάνω του. δ' Ἀντίλοχος ἔφρό-
 μησεν ὡς σκύλλος, δ' ὅποιος ἥθελεν δρμήσει ἑναντίον νεογνοῦ
580 ἔλαφον πληγωθέντος, τὸ δόπον ἐκπηδῆσαν ἐκ τῆς φωλεᾶς του
 κτυπήσας πέπετυχε κυνηγὸς ἐκαὶ τέλυσε τὰ μέλη του τοιουτοδό-
 πως ἑναντίον σοῦ, Μελάνιππε, ἐπήδησεν δὲν πομένων τὰς μάζας
 Ἀντίλοχος, διὰ νῦ σκυλεύσῃ τὰ ὅπλα σου ἀλλὰ δὲν διέφυγε
 τὴν προσοχὴν τοῦ θείου Ἐκτορος, δ' ὅποιος εὐθὺς τρέχων ἔφθα-
585 σεν ἀντιμέτωπος αὐτοῦ ἀνὰ τὴν μάζην. δ' Ἀντίλοχος δὲν ἔμει-
 νεν, ἀν καὶ ἦτο ταχὺς πολεμιστής, ἀλλ' αὐτὸς δὲ εὐθὺς ἔιψυγεν
 ἐκ φόβου διοιδέζων μὲν θηρίον, τὸ δόπον ἔπραξε κακόν τι, τὸ
 δόπον, ἀφοῦ ἔφρονεν σκύλλον ἥ βουκόλον πέριξ βοῶν, φεύγει,
 ποὺν βεβαίως συγκεντρωθῆ πληθὺς ἀνδρῶν τοιουτοδόπως ἔφυ-
 γεν ἐκ φόβου δὲν τοῦ Νέστορος, ἑναντίον του δὲ καὶ οἱ Τρῶ-
 ες καὶ δ' Ἐκτωρ μὲν ὑ ερμεγέθη κραυγὴν ἔχουν βέλη φέροντα
590 στέναγμούς, ἀφων δ' ἔφθυσεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων
 στραφεὶς πρὸς τὰ δόπισθ (ἀντιμέτωπος πρὸς τοὺς ἐχθροὺς) ἐστάθη.

Οἱ Τρῶες δὲ διοιδέζοντες μὲν λέοντας ωμὰ κρέατα τρώγοντας
 ἔφρωμον ταχέως ἑναντίον τῶν πλοίων καὶ ἐξετέλουν τὰς παραγ-
 γελίας τοῦ Διός, δ' ὅποιος πάντιστε ἐξήγειρεν εἰς αὐτοὺς μεγάλην
 δύναμιν, ἑνάρωντε δὲ τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀφῆσε τὴν
 δόξαν των, τοὺς δὲ Τρῶας παρῷδα. διότι ἡ ψυχὴ του ἥθελε

νὰ δώσῃ δόξαν εἰς τὸν νῦν τοῦ Πριάμου Ἐκτορα, διὰ νὰ βάλῃ
εἰς τὰ τοξοειδεῖς πρῶραν καὶ πρύμναν ἔχοντα πλοῖα σφοδρῶς
καῖον πῦρ ἀκατάβλητον καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ἄδικον (ἀνάρμοστον)
εὐχὴν τῆς Θέτιδος ὀλόκληρον· διότι τοῦτο περιέμενεν δὲ συνετὸς
Ζεύς, νὰ ἴδῃ δηλ., μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του φῶς καιομένου πλοίου·
διότι κατόπιν πλέον τούτου ἐμεῖλλε νὰ δώσῃ ἐκδίωξιν τῶν Τρώων
πρὸς τὰ διπίσθι ἐκ τῶν πλοίων, εἰς δὲ τοὺς Ἑλλήνας νὰ δώσῃ
δόξαν· ταῦτα σκεπτόμενος ἔξήγειρεν ἐναντίον τῶν κοίλων πλοίων
τὸν νῦν τοῦ Πριάμου Ἐκτορα, μιὸνότι καὶ ὁ ἴδιος εἶχε πολ-
λὴν πρὸς τοῦτο ὀρμήν. ἐφόρμα δὲ μανιωδῶς, καθὼς ὅταν δὲ
πάλλων τὸ δόρυ "Αρης ἡ δὲ λόγοιν πῦρ φέρηται μανιωδῶς εἰς
τοὺς λόγγους βαθέος δάσους· ἀφοῦ δὲ περὶ τὸ στόμα του ἐγί-
νετο καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαμπον ὑποκάτω τῶν τρομακτικῶν
ὅφρων του, πέριξ δὲ τῶν κροτάφων τοῦ μαχομένου Ἐκτορος
ἡ περινεφαλαία του τρομακτικῶς ἐκίνειτο· διότι δὲ Ἰδιος Ζεὺς ἀπὸ
τοῦ αἰθέρος ἦτο βοηθὸς αὐτοῦ, δὲ διποῖς αὐτὸν ἐτίμα καὶ ἐδόξα-
ζεν, ἀν καὶ ἦτο μόνος μεταξὺ περισσοτέρων ἀνδρῶν. διότι ἐμεῖλλε
νὰ εἴναι διλγόδωρος· διότι προώφει πλέον διὲ αὐτὸν τὴν μοιραίαν
ἥμερον ἡ Παλλὰς ΛΑθηνᾶ ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ νῦν τοῦ Πηλέ-
ως· καὶ λοιπὸν ἥθελε νὰ διαρρήξῃ τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν δοκιμά-
ζων ἐκεῖ, ὅπου δὰ ἔβλεπε πλεῖστον στρατὸν καὶ ἀριστα ὅπλα·
ἄλλ' οὐδὲ τοιουτορρόπτως ἥδύνατο νὰ τοὺς διαρρήξῃ, ἀν καὶ
πολὺ ἐπετίθετο μὲ δομήν· διότι συνεχόστουν τὰς τάξεις (οἱ Ἑλ-
λήνες) εἰς πυκνὴν παράταξιν προσημοσμένοι, ὥσαν βράχος ἀπό-
κρημνος μέγας ἐνρισκόμενος πλησίον φαιᾶς θαλάσσης, δὲ διποῖς
ὑπομένει τῶν διαπεραστικῶν (σφοδρῶν) ἀνέμων τοὺς εὐκινήτους
δρόμους καὶ τὰ φυσικῶν κύματα, τὰ διποῖα ἔξοδοι πρὸς
αὐτὸν· τοιουτορρόπτως οἱ Ἑλλήνες ὑπέμενον τοὺς Τρῷας στεφεδῆς
καὶ δὲν ἐφευγον· ὁ δὲ Ἐκτωρ λάμπων πανταχόθεν δὲς πῦρ ἐπή-
δησε μέσα εἰς τὸ πλήθυος καὶ ἐπεσε μέσα, καθὼς ὅταν κύμα πέ-
σῃ ἐντὸς ταχυπλόου πλοίου δομητικὸν ὑποκάτω νεφῶν τρεφόμε-
νον ὑπὸ τῶν ἀνέμων· τὸ δὲ πλοῖον ὀλόκληρον κρύπτεται ὑποκάτω
τοῦ κύματος, ἡ δὲ φοβερὰ πνοὴ τοῦ ἀνέμου βροντὴ ἐπάνω εἰς
τὸ θεῖον καὶ τρέμουσιν εἰς τὴν ψυχήν των οἱ γαῦται φοβούμενοι·
διότι διλγον φέρονται ἔξω τοῦ θανάτου (=πλησιάζουσιν εἰς τὸν

608

605

610

615

620

625

θάνατον); τοιουτοδόπιος ἔβασαντες ή ψυχὴ εἰς τὰ στήθη τῶν Ἐλλήνων. ὁ Ἔκτῳρ δῆμος ὃσαν λέων βεβαίως μὲ δλεθρίας σκέψεις ἐπιτεμεῖς ἐναντίον βοῶν, αἱ δοῦλαι τυχὸν βόσκουσιν ἀπειράσιμοι ἐντὸς ὑγροῦ λειβαδίου μεγάλου ἔλους, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπάρχει βοσκὸς μὴ γνωρίζων ἀκόμη νὰ πολεμήσῃ πόδες θηρίον διὰ τὸν φόνον βοὸς στρέφοντος τοὺς πόδας τοῦ κατὰ τὸ βάδισμα καὶ βεβαίως δὲ μὲν βοσκὸς συμβαδίζει πάντοτε μὲ τὰς πρότας
 635 καὶ μὲ τὰς τελευταίας βοῦς, δὲ δὲ λέων δομήσας μεταξὺ τῶν μέσων κατατρώγει μίαν βοῦν, ἐκεῖναι δὲ δλαι φεύγουσιν ἐκ φόβου, τοιουτοδόπιος τότε οἱ Ἐλληνες δομήτικῶς ἐτράπησαν δλοι εἰς φυγὴν ὅπὸ τοῦ Ἔκτορος καὶ τοῦ πατρὸς Λιός, δὲ Ἔκτῳρ ἐφόνευσε μόνον τὸν ἐκ Μυκηνῶν Περιφήτην, τὸν ἀγαπητὸν γενὸν τοῦ Κοπρέως, δὲ δποῖος (Κοπρεὺς) μετέβανεν δὲς ἀγγελιοφόρος τοῦ βασιλέως Εὐρυσθέως εἰς τὸν Ἰσχυρὸν Ἡρακλέα ἐκ τούτου τοῦ κατωτέρου πατρὸς ἐγεννήθη νίδις καλλίτερος εἰς παντὸς εἴδους ἀρετάς, καὶ εἰς ταχύτητα μὲν τὸ μάχεσθαι, καὶ εἰς τὸν νοῦν εἶχε γίνει μετὰ τῶν πρώτων Μυκηναίων ἐκεῖνος λοιπὸν τότε εἰς τὸν Ἔκτορα ὑπερτέρον δόξαν ἔδωκε διότι στραφεῖς πρὸς τὰ δπίσιο ἐκτύπησεν (προσέκρουσε, περιεπλέχθη) εἰς τὴν στεφάνην τὴν περικλείουσαν τὴν περιφέρειαν τῆς ἀσπίδος, τὴν δποίαν αὐτὸς ἔφερε ποδήρη (φθάνουσιν μέχρι ποδῶν), φραγμὸν κατὰ τὸν ἀκοντίων εἰς ταύτην λοιπὸν ἐκεῖνος δὲ περιπλέχθεὶς ἔπεσεν ὑπτίος (ἀνάσκελα), τρομακτικὰ δὲ ἐβρόντησε πέριξ τῶν κροτάφων αὐτοῦ πεσόντος ή περικεφαλαία του. δὲ Ἔκτῳρ δὲ εὐθὺς τὸν εἶδε καὶ τρέχων ἐστάθη πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐνέπηξε τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθός του καὶ τὸν ἐφόνευσε πλησίον τῶν ἀγαπητῶν συντρόφων του ἐκεῖνοι δῆμοι δὲν ἡδύναντο, ἀν καὶ ἐλυποῦντο διὰ τὸν σύντροφόν των, νὰ τοῦ χοησιμεύσωσι διότι οἱ ἴδιοι πολὺ ἐφοβοῦντο τὸν θεῖον Ἔκτορα.

650 Ἐφθασαν δὲ μεταξὺ τῶν πλοίων (οἱ Τρῶες) καὶ περιέβαλον (=περιεκύλωσαν) τὰ ἀκρονὰ πλοῖα, ὅσα πρώτα εἶχον ἀνασυρθῆ εἰς τὴν ἔηράν ἐκεῖνοι δὲ ἐκύθησαν (οἱ Τρῶες) ἐπάνω εἰς αὐτά. οἱ Ἐλληνες δὲ ἐκ τῶν πρώτων μὲν πλοίων ὑπερώρησαν καὶ ἐξ ἀνάγκης, ἐκεῖ δὲ πλησίον τῶν σκηνῶν ἐμειναν συσσωματώμένοι καὶ δὲν διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον διότι κατεῖχεν

αὐτοὺς ἐντροπὴ καὶ φόβος· διότι ἀδιακόπως ἐνεθαρρύνοντο μεταξύ των, ὁ Νέστωρ μάλιστα ἐξ ἄλλου μέρους, ὁ φύλαξ τῶν Ἑλλήνων, παρεκάλει ἔκαστον ἄνδρα ἐν δύναμι τῶν γονέων του 660 καθικετεύοντων αὐτούς.

«Ω ἀγαπητοί, νὰ εἰσθε ἄνδρες καὶ βάλετε εἰς τὴν ψυχὴν σας τὴν ἐντροπὴν ἐκ μέρους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, προσέτι δὲ ἐνθυμηθῆτε ἔκαστος τοὺς παῖδας καὶ τὰς συζύγους καὶ τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς γονεῖς σας καὶ εἰς ὅποιον ζῶσι καὶ εἰς ὅποιον ἔχουσιν ἀποθάνει· δι' αὐτοὺς ἐδῶ ἦγῷ, ἀν καὶ δὲν εἶναι παρόντες, γονυκλινῶς παρακαλῶ νὰ ἴστασθε σταθερῶς καὶ νὰ μὴ τρέπησθε εἰς φυγὴν».

Τοιουτορόπως εἶπὼν παρεκίνει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου. ἀπὸ τοὺς δρυμαλίους δὲ αὐτῶν ἀπεμάρωντεν ἡ Ἀθηνᾶ τὸ νέφος τοῦ σκότους τὸ ὑπερβολικόν· πολὺ δὲ φῶς παρουσιά-
σθη εἰς αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ πρὸς τὸ μέρος τῶν πλούτων καὶ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὁδυνηροῦ πολέμου· ἐνόησαν δὲ τὸν μεγαλόφρωνον Ἐκτορα καὶ τοὺς συντρόφους του καὶ ὅσοι ἴσταντο ὅπισθεν καὶ δὲν ἔμάχοντο καὶ ὅσοι ἔκαμνον μέχρι πλη-
σίον τῶν ταχυπλότων πλοίων· οὐδὲ ἤρεσκε πλέον, ὃς ἦτο ἐπόμε-
νον, εἰς τοῦ μεγαλοκάρδου Αἴαντος τὴν ψυχὴν νὰ στέκῃ ἐκεῖ, 670
ὅπου δὰ εἶχον ἀποχωρίσει οἱ νεῖοι τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ᾽ ἐκεῖνος βεβαίως μὲ μακρὰ βήματα βηματίζων ἀνέβη εἰς τὰ ἵκιοντα (τὰ ἔξεροντα μέρη) τῶν πλοίων καὶ ἐζίνει εἰς τὰς παλάμας του μέγα δόρυ κατάλληλον πρὸς ναυμαχίαν, κολλητὸν μὲ καρφία,
εἴκοσι δύο πήγεων, καθὼς δὲ ἀνήρ καλῶς γνωρίζων ἐπὶ ἵπ-
πων νὰ πηδᾷ ἀπὸ κέλητος (= ἵππου τρέχοντος) εἰς κέλητα, ὁ διποῖος ἀφοῦ ἐκ πολλῶν συναρμόζει τέσσαρας ἵπποις, δομῆσας 675
συγναζούμενης ὑπὸ λαιοῦ (λεωφόρου) καὶ πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυ-
ναικες παρατηροῦσι μὲ θαυμασμὸν αὐτόν, ἐκεῖνος δὲ σταθερῶς καὶ μὲ ἀσφάλειαν πάντοτε πιηδῶν ἄλλοτε εἰς ἄλλον τοὺς ἀνταλ-
λάσσει, ἐκεῖνοι δὲ πτεροακίζουσι, τοιουτορόπως ὁ Αἴας μεγάλως βηματίζων εἰς πολλὰ ἵκιοντα πλοίων ἐσύγναζεν, ἥ δὲ φωνή 680
του ἔφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα, πάντοτε δὲ φοβερὰ φωνάζων προσ-
τρέπει τοὺς Ἑλληνας νὰ ὑπερασπίζωσι καὶ τὰ πλοῖα καὶ τὰς

σκηνάς· οὐδέ ὁ Ἐκτιώδης ὅμως ἔμενεν ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν
 στερεῶν· ὡπλισμένων Τρώων· ἀλλὰ καθὼς δρμητικὸς ἀετὸς
 ἐφοριαὶ εἰς πλῆθος πτερωτῶν πτηνῶν, τὰ δποῖα βόσκουσι πλη-
 σίον ποταμοῦ, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ μακρολαύμων κύκνων, τοι-
 ουτοτρόπως ὁ Ἐκτιώδης δρμητικὸς διημύνθη κατ' εὑθεῖαν ἐναντίον
 κυανοπόδου πλοίου· αὐτὸν δὲ ὁ Ζεὺς ἐπορχώσεν ὅπισθεν μὲ τὴν
 πολὺ μεγάλην χεῖρα αὐτοῦ καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸν παρόδημα τὸν
 στρατόν του.

Πάλιν δὲ δομεῖαι μάζῃ πλησίον τῶν πλοίων ἀνεπτύχθη· θὰ
 ἔλεγες ὅτι ἀκούσαστοι καὶ ἀκατάβλητοι συνηντίστο μεταξύ των
 εἰς τὸν πόλεμον τόσον δρμητικῶς ἐμάχοντο· εἰς αὐτοὺς δὲ μα-
 zούμενοντς ἡ ἔξῆς σκέψις ἦτο· οἱ Ἑλληνες βεβαίως ἔλεγον ὅτι δὲν
 θὰ ἐκφύγωσιν ἐξ τοῦ κακοῦ, ἀλλ᾽ ὅτι θὰ ζαδόσιν, εἰς τὰ στήθη
 δὲ ἐκάστου ἐξ τῶν Τρώων ἡ ψυχή του ἥλπιζεν ὅτι θὰ καύσθωσι
 τὰ πλοῖα καὶ θὰ φονεύσθωσι τοὺς ἱροτύπους Ἑλληνας.

Ἐκεῖνοι μὲν ταῦτα σκεπτόμενοι ἐπετίθεντο ἐναντίον ἀλλή-
 λων, ὁ Ἐκτιώδης δὲ ἐπλασε τὴν πρόμναν· λασσοπόδου πλοίου,
 δραίου καὶ τελευκινήτου ἐν θαλάσσῃ, τὸ δποῖον ἐφερεν εἰς
 Τροίαν τὸν Ηρωτεστάλαν καὶ δὲν τὸν ἐπανέφερε πάλιν εἰς τὴν
 πατρικὴν γῆν, πέριξ λοιπὸν αὐτοῦ δὲ τὸν πλοῖον καὶ Ἑλληνες
 καὶ Τρῶες ἐφόνευν ἀλλήλους ἀπὸ πλησίου· οὐδὲ ἐπερίμενον, ὡς
 ἦτο ἐπόμενον, αὐτοὶ δὲ τὰς δίψεις τῶν τόξων οὐδὲ τῶν ἀκον-
 τίων, ἀλλ᾽ αὐτοὶ δὲ πλησίον ἀλλήλων ἴσταμενοι μίαν δρμῆν
 ἔχοντες ἐμάχοντο βεβαίως μὲ μιτεροὺς πελέκεις καὶ ἀξίνας (=εἴ-
 δη πελέκειον ἄγγωστα γῆν) καὶ μεγάλα ξίφη καὶ μὲ δόρατα μυ-
 τερά (μὲ μιτερὸς αἰχμᾶς ἐκατέρωθεν τῆς ἀκρας αἰχμῆς). πολλὰ
 δὲ ξίφα δραῖται μανθομάνικα ἐφωδι ισμένα μὲ λαβήν ἄλλα μὲν
 ἐπεσον χαμάλ ἐξ τῶν χειρῶν, ἄλλα δὲ ἐξ τῶν ὅμων τῶν μαχο-
 μένων ἀνδρῶν· ἐβρέχετο δὲ ἐξ τοῦ αἷματος ἡ μαύρη γῆ· Οἱ Ἐ-
 κτιώδης δὲ ἀφοῦ ἔλαβε τὸ πλοῖον ἀπὸ τὴν πρόμναν, δὲν τὸ ἀφι-
 νε τορατῶν μεταξὺ τῶν χειρῶν οὐ τὸ ἄφλαστον (=ἄχορον ξύλον
 σιφηνώμενον εἰς τὴν τρόπιδα καὶ συνδέον αὐτὴν μὲ τὴν πρό-
 μναν), διέταπτε δὲ τοὺς Τρῶας· «φέρετε πῦρ καὶ συγχρόνως οἱ
 ἴδιοι συσσωματωμένοι σηκώνετε κρατήρας τόφα εἰς ἡμᾶς ὁ Ζεὺς
 ἔδωκεν ἡμέραν ἀξίζουσαν δῖας, νὰ κυριεύσωμεν τὰ πλοῖα, τὰ

ποῖα, ἀφοῦ ἥλιθον ἐδῶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν θεῶν, ἔθε-
αν εἰς ἡμᾶς πολλὰ δυστυχήματα ἔνεκα τῆς δειλίας τῶν γεοργ-
ων, οἱ δποῖοι ἐμέ, ἐν φῷθελον νὰ μάζωμαι πλησίον εἰς τὰς
τρύματας τῶν πλοίων, καὶ τὸν ἴδιον ἡμπόδιζον καὶ τὸν στρατὸν
τυνεκόράτουν· ἀλλ᾽ ἐὰν δὰ τότε, φάσι φαίνεται, Ἐβλαπτεν δὲ Ζεὺς
ἀς ἴδιας μας σκέψεις, τόρα δὲ ἴδιος μᾶς παροιμᾶς καὶ μᾶς
ιροτρέπει.»

725

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς περισσότερον ἐναντίον
τῶν Ἑλλήνων ὕστησαν. δέ δὲ Αἴας δὲν ἀντεῖχε πλέον· διότι ἔξη-
γνακάζετο· ἀπὸ τὰ βλήματα· ἀλλ᾽ ὑπεχώφει δίλιγον, νομίζων ὅτι
θὰ φονευθῇ, εἰς τὴν ἔχουσαν μῆκος ἑπτὰ ποδῶν ἐγκαρδίαν ἐπὶ
τῆς πρώτης σανίδα (ἔφεντος ἡς ἐκάθητο δὲ πιηδάλιον), ἀφῆκε δὲ
τὰ ἱκριώματα τοῦ ἰσορρόπου τηλίου, ἐκεῖ λοιπὸν ἐκεῖνος ἐστέ-
κετο πεστεύνων, μὲ τὸ δόρυ εἰς ἵντοτε πέκρουντεν ἀπὸ τὰ πλοῖα
τοὺς Τρῶας, δποῖος ἐξ αὐτῶν ἥθελε φέρει ἀκούσαστον πῦρ· πάν-
τοτε δὲ φοβερὰ φωνάζων προέτρεπε τοὺς Ἑλληνας· «Ὥ ἀγαπητοὶ
ἥρωες Ἑλληνες, ἀκόλουθοι τοῦ Ἀρεως, νὰ ἥσθε ἄνδρες, ἀγα-
πητοί, καὶ ἐνθυμημῆτε τὴν πολεμικὴν δύναμιν· ἡ διπλωματία
ὅτι ὑπάρχουσιν δπίσω κάποιοι βοηθοὶ ἢ κανὲν καλλίτερον τεῖχος,
τὸ δποῖον δύναται νὲ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τὸν ὄλεθρον·
οὐδὲν δὲν δύναται νέατες βεβαίως ὑπάρχει πλησίον πόλις μὲ πύργους προσηρμο-
σμένη, ἀπὸ τὴν δποίαν ἥθελομεν τοὺς ἀποκρούσει ἔχοντες σῶμα
ἄνδρῶν παρέχον εἰς τὸ ἔτερον μέρος, δηλ. εἰς ἡμᾶς, τὴν νίκην
βοηθητικῶς, ἀλλ᾽ ἐντὸς βεβαίως τῆς πεδιάδος τῶν στερεῶς
ὑπλισμένων Τρώων, πρὸς τὴν θάλασσαν ἐστραμμένοι (ἔχοντες
κλίσιν), καθήμεθα μακρὰν τῆς πατρικῆς γῆς· διὰ τοῦτο εἰς τὴν
χεῖρά μας ὑπάρχει ἡ σωτηρία, οὐχὶ εἰς τὴν χαλαρότητα τοῦ πο-
λέμου.»

730

735

740

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἔχων μεγάλην ὁρμὴν ἥγωνται μὲ μυτερόν
δόρυ. δποῖος δὲ ἀπὸ τοὺς Τρῶας ἐφέρετο ἐναντίον τῶν κούλων
πλοίων μὲ καντικῶν πῦρ ἔνει αἱ τοῦ παροιμῶντος αὐτοὺς Ἔκτο-
ρος, αὐτὸν δὲ Αἴας περιμένων ἐπλήγων μὲ μακρὸν δόρυ δώδε-
κα δὲ Τρῶας ἐμπροσθεν τῶν πλοίων ἐκ τοῦ πλησίον ἐπλήγωσεν.

745

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΙΔΙΑ Π.

'Επέμβασις κραταιά τῶν Μυρμιδόνων καὶ τοῦ Πατρόκλου εἰς τὰ μάχην καὶ θάρατος αὐτοῦ.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ ΤΟΥ Π.

[Εἰς τὸν Πάτροκλον παρακαλοῦντα ἐπιτρέπει ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ ἔξελθεις τὴν κατὰ τῶν Τρώων μάχην μὲ τὰ ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέως καὶ μὲ τοὺς Μυρμιδόνας, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ ὄφῳ μόνον ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς Τρώας ἀπὸ τῆς μάχης καὶ νὰ μὴ ἐκτεθῇ εἰς μεγαλύτερον κίνδυνον (στ. 1—100) ἐν φῷ Ἀἴας ἐξηντλημένος δὲν ἥδυνήθῃ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ πῦρ ἀπὸ ἑληνικοῦ πλοίου (στ. 101—123). τοῦ πυρὸς ἐκείνου φανέντος ὁ Ἀχιλλεὺς αὐθόρμητος πλέον καλεῖ τὸν Πάτροκλον εἰς τὰ ὅπλα, παρατάσσει τοὺς Μυρμιδόνας του καὶ διμείτι πρὸς αὐτοὺς καί, ἀφοῦ ἔκαμε σπονδᾶς καὶ δεήσεις, τοὺς ἀποστέλλει (στ. 124—256). Τότε ὁ αἰγνιδίως ἐμφανισθεὶς ἀρχηγὸς τῶν Μυρμιδόνων μὲ δψιν καὶ ὅπλα Ἀχιλλέως καταπλήττει μετὰ τῶν Μυρμιδόνων τοὺς Τρώας καὶ ἐλευθερώνει τὰ πλοῖα ἀπὸ τὴν πολιορκίαν καὶ σβεννύει τὴν πυρκαϊάν τοῦ πλοίου (στ. 257—265). συγκροτεῖται κατόπιν μάχη παρὰ τὰ πλοῖα, ἐπειτα γὲ τοὺς Τρώας ἐκ τυφλοῦ φόβου φεύγοντας πέραν τοῦ ὄχυρωματος καὶ μέχρι τῆς ἀνοικτῆς πεδιάδος συμπιέζει ὁ Πάτροκλος (στ. 306—418) καὶ ἐκεῖ συμπλακεῖς πρὸς τὸν νιὸν τοῦ Διὸς Σαρπηδόνα τὸν φονεύει, δτε ὁ Σαρπηδὼν ἀφίνει τὸν Γλαῦκον ὃς ἐκδικητὴν -οῦ θανάτου τοῦ (στ. 4.9—507), ὁ δὲ Γλαῦκος μετὰ τοῦ Ἐκτορος καὶ ἄλλων Τρώων μὲ σφροδόδον ἀγώνα σώζουσι τὸ σῶμα τοῦ Σαρπηδόνος, ἐν φῷ τὰ ὅπλα αὐτοῦ ἐσύλησαν οἱ Ἐλλήνες (στ. 508—666), τὸ δὲ σῶμα τοῦ Σαρπηδόνος κατὰ διαταγὴν τοῦ Διὸς τεριεποιήθη ὁ Ἀπόλλων καὶ ἐστειλεν εἰς τὴν Λυκίαν πρὸς ταφήν (στ. 667—683). Συνεπείᾳ δὲ τῶν ἄνω ὁ Πάτροκλος τοὺς Τρώας πρὸς τὴν πόλιν καταδιώκει καὶ ἀναβαίνει τὸ τείχος αὐτῆς, ἀλλ᾽ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπωθεῖται (στ. 684—711), εἰς δὲ τὸν Ἐκτορα ἐπιτεθέντα πάλιν κατ' αὐτὸν ἀνθίσταται, φονεύει τὸν ἡνίοχον αὐτοῦ Κεφεύονην καὶ ἀφαιρεῖ τὸ συλληθὲν σῶμα αὐτοῦ (στ. 712—782), ἀλλ᾽ ἐπὶ τέλους ἐμβρόντητος γενόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ στερηθεὶς ὑπὸ αὐτοῦ τὰ ὅπλα του πληγώνεται ὑπὸ τοῦ Εὐδόροφον καὶ φονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος, ἀλλ᾽ ὁ ἡνίοχος τοῦ Πατρόκλου Λύτομέδων, ἀν καὶ προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος, ἔφυγε σῶος; μετὰ τοῦ ἀρματος εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων (στ. 783—867)].

Τοιουτοτρόπως ἔκεινοι μὲν ἐμάζοντο πέριξ τοῦ καλὸν κατά-

τρωμα ἔχοντος πλοίου· ὁ δὲ Πάτροκλος παρουσιάζετο εἰς τὸν
μαστιέα λαῶν Ἀχιλλέα δάκρυνα θεομά χύνων ὥσταν κρήνη μὲ
ἴφθονον (=σκοτεινὸν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους) ὕδωρ, ἢ ὅποια ἀπὸ
ἀπόκρημνον βράχον χύνει σκοτεινὸν (=ἄφθονον) ὕδωρ· αὐτὸν δ'
5 δῶν ἐλυπήθη ὁ ταχύπονος θεῖος Ἀχιλλεὺς καὶ φωνάξας αὐτὸν
λεγε πτερωτοὺς λόγους· «διὰ τί ἀφά γε ἔχεις δακρύσει, Πάτρο-
κλε, ὥσταν κόρη μικρά, ἢ ὅποια τρέχουσα μαζὶ μὲ τὴν μητέρα
ἥης τὴν παρακινεῖ νὰ τὴν σηκώσῃ ἐπάνω τῆς πιάνουσα αὐτὴν
ἀπὸ τὸ ἐπανωφθόιν τῆς καὶ τὴν σταματᾶ τρέχουσαν ἐσπενσέ-
10 ως καὶ δακρύουσα τὴν προσβλέπει, διὰ νὰ τὴν σηκώσῃ ἐπάνω
ης· μὲ αὐτὴν ὅμοιος, Πάτροκλε, χύνεις τρυφερὸν δάκρυν μήπως
λέγεις κάτι διὰ τοὺς Μυρμιδόνας; ἢ δὲ ἐμὲ τὸν ἴδιον; ἢ εἰδη-
15 ον κάπουαν μόνος ἥκουσας ἀπὸ τὴν Φθίαν; λέγουσι μὲν ὅτι ζῆ
τεκόμη ὁ νῖος τοῦ Ἀκτορος Μενοίτιος, ζῆ δ' ὁ νῖος τοῦ Αἰακοῦ
Πηλεὺς ἐν τῷ μέσῳ τῶν Μυρμιδόνων, διὰ τοὺς δποίους καὶ τοὺς
δύο πολὺ ἥμέλομεν λυπηθῆ, ἐὰν ἀπέθνησκον· ἢ σὺ βεβαίως
δύλιβεσαι διὰ τοὺς Ἐλληνας, διότι καταστρέφονται ἐπάνω εἰς τὰ
ιωτὰ πλοῖα ἔνεκα τοῦ ἴδικον των σφάλματος; λέγε, μὴ κρύπτε
20 αὐτὸν εἰς τὸν νοῦν σου, ιὰ νὰ γνωρίζωμεν καὶ οἱ δύο».

Πρὸς αὐτὸν δέ βαρέως ἀναστενάζων εἰπες, ἵππηλάτα Πάτρο-
κλε· «ὦ Ἀχιλλεῦ νὲ τοῦ Πηλέως, ἔξοχως ἀνδρειότατε τῶν Ἐλ-
λήνων, μὴ δογίζου διότι τόσον μεγάλη θλῖψις ἔχει ἐκβιάσει
25 τοὺς Ἐλληνας, διότι δῆλοι μὲν βεβαίως, ὅσοι πρότερον ἥσαν ἀν-
θρειότατοι, κείνται κτυπημένοι καὶ πληγωμένοι· ἔχει κτυπηθῆ
μὲν ὁ ἰσχυρὸς νῖος τοῦ Τυδέως Διομήδης, ἔχει πληγωθῆ δ' ὁ
Οδυσσεὺς δὸνομαστὸς εἰς τὸ δόρυ καὶ ὁ Ἀγαμέμνων; ἔχει κτυ-
πηθῆ δὲ καὶ ὁ Εὐρύπυλος εἰς τὸν μηρὸν μὲ βέλος· αὐτοὺς μὲν
τοιλυφάρμακοι ἱατροὶ περιποιοῦνται τὰς πληγάς των ἱατρεύοντες·
30 σὺ δμως ἀσπλαγχνος (ἄκαμπτος, σκληρός) ἔγινες, Ἀχιλλεῦ εἴθε
ιηδέποτε βεβαίως νὰ καταλάβῃ ἐμὲ ἢ δογή, τὴν ὅποιαν σὺ φυ-
λάττεις, σὺ δὲ πρὸς κακὸν τὴν ἀνδρείαν ἔχων· κατά τί δὰ ἄλλος
μεταγενέστερος θὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ σέ, ἐὰν δὲν ἀποκρούσῃς ἀπὸ
τοὺς Ἐλληνας τὸν ἀπορεπὴ δλεθρον; ἀσπλαγχνε, δὲν ἦτο λοιπὸν
μὲς σὲ πατήσῃ βεβαίως ὁ ἵππηλάτης Πηλεὺς οὐδὲ μήτηρ ἡ Θέτις·
ἄλλα στιλπνὴ θάλασσα σὲ ἔγέννα καὶ βράχοι ἀπόκρημνοι, διότι

εἰς σὲ ὑπάρχει νοῦς σκληρός· ἐν τῷ περιπτώσει ὅμως μὲ τὰς σκέψεις σου ἀποφεύγεις καμίαν μαντείαν καὶ κάποιαν τοιαύτην εἰπεν εἰς σὲ ἐκ μέρους τοῦ Διὸς η σεβαστὴ μῆτηρ, ἀλλ᾽ ἐμὲ τοῦλάχιστον στεῦλον ταχέως, συγχρόνως δὲ δός μοι ὡς δπαδὸν τὸν ἄλλον στοιατὸν τῶν Μυριδόνων, ἐὰν ἵσως γίνω κάποια σωτηρία εἰς τοὺς Ἑλληνας· δός δὲ εἰς ἐμὲ νὰ δπλισθῇ εἰς τὸν ὄμοιος μου μὲ τὰ ἴδια σου ὅπλα, ἐὰν οἱ Τρῶες ταυτίζοντες ἐμὲ μὲ σὲ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ ἀνακουφισθῶσιν οἱ πολεμοὶ νιοὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ βασανίζομενοι μικρὰ δὲ ἀνακούφισις ἀπὸ τοῦ πολέμου εἶνε χρησίμη· εὐκόλως δὲ με κούρασται ἄνδρας κονδασμένους ἀπὸ τὴν πολεμικὴν κραυγὴν ἥθελομεν ἀπωθῆσει ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ τὰς σκηνὰς πρὸς τὴν πόλιν.»

Τοιουτοφόπιος εἶπε μεγάλως παρακαλῶν δ ἀνόητος διότι βεβαίως ἔμελλε νὰ παρακαλέσῃ καὶ κακὸν θάνατον καὶ κακὴν μοῖραν διὰ τὸν ἴδιον ἁντὸν του, πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν δ ταχύποντος Ἀγιλλέως «Ἄλλοιμονον, εὐγενικὲ 50 Πάτροκλε, ποῖον λόγον εἶπες· οὕτε διὰ μαντείαν ἀνησυχῶ, τὴν δποίαν τυχὸν γνωρίζω, οὕτε κάτι εἰς ἐμὲ ἐκ μέρους τοῦ Διὸς εἰπεν η σεβαστὴ μῆτηρ· ἀλλ᾽ αὗτη δὰ η φοβερὰ θλῖψις κατέχει τὴν παρδίαν καὶ τὴν ψυχήν μου, δπότε δὰ ἀνήρ θέλει ν ἀποστρέψῃ τὸν ὄμοιόν του καὶ ν ἀφαιρέσῃ δπίσω τὸ βραβεῖον, διότι εἶχε γίνει ἀνότερος κατὰ τὴν ἔξονσίαν· φοβερὰ θλῖψις αὕτη εἶναι εἰς ἐμέ, διότι ἔπαθμον πόνους εἰς τὴν ψυχήν μου· τὴν κόρην τὴν δποίαν, δις γνωστόν, ἔξελεξαν δι· ἐμὲ δις βραβεῖον οἱ νιοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπέκτησα διὰ τοῦ ἴδιοῦ μου δόρατος ἐκποθήσας πόλιν μὲ καλὰ τείγη, ταίτην πάλιν ἐκ τῶν χειρῶν μου ἀφήρεσεν δ ἰσχυρός Ἀγαμέμνων δ τοῦ Ατρέως δις ἐὰν τὴν ἀφήρει ἀπὸ κανένα εὑτελῆ (ἐστερημένον δείας) μετανάστην, ἀλλ᾽ αὐτὰ μὲν ἂς ἀφήσωμεν νὰ ἔχωσι γίνει οὐδὲ ήτο ἵσως κάπως δυνατὸν ἀκαταπαύστως νὰ εἴμαι θυμισμένος εἰς τὰς σκέψεις μου· βεβαίως εἶπον δι τὸν μὲν καταπάσω πρότερον τὸν θυμόν μου, παρά δπόταν πλέον φθάσῃ εἰς τὰ ἴδια μου πλοῖα καὶ η πολεμικὴ κραυγὴ καὶ δ πόλεμος· σὺ δὲ εἰς τὸν ὄμοιος σου μὲν τὰ ἴδια μου ἔξανοντα ὅπλα ἐνδύμητι, διδίγει δὲ τοὺς φιλοποιέμους Μυριδόνας νὰ μάχωνται, ἐὰν δὰ τὸ σκοτεινὸν νέφος τῶν

Τούτων ἔχει περικυκλώσει νικηφόρως τὰ πλοῖα, οἱ δὲ Ἕλληνες ἔζουσι στραφῆ κλεισμένοι εἰς τὴν ὑπὸ κυμάτων κτυπουμένην ἀκτήν τῆς θαλάσσης κατέζοντες ἀκόμη δέργον μέρος γῆς. τῶν Τρώων ὅμως διλόκληρος ἡ πόλις ἔχει ἐπιτεθῆ θαρραλέα διότι δὲν βλέπουσι τὸ μέτωπον τῆς ίδιας μιου περικεφαλαίας νὰ λάμπῃ ἀπὸ πλησίον· ἵσως ρεύγοντες ἥθελον γεμίσει ἀπὸ νεφοῦς τὰς γαράδρους, ἐὰν δι' ἐμὲ ἰσχυρὸς Ἀγαμέμνων ἥθελε φρονεῖ μαλακὰς σκέψεις· τόρος ὅμως πέριξ τοῦ στρατοπέδου μας μάχονται διότι δὲν μαίνεται εἰς τὰς παλάμας τοῦ νιοῦ τοῦ Τυδέως Λιομήδους τὸ δόρυ, διὰ ν' ἀποκρούσῃ ἀπὸ τῶν Ἕλλήνων τὸν ὄλεθρον· οὐδὲ ἥκουσαν ἀκόμη τὴν φωνὴν τοῦ νιοῦ τοῦ Ατρέως νὰ ὅμιλησῃ ἐκ τῆς ἐχθρικῆς πρὸς ἐμὲ κεφαλῆς του ἀλλὰ τοῦ ἀνδροφόνου· Ἐκτορος δίδοντος διαταγῆς εἰς τὸν Τρῶας ἡ φωνὴ ἀκούεται διλόγυρα (ἀντηγεῖ), οἱ δὲ Τρώες μὲ ἀλλαγμὸν κατέχουσιν διλόκληρον τὴν πεδιάδα νικῶντες τοὺς Ἕλληνας μὲ μάχην ἀλλὰ καὶ τοιουτορόπως, Πάτροκλε, ἀποκρούνων ἀπὸ τῶν πλοίων τὸν ὄλεθρον ἐπίπεσον νικηφόρως, μήπως δὰ μὲ καύμενον πῦρ καύσωσι τὰ πλοῖα καὶ ἀφαιρέσωσι τὴν ἀγαπητὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. πείθου δὲ ὅπως εἰς τὰς φρένας σου καὶ ἂν θέσω ἐγὼ τὸ τέλος τοῦ λόγου, διὰ ν' ἀποκτήσῃς δὲ ἐμὲ τιμὴν μεγάλην καὶ δόξαν ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ἕλλήνων καὶ ἐκεῖνοι φέρωσι πᾶλιν εἰς αὐτὸν (εἰς ἐμὲ) τὴν περικαλλῆ κόρην καὶ προσέτι δώσωσι λαμπρὰ δῶρα. ἀποδιώξας αὐτοὺς ἐκ τῶν πλοίων, ἔρχου δπίσω. ἐάν δὲ πᾶλιν δόσῃ εἰς σὲ δι πολύβροντος σύζυγος τῆς Ἡρας νὰ λάβῃς δόξαν, μὴ ἐπιθύμει σὲ βεβαίως χωρὶς ἐμὲ νὰ πολεμῆς τὸν φιλοπολέμους Τρῶας· θὰ μὲ κάμψῃς δὲ τότε μὲ διλιγοτέραν τιμὴν· μηδὲ καμαρώνων διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν μάχην καὶ φονεύων Τρῶας νὰ ὅδηγῇς τὸν στρατὸν πρὸς τὴν Τροίαν, μήπως παρέμβῃ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου κανεὶς ἐκ τῶν ἀθανάτων θεῶν· πολὺ βεβαίως ἀγαπᾷ αὐτοὺς δι κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν Ἀπόλλων· ἀλλὰ δπίσω ν' ἐπιστρέψῃς, ὅταν σωτηρίαν εἰς τὰ πλοῖα θέσῃς, αὐτοὺς δὲ νὰ ἀφίνῃς ἀνὰ τὴν πεδιάδα νὰ μάχονται· εἴθε, καὶ Ζεῦς πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλων, μήτε κανεὶς ἐκ τῶν Τρώων ν' ἀποφύγῃ βεβαίως τὸν θάνατον, δσοι ὑπάρχουσι, μήτε κανεὶς ἐκ τῶν Ἕλλήνων, ἀπὸ ήμας τούς δύο δὲ ν' ἀποφευχθῇ δ ὄλεθρος, διὰ νὰ λέωμεν μόνοι τὰς ἱερὰς ἐπάλξεις τῆς Τροίας».

76

75

80

85

90

95

100

Τοιουτοτρόπως ἔκεινοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον, ὁ δ' Αἴας δὲν ὑπέμενε πλέον· διότι ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τὰ βλήματα· κατεδάμαζον αὐτὸν καὶ ἡ θέλησις τοῦ Διὸς καὶ οἱ θαυμαστοὶ Τῷδες κτυποῦντες· ἵ, δὲ πέριξ τῶν κροτάφων του ἀπαστράπτουσα περικεφαλαία κτυπουμένη φοβερὸν ἥζον παρεῖχε καὶ πάντοτε ἐκτυπεῖτο κατὰ τὰ καλῶς κατεσκευασμένα μετάλλινα ἐλάσματα· ἔκεινος δὲ ἐκονράζετο κατὰ τὸν ἀριστερὸν ὅμιον κρατῶν στερεῶς πάντοτε τὴν πεποικιλμένην ἀσπίδα οὐδὲ ἡδύναντο πέριξ του πιέζοντες αὐτὸν οἱ Τῷδες μὲ βλήματα νὰ τὸν μετακινήσωσι· πάντοτε δὲ κατέζετο ἀπὸ ὀδυνηρῶν δύσπνοιαν καὶ πανταχόθεν ἐκ τῶν μελῶν του κατέρρεε πολὺς ἴδρως καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἡδύνατο ν̄ ἀναπνεύσῃ· ποδὸς δὲ τὰς διευθύνσεις κακὸν ἀκούμβα εἰς κακὸν (=κακὸν ἡκελούθει ἄλλο κακόν).

Εἶπατε τόρα εἰς ἐμέ, Μοῦσαι κατέζουσαι τὰ οἰκήματα τοῦ Ὄλυμπου, πῶς δὲ κατὰ πρῶτον ἐνέπεσε πῦρ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Ἐκτώρ τὸ ἐκ μελίας δόρυ τοῦ Αἴαντος ἐκτύπησε μὲ μέγα ξίφος σταθεὶς πλησίον αὐτοῦ ὅπισθεν τῆς αἰχμῆς πλησίον τοῦ παρὰ τὴν αἰχμὴν ξύλου καὶ τὸ ἀπέκοψε πέρα· πέρα· τό μὲν κολοβὸν τοῦτο δόρυ ὃ ιδίος τοῦ Τελαμῶνος Αἴας τοιουτοτρόπως ἐκίνησεν εἰς τὴν χεῖρα του, ἀλλ᾽ ἡ γαλκῇ αὐτοῦ αἰχμὴ μαρρῶν ἀπ' αὐτοῦ πεσοῦσα ζαμαὶ ἐβούιξε. ἐνόησε δὲ ὁ Αἴας κατὰ τὴν ἀμεμπτὸν ψυχὴν του τὰ ἔργα τῶν θεῶν καὶ ἀνετρίχιασε, διότι, ὡς ἐφάνη, πολὺ ἀπέκοπτεν ἀπ' αὐτὸν τὰ σχέδια τῆς μάχης ὃ ὑψηλὰ βροντῶν Ζεὺς καὶ ἥθελε νίκην διὰ τοὺς Τῷδες· ὑπεχώρησε δὲ ἐκ τῶν βλημάτων ἔκεινοι δὲ ἔβαλον φοβερὸν (ἀκαταδάμαστον) πῦρ εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ταχέως εἰχε χυθῆ ἀκατάθετος φλόξ.

Τοιουτοτρόπως τὴν μὲν πρόμναν τοῦ πλοίου περιεκύλων τὸ πῦρ· δὲ Ἀχιλλεὺς κτυπήσας τοὺς δύο μηρούς του εἰπε ποδὸς τὸν Πάτροκλον· « σήκω, εὐγενικὲ Πάτροκλε ὁρματομάζε· βλέπω πλέον πλησίον εἰς τὰ πλοῖα τὸν θόρυβον τοῦ καταστρεπτικοῦ πυρός· φοβοῦμαι μὴ πως πλέον κυριεύσωσι τὰ πλοῖα καὶ δὲν ὑπάρχῃ πλέον ὑπεκφυγὴ εἰς τὴν κατάστασιν· ἔνδυνθι τὰ δῆλα ταχύτερον, ἐγὼ δὲ θὰ συναθροίσω τὸν στρατόν. »

130 Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ὡπλίζετο μὲ ἀπαστρά-

πτοντα χαλκὰ ὅπλα περικυνημῖδας μὲν ὠραίας κατὰ πρῶτον
 θέσει πέριξ τῶν κνημῶν του, προσημοσμένας μὲν ἀργυρᾶς κατὰ
 τοὺς ἀστραγάλους περόνας δεύτερον πάλιν πέριξ τῶν στηθῶν τοῦ
 θενδύτο τὸν πεποικιλμένον καὶ ἀκτινοβολοῦντα θώρακα τοῦ τα-
 χύποδος ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ πέριξ δὲ τῶν ὄμοιων του εὐθὺς
 θύβαλε ξίφος μὲν ἀργυρᾶς καιφία χαλκοῦν, πειτα δὲ ἀσπίδα καὶ
 μεγάλην καὶ στιβαράν· ἐπὶ δὲ τῆς ίσχυρᾶς κεφαλῆς του θέσει
 καὶ κατεσκευασμένην περικεφαλαίαν μὲν λοφίον ἀπὸ τοίχας
 οὐρᾶς ἵππου φριβεὶς δὲ ἐκινεῖτο ἀνωθεν τὸ λοφίον θύλαβε δὲ
 δύο ίσχυρὰ δόρατα, τὰ δποῖα προσημοζόντο εἰς τὰς παλάμας
 του μόνον δὲ τὸ δόρυ τοῦ ἀμέμπτου ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ δὲν
 θύλαβε, τὸ βαρὺν καὶ μέγα καὶ στιβαρόν τοῦτο ὄμως δὲν ἡδύνατο
 ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ κινῇ, ἀλλὰ μόνος δὲ Αχιλλεὺς ἡδύνα-
 το νὰ κινήσῃ αὐτό, ἀπὸ μελίαν τοῦ Πηλίου δόρους κατεσκευα-
 σμένον, τὸ δποῖον εἰτὸν ἀγαπητόν του πατέρα ἐδώρησεν δὲ Χεί-
 ρων ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Πηλίου (ἀποκοπὲν), διὰ νὰ εἴνοι φο-
 νικὸν κατὰ τῶν ήρώων διέταττε δὲ τὸν Αὐτομέδοντα νὰ ζευγνύῃ
 ταχέως τοὺς ἵππους, τὸν δποῖον (Αὐτομέδοντα) ἐτίμα κατ’ ἔξο-
 χὴν μετὰ τὸν ἀνδρεῖον (διαρρηγνύοντα τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν)
 Αχιλλέα, ἥτο δὲ πιστότατος εἰς αὐτὸν ν' ἀναμείνῃ εἰς τὴν μά-
 γην τὴν προσταγὴν του διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲ Αὐτομέδων ὡδῆ-
 γει ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοὺς ταχεῖς ἵππους, τὸν Ξάνθον καὶ τὸν Βα-
 λίον, οἱ δποῖοι ἐπτεράκιζον συγχόνως μὲν ἀνέμους, τοὺς δποίους
 ἐγέννησε μετὰ τοῦ ἀνέμου Ζεφύρου ἡ ἄρπια Ποδάργη, δὲ ἐβοσκεν
 εἰς λειβάδιον πλησίον τοῦ ὁδοῦ τοῦ Ωκεανοῦ εἰς δὲ τὰ λωρία τοῦ
 παρηόδου (=τοῦ τοίτοιο ἀναπληρωματικοῦ ἵππου, δὲ δποῖος
 προσεδένετο εἰς τοὺς δύο ἀνεν βάρους, ἵνα ἀντικαταστήσῃ τὸν
 τυχὸν φονευθέντα ἥ ἐκλιπόντα ἐκ τῶν δύο ἵππων) θέτετε τὸν
 ἀμειπτὸν Πήδασον, τὸν δποῖον, ὃς γνωστόν, πάποτε ἐφερεν δὲ
 Αχιλλεὺς κυριεύσας τὴν πόλιν τοῦ Ηετίωνος δὲ δποῖος Πήδα-
 σος, ἀν καὶ ἥτο θνητός, ἡκολούθει τοὺς ἀθανάτους ἵππους.

Τοὺς Μυρμιδόνας δὲ εὐθὺς πορευόμενος ὠπλισεν δὲ Αχιλλεὺς
 δύλους ἀνὰ τὰς σκηνὰς μὲν τὰ ὅπλα των ἐκεῖνοι δὲ καθὼς λύκοι
 ὅμιλα κρέατα τρώγοντες, εἰς τὰς φρένας τῶν δποίων εἶναι ἀνέκ-
 φραστος δύναμις, οἱ δποῖοι μεγάλην κερασφόρον θύλαφον φρ-

‘Ομήρου Ιλιάς

24

135

140

145

150

155

160 νεύσαντες εἰς τὰ δόῃ τὴν κατατρώγονσιν, εἰς ὅλους δὲ τὸ μάγου-
λον εἶναι κόκκινον ἀπό τὸ αἷμα καὶ κατόπιν ἀγέληδὸν (=δῶτι μα-
ζῇ) πηγαίνοντι διὰ νὰ γλείφωσι (ξοφήσωσι), μὲ τὰς λεπτὰς γλάσ-
σας των ἀπὸ βαθεῖαν πηγήν ἄφθονον ὕδωρ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειάν
του (τὸ ἄκρον του, τὴν κορυφήν του), ξερνῶντες σκοτωμένον αἴ-
μα, ἐντὸς δὲ τῶν στηθῶν ἡ διάθεσις εἶναι ἀτρόμητος καὶ ἡ κοι-
λὰ των στενοχωρεῖται (ἐκ τοῦ πολλοῦ φαγῆτοῦ), τοιοῦτοι οἱ
165 ἥγεται καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Μυρμιδόνων ἔκινοῦντο πέριξ τοῦ γεν-
ναίου συντρόφου τοῦ ταχύποδος ἔγγρινου τοῦ Λίακοῦ μεταξὺ
δ' αὐτῶν, ὃς ἦτο ἐπόμενον, ἵστατο δὲ πολεμικὸς Ἀχιλλεὺς πα-
ρορμὸν καὶ τοὺς ἐπιηλάτας καὶ τοὺς ἀσπιδοφόρους ἄνδρας.

170 Πεντήκοντα ἥσαν τὰ ταχέα πλοῦτα, τὰ δποῖα ὥδηγε εἰς τὴν
Τροίαν δὲ ἀγάπητὸς εἰς τὸν Δία Ἀχιλλεὺς· ἐντὸς δὲ ἔκαστου ἥσαν
πεντήκοντα ἄνδρες σύντροφοι ἐπάνω εἰς τὰ κοπηλατικὰ ἑδώλια
πέντε δὲ εὐθὺς ἀρχηγοὺς ἔκαμεν εἰς αὐτούς, εἰς τοὺς δποῖους εἰχε
πεποίθησιν, νὰ διευθύνωσιν· αὐτὸς δὲ βασίλευεν ἔχων τὴν ἀνω-
τάτην ἔξουσίαν· τοῦ μὲν ἐνὸς τάγματος ἦτο ἀρχηγὸς δὲ ποικιλο-
175 θύραξ Μενέσθιος, νίδις τοῦ ἐκ τοῦ Διὸς προεοχούμενου (θείου) πο-
ταμοῦ Σπερχειοῦ, τὸν δποῖον ἁγέννησεν ἡ θραία μνγάτη τοῦ Ηη-
λέως Πολυδώρα συγκειμηθεῖσα μὲ τὸν ἀκαταδάμαστον Σπερχειόν,
γυνὴ μὲ θεόν, ἀλλὰ φαινομενικῶς (=ὅπως ἐφημίζετο, δπως ἐνο-
μίζετο) μὲ τὸν Βρόρον, νίδιν τοῦ Ηεριμήους, δὲ δποῖος, ὡς γνω-
στόν, φάνερά (=ἐπισήμως, νομίμως) τὴν ἐνυμφεύετο, δωρήσας
ἀπειρα πρόγαματα δῶρα· τοῦ δὲ δευτέρου τάγματος ἡγεμόνευεν
180 δὲ πολεμικὸς Εὔδωρος νίδις παρθένου (φαινομενικῶς παρθένου),
τὸν δποῖον ἐγέννα ἡ εἰς τὸν χορὸν ὁραία Πολυμήλη, μνγάτη
τοῦ Φόρβαντος· αὐτῆς δὲ ὁράσθη ὁ ἴσχυρὸς διὰ τοῦ φωτὸς φο-
νεύσιν (Ἐρμῆς), ίδων αὐτὴν μὲ τοὺς δφθαλμοὺς του μεταξὺ γυ-
ναικῶν, αἱ δποῖαι ἐτραγούνδουν εἰς χορὸν τῆς ἔχούσης χρυσῆν
185 φόραν θορυβώδους Ἀρτέμιδος· εὐθὺς δὲ ἀναβάς εἰς ὑπερῷον
ἔχοιμήθῃ πλησίον τῆς λαθοραίως δὲ πανοῦργος Ἐρμῆς καὶ ἐδώ-
ρησεν εἰς αὐτὴν λαμπρὸν νίδιον τὸν Εὔδωρον, πολὺ βεβαίως τα-
χὺν εἰς τὸ τρέχειν καὶ πολεμίστην ἀφοῦ δὲ πλέον αὐτὸν ἡ προξε-
νοῦσα πόνους κατὰ τὸν τοκετὸν Εὔλείμνια ἐβγαλεν εἰς τὸ φῶς
καὶ εἶδε τὰς λάμψεις τοῦ ἥλιου, τὴν μὲν Πολυμήλην ἡ ἴσχυροῦ

δύναμις τοῦ Ἐζεκέλεος (= ὁ ἴσχυρὸς Ἐζεκέλης) τοῦ μίον τοῦ
 Ἀκτορὸς ὁδήγησεν ὡς σύζυγον εἰς τὸν οἶκόν του, ἀφοῦ ἔδωκεν
 ἀμέτοπτα προγαμιαῖα δῶρα, τὸν δὲ Εὔδωρον ὁ γέρων Φιλεὺς
 καλῶς ἀνέτοξε καὶ περιεποιεῖτο περιβάλλων αὐτὸν μὲν ἀγάπην
 ὡς ἐὰν ἦτο ἴδιος του νήσου τοῦ δὲ τρίτου τάγματος ἡγεμόνευεν ὁ
 πολεμικὸς Πείσανδρος νήσος Μαιμάλου, ὁ δποῖος διέποετε μεταξὺ¹⁹⁰
 τῶν Μυρμιδόνων εἰς τὸ νᾶ μάχηται μὲν δόρυ μετὰ τὸν σύντορ-
 φον τοῦ νήσου τοῦ Ηηλέως (Πάτροκλον)¹⁹⁵, τοῦ δὲ τετάρτου τάγμα-
 τος ἐστουτήγει ὁ γέρων ἱππηλάτης Φοῖνιξ, τοῦ δὲ πέμπτου ὁ
 ἀμεμπτος νήσου τὸν Λαέρκους Ἀλκιμέδων ἀφοῦ δὲ ἡ πλέον ὄλους
 μαζὶ μὲ τοὺς ἀρχηγούς των καλῶς χωρίσας παρέταξε, παρηγγελ-
 λεν εἰς αὐτοὺς μὲ ἴσχυρὸν λόγον: «Μυρμιδόνες, κανεὶς πρὸς εὐ-
 χαρίστησίν μου ἀς μὴ λησμονήσῃ τὰς ἀπειλάς, μὲ τὰς δποίας
 ἐφοβερῆς τοὺς Τοδας πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων καθ' ὅλον
 τὸ διάστημα τῆς δργῆς μου καὶ ἔκαστος μὲ ἐκατηγορεῖτε λέγοντες:
 «σκληρὸς νέε τοῦ Ηηλέως, μὲ θυμὸν σε ἐγένενα ἡ μήτηρ, ἀσπλαγ-
 χνε, ὁ δποῖος κρατεῖς εἰς τὰ πλοῖα παρὰ τὴν θέλησίν των τοὺς
 συντρόφους σουν ἀς ἐπιτρέψωμεν πάλιν δὲ εἰς τὸν οἶκόν μας μὲ
 τὰ θαλασσοπόρα πλοῖα, ἀφοῦ δά, ὡς φαίνεται, τόσον κακὸς θυ-
 μός ἔπεισεν εἰς τὴν ψυχήν σου». τοῦτο συναθροιζόμενοι συχνὰ
 ἐλέγετε εἰς ἑμέ: τόδα ὅμως ἔχει φανερωθῆ μέγα ἔργον πολέμου,
 τὸν δποῖον δὲ πρότερον ἐπεμψεῖτε ἐδῶ λειτὸν ἔκαστος ἔχον
 ἀνδρείαν καρδίᾳν ἀς πολεμῇ κατὰ τῶν Τοών».

Τοιουτορόπτως εἰπὼν παρόρμα τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν
 ἔκάστου περισσότερον δὲ συνεδέμησαν αἱ παρατάξεις, ἀφοῦ ἔ-
 κουνσαν τὸν βασιλέα, καθὼς δ' ὅταν ἀνήρ μὲ πυκνοὺς λίθους συν-
 αρμόζῃ τούχον ὑψηλοῦ οἴκου ἀποφεύγων τὰς βίας τῶν ἀνέμων,
 τοιουτορόπτως προσηρμόσθησαν καὶ περικεφαλαῖαι καὶ ὀμφαλο-²¹⁰
 τὰ ἀσπίδες, ἀσπὶς λοιπὸν ἔστηκεν ἀσπίδα, περικεφαλαία πε-
 ρικεφαλαίαν, ἀνήρ δ' ἄνδρα: αἱ δὲ μὲ λοφία ἐκ τριχῶν ὅνδας
 ἥπτου περικεφαλαῖαι ἥργιζον μὲ τὰ λαμπρὰ μετάλλινα ἔλασματά
 των, ὅτε αὐτοὶ ἔκλινον πλαγίως τόσον πυκνοὶ ἴσταντο πλησίον
 ἄλλήλων, ἔμπροσθεν δὲ ὅλων δύο ἄνδρες ὠπλισμένοι ἐβάδιζον,
 ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Αὐτομέδων, μίαν διάθεσιν ἔχοντες, νὰ πολε-²¹⁵
 μοσιν ἔμπροσθεν τῶν Μυρμιδόνων, ὁ δὲ Αχιλλεὺς ἔκινησεν εὐθὺς

νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν σκηνήν του, ἥνοιξε δὲ τὸ σκέπασμα ἀπὸ ὕδατού καὶ πεποικιλμένου κιβωτίου, τὸ δποῖον ἡ λευκόπους Θέτις ἔβαλεν εἰς τὸ πλοῖον νὰ τὸ φέρῃ μαζί του, ἀφοῦ τὸ ἐγέμισε καλῶς καὶ μὲ χλαίνας προφυλακτικάς ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ μὲ πυκνοὺς τάπτητας ἔκει δὲ ἥτο δι' αὐτὸν ποτήριον ἐντέχνος κατεσκευασμένον καὶ οὐδεὶς ἄλλος οὔτε ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἔπινεν ἀπ' αὐτὸν σπινθηροβούλοντα σίνον οὔτε εἰς ἄλλον κανένα ἐκ τῶν θεῶν ἔχαιμε μὲ αὐτὸν σπονδάς παρὰ μόνον εἰς τὸν πατέρος Δία. ἐκεῖνο λοιπὸν τότε λαβὼν ἐκ τοῦ κιβωτίου ἐκαθάρισε κατὰ πρῶτον μὲ θειάφιον, ἔπειτα δὲ ἐπλυνε μὲ καθαρὰς ὁδὰς ὕδατος καὶ ὁ ἴδιος ἐνίφθη εἰς τὰς χειράς του καὶ ἤτιλησε σπινθηροβόλον οἶνον.

225 ἔπειτα σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τοῦ περιφράγματος τῆς σκηνῆς προσηγέρτεο καὶ ἔχυνεν οἶνον ἀποβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν· δὲν διέφυγε δὲ τὴν προσοχὴν τοῦ τερπομένου μὲ τοὺς κεφαλοὺς Διός· «Ζεῦ θεέ, λατρευόμενε ἐν Δωδώνῃ, Πελασγικέ, μακρὰν κατοικῶν, κυριαρχῶν τῆς κακοζεύμωνος Δωδώνης, πέριξ δὲ κατοικοῦσιν οἱ ἴδιοι σου μάντεις Σελλοί μὲ ἀνίπτους πόδας, κοιμώμενοι κατὰ γῆς. ἀφ' ἐνὸς μὲν βεβαίως κάποτε ἥκουσας τὸν ἴδιον μου λόγον, ὅτε προσηγήμην, καὶ ἐτίμησας μὲν ἐμὲ, μεγάλως δὲ ἔβλαψας τὸν στρατὸν τῶν Ἕλλήνων· ἀφ' ἐτέρου δὲ καὶ τόσα ἀκόμη ἐκτέλεσον· εἰς ἐμὲ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν μου· δηλ. ὁ ἴδιος μὲν ἐγὼ θὰ μένω ἐντὸς τοῦ τόπου τῆς συναθροίσεως τῶν πλοίων, ἀλλὰ στέλλω τὸν σύντροφόν μου νὰ μάχηται ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν

230 Μυρμιδόνων· εἰς τοῦτον λοιπὸν δὲς συγχρόνως δέξαν, μακράν βλέπων Ζεῦ, ἐνθάρρυνον δὲ τὴν καρδίαν του μέσα εἰς τὰς φρένας του, διὰ νὰ γνωφίσῃ καὶ δὲ Ἐκτωρ ἐὰν βεβαίως καὶ μόνος γνωφίζῃ νὰ πολεμῇ ὁ ἴδιος μου σύντροφος ἡ ἐὰν τότε μαίνωνται αἱ ἀπλησίαστοι (τρομεραὶ) χειρές του, δρόταν δὰ ἐγὼ μεταβαίνω εἰς τὸν θόρυβον τοῦ πολέμου· ὅταν δὲ ἀπὸ τῶν πλοίων ἐκβάλῃ τὴν μάχην καὶ τὴν πολεμικὴν κοσμητήν, ἀβλαβής ἔπειτα εἴθε πρὸς εὐχαριστησίν μου νὰ φθάσῃ εἰς τὰ πλοῖα καὶ μὲ τὰ ὅπλα του ὅλα καὶ μὲ τοὺς ἐκ τοῦ πλησίον μαχομένους συντρόφους του.»

235 Τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ συνετός Ζεύς. εἰς αὐτὸν δὲ τὸ ἐν μὲν ἔδωκεν δὲ πατήρ, ἀλλὰ τὸ ἄλλο ἀπηρνήθη· ἔδωκε μὲν εἰς αὐτὸν τὸ νῦν πομακούνη ἀπὸ τὰ πλοῖα

καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην, ἀπηρνήθη ὅμως τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ διάσω σῶσις ἐκ τῆς μάχης.

Αληθῶς δὲ μὲν Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ καὶ ἔκαμε σπονδὰς καὶ προσηγήθη εἰς τὸν πατέρα Δία, πάλιν εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἔθεσε πάλιν τὸ ποτήριον ἐντὸς τοῦ κιβωτίου, φθάσας δὲ ἐστάθη πλησίον τῆς σκηνῆς καὶ ἐπεδύμει ἀκόμη εἰς τὴν ψυχὴν του νὰ ἵδῃ τὴν φοβερὰν μάχην Τρώων καὶ Ἐλλήνων· ἐκεῖνοι δὲ συγχρόνως μὲ τὸν μεγαλόκαρδον Ηάτροκλον διπλισθέντες ἐποχώδουν, ἔως ὅτου μεγαλοφρονοῦντες ὀῷμησαν μεταξὺ τῶν Τρώων πάραντα δὲ ἔξεχόνοντο δμοιᾶζοντες μὲ σφῆκας παροδίους, τοὺς δποίους, ἔχοντας τὴν φωλεάν των πλησίον τῆς ὁδοῦ, ἥθελον ἐρεθίζει παῖδες συνηθισμένοι εἰς τοῦτο, πάντοτε πειράζοντες, οἱ ἀνόητοι κοινὸν δὲ κακὸν εἰς πολλοὺς προξενοῦσι μὲ αὐτό. ἐὰν δὲ βεβαίως καὶ ὁδοιπόρος τις ἄνθρωπος διαβαίνων πλησίον κινήσῃ αὐτοὺς χωρὶς νὰ θέλῃ, ἐκεῖνοι (οἱ σφῆκες) γενναίαν καρδίαν ἔχοντες πτεραζίζει ἔκαστος πρὸς τὰ ἐμπόδια καὶ ὑπερασπίζει τὰ ἴδικά του τέκνα· τούτων λατόν (τῶν σφῆκῶν) τότε τὴν καρδίαν καὶ τὴν προθυμίαν ἔχοντες οἱ Μυομιδόνες ἔξεχόνοντο ἐκ τῶν πλοίων· βοὴ δ' ἀσθετος εἴχε σηκωθῆ. δὲ Ήάτροκλος εἰς τοὺς συντρόφους τουδιέταξε μεγαλοφρόνως φωνάξας, «Μυομιδόνες, σύντροφοι τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ νεοῦ τοῦ Ηηλέως, νὰ ἡσθε ἄνδρες, ἀγαπητοί, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν πολεμικήν σας δύναμιν, διὰ νὰ τιμήσωμεν τὸν νεὸν τοῦ Ηηλέως, δὲ δποῖος εἶναι ἔξοχως ἀνδρειότατος πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἐλλήνων, καθὼς καὶ οἱ ἐκ τοῦ πλησίον μαχόμενοι σύντροφοί του, γνωρίσῃ δὲ καὶ δὲ νεός τοῦ Ἀτρέως δὲ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν ἴδικήν του τύφλωσιν, διότι τὸν ἀριστον ἐκ τῶν Ἐλλήνων οὐδόλως ἐτίμησε.»

Τοιουτοδόπως εἰπὼν παρόδημα τὴν δύναμιν καὶ τὴν προθυμίαν ἔκάστους ἐπέπεσον δὲ ἐναντίον τῶν Τρώων συγκεντρωμένοι πέρηξ δὲ αὐτῶν τὰ πλοῖα τρομακτικῶς ἀντήχησαν ἀπὸ τοὺς κραυγάσαντας Ἐλληνας. οἱ δὲ Τρώες καθὼς εἶδον τὸν ἰσχυρὸν νεὸν τοῦ Μενοιτίου, καὶ τὸν ἴδιον καὶ τὸν σύντροφόν του (Αὐτομέδοντα) μὲ τὰ ὅπλα των ἀκτινοβολοῦντας, δίλων ἡ ψυχὴ συνεταράχθη, ἔκινήθησαν δὲ αἱ φάλαγγες αὐτῶν, νομίζοντες διτὶ πλησίον τῶν

255

260

265

270

275

280

πλοίων ὁ ταχύπους νίδος τοῦ Πηλέως ἀπέρριψε μὲν τὴν δογήν του, ἀνέλαβε δὲ τὴν ἀγάπην (πρὸς τὸν Ἑλληναῖς) παρετήρει δ' ὅλογνα ἔκαστος διὰ τίνος μέσου γὰ διαιρύῃ τὸν φορεόν δἰεθμον.

283   ‘Ο Πάτροκλος δὲ πρῶτος ἐξηκόντισε διὰ λαμπροῦ δόρατος κατανυκὸν εἰς τὸ μέσον, ἐκεῖ ὅπου πολλοὶ ἐκλονίζοντο πλησίον τῆς πρώτης τοῦ πλοίου τοῦ μεγαλοφύζου Πρωτεούλαου, καὶ ἐκτύπησε τὸν Ηραζίμιην, ὁ ὅποιος ὀδηγήσε τὸν ἄρματηλάτας Παίονας ἐκ τῆς Αμυδῶνος ἀπὸ τοῦ μὲ πλάτος ὕστορος Ἀξιοῦ, ἐκεῖνον ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν δόμον· ἐκεῖνος δ' ἀναστενάξας κατέπεσεν ἀνάσκελα ἐντὸς τῶν κόνεων, οἱ δὲ σύντροφοί του Παίονες δίλογυδά του σκορπίζουμενοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν διότι ὁ Πάτροκλος ἐνέβαλεν εἰς δόλους φυγὴν, ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν ἀρχηγὸν των, ὁ ὅποιος ἤριστενεν εἰς τὴν μάχην. ἐξεδίωξε δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν πλοίων καὶ κατέσβεσε τὸ καιόμενον πῦρ· μισοκαυμένον λοιπὸν τὸ πλοῖον ἔμεινεν ἐκεῖ οἱ δὲ Τρῶες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μὲ ὑπερομεγέθη θόρυβον, οἱ δὲ Ἑλληνες ἐξεχύμησαν ἐναντίον αὐτῶν ἀνὰ τὰ κοῦλα πλοῖα· μόρυβος δὲ ἀδιάλειπτος ἐσχηματίσθη καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ ὑψηλῆς κορυφῆς μεγάλου δροῦς κινήσῃ πυκνὴν νεφέλην ὁ τὰς ἀστραπὰς συναθυίζων Ζεὺς καὶ καταφίνονται ὅλα τὰ πρὸς σκοπιὰν ὑψηλὰ μέρη καὶ αἱ ἄκραι προεξοχαὶ βουνῶν καὶ οἱ λόγγοι καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν προβάλλει (σκάει) ὑπέρομετρος καθαρὸς αἱμόρ, τοιουτορόπως οἱ Ἑλληνες ἀπὸ τῶν πλοίων μὲν ἀπομακρύναντες τὸ καυτικὸν πῦρ ἀνεκουφίσθησαν δίλιγον, ἀλλὰ τοῦ πολέμου διακοπῇ δὲν ἐγίνετο διότι οὐδόλως ἀκόμη οἱ Τρῶες ἐτρέποντο εἰς φυγὴν δρομαίως (ῶστε γὰ εἶναι ἐστραμμένοι πρὸς τὴν Τροίαν) ἀπὸ τῶν μελανοχρόων πλοίων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἀκόμη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀνθίσταντο, ὑπερχρόουν δόμοις ἐκ τῶν πλοίων ἀναγκαστικῶς.

300   Ἐκεῖ δ' ἐπεκταθείσης τῆς μάχης ἀνὴρ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν ἐφόνευεν ἄνδρα πρῶτος δὲ νενναῖος νίδος τοῦ Μενοιτίου ενθὺς ἀμέσως, ὅτε ὁ Ἀργῆλυκος ἐστράφη, τὸν ἐκτύπησεν οἱ τὸν μηρὸν μὲ τὸ σουβλερόν του δόρυν καὶ ἐπέρασε πέρα πέρα τὸν χαλκόν· διέρρηξε δὲ τὸ δόρυ τὸ δστοῦν καὶ ἐκεῖνος κατέπεσε κατὰ γῆς πομηῆς (ἐπίστομα). ὁ δὲ πολεμαῖος Μενέλαος ἐκτύπησεν εἰς τὸ στέργον τὸν Θάντη γιμνωθέντα παραπλεύρως τῆς ἀσπίδος κα-

Ἐλυσε τὰ μέλη του ὁ δὲ υἱός τοῦ Φυλέως παραφυλάξας τὸν ἐφορμήσαντα Ἀντικλὸν ἐπρόλαβε νὰ τὸν ἐπιτύχῃ εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ σκέλους, ὅπου γίνεται παχύτατος ὁ μυῶν τοῦ ἀνθρώπου (κατὰ τὸν μηρὸν), πέριξ δὲ τῆς αἰχμῆς τοῦ δόρατος διεσχίσθησαν τὰ νεῦρα καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὄφθαλμούς του. ἐκ τῶν υἱῶν δὲ τοῦ Νέστορος ὁ μὲν Ἀντίλοχος ἐκτύπησε μὲ δὲν δόρυ τὸν Ἀτέμνιον καὶ τὸ χαλκοῦν δόρυ διεπέρασε διὰ μέσου τῆς λαπάρας κατέπεσε δὲ ἐμπροσθέν του. ὁ δὲ Μάρις εἰς μάχην ἐκ τοῦ συστάδην διὰ δόρατος φύρμησεν ἐναντίον τοῦ Ἀντιλόχου ὀργισθεὶς διὰ τὸν (φονευθέντα) ἀδελφὸν του σταθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ νεκροῦ, αὐτὸν δημος ὁ ἴσομέρος Θρασυμήδης ἐπρόφθασε νὰ τὸν πιτύῃ ποὶν ἐκείνος νὰ κτυπήσῃ, ενθὺς εἰς τὸν δημονὸν ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐξέσχισε τὸ ἄκρον τοῦ βραχίονος ἀπὸ τῶν μυώνων καὶ ἀπέκοψε πέρα τὸ δστοῦν. ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ σκότος κατεκάλυψε τοὺς ὄφθαλμούς του. τοιουτῷρούπως ἐκεῖνοι μὲν οἱ δύο δαμασθέντες ὑπὸ τῶν δύο ἀδελφῶν ἀπῆλθον εἰς τὸ σκότος τοῦ Ἀδον, γενναῖοι σύντροφοι τοῦ Σαρπηδόνος, ἀκοντισταὶ νείοι τοῦ Ἀμισθοδάρου, ὁ δποῖος, ὃς γνωστόν, ἀνέθρεψε τὴν ἀκατάβλητον Χίμαιραν, ἡ δποία ἥτο κακὸν διὰ πολλοὺς ἀνθρώπους. ὁ Αἴας δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ὄιλέως ἐφορμήσας συνέλαβε ζωντανὸν τὸν Κλεόβουλον, ἐμποδισθέντα νὰ κινηθῇ κατὰ τὸν κλονισμὸν τῆς μάχης· ἀλλὰ ἐκεὶ ἐλυσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ κτυπήσας τὸν αὐγένα του μὲ τὸ ἔχον λαβῆν ξίφος του, δλόκληρον δὲ τὸ ξίφος ἐθερμάνθη ὀλίγον ἀπὸ τὸ αἷμα ἐκείνον δὲ κατὰ τοὺς ὄφθαλμούς ἐκάλυψε σκοτεινὸς θάνατος καὶ ἰσχυρὰ κακὴ μοῖρα· ὁ Πηνέλαος δὲ καὶ ὁ Λύκων συνεκρούσθησαν· μὲ τὰ δόρατα μὲν βεβαίως ἀπέτυχον ὁ τελεῖς κατὰ τὸν ἄλλον καὶ ἀνισφελῶς ἐξηκόντισαν αὐτὸν ἐναντίον ἀλλήλων, ἀλλὰ ἀντοῖοι δὲ δύο πάλιν μὲ τὰ ξίφη συνεκρούσθησαν· τότεδὲ ὁ μὲν Λύκων ἐκτύπησε τὸν φάλον (=τὸ μετάλλιον ἔλασμα) τῆς ἐχούσης λοφίον μὲ τρίχας ἀπὸ οὐρῶν ἵππου περικεφαλαίας, ἀλλὰ τὸ ξίφος ἐθραύσθη περὶ τὸ μετάλλιον μέρος τῆς λαβῆς αἵτοῦ. ὁ δὲ Πηνέλαος τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν αὐγένα ὑποκάτω τοῦ ὄπος, δλόκληρον δὲ τὸ ξίφος εἰσῆλθε μέσα καὶ μόνον τὸ δέρμα ἐκρατήθη, ἐκρεμάσθη δὲ ἡ κεφαλὴ καὶ ἐλύθησαν τὰ μέλη του. ὁ δὲ Μηοιόνης φθάσας

315

320

325

330

335

340

διὰ τῶν ταχέον ποδῶν του τὸν Ἀκάμαντα μέλλοντα ν' ἀναβῆ ἐπάνω εἰς τὸ ἄσμα του τὸν ἑκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὅμιον· ἔπεισε δὲ ἐκ τοῦ ὀχήματος καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐπεζύθη σκότος· δὲ Ἰδομενεὺς τὸν Ἐρύμαντα εἰς τὸ στόμα ἑκτύπησε μὲ τὸ ἀσπλαγχνὸν χαλκοῦν δόρυ τὸ δὲ χαλκοῦν δόρυ διεπέρασε πέρα πέρα κατώθεν τοῦ ἐγκεφάλου καί, ὡς ἦτο ἐτόμενον, διέσχισε τὰ λευκὰ δστᾶ, ἔξετινάχθησαν δὲ οἱ ὀδόντες καὶ ἐγεμίσθησαν καὶ οἱ ἕνοι ὀφθαλμοί του ἀπὸ αἷμα· ἀνοίξας δὲ τὸ στόμα ἔξερνα τὸ αἷμα διὰ μέσου τοῦ στόματος καὶ τῶν ὁφθάλμων· τὸ μαύρον δὲ νέφος τοῦ θανάτου τὸν περιεκάλυψεν.

Οὗτοι λοιπὸν οἱ ἀρχηγοὶ Ἑλλήνων ἐφόνευσαν ἔκαστος ἀνδραῖς καθὼς δὲ λύκοι βλαπτικοὶ ἐφοιδόσιν εἰς δρυίαν ἢ ἐρίφια, λαμβάνοντες αὐτὰ λαθραίως ἐκ προβάτων, τὰ δποῖα εἰς τὰ δοῃ διεχωρίσθησαν ἔνεκα τῶν ἀνοησιῶν ποιμένος, οἱ δὲ λύκοι ἰδόντες ταχέως διαρπάζουσιν αὐτὰ ἔχοντα ἀδύνατον δομήν, τοιουτοτρόπως οἱ Ἑλληνες ἐφώδιμων ἐναντίον τῶν Τρώων· ἐκεῖνοι δὲ ἐνεθυμήθησαν τὴν κακόηχον φυγὴν καὶ ἐλησμόνησαν τὴν πολεμίκην δύναμιν.

Ο δὲ μέγας Αἴας πάντοτε ἐπειθύμει ν' ἀκοντίσῃ ἐναντίον τοῦ μὲ χαλκὸν ὠπλισμένου Ἔκτορος· ἐκεῖνος δὲ ἔνεκα τῆς γνώσεως τοῦ πολέμου κεκαλυμμένος εἰς τοὺς πλάτεις ὅμιους του μὲ ἀσπίδας ἐκ δέσματος ταύρου ἐπροφυλάττετο καὶ ἀπὸ τὸ σφύριγμα τῶν βελῶν καὶ ἀπὸ τὸν κτύπον τῶν ἀκοντίων· βεβαιάτατα ἐγνώριζε τὴν νίκην τῆς μάχης κλίνουσαν πρὸς τὸ ἔτερον μέρος· ἀλλὰ καὶ τοιουτοτρόπως ἀνέμενε καὶ ἔσωζε τοὺς ἀγαπητούς του συντρόφους.

Καθὼς δέ τε ἀπὸ τοῦ Ὄλύμπου πηγαίνει πρὸς τὸν οὐρανὸν κατόπιν θείας αἰθούσας νέφος, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐξαπλώνῃ τρικυμίαν, τοιουτοτρόπως τῶν Τρώων ἔγινε καὶ κραυγὴ καὶ φυγὴ ἐκ τῶν πλοίων οὐδὲ κατὰ τὸ πρέπον ἐπέργων πρὸς τὰ δπίσω· τὸν Ἔκτορα δὲ οἱ ἵπποι οἱ ταχύποδες ἐφερον ἔξω τῆς μάχης μὲ τὰ ὅπλα τους καὶ ἐγκατέλειπε τὸν Τρωϊκὸν στρατόν, τοὺς δποίους, χωρὶς νὰ τὸ θέλωσιν, ἥμιτρόδιζεν ἡ ἐσκαμμένη τάφρος· πολλοὶ δὲ ταχεῖς καὶ σύροντες ἄσματα ἵπποι θραύσαντες κατὰ τὸ ἐμπρόσθιον ἀκρον τοῦ ὄντος τὰ ἄσματα τῶν βασιλέων ἐγκατέλιπον· αὐτὰ ἐντὸς τῆς τάφρου· δὲ Πάτροκλος ἥπολονύθει σφοδρῶς προτρέ-

πον τοὺς Ἐλληνας, καὶ κατὰ τῶν Τρώων σκεπτόμενος ἐκεῖνοι δὲ καὶ μὲν κραυγὴν καὶ μὲν φρυγὴν ἔγειμισαν ὅλους τοὺς δρόμους, ἀφοῦ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, διεσκορπίσθησαν ὑψηλὰ δὲ θύελλα διεσκορπίζετο ὑποκάτω τῶν νεφῶν, οἵ δὲ ποντίνυχες ἵπποι ἐτεντώνοντο φεύγοντες ὅπισσο πρὸς τὴν πόλιν ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς ὁ δὲ Πάτροκλος, ὃπου ἔβλεπε στρατὸν πλεῖστον ταραττόμενον, ἐκεῖ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, διεύθυνε τὸ ἄρμα κραυγᾶς· ὑποκάτω δὲ ὃν ἀξόνων οἱ ἄνδρες ἐπίπτοντο ποιητεῖς (ἐπίστομα) ἐκ τῶν ὀχημάτων καὶ τὰ ἄρματα ἀνετοέποντο· εὐθὺς δὲ πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος ὑπερεπήδησαν τὴν τάφρον οἱ ταχεῖς ἀθάνατοι ἵπποι, τοὺς ὅποιους ωκαν εἰς τὸν Ηηλέα οἱ θεοὶ ὡς λαμπρὰ δῶρα, κινούμενοι πρὸς τὰ ἐμπρός, παρώδημα δὲ αὖτις ἡ ψυχὴ τοῦ ἐναντίον τοῦ Ἐκτορος διότι ἐπεθύμει νὰ τὸν κτυπήσῃ· ἐκεῖνον δύως ἔφερον ἐκτὸς τῆς μάχης οἱ ταχεῖς ἵπποι· καθὼς δὲ ὅλη ἡ γῆ πιέζεται μανοῦσαν ἀπὸ θύελλαν ἐν ἥμερῳ φθίνοπορινῇ, ὅτε ὁραδιάστατον ζίνει ὑδωρ ὁ Ζεύς, ὅταν δὲ τυχὸν ἀγοιεύσῃ ὀργισθεὶς ἐναντίον ἀνδρῶν, οἱ δοποὶ ἐκβιαστικῶς ἐντὸς συγελεύσεως ἥθελον κρίνει στρεβλὰς δίκας καὶ ἥθελον ἐκδιώξει τὴν δικαιοσύνην, μὴ λαμβάνοντες δὲ ὅψει τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν, τούτων δὲ τῶν ἀνθρώπων ὅλοι μὲν οἱ ποταμοὶ δέοντες πλημμυροῦσι, πολλὰς δὲ καταφερείας τότε ἀποχωρίζουσιν αἱ κοίται τῶν χειμάρρων, δέουνται δὲ (αἱ κοίται τῶν χειμάρρων) ἐκ τῶν δρέων δριμυτικῶς (=κατακέφαλα) εἰς τὴν σκοτεινὴν θάλασσαν μεγάλως βουλίζουσιν, δηλιγοστεύουσι δὲ αἱ ἐργασίαι τῶν ἀνθρώπων, τοιούτοις δὲ τροπίκαι ἵπποι τρέζουσαι μεγάλως ἀνεστέναζον.

Ο Πάτροκλος δὲ ἀφοῦ διέρρηξε τὰς πρώτας φάλαγγας, πάλιν ὅπισσο πρὸς τὰ πλοῖα συνεπίεζε τοὺς Τρώων καὶ δὲν τοὺς ἀφίνεν ἐπιθυμοῦντας νὰ βαδίζωσι πρὸς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πλοίων καὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ (τρωΐκον) τείχους ἐφορμῶν τοὺς ἐφόρονε καὶ διὰ πολλοὺς (πεσόντας Ἐλληνας) ἐλάμβανεν ἐκδίκησιν· ἐκεῖ βεβαίως πρῶτον τὸν Ηρόνοον ἐκτύπησε διὰ λαμπροῦ δόρατος, ἀφοῦ ἐγνινώθη ἐκ τῆς ἀσπίδος, εἰς τὸ στῆθος καὶ ἔλυσε τὰ μέλη τον· ἐκαμε δὲ κρότον πεσών· δὲ οὐ Πάτροκλος ἐκ δευτέρου δρύμήσας ἐκτύπησε τὸν νιὸν τοῦ Ηνοπο-

375-

380

385

390

395

400

- Θέστορα ἐκεῖνος μὲν συμμαζευθεὶς ἐκάθητο ἐντὸς τοῦ καλῶς ἔξε-
σμένου ἀρματός του· διότι ἐπαθε διατάραξιν εἰς τὰς φρένας του
καί, ως ἦτο ἐπόμενον, ἐξέφυγον τὰ ἡγία ἐκ τῶν χειρῶν του· ὁ δὲ
405 Πάτροκλος στα, εἰς πλησίον τὸν ἐφύπτησε μὲ δόρυ εἰς τὴν δεξιὰν
σιαγόνα, διὰ μέσου δ' αὐτῆς διεπέρωσε τοὺς ὄδοντας, λαβὼν δὲ
τὸ δόρυ τὸν ἔσιρην ὑπεράνω τῆς ἔξωτερηκῆς περιφερείας τῆς
ἀμάξης, καθὼς ὅτε σύρει ἐκ τῆς θαλάσσης πρὸς τὰ ἔξω μὲ λινῆν
κλωστὴν καὶ στιλπνὸν χαλκοῦν ἀγνιστούν εὐκίνητον ἵχθνν ἀνήρ
τις καθῆμενος πάνω εἰς προεξέχοντα βράχον· τοιουτορόπως
τὸν ἔσιρην ἐκ τοῦ ἀρματος μὲ τὸ λαμπρὸν του δόρυ ἔχοντα ἀνοι-
κτὸν τὸ στόμα καὶ τὸν ἔσποφον εὐθὺς τάπιστομα. αὐτὸν δὲ πε-
410 σόντα ἀφῆκεν ἡ φυγὴ ἐπειτα δὲ τὸν Ἐρύλαιον ἐφοιησάντα
ἐκτύπησε μὲ λίθον εἰς τὲ μέσον τῆς κεφαλῆς ἐκείνη δὲ ὀλόκλη-
ρος εἰς τὰ δύο ἐσχίσθη ἐντὸς τῆς δυνατῆς περικεφαλαίας· ἐκεῖ-
νος δ' εὐθὺς πρηνής (= ἐπίστομα) κατέπεσε κατὰ γῆς καὶ πέριξ
αὐτοῦ ἐχύμη ὁ καταστρέφων τὴν ζωὴν θάνατος· ἐπειτα δὲ τὸν
415 Ἐρύμαντα καὶ τὸν Ἀμφότεον καὶ τὸν Ἐπάλτην καὶ τὸν Τλη-
πόλεμον τὸν οὖν τοῦ Δαμάστορος καὶ τὸν Ἐζίον καὶ τὸν Ηύον
καὶ τὸν Ἰφέα καὶ τὸν Εἴνπον καὶ τὸν οὖν τοῦ Ἀργέον Ηο-
λύμηλον ὅλους τὸν ἔνα μετὰ τὸν ἄλλον ἐπλησίασεν (= ἔρριψεν)
εἰς τὴν πολυτρόφων γῆν.
- 'Ο Σαρπηδὼν δὲ καθὼς εἶδε τοὺς φέροντας γιῶνα γωρίς
420 ζώνην συντρόφους του, ὅτι ἐδαμάσθησαν ὑπὸ τὰς χειρας τοῦ Πα-
τροκλου τοῦ οὗον τοῦ Μενοίτιου, εὐθὺς παρώρμησε τοὺς ἴσομέους
Λυκίους ἐπιπλήτεων αὐτοὺς· «ἐντροπή, ὦ Λύκιοι, ποῦ φεύγετε;
τόρα νὰ εἰσθε τοχέως δρμητικοί· διότι ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς συ-
νάντησιν τούτων ἐδῶ τοῦ ἀνδρούς, διὰ νὰ διδαχθῶ (= μάθω),
ποιὸς οὕτος ἐδῶ νικᾷ καὶ πολλὰ πλέον κακά ἔχει προξενήσει εἰς
425 τοὺς Τρῶας, ἐπειδὴ καὶ πολλῶν καὶ γενναίων τὰ γόνατα ἔλυσεν.»
- Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἐκ τοῦ ὀχήματος μὲ τὰ ὅπλα ἐπήδησε
κατὰ γῆς· ὁ δὲ Πάτροκλος ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀφοῦ τὸν εἶδεν,
ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὸ ἀρμα του· ἐκεῖνοι δέ, καθὼς γῦπτες γαμφώ-
νυχες μὲ κυρτὴ δάμαφη ἐπάνω εἰς ὑψηλὸν βράχον μεγάλως κραυγά-
ζοντες μάχονται, τοιουτορόπως ἐκεῖνοι κραυγάζοντες ὀρμησαν
σηνατίον ἀλλήλων.

Αὐτοὺς δὲ ιδὸν εὐσπλαγχνίσθη ὁ νῖος τοῦ ἔχοντος συνετάς πλέψεις Κρόνου, εἶπε⁴³⁵ δὲ πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγόν του "Η-ραν· «ἄλλοι μονον εἰς ἐμέ, διότι πρὸς λύπην μου εἶναι μοι φίλον ὁ ἀγαπητότατος τῶν ἀνδρῶν Σαρπηδὼν νὰ δαμασθῇ ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου τοῦ νιοῦ τοῦ Μενοιτίου· εἰς ἐμὲ δὲ σκεπτόμενον μὲ τὰς φρένας μου δύο γνώμας η καρδία μου σχεδιᾶζει, ἢ ἀφά-σις αὐτὸν, ἐν ᾧ εἶναι ζωντανός, ἐκ τῆς γεμάτης μὲ δάκρυα μά-χης νὰ τὸν θέσω ἐντὸς τοῦ ἐνφόρου τόπου τῆς Λιρίας η νά τὸν δαμάσω πλέων ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ νιοῦ τοῦ Μενοιτίου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα η μεγαλόφθαλμος σεβαστὴ⁴⁴⁰ "Ηρα· «φοβερώτατε νὶè τοῦ Κρόνου, ποῖος εἶναι οὗτος ὁ λόγος, τὸν δόποιν εἶπες· ἄνδρα, ὁ δόποις εἶναι θνητός, ὁ δόποις πρὸ πολλοῦ εἶναι πρωτισμένος ἀπὸ τὴν μοῖραν, πάλιν θέλεις ν' ἀ-παλλάξῃς ἐκ τοῦ κακούχου θανάτου· κάμνε τοῦ ἄλλος ὅλοι βεβαίως οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν παινοῦμεν αὐτῷ ἄλλο δ' εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ σὺ βάλλε αὐτὸν εἰς τὰς φρένας σου· ἐὰν στέλλεις ζωντανὸν εἰς τὸν ιδιού του οίκον τὸν Σαρπηδόνα, σκέπτου, μήπως ἔπειτα καὶ ἄλλος κανεὶς⁴⁴⁵ ἐκ τῶν θεῶν θέλῃ νὰ στέλλῃ τὸν ἀγαπητὸν του νιὸν μακρὰν τῆς κρατερῆς μάχης· διότι πολλοὶ νιοὶ ἀθανάτων μάχονται πέριξ τῆς μεγάλης πόλεως τοῦ Ηριάμου, εἰς τοὺς δόποινς θὰ ἐμβάλῃς φοβερὸν δργήν· ἀλλ' ἐὰν εἶναι ἀγαπητὸς εἰς σὲ καὶ τὸ⁴⁵⁰ λυπῆται η καρδία σου, αὐτὸν μὲν βεβαίως ἀφησον ἐντὸς τῆς ισχυρᾶς μάχης νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν ψειρῶν τοῦ νιοῦ τοῦ Μενοιτίου Πατρόκλου· ὅταν δὲ πλέον ἀφήσῃ αὐτὸν δὰ καὶ η ψυχὴ καὶ η ζωή, στέλλει καὶ τὸν θανάτον καὶ τὸν γλυκὺν⁴⁵⁵ "Υπνον νὰ φέρωδιν αὐτὸν, ἔως ὅτου πλέον νὰ φθάσθωνται τὸν τόπον τῆς ἐκτεταμένης Λυρίας, ὅπου θὰ τὸν θάψωσι καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ συμπολῖται μὲ τάφον καὶ μὲ στήλην· διότι τοῦτο εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν ἀποθανόντων".

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ πατὴρ τῶν ἀν-δρῶν καὶ θεῶν· αἱματωμένας δὲ σταγόνας ἔχουν κατὰ γῆς τιμῶν τὸν ἀγαπητὸν του νιόν, τὸν δόποιν ὁ Πάτροκλος ἐμελλε νὰ φο-νεύσῃ ἐντὸς τῆς Τροίας, μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Ἐκεῖνοι δ' ὅτε πλέον ἐπεορχύμενοι ἐναντίον ἄλλήλων ἦσαν πλησίον, τότε βεβαίως ὁ Πάτροκλος τὸν πολὺ ἔνδοξον Θρασύ-

δημιον, ὁ ὅποῖος δὰ ἦτο γενναῖος ἀκόλουθος τοῦ βασιλέως Σαο-
465 πηδόνος, αὐτὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ κάτω μέφος τῆς κοιλίας καὶ
ἔλυσε τὰ μέλη του· ὁ δὲ Σαρπηδὼν δεύτερος ὄδυμήσας μὲ λαμ-
πρὸν δόρυ αὐτὸν μὲν (τὸν Πάτροκλον δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλὰ τὸν
ἴππον Πήδασον ἐπλήγωσε μὲν δόρυ εἰς τὸν δεξιὸν ὄμον· ἐκεῖνος
δὲ ἐξέβαλε κραυγὴν ἐκπνέων τὴν ζωὴν του, κατέπεσε δὲ ἐντὸς τῶν
470 κονιορτῶν μουγγρίσας καὶ ἐπτεράκισε μαρκὸν ἡ ζωὴ του· οἱ δὲ
δύο ίπποι ἀπεμακρύνθησαν, ἔτοιξε δὲ ὁ ζυγὸς καὶ τὰ ἱναὶ αὐτῶν
περιεπλάκησαν, ἐπειδὴ βεβαίως ὁ πλησίον αὐτῶν παρεζευγμένος
πρὸς ἀναπλήρωσιν ίππος ἐκείτο ἐντὸς τῶν κόνεων· τούτου μὲν
ὁ ὄνομαστὸς εἰς τὸ δόρυ Αὐτομέδουν εὗρε τὸ τέλος (τὴν θερα-
πείαν)· τοσαῦτας δηλ. τὸ κοπτεῖον οὐ φίσος του ἀπὸ τὸν παχὺν μη-
475 ρὸν καὶ ὄδυμήσας ἀπέκοψε τὸν παρεζευγμένον ίππον καὶ δὲν ἐπέ-
τυχεν, οἱ δὲ δύο ίπποι ἐτέμησαν εἰς εὐθυγραμμίαν καὶ ἐτεντό-
θησαν μὲ τοὺς χαλινούς· ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο (Πάτροκλος καὶ Σαο-
πηδόν) συνεκρούοντο πάλιν μὲ ψυχοφθόρον φιλονικίαν.

Τότε πάλιν ὁ μὲν Σαρπηδὼν ἀπέτυχε (ἀκοντίσας) μὲ τὸ λαμ-
πρὸν δόρυ του, ὑπεράνω δὲ τοῦ ἀξιστεροῦ ὄμου τοῦ Πατρόκλου
ἐπέρασεν ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος καὶ δὲν ἐκτύπησεν αὐτὸν· ὁ δὲ
480 Πάτροκλος ὑστερος ὄφιμα μὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ τούτου ὄμως τὸ
βλῆμα δὲν ἐξέφυγε μάταιον (=ἀνωφελές ἐκ τῆς χειρός του, ἀλλὰ
τὸν ἐκτύπησεν ἐκεῖ, ὅπου, ὡς γνωστόν, τὸ διάφραγμα συμπιέ-
ζεται περὶ τὴν πυκνὴν καρδίαν. ἐπειδὲ, καθὼς ὅτε ἤρηνται
κάποια δρῦς ἢ λεύκη ἢ ὑψηλὴ (πεταζτὴ) κουκκουναριά, τὴν δ-
ποίαν ἐπὶ τῶν δρέων τέκτονες ἄνδρες κόπτουσι μὲ πελέκεις νεο-
485 τροχημένους, διὰ νὰ χοησιμένη ὡς ναυπηγήσιμον ἔχοντας τοιου-
τοτρόπως ἐκεῖνος ἐξαπλωθεὶς κατέκειτο ἔμποροθεν τῶν δίφρων
καὶ τοῦ ἀμματος, βρυγηθεὶς καὶ πιάσας τὴν αἵματωμένην κόνιν
καθὼς λέων ἐπελθὼν ἐναντίον ἀγέλης φονεύει ταῦρον ὄδυμτικὸν
μεγαλόψυχον, μεταξὺ τῶν στρεφουσῶν τοὺς πόδας των κατὰ τὸ
βάδισμα βιδίν, καὶ χάνεται ἀναστενάζων ὑπὸ τὰς σιαγόνας τοῦ
490 λέοντος, τοιουτοτρόπως ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου φονευόμενος ὁ ἀρχη-
γὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων ὁργίζετο, ἐφώναξε δὲ τὸν ἀγαπη-
τὸν του σύντροφον. «Ἄγαπητέ Γλαῦκε, πολεμιστὰ μεταξὺ τῶν
ἀνδρῶν, τόρα πολὺ πρέπει σὺ νὰ εἶσαι καὶ μὲ δόρυ μαρκητῆς καὶ

495

500

505

510

515

520

θαρραλέος ποίειμιστής τόρα εἰς σὲ ἄς εἶναι ἐπιθυμητὸς ὁ κακὸς πόλεμος, ἐὰν εἴσαι εὐκάνητος. πρῶτον μὲν παρόρμησον τοὺς ἀνδρας τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Λυκίων, πρὸς ὅλα τὰ μέρη πορευόμενος, νὰ μάχονται πέριξ τοῦ Σαρπηδόνος· ἔπειτα δὲ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μάχου πέριξ ἑμοῦ διὰ χαλκίου δόρατος· διότι εἰς σὲ ἐγὼ καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ εἶμαι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας πέρα πέρα ἐντροπὴ καὶ ὕβρις, ἐὰν οἱ Ἕλληνες σκυλεύσωσι τὰ δόπλα μου πεσόντος εἰς τὸν πλησίον τῶν πλοίων ἀγῶνα· ἀλλὰ κρατοῦ γενναίως καὶ παρόρμα ὅλον τὸν στρατόν.»

Αὐτὸν λοιπὸν τοιουτορόπως εἰπόντα ἐκάλυψε τὸ τέλος τοῦ θανάτου εἰς τοὺς δοφθαλμοὺς καὶ τοὺς ὁώθινάς του· ὁ δὲ Πάτροκλος μὲ τὸ πέλμα τῶν ποδῶν πατῶν ἐπὶ τοῦ στήθους ἐξήγαγε τὸ δόρυ ἐκ τοῦ σώματός του, πλησίον δ' αὐτοῦ (τοῦ δόρατος) καὶ τὸ διάφραγμα μὲ σπλάγχνα ἥκολονθει· συγχρόνως δ' ἔβγαλεν ἔξω καὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. οἱ δὲ Μυρμιδόνες ἐκεῖ ἐκράτησαν τοὺς δουλουνίζοντας ἵππους, ἐπιθυμοῦντας νὰ φεύγωσιν, ἀφοῦ ἀφῆκαν τὸ ἄρμα τῶν κυρίων των.

Εἰς δὲ τὸν Γλαύκον φοβερὰ θλῖψις ἔγινεν, ὅτε ἤκουε τὴν φωνὴν (τοῦ Σαρπηδόνος)¹ παρωξύνθη δ' ἡ καρδία του, διότι δὲν ἥδυνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ λαβών δ' αὐτὸν διὰ τῆς χειρός του ἐπίει τὸν βραχίονά του· διότι ἐβασάνιζεν αὐτὸν ἡ πληγή, τὴν δόποιαν δὰ πρὸς οὐτὸν δρμήσαντα ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ὁ Τεῦκρος διὰ βέλους ἀπὸ τοῦ νυφῆλοῦ τείχους, ἀποκρούων τὸν δλεθρὸν ἀπὸ τοὺς συντρόφους του. εὐθὺς δὲ προσευχόμενος εἰς τὸν κατὰ βούλησιν τοξεύοντα Ἀπόλλωνα εἶπεν· «Ἄκουσον, θεέ, ὁ δποῖος κάπου εἶσαι ἐντὸς τοῦ εὐφρόδου τόπου τῆς Λυκίας ἢ ἐντὸς τῆς Τροίας· δύνασαι δὲ πρὸς ὅλα τὰ μέρη ν' ἀκούντες ἄνδρα βασανίζομενον, καθὼς τόρα ἐμὲ θλῖψις κατέχει. διότι ἔχω μὲν ταύτην ἔδω τὴν δυνατὴν πληγὴν, ἡ δὲ χειρὸς μου πέριξ ἔχει καταληφθῆ ἀπὸ δξεῖς πόνους καὶ δὲν δύναται νὰ στεγνώσῃ (Ξηρανθῆ) τὸ αἷμα, αἰσθάνεται δέ βάρος ὁ ὅμος μου ἔνεκα αὐτοῦ τὸ δόρυ δὲν δύναμαι νὰ κρατῶ στερεῶς οὐδὲ νὰ μάχωμαι ἐπελθόν κατὰ τῶν ἔχθρῶν· ὁ ἀριστος δὲ ἀνὴρ ἔχει καθῆ, ὁ νῖος τοῦ Διὸς Σαρπηδὼν ἐκεῖνος δὲ (ὁ Ζεὺς) οὐδὲ τὸν ἴδιον του νῖον βοηθεῖ· ἀλλὰ σὺ τουλάχιστον, θεέ, ίάτρευσον αὐτὴν ἔδω τὴν ἰσχυράν μου

525 πληγὴν καὶ κοίμησον τὸν πόνον, δός δὲ δύναμιν, ἵνα παρακινῶν τὸν συντρόφοντος Λυκίους παροιμῆσιν αὐτοὺς νὰ πολεμῶσι καὶ ἵνα ἔγω δ' ἕδιος μάχωμαι πέριξ τοῦ φρονευμένου νεκροῦ.»

Τοιουτορόπτως εἶπε προσενγόμενος, ἐπήκουος δ' αὐτοῦ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων πάραντα ἔπιασε τὸν πόνον, ἀπὸ δὲ τῆς θλιβερᾶς πληγῆς ἐστέγνωσε τὸ μανδρον ἄμα καὶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ δὲ Γλαῦκος δὲ ἐνόπιος τοῦτο εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ καὶ ἐχάρη, διότι ταχέως ἤκουσεν αὐτὸν προσενγηθέντα δὲ μέγας θεός πορθτὸν μὲν παρεκίνησε τὸν ἄνδρας τὸν ἀρχιγόνος τῶν Λυκίων, πρὸς ὅλα τὰ μέρη προενόμενος, νὰ μάχωνται πέριξ τοῦ Σαρπηδόνος· ἐπειτα δὲ πρὸς τὸν Τῷδας μετέβανε μὲ μεγάλα βήματα βηματίζων, πρὸς τὸν μὲν τοῦ Ηάνθου Πολυδάμαντα καὶ τὸν θεῖον Ἀγήνορα, μετέβη δὲ καὶ πρὸς τὸν Αἰνείαν καὶ τὸν μὲ γαλκᾶ ὅπλα ὀπλισμένον Ἐκτορα· πλησίον δὲ στέκων ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἐκτορ, τόρα πλέον πολὺ ἔχεις λησμονήσει τὸν συμμάχους, οἱ δποῖοι ἔνεκα σοῦ μακρὰν ἀπὸ τὸν ἀγαπητούς τον καὶ ἀπὸ τὴν πατρικὴν τον γῆν ζάνουσι τὴν ζωὴν τον, σὺ δέδεν θέλεις νὰ τὸν βοηθῆς· κεῖται νεκρὸς δὲ Σαρπηδόνος ἀρχιγόνος τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, δὲ δποῖος εἰχε σώσει τὴν Λυκίαν καὶ μὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ μὲ τὴν δύναμιν τον αὐτὸν δὲ κατεδάμασεν δὲ γαλκῆν πανοπλίαν Ἀρης ὑπὸ τὸ δέρον τοῦ Ηατρόκλου ἀλλά, ἀγαπητοί, σταθῆτε πλησίον, ἐντράπητε δὲ εἰς τὴν ψυχὴν σας, μήπως ἀφαιρέσσω τὰ ὅπλα τον καὶ ἀσχημίσωσι τὸν νεκρὸν του οἱ Μυριαδόνες, ὀδρυσμένοι ἔνεκα τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι κατεστράφησαν, τοὺς δποῖονς ἐφονεύσαμεν πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων μὲ δόρατα.»

Τοιουτορόπτως εἶπε, τὸν δὲ Τῷδας κατέλαβεν ἀπό τῆς κεφαλῆς πένθος ἀρράτητον, οὐχὶ ὑποφρετόν, ἐπειδὴ ἦτο (δὲ Σαρπηδόν) εἰς αὐτοὺς στήριγμα τῆς πόλεως, ἀν καὶ ἦτο ἐξ ἄλλης γωρας (ἐκ τῆς Λυκίας) διότι πολλοὶ στρατοὶ μαζὶ μὲ αὐτὸν ἡκολούθουν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν δὲ ἕδιος ἥριστενεν εἰς τὴν μάχην ἐβάδισαν δὲ κατ' εὐθεῖαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων μὲ σφοδρὰν ἐπιθυμιάν μάχης προηγεῖτο δέ, ως ἦτο ἐπόμενον, εἰς αὐτοὺς δὲ Ἐκτωρ δργιζόμενος ἔνεκα τοῦ Σαρπηδόνος τοὺς δὲ Ἑλληνας παρόδημοσιν ἢ γενναία καρδία τοῦ Ηατρόκλου τοῦ μὲν τοῦ Μενοίτιου πρὸς τὸν δύο Αἴαντας πρώτους ὥμιλησεν, ἐν ᾧ καὶ οἱ ἕδη

ἥσαν πρόθυμοι· «Αἰαντες, τόρα ἂς εἶναι ἀγαπητὸν εἰς σᾶς τοὺς δύο ν' ἀποκρουόντε τοὺς ἐχθρούς, ὅποιοι βεβαίως πρότερον νὰ ἥσθε μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἢ καὶ ἀνώτεροι (νὰ ἥσθε) κεῖται νεροὸς ἀνήρ, ὁ ὅποιος πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Ἕλλήνων, δηλ. ὁ Σαρπηδόν· ἀλλ᾽ εἴθε παραλαβόντες νὰ „ἀσημάτωμεν (ἔξεντε λίσωμεν) αὐτὸν καὶ ν' ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τοὺς ὄμους τὰ ὅπλα του καὶ νὰ καταδαμάσωμεν μὲ ἀσπλαγχνον χαλκοῦν ὅπλον κάπιον ἐκ τῶν ἀποκρουόντων ἡμᾶς συντρόφων αὐτοῦ».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἔκεινοι δὲ καὶ οἱ ἕδιοι σφόδρῶς ἐπεθύμουν νὰ βοηθήσωσιν· ἔκεινοι δὲ ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη ἰσχυροποίησαν τὰς φάλαγγας, Τῷοις καὶ Λύκοις καὶ Μυρμιδόνες καὶ Ἕλληνες, τρομερὰ φωνάζαντες συνεκρούσθησαν νὰ μάχωνται πέριξ τοῦ φονευμένου νεκροῦ· μεγάλως δὲ βρόντων τὰ ὅπλα τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ Ζεὺς ἐξήπλωσεν ὀλέθριον σκότος ἐπάνω εἰς τὴν κρατερὰν μάχην, διὰ νὰ εἶναι διέθροις ὁ μετὰ πόχθιν ἀγῶν τῆς μάχης πέριξ τοῦ ἀγαπητοῦ του παιδός.

Πρότεροι δὲ οἱ Τῷοις ἀπόθησαν τοὺς ὠδαιοφθάλμους (ἔχοντας τὸ κοῦλον τῶν ὀφθαλμῶν τοξοειδές) Ἕλληνας· διότι ἐκτυπήθη ἀνὴρ οὐδόλως ἀνανδότατος μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων, εἰδὼς τοῦ μεγαλοφύλου Ἀγαλλέους, ὁ μετοῖς Ἐπειγεύς, ὁ ὅποιος, ὃς γνωστόν, ἔβασίλευε πρότερον ἐντὸς τοῦ καλῶς κατοικουμένου Βουδείου (πόλεως τῆς Φθίας) ἀλλὰ τότε βεβαίως φρονεύσας καλὸν ἔξαδελφὸν του κατέφυγεν ἵκετης εἰς τὸν Ηπλέα καὶ τὴν λευκόπουν Θέτιν· ἔκεινοι τὸν ἔστελλον μαζὶ μὲ τὸν Ἀγιλλέα τὸν ἀνδρεῖον (τὸν διαρρηγνύοντα τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν) ν' ἀκολουθῇ εἰς τὴν καλλίπτον Τοοίαν, διὰ νὰ μάχηται ἐναντίον τῶν Τῷων, αὐτὸν λοιπὸν τότε πιάνοντα τὸν νεκρὸν ἐκτύπησεν ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ μὲ λίθον εἰς τὴν κεφαλήν· ἔκεινη δὲ διλόκηρος εἰς δύο μέρη ἐσχίσθη ἐντὸς τῆς βαρείας περικεφαλαίας· ἔκεινος δὲ εὐθύνες κατέπεσε ποηνὴς (ἐπίστομα) ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν καὶ πέριξ αὐτοῦ ἐχύθη ὁ καταστρέφων τὴν ζωὴν· θάνατος· εἰς τὸν Ηάτροκλον δὲ εὐθὺνς ἔγινε θλιψις ἐνεκα τὸν φονευθέντος συντρόφου του, ὥρμησε δὲ κατ' εὐθεῖαν διὰ μέσου τῶν προμάχων δμοιάζων μὲ ταχὺν οἴρασα, ὁ δηποῖος τρέπει εἰς φυγὴν τὰς καλουσκούδας καὶ τὰ φαρόνια (μουσοπούλια, ἀποδημητικὰ πτηνά). τοιουτορόπως κατ' εὐθεῖαν

560

565

570

575

580

κατὰ τῶν Λυκίων, ὃ ἀπὸ τοῦ ἀρματος μαζόμενε Πάτροκλε, ἐφ-
 ὄδημησας καὶ κατὰ τῶν Τρώων, εἰλες δὲ δργισθῆ εἰς τὴν καοδίαν
 ἔνεκα τοῦ συντρόφου σου· καὶ λοιπὸν ἐκτύπησε (ἢ Πάτροκλος)
 τὸν ἀγαπητὸν νῦν τοῦ Ηθαμένους Σθένελον εἰς τὸν λαιμὸν μὲ
 λίθον καὶ διέρρηξε τοὺς τένοντας αὐτοῦ· ὑπεχώρησαν δὲ καὶ οἱ
 πρόμαχοι καὶ ὁ λαμπρός Ἐκτωρ· ὅσον δὲ ἔχει γίνει τὸ διάστημα
 τῆς φύεως μαρῳδὸν θηρευτικὸν ἀκοντίου, τὸ ὅποιον τυχὸν ἀνήρ
 ἥμελε φύει δοκιμάζων ἢ εἰς ἀγῶνα ἢ καὶ εἰς πόλεμον κατὰ
 ἔχθρον καταστρεπτικῶν τῆς ζωῆς, τόσον ὑπεχώρησαν οἱ Τρῶες
 καὶ τοὺς ἀπόθησαν οἱ Ἕλληνες· πρῶτος δὲ ὁ Γλαῦκος, ἀρχι-
 γὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, ἐτράπη εἰς φυγὴν, ἐφόνευσε δὲ
 595 τὸν μεγαλόψυχον Βαθυκλέα, τὸν ἀγαπητὸν νῦν τοῦ Χάλκωνος, ὃ
 ὅποιος ἔχει τὴν κατοικίαν του ἐν τῇ μεταξὺ Παγασητικῷ καὶ
 Μαλιακῷ Θεσσαλίᾳ διέπρεπε καὶ κατὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ κατὰ
 τὸν πλοῦτον μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων· τοῦτον μὲν λοιπὸν ὁ
 Γλαῦκος εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους ἐκτύπησε μὲν δόρυ στραφεὶς
 αὐτοῖς, ὅτε ὁ Βαθυκλῆς καταδιώκων ἔφθασεν αὐτὸν· ἔκαμε
 600 δὲ κρότον πεσόν· πυκνὴ δὲ θλῖψις κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας,
 ὅτε ἔπεσεν ὁ γενναῖος ἀνήρ· μεγάλως δὲ οἱ Τρῶες ἐχάρησαν καὶ
 τρέχοντες ἐστάθησαν πέριξ αὐτοῦ συμπεπυκνωμένοι· οὐδὲ οἱ
 Ἕλληνες ἐλησμόνησαν τὴν δύναμίν των, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀλλὰ
 τὴν μανίαν των ἔφερον κατ’ εὐθείαν κατ’ αὐτῶν· ἔκει δὲ πάλιν ὁ
 Μηριόνης ἐφόνευσεν ἄνδρα πολεμιστὴν ἐκ τῶν Τρώων, τὸν
 τολμηρὸν εὗρον· οὐδὲ Ὁνήτορος Λαόγονον, ὃ ὅποιος εἶχε γίνει
 605 τερενὸς τοῦ Ηδαίου Λιὸς καὶ ὃς θεὸς ἐτιμᾶτο εἰς τὸν τόπον του·
 τοῦτον ἐκτύπησεν διοκάτου τῆς σιαγόνος καὶ τοῦ ὀντός· ταχέως
 δὲ ἡ ψυχὴ του ἀπῆλθεν ἐκ τῶν μελῶν του καὶ εὐθὺς μισθὸν
 σκότος κατέλαβεν αὐτὸν· ὁ Αἰνείας δὲ ἐναντίον τοῦ Μηριόνου
 ἐρριψε τὸ χάλκινον δόρυ· διότι ἥλπιζεν ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸν
 610 προχωροῦντα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀσπίδος· ἀλλὰ ἔκεινος μὲν
 ἀπέναντί του ἰδὼν ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ· διότι ἐσκιψε πρὸς
 τὰ ἐμπρός καὶ τὸ μακρὸν δόρυ ὅπισθεν αὐτοῦ ἐκαρφώθη εἰς τὸ
 ἔδαφος καὶ ἐκινήθη τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς τοῦ δόρατος· ἔκει δὲ ἐ-
 πειτα ἀφίνε τὴν δομήν του τὸ ἴσχυρὸν πολεμικὸν δπλον· ἥ δὲ
 αἰχμὴ τοῦ δόρατος; τοῦ Αἰνείου σειραμένη ἔπεσε κατὰ γῆς, ἀφοῦ

ἐκ τῆς στιβαρᾶς χειρός του ἔξωριμησε μάταιον (χωρὶς ἀποτέλεσμα). ὁ Αἰνείας δὲ εὐθὺς ὀργίσθη εἰς τὴν ψυχήν του καὶ εἶπε: «Μηριόνη, ταχέως τὸ ἴδικόν μου δόρυ θὰ σὲ κατέπανε πέρα πέρα, ἐὰν δὰ ἥθελον σὲ κτυπήσει, ἀν καὶ εἴσαι δὰ χορευτῆς (εὐκάνητος)».

615

Ηρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ ἔξακουστος εἰς τὸ δόρυ Μηριόνης ἀνταπήντα. «Αἰνεία, είναι δύσκολον σύ, ἀν καὶ εἴσαι δὰ ἰσχυρὸς, νὰ σρέσῃς τὴν δύναμιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅποιος ἀμυνόμενος ἥθελεν ἔλθει ἀπέναντί σουν θνητὸς δὲ καὶ σὺ δὰ ἔχεις κατασκευασμῆ: ἐὰν καὶ ἐγὼ ἐπιτυχῶν ἥθελόν σε κτυπήσει εἰς τὸ μέσον μὲ τὸ δέξιν δόρυ, ἀμέσως ἥθελες δώσει εἰς ἐμὲ καύχημα καὶ τὴν ψυχήν σου εἰς τὸν ἔχοντα δνομαστοὺς ἵππους "Ἄδην, ἀν καὶ εἴσαι δὰ ἰσχυρὸς καὶ ἔχεις πεποίθησιν εἰς τὰς χειράς σουν."»

620

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτὸν δὲ ἐπέπληξεν ὁ ἰσχυρὸς νῖψ τοῦ Μενοιτίου. «Μηριόνη, διὰ τὶ σὺ ταῦτα λέγεις, ἀν καὶ εἴσαι γενναῖος; ὁ ἀγαπητέ, οὐδόλως οἱ Τρῶες θὰ ὑποχωρήσωσιν ἐκ τοῦ νεκροῦ μὲ ὑβριστικοὺς λόγους· πρότερον ἡ γῆ θὰ καταλάβῃ κάπιον· διότι τὸ τέλος τοῦ πολέμου ὑπάρχει εἰς τὰς χειράς, τὸ δὲ τέλος τῶν λέγων εἰς τὸ συμβούλιον. διὰ τοῦτο οὐδόλως πρέπει ν' ανέάνης λόγον (νὰ πολυλογῆς), ἀλλὰ νὰ μάχησαι».

625

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐκείνος μὲν προεπορεύετο, ὁ δὲ ἰσύθεος ἀνὴρ (Μηριόνης) συνηκολούθει· ἐκείνων δέ, καθὼς σηκώνεται κρότος ὑλοτόμων ἀνδρῶν μέσα εἰς χαράδρας δόρους, μακόθεν δὲ γίνεται ἄκονστα αὐτοῦ (=ἄκονέται), τοιουτοτρόπως τούτων, τρυπωμένων καὶ μὲ ἔιφη καὶ μὲ δόρατα ἀμφίκνητα (ἔχοντα αἰχμὴν ἐκατέρωθεν κυρτήν, ὥστε νὰ είναι κοπτερά), ἐσηκώνετο κρότος ἀπὸ τῆς πλατυδόμου γῆς καὶ ἐκ τῶν χαλκῶν ὅπλων καὶ ἐκ τῶν ἀσπίδων καὶ ἐκ τῶν ἐκ δέρματος βρούς ἕκαλδς κατεσκευασμένων ἀσπίδων. οὐδὲ προσεκτικὸς ἀνὴρ θὰ ἐγγνώριζε πλέον βεβαίως τὸν θεῖον Σαρπηδόνα, διότι ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ἄκρων ποδῶν πέρα πέρα εἶχε σκεπασθῆ μὲ βέλη καὶ αἷμα καὶ κόνιν. ἐκεῖνοι δὲ πάντοτε πέριξ τοῦ νεκροῦ ἀνεστρέφοντο, καθὼς ὅταν μυῆγαι ἐντὸς μάνδρας προθύάτων κατὰ τὴν ἔσωνήν ἐποζὴν βούβωσι κατὰ τὰς πλήρεις γάλακτος καρδάρας, ὅτε τὸ γάλα βρέχει τὰ ἀγγεῖα. τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐκείνοι πέριξ τοῦ νεκροῦ ἀνεστρέ-

630

635

640

φοντο. οὐδέποτε δ Ζεὺς ἔστρεψε μακρὰν τῆς ἵσχυροῦς μάχης τοὺς
 645 δύο λαμπρούς του δρθαλμούς, ἀλλὰ πάντοτε πρὸς αὐτοὺς ἔβλεπε
 καὶ ἐσκέπτετο εἰς τὴν ψυχὴν του παραπολλὰ διαλογιζόμενος διὰ
 τὸν φόνον τοῦ Πατρόκολου, ἢ καὶ ἐκεῖνον πλέον ἐντὸς τῆς πεισμα-
 τῶδους μάζης ἔκει ἐπάνω εἰς τὸν ἴσοθεον Σαρπηδόνα διαμπός
 650 "Ἐκτῷ διὰ χαλκοῦ ὅπλου νῦν φρονεύσῃ καὶ ἀπὸ τῶν ὕμιν του
 τὰ ὅπλα ν" ἀφαιρέσῃ ἢ ἀκόμη καὶ εἰς περισσοτέρους νῦν ἐπανηγήσῃ
 τὸν φοβερὸν μόχθον τοῦ πολέμου. εἰς αὐτὸν δὲ σκεπτόμενον ὡς
 655 ἔξῆς ἐφάνη ὅτι ἦτο καλλίτερον, ἵνα δηλ. δ ἀνδρεῖος ἀκόλουθος
 τοῦ νιοῦ τοῦ Πηλέως Ἄχιλλέως πάλιν καὶ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν
 γάλκοπλον "Ἐκτῷρα ώθήσῃ πρὸς τὴν πόλιν καὶ πολλῶν τὴν ζωὴν
 660 ἀφαιρέσῃ· εἰς τὸν "Ἐκτῷρα δὲ πρώτιστα ἐνέβαλε ψυχὴν ἄνανδρον"
 εἰς τὸ ἄρμα του δὲ ἀναβὰς εἰς φυγὴν ἐτράπη καὶ παρεκίνει καὶ
 τοὺς ἄλλους Τρῶας νῦν φεύγωσι· διότι ἐνόση τὰς Ἱερὰς πλάστιγ-
 γας (ἀποφάσεις) τοῦ Διός· ἔκει δὲ οὐδὲ οἱ γενναῖοι Λύκοι ἔμε-
 νον, ἀλλ' ἐφυγον δύοι, ἀφοῦ εἶδον τὸν βασιλέα των βεβλαμμέ-
 665 νον ὡς πρὸς τὴν ζωὴν (=φρονευμέντα) καὶ κατακείμενον ἐντὸς
 τοῦ πλήθους τῶν νεκρῶν· διότι πολλοὶ κατέπεσον ἐπάνω εἰς αὐ-
 τόν, ὅτε πεισματῶδη μάχην ἔξήπλωσεν διὰ τοῦ Κρόνου· οἱ
 670 δὲ "Ἐλλῆνες εὐθὺς ἀπὸ τοὺς ὕμινος τοῦ Σαρπηδόνος ἀφῆρεσαν τὰ
 χαλκᾶ ἀπαστράπτοντα δύλα· ἔκεινα μὲν ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρό-
 φους του διὰ τὴν θεοῦ τοῦ Μενοιτίου νῦν τὰ φέρωσιν εἰς τὰ κοι-
 λα πλοῖα, καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα διὰ τὰς νειρέλας συ-
 ναθροῖσιν Ζεύς· «ἔνν θέλης, ἀγαπητέ Φοῖβε, μεταβὰς φέρε ἔξω
 675 τῶν βλημάτων τὸν Σαρπηδόνα, καθάρισον τὸ μαῦρον αἷμα καὶ
 πόλὺ μακρὰν φέρων αὐτὸν ἔπειτα λοῦσσον εἰς τὸ δεῦτρα τοῦ πο-
 ταμοῦ καὶ ἀλειφον μὲ ἀμβροσίαν (=θεῖον μῆδον) καὶ φόρεσσον
 πέριξ αὐτοῦ ἀθάνατα φορέματα· στέλλει δὲ αὐτὸν νῦν μεταφέροηται
 συγχρόνως μὲ ταχεῖς συνοδούς, δηλ. τοὺς διδύμους "Υπνον καὶ
 Θάνατον, οἱ δποῖοι, ὡς εἶναι ἐπόμενον, τιχέως αὐτὸν θὰ τοποθε-
 τήσωσιν ἐντὸς τοῦ εὐφόρου τόπου τῆς ἐκτεταμένης Λυκίας, ὅπου
 θὰ τὸν θάψωσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ συμπολίται του μὲ μνημεῖον καὶ
 680 μὲ στήλην· διότι τοῦτο εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν ἀποθανόντων».

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς δὲν παρήκουσεν διὰ τοῦ Απόλλων.
 κατέβη δὲ ἐκ τῶν δρέων τῆς Ἰδης εἰς τὴν φοβερὰν μάχην καὶ

πάραντα σηκώσας τὸν θεῖον Σαρπηδόνα ἐκ τῶν βλημάτων καὶ πολὺ μακρὰν φέρων ἔλουσεν εἰς τὰ δεύματα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἥκειψε μὲν ἀμβροσίαν καὶ περιενέδυσεν αὐτὸν μὲν ἀθάνατα φορέματα· ἔστελλε δὲ αὐτὸν νὰ μεταφέρηται συγχρόνως μὲ ταχεῖς συνοδούς, δηλ. τοὺς διδύμους "Υπνον καὶ Θάνατον, οἱ δποῖοι, ὃς ἦτο ἐπόμενον, ταχέως κατέθεσαν αὐτὸν ἐντὸς τοῦ εὐφόρου χώρου τῆς ἐκτεταμένης Λυκίας.

682

Ο δὲ Πάτροκλος διατάξας τοὺς ἵππους του καὶ τὸν Αὔτομέδοντα ἐπορεύετο ἐναντίον τῶν Τρῶων καὶ τῶν Λυκίων καὶ μεγάλως ἐβλάφη δ ἀνόητος· ἐὰν δημος ἥθελε φυλάξει τὸν λόγον τοῦ νιοῦ τοῦ Ηηλέως, βεβαίως ἥθελεν ὑπεκιρύγει τὴν κακὴν μοῖραν τοῦ μαύρου θανάτου. ἀλλὰ πάντοτε ἡ θέλησις τοῦ Διὸς εἶναι ἀνωτέρα παρὰ δὲ ἡ τῶν ἀνθρώπων, δ ὅποιος Ζεὺς καὶ τὸν γενναῖον ἄνδρα ἐκφοβίζει καὶ ἀφαιρεῖ ἀπὸ αὐτὸν τὴν νίκην εὐκάλως, ἄλλοτε δ' δ ἴδιος τὸν παρθενόνει νὰ πολεμήσῃ· αὐτὸς λοιπὸν καὶ τότε τὴν ψυχήν του (τοῦ Πατρόκλου) εἰς τὰ στήθη του ἐσήκωσεν.

685

"Εκεῖ ποιὸν πρῶτον καὶ ποιὸν ὕστερον ἐφόρευσις, Πάτροκλε, δτε πλέον οἱ μεσοί σε ἐκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον; τὸν "Αδραστον μὲν πρῶτον καὶ τὸν Αὔτονον καὶ τὸν "Εχεκλον καὶ τὸν νιὸν τοῦ Μέγα Πέριμον καὶ τὸν "Ἐπίστορα καὶ τὸν Μελάνιππον, ἔπειτα δὲ τὸν "Ελασον καὶ τὸν Μούλιον καὶ τὸν Πυλάρτην· αὐτοὺς ἐφόρευσεν, οἱ δ' ἄλλοι διὰ φυγῆν ἐσκέπτοντο ἐκαστος.

690

Τότε τὴν μὲν ὑψηλὰς πύλας Τροίαν ἥθελον κυριεύσει οἱ νιὸι τῶν "Ελλήνων ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Πατρόκλου (διότι πολὺ ἐμπρὸς ὄρμα μὲ τὸ δόρυ), ἐὰν δὲν ἥθελε σταθῆ ἐπάνω εἰς καλᾶς ἐκτισμένον πύργον δ Φοῖβος "Απόλλων, διέθεια σκεπτόμενος δι^ο ἐκεῖνον (τὸν Πατρόκλον), βιηθῶν δὲ τοὺς Τρῶας. τρεῖς φοράς μὲν ἐπὶ ἀγκυροειδοῦς ἐξοχῆς τοῦ ὑψηλοῦ τείχους ἀνέβη δ Πάτροκλος, τρεῖς φοράς δ' αὐτὸν ἀπώμησε βιαίως δ "Απόλλων, κεντῶν μὲ τὰς ἀθανάτους χεῖράς του τὴν λαμπράν του (τοῦ Πατρόκλου) ἀσπίδα. ἀλλ' δτε πλέον τετάρτην φορὰν ἐφώριμησεν ὕσος μὲ θεόν, τότε φωνάξας φοβερὰ (δ "Απόλλων) ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους: «ὑποχώρει, εὐγενικὲ Πάτροκλε, δὲν εἶναι βεβαίως μοιραῖον ἀπὸ τὸ ἴδιον σου δόρυ νὰ κυριευθῇ η πόλις τῶν ἀγε-

695

οώχων Τούθων οὐδέ̄ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ δοῦτος δὰ εἶναι πολὺ⁷¹⁰ ἀνώτερος σοῦ». τοιουτορόπως εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ὑπεκώφει πολὺ διπίσω ἀποφυγὴν τὴν δογὴν τοῦ κατὰ βούλησιν τοξεύοντος Ἀπόλλωνος,

Ο Ἐκτωρ δὲ ἐντὸς τῶν Σκαιῶν πυλῶν ἐκράτει τοὺς μονώνυχας ἵππους· διότι ἐδίσταζεν ἢ ὁδηγήσας αὐτὸὺς πάλιν εἰς τὸν κλονισμὸν τῆς μάχης νὰ πολεμῇ ἢ νὰ φωνάξῃ δυνατὰ εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ συναθροισθῶσιν εἰς τὸ τεῖχος. εἰς αὐτὸν λοιπὸν⁷¹⁵ ταῦτα σκεπτόμενον παρουσιάζετο ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ὅμοιωθεὶς μὲ ἄνδρα καὶ νεαρὸν καὶ δυνατόν, τὸν Ἀσιον, ὁ δοῦτος ἦτο ἐκ μητρὸς θεῖος τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Ἐκτορος, αὐτάδελφος τῆς Ἐκάρης, νῦν δὲ τοῦ Λύμαντος, ὁ δοῦτος κατώκει εἰς Φουγίαν πληγίον τῶν διῶν τοῦ Σαγγαρίου, πρὸς αὐτὸν (τὸν Ἀσιον) ὅμοιωθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὸν (τὸν Ἐκτορα) ὁ νῦν τοῦ Διὸς Ἀπόλλων· «Ἐκτορ, διὰ τί ἀρά γε παύεις ἀπὸ τὴν μάχην; οὐδόλως ἀρμόζει εἰς σὲ τοῦτο. εἴθε, ὅσον εἴμαι κατώτερος, τόσον νὰ εἴμαι ἀνώτερος σου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἵσως μὲ λύπην σου θὰ ὑπεκώφεις ἐκ τῆς μάχης· ἀλλ᾽ ἐμπρὸς δοδήγει κατὰ τοῦ Πατροκλού τοὺς⁷²⁰ ἰσχυρώνυχας ἵππους, ἐὰν ἵσως φονεύσῃς αὐτὸν καὶ δώσῃ εἰς σὲ καύχημα ὁ Ἀπόλλων».

Τοιουτορόπως εἶπὼν ὁ μὲν θεὸς μετέβη πάλιν εἰς τὸν κοπιώδη ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν, τὸν πολεμικὸν δὲ Κεφοίοντην διέταξεν διαμπρὸς⁷²⁵ Ἐκτωρ νὰ κτυπήσῃ τοὺς ἵππους πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Ἀπόλλων πορευόμενος εἰσέδυσεν εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἐνέβη ἐπειδὸν καὶ⁷³⁰ κλονισμὸν εἰς τοὺς Ἐλληνας, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἐκτορα δόξαν ἔδιδεν. ὁ Ἐκτωρ δὲ τοὺς μὲν ἄλλους Ἐλληνας ἀφίνει καὶ δὲν τοὺς ἐφόρευεν, ἀλλ᾽ αὐτὸς διεύθυνε τοὺς ἰσχυρώνυχας ἵππους ἑναντίον τοῦ Πατροκλού. ὁ Πάτροκλος δὲ ἐξ ἄλλου μέρους ἀπὸ τοῦ ἀρματος ἐπήδησε χαμαὶ κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς δόρυν διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἔλαβε πέτραν στιλπνὴν σουβλεράν, τὴν δοπίαν ἡ⁷³⁵ χείρ του περιεκάλυψε· στηριζθεὶς δὲ ἔρριψεν αὐτὴν οὐδέ̄ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπετύγχανεν ἀνδρὸς οὐδὲ κατέστησε μάταιον τὸ διφυμόν του, ἀλλ᾽ ἐκτύπησε μὲ τὸν δέκανον λίθον εἰς τὸ μέτωπον τὸν ἡνίοχον τοῦ Ἐκτορος Κεφοίοντην, νόθον νίδον τοῦ πολὺ ἐνδόξου⁷⁴⁰ Ηφαίστου, ἐν ᾧ ἐκράτει τὰ ἡγία τῶν ἵππων καὶ τὰς δύο δὲ φρον-

(ἀφρόνδια) συνέθλιψεν δὲ λίθος καὶ δὲν ἀντέσχε τὸ δύστοῦν αὐτοῦ, οἱ δὲ φράγματοι του ἔπεσον κατὰ γῆς ἐντὸς τῶν κονιορτῶν ἔμπροσθεν τῶν πηδῶν αὐτοῦ. ἐκεῖνος δὲ εὐθὺς διοιάζων μὲ κολυμβητὴν ἔπεσε κάτω ἀπὸ τοῦ καλῶς κατεσκευασμένου ἄρματος καὶ ἥψυχή του ἐγκατέλιπε τὰ δύστα του. αὐτὸν δὲ γλευάζων εἶπες ἵππηλάτα Πάτροκλε⁷⁴⁵: «Ὄ ἄλλοι μονον, βεβαίως εἶναι πολὺ ἑλαφρὸς ἀνήρ, διότι εὐκόλως κάμνει τούμπας ὡς κολυμβητής. ἐὰν βεβαίως ἥθελεν εὑρεθῆ καὶ ἐντὸς πλήρους ἡγεμόνων θαλάσσης, πολλοὺς (ἴχθυς) οὗτος ἐδῶ ὁ ἀνήρ ἥθελε κορτάσει πηδῶν κάτω ἐκ τοῦ πλοίου καὶ ζητῶν στρείδια (φούσκας ἢ ξεινάκια), καὶ ἐὰν πλήρης κινδύνων (=στέλλοντας κακά σημεῖα) ἥθελεν εἶναι ὁ καιρός, διότι τόρα ἐντὸς πεδιάδος εὐκόλως ἐκ τοῦ ἄρματος πίπτει μὲ τούμπας. ὑπάρχουσι βεβαίως, ὃς φαίνεται, καὶ μεταξὺ τῶν Τρώων κολυμβηταὶ μὲ τούμπας».

Τοιουτοτόπως εἶπὸν ἐπέδραμε κατὰ τοῦ ἥρωος Κεβριόνου ἔχων δρμὸν λέοντος, δὲ δρόπος καταστρέφων μάνδρας προβάτων ἐκτυπήθη εἰς τὸ στῆθος καὶ κατέστρεψεν αὐτὸν ἡ μανδρεία του⁷⁵⁰. τοιουτοτόπως ἐναντίον τοῦ Κεβριόνου, Πάτροκλε, ἐπήδησες ἔχων μεγάλην δρμήν, δὲ Ἐκτωρ δὲ πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀπὸ τοῦ ἄρματος ἐπήδησε κατὰ γῆς ἐκεῖνοι οἱ δύο πέριξ τοῦ Κεβριόνου ὃς λέοντες ἐπολέμησαν, οἱ δρόποι (λέοντες) εἰς κορυφὰς δρους ἀμφότεροι πεινῶντες μεγαλοφρονοῦντες μάζονται πέριξ φονευθείσης ἐλάφου⁷⁵⁵. τοιουτοτόπως πέριξ τοῦ Κεβριόνου δύο τεχνῆται (μαστόροι) τῆς πολεμικῆς κραυγῆς, δηλ. δὲ νῦν τοῦ Μενοίτιου Πάτροκλος καὶ δὲ λαμπρὸς Ἐκτωρ ἐκινοῦντο, νὰ κόρφωσιν δὲ εἰς τὸ σῶμά τοῦ ἄλλου μὲ ἀσπλαγχνον χαλκόν. δὲ μὲν Ἐκτωρ ἀφοῦ τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν, δὲν τὸν ἄφινεν δὲ οὐδὲ Ηάτροκλος ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν ἐκράτει ἀπὸ τὸν πόδα οἱ δὲ ἄλλοι Τρῷες καὶ Ἐλλῆνες συνεκρότουν πλέον δυνατήν μάζην. καθὼς δὲ καὶ δὲ Εὖρος (=δ. ΝΑ. ἀνέμος) καὶ δὲ Νότος φύλοντεοῦσι μεταξύ των μέσα τοῖς ζαράδρας δρέων νὰ σείωσι μὲ δρμὴν βαθὺ δάσος, καὶ φηγὸν (=βελανιδιάν) καὶ πελίαν (=μελιόν) καὶ ἀκρανειάν μὲ πλατύν φλοιόν, αἱ δρόπαι μεταξύ των κτυποῦσι μὲ ὑπέρμετρον βοήν τοὺς σουβλεοὺς κλάδους των καὶ κρότος γίνεται αὐτῶν, ὅταν θραύσωνται, τοιουτοτόπως Τρῷες καὶ Ἐλλῆνες ἐναντίον οἱ μὲν τῶν δὲ ἐφορμήσαντες ἐφόνευον καὶ οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ⁷⁶⁰

έσυλλογίζοντο τὴν δλεθρίαν φυγήν. πολλὰ δὲ σουβλεοὺς δόρατα πέριξ τοῦ Κεφριόνου εἶζον ἐμπηκθῆ καὶ πτερωτὰ βέλη ἐκπηδήσαντα ἀπὸ χορδῆν, πολλοὶ δὲ μεγάλοι λίθοι τὰς ἀσπίδας τῶν πέριξ αὐτοῦ μαχομένων ἐκτύπησαν δυνατά· ἐκεῖνος δὲ μέσα εἰς τοὺς στροβίλους τῆς κόνεως κατέκειτο μέγας εἰς μέγα διάστημα ἔηηπλωμένος, ἔχων λησμονήσει τὴν ἀρματηλατικήν του δύναμιν.

- 775   Ἐφ' ὅσον μὲν δὲ ἥλιος εἶχεν ἀναβῆ περὶ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ἔως τότε τὰ βέλη πολὺ ἡγγιζον καὶ τοὺς δύο διαμαχομένους καὶ ἐπιπτε νεκροὺς δ στρατός· ὅτε δὲ ἥλιος ἐπορεύετο πρὸς τὴν δύσιν (=τὸν χρόνον καθ' ὃν οἱ γεωργοὶ λύουσι τοὺς βοῦς ἐκ τοῦ ζυγοῦ), καὶ τότε πλέον ὑπεράνω τῆς μοίρας οἱ Ἑλληνες ἦσαν ἀνώτεροι· ἔσυραν μὲν τὸν ἥρωα Κεφριόνην ἔξω τῶν βλημάτων ἐκ τοῦ θορύβου τῶν Τούρων καὶ ἀφήρεσαν ἀπὸ τῶν ὕμων του τὰ ὅπλα, ὁ δὲ Ηάτροκλος ἐφώρημησε κατὰ τῶν Τούρων κακὰ σκεπτόμενος· τρεῖς φορᾶς μὲν ἐπειτα ἐφώρημησεν Ισοβαρίης μὲ τὸν ταχὺν· Ἀρη τρομακτικὰ κρανγάζων, τρεῖς φορᾶς δὲ ἐννέα ἄνδρας (=27 ἄνδρας) ἐφόνευσεν· ἀλλ' ὅτε πλέον τετάρτην φορᾶν ἐφώρημησεν ἵσος μὲ θεόν, εὐθὺς τότε εἰς σέ, Πάτροκλε, ἐφανερώθη τὸ τέλος τῆς Ζωῆς σου· διότι συνήντησε σὲ δ Φοῖβος ἐντὸς τῆς Ισχυρᾶς μάχης τρομερός· ἐκεῖνος μὲν (δ Πάτροκλος) αὐτὸν (τὸν Φοῖβον) βαδίζοντα ἀνὰ τὸν κλονισμὸν τῆς μάχης δὲν ἐνόησε· διότι τὸν συνήντησε κεκαλυμένον ἀπὸ πολλὴν ὄμιζλην· ἐστάθη δὲ ὅπισθεν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν φάρμακον καὶ τοὺς πλατεῖς ὅμους μὲ καταπρηνῇ τὴν χεῖσα (τὴν παλάμην πρὸς τὰ κάτω) καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐστοιφογύσισαν. αὐτὸν δὲ ἀπὸ μὲν τὴν κεφαλὴν ἔρριψε τὴν περικεφαλαίαν δ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἐκείνη δὲ κυλιομένη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων ἔκαμνε κορότον ή ἔχουσα ὡς δρφθαλμοὺς σωλῆνας ἔξεχοντας ὡς κέρατα καὶ μὲ τέσσαρα μετάλλινα ἐλάσματα, ἐμοιλύνθησαν δὲ αἱ τούχες (τοῦ λοφίου της) ἀπὸ αἵμα καὶ κόνιν· πρότερον δμως δὲν ἦτο ἐπιτετραμέτον νὰ μολύνηται μὲ τοὺς κονιορτοὺς ή μὲ τοίχας οὐδοῦς ἵππου στολισμένη αὕτη περικεφαλαία, ἀλλ' αὕτη ἐπροφύλαττε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ χαριτωμένον μέτωπον θεῖκον ἀνδρός, τοῦ Ἀχιλλέως· τότε δὲ δ Ζεὺς τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἐκτορα νὰ τὴν φορῇ εἰς τὴν κεφαλὴν του. ἀπὸ πλησίον δὲ ἦτο καὶ εἰς αὐτὸν

(τὸν Ἔκτορα) ὁ δὲ μεθόδος διλόκληρον δὲ τὸ μακρόσκιον δόρυ του
 (τοῦ Πατρόκλου) ἐμράύσθη εἰς τὰς χεῖράς του, τὸ βαρύ, τὸ μέγα,
 τὸ στιβαρόν, τὸ ἴσχυρον, ὀπλισμένον· ἀπὸ δὲ τοὺς ὄμοιος του
 ἔπειτα χαμαὶ ἡ μὲν δέρμα πεκαλυμμένη ὅσπις μαζὶ μὲ τὸ λωρίον
 τῆς ἔλυσε δὲ τὸν θώρακα αὐτοῦ ὁ νῖδος τοῦ Διὸς θεός Ἀπόλλων·
 αὐτὸν δὲ κατέλαβε θαυματοῦρα εἰς τὰς φρένας του καὶ ὑποκάτω
 ἔλυθησαν τὰ λαμπρά του μέλη, ἐκθαμβωθεὶς δὲ ἐστάθη ἐκ τῶν
 δρισθενῶν δὲ ἀπὸ πλησίου μὲ σουβλεὸν δόρυ τὸν ἐκτύπησεν εἰς
 τὴν ράχιν μεταξὺ τῶν ὄμοιων Δάρδανος ἀνήρ, ὁ νῖδος τοῦ Ηάνθου
 Εὔφρεθος, ὁ δόπιος ὑπερέβαινε τοὺς συνομηλίκους του καὶ εἰς
 τὸ δόρυ καὶ εἰς τὴν ἀρματηλασίαν καὶ εἰς τὸν ταχεῖς πόδας· διότι
 πλέον καὶ τότε εἴκοσιν ἄνδρας κατεβίβασεν ἀπὸ τὰ ἄρματα, ὅτε
 κατὰ πρῶτον ἥλθε μὲ ἀρματοφόρους ἵππους, διὰ νῦν διδάσκηται
 τὸν πόλεμον ἐκεῖνος λοιπὸν πρῶτος ἔρριψεν ἐναντίον σου βλῆμα,
 ἵππηλάτα Πάτροκλε, καὶ δέν σε κατεδάμασεν· ἐκεῖνος μὲν πρὸς
 τὰ δρίσιν ἀπεχώρησε καὶ ἀνεμίζθη μὲ τὸ πλῆθος ἀρπάσας ἐκ τοῦ
 σώματος (τοῦ Πατρόκλου) τὸ ἐκ μελίας δόρυ καὶ δέν ὑπέμεινε
 τὸν Πάτροκλον ἐντὸς τῆς μάχης, ἀν καὶ ἦτο γυμνός· ὁ Πάτροκλος δέ,
 δαμασθεὶς ἀπὸ τὸ κτύπημα τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τὸ δόρυ,
 δρίσιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων ὑπερώσει ἀποφεύγων τὸ
 μιοιδιὸν τέλος· δὲ Ἔκτωρ καθὼς εἶδε τὸν μεγαλόψυχον Πάτροκλον πρὸς
 τὰ δρίσιν ὑποχωροῦντα πτυπημένον μὲ σουβλεὸν
 χαλκοῦν δόρυ, εὐθὺς προσῆλθε πλησίον αὐτοῦ εἰς τὰς τάξεις καὶ
 τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κειλότητος μεταξὺ
 ἴσχιού καὶ πλευρῶν καὶ διεπέρασε πέρα πέρα τὸ χάλκινον δόρυ·
 ἔκαμε δὲ κορότον πεσόν καὶ μεγάλως ἐλύπησε τὸν στρατὸν τῶν
 Ἕλλήνων· καθὼς δὲ ὅτε ἀκαταπόνητον ἀγριόχειρον καταβάλλει
 εἰς μάχην λέων, οἱ δόπιοι καὶ οἱ δύο εἰς κορυφὰς ὅρονς μεγαλο-
 φρονοῦντες μάχονται διὰ μικρὰν πηγὴν καὶ θέλουσι καὶ οἱ δύο νῦν
 πίσσιν, δὲ λέων τὸν πολὺ λαχανιαζούντα κάπρον καταβάλλει
 διὰ τῆς δυνάμεως του, τοιουτοτρόπως ἀπὸ τὸν ἴσχυρὸν νῦν τοῦ
 Μενοιτίου πολλοὺς φονεύσαντα ὁ νῖδος τοῦ Πριάμου· Ἔκτωρ ἀπὸ
 πλησίου ἀφῆσε τὴν ψυχὴν καὶ καυχώμενος ἔλεγεν εἰς αὐτὸν
 πτερωτοὺς λόγους· «Πάτροκλε; βεβαίως ἔλεγες ὅτι θὰ καταστέ-
 ψῃς τὴν ιδικήν μας πόλιν, τὰς δὲ Τρῳαδας γυναικας, ἀφοῦ ἀφαι-

οέσης τὴν ἐλευθέραν ἡμέραν τινα, ὅτι θὰ δόηγήσῃς μὲ τὰ πλοῖα
εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν, ἀνόητε· ἔμπροσθεν ὅμως αὐτῶν οἱ
ταχεῖς κατὰ τοὺς πόδας ἵποι τοῦ Ἐκτορος ἔχουσιν ἀνοἶξει τὰ
835 σκέλη των διὰ νὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ δόρυ δ' ἐγὼ διαποέπω με-
ταξὺ τῶν φιλοπολέμων Τρώων, ὁ δποῖος ἀπομακρύνω ἀπ' αὐ-
τοὺς τὴν ἡμέραν τῆς ὑποδουλωτικῆς ἀνάγκης· σὲ δ' ὅμως ἐδώ
θὰ φάγωσιν οἱ γῆπεζ· ἂν θύλιε, οὐδόλως εἰς σὲ ἐχρησίμευσεν ὁ
Ἀχιλλεύς, ἀν καὶ εἴναι ἀνδρεῖος, ὁ δποῖος ἵσως μένων εἰς τὰ
840 πλοῖα παραπολλὰ παρήγγελλεν εἰς σὲ πορευόμενον ἐδῶ· «νὰ μὴ
ἔρχησαι πρότερον πρὸς εὐχαρίστησίν μου, ἀρματοδόμε Πάτρο-
κλε, εἰς τὰ κοῦλα πλοῖα, πρὸν νὰ σχίσῃς περὶ τὰ στήθη τοῦ ἀν-
δροφόνου Ἐκτορος τὸν χιτῶνά του, ὥστε νὰ γίνη αἵματωμένος·»
τοιουτοτρόπως ἵσως εἶπε πρὸς σέ, ἔπειτα δὲ τὰς φρένας σοῦ τοῦ
ἀνοίγοντο».

Πρὸς αὐτὸν δ' ὀλίγην δύναμιν ἔχων εἶπες, ἀρματηλάτα Πά-
τροκλε· «τόρα πλέον, Ἐκτορ, ἔχει μεγάλην καύησιν, διότι εἰς σὲ
845 ἔδωκε νίκην δ' υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ δ' Ἀπόλλων, οἱ δποῖοι εὐ-
νόλως με κατεδάμασαν· διότι οἱ ἴδιοι ἀπὸ τοὺς ὅμοιους μου ἀφή-
γεσαν τὰ ὄπλα· τοιοῦτοι ὅμως (ὄπως εἰσαὶ σὺ) καὶ εἴκοσι βε-
βαίως ἔαν ἥμελόν με συναντήσει, ὅλοι ἐδῶ ἥμελον χαθῆ δαμα-
σθέντες ὑπὸ τοῦ ἴδιοῦ μου δόρατος· ἀλλ' ἐμὲ ἐφόνευσεν ἡ ὀλε-
θρία μοῖρα καὶ δ' υἱὸς τῆς Λητοῦς, ἐκ δὲ τῶν ἀνδρῶν δ' Εὑφορ-
850 βος· σὺ ὅμως τρίτος με φονεύεις. ἀλλο δὲ εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ
καὶ σὺ βάλλε αὐτὸν εἰς τὸν νοῦν σου· οὐχὶ βεβαίως οὐδὲ σὺ δ'
δ' ἴδιος θὰ ζῆς ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀλλὰ πλησίον εἰς σὲ πλέον πα-
ραστέκει δ' θάνατος καὶ ἡ δυνατὴ μοῖρα, ἀφοῦ φονευθῆς ὑπὸ
τῶν ζειզῶν τοῦ ἀμείμπτου ἀπογόνου τοῦ Αἰακοῦ.» *

855 Αὐτὸν λοιπὸν τοιουτοτρόπως εἶπόντα ἐκάλυψε τὸ τέλος τοῦ
θανάτου· ἡ δὲ ψυχή του ἐκ τῶν μελῶν πτερωαίσασα εἶχε μεταβῆ-
εἰς τὸν Ἀδην, κλαίουσα τὴν τύχην τῆς καὶ ἀφήσασα καὶ ἀνδρι-
κότητα καὶ νεότητα· πρὸς αὐτὸν δὲ καὶ ἀποθαμμένον ἔλεγεν δ'
λαμπρὸς Ἐκτορ· «Πάτροκλε, διὰ τί λοιπὸν προμαντεύεις εἰς

* Ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ὁμηρικῶν ἀνθρώπων ὅτι ὁ ἐπιθανάτιος εἶγ-
κάποιαν δύναμιν προβλεπτικὴν τῶν μελλόντων.

ἔμε φοβερὸν ὅλεθρον; καὶ ποῖος γνωρίζει ἐὰν ὁ υἱὸς τῆς καλλικόμυου Θέτιδος Ἀχιλλεὺς προφθάσῃ νὰ χάσῃ τὴν ζωήν του κτυπήθεις ὑπὸ τοῦ ἰδικοῦ μου δόρατος;»

Τοιουτοδόπως εἰπὼν εὐθὺς ἐτράβηξεν ἐκ τῆς πληγῆς τὸ γαλκοῦν δόρυ μὲ λάκτισμα πατήσας ἐπάνω του, ἐκεῖνον δὲ σπρωξεν ὕπτιον (=ἀνάσκελα) ἀπὸ τοῦ δόρατος πάραντα δὲ μὲ τὸ δόρυ του ἐβάδισε πρὸς τὸν Αὔτομέδοντα, τὸν ισόθεον ἀκόλουθον τοῦ ταχύποδος ἀπογόνου τοῦ Αἴακοῦ διότι ἐπεθύμει νὰ τὸν κτυπήσῃ ἐκεῖνον ὅμως ἔφερον ἔξω τῆς μάχης οἱ ταχεῖς ἀθάνατοι ἵπποι, τοὺς δοπίους οἵ θεοὶ ἔδοσαν ὡς λαμπρὰ δῶρα εἰς τὸν Ηγλέα.

860

865

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΙΔΙΑ Ρ.

—

Κραταιεὶ μάγαι περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ἀριστεύοντος πρὸ πάντων τοῦ Μενελάου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Ρ.

[Φονευθέντος τοῦ Πατρόκλου φονεύει ὁ Μενέλαος τὸν Εὑφορβον, ἔστις ἀπέσπα τὰ ὄπλα τοῦ Πατρόκλου (στ. 1—60), ὁ δὲ Ἐκτωρ ἐπιστρέψων ἀπὸ τῆς καταδιώξεως τοῦ Αύτομέδοντος τῇ προτοπῇ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀφαιρεῖ τὰ ὄπ' α τοῦ Πατρόκλου, ἐν φῷ ὁ Μενέλαος προσκαλεῖ πρὸς προστασίαν τοῦ σώματος τοῦ νεκροῦ τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα, τὸν ὁποῖον νεκρὸν ἐκεῖνος ἥθελεν ἀφαιρέσει, ἐὰν δὲν ἥθελε σπεύσει ὁ Αἴας (στ. 61—139) εἰς τὸν Αἴαντα ὑποχώρει ὁ Ἐκτωρ, ἀλλὰ κεντρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Γλαύκου καὶ κομπάζων διὰ τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ δόποια ἐφόρεσεν, ἐπανέρχεται διὰ ν' ἀρπάσῃ τὸ σῶμα καὶ ἔξαπτε πρὸς μάχην ἔκαστον ἀνδρειότατον ἐκ τῶν ἰδικῶν του, ἐν φῷ ὑπὸ τοῦ Μενελάου ἐκλήθησαν οἱ δραστηριώτατοι τῶν Ἑλλήνων (στ. 140—261), τοιουτοδόπως ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ διὰ σφοδροτάτης μάχης Μενέλαος καὶ Ἐκτωρ μετὰ τῶν ἰδικῶν του ἔκαστος καὶ μὲ ἀμφίφροπον τύχην ἀγωνίζονται, οἱ μὲν Ἑλλήνες ὑπερασπίζοντες τὸ σῶμα, οἱ δὲ Τρώες προσπαθοῦντες νὰ τὸ σύρωσι πρὸς χλευασμὸν (στ. 262—425) εἰς τοὺς

ἴππους τοῦ Ἀχιλλέως τοὺς ἀθανάτους κλαίοντας διὰ τὴν τύχην τοῦ Πατρόκλου ἐπαναφέρει τὴν ζωηροτηταν δὲ Ζεὺς καὶ αὐτὸν δὲ Λύτομέδιν ἐπαναγέρει εἰς τὴν μάχην προσλαβὼν βοηθὸν τὸν Ἀλκιμέδοντα (στ. 420—481), δε τε εὐθὺς προσβάλλουστο τὸ ἄρμα δὲ Ἐκτωρ καὶ δὲ Αἰνεῖας καὶ ἄλλοι, ἵνα ἀρπάσωσι τοὺς ἐνδόξους ἴππους, ἀλλὰ τὴν ἔφοδον αὐτῶν σθεναρῶς ἀποκρυφούσιν οἱ Ἑλληνες, οἱ δποιοι καὶ πρὸ τοῦ σώματος τοῦ Πατρόκλου μάχονται, ἐν φὲ τὸν Μενέλαον μὲ νέας δυνάμεις ἐμπνέει, ή δὲ Ἀθηνᾶ, τὸν δὲ Ἐκτωρα παρομῆρον ὁ Ἀπόλλων τῇ ἐπινεύσει τοῦ Διός (στ. 481—526). τέλος κλίνει ή Ἑλληνικὴ παράταξις, αὐτὸς δὲ δὲ Τελαμώνιος Αἴας τρομάζει τῇ διαταγῇ δὲ τούτου δὲ Μενέλαιος τὸν Ἀντίλοχον στέλλει εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἀγγελιοφόρον τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου καὶ τῆς ἡττῆς τῶν Ἑλλήνων (στ. 597—701), δὲ διοι δὲ Μενέλαιος μετὰ τοῦ Μηδιόνου τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου πρὸς τὰς ναῦς ἐπιχειρεῖ νὰ μεταφέρῃ ἔχων πεποιθησιν εἰς τὴν προστασίαν τῶν δύο Αιάντιων ἀποκρουόντων τὸν δὲ ἐπιτιθεμένους Τρῶας (στ. 702—761)].

Οὐδὲ διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ πολεμικοῦ Μενέλαου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως διτὶ δὲ Πάτροκλος ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Τρῶων τις τὴν μάχην ἐπορχώησε δὲ διὰ μέσου τῶν προμάχων ωπλισμένοις μὲ ἀπαστροπάτοντα χαλκὸν καὶ εὐθὺς ἐβάδιζε πέριξ αὐτοῦ,
 5 διποιοι κάμνει πέριξ τοῦ μοσχαρίου τῆς μήτηρ (Ἄγελλας) παραπονιάρα πορώτην φορὸν γεννᾶσα, μὴ γνωρίζουσα πρότερον τοκετόν τοιουτορόπως πέριξ τοῦ Πατρόκλου ἐβάδιζεν δὲ ξανθὸς Μενέλαιος ἐμπροσθέν του δὲ ἐκράτησε καὶ τὸ δόρυ καὶ τὴν πρὸς ὅλα τὰ μέρη πυκλοτεροῦ ἀσπίδα του, ἐπιμυμῶν σφοδρῶς νὰ φονεύσῃ ἐκεῖνον, δὲ δποιος δὲ ἡθελεν ἔλθει ἀντιμέτωπος αὐτοῦ οὐδὲ δὲ ίκανὸς εἰς τὸ ἐκ μελίας δόρυν υἱὸς τοῦ Πάνθου, διὸς δὲ πόμενον,
 10 παρημέλησε τὸν πεσόντα Πάτροκλον εὐθὺς δὲ πλησίον αὐτοῦ ἐστάθη καὶ εἶπε πρὸς τὸν πολεμικὸν Μενέλαιον «νιὲ τοῦ Ἀτρέως Μενέλαιος εὐγενικέ, ἀρχηγὲ λαῶν, ὑποχώρει καὶ ἀφίνε τὸν νεκρόν, ἀφίνε δὲ τὰ αἰματωμένα ὅπλα διότι οὐδεῖς πρότερος ἀπὸ τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς δοξασμένους συμμάχους τὸν Πάτροκλον ἐκτύπησε μὲ δόρυν ἀνὰ τὴν κρατερὸν μάχην διὰ τοῦτο ἀφίνε ἐμὲ νὰ λάβω καλὴν φήμην μετάξὺ τῶν Τρῶων (φοβοῦ) μήπως σε κτυπήσω καὶ ἀφαιρέσω τὴν γλυκεῖαν διὸς μέλι ζωήν σου».
 15 Πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν δὲ ξανθὸς Μενέλαιος «Ζεῦ πάτερ, οὐδόλως βεβαίως εἶναι καλὸν νὰ κανχάται κανεὶς μὲ ὑπερβολῆν οὔτε λοιπὸν τῆς παρδάλεως ὑπάρχει τόση

μρασύτης (τολμηρὰ ἀλαζονεία) οὕτε τοῦ λέοντος οὕτε τοῦ δλέθρου φρονοῦντος ἀγριοζούσου κάπρου, τοῦ δποίου ή μεγίστη σκέψις ἐντὸς τῶν στηθῶν του διὰ τὴν δύναμιν του ὑπερηφανεύεται, ὅσον οἱ ἵκανοι εἰς τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ μήνι τοῦ Πάνθου μεγαλοφρονοῦσιν. ἀλλ ὅμως οὐδὲ δισχυρὸς ἐπιποδαμαστῆς Ὑπερήνωρ ὁ φελήμη ἀπὸ τὴν νεανικήν του δύναμιν, ὅτε με περιεφρόνησε καὶ με ὑπέμεινεν ἀντιστεκόμενος καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ ἡμῖν κείριστος πολεμιστῆς μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων οὐδὲ δισχυρίζομαι ὅτι αὐτὸς πορευόμενος δὲν μὲ τοὺς πόδας του ηὔχαριστησε καὶ τὴν ἀγαπητήν του σύζυγον καὶ τὸν γονεῖς του τοιουτορόπως βεβαίως ἐγὼ καὶ τὴν Ἰδικήν σου δύναμιν θὰ λύσω, ἐὰν σταθῆς ἀπέναντί μου ἀλλὰ σὲ προτρέπω ἐγὼ τοὐλάχιστον, ἀφοῦ χωρήσῃς πρὸς τὰ δπίσω νὰ πηγαίνῃς εἰς τὸ πλῆθος καὶ μὴ στέκε ἀντιμέτωπος ἔμοι, ποὺν νὰ πάθῃς κακόν· ὅταν δὲ πραχθῇ τὸ κακόν, καὶ δι ἀνόητος τὸ ἐννοεῖ.

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἀλλὰ δὲν ἔπειθεν αὐτὸν ἀπαντῶν διλέγει: «τόρα μὲν πλέον, ἐνγενικὲ Μενέλαε, βεβαιότατα θὰ πληρώσῃς τὸν Ἰδικόν μου ἀδελφόν, τὸν δποῖον ἐφόνευσας, διμιλεῖς δὲ κανχώμενος, ἔκαμες δὲ χίρων τὴν γναῖκά του εἰς τὸ βάθος νέου (νυμφικοῦ) θαλάμου καὶ ἔθεσας ἀνέκραστον θοῆνον καὶ πένθος εἰς τὸν γονεῖς του βεβαίως δύναμαι νὰ γίνω κατάπανσις τοῦ θοῆνον εἰς αὐτὸν τὸν δυστυχεῖς, ἐὰν ἐγὼ τὴν Ἰδικήν σου κεφαλὴν καὶ τὰ βπλα μετακομίσας βάλω εἰς τὰς κεῖρας του εἰς τὸν Ηάνθουν καὶ τὴν θείαν Φρόντιν· ἀλλ ὅνδολως πλέον ἐπὶ πολὺν ζόρον ἀδοκίμαστος θὰ εἴναι δ κοπιώδης πόλεμος οὐδὲ ἀπολέμητος βεβαίως ἢ πρὸς ἀνδρείαν ἢ πρὸς φυγὴν (=συντόμως θὰ κριθῇ ἢ ἀνδρεία ἢ ἢ φυγὴ μαζ).

Τοιουτοφόρως εἶπόν τὸν ἐτρύπησεν εἰς τὴν πρὸς ὅλα τὰ μέοη κυκλοτερῷ ἀσπίδα οὐδὲ τὴν διέρρησε τὸ χαλκοῦν δόρυ, ἀλλ ἢ αἰχμῇ του ἐκάμφη ἐντὸς τῆς δυνατῆς ἀσπίδος· δὲ δὲ νῆσος τοῦ Ἀτρέως Μενέλαος προσευχῆμεὶς εἰς τὸν πατέρα Δία δεύτερος ὄντος μὲν χαλκοῦν δόρυ, εὐθὺς δὲ αὐτὸν ὑποκωδοῦντα πρὸς τὰ δπίσω ἐτρύπησεν εἰς τὴν φίξαν τοῦ λαιμοῦ, κατόπιν δὲ ὁ Ἱδιος τὸ ἐστήριξεν ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν στιβαράν του κεῖρα· πέρα πέρα δὲ διὰ μέσου τοῦ ἀπιλοῦ λαιμοῦ διεπέρασεν ἢ αἰχμῇ.

20

25

30

35

40

45

- 50 ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ ἐβρόντησαν τὸ ὅπλα ἐπάνω του
μὲ αἷμα δὲ ἐβρέχοντο αἱ κόμαι του ὅμοιαι μὲ τὰς τῶν χυρίτων
καὶ οἱ πλόκαμοί του, οἱ δποῖοι εἶχον σφιγχθῆ καὶ μὲ χρυσὸν
καὶ μὲ ἀργυρὸν δποῖον δὲ τρέφει ἀνὴρ πολὺ θαλερὸν βλαστὸν
ἔλαιας ἐντὸς χώρου ἐρημικοῦ (μεμονωμένου), ὃπου ἀρκετὸν ὄδωρο
55 ἀναβρούει (ἀναπηδᾶ), ώραιον καὶ ἀκμαῖον (τὸν βλαστόν), αὐτὸν
δὲ κλονίζουσι πνοαὶ παντὸς εἴδους ἀνέμων καὶ ἀφθονεῖ εἰς λευ-
κὸν ἄνθος, ἀλλ᾽ ἐπελθὼν αἴφνιδίως ἀνεμος μὲ πολλὴν θύελλαν
ἐκ τοῦ λάκκου του τὸ ἐκριζώνει καὶ τὸ ἐξαπλώνει κατὰ γῆς, τοι-
οῦτον τὸν νίδον τοῦ Πάνθου ἵκανὸν εἰς τὸ ἐκ ἔνθου μελίας δόρον
60 Εὔφορον ὁ νίδος τοῦ Ἀτρέως Μενέλαιος^π ἀφοῦ ἐφόνευσεν, ἀφῆ-
θει τὰ ὅπλα του καθὼς δ' ὅταν κάποιος λέων τρεφάμενος εἰς
τὰ δοῃ, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμιν του, ἀρπάσῃ βοῦν
ἀπὸ βόσκουσαν ἀγέλην, ή δποία (βοῦς) εἶναι ἀρίστη, αὐτῆς δέ,
ἀφοῦ τὴν συλλάβῃ μὲ τοὺς δυνατοὺς του ὄνυχας, συντρίβει πρῶ-
τον τὸν λαιμὸν, ἔπειτα δὲ σπαραγάττων καταβροχθίζει τὸ αἷμα καὶ
ἄλλα τὰ σπλάγχνα, πέριξ δ' αὐτοῦ βεβαίως σκύλλοι καὶ βοσκοὶ
ἄνδρες πολὺ μεγάλως ἐκπέμπουσι κραυγὰς ἀπὸ μακρὰν καὶ δὲν
τολμῶσι νὰ ἐπέλθωσιν ἀντιμέτωποι αὐτοῦ, διότι τοὺς καταλαμ-
βάνει πολὺς φόβος φέρων χλωμότητα, τοιουτορόπως εἰς οὐδένα
ἐκ τῶν Τρώων ἐτόλμα ή ψυχὴ του ἐντὸς τῶν στηθῶν του νὰ ἐ-
70 πέλθῃ ἀντιμέτωπος τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· ἐκεῖ λοιπὸν εὐκόλως
ἡθελε φέρει τὰ ὄνυμαστὰ ὅπλα τοῦ νίδον τοῦ Πάνθου ὁ νίδος τεῦ
Ἀτρέως, ἐὰν δὲν ἡθελε ζηλεύσει αὐτὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ὁ
ὅποιος εὐθὺς ἐξήγειρεν ἐναντίον αὐτοῦ τὸν Ἐκτορα τὸν ἰσο-
βαρῷ μὲ τὸν ταχὺν Ἀρην, ὅμοιοιθεὶς μὲ ἄνδρα, τὸν ἥγετην τῶν
75 Κικόνων Μέντην· «Ἐκτορ, τόρα σὺ μὲν ἐδῶ τρέχεις κυνηγῶν
ἀπιαστα, δηλ. τοὺς ἵππους τοῦ πολεμικοῦ ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ·
ἐκεῖνοι ὄμως εἶναι ἐπίπονοι (παρέχουσι κόπους καὶ θλίψεις) εἰς
τὸ νὰ δαμασθῶσι καὶ νὰ διευθύνωνται ἀπὸ θνητοὺς τούλαχιστον
ἀνθρώπους, ἀπὸ ἄλλον βεβαίως ἐκτὸς τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν δποῖον
ἐγέννησεν ἀθάνατος μήτηρ· κατ' αὐτὸν ὄμως τὸν χρόνον πρὸς
80 λύπτην σου ὁ πολεμικὸς νίδος τοῦ Ἀτρέως Μενέλαιος σταθεὶς πέ-
ριξ τοῦ Ηατρόκλου ἐφόνευσε τὸν ἀριστὸν ἐκ τῶν Τρώων, τὸν
νίδον τοῦ Πάνθου Εὔφορον, τὸν ἔπαυσε δ' ἀπὸ τὴν πολεμικήν
δύναμιν.»

Τοιουτορόπως εἰπὼν δὲ μὲν θεὸς μετέβη πάλιν ἀνὰ τὸν ἄγωνα τῶν ἀνδρῶν, τὸν Ἐκτορα δὲ ἐπύκνωσε φοβερὰ θλῖψις εἰς τὰς σκοτεινὰς του φρένας εὐθὺς δὲ ἔπειτα παρετήρησεν διλόγυρα ἀνὰ τὰς τάξεις καὶ πάραντα εἶδε τὸν μὲν Μενέλαον νάφαιρη τὰ ἔξακουστά διπλα, τὸν δὲ Ἐνφροσθον νῦ κῆται κατὰ γῆς ἔρησε δὲ τὸ αἷμα κατὰ τὴν πτυπημένην πληγὴν του ἐβάδισε δὲ διὰ μέσου τῶν προμάχων ὑπλισμένος μὲ στιλπνὸν χαλκόν, δεξέως κραυγάζων, δύμοις μὲ ἀσβεστον φλόγα τοῦ Ἡφαίστου οὐδὲ διέφυγε τὴν προσοσκήνην τοῦ νιοῦ τοῦ Ἀτρέως (Μενελάου) δεξέως φωνάζας ἀγανακτήσας δὲ εἴπεν εὐθὺς πρὸς τὴν μεγαλόπαρδον ψυχὴν του «ἄλλοιμονον ἔγώ· ἐὰν μὲν ἀφῆσω τὰ ὠραῖα διπλα καὶ τὸν Πάτροκλον, δὲ ποιος κεῖται νεκρός ἔνεκα τῆς ἴδικῆς μου τιμῆς, φοβοῦμαι μήπως θὰ ἀγανακτήσῃ ἐναντίον μου κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅποιος καὶ ἂν μὲ ίδῃ· ἐὰν δὲ μόνος εὐδισκόμενος μάχωμαι ἐναντίον τοῦ Ἐκτορος καὶ τῶν Τρώων φιλοτιμηθείς, φοβοῦμαι μήπως ἔνα ἐμὲ περικυλάσσωσι πολλοί· τοὺς Τρώας δὲ ἐδῶ δῆλους δόληγει δὲ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ· ἀλλὰ διά τί ἀρά γε ταῦτα ἡ ἀγαπητή μου ψυχὴ εἴπεν; δπόταν ἀνήρ θέλῃ νὰ πολεμῇ ἐναντίον τοῦ θεοῦ πρὸς ἄνδρα, δποιον καὶ ἂν προστατεύῃ θεός, ταχέως κατ' αὐτοῦ μέγα πάθημα κυλίεται· διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων θὰ κατηγορήσῃ, δποιος καὶ ἂν ίδῃ διτὶ ὑπεχώρησα εἰς τὸν Ἐκτορα, ἐπειδὴ πολεμεῖ ἐκ τῆς δυνάμεως θεοῦ· εἴθε δὲ κάπου νῦ πληροφορηθῶ τὴν φωνὴν τοῦ ἀνδρείου Αἴαντος· καὶ οἱ δύο τότε πάλιν ἔρχόμενοι δυνάμεθα νὰ ἔνθυμηθῶμεν τὴν μάχην καὶ ἐναντίον θεοῦ βεβαίως, ἐὰν κάπως ηθέλομεν σύρει τὸν νεκρὸν (τοῦ Πατρόκλου) χάριν τοῦ νιοῦ τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέως· τοῦτο δὲ θὰ ἥτο πρότιμότατον ἐκ τῶν κακῶν.»

Καθ’ ὃν χρόνον οὗτος ταῦτα ἐσκέπτετο εἰςτὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν του, κατ’ αὐτὸν τὸν χρόνον ἐπῆλθον αἱ τάξεις τῶν Τρώων προηγεῖτο δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δ Ἐκτωρ· δὲ Μενέλαος πρὸς τὰ δπίσω βεβαίως ὑπεχώρει καὶ ἀφινε τὸν νεκρόν, στρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δπίσω κατὰ τὴν ὑποχώρησιν ὡσὰν λέων ἔχων καλὸν γένειον, τὸν δποιον καὶ σκύλλοι καὶ ἄνδρες ἡθελον ἀποδιώκει ἀπὸ μάνδραν προβάτων μὲ δόρατα καὶ μὲ φωνήν· αὐτοῦ δὲ δὲ δινατὴ καρδία εἰς τὰς φρένας του παγώνει καὶ χωρὶς νὰ

85

90

95

100

105

110

θέλῃ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν μάνδραν· τοιουτοτρόπως ἀπὸ τοῦ Πατρόκλου ἀπεμακρύνετο δὲ ξανθὸς Μενέλαιος στραφεῖς δὲ πρὸς τὰ διπίσω ἔσταθη, διε τοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων, πάρατηρῶν δλόγυνα διὰ τὸν μέγαν Αἴαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος· ἐκεῖνον δὲ πολὺ συντόμως εἶδεν εἰς τὰ ἀριστερὰ δλῆς τῆς μάχης νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς συντρόφους καὶ νὰ τοὺς παρορμᾷ νὰ μάχωνται· διότι ὑπερβολικὴν φυγὴν ἐνέβαλεν εἰς αὐτὸν δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐκινήμη δὲ νὰ τρέξῃ καὶ εὐθὺς στεκόμενος πλησίον αὐτοῦ ἔλεγε λόγον· «Ἄλα, ἐδῶ, ἀγαπητέ, ὑπὲρ τοῦ φονεύθεντος Πατρόκλου ἡς σπεύσθιμεν, ἐν φέρωμεν αὐτὸν ἔστω καὶ γυμνὸν νεκρὸν εἰς τὸν Ἀχιλλέα· τὰ δπλα του δμως βεβαίως ἔχει δ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἔξηγειρε δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ πολεμικοῦ Αἴαντος ἐπροσώησε δὲ διὰ μέσου τῶν προμάχων καὶ συγχρόνως δὲ ξανθὸς Μενέλαιος δὲ μὲν Ἐκτωρ τὸν Πατρόκλον, ἀφοῦ ἀφῆρεσε τὰ ἔξακονστά του δπλα, ἔσυρε, διὰ νὰ κόψῃ ἀπὸ τοὺς ὄμοιος του τὴν κεφαλὴν μὲ σουβλερὸν χαλκόν, τὸν δὲ νεκρὸν τραβήξας διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὰς Τρῳϊκὰς σκυllaς δ δὲ Αἴας πλησίον ἔφθασε φέρων ἀσπίδα δσάν πύργον δ Ἐκτωρ δὲ ὑπερβάσει πρὸς τὰ διπίσω πορευόμενος εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων καὶ ἐπίδησεν ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· ἔδιδε δὲ αὐτὸς δὲ τὰ δραῖα δπλα (τοῦ Πατρόκλου) εἰς τοὺς Τρῳας νὰ τὰ φέρωσιν εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ εἰναι μεγάλη δόξα εἰς αὐτόν δὲ Αἴας δὲ πέριξ τοῦ νινθοῦ τοῦ Μενοιτίου καλύφας τὴν πλατεῖαν ἀσπίδα του ἔστέκετο καθὼς λέων πέριξ τῶν ἴδικῶν του τέκνων, τὸν δποιον τυχὸν ρέοντα τὰ τέκνα του ἥθελον συναντήσει ἐντὸς δάσους ἄνδρες κυνηγοί· ἐκεῖνος δὲ ὑπερηφανεύεται διὰ τὴν δύναμίν του καὶ δλόκηρον τὸ ἄνω τῶν δφρύων του δέρμα πρὸς τὰ κάτω σύρει καλύπτων τοὺς δφμαλμούς· τοιουτοτρόπως δὲ Αἴας εἶχε σταθῆ πέριξ τοῦ ἥρωος Πατρόκλου δ δὲ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δ πολεμικὸς Μενέλαιος ἔστέκετο μέγα πένθος εἰς τὰ στήθη του αὐξάνον.

140 Ο Γλαῦκος δὲ δὲ υἱὸς τοῦ Ιππολόχου, δὲ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων ἀνδρῶν, ἀγρίως παρατηρήσας τὸν Ἐκτορα ἐπέπληξεν αὐτὸν μὲ σκληρὸν λόγον· «Ἐκτορ, δραιότατε κατὰ τὴν μορφήν, ἔστε-

οεῖσο λοιπὸν πολὺ πολεμικῆς ἴκανότητος· βεβαίως εἰς μάτην σὲ κατέχει πολεμικὴ φήμη, ἐν ᾧ εἴσαι δειλός σκέπτου τόρα, πῶς θὰ σώσῃς τὴν πόλιν καὶ τὸ κατοικητήριόν σου, μόνος μὲ τοὺς στρατιώτας σου, οἵ δποιοι ἔχουσιν ἐκαταστατέοντα; Εἰ δὲ τῆς Τροίας διότι οὐδεὶς βεβαίως ἐκ τῶν Λυκίων θὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ μὲ τοὺς "Ἐλληνας, ἐπειδὴ, ὃς φαίνεται, οὐδεμίᾳ εὐγνωμοσύνῃ ἔτοι εἰς αὐτοὺς νὰ μάχωνται ἀκαταπαύστως πάντοτε ἐναντίον ἐχθρῶν ἀνδρῶν" πῶς σύ, ἀσπλαγχνε, ἥθελες σώσει κατώτερον ἀνδρα ἀνὰ τὸ πλῆθος, ἀφοῦ τὸν Σαρπηδόνα, συγχρόνως καὶ φίλον ἐξ φιλοξενίας καὶ σύντροφόν σου, ἀφῆκας νὰ γίνῃ σπάραγμα καὶ λάφυρον εἰς τοὺς "Ἐλληνας, διόποιος βεβαίως πολλὴ ὁφέλεια ὑπῆρξε, καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς σὲ τὸν ἴδιον, δτε ἔτοι ζωντανός τόρα ὅμως δὲν ἐτόλμησας ν' ἀπομακρύνῃς ἀπ' αὐτοῦ τοὺς σκύλλους· διὰ τοῦτο τόρα, ἐὰν θὰ πεισθῇ εἰς ἐμὲ κανεὶς ἐκ τῶν Λυκίων ἀνδρῶν, θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πατρίδα μας, εἰς δὲ τὴν Τροίαν θὰ φανερωθῇ φοβερὸς ὄλεθρος· διότι ἐὰν τόρα ἥθελεν ἐνυπάρχει εἰς τοὺς Τρῶας δύναμις μὲ πολὺ θάρρος καὶ ἀτρόμητος, δποία εἰσέρχεται εἰς τοὺς ἀνδρας, οἵ δποιοι ὑπὲρ πατρίδος θέτουσιν ἀγῶνα καὶ μάχην ἐναντίον ἐχθρῶν ἀνδρῶν, ταχέως ἥθελομεν σύρει τὸν Πάτροκλον μέσα εἰς τὴν Τροίαν· ἐὰν δὲ οὐτος ἥθελεν ἔλθει ἀποθαμμένος πρὸς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου καὶ ἥθελομεν τραβήξει αὐτὸν ἀπὸ τὴν μάχην, ταχέως οἵ "Ἐλληνες ἥθελον δώσει ὡς λύτρα τὰ ὀραῖα ὅπλα τοῦ Σαρπηδόνος καὶ τὸν ἴδιον (Σαρπηδόνα) ἥθελομεν φέρει μέσα εἰς τὴν Τροίαν, διότι τοιούτου ἀνδρὸς σύντροφος ἔχει φονευθῆ, διόποιος εἶναι πολὺ ἀνδρείοτατος πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἐλλήνων καὶ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ πολεμοῦσιν ἐκ τοῦ πλησίου ἀλλὰ σὺ δὰ δὲν ἐτόλμησας νὰ σταθῆς ἀντιμέτωπος τοῦ μεγαλοκάρδου Αἴαντος, ἵδων αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ἐν τῇ πολεμικῇ κραυγῇ τῶν ἐχθρῶν, οὐδὲ νὰ πολεμήσῃς κατ' εὐθεῖαν κατ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἶναι ἀνώτερος σοῦ."»

Ηρὸς αὐτὸν δὲ ἀγρίως παρατηρήσας εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν "Εκτῷ· «Γλαῦκε, διὰ τί ἀρά γε σύ, ἐν ᾧ εἴσαι τοιοῦτος, ὅμιλησας ἀλαζονικῶς; ὃ ἀλλοίμονον, βεβαίως ἔλεγον δτι σὺ κατὰ τὰς σκέψεις εἶσαι ἀνώτερος τῶν ἀλλων ἐκείνων, ὅσοι

κατοικοῦσι τὴν εὔφορον Λυκίαν τόρα δὲ πολὺ περιεφρόνησα
 τὰς σκέψεις σου μὲν ἔκεινο, τὸ δποῖον εἰπες, ὁ δποῖος ισχυρίζεται
 175 σαι ὅτι δὲν ὑπέμεινα τὸν πελώριον Αἴαντα· οὐδόλως βεβαίως
 ἀνατριχιάζω τὴν μάχην οὐδὲ τὸν κρότον τῶν ἵππων· ἀλλὰ πάντοτε ἡ σκέψης τοῦ ἀσπιδοφόρου Λιὸς εἶναι ἀνωτέρα, ὁ δποῖος
 180 καὶ τὸν γενναῖον ἄνδρα ἐκφοβίζει καὶ ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτὸν τὴν
 νίκην εὐκόλως, ἀλλοτε δὲ δὲν ἴδιος παρορμᾶ αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ
 ἀλλὰ ἔλα ἔδω, ἀγαπητέ, στέκε πλησίον μου καὶ ἵδε τὸ ἔργον μου,
 185 ἐὰν ἦ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν θὰ εἴμαι δειλός, καθὼς λέγεις, ἦ καὶ
 κάποιον ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἀν καὶ ἔχῃ δὰ μεγάλην δομὴν ἀν-
 δρείας, θὰ σταματήσω νὰ μᾶς ἀποκορύνῃ χάριν τοῦ φονευθέντος
 Πατρόκλου.»

Τοιουτοδόπως εἰπὼν παρόμησε τοὺς Τρῶας μεγάλως φω-
 νάξας. «Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἐκ τοῦ πλησίον μαχη-
 190 ταί, νὰ ἥσθε ἄνδρες, ἀγαπητοί, καὶ ἐνθυμιάμηθε τὴν πολεμικήν
 σας δύναμιν, ἔως ὅτου ἐγὼ νὰ ἐνδυνθῶ τὰ ὕδατα ὅπλα τοῦ ἀμέμ-
 πτου Ἀχιλλέως, τὰ δποῖα ἐλαφυρογάγησα φονεύσας τὸν ισχυ-
 ρὸν Πάτροκλον.»

Τοιουτόδόπως εἰπὼν εὐθὺς ἀνεχώρησεν ὁ σείων τὴν περικεφα-
 λαίαν. Ἐπτῷο ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου, τρέζων δὲ συγήντα
 τοὺς συντρόφους του πολὺ ταχέως, ἀκολουθήσας αὐτὸὺς μὲ τοὺς
 195 ταχεῖς πόδας του, οὐχὶ ἀκόμη μακράν, οἱ δποῖοι ἐφερον πρὸς
 τὴν πόλιν τὰ ὄνομαστὰ ὅπλα τοῦ νίοῦ τοῦ Ηηλέως· σταθεὶς δὲ
 μακρὰν τῆς πολυδακρύου μάχης ἀντήλλασε τὰ ὅπλα πράγματι τὰ
 μὲν ἰδικά του αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς φιλοπολέμους Τρῶας γὰ τὰ
 200 φέρωσιν εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν, αὐτὸς δὲ ἐνεδύνθη τὰ ἀθάνατα
 ὅπλα τοῦ νίοῦ τοῦ Ηηλέως Ἀχιλλέως, τὰ δποῖα οἱ οὐρανίοι θεοί
 οἱ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀγαπητὸν του πατέρα· ἔκεινος δὲ γηράσας,
 φῶς ἦτο ἐπόμενον, τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ἰδικόν του παῖδα· ἀλλὰ δὲν
 νίος του (Ἀχιλλεὺς) δὲν ἐγήρασε μὲ τὰ ὅπλα τοῦ πατέρος του.

Αὐτὸν ὅμως καθὼς δὰ εἶδε μαλαρόθεν ὁ τὰς νεφέλας σινα-
 θροίζων Ζεὺς νὰ ὀπλίζηται μὲ τὰ ὅπλα τοῦ θείου νίοῦ τοῦ Ηη-
 205 λέως, κινήσας εὐθὺς τὴν κεφαλὴν εἰπε πρὸς τὴν ἰδικήν του ψυ-
 χὴν (=καθ' ἔαυτόν). «Ἄλλιε, οὐδόλως εἰς τὴν ψυχὴν σου ὑπάρ-
 χει ὁ θάνατος, ὁ δποῖος δὰ θὰ ἔλθῃ πλησίον εἰς σέ, σὸν ὅμως

ζενδύεσαι τὰ ἀθάνατα ὅπλα ἀνδρὸς ἀριστέως, τὸν δποῖον τρέμουσι καὶ ἄλλοι. τούτου λοιπὸν τὸν σύντροφον ἐφόνευσας τὸν γλυκὺν καὶ ἴσχυρόν, τὰ δὲ ὅπλα του ἔλαφες ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπὸ τοὺς ὄμους του οὐχὶ κανονικῶς· ἀλλ᾽ εἰς σὲ βεβαίως τόρα μεγάλην νίκην θὰ δώσω ὡς πληρωμὴν δι᾽ ἐκεῖνα, δτι δηλ. δὲν θά σε ὑποδεχθῇ ἢ Ἀνδρομάχῃ ἐπιστρέψαντα ἐκ τῆς μάχης μὲ τὰ ξεικουστὰ ὅπλα τοῦ νίον τοῦ Πηλέως.»

205

Εἶπεν αὐτὰ καὶ μὲ τὰς κυανᾶς ὁφρῦς του κατένευσεν ὁ νίος τοῦ Κρόνου, προσήρμοσε δὲ τὰ ὅπλα εἰς τὸ σῶμά του, εἰσῆλθε δ' εἰς αὐτὸν φοβερὰ πολεμικὴ δύναμις καὶ εὐθὺς ἐγεμίσθησαν ἐντός του τὰ μέλη του ἀπὸ πολεμικὴν δομὴν καὶ δύναμιν· μετέβη δὲ πρὸς τοὺς δοξασμένους συντρόφους του εὐθὺς μεγάλως κραυγάζων, ἐφαίνετο δ' εἰς ὅλους αὐτοὺς λάμπων ἀπὸ τὰ ὅπλα τοῦ μεγαλοφύχου νίον τοῦ Πηλέως· περιτρέχων δὲ παρόρμα ἔκαστον μὲ λόγους, καὶ τὸν Μέσθλην καὶ τὸν Γλαῦκον καὶ τὸν Μέδοντα καὶ τὸν Θεοδύλοχον καὶ τὸν Ἀστεροπαῖον καὶ τὸν Δεισίνιορα καὶ τὸν οἰωνοσκόπον Ἐννομον· αὐτοὺς λοιπὸν ἐκεῖνος βεβαίως παρορμῶν ἔλεγε πτερωτὸς λόγους· «ἄκούσατε ἀπειρά-
ριθμοι φυλαὶ τῶν πέριξ κατοικούντων συμμάχων· διότι ἐγὼ δὲν συνήθοισα ἐδῶ ἔκαστον ἀπὸ τὰς ἴδιας σας πόλεις ζητῶν πληθὺν ἀνδρῶν ἢ ἔχων ἀνάγκην αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ σώζητε προθύμως πρὸς εὐχαριστησίν μου ἀπὸ τοὺς φιλοπολέμους Ἐλληνας τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρὰ τέκνα τῶν Τρώων· ταῦτα σκεπτόμενος καταβασανίζω μὲ δῶρα καὶ μὲ τροφὴν τοὺς λαούς μου καὶ προσπάθω ν' αὐξήσω τὴν ἴδιακήν σας ἔκάστου προθυμίαν· διὰ τοῦτο τόρα ἔκαστος κατ' εὐθεῖαν ἐστοραμμένος πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἢ ἂς ζαθῆ ἢ ἂς σωθῆ· διότι αὕτη εἰναι ἡ ἐπικρινωνία τοῦ πολέμου· δποιος δῆμος τὸν Πάτροκλον, ἀν καὶ ἐν τούτοις ἔγη ἀποθάνει, ἥθελε σύρει εἰς τοὺς ἵπποδαμαστὰς Τρώας, ὑποχωρήσῃ δ' εἰς αὐτὸν δὲ Αἴας, θὰ μοιράσω εἰς αὐτὸν τὸ ἥμισυ ἐκ τῶν λαφύρων, τὸ δ' ἄλλο ἥμισυ θὰ ἔχω ἐγὼ δὲ οὖτος· ἡ δὲ δόξα εἰς αὐτὸν θὰ εἰναι, ὅση βεβαίως εἰς ἐμέ.»

210

215

220

225

230

Τοιουτορότως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ βαρεῖς ἐπιπεσόντες ἐβάδισαν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς Ἐλληνας, σηκώσαντες τὰ δόρατα· πολὺ δ' ἥπτιζεν ἡ ψυχή των νὰ τραβῶσι τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὸν νίον τοῦ

235
·Ομήρου Ιλιάς

26

Τελαμῶνος Αἴαντα· οἱ ἀνόητοι, βεβαίως ἀπὸ πολλοὺς ἐπάνω εἰς
αὐτὸν τὴν ζωὴν ἀφίγεσε (δὲ Αἴας)· καὶ τότε εὐθὺς δὲ Αἴας εἶπε
πρὸς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαιον· «Ὥ ἀγαπητέ, ὃ εὐγενικὲ Με-
νέλαιε, δὲν ἔλπιζω πλέον ὅτι ἡμεῖς οἱ δύο οἱ ἴδιοι τοῦλάχιστον θὰ
240 ἐπιστρέψουμεν ἐκ τοῦ πολέμου· οὐδόλως φοβοῦμαι τόσον πολὺ^ν
διὰ τὸν Πάτροκλον, δὲ διότος ἵσως δύναται νὰ χορτάσῃ τοὺς
σκύλλους καὶ τὰ δόγεα τῶν Τούρων, ὅσον φοβοῦμαι πολὺ διὰ
τὴν ἴδικήν μου κεφαλήν, μῆπως πάθη τίποτε, καὶ διὰ τὴν ἴδικήν
σου, διότι τὸ νέφος τοῦ πολέμου περικαλύπτει τὰ πάντα, δὲ Ε-
κτώρ, εἰς ἡμᾶς δὲ πάλιν ἀναφαίνεται φοβερὸς δλεθρος· ἀλλὰ πή-
γαινε προσκάλει τοὺς ἀριστεῖς τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν κανεὶς ἀκούσῃ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν δὲ μεγαλόφωνος Με-
νέλαιος, ἐφώναξε δὲ διαπεραστικὰ εἰς τὸν Ἑληνας ἀκούμενος
ὑπ’ αὐτῶν· «Ὥ ἀγαπητοί, ἡγέται ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι
δὰ πλησίον τῶν υἱῶν τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου
250 πίνουσι τὰ δημόσια πράγματα καὶ βασιλεύουσιν ἔκαστος εἰς τοὺς
λαοὺς των, ἐκ μέρους δὲ τοῦ Διὸς ἀκολουθεῖ αὐτοὺς τιμὴ καὶ
δόξα· εἶγαι θλιβερὸν δὲ εἰς ἐμὲ νάπερισκοπῷ εἰς ἔνα ἔκαστον ἐκ
τῶν ἀρχηγῶν· διότι τόση φιλονικία πολέμου ἔχει ἀνάφει· ἀλλ’ δὲ
255 ἴδιος ἔκαστος ἂς ἔχονται καὶ ἂς ἀγανακτῇ εἰς τὴν ψυχήν του νὰ
γίνη δὲ Πάτροκλος γλύκυσμα εἰς τὰς Τρωϊκὰς σκύλλας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐθὺς δὲ ἥκουσεν δὲ ταχὺς υἱὸς τοῦ
Οὐλέως Αἴας, πρῶτος δὲ ἔφθασεν ἀντιμέτωπος τρέχων ἀνὰ τὴν
μάχην· κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἔφθασεν δὲ Ίδομενεὺς καὶ δὲ μάκολουθος
τοῦ Ίδομενέως Μηριόνης δὲ ίσοβαρῆς μὲ τὸν ἀνδροφόρον Ἀρη.
260 τῶν δὲ ἄλλων ποιος μὲ τὰς ἴδικάς του φρένας ἥθελεν εἶπε τὰ
δύναματα, δοι δὰ κατόπιν ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔξηγειλαν τὴν μάχην;

Οἱ Τοῦρες δὲ ἐπροχώρησαν συσσωματωμένοι, προηγεῖτο δὲ δὲ
Ἐκτώρ· καθὼς δὲ ὅτε κατὰ τὰς ἐκβολὰς θείου (ἐκ τοῦ Διὸς κα-
ταρρέοντος) ποταμοῦ βρυχάται πρός τὸν ροῦν του (τοῦ ποταμοῦ)
265 μεγά κῦμα, ἐκπατέρωθεν δὲ αἱ ἀκραι τῆς παραλίας βουνῆσουσιν,
ὅταν ἐκβράζεται ἡ θάλασσα πρὸς τὰ ἔξω, μὲ τόσην ἀκριβῶς
κραυγὴν οἱ Τοῦρες ἐπροχώρουν· οἱ δὲ Ἑλληνες ἐστέκοντο πέριξ
τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου, ἀφοῦ ἐφράχθησαν μὲ χαλκᾶς ἀσπίδας,
μίαν προθυμίαν ἔχοντες· εὐθὺς δὲ πέριξ εἰς τὰς λαμπρὰς περικε-

φαλαίας αὐτῶν πολλὴν διμύχλην δὲ υἱὸς τοῦ Κρόνου (Ζεὺς) ἔχυσε,
διότι οὐδὲ τὸν υἱὸν τοῦ Μενοιτίου βεβιάως ἐμίσει πρότερον, ἐφ'
ὅσον ἦτο ζωτανὸς ἀκόλουθος τοῦ ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ· ἐμίσησε
λοιπὸν (δὲν ἥθέλησε) τὸ νῦ γίνη αὐτὸς εὔρημα εἰς τὰς τρωϊκὰς
σκύλλας τῶν ἔχθρων· δι' αὐτὸν καὶ διήγειρε τοὺς συντρόφους του
νῦ τὸν ὑπερασπίσωσιν.

270

"Ωθησαν δὲ πρότεροι οἱ Τρῶες τοὺς ωραιοφθάλμους (=ἔχον-
τας τὸ κοῖλον τῶν διφθαλίων τοξοειδες) "Ελληνας· ἀφῆσαντες δὲ
τὸν νεκρὸν ἔψυχον ἐκ φόβου καὶ ὄνδρεντα ἐξ αὐτῶν οἱ μεγαλόψυχοι
Τρῶες ἐφόνευσαν μὲ τὰ δόρατα, ἀν καὶ τὸ ἐπεθύμουν, ἀλλ' ἔσυ-
ρον τὸν νεκρόν· ἐπ' ὀλίγον διμος κρόνον ἐμελλον γὰρ εἶναι μακρὰν
αὐτοῦ οἱ "Ελληνες· διότι πολὺ ταχέως ἔστρεψεν αὐτοὺς δὲ Αἴας,
οἱ δοποῖος ὑπέροτερος μὲν κατὰ τὴν μορφήν, ὑπέροτερος δὲ κατὰ τὰ
ἔργα απὸ τοὺς ἄλλους "Ελληνας ὑστερον ἀπὸ τὸν ἀμεμπτὸν υἱὸν
τοῦ Πηλέως εἰλέ γίνει· ὕδημησε δὲ κατ' εὐθεῖαν διὰ μέσου τῶν
προμάχων διμοιος κατὰ τὴν δύναμιν μὲ ἄγριον κάπρον (ἄγριοχοι-
ον), οἱ δοποῖος εἰς τὰ δοῃ σκύλλους καὶ ἀνθηροὺς νεανίας εὐκό-
λως διασκορπίζει στραφεὶς διὰ μέσου χαραδρῶν· τοιουτοτρόπως
οἱ υἱὸς τοῦ θαυμαστοῦ Τελαμῶνος δὲ λαμπρὸς Αἴας εὐκόλως ἐ-
πελθὼν διεσκόρπισε τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, οἱ δοποῖοι εἰλόν
προχωρήσει πέριξ τοῦ Πατρόκλου, ἐσκέπτοντο δὲ κατ' ἔξοχὴν νῦ
τὸν σύρωσι πρὸς τὴν ἴδικήν των πόλιν καὶ νῦ λέβωσι δόξαν·
ἄληθῶς αὐτὸν δὲ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πελασγοῦ Λήθου Ιππόθονος
ἔσυρεν ἀπὸ τοῦ ποδὸς ἀνὰ τὴν ἰσχυρὰν μάκην, ἀφοῦ τὸν ἔδεσε
μὲ λωρίον πλησίον τοῦ ἀστραγάλου περὶ τοὺς τένοντας, θέλων
νῦ εὐχαιριστήσῃ τὸν "Εκτορα καὶ τοὺς Τρῶας· ταχέως διμος εἰς
αὐτὸν ἥλθε κακόν, τὸ δοποῖον οὐδεὶς ἀπεμάκρυνεν ἀπ' αὐτοῦ,
ἀν καὶ τὸ ἐπεθύμουν· αὐτὸν λοιπὸν δὲ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, ἐφορ-
μήσας διὰ μέσου τοῦ πλήθονος, ἐκτύπησεν ἀπὸ πλησίον διὰ μέσου
τῆς ἔχούσης καλκᾶ ἔλασματα περικεφαλαίας· ἐσχίσθη δὲ ἡ μὲ λο-
φίον ἀπὸ δασείας τρίχας οὐρᾶς ἵππου περικεφαλαία πέριξ τῆς
αἰχμῆς τοῦ δόρατος, κτυπηθεῖσα καὶ μὲ μέγα ξίφος καὶ μὲ
ὅμιλαέαν χειρα, δὲ δὲ ἐγκέφαλος αίματωμένος ἀνεπήδησεν ἐκ
τῆς πληγῆς πλησίον τοῦ σωλῆνος τοῦ δόρατος (εἰς τὸν ἔποιον
ἐμπήγγυνται ἡ μεταλλίνη αἰχμή)· αὐτοῦ δὲ ἐκεῖ ἐλύθη ἡ δύ-

275

280

285

290

295

ναμις καὶ εὐθὺς ἐκ τῶν χειρῶν του ἔρριψε χαμαὶ τὸν πόδα
 300 τοῦ μεγαλοκάρδου Πατρόκλου νὰ κῆται· ἐκεῖνος δὲ πλησίον αὐτοῦ ἔπεσε πρηνῆς ἐπάνω εἰς τὸν νεκρόν, μακρὰν ἀπὸ τῆς εὐφόρου Λαρίσης (πόλεως μικρασιατικῆς παρὰ τὴν Κύμην), καὶ δὲν ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα (=ἀμοιβὴν διὰ τὴν ἀνατροφὴν) εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς γονεῖς του, διλιγοχρόνιος δὲ ἡ ζωὴ του ἔγινεν, ἐπειδὴ ἐδαμάσθη ἀπὸ τὸ δόρυ τοῦ μεγαλοφύχου Αἴαντος· ὁ “Ἐκτωρ δὲ πάλιν ἔξηκόντισεν ἐναντίον τοῦ Αἴαντος μὲ τὸ λαμπρὸν του δόρυ· ἀλλ’ ἐκεῖνος μὲν ἀντικὼν παρατηρήσας ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ παρ’ ὅλιγον ἀλλ’ ὁ “Ἐκτωρ τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοφύχου Ἰφίτου Σχεδίον, τὸν ἔξοχος ἄριστον ἐκ τῶν Φωκέων, ὁ δποῖος ἐντὸς τοῦ ἐνδόξου Πανοπέως (πόλεως Φωκικῆς) οἰκίαν κατέκει βασιλεύων ἐπὶ πολλῶν ἀνδρῶν, ἐκεῖνον ἐκτύπησεν ὑποκάτω τοῦ
 305 μέσου τῆς κλειδός· πέρα πέρα δὲ τὸ ἄκρον τῆς χαλκῆς αἰχμῆς ἐπέριασε πλησίον τοῦ ἄκρου τοῦ ὄμου· ἔκαμε δὲ κρότον πεσὸν καὶ ἐβρόντησαν τὰ ὅπλα ἐπάνω του· ὁ Αἴας δὲ πάλιν τὸν πολεμικὸν Φόρκυνα, υἱὸν τοῦ Φαίνοπος, βαδίσαντα πέριξ τοῦ Ἰπποθόου ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας καὶ διέρρηξε τὸ ἔλασμα τοῦ
 310 θώρακος καὶ ὁ χαλκὸς ἐβγαλεν ἔξω τὰ ἔντερα· ἐκεῖνος δὲ πεσὼν ἐπτὸς τῆς κόνεως ἔλαβε τὴν γῆν μὲ τὸ κοῖλον τῆς χειρός του· ὑπεχώρησαν δὲ καὶ οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ λαμπρός “Ἐκτωρ· οἱ δ’ Ἐλληνες μεγάλως ἐφώναζον καὶ ἔσυραν τοὺς νεκροὺς καὶ τὸν Φόρκυν καὶ τὸν Ἰππόθοον, καὶ ἔλυν τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὄμους των.

Τότε λοιπὸν πάλιν οἱ Τοδες δαμασθέντες ὑπὸ τῶν πολεμικῶν Ελλήνων διὰ τὰς ἀνανδρίας των ἥθελον ἀναβῆ ἐπάνω εἰς τὴν
 320 Τροίαν, οἱ δ’ Ἐλληνες ἥθελον λάβει δόξαν διὰ τῆς ίσχύος καὶ τῆς δυνάμεως των καὶ πέραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διός· ἀλλ’ ὁ Ἰδιος Ἀπόλλων παρῷδη τὸν Αἰνείαν δμοιάζων κατὰ τὸ σῶμα μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ἡπύτου κήρυκα Περίφαντα, ὁ δποῖος πλησίον τοῦ γέροντος πατρός του (τοῦ Ἀγγίσουν) κηρύττων ἐγήρασκεν ἔχων
 325 εἰς τὰς φρένας του εὐνοϊκὰς σκέψεις δι’ αὐτὸν (τὸν Ἀγγίσην, πατέρα τοῦ Αἰνείου) πρὸς αὐτὸν (τὸν Περίφαντα) δμοιωθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὸν (τὸν Αἰνείαν) ὁ υἱὸς τοῦ Διός Ἀπόλλων· «Αἰνεία, πῶς καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ ἥθέλετε σώσει τὴν ὑψηλὴν Τροίαν; διότι βεβαίως ἐγὼ εἶδον ἄλλους ἀνδρας, οἱ

ὅποιοι είχον πεποίθησιν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν τῶν καὶ εἰς τὸ
ἰδικόν των πλῆθος, ἄν καὶ είχον λαὸν πολὺ μικρὸν κατὰ τὸν ἀ-
ριθμόν· δι' ἡμᾶς δὲ ὁ μὲν Ζεὺς θέλει τὴν νίκην περισσότερον
παρὰ διὰ τοὺς Ἑλληνας· ἀλλὰ σεῖς οἱ ἔδιοι τρέπεθε εἰς ἀνέκ-
φραστον φυγὴν καὶ δὲν μάχεσθε.»

330

Τοιουτορόπως εἶπεν, ὁ δὲ Αἰνείας τὸν κατὰ βούλησιν τοξεύ-
οντα Ἀπόλλωνα ἀνεγγνώσιεν ἵδιον ἀντιμετώπως καὶ μεγάλως
φωνάξας εἶπε πρὸς τὸν Ἐκτορα· «Ἐκτορεὶς οὐδὲν τόσα εἶναι αὐτὴν
φογοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, ἐντροπὴ μὲν τόσα εἶναι αὐτὴν
ἔδω βεβαίως, δαμασθέντες διὰ τὰς ἀνανδρίας μας ὑπὸ τῶν πο-
λεμικῶν Ἑλλήνων νῦν ἀναβῶμεν εἰς τὴν Τροίαν· ἀλλὰ κάποιος
βεβαίως ἐκ τῶν θεῶν, σταθεὶς πλησίον εἰς ἐμέ, εἶπεν ὅτι ὁ Ζεύς,
ὅν πέροτας κυβερνήτης, εἶναι βοηθὸς τῆς μάχης ἡμῶν· διὰ
τοῦτο λοιπὸν ἂς βαδίζωμεν κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων
καὶ εἴθε δὰ νὰ μὴ πλησιάσωσιν ἐκεῖνοι ἥσυχοι τὸν φονευθέντα
Πάτροκλον εἰς τὰ πλοῖα.»

335

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ εὐθὺς ἐκπηδήσας ἐστάθη πολὺ πρὸ-
τῶν προμάχων· οἱ δὲ Τρώες ἐστράφησαν καὶ ἐστάθησαν ἀντιμέ-
τωποι τῶν Ἑλλήνων· τότε πάλιν ὁ Αἰνείας ἐπλήγωσε μὲν δόρυ τὸν
Λεώκριτον, υἱὸν τοῦ Ἀρίστβαντος, τὸν γενναῖον σύντροφον τοῦ
Λυκομήδους· αὐτὸν δὲ πεσόντα εὐσπλαγχνίσθη ὁ πολεμικὸς Λυ-
κομήδης, προχωρῶν δὲ ἐστάθη πολὺ πλησίον καὶ ἔξηκόντισε μὲ
λαμπρὸν δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν υἱὸν τοῦ Ἰππάσου Ἀπισάνου
βασιλέα λαῶν εἰς τὸ ἥπαρ ὑποκάτω τοῦ διαφράγματος, παρευ-
θὺς δὲ παρέλυσε τὰ γόνατά του, ὁ δόποιος (^{τοῦ} Απισάνου), ὡς γνω-
στόν, εἶχεν ἔλθει ἐκ τῆς εὐφόρου Παιονίας καὶ μετὰ τὸν Ἀστε-
ροπαῖον ἡρίστευεν εἰς τὴν μάχην· τοῦτον δὲ πεσόντα εὐσπλαγ-
χνίσθη ὁ πολεμικὸς Ἀστεροπαῖος, ὄδημος δὲ καὶ αὐτὸς κατ' εὐ-
θεῖαν πρόθυμος νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' οὐδόλως
πλέον ἥδυνατο (νὰ πολεμῇ)· διότι πρὸς ὅλα τὰ μέρη είχον προ-
φυλαχθῆ ἴσταμενοι πέροις τοῦ Πατρόκλου καὶ ἐμπρός των εἴκον
τὰ δύοτα των· διότι ὁ Αἴας διέτρεχεν εἰς ὅλους παραπολὺ προ-
τρέπων αὐτούς· οὕτε προέτρεπε κανένα νὰ ὑποχωρῇ πρὸς τὰ
δύπιστα ἐκ τοῦ νεκροῦ οὔτε (προέτρεπε κανένα) νὰ μάχηται ἐμπρο-
θεν τῶν Ἑλλήνων ἔξοχως ἀπὸ τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ (προέτρεπε)

340

345

350

355

360 πολὺ πέριξ αὐτοῦ νὰ βαίνωσι καὶ ἐκ τοῦ πλησίον νὰ μάζωνται τοιουτοδόπως ὁ πελώριος Αἴας διέτατεν, ἀπὸ τὸ αἷμα δὲ τὸ κόκκινον ἡ γῆ ἐβρέχετο, πυκνοὶ δὲ πλησίον ἀλλήλων ἔπιπτον μαζὶ οἱ νεκροὶ τῶν Τούρων καὶ τῶν ὑπερδυνάμων συμμάχων καὶ τῶν Ἐλλήνων· διότι οὐδὲ ἀντοί βεβαίως (οἱ Ἐλληνες) ἐμάχοντο χωρὶς αἷμα, ἀλλὰ πολὺ διλγώτεροι ἐφονεύοντο· διότι ἐνεθυμοῦντο πάντοτε ν' ἀποκρούωσιν ὁ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου τὸν φοβερὸν δίλεθρον ἀνὰ τὸ πλῆθος·

Τοιουτοδόπως ἐκεῖνοι μὲν ἐπολέμουν ὥσπερ πῦρ οὐδὲ θάλεγές ποτε ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι σῶος (ὑπῆρχεν) οὔτε ἡ σελήνη· διότι κατείχοντο ὑπὸ διάγλης εἰς ὅσον διάστημα μάχης ἵσταντο οἱ ἀριστοὶ πέριξ τοῦ φονευμένου υἱοῦ τοῦ Μενούτιου· οἱ δὲ ἄλλοι Τούρες καὶ καλὰς περικνημίδας ἔχοντες Ἐλληνες μὲν ἡσυχίαν ἐπολέμουν ὑποκάτω καθαροῦ φωτός, εἰχε δὲ ἐξαπλωθῆ ὀξεῖα λάμψις ἥλιον καὶ νέφος δὲν ἐφαίνετο καθ' ὅλην τὴν γῆν οὐδὲ εἰς τὰ δόῃ· κατὰ διαλεύμματα δὲ ἐμάχοντο ἀποφεύγοντες μεταξύ των τὰ παρέχοντα στεναγμοὺς βέλη πολὺ ἀπέχοντες ἀπ' ἄλλήλων· οἱ ἐν τῷ μέσῳ δύμως (οἱ περὶ τὸν Πάτροκλον) ἐπάθαινον θλύψεις ἀπὸ διάγλην καὶ πόλεμον, ἐβασανίζοντο δὲ ἀπὸ τὸν ἀσπλαγχνὸν χαλκὸν ὃσοι ἦσαν ἀριστοὶ δύο δὲ ἄνδρες δὲν εἶχον ἀκόμη πληροφορηθῆ ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀμεμπτος Πάτροκλος, ἄνδρες ἔνδοξοι, ὁ Θρασυμήδης καὶ ὁ Ἀντίλοχος, ἀλλ' ἐνόμιζον (ἔλεγον) ὅτι ἀκόμη ζωντανὸς ἐμάχετο πρὸς τοὺς Τούρας ἐντὸς τῆς πρώτης σειρᾶς τοῦ πλήθους· ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο προλαμβάνοντες τὸν θάνατον καὶ τὴν φυγὴν τῶν συντρόφων των μακρὰν ἐμάχοντο, διότι τοιουτοδόπως παρήγγελλεν ὁ Νέστωρ παρορμῶν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον ἀπὸ τῶν μελανοχρόων πλοίων.

385 Εἰς δὲ τοὺς περὶ τὸν Πάτροκλον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἶχε σηκωθῆ μεγάλῃ φιλονικίᾳ πολέμου γεμάτου θλύψεων· μὲν κούροισιν δὲ καὶ μὲν ἰδοῦτα ἀκαταπαύστως πάντοτε καὶ τὰ γόνατα καὶ αἱ κνήμαι καὶ οἱ πόδες ἐκάστου ὑποκάτωθεν καὶ αἱ χεῖρες καὶ οἱ ὄφθαλμοὶ ἐκινοῦντο, ὅτε ἐμάχοντο πέριξ τοῦ ἄνδρεού ἀκολούθου τοῦ ταχύποδος ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ· καθὼς δὲ τον ἀνὴρ δέομα μεγάλου ταύρου βοὸς δώσῃ εἰς ἀνθρώπους νὰ τὸ τεντώνωσι, γεμάτον ἀπὸ ἀλοιφὴν (λίπος), ἐκεῖνοι δὲ δεχθέντες

εὐθὺς αὐτὸς καὶ σταθέντες κατ' ἀποστάσεις τὸ τεντώνουσι κυκλοτερῶς, ταχέως δὲ φεύγει ἡ ὑγρασία καὶ εἰσδύει ἐντὸς τὸ λίπος του, διότι πολλοὶ τὸ τραβῶσι, τεντώνεται δὲ ὀλόκληρον πέρα πέρα, τοιουτοδόπως δὰ ἐκεῖνοι ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐντὸς ὀλίγου χώρου ἔσυρον τὸν νεκρὸν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη πολὺ δὲ ἥλπισεν ἡ ψυχὴ τῶν οἵ μὲν Τρῶες νὰ τὸν σύρωσι πρὸς τὴν Τροίαν, οἱ δὲ Ἐλληνες πρὸς τὰ κοῦλα πλοῖα πέριξ δ' αὐτοῦ εἶχε σηκωμῆ ἄγριος ἀγών· οὐδὲ δὲ κινῶν τὸν λαοὺς εἰς μάχην Ἀονες οὐδὲ δὲ Ἀθηνᾶς ἴδοῦσα βεβαίως τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἥθελε τὸν καταφρονήσει, οὐδὲ ἐὰν μεγάλη δογὴ ἥθελε καταλάβει αὐτήν.

395

Τοιοῦτον κακὸν κοπιώδη ἀγῶνα καὶ ἀνδρῶν καὶ ἀρμάτων ἔξηπλωσεν δὲ Ζεὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐπάνω εἰς τὸν Πάτροκλον· οὐδὲ δὲ γνώριζεν ἀκόμη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς ὅτι δὲ Πάτροκλος εἶχε φονευθῆ· διότι, ὡς γνωστόν, ἐμάχοντο μακρὰν τῶν ταχυπλόων πλοίων ὑποκάτω τοῦ τείχους τῶν Τρώων· τοῦτο δικαῖος οὐδέποτε ἐφαντάζετο εἰς τὴν ψυχὴν του διτεῖχεν ἀποθάνει, ἀλλ' ὅτι ἀφοῦ πλησιάσῃ εἰς τὰς πύλας, ζωντανὸς δοπίσω θὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπειδὴ τὸ ἔξης καθ' ὀλοκληρίαν δὲν ἥλπιζεν, ὅτι δηλ. θὰ ἐκπορθήσῃ τὴν πόλιν χωρὶς αὐτὸν οὐδὲ μαζὶ μὲ αὐτὸν· διότι πολλάκις ἐπληροφορεῖτο τοῦτο βεβαίως ἀκούνων αὐτὸς χωριστὰ πασχά τῆς μητρός του, ἡ δοπία ἀνήγγελλεν εἰς αὐτὸν τὴν σκέψιν τοῦ μεγάλου Διός· τότε λοιπὸν οὐδόλως εἶπεν εἰς αὐτὸν ἡ μῆτηρ τὸ τόσον μέγα κακόν, δοσον ἔγινε δὲ αὐτὸν, ὅτι δηλ. ἔχαθη δὲ πολὺ ἀγαπητότατος εἰς αὐτὸν σύντροφος.

400

Ἐκεῖνοι δὲ πάντοτε κρατοῦντες μυτερὰ δόρατα ἀδιακόπως συνεπιέζοντο καὶ ἐφόνευον οἱ μὲν τοὺς δέ, ὡς ἔξης δὲ ἔλεγε κάποιος ἐκ τῶν χαλκοθωρακῶν Ἐλλήνων· «ὦ ἀγαπητοί, οὐδόλως εἶναι ἔνδοξον δὲ ἡμᾶς νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ κοῦλα πλοῖα, ἀλλ' ἐδῶ εἴθε ν' ἀνοικθῆ δι' ὅλους μας ἡ μαύρη γῆ· τοῦτο εἰς ἡμᾶς εὐθὺς θὰ ἦτο πολὺ ὁφελιμώτερον, ἐν δὲ περιπτώσει θὰ ἀφήσωμεν εἰς τοὺς ἵπποδαμαστὰς Τρῶας νὰ σύρωσι τοῦτον πρὸς τὴν ἴδιαν τῶν πόλιν καὶ νὰ λάβωσι δόξαν».

405

Ως ἔξης δὲ πάλιν ἔλεγε κάποιος ἐκ τῶν μεγαλοψύχων Τρώων· «ὦ ἀγαπητοί, ἐὰν εἶναι μοιράῖον καὶ ὅλοι μαζὶ νὰ φονευθῶμεν πλησίον τούτου ἐδῶ τοῦ ἀνδρός, μηδόλως ἀς ὑποχωρῷ τις ἐκ τοῦ

410

415

420

- πολέμου». τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἔλεγε κάποιος καὶ ἐξήγειρε τὴν
 ὁδηγὴν ἑκάστου· τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν ἐμάχοντο, σιδηρᾶ δὲ
 τιφρᾶ ἔφθανεν εἰς τὸν χαλκοῦν οὐρανὸν διὰ μέσου τοῦ ἀκατα-
 βλήτου αἰθέρος· οἱ δὲ ἵπποι τοῦ ἐγγόνου τοῦ Αἴλακοῦ μακρὰν τῆς
 μάχης εὑρισκόμενοι ἔκλαιον, ἀφοῦ πλέον κατὰ πρῶτον ἔμαθον
 ὅτι ὁ ἡνίοχος αὐτῶν ἐντὸς τῶν κόνεων ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ἀνδρο-
 φόνου "Ἐκτορος" ἀληθῶς βεβαίως ὁ ἴσχυρὸς υἱὸς τοῦ Διώρους
 425 Αὐτομέδων πολλάκις, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κτυπῶν διὰ ταχείας μά-
 στιγος ἥγγιζεν αὐτούς, πολλάκις δὲ μὲ γλυκεῖς λόγους ὑμίλει πρὸς
 αὐτούς, πολλάκις δὲ μὲ ἀπειλήν· ἐκεῖνοι οἱ δύο ὄμως οὔτε δύσω
 πρὸς τὸν πλατὺν Ἐλλήσποντον εἰς τὰ πλοῖα ἥθελον νὰ πηγαί-
 νωσιν οὔτε εἰς τὸν πόλεμον πρὸς τὸνς "Ἐλληνας, ἀλλὰ καθὼς
 430 στήλη μένει στερεῶς (=ἀκίνητος), ἡ δοπία ἐπάνω εἰς τάφον ἀν-
 δρὸς ἀποθαμμένου ἢ γυναικὸς στέκει, τοιουτοτρόπως ἔμενον
 στερεῶς κατέχοντες τὴν περικαλῆ ἄμαξαν, ἀφοῦ ἐπλησίασαν εἰς
 τὸ ἔδαφος τὰς κεφαλάς των· θεῷμὰ δὲ δάκρυα ἔρρεον πρὸς τὴν
 γῆν ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τὰ βλέφαρά των, διότι ἔκλαιον ἀπὸ πόθον
 πρὸς τὸν ἡνίοχόν των (Πάτροκλον), ἡ δὲ ἀνθρηὶ χαίτη των ἐξελ-
 θοῦσα ἐκ τῆς ζεύγλης πλησίον τοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπὸ τά δύο μέρη
 435 ἐλερώνετο· ἴδων δ' αὐτοὺς κλαίοντας ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου εὐ-
 σπλαγχνίσθη βεβαίως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κινήσας δὲ τὴν κεφα-
 λὴν του εἶπε πρὸς τὴν ψυχήν του· « ἡ ταλαιπώροι, διὰ τί νὰ
 δώσω σᾶς εἰς τὸν θνητὸν βασιλέα Πηλέα, ἐν ᾧ σεῖς εἰσθε καὶ
 440 ἀγήρατοι· καὶ ἀθάνατοι; ἢ διὰ νὰ ἔχητε θλύψεις μεταξὺ δυστυ-
 χῶν ἀνδρῶν; διότι οὐδόλως ἵσως ὑπάρχει τι ἀθλιώτερον τοῦ ἀν-
 δρὸς ἐξ ὅλων, ὅσα ἐπάνω εἰς τὴν γῆν καὶ ἀναπνέουσι καὶ κι-
 νοῦνται· ἀλλ' ὅμως δὲν θὰ ἐποκηθῇ βεβαίως ἐπάνω εἰς σᾶς καὶ
 εἰς τὸ πεποικιλμένον ἄρμα σας ὁ υἱὸς τοῦ Ποιάμου "Ἐκτωρ"
 445 διότι δὲν θὰ ἀφήσω τοῦτο· ἢ δὲν εἶναι ἀρκετὸν εἰς αὐτόν, ὅτι
 καὶ τὰ ὅπλα (τοῦ Ἀχιλλέως) κατέχει καὶ ματαίως καυχᾶται; εἰς
 τὰ γόνατά σας δὲ καὶ τῶν δύο καὶ εἰς τὴν ψυχήν σας θὰ βάλω
 δύναμιν, διὰ νὰ σώσητε καὶ τὸν Αὐτομέδοντα ἐκ τοῦ πολέμου
 εἰς τὰ κοῦλα πλοῖα· διότι ἀκόμη θὰ παράσχω δόξαν εἰς αὐτοὺς
 (τὸνς Τρῶας) νὰ φονεύωσιν, ἔως ὅτου νὰ φθάσωσιν εἰς τὰ καλὰ
 450 καθίσματα κωπηλατῶν ἔχοντα πλοῖα καὶ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν
 455 σκότος».

Τοιουτορόπως εἰπών ἐνέπνευσε μεγάλην δύναμιν εἰς τοὺς ππους· ἔκεινοι δὲ φίμαντες ἀπὸ τὰς χαίτας των τὴν κόνιν εἰς τὸ δαφος ταχέως ἔφερον τὸ ταχὺ ἄρμα πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ελληνας· ἐπάνω δὲ εἰς τὸ ὑπὸ αὐτῶν συρόμενον ἄρμα ὁ Αὐτόμεδον ἐμάχετο, ἀν καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τὸν σύντροφόν του, μὲ τὸ φιτπον ἄρμα ἐφορμῶν ὥστα γὺνψ ἐναντίον χηνῶν· διότι εὔκολως μὲν ὑπεξέφευγεν ἀπὸ τὴν θορυβώδη ἐπίθεσιν τῶν Τρώων, 460 ἐνκόλως δὲ ἐφώρμα διώκων ἀνὰ τὸ πολὺ πλῆθος· ἀλλὰ δὲν ἐφόνευεν ἀνδρας, δσάκις ἐσπευδε νὰ καταδιώκῃ· διότι οὐδόλως ἦτο δυνατόν, εὐρισκόμενος ἐντὸς τοῦ εὐκινήτου ἄρματος καὶ νὰ ἐφορμῇ μὲ δόρυ καὶ νὰ συγκρατῇ τοὺς ταχεῖς ἵππους· ἀργὰ δὲ πλέον εἶδεν αὐτὸν μὲ τὸν δρμαλμούς του ἀνήρ σύντροφος, δὲ Αλκιμέδων, υἱὸς τοῦ Λαερκούς τοῦ υἱοῦ τοῦ Αἴμονος· ἐστάθη δὲ ὅπισθεν τοῦ δίφρου καὶ ἔλεγε πρὸς τὸν Αὐτομέδοντα. «Αὐτόμεδον, ποῖος λοιπὸν ἐκ τῶν θεῶν ἔθεσεν εἰς τὰ στήθη σου ἀνωφελῆ σκέψιν καὶ ἀφῆρεσε τὰς καλὰς φρένας σου; πόσον παραδόξως ἐναντίον τῶν Τρώων μάχεσαι ἀνὰ τὴν πρώτην παράταξιν μόνος; ἀλλὰ δὲ σύντροφός σου ἐφονεύθη, δὲν ἐκτινάσθης ἐχωνεὶς τοὺς ὄμοιους του τὰ ὄπλα τοῦ ἐγγόνου τοῦ Αἰλακοῦ καμαρώνει». 470

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν δὲν οὐδέ τοῦ Διώρους Αὐτομέδων εἰπεν· «Αλκιμέδον, ποῖος ἀλλος βεβαίως ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἴκανὸς (ἴσος) εἰς τὸ νᾶ συγκρατῇ καὶ τὸν καταδαμασμὸν καὶ τὴν δύναμιν ἀθανάτων ἵππων παρὰ δὲ Πάτροκλος, δὲ ισοβαθῆς μὲ θεὸν τεχνίτης, ὅτε ἔζη; τόρα πάλιν θάνατος καὶ τὸ μοιραῖον τὸν εὐρίσκει· ἀλλὰ σὺ μὲν λάβε (δέχθητι) τὴν μάστιγα καὶ τὰ λαμπρὰ ἡνία, ἔγω δὲ θὰ καταβῶ ἀπὸ τὸν ἵππους, διὰ νὰ μάχωμαι». 480

Τοιουτορόπως εἰπεν, δὲν ὁ Αλκιμέδων ἐπιπηδήσας εἰς τὸ πολεμικὸν ἄρμα ἔλαβεν ἀρπακτικὰ εἰς τὰς χειράς του τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία, δὲν ὁ Αὐτομέδον ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος· ἐνόησε δὲ τοῦτο δὲ λαμπρὸς Ἐκτινάσθης πάραντα ἔλεγε, πρὸς τὸν πλησίον εὐρισκόμενον Αἰνείαν· «Αἰνεία πρόκριτε εἰς τὰ συμβούλια τῶν χαλκοθωρακών Τρώων, εἶδον αὐτοὺς τοὺς δύο ἵππους τοῦ ταχύποδος ἐγγόνου τοῦ Αἰλακοῦ παρουσιασθέντας εἰς τὸν πόλεμον μὲ ἀκαταλλήλους ἡνιόχους· διὰ τοῦτο θὰ ἥλπιζον ὅτι θὰ τοὺς κυριεύσωμεν, ἐὰν δὰ σὺ μὲ τὴν ψυχὴν σου ἡθελες θέλει, διότι

490 δὲν ἥθελον τολμήσει αὐτοὶ νὰ πολεμήσωσι μὲ πόλεμον σταθέντες ἀντιμέτωποι πρὸς ἡμᾶς, ὅταν δὰ ἐφαρμίσωμεν.»

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ γενναῖος νῖδος τοῦ Ἀγχίσου· ἔκεινοι δὲ οἱ δύο κατ' εὐθεῖαν ἐβάδιζον σκεπασμένοι εἰς τοὺς ὄμους μὲ ἀσπίδας ἐκ ξηρῶν καὶ στερεῶν βοείων δερμάτων καὶ πολλὰ χάλκινα ἑλάσματα εἴχον σφυρολατηθῆ ἐπάνω εἰς αὐτάς· μὲ αὐτοὺς δὲ συγχρόνως καὶ ὁ Χρομίος καὶ ὁ θεόμορφος

495 Ἄρητος ἐβάδιζον καὶ οἱ δύο μαζί· πολὺ δὲ ἥπλιζεν ἡ ψυχὴ των καὶ ἔκεινους τοὺς δύο (Ἀντομέδοντα καὶ Ἀλκιμέδοντα) νὰ φονεύσωσι καὶ νὰ λαμβάνωσι τοὺς μακρολαίμους ἵππους· οἱ ἀνόητοι, οὐδὲ ἔμελλον λοιπὸν χωρὶς αἷμα δὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν δπίσω ἀπὸ τὸν Αὐτομέδοντα· ἔκεινος ἐποσευχηθεὶς εἰς τὸν πατέρα Δία ἐγείρεσθαι εἰς τὰς σκοτεινὰς φρένας του μὲ ἀνδρείαν καὶ δύναμιν· πάραντα δὲ ἔλεγε πρὸς τὸν πιστόν του σύντροφον Ἀλκιμέδοντα· «Ἄλκιμεδον, μὴ δὰ κράτει μακρὰν ἀπ' ἔμοῦ τοὺς δύο ἵππους, ἀλλὰ (κράτει αὐτοὺς) νῦν ἀναπνέωσι πολὺ πλησίον εἰς τὴν φάριν μου· διότι ἐγὼ τούλαχιστον νομίζω ὅτι δὲν θὰ συγκρατήσω μὲ τὴν δύναμίν μου τὸν νῖδον τοῦ Πριάμου· Ἐκτορα πρὸν δὰ νῦν ἀναβῆ εἰς τοὺς δύο καλλίτριχας ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως, ἀφοῦ φονεύσῃ ἡμᾶς τοὺς δύο, καὶ πρὸν νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τὰς τάξεις τῶν Ἕλλήνων ἀνδρῶν ἢ πρὸν δὲ ἴδιος μεταξὺ τῶν πρώτων νὰ φονευθῇ.»

Τοιουτορόπως εἰπὼν προσεκάλεσε τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν Μενέλαον· «δύο Αἴαντες ἥγεται τῶν Ἕλλήνων καὶ Μενέλαος, τὸν μὲν νεκρὸν βεβαίως ἐπιτρέψατε εἰς τοὺς ὄσοι δὲ εἶναι ἄριστοι καὶ διὰ νὰ πατῶσι πέροιξ αὐτοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ νῦν ἀποκρούωσι τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ δημᾶς δὲ τοὺς δύο ζωντανοὺς ἀπομακρύνετε τὴν ἀσπλαγχνὸν ἡμέραν (τοῦ θανάτου). διότι ἐδῶ μὲ δρμὴν ἐπέπεσον ἀνὰ τὸν πλήρη δακρύων πόλεμον ὁ Ἐκτωρ καὶ ὁ Αἰνείας, οἱ δοποῖοι εἶναι ἄριστοι ἐκ τῶν Τρώων· ἀλλὰ πραγματικῶς ταῦτα μὲν κείνται εἰς τὰ γόνατα τῶν θεῶν (ἔξαρτῶνται ἀπὸ τοὺς θεούς); διότι θὰ δίψω καὶ ἐγὼ (δόρυ), αὐτὰ δὲ ὅλα θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τοῦ Διός.»

Εἶπεν αὖτα καὶ εὐθὺς σείσας πρὸς τὰ ἄνω ἔρριπτε τὸ μακρόσκιον δόρυ καὶ ἐκτύπησε κατὰ τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀρήτου τὴν

πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτερῆ ἐκεῖνη δὲ δὲν συνεκράτησε τὸ δόρυ, ἀλλὰ πέρα πέρα διῆλθεν ἡ χαλκῇ αἰχμῇ καὶ διεπέρασε διὰ τῆς ζώνης ἐντὸς τοῦ κάτω μέρους τῆς κοιλίας· καθὼς δὲ ὅταν νεανίας ἀνὴρ ἔχων δεξὺν πέλεκυν κτυπήσας ὅπισθεν τῶν κεράτων ἀγροτικοῦ βούς κόψῃ ἐντελῶς διλόκληρον τὸν νευρώδη μὲν του, ἐκεῖνος δὲ διευμυνθεὶς δομητικῶς πρὸς τὰ ἐμπόρους πέσῃ, τοιουτοδόπως ἀκριβῶς ἐκεῖνος δὰ (ὅς Ἀρητός) ἐπεσεν ὑπιος (ἀνάσκελα), ἐντὸς δὲ τῶν ἐντοσθίων αὐτοῦ τὸ δόρυ τὸ πολὺ μυτερὸν κραδαίνομενον παρέλυσε τὰ μέλη του. ὁ Ἐκτωρ δὲ ἐναντίον τοῦ Αὐτομέδοντος ἐξηκόντισε μὲ λαμπρὸν δόρυν ἀλλ᾽ ἐκεῖνος μὲν ἀντιμέτωπος παρατηρήσας ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυν διότι πρὸς τὰ ἐμπόρους ἔσκυψε, τὸ δὲ μακρὸν δόρυν ὅπισθεν εἰς τὸ ἔδαφος ἐνεπίκηθη καὶ τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς τοῦ δόρατος ἐκινήθη ἐκεῖ δὲ πειταἄφινε τὴν δύναμίν του ἡ πολεμικὴ δύναμις τοῦ δόρατος· καὶ λοιπὸν μὲ τὰ ξίφη πλέον ἐκ τοῦ πλησίου ἥθελον δομήσει ἐναντίον ἀλλήλων, ἐὰν μὴ οἱ δύο Αἴαντες ἥθελον διακρίνει αὐτοὺς ἔχοντας δομήν, οἱ δοποί (Αἴαντες) ἐνθὺς ἔφθασαν εἰς τὴν συμπλοκήν, διότι τοὺς προσεκάλει ὁ τύντροφός των· αὐτοὺς λοιπὸν φοβηθέντες ὑπεχώρησαν πάλιν πρὸς τὰ ὅπιστα ὁ Ἐκτωρ καὶ ὁ Αἰνείας καὶ ὁ θεόμορφος Χρομίος, τὸν δὲ Ἀρητὸν ἀφῆκαν ἐκεῖ, τρυπημένον εἰς τὴν καρδίαν, νὰ κῆται νεκρός· ὁ Αὐτομέδων δὲ ὁ ἴσοβαρῆς μὲ τὸν ταχὺν Ἀρη καὶ τὰ ὅπλα του (τοῦ Ἀρήτου) ἐστύλευσε καὶ καυχώμενος λόγον ἔλεγε· «βεβαιότατα ἡλάφωσα δλίγον τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὴν θλῖψιν διὰ τὸν φονευθέντα νίὸν τοῦ Μενοίτιου, ἀν καὶ ἐφόνευσα (ἄνδρα κατώτερόν του).»

Τοιουτοδόπως εἰπὼν λαβὼν ἔθεσεν εἰς τὸ ἄρμα τὰ αἵματωμένα λάφυρα, ἀνέβη δὲ καὶ αὐτὸς ὑπεράνω αὐτοῦ αἵματωμένος εἰς πόδας καὶ χειρας ὥσταν λέων ἔχων καταφάγει ταῦρον.

Πάλιν δὲ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου εἶχεν ἐξαπλωθῆ κραταιὰ μάχη θλιβερὰ καὶ πολύδακους, ἐξήγειρε δὲ τὴν φιλονίκιαν ἡ Ἀθηνᾶ καταβῆσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· διότι τὴν ἔστειλεν ὁ μακρὰν βλέπων Ζεύς, διὰ νὰ ἐξεγείρῃ τοὺς Ἐλληνας· διότι μετετράπη πλέον ἡ σκέψις αὐτοῦ· καθὼς ὅταν σκοτεινὴν Ἱριν ἐξαπλώσῃ εἰς τὸν θνητοὺς δ Ζεὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ εἶναι σημεῖον ἡ πολέμου καὶ χειμῶνος παγεροῦ (ἀσθενῶς θεομαίνοντος),

520

525

530

535

540

545

ό δποιος, ώς γνωστόν, καταπαύει τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπους
 550 ἀπὸ τὰς ἐργασίας των καὶ καταλυτεῖ τὰ πρόβατα, τοιουτορόπως
 ἡ Ἀθηνᾶ καλύψασα τὸν ἑαυτὸν τῆς μὲ σκοτεινὴν δμύχλην εἰσέδυ-
 σεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἐλλήνων καὶ παρεκίνει ἔκαστον ἄνδρα·
 πρῶτον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως παρορμῶσα, τὸν ἴσχυρὸν Μενέ-
 λαον, διέλει πρὸς αὐτόν, διότι αὐτὸς δὰ ἦτο πλησίον εἰς αὐτήν,
 555 δομοιωθεῖσα μὲ τὸν Φοίνικα κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀκατάβλητον
 φωνήν· «εἰς σὲ μὲν πλέον, Μενέλαε, κατήφεια (λύπη) καὶ ἐντρο-
 πὴ θὰ είναι, ἐὰν τὸν πιστὸν σύντροφον τοῦ θαυμαστοῦ Ἀχιλ-
 λέως θὰ σύρωσιν ὑποκάτω τοῦ τείχους τῶν Τρώων οἵ ταχεῖς σκύλ-
 λοι· ἀλλὰ συγκρατοῦ ἴσχυρῶς καὶ παρόρμα δὲ ον τὸν στρατόν».

560 Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαιος· «Φοῖ-
 νιξ, παππουλάκῳ σεβαστὲ παλαιὰ γεννημένε (=γέρον), εἴθε βε-
 βαίως ἡ Ἀθηνᾶ νὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ δύναμιν καὶ ν' ἀπομακρύνῃ τὴν
 δομὴν τῶν βλημάτων· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐγὼ βεβαίως θὰ
 565 ἥθελον νὰ στέκω πλησίον καὶ νὰ ὑπερασπίζω τὸν Πάτροκλον·
 διότι φονευθεὶς πολὺ ἥγγισε μέσα τὴν ψυχήν μου· ἀλλ' ὁ Ἐκτωρ
 ἔχει τρομακτικὴν δύναμιν πυρὸς καὶ δὲν παύει φονεύων μὲ τὰ
 χαλκᾶ του ὅπλα· διότι εἰς αὐτὸν ὁ Ζεὺς δίδει δόξαν».

570 Τοιουτορόπως εἶπεν, ἔχαρη δὲ ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθη-
 νᾶ, διότι, ώς ἥρμοζεν, εἰς αὐτὴν πρώτιστα ἔξ ὅλων τῶν θεῶν
 προσηνυχήθη· ἔβαλε δὲ μέσα εἰς τοὺς ὕμινος καὶ εἰς τὰ γόνατά του
 δύναμιν καὶ εἰς τὰ στήθη αὐτοῦ ἔθεσε θάρρος μνίγας, ἡ δποία,
 ἀν καὶ ἐμποδίζεται, πολὺ βεβαίως ἐπιθυμεῖ νὰ δαγκάσῃ ἀνθρώ-
 πινων σῶμα, ἀπολαυστικὸν δὲ εἶναι εἰς αὐτὴν τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
 θρώπου· μὲ τοιοῦτον θάρρος ἔγειμισε τὰς σκοτεινὰς φρένας αὐτοῦ·
 575 ἐπορεύθη δὲ πλησίον τοῦ Πατρόκλου καὶ ἔξηκόντισε μὲ τὸ λαμ-
 πόν του δόρυ· ὑπῆρχε δὲ μεταξὺ τῶν Τρώων Ποδῆς, υἱὸς Ἡε-
 τίωνος, καὶ πλούσιος καὶ ἀνδρεῖος· κατ' ἔξοχὴν δὲ ἐκ τοῦ λαοῦ
 ἐτίμα αὐτὸν ὁ Ἐκτωρ, διότι ἦτο εἰς αὐτὸν ἀγαπητὸς σύντροφος
 συμποσιαστής· ἔκεινον λοιπὸν δομήσαντα πρὸς φυγὴν ἐκτύπησε
 κατὰ τὴν ζώνην διαθέσας Μενέλαιος καὶ πέρα πέρα ἐπέρρασε τὸ
 580 χαλκοῦν δόρυ του· ἔκαμε δὲ κρότον πεσών· δὲ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως
 Μενέλαιος, τὸν νεκρὸν ἔσυρεν ἔξω ἀπὸ τοὺς Τρώας πρὸς τὸ πλῆ-
 θος τῶν συντρόφων του.

Τὸν Ἐκτορα δὲ ἐκ τοῦ πλησίον στεκόμενος παρώδημα δὲ Ἀπόλλων ὄμοιος μὲ τὸν νιὸν τοῦ Ἀσίου Φαίνοπα, δὲ ὅποιος ἔξ ὅλων τῶν ἐκ φιλοξενίας φίλων ἥτο ἀγαπητότατος εἰς αὐτὸν (τὸν Ἐκτορα), κατοικῶν τοὺς ἐν Ἀβύδῳ οἴκους του· πρὸς αὐτὸν ὄμοιωθεὶς εἶπε πρὸς τὸν Ἐκτορα δὲ κατὰ βούλησιν τοξεύων Ἀπόλλων.

«Ἐκτορ, ποῖος πλέον ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἥθελε σε φοβηθῆν; μὲ δυνατὸν πλέον φόβον φοβηθεὶς ἀπέφυγες τὸν Μενέλαιον, δὲ ὅποιος δὰ πρότερον ἥτο μαλθακὸς (δειλὸς) πολεμιστής· τόρα δημος ἔχει ἀπέλθει μόνος σηκώσας τὸν νεκρὸν ἐκτὸς τῶν Τρῶων καὶ ἐφόρευσε τὸν πιστόν σου σύντροφον, τὸν γενναῖον μεταξὺ τῶν προμάχων, τὸν νιὸν τοῦ Ἡετίωνος Ποδῆν».

585

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἔκεινον δὲ ἐκάλυψε μαύρη νεφέλη θλίψεως καὶ ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν προμάχων ὥπλισμένος μὲ ἀπαστράπτοντα χαλκόν· καὶ τότε λοιπὸν δὲ νιὸς τοῦ Κρόνου ἔλαβε τὴν ἀπαστράπτουσαν φουντωτὴν ἀσπίδα του καὶ κατεκάλυψε μὲ νέφη τὴν Ἰδην, ἀστράψας δὲ ἐβρόντησε πολὺ μεγάλως καὶ τὴν ἀσπίδα του ἐκίνησε καὶ ἔδιδε νίκην εἰς τὸν Τρῶας, ἐφόρθησε δὲ τὸν Ἐλληνας.

595

Πρῶτος δὲ Βοιωτὸς Πηγέλεως ἔκαμεν ἀρχὴν φυγῆς· διότι ἐκτυπήθη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὄμου ἔνστα μὲ δόρυ, ἐν φέτος δὲ ἐστραμμένος πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπόρους· διότι τὸν ἐτσουγγούνισεν ἐντελῶς ἔως εἰς τὸ δόστον ἥ αἰχμὴ τοῦ Πολυδάμαντος· διότι ἔκεινος ἀκριβῶς τὸν ἐκτύπησε φθάσας πλησίον αὐτοῦ· τὸν Λήιτον πάλιν δὲ Ἐκτωρ ἀπὸ πλησίον ἐκτύπησεν εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρός, τὸν νιὸν τοῦ μεγαλοφύχου Ἀλεκτρούνος, τὸν ἔπαινε δὲ, ἀπὸ τὴν μάζην διότι ἔκεινος παρατηρήσας δλόγυρα ἔφυγε περιφοβος, διότι δὲν ἥλπιζε πλέον εἰς τὴν ψυχὴν του δτι θὰ πολεμῇ τὸν Τρῶας κρατῶν εἰς τὰς χειράς του δόρυ· τὸν Ἐκτορα δὲ δὲ Ἰδομενεύς, δρμήσαντα ἐναντίον τοῦ Λήιτου, εἶχε κτυπήσει εἰς τὸν θώρακα κατὰ τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ· συνετρίφθη δὲ τὸ μακρόν του δόρυ ἐντὸς τοῦ ἄκρου πρὸς τὴν αἰχμὴν ξύλου του, οἵ δὲ Τρῶες ἐβόήσαν· δὲ δὲ Ἐκτωρ ἐξηκόντισε κατὰ τοῦ Ἰδομενέως, τοῦ νιοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, ἴσταμένου ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· αὐτὸν μὲν λοιπὸν παρ’ ὀλίγον δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἀλλ’ δὲ Ἐκτωρ τὸν ὀπαδὸν καὶ ήνιοχον τοῦ Μηριόνου Κοίρανον, δὲ ὅποιος, ὃς γνωστόν,

600

605

610

ηκολούθει αὐτὸν ἐκ τῆς καλῶς κατοικουμένης Λύκτου (διότι ὁ Μηδιόνης κατὰ πρῶτον ἀφῆσας τὰ ἀμφίκυνδτα πλοῖα μετέβη εἰς τὴν μάχην πεζὸς καὶ ἥθελε δώσει μεγάλην δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας, ἐὰν δὲν ἥθελεν ὀδηγήσει πρὸς αὐτὸν ταχέως τοὺς ταχύποδος ἵππους
 615 ὁ Κοίρανος· καὶ εἰς ἑκεῖνον μὲν προῆλθεν ὃς σωτηρίᾳ καὶ ἀπέκρουσε τὴν ἀσπλαγχνὸν ἡμέραν του ῥανάτου του, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἔχασε τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸν ἀνδροφόνον “Ἐκτορα”), αὐτὸν (τὸν Κοίρανον) ἐκτύπησεν ὑποκάτω τῆς σιαγόνος καὶ τοῦ ὀτός, εὐθὺς δὲ τὸ δόρυ κατὰ τὸ ἄκρον ἔβγαλεν ἔξω τοὺς δόδοντας καὶ ἔκοψεν ἐντελῶς εἰς τὸ μέσον τὴν γλῶσσαν· ἔπειτα δὲ ἐκ τοῦ ἀριματος καὶ τοὺς χαλινοὺς κατέρριψεν εἰς τὴν γῆν· καὶ αὐτοὺς βεβαίως ὁ Μηδιόνης, σκύψας ἔλαβεν ἐκ τοῦ πεδινοῦ ἑδάφους μὲ τὰς ἀγαπητάς του χεῖρας καὶ ἔλεγε πρὸς τὸν Ἰδομενέα· «μάστιξ τόδια (τοὺς ἵππους), ἔως νὰ φθάσῃς εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα· γνωρίζεις δὲ καὶ ὁ Ἰδιος, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον νίκη τῶν Ἐλλήνων».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ἐμάστιξε τοὺς καλλιτοιχας ἵππους πρὸς τὰ κοῖλα πλοῖα· διότι φόβος πλέον ἔπειτα μέσα εἰς τὴν ψυχήν του.

Οὐδὲ διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ μεγαλοκάρδου Αἴαντος καὶ τοῦ Μενελάου ὁ Ζεύς, ὅτε πλέον ἐδίδεν εἰς τοὺς Τρῶας νίκην μιονομερῆ πρὸς τὸ ἐν μέρος· εἰς τοὺς συντρόφους του δὲ ἔκαμνεν ἄρχὴν λόγων ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας· «ὦ ἀλλοίμονοι, δύναται πλέον βεβαίως νὰ γνωρίσῃ καὶ ὅποιος εἶναι πολὺ ἀνόητος, ὅτι ὁ Ἰδιος πατὴρ Ζεὺς βοηθεῖ τοὺς Τρῶας· διότι ἑκείνων μὲν ὅλων τὰ βλήματα πιάνουσιν (ἐπιτυγχάνουσιν), ὅποιος ἥθελε τὰ σύνει, ἢ δειλὸς ἢ ἀνδρεῖος· ὁ Ζεὺς ὅμως τὰ πάντα ἐντελῶς διευθύνει· δι’ ἡμᾶς δὲ ὅλους ἔτσι (=ἄνευ ἀποτελέσματος) πίπτουσι καταγῆς· ἀλλ’ ἐλάτε, ἡμεῖς οἱ Ἰδιοι βεβαίως ἂς σκεπτώμεθα σκέψιν ἀρίστην, ἀφ’ ἐνὸς μὲν διὰ νὰ τραβήξωμεν τὸν νεκρὸν, ἀφ’ ἑτέρου δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ Ἰδιοι ἐπιστρέψαντες νὰ γίνωμεν ἀντικείμενον χαρᾶς εἰς τοὺς ἀγαπητούς μας συντρόφους, οἱ δποῖοι βλέποντες πρὸς τὰ ἐδῶ ζωσ ἔχουσι θλιψῆ καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν θὰ συγκρατήσωμεν πλέον τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἀπάστους (ἀκατενικήτους) χεῖρας τοῦ ἀνδροφόνου “Ἐκτορος, ἀλλ’ ὅτι θὰ πέσωμεν ἐπάνω εἰς τὰ μελανόχροα πλοῖα· εἴθε δὲ νὰ ὑπάρχῃ κάποιος
 635
 640

σύντροφος, δ ὁποῖος ν' ἀναγγεῖλ· τάχιστα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως, διότι νομίζω ὅτι αὐτὸς οὐδόλως ἔχει πληροφορηθῆ τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν, ὅτι ἐξάθη δ ἀγαπητός του σύντροφος ἀλλ' οὐδαμοῦ δύναμαι νὰ ἴδω τοιοῦτον ἐκ τῶν Ἑλλήνων· διότι ὑπὸ διμίχλης κατέχονται συγχρόνως καὶ ο διοι καὶ τὰ ἄρματά των. Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ἐλευθέρωσον τῆς διμίχλης τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ κάμε αἰθούνταν καὶ δός νὰ ἴδωμεν μὲ τοὺς δοφιθαλ- μούς μας· μέσα δὲ εἰς τὸ φῶς καὶ κατάστρεψόν μας, ἐπειδὴ ἵσως καὶ τοιουτορόπως ἥρεσεν εἰς σέ».

Τοιουτορόπως εἶπεν, εὐσπλαγχνίσθη δ' αὐτὸν δ πατὴρ χύνοντα δάκρυα· πάραυτα δὲ διεσκόρπισε μὲν τὸ σκότος καὶ ἀπεμάκρυνε δὲ τὴν διμίχλην, ἔλαμψε δ' ἐπάνω δ ἥλιος καὶ ὅλόπληρος ἦ μάκη ἐφόρη· καὶ τότε λοιπὸν εἶπεν ὁ Λίας πρὸς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον· «ἔξεταξε μὲ προσοχὴν τόρα, εὐγενικὲ Μενέλαος, ἐὰν ἴδῃς ζωντανὸν ἀκόμη τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοφύρου Νέστορος Ἀντίλοχον, παρόμησον δ' αὐτὸν, ἀφοῦ ὑπάγῃ τὲ ταχύτερον εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα, νὰ εἴπῃ, δτι, δως γναστόν, ἐξάθη δ πολὺ ἀγαπητότατος εἰς αὐτὸν σύντροφός του».

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν δ μεγαλόφωνος Μενέλαος, ἔκινησε δὲ νὰ ὑπάγῃ, ὁσὰν κάποιος λέων (ἀποχωρεῖ) ἀπὲ μάνδραν ποιμνίων, δ ὁποῖος ἀφοῦ πλέον κονιασθῇ ἐρεθίζων καὶ σκύλλους καὶ ἄνδρας, οἱ δοποῖοι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀγρουποῦντες δὲν ἀφίνουσιν αὐτὸν νῷ ἀφαιρέσῃ (νὰ πίῃ) τὸ πάχος βοῶν, αὐτὸς δικαῖος ἐπιθυμῶν κρέατα δομῆ κατ' εὐθεῖαν, ἀλλὰ τίποτε δὲν κατορθώνει, διότι συχνὰ ἐκπηδῶσιν ἐναντίον του ἀκόντια ἀπὸ τολμηρὰς χεῖρας καὶ καιόμεναι δέσμαι δάδων, τὰς δοποίας φοβεῖται, ἀν καὶ ἔχῃ δομήν, ἀπὸ πωΐας δὲ μακρὰν ἀποχωρεῖ μὲ λυπημένην καρδίαν· τοιουτορόπως ἀπὸ τὸν Πάτροκλον δ μεγαλόφωνος Μειέλαος ἀπεκώρει πολὺ παρὰ τὴν θέλησίν του· διότι περισσῶς ἐφοβεῖτο, μήπως οἱ Ἑλλήνες πρὸ θλιβερᾶς φυγῆς ἀφήσωσιν αὐτὸν (τὸν Πάτροκλον) νὰ γίνη ἀρπαγμα εἰς τοὺς ἐχθρούς· μὲ πολλὰ δὲ παρήγγελεν εἰς τὸν Μηριόνην καὶ εἰς τοὺς Αἴαντας· «Αἴαντες ἡγήτορες τῶν Ἑλλήνων καὶ Μηριόνη, τόρα πᾶς τις ἀς ἐνθυμηθῇ τὴν εὐπροσηγορίαν (εὐγενῆ συμπεριφορὰν) τοῦ δυστυχοῦς Πατρόκλου· διότι ἐγνώριζε νὰ εἴναι γλυκὺς ὡς

645

650

655

660

665

670

τὸ μέλι πρὸς ὅλους, ὅτε ἦτο ζωντανός· τόρα πάλιν θάνατος καὶ μοῖρα τὸν συναντῆ.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὄμιλίσας ἀπῆλθεν ὁ ἔανθδος Μενέλαιος,
 πρὸς ὅλα τὰ μέρη βλέπων ὀλόγυρα ὠσάν ἀετός, διὰ τὸν ὅποιον
 675 λέγουσιν ὅτι βλέπει ὁ εὐδερχέστατα ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πτηνά,
 τὸν ὅποιον, καὶ ὑψηλὰ ἐὰν εἶναι, δὲν διαφεύγει ἀπὸ τὴν προ-
 σοχῆν του ταχὺς λαγώς κατακείμενος ὑποκάτω θάμνου πυκνοφύλ-
 λου, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον του δρμῷ καὶ συλλαβῶν αὐτὸν ἀφαιρεῖ τὴν
 680 ζωὴν του· τοιουτρόπως τότε, εὐγενικὴ Μενέλαιε, οἱ φαεινοὶ ὁ-
 φθαλμοί σου πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἐστρέφοντο ἀνὰ τὸ πλῆθος τῶν
 πολλῶν συντρόφων, ἐὰν κάπου ἥθελεν ἔδει (ὅ Μενέλαιος) ζωντα-
 νὸν ἀκόμη τὸν υἱὸν Νέστορος· ἐκείνον δὲ πολὺ ταχέως εἰδεν
 εἰς τὰ ἀριστερὰ ὀλοκλήρου τῆς μάχης νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς συντρό-
 φους του καὶ νὰ τοὺς παρορμᾷ νὰ μάχωνται πλησίον δὲ ἰστά-
 685 μενος εἶπεν ὁ ἔανθδος Μενέλαιος· «Ἀντίλοχε, ἔλα ἐδῶ, εὐγενικέ,
 διὰ νὰ μάθης θλιβερὰν ἀγγελίαν, ἡ ὅποια εἴθε νὰ μὴ ἐγίνετο·
 τόρα μὲν πλέον νομίζω ὅτι καὶ σὺ ὁ Ἄδιος βλέπων γνωρίζεις, ὅτι
 συμφορὰν ὁ θεός εἰς τοὺς Ἑλληνας κυλεῖ, ἡ δὲ νίκη εἶναι τῶν
 Τρώων· ἔχει δὲ φονευθῆ ὁ ἄριστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πάτροκλος
 690 καὶ μέγας πόθος δι' αὐτὸν εἰς τοὺς Ἑλληνας ἔχει γίνει· ἀλλὰ σὺ
 δὰ ταχέως τρέχων εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων νὰ εἴπῃς εἰς τὸν
 Ἀχιλλέα, ἐὰν τάχιστα σώσῃ εἰς τὸ πλοῖόν του τὸν νεκρὸν γυμνὸν
 (ἀσπλον)· ἀλλὰ τὰ ὅπλα του βεβαίως ἔχει ὁ σείων τὴν περικεφα-
 λαίαν Ἐκτωρ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἔφριξεν ἀκούσας τὸν
 695 λόγον· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τὸν κατέλαβεν ἀφασία λόγων, οἱ δὲ
 δύο ὁφθαλμοί του ἐγεμίσθησαν ἀπὸ δάκρυα καὶ ἡ ἀνθηρὰ φωνὴ
 του ἐκρατήθη· ἀλλ’ οὐδὲ τοιουτοτρόπως παρημέλησε τὴν παραγ-
 γελίαν τοῦ Μενελάου, ἐκίνησε δὲ νὰ τρέχῃ καὶ τὰ ὅπλα του
 ἔδωκεν εἰς τὸν ἀμεμπτὸν σύντροφόν του Λαόδοκον, ὁ ὅποιος
 πλησίον του ἔστρεφε τοὺς μονώνυχας ἵππους.

700 Αὐτὸν μὲν χύνοντα δάκρυα ἔφερον οἱ πόδες ἐκτὸς τοῦ πολέ-
 μου, διὰ ν’ ἀναγγείλῃ τὴν κακὴν εἴδησιν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως
 Ἀχιλλέα· εὐθὺς δὲ οὐδὲ σοῦ, εὐγενικὴ Μενέλαιε, ἡ ψυχὴ ἥθελε
 νὰ βοηθῇς τοὺς βασανίζομένους συντρόφους ἔκει, ἀπὸ ὅπου

ἀπῆλθεν δὲ Ἀντίλοχος καὶ μέγας πόθος αὐτοῦ ἔγινεν εἰς τοὺς Πυλίους· ἀλλ᾽ αὐτὸς βεβαίως (δὲ Μενέλαιος) εἰς ἐκείνους μὲν (τοὺς Πυλίους) ἔστειλε τὸν θεῖον Θρασυμήδη, δὲ τὸν εἶχε μεταβῆ πλησίον εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον, τρέχων δὲ ἐστάθη πλησίον τῶν Αἰάντων καὶ εὐθὺς ἔλεγεν· «ἐκείνον μὲν πλέον ἔστειλα εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα· οὐδὲ νομίζω ὅτι αὐτὸς (δὲ Ἀχιλλεὺς) τόρα θὰ ἔλθῃ, ἀν καὶ εἶναι ωργισμένος πολὺ ἐναντίον τοῦ θείου Ἐκτορος· διότι οὐδόλως δύναται νὰ μάχηται κατὰ τῶν Τρώων, ἀφοῦ εἶναι ἄοπλος· ἀλλ᾽ ήμεῖς οἱ Ἄιδιοι δὰ ἀς σκεπτώμεθα ἀρίστην σκέψιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ νὰ σώσωμεν τὸν νεκρόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ διὰ ν' ἀποφύγωμεν οἱ Ἄιδιοι τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν ἐκ τῆς μάχης τῶν Τρώων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα δὲ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας· «ὅλα κατὰ τὸ πρόπον εἶπες, δὲ πολὺ ἔνδοξε Μενέλαιες· ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ δὲ Μηρούνης χωμέντες ὑποκάτω καὶ πολὺ ταχέως τὸν νεκρὸν σηκώσαντες φέρετε ἔξω ἀπὸ τὸν ἐπίπονον ἄγωνα· ὅπισθεν δὲ ἀμεῖς οἱ δύο θὰ μαχώμεθα καὶ κατὰ τῶν Τρώων καὶ κατὰ τοῦ θείου Ἐκτορος, ἔχοντες ἵσην προθυμίαν καὶ συνώνυμοι, οἱ διοῖοι καὶ πρότερον δὰ ὑπομένομεν τὸν ζωηρὸν πόλεμον μένοντες δὲ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου». 710

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἔκεινοι δὲ εὐθὺς τὸν νεκρὸν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰς ἀγκάλας των ἐσήκωνον ὑψηλὰ μὲ πολὺ μεγάλην δύναμιν· ὅπισθεν δὲ ἐκραγύαζεν δὲ Τρωϊκὸς στρατός, καθὼς εἶδον ὅτι οἱ Ἐλληνες ἐσήκωντον τὸν νεκρόν· ὕδησαν δὲ δύοιαζοντες μὲ σκύλλους, οἱ διοῖοι πρὸ τῶν νεαρῶν κυνηγῶν ἥθελον δριμήσει ἐναντίον ἀγριοχοίρου πληγωμένου· διότι ἐπὶ τινακμὲν χρόνον τρέχουσιν ἐπιτυμοῦντες σφοδρῶς νὰ τὸν καταξεσχίσωσιν, ἀλλ᾽ ὅτε πλέον μεταξὺ αὐτῶν στρέφεται (δὲ ἀγριόχοιρος) ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμιν του, καὶ πρὸς τὰ δύσιστα ἀναχωροῦσι καὶ ἐκ φόβου τρέχουσιν ἄλλος πρὸς ἄλλο μέρος· τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες ἐπί τινα μὲν χρόνον καθ' διμάδας πάντοτε ἡκολούθουν τρυπῶντες καὶ μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἀμφίκνυτα (=ἔχοντα τὴν αἰχμὴν ἐκατέρωθεν κυρτήν, ὥστε νὰ είναι κοπτερά) δόρατα· ἀλλ᾽ ὅτε πλέον οἱ δύο Αἰάντες στραφέντες δύσιστα ἥθελον σταθῆ ἀντιμετωποι αὐτῶν,

·Ομήρου Ιλιάς

27

705

710

715

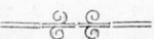
720

725

730

ἐκείνων τὸ σῶμα (τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου) μετεβάλλετο καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα δρμῆσας πρὸς τὰ ἐμπρὸς νὺν μάχηται διὰ τὸν νεκρόν.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι δὲ ἔχοντες μεγάλην δρμὴν ἔφερον τὸν νεκρὸν ἐκτὸς τοῦ πολέμου εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· ὅπισθεν δὲ αὐτῶν ὁ πόλεμος εἶχε τεντωθῆ ἄγριος ὥστὲ πῦρ, τὸ δποῖον ἐπιπεὸν ταχέως εἰς πόλιν ἀνδρῶν δρμητικὸν αἴφνιδίως τὴν κατακαίει καὶ καταστρέφονται αἱ οἰκίαι ἐντὸς τῆς μεγάλης φλογός· τοῦτο δὲ τὸ πῦρ κινεῖ μὲν πάταγον ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου· τοιουτοτρόπως μὲν εἰς ἐκείνους (τοὺς Ἕλληνας) ἀπερχομένους ἐπηκολούθει ἀδιάκοπος θόρυβος καὶ ἀρμάτων καὶ πολεμιστῶν ἀνδρῶν· ἐκεῖνοι δέ, καθὼς ήμίονοι περιβληθέντες ἵσχυρὸν δύναμιν ἥθελον σύρει ἐξ ὅρους ἀναμέσον ἀτραποῦ ἔχούσης πολλοὺς ἐλιγμοὺς ἢ δοκάριον ἢ μέγα ἔνδον ναυπηγήσιμον, ἐντὸς δὲ αὐτῶν σπευδόντων ἡ ψυχὴ των βασανίζεται συγχρόνως καὶ ἀπὸ κόπου καὶ ἀπὸ ἴδωτα, τοιουτοτρόπως δὲ ἐκεῖνοι πολλὴν δρμὴν ἔχοντες ἔφερον τὸν νεκρὸν· ὅπισθεν δὲ οἱ δύο Αἴαντες ἀνεχαίτιζον τοὺς ἐχθρούς, καθὼς προεξοχὴ δρους δασώδης, ἢ δποία ἔχει εὑρεθῆ εἰς συνεχῆ (πέρα πέρα) γραμμὴν ἐπὶ πεδιάδος, ἀναχαιτίζει τὸ ὕδωρ, ἢ δποία καὶ ἵσχυρῶν ποταμῶν τὰ τρομερὰ ζεύματα ἐμποδίζει καὶ παρεκτρέπουσα αὐτὴν ἀμέσως κάμνει εἰς ὅλα οἷς πρὸς τὴν πεδιάδα (τὰ κάμνει νὺν ρέωσι πρὸς τὴν πεδιάδα) καὶ οὐδόλως τὴν διαρρηγνύουσιν (οἱ ποταμοὶ) διὰ τῆς δυνάμεως των ρέοντες· τοιουτοτρόπως πάντοτε οἱ δύο Αἴαντες ἡμπόδιζον πρὸς τὰ ὅπιστα τὴν μάχην τῶν Τρώων· ἐκεῖνοι δὲ (οἱ Τρώες, συνηκολούθουν, δύο δὲ μεταξὺ αὐτῶν κατ’ ἔξοχήν, καὶ ὁ νιὸς τοῦ Ἀγζίσου Αἰνείας καὶ ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ ἀυτῶν δὲ (τῶν Ἕλλήνων) καθὼς τρέχει πτεραπλίζον νέφος ψαρονίων ἢ καλοιπακουδῶν (εἴδους μικρῶν κοράκων), τὰ δποῖα ἐλεεινὰ κραυγάζουσιν, ὅταν ἴδωσιν ἐοχόμενον ἐμπροθέν των κιρκινέζι (εἶδος ἱέρακος), τὸ δποῖον φέρει φόνον εἰς μικρὰ πτηνά, τοιουτοτρόπως ὑπὸ τὸν φόβον καὶ τοῦ Αἰνείου καὶ τοῦ Ἐκτωρος οἵ νιὸι τῶν Ἕλλήνων ἐλεεινὰ κραυγάζοντες ἔφευγον, ἐλησμόνησαν δὲ τὴν μάχην· πολλὰ δὲ ὠραῖα ὅπλα τῶν φευγόντων Ἕλλήνων ἔπεσον πέριξ τῆς τάφρου, ἀλλὰ διακοπὴ τοῦ πολέμου δὲν ἐγίνετο.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Σ.

Θλῆψις τοῦ Ἀχιλλέως διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου καὶ ἐπέμβα·
σις αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ νεκροῦ οὗτοῦ. Κατασκευὴ ὑπὸ τοῦ Ἡ·
φαιστοῦ νέων ὅπλων διὰ τὸν Ἀχιλλέα.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ ΤΟΥ Σ.

[Γ' Ο Ἀχιλλεὺς μαθῶν παρὰ τοῦ Ἀντιλόχου τὸν θάνατον τοῦ Πατρό·
κλου ὑπερβολικῶς ἐθλίβη καὶ ἐκ τῶν θρήνων αὐτοῦ ἔξεγερθεῖσα ἡ
μήτηρ Θέτις μὲ τὰς Νηρηΐδας ἀδελφὰς αὐτῆς τὸν παρηγορεῖ καὶ αὐτόν,
ἐπιθυμοῦντα εὐθὺς νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ Ἔκτορος πρὸς ἐκήσιν, συμ·
βουλεύει ν' ἀναβάλῃ διὰ τὴνέπιοῦσαν τὴν ἐπίθεσιν, ἵνας δὲ τοῦ αὐτῆς νὰ τῷ
φέρῃ νέα ὅπλα, τὰ ὅποια θὰ κατεσκευάζεν ὁ Ἡφαιστος ἐν Ὀλύμπῳ,
μετὰ τὸ ὅποιον ἕστειλεν ἡ Θέτις τὰς Νηρηΐδας εἰς τὸν οἰκόν των καὶ
αὐτὴ μετέβη εἰς τὸν Ὁλυμπὸν (στ. 1—148). Ἀνανεωθεῖσης τῆς μάχης
περὶ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου ἐκινδύνευε νὰ γίνη κύριος αὐτοῦ ὁ Ἔ·
κτωρ, ἀλλὰ ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ προτροπῇ τῆς Ἱοίδος σταλείσης ὑπὸ τῆς
Ἡρας προχωρήσας πρὸς τὴν μάχην ἐφώναξε μεγαλοφώνως καὶ κατε·
τρόδμαξε τοὺς Τρῶας, ὥστε καὶ ἐκ τῆς τάφους ἀπεμακρύνθησαν καὶ εἰς
ψυχὴν πρὸς τὰ τείχη των ὁρμησαν (στ. 149—231), οἱ δὲ Ἑλληνες ἀρ·
πάσασαντες τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ
Ἀχιλλέως καὶ ἐπῆλθεν ἡ νύξ (στ. 232—242]. Οἱ Τρῶες τότε συγκαλοῦσι
ταραχώδη νυκτερινὴν ἐν τῇ πεδιάδι συνέλευσιν, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ μὲν
Πολυδάμας συμβούλευε νὰ κλεισθῶσιν ἐντὸς τῆς πόλεως πρὸς σωτη·
ρίαν ἀπὸ τοῦ μέλλοντος νὰ ἐπιτεθῇ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ τούτο δὲν γίνεται
δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Ἔκτορος καὶ τῶν Τρώων (στ. 243—314). Κατὰ τὴν
νύκτα δὲ ἐκείνην οἱ μὲν Τρῶες ἡγρύπνονταν ἐνοπλοί, οἱ δὲ Ἑλληνες ἐθρήν·
νουν τὸν Πάτροκλον καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ περιποιηθέντες κατέθεσαν ἐπὶ
κλίνης (στ. 315—355) ἐν Ὀλύμπῳ δὲ ὁ μὲν Ζεὺς ἐπέπληξε τὴν Ἡραν,
διότι ἐξήγειρε τὸν Ἀχιλλέα (στ. 356—368), ἡ δὲ Θέτις φθάσασα εἰς
τὸν Ὁλυμπὸν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἔγινε φιλικῶτατα δεκτὴ παρὰ τοῦ Ἡφαι·
στοῦ (στ. 369—427), ἀφ' ἐτέρου δὲ παρεκάλεσε τὸν Ἡφαιστον νὰ κα·
τασκευάσῃ διὰ τὸν Ἀχιλλέα νέα ἀδάνατα ὅπλα, πρᾶγμα τὸ ὅποιον προ·
θύμως ὁ Ἡφαιστος ἀνέλαβε καὶ κατεσκεύασε τὰ ὅπλα καὶ μάλιστα
θαυμασίαν ἀσπίδα (στ. 428—617)].

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν ἐμάχοντο ὥσαν πῦρ καιόμενον, ὁ
δὲ Ἀντίλοχος διαταχόπους ἔφθιασεν ὡς ἀγγελοφόρος εἰς τὸν Ἀχι-

εἰς τὴν εῦφορον (παχύγειον) Τροίαν, ἀνέβαινον εἰς τὴν παραλίαν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης ἐκεῖ, ὅπου πυκνὰ τὰ πλόια τῶν
 70 Μυριδόνων εἶχον ἀνάσυρθῇ εἰς τὴν ξηρὰν πέριξ τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως· εἰς αὐτὸν δὲ βαρέως ἀναστενάζοντα παρουσιάζετο ἡ σεβαστὴ μήτηρ καὶ διαπεραστικὰ θρηνήσασα ἔλαβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἴδικοῦ της παιδὸς καὶ εὐθὺς μεγάλως θρηνοῦσα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «τέκνον, διὰ τί κλαίεις; ποῖον δὲ πένθος κατέλαβε τὰς φρένας σου; λέγε φανερά, μὴ κρύπτε ἐκεῖνα μὲν βεβαίως ἔχουσιν ἐκτελεσθῆ εἰς σὲ ὑπὸ τοῦ Διός, δπως ἀκριβῶς ηὕτερο δὲ πρότερον ὑψώσας τὰς κεισάς σου, ὅλοιοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων νὰ συμπιεσθῶσιν εἰς τὰς πρόμνας τῶν πλοίων ἔχοντες ἀνάγκην σοῦ καὶ νὰ πάθωσιν ἀπρεπῆ ἔργα (=κακὰς συμφοράς).»

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαρέως ἀνάστενάζων εἶπενδ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «μῆτερ ἴδική μου, ἐκεῖνα μὲν ἀκριβῶς εἰς ἐμὲ δὲ Ὁλύμπιος ἔξετέλεσεν ἄλλὰ ποίᾳ εὐχαὶ τησις εἶναι εἰς ἐμὲ δι' αὐτά, ἀφοῦ ἔχαμη δὲ ἀγαπητός μου σύντροφος Πάτροκλος, τὸν δποῖον ἔγω ἐτίμων περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς συντρόφους ἐξ ἵσου μὲ τὴν ἴδικὴν μου κεφαλὴν, αὐτὸν ἔχασα, τὰ δὲ ὅπλα δὲ Ἐκτωρ φονεύσας αὐτὸν ἀφήσεσεν αὐτὰ τὰ πελώρια, τὰ θαυμάσια εἰς τὸ ἴδεῖν, τὰ δραῖα ἐκεῖνα βεβαίως οἱ θεοὶ ἔδοσαν ὡς λαμπρὰ δῶρα εἰς τὸν Πηλέα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, δτε σε ἔβαλον μέσα εἰς συνυγικὴν κλίνην θνητοῦ ἀνδρός· εἴθε σὺ μὲν νὰ κατόκεις ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θαλασσίων θεαινῶν, δ δὲ Πηλεὺς νὰ ἐλάσσανε θνητὴν σύζυγον· τόρα ὅμως (ἔγινε τοῦτο), διὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὰς φρένας σου ἀπέραντον πένθος διὰ τὸν ἀποθνήσκοντα νέόν σου, τὸν δποῖον δὲν θὰ ὑποδεχθῆς πάλιν ἐπιστρέφαντα εἰς τὸν οἴκον του, διότι οὐδὲ ἐμὲ προτρέπει ἡ ψυχὴ νὰ ζῶ οὐδὲ νὰ εἴμαι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν δὲν ζάσῃ τὴν ψυχήν του δὲ Ἐκτωρ πρῶτος κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ ἴδικόν μου δόρυ καὶ ἐὰν δὲν πληρώσῃ τὸν φόνον καὶ τὴν σκύλευσιν τοῦ Πατρόκλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ Θέτις ζύνουσα κάτω δάκρυα· «ταξιθάνατος λοιπὸν θὰ μοῦ εἴσαι, τέκνον, μὲ τὰ σᾶς ἀγορεύεις· διότι εὐθὺς ἔπειτα μετὰ τὸν Ἐκτορα εἰς σὲ δὲ θάνατος εἶναι ἔτοιμος.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «πάραυτα εἴθε ν' ἀπομνήσκω, ἀφοῦ, ώς γνωστόν, δὲν ζεμέλλον νὰ βοηθήσω τὸν φονευόμενον σύντροφόν μου· ἔκεινος μὲν πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος ἐχάθη, ἐμοῦ δ' ἐστεόήθη εἰς τὸ νὰ γίνω ἀπομακρυντῆς τοῦ δλέθρου του· τόρα διμος, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἐπιστρέψω βεβαίως εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν γῆν καὶ οὐδόλως ἔγινα σωτηρία εἰς τὸν Πάτροκλον οὐδὲ εἰς τοὺς ἄλλους συντρόφους, οἵ δποῖοι πολλοὶ δὰ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τοῦ θείου Ἐκτοροῦ, ἀλλὰ κάθημαι πλησίον τῶν πλοίων μάταιον (ἀνωφελές) βάρος τῆς γῆς, ἐν τῷ εἶμαι τοιοῦτος, δποῖος οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν χαλκομωράκων Ἑλλήνων εἶναι ώς πρὸς τὸν πόλεμον, ώς πρὸς τὸν ἐνώπιον συνελεύσεως λόγον διμος εἶναι καλλίτεροι καὶ ἄλλοι διότι εἴθε νὰ γαθῇ καὶ ἐκ τῶν θεῶν καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἡ φιλονικία καὶ ἡ δργή, ἡ δποία κάμει καὶ τὸν πολὺ συνετὸν νὰ θυμώσῃ, ἡ δποία (δργὴ) πολὺ γλυκυτέρα ἀπὸ τὸ κατασταλᾶν μέλι αὐξάνεται εἰς τὰ στήθη τῶν ἀνδρῶν ὅσὰν καπνός· τοιούτορόπως καὶ ἐμὲ παρόγισεν δι βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἂς ἀφήσωμεν να· ἔχωσι γίνει πρότερον, ἀν καὶ λυπούμεθα, δαμάσαντες ἐξ ἀνύγκης τὸν θυμόν μας εἰς τὰ στήθη μας· τόρα δὲ θὰ ὑπάγω, διὰ νὰ συναντήσω τὸν καταστροφέα τῆς ἀγαπητῆς μου κεφαλῆς Ἐκτορα· τὸ δὲ μοιραῖον τέλος ἔγὼ τότε θὰ δεχθῶ, δταν πλέον θέλη νὰ τὸ ἐκτελέσῃ δι Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί· διότι βεβαιότατα οὐδὲ δι σχυρὸς Ἡρακλῆς ἀπέφυγε τὸν θάνατον, δι δποῖος δὰ ήτο ἀγαπητότατος εἰς τὸν θεὸν Λία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, ἀλλὰ κατεδάμασεν αὐτὸν ἡ μοῖρα καὶ ἡ θλιβερὸν δργὴ τῆς Ἡρας· τοιουτόρόπως καὶ ἔγὼ, ἐν ᾧ περιπτώσει βεβαίως εἰς ἐμὲ διμοία μοῖρα ἔχει κατασκευασθῆ, θὰ κῆμαι, δταν ἀποθάνω· τόρα διμος καλὴν φήμην εἴθε νὰ λάβω καὶ εἴθε νὰ κάμω κάποιαν ἐκ τῶν Τρωιάδων γυναικῶν καὶ ἐκ τῶν βαθείας κολπώσεις τοῦ πέπλου των ἔχουσῶν Δαρδανίδων γυναικῶν ν' ἀναστενάξῃ ἀφθόνως, ἀφοῦ καὶ μὲ τὰς δύο κεῖούς της σπογγίσῃ τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰς ἀπαλὰς (τρυφέοτες) παρειάς της· εἴθε δὲ νὰ γνωρίσωσιν, δτι ἐπὶ πολὺν πλέον χρόνον ἔγὼ ἔχω παύσει ἀπὸ τὸν πόλεμον· καὶ μὴ ἐμπόδιζε ἐμὲ ἐκ τῆς μάχης, ἀν καὶ με ἀγαπᾶς· οὐδὲ θά με πείσης».

100

105

110

115

120

125

Πρὸς αὐτὸν δᾶπήντα ἔπειτα ἡ λευκόποντος θεὰ Θέτις· «ναὶ δὲ ταῦτα βεβαίως, τέκνον, εἶναι ἀληθῆ· δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀπομακρύνῃ κανεὶς τὸν φοβερὸν δλεθρὸν ἀπὸ τοὺς βασανιζομένους συντρόφους· ἀλλὰ τὰ ὡραῖα ὅπλα σου πρὸς λύπην σου κατέχονται μεταξὺ τῶν Τρώων, τὰ χαλκᾶ καὶ ἀπαστράπτοντα· ἐκεῖνα μὲν δὲ τίδιος δὲ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἔκτῳ δὲ τοὺς ὄγμους του καμαρώνει· καὶ δισυνχροίζομαι διτὶ αὐτὸς οὐχὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον θὰ καμαρώνῃ διτὶ αὐτὰ, ἔπειτα δὲ τὸν θάνατος εἶναι πλησίον εἰς αὐτόν· ἀλλὰ σὺ διμοσίης ἀκόμη εἰς τὸν θόρυβον τοῦ πολέμου, πρὸν δὰ νὰ τίδης ἐμὲ μὲ τοὺς δρματιμούς σου νὰ ἐπανέλθω ἐδῶ· διότι ἀπὸ πρωῖας συγχρόνως μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ὥλιου θὰ ἐπανέλθω φέρουσα ὡραῖα ὅπλα ἐκ μέρους τοῦ θεοῦ Ἡφαίστου».

Τοιουτορόπως λοιπὸν εἰποῦσα πρὸς τὰ δόπιστα τοῦ ἀγαπητοῦ της νῖοῦ ἐστρόφη καὶ στραφεῖσα ἔλεγεν εἰς τὰς ἀδελφάς της θαλασσίας θεάς· «σεῖς μὲν τόρα εἰσδύσατε εἰς τὸν πλατὺν κόλπον τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ τίδητε καὶ τὸν θαλάσσιον γέροντα (Νηρέα) καὶ τὰ οἰκήματα τοῦ πατρὸς καὶ εἰς αὐτὸν εἴπατε ὅλα· ἐγὼ δὲ θὰ μεταβῶ εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὅλυμπον, πρὸς τὸν ἔξακουστὸν τεχνίτην Ἡφαίστον, ἐὰν θέλῃ νὰ δώσῃ εἰς τὸνυῖόν μου ἔξακουστὰ καὶ ἀπαστράπτοντα ὅπλα».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ πάραντα εἰσέδυσαν ὑπὸ τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης· ἡ δὲ λευκόποντος θεὰ Θέτις ἐξ ἀλλού εἰς τὸν Ὅλυμπον ἐπορεύετο, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν ἀγαπητὸν της νῖον ἔξακουστὰ ὅπλα.

Ἐκείνην μὲν λοιπὸν οἱ πόδες της ἔφερον εἰς τὸν Ὅλυμπον· οἱ δὲ Ἕλληνες μὲ νπερμεγέθη ἀλαλαγμὸν φεύγοντες ἀπὸ καταδίοξιν τοῦ ἀνδροφόνου Ἔκτορος ἐφθασαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν Ἕλλήσποντον· οὐδὲ θὰ ἀπέσυρον ἐκ τῶν βλημάτων τὸν νεκρὸν Πάτροκλον οἱ καλὰς περικνημῖδας ἔχοντες Ἕλληνες, τὸν ἀκόλουθον τοῦ Ἀχιλλέως· διότι πάλιν δὰ κατέφθασαν βεβαίως αὐτὸν καὶ δὲ στρατὸς καὶ τὰ ἔφιππα ἄρματα καὶ δὲ νῖος τοῦ Πριάμου Ἔκτῳ διμοιος μὲ φλόγα κατὰ τὴν δύναμιν· διότι τρεῖς φορᾶς μὲν τὸν ἔλαβεν ὅπισθεν ἐκ τῶν ποδῶν δὲ λαμπρὸς Ἔκτωρ ἔχων μεγάλην δρμὴν νὰ τὸν σύρῃ καὶ μεγάλως ἔφωναζε πρὸς

τοὺς Τρῶας· τρεῖς φορᾶς δὲ οἱ δύο Αἴαντες ἐνδεδυμένοι πολεμικὴν δομὴν τὸν ἀπέκρουσαν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ. ἐκεῖνος δὲ στερεῶς ἔχων πεπούθησιν εἰς τὴν δύναμιν του, ἄλλοτε ἐφώρμα ἀνὰ τὸν θόρυβον τῆς μάχης, ἄλλοτε πάλιν ἐστέκετο μεγάλως κραυγάζων, ὅπιστος δύμως οὐδόλως ὑπεκώρει· καθὼς δ' ἀπὸ πτώματος ζώου οὐδόλως δύνανται ποιμένες ἀγροδίαιτοι ν̄ ἀποδίκωσιν δομητικὸν λέοντα μεγάλως πεινῶντα, τοιουτοτρόπως ἀκριβῶς τὸν οὐδὸν τοῦ Πριάμου· Ἐκτορα δὲν ἥδυναντο οἱ δύο πολεμισταὶ Αἴαντες νὰ ἐκφοβίσωσι μακρὰν τοῦ νεκροῦ· καὶ λοιπὸν καὶ ἥθελε σύρει τὸν νεκρὸν καὶ ἥθελε λάβει ἀνέκφραστον δόξαν, ἐὰν δὲν ἥθελε φιλάσσει εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ Πηλέως ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας ὡς ἀνεμος· Ἰοὶς δὲς ἀγγελιοφόρος τρέχουσα ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διὰ νὰ δπλίζηται, κρυφίως (μεταβᾶσα) ἀπὸ τοῦ Διός καὶ τῶν ἄλλων θεῶν· διότι προληπτικῶς ἐστειλεν αὐτὴν ἡ Ἡρα· πλησίον δ' αὐτοῦ στεκομένη ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «σήκω, υἱὲ τοῦ Πηλέως, φοβερώτατε ἐξ ὅλων τῶν ἀνδρῶν, βοήθησον τὸν Πάτροκλον, ἐνεκα τοῦ δποίου τρομακτικὴ μάχη συγκροτεῖται ἔμπροθεν τῶν πλοιών· οἱ δὲ μαχόμενοι καταστρέφουσιν ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἐλληνες ἀποκρούοντες αὐτοὺς πρός ὑπεράσπισιν τοῦ φονευμένου Πατρόκλου, διὰ δὲ Τρῶες ἐφορμῶσι διὰ νὰ τὸν σύρωσι πρός τὴν ὑψηλὴν (ὑπὸ τῶν ἀνέμων προσβαλλομένην) Τροίαν· πρὸ πάντων δ' ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ σφροδῶς ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν σύρῃ· τὸν παρακινεῖ δὲ ἡ ψυχὴ του, ἀφοῦ κόψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Πατρόκλου ἀπὸ τοῦ τρυφεροῦ λαιμοῦ, νὰ τὴν ἔμπηξῃ ἐπάνω εἰς πασσάλους· ἀλλὰ σήκω καὶ μὴ κατάκεισο· ἐντροπὴ δ' ἀς καταλάβῃ τὴν ψυχὴν σου μὲ τὸ νὰ γίνῃ ὁ Πάτροκλος γλύκισμα εἰς τὰς Τρῳακὰς σκύλλας· εἰς σὲθμὰ εἶναι ἀτιμία, ἐὰν δὲν πράσῃ εἰς τὴν Τροίαν κάπως ἀσκημισμένος».

Πρόδες αὐτὴν δ' ἀπήντα ἐπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς· «Ἴοι θεά, ποῖος βεβαίως ἐκ τῶν θεῶν σε ἐστειλεν ἀγγελιοφόρον εἰς ἔμε;»

Πρόδες αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας ὡς ἀνεμος· Ἰοὶς· «ἡ Ἡρα με ἐστειλε προληπτικῶς, ἡ ἐνδοξος σύζυγος τοῦ Διός· οὐδὲ γνωρίζει τοῦτο ὁ ὑψηλὰ καθήμενος υἱὸς τοῦ Κρόνου οὐδὲ κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀθανάτων, οἱ δποίον κατέχουσι τὸν πολὺ χιονώδη Ὀλυμπον.»

160

165

170

180

185

100 Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν δὲ ταχύπονς Ἀχιλλεύς· «πῶς λοιπὸν νὰ μεταβῶ εἰς τὴν κίνησιν τῆς μάχης; ἔχουσι δὲ τὰ ὅπλα μου ἐκεῖνοι· ἡ δὲ ἀγαπητή μου μάτηρ δὲν μὲ ἀφίνε νὰ ὅπλιζωμαι πρὸς μάχην πρότερον, ποὺν δὰ νὰ ἵδω αὐτὴν μὲ τοὺς ὅφθαλμούς μου ἐπανελθοῦσαν· διότι ἐφάνη εἰς ἐμὲ δὴ τὰ φέρει παρὰ τοῦ Ἡφαίστου ὁραῖα ὅπλα· ἀλλον δύμες οὐδένα γνωρίζω, τοῦ δποίου νὰ ἔνδυθῶ τὰ ἔξακουστὰ ὅπλα, παρὰ μόνον βεβαίως τὴν ἀσπίδα τοῦ νεοῦ τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς οὔτος βεβαίως, ἴνομίζω, μεταξὺ τῶν πρώτων ἀναστρέφεται φρονεύων μὲ τὸ δόρυ του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ἀποθανόντος Πατρόκλου».

105 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν δὲ ταχεῖα ατὰ τοὺς πόδας ὡς ἄνεμος Ἰρις· «τοῦτο λοιπὸν καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν, δὴ κατέχονται τὰ ἔξακουστά σου ὅπλα· ἀλλ' ἔτσι (=ὅπως εἶσαι) μεταβαίνων εἰς τὴν τάφρον φανερώθητι εἰς τοὺς Τορᾶς, ἐὰν φοβηθέντες σε ἀπομακρυνθῶσι τοῦ πολέμου οἱ Τορᾶς καὶ ἀνακουφισθῶσιν οἱ πολεμικοὶ νεοὶ τῶν Ἑλλήνων βασανίζομενοι· δλίγη δὲ ἀνακούφισις ἀπὸ τοῦ πολέμου γίνεται ὀφέλιμος».

110 Ή μὲν λοιπὸν ταχύπονος Ἰρις τοιούτοτρόπος εἶποῦσα ἀπῆλθεν, δὲ δὲ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία Ἀχιλλεὺς ἐσηκώθη πέριξ δὲ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ ὅμων ἡ Ἀθηνᾶ ἔβαλε φουντωτὴν ἀσπίδα, πέριξ δὲ τῆς κεφαλῆς του ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν ἐστεφάνωνε νέφος χρυσοῦν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἔκπαιεν ἀπαστράπτουσαν φλόγα· καθὼς δὲ ὅταν καπνὸς ἐξερχόμενος ἐκ πόλεως φθάσῃ εἰς τὸν αἰθέρα μακρόθεν ἐκ νήσου, τὴν δποίαν ἐχθροὶ μαχόμενοι ἥθελον πολιορκεῖ, οἱ δὲ πολιορκούμενοι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀγωνίζονται κορισμώς μὲ τρικτὸν πόλεμον ἐκ τῆς ἴδικῆς των πόλεως, συγχρόνως δὲ μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ πυρὸν ἀλλεπάλληλα(ώς οἱ στήμονες τοῦ ματος) καίονται καὶ πόδες τὰ ὑψη ἀναπηδῶσα ἐξ αὐτῶν παρουσιάζεται ἡ λάμψις, διὰ νὰ τὴν ἴδωσιν οἱ περίοικοι λαοί, ἐὰν τυχὸν μὲ τὰ πλοιά των φθάσωσιν ὡς ἀποκρούσται τῆς συμφορᾶς, τοιούτοτρόπως ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἡ λάμψις ἐφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα· προκωπήσας δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὴν τάφρον καὶ δὲν ἀνεμιγγύνετο μὲ τοὺς Ἑλληνας· διότι ἥκολον θεῖ τὴν σοφὴν παραγγελίαν τῆς μητρός του· ἐκεῖ λοιπὸν σταθεὶς ἐκραύγασε, μακρόθενδὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἐφώναξεν· εἰς δὲ τοὺς

220

225

230

235

240

245

250

Τρῶας ἐσήκωσεν ἀνέκφραστον ταραχήν· γαθώς δέ, δσάκις εἰ σάλπιγξ, γίνεται ἐντελῶς ἀκουστὴ ἡ φωνή της ὑπὸ τῶν καταστρεφόντων τὴν ζωὴν ἔχθρῶν τῶν πολιορκούντων (κινούμενων διλόγυωμ) πόλιν, τοιουτοτρόπως τότε ἐντελῶς ἀκουστὴ ἔγινεν ἡ φωνὴ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ. Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς δὰ ἥκουν τὴν χαλκῆν φωνὴν τοῦ ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ, ὅλων ἡ ψυχὴ συνεταράχθη· οἱ δὲ καλλίτριχες ἵπποι ἐστρεφον πρὸς τὰ δπίσω τὰ δχήματα· διότι προέβλεπον θλίψεις μὲ τὸν νοῦν των· οἱ δὲ ἡνίοχοι ἔμειναν ἐκπληκτοί, τότε εἶδον φοβερὸν ἀκαταδάμαστον πῦν νὰ καίηται ὑπερόνω τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγαλοφύζου νίον τοῦ Πηλέως· αὐτὸ δὲ ἔκαπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· τρεῖς φορὰς μὲν ὑπερόνω τῆς τάφου μεγάλως ἐκραύγασεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, τρεῖς φορὰς δὲ συνετραχήμησαν οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἔνδοξοι σύμμαχοι. ἐκεῖ δὲ καὶ τότε ἐχάμησαν δώδεκα ἄριστοι ἄνδρες γύρω ἀπὸ τὰ δχήματα καὶ τὰ δόρατά των· οἱ δὲ Ἐλληνες μὲ καράν σηκώσαντες τὸν Πάτροκλον ἔξω καὶ μακρὰν ἀπὸ τὰ βλήματα τὸν κατέθεσαν ἐντὸς κλίνης· περιεκύλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ σύντροφοι του κλαίοντες, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἥκολούθει ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς κύνων θεομὰ δάκρυα, ἀφοῦ εἶδε τὸν πιστὸν σύντροφόν του νὰ κῆται ἐντὸς φερότρον κτυπημένος μὲ μυτερὸν χαλκοῦν δόρυν· αὐτὸν μὲν βεβαίως, ὃς γνωστόν, ἐστελλε μὲ ἵππους καὶ δχήματα εἰς τὸν πόλεμον καὶ δὲν τὸν ἐδέχθη πάλιν ἐπιστρέφαντα· τὸν ἀκούσαστον δὲ Ἡλιον ἐστειλεν ἡ μεγαλόφθαλμος σεβαστὴ Ἡρα παρὰ τὴν θέλησίν του νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς φράς τοῦ Ὁκεανοῦ. δὲ Ἡλιος μὲν ἐπαυσε, ἐπαυσαν δὲ οἱ θεῖοι Ἐλληνες ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν μάχην καὶ ἀπὸ τὸν δδυνηρὸν πόλεμον.

Οἱ Τρῶες δὲ πάλιν ἦξ ἄλλου μέρους ἀποχωρήσαντες ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς μάχης ἔλυσαν ἀπὸ τὰ ἄρματα τοὺς ταχεῖς ἵππους καὶ συνηθοίσθησαν εἰς συνέλευσιν, πρὶν νὰ φοντίζωσι περὶ δεῖπνου· ἔγινε δὲ ἡ συνέλευσις, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐστέκοντο δρυῖοι, οὐδὲ ἐτόλμα κανεὶς νὰ κάθηται· διότι τοὺς πάντας κατεῖχε τρόμος, διότι ἐφανερώθη ὁ Ἀχιλλεύς, ἐπὶ πολὺν δὲ κρόνον εἶχε παύσει ἀπὸ τὴν θλιβερὰν μάχην· εἰς αὐτοὺς δὲ δὲ συνετὸς Πολυδάμας δὲν τοῦ Πάνθου ἐκαμνεν ἀρχὴν νὰ διμιῇ, διότι αὐτὸς μόνος ἔβλεπε πρὸς τὸ μέλλον καὶ πρὸς τὸ παρελθόν· ἥτο δὲ

σύντροφος τοῦ Ἐκτορος καὶ ἐντὸς τῆς ἴδιας νυκτὸς ἐγεννήθησαν· ἀλλ’ ὁ μὲν Πολυδάμας, ὃς γνωστόν, ὑπερτέρει πολὺ²⁵⁵ εἰς τοὺς λόγους (τὰς ἐν τῇ συνελεύσει συμβουλάς), ὁ δὲ Ἐκτωρ εἰς τὸ δόρυ· ὁ Πολυδάμας λοιπὸν εὐνοϊκὰ δι’ αὐτοὺς σκεπτόμενος διώλησε καὶ εἶπεν· «ἄγαπητοί, πολὺ νὰ σκέπτησθε· διότι ἐγὼ τούλοχιστον προτρέπω τόρα νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὴν πόλιν, νὰ μὴ περιμένωμεν τὴν θείαν αὐγὴν εἰς τὴν πεδιάδα πλησίον τῶν πλοιών· εἴμεθα δὲ μακρὰν ἀπὸ τὸ τεῖχος (τῆς πόλεως)· ἐφ’ ὅσον μὲν οὗτος ὁ ἀνὴρ ἦτο δραγισμένος ἐναντίον τοῦ θείου Ἀγαμέμνονος, ἔως τότε οἱ Ἕλληνες ἥσαν εὐκολώτεροι εἰς τὸ νὰ τοὺς πολεμῆτε· διότι ἔχαιρον ἐγὼ τούλάχιστον νὰ κοιμᾶμαι κατὰ τὴν νύκτα πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων ἐλπίζων ὅτι θὰ κυριεύσω τὰ κατὰ τὴν πρύμναν καὶ πρῶραν κυρτὰ πλοῖα· τόρα ὅμως τρομακτικῶς φοβοῦμαι τὸν ταχύποδα νῦν τοῦ Ηηλέως· ὅποια εἴναι ἡ παράτολμος αὐτοῦ ψυχή, δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μένῃ ἐντὸς τῆς πεδιάδος, ὅπου δὲ Τρῶες καὶ Ἕλληνες εἰς τὸ μέσον καὶ οἱ δύο μοιραῖονται τὴν δύναμιν τοῦ πολέμου, ἀλλὰ θὰ πολεμήσῃ διὰ τὴν πόλιν καὶ διὰ τὰς γυναικας ἥμαντν· ἀλλ’ ἂς ὑπάγωμεν πρὸς τὴν πόλιν, πείσθητε εἰς ἐμέ· διότι θὰ συμβῇ ὡς ἔξης· ἡ μὲν θεία νῦν ἔπαινε τόρα τὸν ταχύποδα νῦν τοῦ Ηηλέως· ἐὰν ὅμως δρμήσας αὔριον μὲ τὰ ὅπλα του θὰ εῖναι ἥμας νὰ εἴμεθα ἐδῶ, θὰ γνωρίσῃ αὐτὸν καλῶς ἵσως ἔκαστος· διότι μὲ εὐχαρίστησίν του θὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν ὅποιος ἥθελε φύγει, πολλοὺς δὲ ἐκ τῶν Τρώων θὰ φάγωσιν οἱ σκύλλοι καὶ οἱ γῦπες· εἴθε βεβαίως νὰ γίνη τοιουτορόπως μακρὰν ἀπὸ τῆς ἀκοῆς μου (τοῦ αὐτίου μου)· ἐὰν ὅμως πεισθῶμεν εἰς τοὺς ἴδιους μου λόγους, ἀν καὶ λυπούμεθα, τὴν μὲν νύκτα θὰ ἔχωμεν θάρρος (δύναμιν) εἰς τὴν συνέλευσιν, τὴν δὲ πόλιν θὰ προφυλάττωσιν οἱ πύροι καὶ αἱ ὑψηλαὶ πύλαι καὶ αἱ σανίδες αἱ ἐπ’ αὐτῶν προσηγομοσμέναι, μακραί, διὰ καλῆς κατασκευῆς ἔζευγμέναι· ἀπὸ πρωΐας δὲ κατὰ τὴν αὐγὴν διλισθέντες μὲ τὰ ὅπλα μας θὰ σταθῶμεν ἀνὰ τοὺς πύργους· εἰς αὐτὸν δὲ θὰ εἶναι θλιβερώτερον, ἐὰν θέλῃ ἐλθὼν ἐκ τῶν πύργων νὰ πολεμῆται ἥμας πρὸς κυριεύσιν τοῦ τείχους· δπίσω πάλιν θὰ ἔπαινέλθῃ εἰς τὰ πλοῖα, ὅταν τοὺς μακρολαίμους ἵππους χορτάσῃ ἀπὸ κάθε εἰδος δρόμον περιφερόμενος

ὑποκάτω τῆς πόλεως· μέσα ὅμως οὐδόλως ἡ ψυχή του θὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ εἰσοδούμησῃ καὶ οὐδέποτε θὰ τὴν ἐκπορθήσῃ· πρότερον θὰ φάγωσιν αὐτὸν οἱ ταχεῖς σκύλλοι».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀγρίως προβλέψας εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ. «Πολυδάμα, σὺ μὲν οὐδόλως πλέον ἀρεστὰ εἰς ἔμε ταῦτα λέγεις, ὁ δοποῖς προτόρεπεις ἐπανερχόμενοι πάλιν νὰ συγκλεισθῶμεν ἀνὰ τὴν πόλιν· ἀρά γε δὲν ἔχετε ἀκόμη κορτάσει συνεσφιγμένοι ἐντὸς τῶν πύργων; διότι πρότερον μὲν ὅλοι οἱ θνητοὶ ἀνθρώποι ἔλεγον τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου πολύχρονον καὶ πολύχαλκον· τόρα ὅμως ἔχουσιν ἔξαφανισθῆ πλέον ἐκ τῶν οἴκων τὰ ὕδατα κειμήλια, πολλὰ δὲ πλέον πράγματα πωλούμενα φθάνουσιν εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ εἰς τὴν τερπνὴν Λυδίαν, ἀφοῦ ὥργισθη ὁ μέγας Ζεύς. τόρα ὅμως, ὅτε βεβαίως ἔδωκεν εἰς ἔμε ὁ υἱὸς τοῦ πανούργους σκέψεις ἔχοντος Κρόνου νὰ λάβω δόξαν πλησίον τῶν πλοίων καὶ νὰ συμπίεσω πρὸς τὴν θάλασσαν τοὺς Ἕλληνας, ἀνόητε, μὴ φανέρωνε πλέον ταύτας τὰς σκέψεις ἐντὸς τοῦ λαοῦ· διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν Τρώων θὰ πεισθῇ εἰς αὐτά· διότι δὲν θὰ ἀφήσω· ἀλλ᾽ ἔλλατε, δῆπος καὶ ἀν εἴπω ἐγώ, ἂς πειθώμεθα ὅλοι· τάρα μὲν λάβετε δεῖπνον ἀνὰ τὸν στρατὸν κατὰ στρατιωτικὰ τμῆματα καὶ λάβετε ὑπὸ ὄψει τὴν φύλαξιν (τοῦ στρατοπέδου) καὶ γοηγορεῖτε ἔκαστος· ὅποιος δὲ ἐκ τῶν Τρώων ὑπερβολικῶς λυπεῖται διὰ τὰ πράγματά του, ἀφοῦ συναθροίσῃ αὐτά, ἂς τὰ δώσῃ εἰς τοὺς Τρώας νὰ τὰ καταφάγωσιν ὡς δημόσια· εἶναι καλλίτερον νὰ τὰ ἀπολαύσῃ κανεὶς ἐκ τούτων παρὰ βεβαίως (νὰ τὰ ἀπολαύσωσιν) οἱ Ἕλληνες· ἀπὸ πρωτίας δὲ κατὰ τὴν αὐγὴν ὀπλισθέντες μὲ τὰ δπλα μας πλησίον τῶν κοίλων πλοίων ἂς σηκώνωμεν σφροδόδον πόλεμον· ἐὰν δὲ ἀληθῶς πλησίον τῶν πλοίων ἐστρκώθῃ πρὸς πόλεμον δὲ θεῖος Ἀχιλλέας, θλιβερώτερον εἰς τούτον θὰ είναι, ἐὰν θέλῃ οὐδόλως βεβαίως θὰ τὸν ἀποφύγω ἐγὼ ἐκ τοῦ κακούχου πολέμου, ἀλλὰ πολὺ ἀντιμέτωπος αὐτοῦ θὰ σταθῶ ἢ διὰ νὰ φέρῃ αὐτὸς μεγάλην νίκην ἢ διὰ νὰ φέρω ἐγώ· κοινὸς (=ἀβέβαιος) εἶναι δὲ πόλεμος καὶ συνήθως φονεύει τὸν μέλλοντα νὰ φονεύσῃ».

Τοιουτορόπως δὲ Ἐκτωρ διώλει καὶ ἐπιδοκιμαστικῶς ἐφώναξεν οἱ ἀνόητοι Τρώες· διότι ἀφήρεσεν ἀπ' αὐτοὺς τὰς φρένας ἥ-

285

290

295

300

305

310

Παλλὰς Ἀθηνᾶ· διότι ἐπήνεσαν μὲν τὸν Ἐκτορα, ὁ δοποῖς ἐσκέπτετο κακά, οὐδεὶς δύμως ἀκριβῶς (ἐπήνεσε) τὸν Πολυδάμαντα, ὁ δοποῖς ἐσκέπτετο μὲ καλὴν σκέψιν· δεῖπνον κατόπιν ἔλαβον ἀνὰ τὸν στρατόν· οἱ δὲ Ἑλληνες καθ' ὅλην τὴν νύκτα κλαίοντες ἀνεστέναζον διὰ τὸν Πάτροκλον· εἰς αὐτὸὺς δὲ ὁ νῖδος τοῦ Πηλέως ἔκαμεν ἀρχὴν ἀφθόνου θρῆνου, ἐπιμέσας τὰς ἀνδροφόρους αὐτοῦ χεῖσας εἰς τὰ στήθη τοῦ συντρόφου, πολὺ συγνὰ ἀναστενάζων ὥστε λέων ἔχων καλὸν γένειον, τοῦ δοποίου τυχὸν τὰ νεογνὰ ἥθελεν ἀρπάσει ἐκ πυκνοῦ δάσους ἀνήρ κυνηγὸς ἐλάφων· δὲ λέων ὑστερος φθάσας (εἰς τὴν φωλεάν του) λυπεῖται καὶ εἰς πολλὰς κοιλάδας μεταβαίνει ἐρευνῶν διὰ τὰ ἔγνη τοῦ ἀνδρός, ἐὰν ἀπὸ κανένες μέρος ἥθελε τὸν εὗρει· διότι πολὺ δομιεῖται δργὴ τὸν κυνιεύει· τοιουτορόπως δὲ Ἀχιλλεὺς βαρέως ἀναστενάζων ἔλεγεν εἰς τὸν Μυρμιδόνας· «ὦ ἄλλοι μονον, βεβαίως, ὡς φαίνεται, μάταιοι (=ἀνωφελῆ) λόγον εἶπον (ἔβγαλα) κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐνθαρρύνων τὸν ἥρωα Μενοίτιον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του· ἔλεγον δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ δόηγήσω τὸν ἔξακουστόν του νῖδον εἰς Ὁποῦτα, ἀφοῦ ἐκπορθήσῃ τὴν Τροίαν καὶ λάβῃ διὰ κλήρου μερίδιον λαφύρων· ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν ἐκτελεῖ ὅλας τὰς σκέψεις εἰς τὸν ἀνδρας· διότι εἶναι πεπρωμένον καὶ οἱ δύο δομοίαν (=τὴν αὐτὴν) γῆν νὰ κοκκινίσωμεν ἐδῶ ἐντὸς τῆς Τροίας, ἐπειδὴ οὐδὲ ἐμὲ θὰ ὑποδεχθῇ ἐπιστρέψαντα ἐντὸς τῶν μεγάρων του ὁ γέρων ἵππηλάτης Πηλεὺς οὐδὲ ή μήτηρ Θέτις, ἀλλ' ἐδῶ ή γῆ θὰ μὲ κατέχῃ· τόρα δύμως ἐπειδὴ βεβαίως, Πάτροκλε, ὑστερος ἀπὸ σὲ θὰ εἰσέλθω ὑπὸ τὴν γῆν, δὲν θὰ σὲ ἐνταφιάσω πρότερον, ποὺν νὰ φέρω ἐδῶ τοῦ Ἐκτορος τὰ ὅπλα καὶ τὴν κεφαλήν, τοῦ μεγαλοφύζου φονέως σου· δώδεκα δὲ λαμπρὰ τέκνα Τρώων ἔμπροσθεν τῆς (νεκρικῆς) πυρᾶς σου θὰ λαμπτούμήσω, ἐπειδὴ ὁργίσθην ἔνεκα σοῦ φονευθέντος· ἔως τότε δύμως θὰ μοῦ κῆσαι εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν (=ἄταφος) πλησίον τῶν ἔχοντων τοξοειδῆ τὰ ἄκρα (πρῶραν καὶ πρόμναν) πλοίων, πέριξ δὲ σοῦ Τρωϊάδες καὶ ἔχουσαι πέπλους μὲ βαθείας κολπώσεις Δαρδανίδες θὰ κλαίωσιν ἐπὶ νύκτας καὶ ἡμέρας χύνουσαι δάκρυα, δσας ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μὲ κόπους ἥχμαλωτίσαμεν καὶ διὰ τῆς δυνάμεως καὶ διὰ μακροῦ δόρατος, ἐκπορθοῦντες πλουσίας (μὲ παχεῖς ἀγροὺς) πόλεις θνητῶν ἀνθρώπων».

Τοιουτορόπως εἰπὼν διέταξε τὸν συντρόφους του δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς νὰ στήσωσι πέριξ πυρὸς μέγαν τρίποδα, διὰ ν' ἀποπλύνωσι τάχιστα ἀπὸτὸν Πάτροκλον τὸν αἴματωμένον βόρβιον· ἐκεῖνοι δὲ ἔσταινον ἐντὸς καυστικοῦ πυρὸς τρίποδα, κατάλληλον δὲ ὑδωρ πρὸς λούτρον, ἐντὸς δὲ ἀυτοῦ εὐθὺς ἔχυσαν ὕδωρ καὶ λαβόντες ἔκαιον ὑποκάτῳ αὐτοῦ ξύλα τὴν κοιλίαν μὲν τοῦ τρίποδος τὸ πῦρ περιεκύκλωνεν, ἔζεσταίνετο δὲ τὸ ὕδωρ· ἀφοῦ δὲ πλέον ἔζεστάθη τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ στιπνοῦ χαλκοῦ τρίποδος, καὶ τότε πλέον καὶ τὸν ἔλουσαν καὶ τὸν ἥλειψαν ἀφθόνως μὲ ἔλαιον, τὰς δὲ πληγὰς ἐγέμισαν μέσα μὲ ἄλλοι φὴν (=λίπος) ἐννέα ἑτῶν, θέσαντες δὲ αὐτὸν μέσα εἰς κλίνην ἐκάλυψαν αὐτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ ταιρειαστὸν σάβανον, ὑπεράνωθεν δὲ μὲ λευκὸν ὕφασμα.

Καθ' ὅλην μὲν τὴν νύκτα ἔλαπι περὶ τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως οἱ Μυρμιδόνες ἀνεστέναζον κλαίοντες τὸν Πάτροκλον· δὲ Ζεὺς δὲ εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγόν του Ἡραν· «καὶ ἐν τούτοις ἐνήργησας, μεγαλόφθαλμε σεβαστὴ Ἡρα, σηκώσασα τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα· βεβαιώτατα λοιπὸν ἀπὸ σὲ τὴν ἴδιαν ἐγεννήθησαν οἱ μαρῷαν κόμην τρέφοντες Ἐλληνες (=τοὺς ὑποστηρίζεις, ὡσὰν νὰ τοὺς ἐγέννησας σὺ νὶ ἴδια).»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβαστὴ· Ἡρα· «φοβερώτατε νιὲ τοῦ Κρόνου, ποῖος εἶναι οὗτος δὲ λόγος, τὸν δοποῖον εἰπεῖς· καὶ δημος κάποιος δὲ θνητὸς μέλλει ἵσως νὰ ἐκτελέσῃ κακὸν εἰς ἄνδρα, δὲ δοποῖος βεβαίως (=οἱ κακοποῖῶν) καὶ θνητὸς εἶναι καὶ δὲν γνωρίζει τόσον πολλὰς σκέψεις· πῶς λοιπὸν ἐγὼ δά, ἡ δοποία δισκρητίζομαι ὅτι εἶμαι ἀρίστη ἐκ τῶν θεαινῶν, καὶ διὰ τοὺς δύο λόγους, δηλ. καὶ διὰ τὴν καταγωγὴν καὶ διότι ἔχω ὀνομασθῆ ἴδική σου σύζυγος, σὺ δὲ κυριαρχεῖς μεταξὺ ὄλων τῶν ἀθανάτων, (πῶς λοιπὸν) δὲν ὄφειλον νὰ οάφω (οχεδιάσω) κακὰ κατὰ τῶν Τρώων, ἀφοῦ ὄφειλην;»

Τοιουτορόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· ἡ δὲ λευκόποντος Θέτις ἐφθανεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἡφαιστού τὸν ἀφθαρτὸν τὸν ἀκτινοβιλοῦντα, τὸν διαπρεπῆ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων, τὸν χαλκοῦν, τὸν δοποῖον δὲ ἴδιος στραβοπόδης (=Ἡφαιστος) κατεσκευασεν· εὗρε δὲ αὐτὸν ἰδωμένον στρεφόμενον πέριξ ἀπὸ τὰ φυ-

345

350

355

360

365

370

σερὰ σπεύδοντα (=βιαζόμενον, ἔρεαζόμενον ταχέως). διότι κατεσκεύ-
 αζε τρίποδας εἴκοσιν ἐν συνόλῳ, διὰ νὰ στέκωνται πέριξ τοῦ τοίχου
 375 τοῦ καλῶς στηριγμένου μεγάρου του· χρυσοῖς δὲ τροχοῖς ὑπο-
 κάτῳ τῆς βάσεως ἐκάστου ἔθεσε, διὰ νὰ εἰσδύωσι πρὸς εὐχαρί-
 στησίν του μόνοι των εἰς τὸ συνέδριον τῶν θεῶν καὶ διὰ νὰ ἐπι-
 στρέψωσι πάλιν πρὸς τὸν οἶκόν του, θαυμάσιοι εἰς τὸ νὰ τοὺς
 ἵδῃ τις· ἐκεῖνοι δὲ βεβαίως ἥσαν μὲν τόσον πολὺ εἰς τὸ τέλος
 των, ἀλλ’ αἱ πεποικιλμέναι λαβαί των (τὰ αὐτία των) δὲν εἰχον
 ἀκόυη προσκολλήθη· αὐτὰς λοιπὸν (τὰς λαβὰς) κατήρτιζεν, ἐσφυ-
 380 οηλάτει δὲ τὰ (σχετικὰ) καρφία· καθ’ ὅν χρόνον ἐκεῖνος δὰ ταύ-
 τας κοπιωδῶς κατεσκεύαζε μὲ τὰς σοφὰς (τὰς γνωριζούσας) φρέ-
 νας του, τότε ἔφθασε πλησίον αὐτοῦ ἡ λευκόπους θεὰ Θέτις· αὐ-
 τὴν δὲ προστρέξασα εἶδεν ἡ ὁραία καὶ λαμπρὸν κεφαλόδεσμον
 φοροῦσα Χάρις, τὴν ὅποιαν εἶχε σύζυγον ὁ ἔξακουστὸς ἔχων
 ἀμφοτέρους τοὺς πόδας μὲ καμπήν πρὸς τὰ ἔξω ("Ηφαιστος") καὶ
 385 εὐθὺς προσεκολλήθη εἰς τὴν χειρά της (ἔπιασε δυνατὰ τὴν χειρά
 της) καὶ λόγον εἶπε καὶ τὴν ἐφώναζεν δονομαστί· «διὰ τί ἀρά γε,
 μακρόπεπλε Θέτι, φθάνεις εἰς τὸν ἴδιον μας οἶκον καὶ σεβαστὴ
 καὶ ἀγαπητή; πρότερον τούλάχιστον οὐδόλως συκνάζεις· ἀλλ’ ἀκο-
 λούθει πρὸς τὰ ἐμπρός, διὰ νὰ παραθέσω εἰς σὲ δῶρα φιλοξε-
 νίας».

Τοιουτορόπως λοιπὸν εἰποῦσα τὴν ὕδηγει πρὸς τὰ ἐμπρός ἡ
 390 θεία ἐκ τῶν θεαινῶν· αὐτὴν μὲν ἔπειτα ἔβαλε νὰ καθήσῃ ἐπάνω
 εἰς ψεύδον μὲ ἀργυρᾶ καρφία ὑφαῖον πεποικιλμένον· ὑποκάτω
 δὲ τῶν ποδῶν του ὑπῆρχε σκαμνίον (πρὸς στήριξιν τῶν ποδῶν)
 ἐκάλεσε δὲ τὸν ἔξακουστὸν τεχνίτην "Ηφαιστον καὶ εἶπε λόγον"
 «"Ηφαιστε, προχώρησον πρὸς τὰ ἐδῶ· ἡ Θέτις ἵσως ἔχει κάποιαν
 ἀνάγκην σοῦ"· πρὸς αὐτὴν δ’ ἀπήντα ἔπειτα ὁ ἔξακουστὸς μὲ
 ἀμφοτέρους τοὺς πόδας κάμπτοντας πρὸς τὰ ἐκτός· «βεβαιότατα
 395 εἶναι μέσα θεὰ καὶ κατάπληξιν προξενοῦσα καὶ σεβαστή, ἡ ὅποια
 μὲ ἔσωσεν, ὅτε ἔφθασεν εἰς ἐμὲ θλῖψις, διότι ἔπεσον μακρὰν ἀπὸ
 θέλησιν τῆς ἀναιδοῦς (σκυλλοφθάλμου) ἴδικης μου μητρός, ἡ
 ὅποια ἥθελησε νὰ μὲ κρύψῃ, διότι ἤμην χωλός· τότε ἥθελον πάθει
 θλίψιες εἰς τὴν ψυχήν μου, ἐὰν δὲν ἥθελε με ὑποδεχθῆ εἰς τὴν ἀγκά-
 λην της καὶ ἡ Εὑρυνόμη καὶ ἡ Θέτις, ἡ Εὑρυνόμη ἡ θυγάτη τοῦ

πρὸς τὰ δότισω φέοντος (τοῦ φέοντος περὶ τὴν γῆν καὶ ἐπιστρέφοντος ἐπομένως πρὸς τὰ μέρη, ἀφῆκεν δότισθέν του) Ὡκεανοῦ πλησίον αὐτῶν ἐπὶ ἐννέα ἔτη κατεσκεύαζον πολλὰ ποικίλματα, δηλ. πόρπας (=καρφίτσας) καὶ κυνοτὰ φέλλια(;) καὶ ἐνώτια καὶ περιδέραια, ἐντὸς κοίλου σπηλαίου, πέριξ δὲ ὁ δοῦς τοῦ Ὡκεανοῦ μουρμουρίζων ἔργεεν ἀφθονος· οὐδὲ ἐγγύριζε τοῦτο κανεὶς ἄλλος οὔτε ἐκ τῶν θεῶν οὔτε ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἡ Θέτις καὶ ἡ Εὐρυνόμη τὸ ἐγγύριζον, αἱ ὅποιαι με ἔσωσαν· αὕτη λοιπὸν τόρα εἰς τὸν ἴδιον μας οἶκον φθάνει· διὰ τοῦτο πολλὴ ἀνάγκη εἰς ἐμὲ εἴναι νὰ πληρώνω εἰς τὴν καλλιπλόκαμον Θέτιν δλην τὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ζωῆς μου· ἀλλὰ σὺ τοὐλάχιστον τόρα παραθίσον εἰς αὐτὴν ὥραῖς δῦνα φιλοξενίας, ἵνας ὅτου ἐγὼ ν' ἀποθέσω τὰ φυσερὰ καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα».

400

405

410

415

420

425

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἀκμόθετον (=τὸ ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὅποίου ἔμπήγνυται τὸ ἀμμόνι) ἐσηκώμη πνευστιῶν (=ἀσκομαχῶν) ὁ πελώριος ("Ηφαίστος") χωλαίνων· ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ ἐκινοῦντο ταχέως αἱ ἀδύνατοι κνημαί του· τὰ φυσερὰ μὲν ἔθετε μακρὰν τοῦ πυρὸς καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα, μὲ τὰ ὅποια ἐπιπόνως εἰογάζετο, συνήθιζοισεν εἰς ἀργυρᾶν λάρνακα· μὲ σπόργγον δὲ πέριξ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς δύο χεῖσας ἐσπόργγιζε καὶ τὸν στιβαρὸν (=χονδρὸν) λαμπόν του καὶ τὰ δασύτοιχα στήθη του· ἐνεδύθη δὲ χιτῶνα καὶ ἔλαβε σκῆπτρον παχὺ καὶ ἐπορχώησε πρὸς τὰ ἔξω χωλαίνων· παραπλεύρως δὲ τοῦ θεοῦ ἐκινοῦντο ταχέως θεραπαινίδες χρυσαῖ, δόμοιάζουσαι μὲ ζωντανὰς νεάνιδας, εἰς τὰς ὅποιας ὑπάρχει μὲν νοῦς μεταξὺ τῶν φρενῶν των, ὑπάρχει δὲ καὶ φωνὴ καὶ δύναμις καὶ ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς γνωρίζουσιν ἐργασίας· ἔκειναι μὲν πλαγίως τοῦ θεοῦ ἐκινοῦντο ταχέως· αὐτὸς δὲ μετὰ κόπου βαδίζων πλησίον ἔκει, ὅπου δὰ ἡτο ἡ Θέτις, ἐκάθητο ἐπάνω εἰς λαμπρὸν θρόνον καὶ εὐθὺς προσεκολλήθη εἰς τὴν χειρά της καὶ λόγον εἶπε καὶ τὴν ἐφώναζεν δύνομαστι· «διὰ τί ἀρά γε, μακρόπεπλε Θέτι, φθάνεις εἰς τὸν ἴδιον μας οἶκον καὶ σεβαστὴ καὶ ἀγαπητὴ; πρότερον τοὐλάχιστον οὐδόλως συχνάζεις· λέγε δὲ τι σκέπτεσαι· μὲ παρορμᾶ δὲ ἡ ψυχὴ μου νὰ τὸ ἐκτελέσω, ἐὰν βεβαίως δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω καὶ ἔὰν εἴναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπίηντα ἔπειτα ἡ Θέτις χύνουσα κάτω δάκρυα·
 «Ἔφαιστε, ἄρα γε καμίᾳ βεβαίως ἀπὸ ὅσας θεὰς ὑπάρχουσιν
 430 ἐντὸς τοῦ Ὀλύμπου ὑπέφερον εἰς τὰς φρένας τῆς τόσον πολλὰς
 θλιβερὰς συμφοράς, ὅσας θλύψεις εἰς ἐμὲ ἀπὸ ὅλας (τὰς θεὰς)
 ἔδωκεν διὰ τοῦ Κρόνου Ζεύς; ἐκ μὲν τῶν ἄλλων θαλασσίων
 θεαῖνῶν ἐμὲ ἐδάμασεν ὑπὸ ἄνδρα (ὑπάνδρευσε μὲ ἄνδρα), τὸν
 νίδιον τοῦ Αἰακοῦ Ηηλέα, καὶ ὑπέμεινα κλίνην συζυγικὴν ἀνδρός,
 ἄν καὶ καθ' ὀλοκληρίαν παραπολὺ δὲν ἥθελον ἔκεινος μὲν λοι-
 πὸν κατάκειται ἐντὸς τῶν μεγάρων του καταβεβλημένος ἀπὸ θλι-
 435 βερὸν γῆρας· ἄλλα δὲ εἰς ἐμὲ τόρα συμβαίνουσιν· ἀφοῦ ἔδωκε νὰ
 γεννηθῇ καὶ ν' ἀνατραφῇ ὑπὲρ ἐμοῦ υἱὸς ἔξοχος ἐκ τῶν ηρώων
 καὶ αὐτὸς ηὗξηθη ἵσος μὲ βλαστόν, αὐτὸν μὲν ἐγὼ ἀναθέψασα
 ὃς φυτὸν εἰς λόφον κάπου διπλωσοφόρων δένδρων, τὸν ἔστειλα
 μὲ πλοῖα ἔχοντα τοξοειδῆ τὰ ἄκρα (πρῶραν καὶ πρόμυναν) μέσα
 440 εἰς τὴν Τροίαν, διὰ νὰ πολεμῇ ἐναντίον τῶν Τρώων, ἀλλ᾽ αὐτὸν
 δὲν θὰ ὑποδεχθῶ πάλιν ἐπιστρέψαντα εἰς τὸν οἴκον μου, μέσα
 εἰς τὸν οἴκον τοῦ Ηηλέως· ἐφ' ὅσον ὅμως πρὸς χαράν μου ζῇ
 καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, λυπεῖται καὶ οὐδόλως δύναμαι,
 προσερχομένη πρὸς αὐτόν, νὰ τοῦ χρησιμεύσω· τὴν γ.όρην, τὴν
 δοποίαν, ὃς γνωστόν, ἔξελεξαν δι' αὐτὸν ὃς βραβεῖον οἱ νεῖοι τῶν
 Ἐλλήνων, ταύτην πάλιν ἐκ τῶν ζειρῶν του ἀφήρεσεν διὰ σχυρὸς
 445 Ἀγαμέμνων· δι' αὐτὴν δὰ οὗτος λυπούμενος ἔβασάνιζε τὰς φρέ-
 νας του· τοὺς δὲ Ἐλληνας οἱ Τρώες συνεπίεζον πλησίον εἰς τὰς
 πρόμυνας τῶν πλοίων καὶ δὲν τοὺς ἀφίνον νὰ ἔξερχωνται· αὐτὸν
 δὲ παρεκάλουν οἱ γέροντες τῶν Ἐλλήνων καὶ πολλὰ ἔξακουστά
 450 δῶρα ὀνομαστικῶς ἔδιδον· τότε δὲ ἔπειτα ὁ Ἰδιος μὲν ἡρ-
 νεῖτο ν' ἀποκρούσῃ (ἀπ' αὐτοὺς) τὸν φοβερὸν ὅλεθρον, ἀλλ' αὐ-
 τὸς ἐνέδυσε μὲν τὸν Πάτροκλον μὲ τὰ ἴδια του (τοῦ Ἀχιλλέως)
 ὅπλα, τὸν ἔστειλλε δὲ εἰς τὸν πόλεμον καὶ πολὺν στρατὸν ἔδωκεν
 εἰς αὐτὸν· ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν ἐμάχοντο πέριξ τῶν Σκαιῶν πυλῶν·
 καὶ λοιπὸν αὐθημερὸν τὴν πόλιν ἥθελον κυριεύσει, ἐὰν δὲ Ἀπόλ-
 λων δὲν ἥθελε φονεύσει μεταξὺ τῶν προμάχων τὸν ἰσχυρὸν υἱὸν
 455 τοῦ Μενοιτίου, ἀφοῦ πολλὰ κακὰ αὐτὸς ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Τρώας,
 καὶ δὲν ἥθελε δώσει δόξαν εἰς τὸν Ἐκτορα· τούτου ἐνεκα τόρα εἰς
 τὰ ἴδια σου γόνατα ἱκετευτικῶς φθάνω, ἐὰν θέλῃς νὰ δώσης εἰς

τὸν ταχυθάνατον νίνον μου ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν τετράφαλον καὶ ώραιάς περικνημῖδας προσηρμοσμένας μὲ πόρπας ἐπὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ θώρακα· διότι ὅτι ὑπῆρχεν εἰς αὐτόν, τὸ ἔχασεν ὁ πιστὸς του σύντροφος φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρων· αὗτὸς δὲ (ὁ Ἀχιλλεὺς) κεῖται κατὰ γῆς λυπούμενος εἰς τὴν ψυχήν του».

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ ἔξακονστος ἔχων ἀμφοτέρους τοὺς πόδας κεκαμμένους πρὸς τὰ ἔξω (στραβοπόδης)· «ἔχει θάρρος· ἂς μὴ εἶναι βεβαίως ταῦτα ὑπὸ τὴν σκέψιν τῶν φρενῶν σου. εἴθε ἐγὼ νὰ δύναμαι νῦν ἀποκρύψω αὐτὸν μακρὰν ἀπὸ τοῦ κακού ήζου θανάτου, ὅτε ἥθελε καταλαμβάνει αὐτὸν ὁ φοβερὸς θάνατος, μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅπως θὰ παρουσιασθῶσιν εἰς αὐτὸν ώραιᾶ ὅπλα, τὰ δόποια πάλιν (ὅπως καὶ τὰ πρῶτα) θὰ θαυμάσῃ κάποιος ἐκ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, ὅποιος καὶ ἄν τὰ ἕδη».

Τοιουτορόπτως εἰπὼν ἐκείνην μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ, μετέβη δὲ εἰς τὰ φυσερά, ἐκεῖνα δὲ ἔπειτα φρεσκά πρὸς τὸ πῦρ καὶ τὰ διέταξε νὰ ἐργάζωνται· τὰ φυσερὰ δὲ εἰκοσιν ἐν ὅλῳ ἐφύσων μέσα εἰς χωνευτήρια (ὅπου κύργονται τὰ μέταλλα), ἐκπέμποντα (τὰ φυσερὰ) παντὸς εἴδους σφραγὸν (καλῶς φυσημένον) φύσημα, ἄλλοτε μὲν νὰ εἶναι πρόχειρα εἰς αὐτόν, ὅτε ἔσπειδεν, ἄλλοτε δὲ πάλιν ὅπως καὶ ὁ Ἡφαιστος ἥθελε καὶ τὸ ἔργον ἔξετελεῖτο. ἔβαλλε δὲ μέσα εἰς τὸ πῦρ καλκὸν σκληρὸν (ἀκατάβλητον) καὶ κασσίτερον (καλαῖ) καὶ χρυσὸν πολύτιμον καὶ ἀργυρὸν· ἔπειτα δὲ ἔθεσε μέσα εἰς ἀκμόθετον (βάσιν τοῦ ἀκμονος) μέγαν ἀκμονα (ἀμμόνιον). ἔλαβε δὲ διὰ τῆς κειρός του δυνατήν βαρειὰν (σφῆδαν), διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἔλαβε πυράγραν (τοιμίδα).

Κατεσκεύαζε δὲ πρότιστα ἀσπίδα καὶ μεγάλην καὶ στιβαρὰν πρὸς ὅλα τὰ μέρη ποικίλλων αὐτήν, πέριξ δ' αὐτῆς ἔβαλλε περιφέρειαν λαμπρὰν μὲ τοιποτὴν συστροφὴν ἐν αὐτῇ τοῦ δέοματος ἀπαστράπτουσαν, ἔξ αὐτῆς δὲ ἔξήρτησεν ἀργυροῦν λωρίον. αὐτῆς δὲ τῆς ἀσπίδος (πλὴν δηλ. τῆς περιφερείας) ἦσαν πέντε πτυχαὶ*. ἐντὸς δ' αὐτῶν (τῶν πτυχῶν) κατεσκεύαζε πολλὰς ποικίλας εἰκόνας μὲ τὰς συνετὰς σκέψεις του.

* Αἱ πτυχαὶ πιθανώτατα ἦσαν κυκλικαὶ· καὶ ἡ μὲν πρώτη ἦτο ἐν

460

465

470

475

480

Ἐντὸς μὲν τῆς ἀσπίδος (κατὰ τὸ Α) κατεσκεύασε τὴν γῆν,
ἐντὸς δὲ τὸν οὐρανόν, ἐντὸς δὲ τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν ἀκαταπό-
νητον ἥλιον καὶ τὴν γεμάτην σελήνην (πανσέληνον), ἐντὸς δὲ ὅλα
τὰ ἄστρα, μὲ τὰ δύοπια ἔχει στεφανωθῆ ὁ οὐρανός, καὶ τὰς Πλειά-
δας (τὴν Πούλιαν) καὶ τὰς Ὑάδας (τοὺς 7 ἀστέρας τῆς κεφαλῆς
τοῦ Ταΐζοντος) καὶ τὸν ἴσχυρὸν Ὡρίωνα (τὴν Ἀλετροπόδαν) καὶ
τὴν Ἀρκτον, τὴν δύοιαν καὶ Ἀμαξαν ἐπονομάζουσιν, ή δύοια
ἔκει στρέφεται καὶ τὸν Ὡρίωνα παραφυλάττει (ἀντικρύζει), μόνη
δ' εἶναι ἀμέτοχος τοῦ νὰ λούηται εἰς τὸν Ὡκεανὸν (=νὰ δύῃ).

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (ἐν τῇ δευτέρᾳ πτυχῇ) κατεσκεύασε δύο
πόλεις ώραίας θυητῶν ἀνθρώπων. ἐντὸς μὲν τῆς μιᾶς λοιπὸν
(κατὰ τὸ Β) γάμοι ἡσαν καὶ συμπόσια, νύμφας δὲ ἐν θαλάμον
ὑπὸ τὸ φῶς καιομένων μὲ λάμψιν δάδων ὕδηγουν ἀνὰ τὴν πό-
λιν, πολλά δὲ γαμήλια ἀσματα είχον σηκωθῆ, νέοι δὲ χορευταὶ
ἐστρέφοντο κυκλικῶς, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἀρμοστῶς ἀντίχουν αὐλοὶ
καὶ φόρμιγγες (κιθάραι). αἱ δὲ γυναικες ἰστάμεναι εἰς τὰ πρό-
θυρα ἐθαύμαζον ἐκάστη. οἱ λαοὶ δὲ (τῆς πόλεως) ἡσαν συνηθοι-
σμένοι εἰς συνέλευσιν (ὕπαιθρον). ἐκεῖ δὲ φιλονικία εἶχε σηκω-
θῆ καὶ δύο ἀνδρες ἐφιλονίζουσιν ἔνεκα ἀποζημιώσεως ἀνθρώπου
φονευθέντος· οἱ μὲν εἰς (οἱ φονεύσας) ἴσχυροῦσετο ὅτι ἐπλήρωσεν
ὅλα (τὰ ἀντίποινα διὰ τὸν φόνον) δίδων ἔξηγήσεις εἰς τὸν λαόν,
οἱ δὲ ἄλλοι (οἱ συγγενῆς τοῦ φονευθέντος) ἡροεῖτο (λέγων) ὅτι τί-
ποτε δὲν ἔλαβε· καὶ οἱ δύο δὲ πεθέθυμουν νὰ λάβωσι πέρας τῆς
νιπομέσεως ἐνώπιον δικαστοῦ (εἰδήμουνος). οἱ λαοὶ δὲ καὶ διάμφο-
τέροις ἐφώναζον, διέκαστον χωριστὰ βοηθοῖ· κήρυκες δέ, ως
ἡρμοῖς, τὸν λαὸν συνεκράτουν· οἱ δὲ γέροντες (δικασταὶ) ἐκά-
θηντο ἐπάνω εἰς πλεκητοὺς λίθους ἐντὸς ἱεροῦ κύκλου καὶ εἶχον
τῷ μέσῳ, ἐκάστη δὲ
τῶν ἄλλων ἡτο πλατυ-
τέρα τῆς πρὸ διατῆς καὶ
ἐπικεκοιλημένη ἐπ' αὐ-
τῆς, ὡστε ἐφαίνοντο
μόνον τὰ πέριξ τῆς πρὸ^{την}
αὐτῆς τοξοειδῆ καὶ κυ-
κλοτερῆ λωρία κατὰ τὸ

έξης σχῆμα· ἔξωθεν δὲ
τῶν πέντε τούτων πτυ-
χῶν ἡτο ἡ ἀντικείμενη (περι-
φέρεια) ἐντὸς αὐτῶν
σημειῶν γράμματα πρὸς
διευκόλυνσιν τῶν ἐν τῇ
ἀσπίδι εἰκόνων.

εἰς τὰς χεῖράς των σκῆπτρα μεγαλοφώνων κηρύκων (σκῆπτρα ἐκράτους οἱ κήρυκες, οἱ δικασταί, οἱ βασιλεῖς) μὲ αὐτὰ (τὰ σκῆπτρα) ἔπειτα ἐστρέψαντο καὶ ἐναλλάξ ἐγνωμοδότουν. ἔκεινο δὲ εἰς τὸ μέσον δύο τάλαντα (=μικρὸν τεμάχιον εἰς σχῆμα δίσκου ζυγαριᾶς) χρυσοῦ νὰ τὰ δώσωσιν εἰς ἔκεινον, δ ὅποιος μεταξὺ αὐτῶν ἥθελεν εἶπε γνώμην δικαιότατα.

Ηέριξ δὲ τῆς ἄλλης πόλεως (κατὰ τὸ Γ) ἐκάθητο δύο μερίδες 510 ἐνὸς στρατοῦ λάμποντες μὲ τὰ ὅπλα των, εἰς δύο δὲ σχέδια μεταξὺ αὐτῶν ἐδιχάζετο (ἥρεσκεν) ἡ γνώμη, ἡ δηλ. νὰ ἐκπορθήσωσι τὴν πόλιν ἢ νὰ μοιράσωσιν (μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει διὰ κατάλληλου προτάσεως) εἰς δύο ὅλα, ὅσα κτήματα (πράγματα) περιέκλειεν ἐντὸς ἡ θελτικὴ πόλις· οἱ ἐν τῇ πόλει ὅμως δὲν ἐπείθοντο ἀκόμη εἰς τοῦτο, ἀλλὰ κρυφίως διπλῶντο δι' ἐνέδραν. τὸ μὲν τεῖχος (τῆς πόλεως) λοιπὸν ἐφύλαττον καὶ αἱ ἀγαπηταὶ σύζυγοι καὶ τὰ μικρὰ τέκνα ἰστάμενοι ἐπάνω, μάζι δὲ καὶ οἱ ἄνδρες, τοὺς δοπιόυς κατεῖχε τὸ γῆρας· οἱ δὲ μάζιμοι ἐπορεύοντο (εἰς τὴν ἐνέδραν) προηγεῖτο δὲ εὐθὺς μεταξὺ αὐτῶν δ Ἀρης καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, καὶ οἱ δύο χρυσοῖ, χουσᾶ δὲ φυρέματα ἐφόρουν, ὁραῖοι καὶ μεγάλοι, μάζι μὲ τὰ ὅπλα των, ὥσταν θεοὶ δά, γύρωθεν εὐκολογνώσιστοι· οἱ στρατιῶται ὅμως ἦσαν μικρότεροι (ἀπ' αὐτούς). ἔκεινοι δὲ (οἱ πολῖται) ὅτε πλέον, ὡς ᾧτο ἐπόμενον, ἐφθανοντον ἔκει, ὅπου εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο καλὸν νὰ ἐνεδρεύσωσι, πλησίον ποταμοῦ, ὅπου ᾧτο ποτίστρα εἰς ὅλα τὰ βόσκοντα ζῶα, ἔκει εὐθὺς ἔκεινοι ἐκάθητο σκεπασμένοι μὲ ἀπαστράπτοντα χυλαὶ ὅπλα. μακρὰν δ' αὐτῶν κατόπιν ἐκάθητο δύο σκοποὶ αὐτῶν τῶν λαῶν περιμένοντες πότε ἥθελον ἵδει πρόβατα καὶ στρέφοντας τοὺς πόδας των κατὰ τὸ βάδισμα βοῦς (τῶν ἐχθρῶν, των). ἔκεινοι δὲ (οἱ τῶν ἐχθρῶν) ταχέως ἐφθασαν ἐμπρός των, δύο δὲ συγχρόνως πομένες ἱκολούθουν διασκεδάζοντες μὲ τὰς κιθάρας των τὴν μὲ δόλον ἐνέδραν ὅμως οὐδόλως ἐπρονόησαν· οἱ μὲν ἐνεδρεύοντες προβλέψαντες αὐτὰ ἐπετέθησαν καὶ ταχέως κατόπιν ἀποχωροῦσαντες συνελάμβανον τὰς ἀγέλας τῶν βοῶν καὶ τὰ ὤραῖα ποιμνια τῶν λευκῶν προβάτων καὶ κατόπιν ἐφόρευον τοὺς προβατοβοσκούς. οἱ δὲ πολιορκηταὶ καθὼς ἔμαθον τὸν πολὺν θόρυβον πλησίον τῶν βοῶν, ἐν φ' ἐκάθητο ἔμπροσθεν τῶν τόπων τῆς συνελεύσεως, παρευθὺς ἀναβάντες ἐπάνω εἰς ἵππους σηκωτὰ

510

515

520

525

530

βαδίζοντας ἐπορεύοντο ἐσπευσμένως καὶ ταχέως ἔφθασαν. στα-
ματήσαντες δὲ τοὺς ἵππους ἐμάχοντο μὲν παρὰ τὰς ὅχθας
535 τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκτύπουν οἵ μὲν τοὺς δὲ μὲν χαλκᾶ δόρατα. με-
ταξὺ δὲ ἡ αὐτῶν ἡ "Ἐρις, μεταξὺ δὲ ὁ Θόρυβος ἀνεστρέφοντο, με-
ταξὺ δὲ ἡ ὀλεθρία Μοῖρα ἄλλον κρατοῦσα ζωντανὸν νεοπλήγωτον,
ἄλλον ἀπλήγωτον, ἄλλον ἀποθαμένον ἔσυρεν ἐκ τῶν δύο ποδῶν
ἀνὰ τὸν θόρυβον τῆς μάχης· εἶχε δὲ πέριξ τῶν ὅμων τῆς φόρε-
μα κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἀνδρῶν. ἀνεστρέφοντο δὲ καὶ ἐμά-
χοντος ὥστὲ ζωντανοὶ ἀνθρώποι καὶ ἔσυρον τοὺς φονευμένους
540 νεκροὺς οἵ μὲν τῶν δέ.

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (ἐν τῇ τοίτη πτυχῇ κατὰ τὸ Δ τοῦ σχή-
ματος) ἔθετεν ἀγόρῳ μαλακόν, παχεῖαν γῆν, ἐκτεταμένην, τρεῖς
φοράς ἀροτριαμένην (τριβολισμένην)· πολλοὶ δὲ γεωργοὶ (διαχει-
κειοισταὶ τοῦ ἀρότρου) ἐντὸς αὐτῆς στρέφοντες τὰ ζεύγη τὰ διηγ-
θυνον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. ἐκεῖνοι δὲ δσάκις στρέψαντες ἥθελον φθάσει
545 εἰς τὸ τέρωμα τοῦ ἀγοροῦ, εἰς αὐτοὺς ἐπειτα προσερχόμενος ἀνὴρ
ἔδιδεν εἰς τὰς χειράς των ποτηρίων οἴνου γλυκέος ὃς μέλιτος· ἐ-
κεῖνοι δὲ ἔστρεφον ἀνὰ τοὺς αὖλακας ἐπιθυμοῦντες νὰ φθάσωσιν
εἰς τὸ τέρωμα τοῦ βαθέος ἀγοροῦ (διὰ νὰ πίωσι πάλιν). ἡ δὲ γῆ
ἐμαύριζεν ὅπισθεν καὶ ὠμοίαζε μὲν ἀροτριαμένην (περασμένην ὑπὸ^{τοῦ ἀρότρου)}, ἀν καὶ ἦτο χρυσῆ (ἐπὶ τῆς ἀσπίδος)· τοῦτο δὰ ὡς
θαῦμα εἶχε κατασκευασθῆ.

550 Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (κατὰ τὸ Ε τοῦ σχήματος) ἔθετε βασι-
λικὸν κτῆμα μὲν ὑψηλοὺς στάχυς· ἐκεῖ δὲ μισθωτοὶ ἐργάται ἐθέρι-
ζον ἔχοντες εἰς τὰς χειράς των κοπτερῷ δρέπανα· ἄλλα δὲ χειρό-
βολα ἀνὰ ἐκάστην αὐλακιὰν ἀλλεπάλληλα (ὧς νήματα στημογίον)
ἔπιπτον κατὰ γῆς, ἄλλα δὲ οἱ δεματοδέται μὲν δεματικὰ ἔδενον·
τρεῖς δέ, ὅσοι ἐπήργουν, δεματοδέται ἵσταντο ἐπάνω (εἰς τοὺς θε-
ριστάς). ὅπισθεν δὲ αὐτῶν παῖδες συναθροίζοντες χειρόβολα καὶ
555 εἰς τὰς μικρὰς ἀγκάλας των φέροντες ἀδιακόπως τὰ παρεῖχον
(εἰς τοὺς δεματοδέτας). δ δὲ βασιλεὺς μεταξὺ αὐτῶν κρατῶν σκῆ-
πτρον ἵστατο ἐπὶ αὖλακος ἐν σιωπῇ χαρούμενος κατὰ τὴν καρ-
δίαν. κήρυκες δὲ μακρὰν ὑποκάτω δρυὸς ἥτοιμαζον φαγητόν,
σφάζοντες δὲ μέγαν βωῦν ἥσχολοῦντο εἰς αὐτόν· αἱ δὲ γυναικες
560 ὡς γεῦμα διὰ τοὺς ἐργάτας ἐπασπάλιζον λευκὰ κριθάλευρα.

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (κατὰ τὸ Ζ τοῦ σχήματος) ἔθετεν ἄμπελον κατὰ πολὺ γεμάτην ἀπὸ σταφυλᾶς ώραίαν χρυσῆν· μελαναὶ δὲ σταφυλαὶ ἥσαν ἐπάνω, ἐστέκετο δὲ πέρα πέρα μὲ πασσάλους (φουροκάδες) ἀργυροῦς· πέριξ δὲ αὐτῆς κυανῆν τάφρον, πέριξ δὲ φραγμὸν ἐτράβηξεν ἐκ κασσιτέρου (ἀπὸ καλαῖ). μία δὲ μόνη ἀτραπὸς (μονοπάτι) ἦτο πρὸς αὐτὴν (ῶς εἴσοδος), διὰ τῆς ὁποίας διήρχοντο οἱ μεταφέροντες τὰς σταφυλάς, δσάκες ἐτρύγων τὴν ἄμπελον. παρθένοι δὲ καὶ νεανίαι παιδικά (=ἀθῶα, οὐχὶ πονηρά) σκεπτόμενοι ἐντὸς πλεκτῶν καλάθων ἔφερον τὸν γλυκὺν ὃς μέλι καρπόν· εἰς τὰ μέσα δὲ αὐτῶν παῖς μὲ δεξύφωνον κιθάραν θελκτικὰ ἐκιθάριζε καὶ συγχρόνως καμηλὰ ἐτραγύθει μὲ λεπτὴν φωνὴν ἄσμα ωραίον χοροῦ (θρηνητικὸν ἄσμα τοῦ Λίνου ἀδόμενον κατὰ τὸν τρυγητὸν διὰ τὴν φυγὴν τοῦ θέρος). ἐκεῖνοι δὲ κτυποῦντες τὸ ἔδαφος συγχρόνως καὶ μὲ χορὸν καὶ μὲ φωνὴν τραγουδίου μὲ τοὺς πόδας σκιωτῶντες (χοροπηδητὰ) ἡκολούθουν.

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (ἐν τῇ τετάρτῃ πτυχῇ κατὰ τὸ Η τοῦ σχήματος) κατεσκεύασεν ἀγέλην βοῶν δρυμοκεράτων· αἱ δὲ βόες εἶχον κατασκευασθῆ ἀπὸ χρυσὸν καὶ κασσίτερον, μὲ μυκηθμὸν (μούγγοισμα) δὲ ἐσπευδον ἀπὸ τὸν σταῦλόν των πρὸς βοσκὴν πλησίον ποταμοῦ κελαρχῶντος (μουφιμορχῶντος), πλησίον εὐλυγίστου καλαμῶνος· χρυσοῖ δὲ βοσκοὶ τέσσαρες συγχρόνως μὲ τὰς βοῦς ἐβάδιζον, ἐννέα δὲ ταχεῖς κατὰ τὸν πόδας σκύλλοι ἡκολούθουν αὐτούς. δύο δὲ τρομακτικοὶ λέοντος μεταξὺ τῶν πρώτων βοῶν ἐκράτουν μυκώμενον (μουγγορχῶντα) ταῦρον· ἐκεῖνος δὲ ἐσύρετο (ὑπὸ τῶν λεόντων) μεγάλως μουγγορχῶν· πρὸς αὐτὸν δὲ ἐπορεύοντο σκύλλοι καὶ νεανίαι· οἱ μὲν δύο λέοντες διασχίσαντες τὸ δέρμα τοῦ μεγάλου βοῦς θιορυθωδῶς κατέρρωγον τὰ, σπλαγχνα καὶ τὸ μαῆρον αἷμα, οἱ δὲ βοσκοὶ ματαίως ἐξερεύθιζον (ἐσιχνον) τοὺς ταχεῖς σκύλλους παρορμῶντες αὐτούς· οἱ δὲ σκύλλοι ἀπέφευγον μὲν βεβαίως νὰ δαγκάσωσι τοὺς λέοντας, στεκόμενοι δύμως πολὺ πλησίον ἐγαγγίζοντο.

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (κατὰ τὸ Θ τοῦ σχήματος) κατεσκεύασε τόπον βοσκῆς ὃ ἔξακουστὸς ἔχων τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἔξω μὲ καμπάς Ἡφαιστος ἐντὸς ώραίας κοιλάδος, μέγιν διὰ λευκὰ πρόβατα, καὶ ποιμνιοστάσια καὶ σκηνὰς ἐσκεπασμένας καὶ μάνδρας (τόπους ἀρμέξεως).

565

570

575

580

585

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (κατὰ τὸ Ιτοῦ σχήματος) κατεσκεύαζεν
 590 ἐντέχνως χορὸν δὲ ἔξακουστὸς μὲν καμπάς εἰς ἀμφοτέρους τοὺς
 πόδας Ἡφαιστος ὅμοιον μὲν ἐκεῖνον, διοῖον κάποτε ἐντὸς τῆς
 ἐπτεταμένης Κνωσοῦ (ἀρχαιοτάτης ἐν Κρήτῃ πόλεως τοῦ Μίνωος)
 ἔξει γάρ δὲ ὁ Δαίδαλος διὰ τὴν καλλιπλόκαμον Ἀριάδνην. ἐκεῖ
 μὲν ἄγαμοι νεανίαι καὶ παρθένοι κερδίζουσαι διὰ τοὺς γονεῖς
 των βοῦς δὲ δῶρα ἐκ μέρους τῶν μητρήρων ἐζόρευον κρατοῦν-
 τες τὰς χειρας μεταξύ των ἀπὸ τοῦ κυροῦ (τῆς χειρός). ἔξ
 αὐτῶν δ' αἱ μὲν παρθένοι ἐφόρουν λεπτὰ λινᾶ φροέματα, οἵ δὲ
 νέοι εἶχον ἐνδυμῆ χιτῶνας καλῶς γνεσμένους καὶ πλεγμένους δλί-
 γον γυαλίζοντας ἔξ ἑλαίου· καὶ ἀρμοστῶς αἱ μὲν παρθένοι εἶχον
 ώραιὰ διαδήματα, οἵ δὲ νέοι εἶχον μαχαίρας χρυσᾶς μὲν ἀργυρᾶς
 κρεμάστρας· ἐκεῖνοι δὲ ἄλλοτε μὲν ἐτρέχον κυκλοτερῶς μὲν ἔξη-
 600 σκημένους πόδας εὐκολώτατα, καθὼς ὅτε κάπιοις κεφαμενὸς καθή-
 σας δοκιμάζει τροχὸν προσημοσμένον εἰς τὰς πυλάμας του, ἐὰν
 τρέχῃ· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐτρέχον μεταξύ των κατὰ σειράς. πολὺς
 605 δὲ λαὸς ἵστατο πέριξ τοῦ θελκτικοῦ χοροῦ διασκεδάζοντες· δύο
 δὲ σχοινοβάται ἀντιμέτωποι αὐτῶν, ὅτε ἥρχιζε τὸ ἄσμα δὲ ἀπιδός,
 ἐστρέφοντο κυκλοτερῶς κατὰ τὸ μέσον.

Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος (κατὰ τὴν πέμπτην πτυχὴν καὶ κατὰ τὸ
 Κ τοῦ σχήματος) ἔμετε τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ Ὁκεανοῦ πο-
 ταμοῦ πλησίον τοῦ τελευταίου γύρου τῆς στερεῶς κατεσκευασμέ-
 νης ἀσπίδος.

Αφοῦ δὲ πλέον κατεσκεύασεν ἀσπίδα καὶ μεγάλην καὶ στιβα-
 610 ράν, κατεσκεύασεν εὐθὺς δι' αὐτὸν (τὸν Ἄχιλλέα) θώρακα λαμ-
 πτότερον τῆς λάμψεως τοῦ πυρός, κατεσκεύασε δὲ δι' αὐτὸν περι-
 κεφαλαίαν βαρεῖαν, προσημοσμένην εἰς τοὺς κροτάφους του,
 ώραιάν, πεποικιλμένην, ἔβαλε δὲ πάνω αὐτῆς χρυσοῦν λοφίον,
 κατεσκεύασε δὲ δι' αὐτὸν περικυμῆδας ἀπὸ ταιρειαστὸν κασσίτε-
 ρον (καλαΐ).

Αφοῦ δὲ κατεσκεύασεν ὅλα τὰ ὅπλα δὲ ἔξακουστὸς μὲν τοὺς
 615 πόδας κεκαμμένους, πόδις τὰ ἔξω Ἡφαιστος, σηκώσας αὐτὰ τὰ
 ἔμεσεν ἔμπροσθεν τῆς μητρὸς τοῦ Ἄχιλλέως, ἐκείνη δ' ὃς ἔραξ
 ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸν πλήρη χιόνος Ὅλυμπον φέρουσα ἐκ μέ-
 ρους τοῦ Ἡφαίστου τὰ ἀπαστράπτοντα ὅπλα.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΙΔΙΑ Τ.

Κατάπαυσις τῆς ὁργῆς ἐκ μέρους τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐτυμοσία αὐτοῦ πρὸς πόλεμον.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Τ.

[”Αμα τῇ πρωῖᾳ ἡ Θέτις δίδουσα τὰ ἕφαίστεια ὅπλα εἰς τὸν Ἀχιλλέα τὸν παρακινεῖ εἰς μάχην, τὸν δὲ Πάτροκλον μὲν θεῖα φάρμακα ἀλεῖφει, διὰ νὰ διατηρηθῇ ἀβλαβὴς μέχρι τῆς ταφῆς τὸ σῶμά του (στ. 1—39). ὁ Ἀχιλλέας τότε συγκαλέσας συνέλευσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπορίπτει τὴν ὁργήν του καὶ εὐθὺς ἀπαιτεῖ τὰ γίνη μάχη (στ. 40—73), δ' ὁ Ἀγαμέμνων εὐθὺς δύολογει τὴν πλάνην του καὶ συγχρόνως προσφέρει εἰς τὸν Ἀχιλλέα τὰ ὅσα εἰς αὐτὸν ὑπερσχέθη διὰ τοῦ Ὁδυσσέως δῶρα (στ. 74—14), ἀλλ' ὁ Ἀχιλλέας μὴ προσέχων εἰς αὐτὰ ἐπιμένει ν' ἀρχίσωσι μάχην (στ. 145—153), ὑποχωρεῖ ὅμως εἰς συμβουλὴν τοῦ Ὁδυσσέως, ἵνα ἀναιμένη ἔως δτου γευματίσῃ ὁ στρατός συγχρόνως δὲ ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως λαμβάνει τὰ δῶρα καὶ τὴν Βρισηῖδα, τὴν δόπιαν ὁ Ἀγαμέμνων δοκίζεται διὰ ἐπιστρέφει ἀθικτὸν (στ. 154—275). τὰ δῶρα μεταφέρονται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, διόπου αἱ γυναικες θρηνολογοῦσι τὸν Πάτροκλον, ώ καὶ ὁ Ἀχιλλέας πάλιν, γευματίζοντος δὲ τοῦ στρατοῦ αὐτὸς ἀπέχει τροφῆς (στ. 276—339). ἡ ἡθηνᾶ τότε ἀναθαρρύνει τὸν Ἀχιλλέα ἐξ οὐρανοῦ καταβᾶσα καὶ δοκίζεται μὲ τὰ νέα ὅπλα καὶ τοὺς ἵππους τον, εἰπόντας πρὸς αὐτὸν τὰ δυσάρεστα πεπρωμένα του, ὅδηγει μετὰ τοῦ Αὐτομέδοντος εἰς τὴν μάχην ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ζωήν του στ. 340—424].

Ἡ φροοῦσα μὲν πέπλον χρώματος κορόκου (ζαφροῦ) Αὔγη ἀπὸ τὰς διοὰς τοῦ Ὁκεανοῦ ἐσηκώνετο, διὰν νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς θνητούς· ἡ δὲ Θέτις ἔφθανεν εἰς τὰ πλοῖα φέρουσα δῶρα παρὰ τῷδε θεοῦ· εὗρε δὲ τὸν ἀγαπητὸν αὐτῆς υἱὸν κείμενον περὶ τὸν Πάτροκλον κλαίοντα μὲ διαπεραστικούς κλαυθμούς πολλοὶ δὲ σύντροφοι πέριξ αὐτοῦ ἔκλαιον· ἡ δὲ θεῖα ἐκ τῶν θεατῶν μεταξὺ αὐτῶν παρουσιάζετο καὶ εὐθὺς προσεκολλήθη εἰς αὐτὸν μὲ τὴν χειρῶν τῆς καὶ λόγον ἔλεγε καὶ διμίλει· «τέκνον ἴδικόν μου, τοῦτον μέν, ἀν καὶ λυπούμεθα, ἀς ἀφήσωμεν νὰ κηταί, ἀφοῦ δὰ μὲ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν πρῶτον ἔδα-

10 μάσθη· σὺ δὲ δέχῃστι παρὰ τοῦ Ἡφαίστου ἔξακουστὰ ὅπλα πολὺν ὥραια, ὅποια δὲν ἐφόρεσεν ἀκόμη κανεὶς ἀνὴρ εἰς τοὺς ὡμούς του».

Τοιουτορόπως εἰποῦσα ἡ θεὰ εὐθὺς κατέθεσε τὰ ὅπλα ἔμποροσθεν τοῦ Ἀχιλλέως· ἕκεῖνα δὲ ὅλα τὰ πολυποίκιλα ἐβρόντησαν· τοὺς Μυρμιδόνας δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλους κατέλαβε τρόμος καὶ δὲν ἐτόλμησε κανεὶς νὰ τὰ ἔδη ἀντιμέτωπος, ἀλλ᾽ ἐκ φόρου ἔψυγον· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς καθὼς τὰ εἶδε, τόσον περισσότερον εἰσέδυσεν εἰς αὐτὸν δργή, ἐντὸς δ᾽ αὐτοῦ οἱ δύο ὄφιταλμοί του ὑποκάτω τῶν βλεφάρων τρομακτικὰ ἔξέλαιμφαν ὥσαν φρδς· εὐχαριστεῖτο ὅμως ἔχων εἰς τὰς κεῖσας του τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ· ἀφοῦ δὲ εὐχαριστήθη μὲν τὰς φρένας του βλέπων τὰ στολίσματα τῶν δηλων, παρευθὺς πρὸς τὴν ἴδικήν του μητέρα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «μῆτερ ἴδική μου, τά μὲν ὅπλα διθέοδης ἔδωρησε τοιαῦτα, δποῖα εἶναι πρόποντα νὰ εἶναι τὰ ἔργα τῶν ἀθανάτων καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ ἐκτελέσῃ θνητὸς ἀνὴρ· τόρα δὲ βεβαίως ἐγώ μὲν θὰ δηλισθῶ· ἀλλὰ πολὺ φοβερὰ φοβοῦμαι μήπως πρὸς λύπην μου κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰσδύσασι μυῆγαι εἰς τὸν ἀνδρεῖον οὐδὲν τοῦ Μενοιτίου γεννήσωσι σκώληκας (μουσίτσας) κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ κτυπηθείσας πληγὴς αὐτοῦ καὶ ἀσημίσωσι τὸν νεκρὸν (ἔχει δὲ καταστραφῆ ἢ ζωή του) καὶ κατασαπῆ (ο νεκρὸς) καθ᾽ ὅλον τὸ σῶμά του».

Πρός αὐτὸν δὲπήντα ἔπειτα ἡ λευκόποντος θεὰ Θέτις· «τέκνον, ἀς μὴ εἶνε ταῦτα ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν φρενῶν σου· διὰ τοῦτο ἐγὼ μὲν θὰ προσπάθησω ν' ἀπομακρύνω τὰ ἄγρια σμήνη, τὰς μυῆγας, αἱ δποῖαι, ὡς γνωστόν, κατατρόγγουσι τοὺς εἰς πόλεμον φρενευομέγους ἄνδρας· διότι ἐὰν δὲ κῆται καὶ μέχρι διολκήσου (φρέροντος ἔαυτὸν εἰς τὸ τέλος) ἔτους, πάντοτε εἰς αὐτὸν δὲ θὰ εἶναι τὸ σῶμα στερεὸν (ἀβλαβές) ἢ καὶ καλλίτερον· ἀλλὰ σὺ δὲ προσκαλέσας εἰς συνέλευσιν τοὺς ἥρωας "Ελλήνας, ἀφοῦ ἀπαρνήθης τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως λιῶν Ἀγαμέμνονος δργήν, πολὺ ταχέως πρὸς πόλεμον ὀπλίζου καὶ ἐνδύμητι τὴν δύναμίν σου».

Τοιουτορόπως εἰποῦσα εὐθὺς ἐνέβαλεν εἰς αὐτὸν δύναμιν μὲ πολὺ θάρρος, εἰς δὲ τὸν Πάτροκλον ἐξ ἄλλου ἐνέσταξεν ἀμβροσίαν καὶ κόκκινον νέκταρ εἰς τοὺς δώμωνάς του, διὰ νὰ εἶναι τὸ σῶμά του στερεὸν (ἀβλαβές).

Ο δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς μετέβη πρὸς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θα-

σῆς τρομακτικὰ φωνᾶσιν, ἔξήγειρε δὲ τοὺς ἡρῷους Ἑλλη-

νας· καὶ λοιπὸν ὅσοι βεβαίως πρότερον ἔμενον ἐν τῇ συγκεντῷ-

σει τῶν πλοίων καὶ οἱ κυβερνῆται καὶ ὅσοι εἶχον τὰ πηδάλια τῶν

πλοίων καὶ ὅσοι ἦσαν ταμίαι (οἰκονόμοι) εἰς τὰ πλοῖα, τροφοδό-

ται, καὶ αὐτοὶ ὅμως τότε δὰ εἰς τὴν συνέλευσιν ἐπορεύοντο,

ἐπειδὴ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐφάνη ἔξω, ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον εἶχε

παύσει ἀπὸ τὴν θλιβερὰν μάζην οἱ δὲ δύο ἀκόλουθοι τοῦ

Ἀρεως χωλαίνοντες μετέβησαν, δηλ. καὶ δὲ ισχυροπόλεμος

υἱὸς τοῦ Τυδέως καὶ δὲ θεῖος Ὀδυσσεύς, στηριζόμενοι εἰς

τὸ δόρυ των· διότι εἶχον ἀκόμη θλιβερὰς πληγάς· πορευθέντες

δὲ ἐκάθητο μεταξύ τῶν πρώτων τῆς συνελεύσεως· τελευταῖος δὲ

φιλασσεν δι βασιλεὺς ἀνδρῶν· Αγαμέμνων ἔχων πληγήν· διότι καὶ αὐ-

τὸν εἰς τὴν ίσχυρὰν μάζην ἐπλήγωσεν διὸς τοῦ Ἀντήνορος Κόων

μὲν χαλκοῦν δόρυ· ἀφοῦ δὲ πλέον συνηθοίσθησαν ὅλοι οἱ Ἑλ-

ληνες, μεταξὺ αὐτῶν σηκωνόμενος εἶπεν δὲ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«νῦν τοῦ Ἀτρέως, ἀδάγε τοῦτο ἐδῶ ὑπῆρξε κάπως καλλίτερον

καὶ εἰς τοὺς δύο, καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἐμέ, δτε δὰ ήμεις οἱ δύο, ἀν-

καὶ ἐλυπούμεθα κατὰ τὴν καρδίαν, ἐφιλονικήσαμεν μὲν φιλονικίαν

ψυχοφθόρον ἔνεκα κόρης· ταύτην εἴθε νὰ ἐφόνευεν ἐντὸς τῶν

πλοίων δὲ Ἀρτεμις μὲ βέλος κατέκεινη τὴν ήμέραν, δτε ἐγὼ

τὴν ὥκμαλότισα καταστέψας τὴν Αργονησσόν· ἐν τοιαύτῃ περι-

πτώσει (ἔαν τὴν ἐφόνευε) δὲν θὰ ἐδάγκανον τόσοι Ἑλληνες ἀφθό-

νως τὸ ἔδαφος ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ἀφοῦ ἐγὼ ὀργίσθην·

εἰς τὸν Ἐκτορα μὲν καὶ τοὺς Τορῶας τοῦτο εἶναι ὀφελιμώτερον·

ἄλλοι οἱ Ἑλληνες νομίζω δτι ἐπὶ πολὺν χρόνον θὰ ἐιθυμῶνται

τὴν ἴδικήν μου καὶ ἴδικήν σου φιλονικίαν· ἄλλα ταῦτα μέν, ἀν-

καὶ λυπούμεθα, ἃς ἀφήσωμεν νὰ ἔχωσι γίνει πρότερον, δαμά-

σαντες ἔξ ἀνάγκης τὴν ψυχήν μας ἐντὸς τῶν στηθῶν μας· τόρα

ὅμως ἐγὼ μὲν βεβαίως παύω τὸν θυμόν μου καὶ οὐδόλως εἶναι

ἀνάγκη ἐγὼ μὲν ἀκαταπαύστως πάντοτε νὰ δογμίζωμαι· ἄλλο ἔλλα

παρόρμησον ταχύτερον εἰς πόλεμον τοὺς κόμην μακρὰν τρέφον-

τας Ἑλληνας, δπως πορευθεὶς ἀντιμέτωπος τῶν Τορῶν δοκιμά-

σω καὶ πάλιν, ἔαν θέλωσι νὰ κοιμῶνται τὴν νύκτα πλησίον τῶν

πλοίων· ἄλλα νομίζω δτι κάποιος ἔξ αὐτῶν εἰχαρίστως θὰ κάμ-

40

45

50

55

60

65

70

ψη τὸ γόνυ του, ὅποιος καὶ ἀν φύγῃ ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ οἰ-
λέμου ὑπὸ τὸ ἴδικόν μας δόρυ.

Τοιουτορόπως εἶπεν, οἱ δὲ δένδραις περικνημῖδας ἔχοντες "Εἴλη-
νες ἐξάρησαν, διότι ἀπηρνήθη τὴν μάζην ὁ μεγαλόψυχος υἱὸς τῆς
Πηλέως, μεταξύ δ' αὐτῶν εἶπε καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν "Αγαμέμνης
ἀπ' ἕκει ἀπὸ τὴν θέσιν του χωρὶς νὰ σηκωθῇ εἰς τὸ μέσον αὐτῷ
«ὦ ἀγαπητοί ἡρώικοι "Ελληνες, ἀκόλουθοι τοῦ "Αρεως, εἶναι
καλὸν γάκούη τις ἀνθρωπον ἵσταμενον δόμιον καὶ δὲν ἄραι,
νὰ τὸν διακόπτῃ" διότι εἶναι κακὸν (ἢ διακοπή) καὶ ἐὰν βεβαίως
εἶναι γνώστης (πεπειραμένος) ὁ λέγων· εἰς πολὺν δὲ θόρυβον
ἀνδρῶν πᾶς εἶναι δυνατὸν γάκούη κανεὶς ἢ νὰ διμιλήσῃ; βλά-
πτεται δὲ (=ἔμποδίζεται), καὶ ἐὰν βεβαίως εἶναι διαπεραστικῆς
φωνῆς διμιλητῆς, εἰς μὲν τὸν υἱόν του Πηλέως ἐγὼ θὰ ἐκφρασθῶ
οἱ δ' ἄλλοι "Ελληνες βάλετέ τι εἰς τὸν νοῦν σας καὶ γνωρίσατε
καλῶς τὸν λόγον ἔκαστος, πολλάκις μὲν εἰς ἐμὲ τοῦτον τὸν λόγον
οἱ "Ελληνες εἶπον καὶ μὲ κατηγόρουν· ἐγὼ διμιλῶ δὲν εἶμαι αὔτοις,
ἄλλ' ὁ Ζεὺς καὶ ἡ μοῖρα καὶ ἡ εἰς τὸ σκότος ἐνεργοῦσα "Εριννύς
(καταχθονία, ἐκδικητική θεά), οἱ δοῦοι εἰς τὰς φρένας μου ἐντός
τῆς συνελεύσεως ἐνέβαλον ἀγόριαν ταραχὴν κατέκεινην τὴν ἡμέ-
ραν, ὅτε ἀφῆρεσα ὁ Ἰδιος τὸ βραβεῖον τοῦ "Αχιλλέως, ἄλλὰ τί
δύναμαι νὰ πράξω; δὲν διαρκῶς τὰ πάντα τελειώνει. ἡ σεβαστὴ
θυγάτηρ τοῦ Διὸς "Ατη, ἡ δοῦοι πάντας βλάπτει, εἶναι δὲλθοδία·
εἰς ταύτην μὲν ὑπάρχουσι πύρες τονφεροί, διότι δὲν πλησιάζει
(δὲν πατεῖ) εἰς τὸ ἔδαφος, ἄλλ', ὡς γνωστόν, αὐτῇ βεβαίως ἀνὰ
τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν βαδίζει βλάπτουσα τοὺς ἀνθρώπους·
καταδεσμεύει τούλαχιστον πότε ἔνα καὶ πότε ἄλλον. διότι καὶ τὸν
95 Δία βεβαίως κάποτε ἔβλαψε, διὰ τὸν δοῦον δὲ λέγουσιν, ὅτι
εἶναι ἄριστος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν· ἄλλ', ὡς γνωστόν, καὶ
αὐτὸν ἡ "Ηρα, ἀν καὶ εἶναι γυνή, ἡπάτητε μὲ τὰς δολίας σκέψεις
τῆς κατέκεινην τὴν ἡμέραν, ὅτε ἔμελλεν ἡ "Αλκμήνη νὰ γεννήσῃ
τὸν ἰσχυρὸν "Ηρακλέα μέσα εἰς τὰς ἔχοντας δραίας ἐπάλξεις
100 Θήβας. ποάγιατι ἐκεῖνος βεβαίως κινητόνεος εἶπεν εἰς δλους
τοὺς θεούς. «ἄκούσατε με καὶ δλοι οἱ θεοί καὶ δλαι αἱ θεαί, διὰ
νὰ εἴπω, ὅσα με προτρέπει ἡ ψυχή μου μέσα εἰς τὰ στήθη μου.
σήμερον θὰ φανερώσῃ εἰς τὸ φῶς ἡ προξενοῦσα πόνους Εἰλεί-

α (θεὰ τῶν τοκετῶν) ἄνδρα, ὁ δποῖος θὰ βασιλεύσῃ εἰς ὅλους
 νὺς περιοίκους ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν ἀνδρῶν, οἱ δποῖοι εἶναι ἐκ
 ναὶ Ἰδικοῦ μον αἴματος». πρὸς αὐτὸν δὲ δολίως σκεπτομένη ἔλεγεν
 σει σεβαστὴ Ἡρα. «θὰ γίνης ψεύστης καὶ δὲν θὰ θέσῃς ἐξ ἄλλου
 πλευρῶν εἰκότελεσιν ἐπάνω εἰς τὸν λόγον σου. ἐὰν δὲ θέλῃς, ἔλα δοκί-
 μητι εἰς ἐμέ, Ὁλύμπιε, δυνατὸν δόκον, ὅτι βεβαίως θὰ βασι-
 τεύῃ εἰς ὅλους τοὺς περιοίκους ἐκεῖνος, δποῖος κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέ-
 πλάνην καὶ ἀν πέσῃ μεταξὺ τῶν ποδῶν γυναικὸς ἐκ τῶν ἀνδρῶν, οἱ
 δποῖοι εἶναι ἐκ τῆς Ἰδικῆς σου γενεᾶς». τοιουτοτρόπως εἶπεν.
 ἀλλ Ὅ Ζεὺς οὐδόλως ἐνόησε τὴν δολίαν αὐτῆς σκέψιν, ἀλλ ὀδοκίσθη
 μέγαν δόκον, ἐπειτα δύως πολὺ ἐβλάφη. ἦ δὲ Ἡρα δομήσασα
 ἐγκατέλιπε τὴν κορυφὴν τοῦ Ὁλύμπου, ταχέως δέ φθασεν εἰς τὸ
 Ἄργος τῆς Πελοποννήσου, δποι ἀκριβῶς ἐγνώριζε τὴν γενναίαν
 σύζυγον τοῦ Σθενέλου τοῦ νίον τοῦ Περσέως, ἐκείνη δὲ ἐκνοφό-
 ορει (= ἥτο ἔγκυος) ἀγαπητὸν νήὸν καὶ ἐπέρονα δ ἔβδομος μῆν (τῆς
 ἔγκυμοσύνης). ἐξήγαγε δὲ πρὸς τὸ φῶς τὸν νήὸν της, ἀν καὶ ἥτο
 ἐλλιπῆς εἰς τοὺς μῆνας (ἐπταμηνάτης), ἐσταμάτησε δὲ τὸν τοκετὸν
 τῆς Ἀλκυόνης καὶ συνεκράτησε τὰς πρὸς τοῦτο Εἴλει θυίας. ἦ
 ιδία δέλεγε πρὸς τὸν νήὸν τοῦ Κρόνου Δία, διὰ ν ἀναγγείλῃ τοῦτο
 «Ζεῦ πάτερ κύριε τοῦ λάμποντος κεραυνοῦ, κάποιον λόγον εἰς τὰς
 φρένας σου θὰ θέσω. ἔχει γεννηθῆ πλέον ἀνὴρ γενναῖος, δποῖος
 θὰ βασιλεύῃ εἰς τοὺς Ἀργείους, δ Ἐνδυσθεύεις, δ νίος τοῦ Σθε-
 νέλου τοῦ νίον τοῦ Περσέως, Ιδικόν σου γένος. δὲν εἶναι ἀνάρμο-
 στον εἰς αὐτὸν νὰ βασιλεύῃ εἰς τοὺς Ἀργείους». τοιουτοτρόπως
 εἶπε, τὴν ψυχὴν δ' αὐτοῦ βαθέως ἔτυψεν δξεῖα θλῖψις πάραντα
 δέλλαβε τὴν Ἀτην ἀπὸ τὴν ἔχουσαν δραῖον κεφαλόδεσμον κεφαλὴν
 της, ἐπειδὴ δργίζετο εἰς τὰς φρένας του, καὶ ὀδοκίσθη δυνατὸν
 δόκον ὅτι οὐδέποτε πάλιν θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν Ὁλύμπον καὶ εἰ-
 τὸν πλήρη ματέρων οὐδανὸν ἦ Ἀτη, ἦ δποία πάντας βλάπτεις
 τοιουτοτρόπως εἰπὼν τὴν δροιφεν ἀπὸ τοῦ πλήρους ματέρων οὐ-
 δανοῦ διὰ τῆς χειρός του περιστρέφας αὐτήν, ταχέως δέ φθασεν
 (ἔπεσεν) εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων (= εἰς τὴν γῆν). δι' αὐτὴν
 πάντοτε ἐστέναζεν, δσάκις ἔβλεπε τὸν ἀγαπητὸν του νήὸν νὰ ἐ-
 κτελῇ ἔργα ἀσκημα κατὰ τοὺς ἑπὸ τοῦ Ἐνδυσθέως ἐπιβαλλο-
 λένονς ἄθλους. Τοιουτοτρόπως καὶ ἐγώ, ὅτε πλέον ἐξ ἄλλου μέρους

105

110

115

120

125

130

- δέ μέγας σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτῷρος κατέστρεψε τοὺς Ἑλληνας πλησίον τῶν προμνῶν τῶν πλοίων, δὲν ἡδυνάμην νὰ ληπτούνται τὴν σύγχυσιν φρενῶν, μὲ τὴν ὅποιαν κατὰ πρῶτον ἐβλάφθην· ἀλλ᾽ ἀφοῦ ἐβλάφθην καὶ ἀφήρεσε τὰς φρένας μου ὁ Ζεύς, πάλιν θέλω νὰ ἐπανορθώσω τὴν βλάβην καὶ νὰ δώσω ἀπειρα δῶρα· ἀλλὰ σήκω πρόδει πόλεμον καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας παρόρματα τὰ δῶρα δὲ ὅλα ἰδούν ἔγω ἐδῶ νὰ παράσχω, ὅσα προσελθῶν χθὲς ἐντὸς τῆς σκηνῆς ὑπεσχέθη εἰς σὲ ὁ θεῖος Ὁδυσσεύς· ἐάν δὲ θέλῃς, περίμεινον, ἀν καὶ βιάζεσαι πρόδει πόλεμον· τὰ δῶρα δέ οἱ ὑπηρέται μου λαβόντες ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου πλοῖον θὰ φέρωσιν εἰς σὲ, διὰ νὰ ἴδῃς ὅτι θὰ σοὶ δώσω ἀρεστὰ εἰς τὴν ψυχήν σου».
- 145 Πρόδει αὐτὸν δέ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «ἐνδοξότατε νῦν τοῦ Ἀτρέως, βασιλεῦ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, τὰ δῶρα μέν, ἐὰν θέλῃς, νὰ τὰ δώσῃς, ὅπως εἴναι ἀρμοστόν, ή νὰ τὰ ἔχῃς· εἴναι εἰς τὴν ἔξουσίαν σου· τόρα ὄμως ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὴν μάχην παραπολέ· διότι δὲν πρέπει ἐδῶ μένοντες νὰ ζάνωμεν τὸν καιρὸν μας μὲ λόγους οὐδὲ νὰ χρονοτριβῶμεν· διότι μέγα ἔργον εἴναι ἀκόμη ἀνεκτέλεστον· μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι κάποιος ἥθελεν ἵδει πάλιν μεταξὺ τῶν πρώτων νὰ καταστρέψῃ μὲ χαλκοῦν δόρυ τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, μὲ ταύτην τὴν ἴδεαν σκεπτόμενος ἔκαστος ἀπὸ σᾶς ἂς μάχηται ἐναντίον ἀνδρός».
- 150 Πρόδει αὐτὸν δέ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὁδυσσεύς· «μὴ δὲ τοιουτοθόπως, ἀν καὶ εἴσαι ἀνδρεῖος, θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, παρότουνε νηστικοὺς πρόδει τὴν Τροίαν τοὺς νῦν τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ πολεμῶσι τοὺς Τρώας· διότι οὐχὶ ὀλίγον χρόνον θὰ διαρκῇ ἡ μάχη, ὅταν κατὰ πρῶτον σιναντηθῶσιν αἱ φάλαγγες τῶν ἀνδρῶν καὶ διεδόσῃ δύναμιν καὶ εἰς τοὺς δύο· ἀλλὰ πρότρεπε τοὺς Ἑλληνας νὰ φάγωσι πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων τροφὴν καὶ οἶνον· διότι τοῦτο εἴναι δύναμις καὶ ἰσχύς· διότι δὲν θὰ δυνηθῇ ἀνήρ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἥλιου νὰ μάχηται ἀντιμέτωπος (τῶν ἐχθρῶν) νηστικὸς ἀπὸ τροφῆν· διότι ἐὰν βεβαίως εἰς τὴν ψυχήν του ἔχῃ ὀρμὴν νὰ πολεμῇ, ἀλλὰ τὰ μέλη του λαμδαίως (χωρὶς νὰ τὸ ἐννοεῖ) αἰσθάνονται βάρος καὶ τὸν εὑρίσκει καὶ δίψα καὶ πεῖνα καὶ βλάπτονται

τὰ γόνατα αὐτοῦ βαδίζοντος ὅποιος ὅμως ἀνήρ, ἀφοῦ κορτασθῆ
ἀπὸ οἶνον καὶ τροφήν, ἥμελε πολεμεῖ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν
ἐναντίον ἔχθρῶν ἀνδρῶν, γίνεται θαρραλέα ἡ καρδία του εἰς τὰς
φρένας του καὶ οὐδόλως τὰ μέλη του κυριάζονται πρότερον, πρὸν
νὰ ὑποκωρήσωσιν ὅλοι ἀπὸ τὸν πόλεμον. ἀλλ᾽ ἔτα τὸν μὲν στρα-
τὸν διασκόρπισον καὶ πρότρεπε νὰ λαμβάνῃ τὸ γεῦμά του, τὰ δὲ
δῶρα ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἃς φέρῃ εἰς τὸ μέσον τῆς
συνελεύσεως, διὰ νὰ ἰδωσιν οἱ Ἑλληνες μὲ τοὺς δοφθαλμούς των,
σὺ δὲ εἰς τὰς φρένας σου εὑφρανθῆς. ἃς δοκίζηται δὲ εἰς σὲ δρ-
κον, σηκωθεὶς μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων, ὅτι οὐδέποτε ἀνέβῃ εἰς τὴν
κλίνην αὐτῆς οὐδὲ ἀνεμίζθη μετ' αὐτῆς ἐρωτικῶς, τὲ δοπιῶν
εἶναι ἀδημόσιον, βασιλεῦ, καὶ εἰς ἀνδρας καὶ εἰς γυναῖκας· καὶ σοῦ
δὲ τοῦ ἴδιου ἡ διάθεσις εἰς τὰς φρένας σου ἃς εἶναι εὐνοϊκή,
ἔπειτα δὲ ἃς σε εὐχαριστήσῃ ἐντὸς τῆς σκηνῆς του μὲ πλούσιον
(παχὺ) φαγητόν, διὰ νὰ μὴ ἔχῃς μέρος τι τοῦ δικαίου ἐλλιπές.
νιὲ τοῦ Ἀτρέως, σὺ κατόπιν τούτου θὰ είσαι (πρέπει νὰ είσαι)
δικαιότερος καὶ ὡς πρὸς ἄλλον διότι οὐδόλως εἶναι ἀξιοκατά-
κοιτον νὰ ἔξιλεώσῃ κανεὶς ἄνδρα, ὅσακις τις πρότερος τὸν
ἔξιργίσῃ».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
«καίοω, νιὲ τοῦ Λαεότου, ἀκούσας τὸν λόγον σου· διότι συμφώ-
νως μὲ τὸ δρῦθρον τὰ πάντα διῆλθες καὶ κατὰ σειρὰν εἴπες. ταῦτα
δὲ ἔγῳ θέλω νὰ δοκισθῶ, μὲ παρακινεῖ δὲ ἡ ψυχή μου, καὶ δὲν
θὰ δοκισθῶ ψευδῶς ἐν ὄνόματι τοῦ θεοῦ, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἃς μένη
ἔδω ἔως τότε, ἀν καὶ σπεύδῃ πρὸς πόλεμον, μένετε δὲ ὅλοι οἱ
ἄλλοι συγκεντρωμένοι, ἔως ὅτου τὰ δῶρα ἐκ τῆς σκηνῆς νὰ ἔλθω-
σι καὶ κάμωμεν δρκούς ἐμπιστοσύνης.εἰς σὲ δὲ τὸν ἴδιον τὸ ἔξης
ἔγῳ παραγγέλλω καὶ προτρέπω ἀφοῦ ἔκλεξῃς νέους ἀριστεῖς ἐκ
τῶν Πανελλήνων, φέρε τὰ δῶρα ἐκ τοῦ ἴδιου μου πλοίου, δσα
εἰς τὸν Ἀχιλλέα χθὲς ὑπεσχέθημεν ὅτι θὰ δώσωμεν, καὶ φέρε
τὰς γυναῖκας. ὁ δὲ Ταλμύθιος ταχέως πρὸς χάριν μου ἀνὰ τὸν
ἐκτεταμένον στρατὸν τῶν Ἐλλήνων ἃς ἐτοιμάσῃ κάπρον, διὰ νὰ
τὸν θυσιάσω καὶ εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὸν Ἡλιόν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς. ««ἐνδο-
ξότατε νιὲ τοῦ Ἀτρέως, βασιλεῦ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἄλλοτε βε-

170

175

180

185

190

195

βαίως καὶ περισσότερον ὀφεῖλετε εἰς ταῦτα νῦν ἀσχολησθε, ὅπόταν γίνη καμμία ἀνάπαυλα τοῦ πολέμου καὶ ὅταν ἡ ὁρμὴ δὲν εἶναι τόσον μεγάλη ἐντὸς τῶν στηθῶν μου· τόρα ὅμως ἔκεινοι μὲν κείνται κατεσπαραγμένοι, τοὺς ὅποιούς ἐδάμασεν ὁ νίδος τοῦ 200 Πριάμου Ἐκτωρ, ὅτε ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Ζεὺς δόξαν, σεῖς δὲ παρακινείτε εἰς φαγητόν. βεβαίως ἐγὼ τούλαχιστον τόρα μὲν θὰ προέτρεπον τοὺς νίσοὺς τῶν Ἕλλήνων νὰ πολεμῶσι νηστικοὶ χωρὶς φαγητόν, συγχρόνως δὲ μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου νὰ κάμωμεν μέγα δεῖπνον, ὅταν ἐκδικηθῶμεν τὴν συμφοράν. πρότερον ὅμως οὐδόλως εἰς τὸν ἀγαπητὸν λαιμὸν ἐμοῦ τούλαχιστον θὰ εἰσήρχετο οὕτε ποτὸν οὕτε φαγητόν, ἀφοῦ ἔχει φονευθῆ ὁ σύντροφός μου, ὁ ὅποιος πρὸς λύπην μου κατάκειται ἐντὸς τῆς σκηνῆς μου κατεσπαραγμένος μὲν μυτερὸν χαλκόν, ἐστραμμένος πρὸς τὸ πρόδυον τῆς σκηνῆς, πέριξ δὲ αὐτοῦ οἱ σύντροφοι κλαίουσι· διὰ τοῦτο οὐδόλως ταῦτα ἔχουσι τεθῆ ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν φρενῶν μου, ἀλλὰ φόνος καὶ αἷμα καὶ θλιβερός στεναγμὸς (ἔχθρων) ἀνδρῶν».

210 215 Πρὸς αὐτὸν δέ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὁδυσσεύς. «ὦ Ἀχιλλεῦ νῦν τοῦ Πηλέως, πολὺ νέποτατε τῶν Ἕλλήνων, ἀνώτερός μου εἶσαι καὶ οὐχὶ δὲ διάγονον ἰσχυρότερος εἰς τὸ δόρυ, ἐγὼ ὅμως κατὰ τὴν σκέψιν πολὺ βεβαίως εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερτερήσω σέ, ἐπειδὴ πρότερος ἐγεννήθην καὶ περισσότερα γνωρίζω. 220 225 διὰ τοῦτο ἂς ὑπομείνῃ ἡ καρδία σου τοὺς λόγους μου· ταχέως γίνεται κόρος (χορτασμός, ἀηδία) τῆς μάχης εἰς τοὺς ἀνθρώπους, κατὰ τὴν δύοιαν πλείστην μὲν καλαμιὰν χύνει κατὰ γῆς ὁ χαλκὸς (=πλείσται πίπτουσι νεκροί, καθὼς πίπτει ἡ καλαμὶ κατὰ τὸν θερισμόν), ὁ θεοίζομενος δὲ καρπὶς (=τὰ ἀποτελέσματα τῆς μάχης) εἶναι διάγιστοι, ὅταν κλίνῃ (ἔχθρων) τὴν πλάστιγγα ὁ Ζεύς, ὁ ὅποιος ἔχει γίνει κύριος τοῦ πολέμου. μὲ τὴν κοιλίαν ὅμως οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ πενθήσωσι τὸν νεκρὸν οἱ Ἕλληνες· διότι παραπολοὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας πίπτουσι. πότε δύναται τις νῦν ἀνακουφισθῆ ἀπὸ τὸν πόλεμον; ἀλλὰ πρέπει ἔκεινον μὲν νὰ καταθάπτωμεν, ὅποιος καὶ ἀν ἀποθάνῃ, ἀτάραχον (ἀσπλαγχνον) τὴν ψυχὴν ἔχοντες, ἀφοῦ ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὸν κλαύσωμεν· ὅσοι δὲ καὶ ἀν ἀπομείνωμεν διὰ τὸν μισητὸν πόλεμον, νὰ ἐνθυμιώμεθα ποτὸν καὶ φαγητόν, διὰ νὰ μαχώμεθα ἀκόμη 230

περισσότερον ἀκαταπαύστως πάντοτε ἐναντίον ἔχθρῶν ἀνδρῶν, ἀφοῦ περιβληθῆμεν εἰς τὸ σῶμά μας τὸν σκληρὸν (ἀκατάβλητον) χαλκόν, καὶ εἰς ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἃς μὴ σταματᾷ περιμένων ἄλλην παραγγελίαν· διότι αὕτη ἐδῶ ἡ παραγγελία θὰ εἶναι κακὸν δι' ἐκεῖνον, ὅποιος καὶ ἂν μείνῃ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ συγκεντρωμένοι δῷμήσαντες ἃς συγκροτῶμεν σφοδρὸν πόλεμον».

235

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἔλαβεν ὡς ἀκολούθους τοὺς υἱοὺς τοῦ ἐνδόξου Νέστορος καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Φυλέως Μέγητα καὶ τὸν Θόαντα καὶ τὸν Μηρούνην καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Κρέοντος Λυκομήδη καὶ τὸν Μελάνιππον. ἐκίνησαν δὲ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος, παρευθὺς ἔπειτα συγχρόνως καὶ λόγος ἐγίνετο καὶ τὸ ἔργον εἴχεν ἐκτελεσθῆ· ἐπτὰ μὲν τρίποδας ἔφερον ἐκ τῆς σκηνῆς, τοὺς δύοις εἰς αὐτὸν ὑπεσχέθη, εἴκοσι δὲ ἀπαστράπτοντας λέβητας καὶ δώδεκα ἵππους· ἔξηγον δὲ ταχέως γυναῖκας ἐπτά, ἀյδ δύοις ἐγνώριζον ἀμεμπτα ἔργα, ὅγδόην δὲ τὴν καλλιπάρειον Βριστίδα· ζυγίσας δὲ δ' Ὁδυσσεὺς δέκα ἐν δλῳ τάλαντα χρυσοῦ (τὸ τάλαντον χρυσοῦ ἦτο μικρὸν βάρος μὲ σχῆμα δίσκου ζυγαριᾶς) ποιηγεῖτο, συγχρόνως δ' οἵ ἄλλοι νέοι τῶν Ἑλλήνων ἔφερον τὰ δῶρα, καὶ ταῦτα μὲν κατέθεσαν εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως, ἐσηκώνετο δ' ὁ Ἀγαμέμνων· δὲ Ταλθύβιος διοιος μὲ θεὸν κατὰ τὴν φωνὴν ἔχων εἰς τὰς χεῖράς του κάποιον ἐστέκετο πλησίον τοῦ βασιλέως λαῶν. δὲ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως σύρας μὲ τὰς χεῖράς του μάχαιραν, ἥ δοπιά ἐκρέματο πάντοτε πλησίον τῆς μεγάλης θήκης τοῦ ξίφους, κόφας ὡς ἀπαρχὴν, θυσίας τοίχας τοῦ κίπρου καὶ ὑψώσας τὰς χεῖράς εἰς τὸν Δία προσηύκετο· οἵ δ' Ἐλληνες εὐθὺς ὅλοι ἐκάθηντο πλησίον αὐτοῦ κατὰ τάξιν, ἀκούοντες τὸν βασιλέα. εὐθὺς δὲ προσευχηθεὶς εἶπε παρατηρήσας πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανόν· «Ἄς γνωρίζῃ ποθτὸν, ὁ Ζεὺς τόρα, δὲ πρέπει τοις καὶ ἀριστοῖς ἐκ τῶν θεῶν, καὶ ἥ γῆ καὶ δὲ ἥλιος καὶ αἱ ἐκδικητικαὶ θεαὶ ἐρινύες, αἱ δοπιαὶ ὑποκάτω τῆς γῆς τοὺς ἀνθρώπους ἐκδικοῦνται, δποιος καὶ ἂν δρκισθῇ παραβαίνων τὸν δρόκον του, οὐδέποτε βεβάμως ἐγὼ ἔβαλον χεῖρα εἰς τὴν κόρην Βριστίδα οὔτε μεταχειρισθεὶς πρόφασιν συγκοιμήσεως οὔτε ἄλλου κανενός, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀπείρακτος (ἀνέγγικτος)

240

245

250

255

260

‘Ομήρου Ιλιάς

29

μέσα εἰς τὴν σκηνήν μου. ἐν ᾧ περιπτώσει ὅμως κάτι ἐκ τούτων
 ἔχει λεχθῆ μὲν ἐπιορκίαν, εἴθε νὰ δώσωσιν εἰς ἐμὲ οἱ θεοὶ θλί-
 265 φεις παραπολλάς, δᾶσας δίδουσιν, ὅταν δρκισθείσις τις ἀσεβήσῃ
 εἰς αὐτούς».

Εἶπε καὶ ἀπέκοψε τὸν λαιμὸν τοῦ κάπρου μὲ τὴν ἀσπλαγ-
 χον χαλκῆν μάχαιραν· αὐτὸν μὲν δὲ Ταλμύθιος περιστρέψας ἔρωι-
 ψεν εἰς τὴν μεγάλην καταβόθραν τῆς φαιᾶς θαλάσσης, ὡς φα-
 γητὸν εἰς τοὺς ἰχθῦς· δὲ Ἀχιλλεὺς σηκωθεὶς ἔλεγεν εἰς τοὺς φιλο-
 270 πολέμους Ἐλληνας· «Ζεῦ πάτερ, βεβαίως μεγάλας συμφορὰς δί-
 δεις εἰς τοὺς ἄνδρας· οὐδέποτε βεβαίως θὰ ἔξηρέθιε τὴν ψυχήν
 μου μέσα εἰς τὰ στήθη μου πέρα πέρα δὲ νῦν τοῦ Ἀτρέως οὐδὲ
 275 θὰ ἔλαμβαγεν ἀμείλικτος τὴν κόρην χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω· ἀλλ’
 δὲ Ζεὺς κάπως ἥθελε πολὺς θάνατος νὰ γίνη εἰς τοὺς Ἐλληνας·
 τόρα δὲ πηγαίνετε εἰς φαγητὸν γεύματος, διὰ νὰ συγκροτῶμεν
 πόλεμον».

Τοιουτορόπως λοιπὸν εἶπε καὶ ἔλυσε τὴν εὐκάνητον συνέλευσιν·
 ἐκεῖνοι μὲν εὐθὺς ἐσκορπίζοντο εἰς τὸ ἴδικόν του πλοῖον ἔκαστος,
 τὰ δὲ δῶρα οἱ μεγαλόκαρδοι Μυρμιδόνες περιεποιοῦντο καὶ ἀπῆλ-
 θον φέροντες αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ θείου Ἀχιλλέως· καὶ ἐκεῖ-
 280 να μὲν ἔμεσαν ἐντὸς τῆς σκηνῆς καὶ ἔβαλον τὰς γυναικας νὰ κα-
 θήσωσι, τοὺς δὲ ἵππους εἰς τὴν ἀγέλην ὁδήγησαν οἱ θαυμαστοὶ
 ἀκόλουθοι,

Εὐθὺς δὲ κατόπιν ἡ Βοισηῖς, δροία μὲ τὴν χρυσῆν Ἀφρο-
 δίτην, καθὼς εἶδε τὸν Πάτροκλον κατεσπαραγμένον μὲ μυτερὸν
 χάλκινον δόρυν, χυθεῖσα πέριξ αὐτοῦ μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν
 ἔκλαιε καὶ μὲ τὰς χεῖράς της ἐτσογγυράνιζε (ἔκαμψεν ὀμυκάς) καὶ
 285 τὰ στήθη καὶ τὸν τρυφερὸν λαιμὸν καὶ τὰ δραιά της πρόσωπα·
 εἶπε δὲ εὐθὺς κλαίουσα ἡ δροίαζουσα μὲ θεές γυνή· «Πάτροκλε
 πλεῖστον ἀγαπητὲ εἰς τὴν ψυχὴν ἐμοῦ τῆς δυστυχοῦς, ζωντανὸν
 μέν σε ἀφινον ἐγὼ ἀναχωροῦσα ἐκ τῆς σκηνῆς, τόρα ὅμως πά-
 290 λιν ἐπανερχομένη ἀποθαμμένον σε ενδίσκῳ, ἀρχηγὲ λαῶν· τοιου-
 τορόπως διαδέχεται εἰς ἐμὲ πάντοτε κακὸν κατόπιν κακοῦ· τὸν
 μὲν ἄνδρα, εἰς τὸν δόποιον (ῶς σύζυγον) ἔδοσαν ἐμὲ δὲ πατήρ καὶ
 ἡ σεβαστὴ μήτηρ, εἶδον ἐμπροσθεν τῆς πόλεως κατεσπαραγμέ-
 νον μὲ μυτερὸν χαλκοῦν δπλον, καὶ τοὺς τρεῖς ἀδελφούς, τοὺς

δποίους μία μὲ ἔμε ἐγέννησε μήτηρ, ἀγαπητούς, οἱ δποῖοι ὅλοι
ἡκολούθησαν τὴν ὀλεθρίαν τοῦ θανάτου ἡμέραν. οὐδόλως ὅμως
βεβαίως με ἄφινες νὰ κλαίω, ὅτε τὸν ἴδικόν μου ἄνδρα ὁ ταχὺς
Ἄχιλλες ἐφόνευσε καὶ ἔξεπόρθησε τὴν πόλιν τοῦ θείου Μόνη-
τος, ἀλλ᾽ ἔλεγες ὅτι θά με κάμης νόμιμον σύζυγον τοῦ θείου Ἀχιλ-
λέως καὶ ὅτι θά με δδηγήσῃς μὲ τὰ πλοῖα εἰς Φθίαν καὶ ὅτι θά
μοιράσῃς μερίδας φαγητοῦ διὰ τὸν γάμον μου μεταξὺ τῶν Μυρ-
μιδόνων. διὰ τοῦτο ἀκαταπαύστως σε κλαίω ἀποθαυμένον τὸν
πάντοτε μειλίχιον (μαλακόν, εὐπροσήγορον)».

Τοιουτοτρόπως εἶπε κλαίουσα, ἀνεστέναζον δὲ κατόπιν αἱ γυ-
ναικες, διὰ τὸν Πάτροκλον μὲν ὡς πρόφασιν, ἀλλὰ διὰ τὰς θλί-
ψεις τῶν ἑαυτῶν των ἑκάστη. πέριξ δ᾽ αὐτοῦ συνηθοῦσαντο οἱ
γέροντες τῶν Ἑλλήνων παρακαλοῦντες αὐτὸν (τὸν Ἄχιλλέα) νὰ
γευματίσῃ· ἀλλ᾽ ἔκεινος ἀναστενάζων ἥρεντο λέγων· «παρακαλῶ,
ἔὰν βεβαίως πείθηται κάποιος ἐκ τῶν συντρόφων, μή με προτρέ-
πετε πρότερον νὰ χρητίσω τὴν ἀγαπητήν μου καρδίαν μὲ φαγη-
τὸν μηδὲ μὲ ποτὸν, διότι με κατέχει φοβερὰ θλῖψις. θὰ ὑπομένω
δὲ καὶ θὰ ὑποφέρω ἐν τούτοις μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἥλιου».

Τοιουτοτρόπως εἶπόν τους ἄλλους μὲν προκρίτους διεσκόρπι-
σεν (προέτρεψε ν' ἀναχωρήσωσιν), ἔμενον δὲ οἱ δύο νιοὶ τοῦ Ἄ-
τρέως καὶ ὁ θεῖος Ὁδυσσεὺς καὶ ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Ἰδομενεὺς καὶ
ὁ γέρων ἐππλάτης Φοῖνιξ, διασκεδάζοντες τὸν πυκνῶς λυπημέ-
νον. ἀλλ᾽ οὐδόλως εἰς τὴν ψυχήν του εὐχαριστεῖτο ποὺν νὰ εἰσδύσῃ
εἰς τὸ στόμα τοῦ αἴματηροῦ πολέμου· ἐνθυμηθεὶς δὲ αὐτὸν ἰσχυ-
ρῶς ἀνέπνευσε μὲ στεναγμὸν καὶ εἶπεν.

«Ἄληθέστατα κάποτε καὶ σύ, δυστυχισμένε, ἀγαπητότατε ἐκ
τῶν συντρόφων, ὁ Ἰδιος ἐντὸς τῆς σκηνῆς παρέθετες εὐχάριστον
γεῦμα εἰς ἔμε ταχέως καὶ ἐν σπουδῇ, δσάκις ἔσπευδον οἱ Ἑλλη-
νες νὰ φέρωσιν ἐναντίον τῶν ἵποδαμαστῶν Τρώων πολύδακρυν
πόλεμον. τόρα ὅμως σὺ μὲν κατάκεισαι κατεσπαραγμένος, ἥ δὲ
ἴδική μου καρδία εἶναι νηστικὴ ἀπὸ ποτὸν καὶ φαγητόν, ἐν ῥ
ὑπάρχουσι μέσα εἰς τὴν σκηνήν, ἀπὸ τὸν πρὸς σὲ πόθον μου·
διότι οὐδὲν ἄλλο χειρότερον κακὸν εἶναι δυνατὸν νὰ πάθω, οὐδ᾽
ἔὰν ἥθελον μάθει ὅτι ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου, δ ὁποῖος τόρα κά-
που ἐντὸς τῆς Φθίας καταχύνει τρυφερὸν δάκρυν στέρη

σιν τοιούτου δὰ υῖοῦ ἐγὼ δ' ἐντὸς ξένου τόπου ἔνεκα τῆς φρι-
 κτῆς Ἐλένης κατὰ τῶν Τρώων πολεμῶ· ἢ ἐὰν ἥθελον μάθει
 325 (θάνατον) δι' ἐκεῖνον, ὁ δόποιος πρὸς χαράν μου ἀνατρέφεται
 ἐντὸς τῆς Σκύρου ἀγαπητός μου νῦν (ἐὰν ἀκόμη ζῇ κάπου δὰ ὁ
 θεόμορφος Νεοπτόλεμος). διότι πρότερον τοῦλάχιστον ἡ ψυχὴ μου
 ἐντὸς τῶν στημῶν μου ἥλπιζεν ὅτι μόνος ἐγὼ θὰ ἀποθάνω μα-
 κράν τῆς Ἱπποτρόφου Ἐλλάδος ἐδῶ ἐντὸς τῆς Τροίας καὶ ὅτι σὺ
 330 θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς Φθίαν, διὰ νὰ ἐκφέρῃς πρὸς χαράν μου τὸν
 νιόν μου μὲ μελανόχρουν πλοῖον ἐκ τῆς Σκύρου καὶ δεῖξῃς εἰς
 αὐτὸν τὰ καθέκαστα, δηλ. τὰ κτήματά μου καὶ τοὺς δούλους μου
 καὶ τὸ μέγα μὲ ὑψηλὴν στέγην ἀνάκτορόν μου· διότι νομίζω
 335 βεβαίως ὅτι δὲ Πηλεὺς ἢ ἐντελῶς πλέον ἔχει ἀποθάνει ἢ ἵσως δι'
 δόλιγον χρόνον λυπεῖται ζῶν καὶ μὲ μισητὸν γῆρας καὶ πειραμένων
 πάντοτε τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν, ὅταν μάθῃ ὅτι ἐγὼ ἀπέθανον».

Τοιουτοτρόπως εἶπε κλαίων, ἀνεστέναζον δὲ οἱ γέροντες ἐν-
 340 θυμητόντες ὅσα ἔκαστος ἐντὸς τῶν οἴκων τῶν ἄφινον· τούτους
 δὲ κλαίοντας εὐθὺς ἰδών εὐσπλαγχνίσθη ὁ νῦν τοῦ Κρόνου καὶ
 παρευθὺς πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «τέκνον ἰδι-
 κόν μου, ἐντελῶς πλέον ἔχεις ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν γενναῖον ἄν-
 δρα· ἀρά γε δὲν εἶναι πλέον πολὺ ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν φρενῶν
 σου ὁ Ἀχιλλέας; ἐκεῖνος βεβαίως κάθηται ἔμπροσθεν τῶν ἐχόντων
 δορθὰς τὰς πρώρας καὶ τὰς πρόμνας πλοίων ὅδυρόμενος τὸν
 345 ἀγαπητόν του σύντροφον· οἱ δὲ ἄλλοι πλέον ἔχουσιν ἀναχωρήσει
 διὰ γεῦμα, ἐκεῖνος δὲ εἶναι νησικὸς καὶ ἀφάγωτος (χωρὶς φα-
 γητόν). ἀλλὰ πήγαινε στάξον εἰς τὰ στήμη αὐτοῦ καὶ νέκταρο καὶ
 εὐχάριστον ἀμβροσίαν, διὰ νὰ μὴ καταλάβῃ αὐτὸν πεῖνα».

Τοιουτοτρόπως εἶπὼν παρώρμα τὴν καὶ πρότερον ἔχουσαν
 350 διάθεσιν Ἀθηνᾶν· ἐκείνη δὲ διμοιάζουσα μὲ ἄρπην (=ιέρακα;) μακροπτέρυγα καὶ δεξύφωνον ἐπήδησε κάτω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διὰ
 τοῦ αἰλιθέος· οἱ δὲ Ἐλληνες παρευθὺς ὠπλίζοντο ἀνὰ τὸ στρα-
 τόπεδον· ἢ δὲ Ἀθηνᾶ εἰς τὰ στήμη τοῦ Ἀχιλλέως ἐνέσταξε νέ-
 κταρ καὶ εὐχάριστον ἀμβροσίαν, διὰ νὰ μὴ φθάσῃ εἰς τὰ γόνατά
 του δυσάρεστος πεῖνα. ἢ ίδια δὲ ἀπῆλθε πρὸς τὸν στερεὸν οἴκον
 355 τοῦ μεγάρου διονύσιου πατρός της· οἱ δὲ Ἐλληνες ἐζύνοντο μακρὰν
 τῶν ταχυπλόων πλοίων· καθὼς δὲ ὅτε ἴπτάμεναι πίπτουσιν ἐκ

τοῦ Διὸς πυκναὶ ψυχραὶ γιονοσταγόνες ὑπὸ τῆς ὁμηῆς τοῦ ἐν τῷ αἰθέρι γεννηθέντος Βορρᾶ, τοιουτοτρόπως τότε πυκναὶ ἐφέροντο ἔξω ἀπὸ τὰ πλοῖα αἱ λαμπρῶς ἀποστράπτουσαι περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ὅμφαλωται ἀσπίδες καὶ οἱ μὲ ἰσχυρὰ ἐλάσματα θώρακες καὶ τὰ ἐκ ξύλου μελίας δόρατα· ἡ λάμψις δὲ ἐφθανέν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐγέλασεν (=ἔλαμψεν) ὅλη πέριξ ἡ γῆ ἀπὸ τὴν λάμψιν τοῦ χαλκοῦ· ὑποκάτω δὲ τῶν ποδῶν τῶν ἀνδρῶν ἐσηκώνετο κρότος· εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτῶν ὁ πλίζετο ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· καὶ τῶν μὲν ὄδόντων τούτου ἐγίνετο τριγμός, οἱ δὲ δύο ὑφθαλμοί του ἐλαυπον ὥσαν λάμψις πυρός, ἐντὸς δὲ εἰς τὴν καρδίαν του εἰσέδυε θλῖψις ἀνυπόφορος· αὐτὸς δὲ εὐθὺς δργιζόμενος (πνέων μένεα) κατὰ τῶν Τούρων ἐνεδύθη τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, τὰ δοῖα ὁ Ἡφαιστος ἐκουράσθη κατασκευάζων· τὰς ὥραιος μὲν περικνημῖδας κατὰ πρῶτον ἐθεσε πέριξ τῶν κνημῶν του, τὰς προσηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾶς πόρπας ὑπεράνω τῶν ἀστραγάλων· δεύτερον πάλιν τὸν θώρακα πέριξ τῶν στηθῶν του ἐνεδύθη· πέριξ δὲ τῶν ὕμων του εὐθὺς ἔβαλε ξίφος χαλκοῦ μὲ ἀργυρᾶ καρφία, ἐπειτα δὲ ἐλαβε τὴν μεγάλην καὶ στιβαρὰν ἀσπίδα, μακρὰν δὲ αὐτῆς ἡ λάμψις ἔγινε καθὼς τῆς σελήνης· καθὼς δ' ὅταν ἐκ τῆς θαλάσσης φανῇ εἰς ναύτας λάμψις καιομένου πυρός, τοῦτο δὲ καίεται ὑψηλὰ εἰς δόρη ἐντὸς μάνδρας προβάτων ἐρημικῆς, τοὺς δὲ ναύτας, χωρὶς νὰ τὸ θέλωσιν, αἱ θύελλαι φέρουσι μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν των εἰς τὴν πλήρη θύμων θάλασσαν, τοιουτοτρόπως ἀπὸ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως τῆς ὥραιας καὶ πεποικιλμένης ἡ λάμψις ἐφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα· σηκώσας δὲ τὴν βαρεῖαν περικεφαλάιαν ἐθεσεν αὐτὴν πέριξ τῆς κεφαλῆς του· ἡ δὲ μὲ λοφίουν ἀπὸ τοίχας δμοίας μὲ τοίχας οὐρᾶς ἵππου μὲ τέσσαρα ἐλάσματα περικεφαλαία ὥσαν ἀστήρ ἀπέλαμπε, περιεσείοντο δ' αἱ χρυσαῖ τοίχες, τὰς δοῖας πυκνὰς ὁ Ἡφαιστος ἐθετε πέριξ τοῦ λοφίου· ἐδοκίμασε δὲ τὸν ἑαυτόν του μὲ τὰ ὅπλα ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, ἐὰν ἐφηρμόζοντο ἐπάνω εἰς αὐτὸν καὶ ἐὰν ἐκινοῦντο ἐντὸς αὐτῶν τὰ λαυπτὰ μέλη του· ἀλλ' εἰς αὐτὸν ὥσαν πτερῷ ἐφηρμόζοντο καὶ ἐσήκωνον μετέωρον τὸν βασιλέα λαῶν· εὐθὺς δὲ ἐκ τῆς θήκης ἐσνειρε τὸ πατρικὲν δόρυ, τὸ βαρύ, τὸ μέγα, τὸ στιβαρόν· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦδύνατο ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ κινῇ, ἀλλὰ μόνος Ἠδύνατο νὰ τὸ κινήσῃ ὁ

360

365

370

375

380

385

390 Ἀχιλεύς, τὸ ἐκ μελίας τοῦ Πηλίου ὅρους δόρυ, τὸ δποῖον ἔδωκεν εἰς τὸν ὀγαπητόν του πατέρα δὲ Χείρων ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου, διὰ νὰ εἶναι φονικὸν κατὰ τῶν ἡρώων· τοὺς δὲ ἵππους δὲ Αὐτομέδων καὶ δὲ Ἀλκιμος περιποιούμενοι ἔζεύγγυνον· πέριξ δὲ τῶν λαιμῶν τοὺς ἐνέδυσαν μὲν ὥραῖς λέπαδνα (λωρία ἔλξεως συνδεδεμένα μὲ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος), ἐνέβαλον δὲ χαλινοὺς εἰς τὰς σιαγόνας των καὶ ἐτέντωσαν τὰ ἱνία δπίσω πρὸς τὸ στερεὸν ἄρμα· δὲ δὲ Αὐτομέδων λαβὼν μάστιγα λαμπρὸν προσηρμοσμένην εἰς τὴν κειδά του ἀνεπήδησεν ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· δπισθεν δὲ αὐτοῦ δπλισθεὶς ἀνέβη δὲ Ἀχιλλεὺς λάμπων μὲ τὰ ὅπλα του ὡς δὲ λαμπρὸς Ὅπερίων (Ὕλιος)· τρομακτικὰ δὲ προέτρεψε τοὺς ἵππους τοῦ ἰδιοῦ του πατρὸς· «Ξάνθε καὶ Βαλίε, μαρῷαν ἔξακουστὰ τέκνα τῆς Ποδάργης, κατ’ ἄλλον βεβαίως τρόπον νὰ σκέπτησθε νὰ σώσητε τὸν πολεμιστήν σας δπίσω εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων, δταν χορτασθῶμεν ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ οὐχὶ καθὼς ἐγκατελίπετε ἐκεῖ ἀποθαμμένον τὸν Πάτροκλον».

Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθὺς ὑποκάτωθεν τοῦ ζυγοῦ εἶπεν δὲ εὐκίνητος εἰς τοὺς πόδας Ἰππος Ξάνθος, εὐθὺς δὲ ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ὅλη ἡ καύτη του πεσοῦσα ἔξω τῆς ζεύγλης πλησίον τοῦ ζυγοῦ ἔφθανεν εἰς τὸ ἔδαφος· τὸν ἐκαμε δὲ μὲ ἀνθρωπίνην λαλιὰν ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἡρα· «καὶ παραπολὺ ἀκόμη τόρα τούλαχιστον θὰ σὲ σώσωμεν, ίσχυρὲ Ἀχιλλεῦς ἀλλ’ ἡ δλεθρία ἡμέρα εἶναι πλησίον εἰς σέ· οὐδὲ εἴμεθα βεβαίως ἡμεῖς αἵτιοι, ἀλλὰ καὶ δὲ μέγας θεὸς καὶ ἡ ίσχυρὰ μοῖρα· διότι οὐδὲ ἀπὸ τὴν ἴδιαν μας βραδύτητα καὶ νωθρότητα οἱ Τρῶες ἀπὸ τοὺς ὅμιους τοῦ Πατρόκλου ἔλαβον τὰ ὅπλα· ἀλλ’ δὲ ἀριστος ἐκ τῶν θεῶν, τὸν δποῖον ἐγένηντοςεν ἡ καλλίκομος Λητώ, τὸν ἐφόνευσε μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἐκτορα δόξαν. ἡμεῖς οἱ δύο ὅμιως καὶ συγχρόνως μὲ τὴν πνοὴν τοῦ Ζεφύρου δυνάμεθα νὰ τρέχωμεν, διὰ τὴν δποίαν δὰ λέγουσιν δτι εἶναι ἐλαφροτάτη· ἀλλ’ εἰς σὲ τὸν ἴδιον εἶναι μοιραῖον νὰ δαμασθῆς ίσχυρῶς καὶ ὑπὸ θεοῦ (τοῦ Ἀπόλλωνος) καὶ ὑπὸ ἀνδρός (τοῦ Πάριδος)».

Ἐν δὲ τοισυτρόπως ὁμίλησεν, αἱ ἐδινύες ἐσταμάτησαν τὴν φωνήν του πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀγανακτήσας εἶπεν δὲ ταχύποντος Ἀχιλλεύς· «Ξάνθε, διὰ τί μου προμαντεύεις τὸν θάνατον;

420

οὐδόλως εἶναι εἰς σὲ ἀνάγκη τούτου. καλῶς βεβαίως γνωρίζω καὶ ἔγὼ διὰ τοῦτο, ὅτι εἶναι εἰς ἐμὲ μοιοῖτον ἐδῶ νὰ καθῶ, μακρὰν τοῦ ἀγαπητοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός. ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις δὲν θὰ πιάνσω πρὸιν νὰ καταδιώξω χορταστικὰ τοὺς Τρῶας ἐκ τοῦ πολέμου». Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς κραυγάζων μεταξὺ τῶν πρώτων διηγήθυνε τοὺς μονώνυχας ἵππους.

ΙΔΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Υ.

'Επένθισις τῶν θεῶν εἰς τὴν μάχην καὶ θρίαμβοι τοῦ Ἀιγαίου.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ ΤΟΥ Υ.

[Παραταχθέντων Ἑλλήνων καὶ Τρώων ὁ Ζεὺς ἐπιτρέπει εἰς τοὺς θεούς νὰ μετάσχωσι τῆς μάχης ὑποστηρίζοντος ἑκάστου ὅποτέρους· ὡν διαμαχομένων ἥζελεν στ. 1-30), ἐκ τούτου δὲ τάσσονται ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων μὲν ἡ "Ἡρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἔρις καὶ ὁ Ἡφαιστός, ὑπὲρ δὲ τῶν Τρώων ὁ Ἀρετή, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Λητώ, ἡ Ἀρτεμίς, ὁ Ξάνθιος, τὴν δὲ εἴσοδον αὐτῶν εἰς τὴν μάχην ἔξεδήλωσεν οὐράνιος κεραυνὸς καὶ σεισμὸς τῆς γῆς (στ. 31-74). περὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης ὁ Ἀπόλλων ἔξεγείσει τὸν Ἀινείαν κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπιτιθεμένου κατὰ τοῦ Ἐκτορος (στ. 75-111), οἱ δὲ θεοὶ χωρ στὰ ἑκάτεοι ἀπομακρύνονται ἐκ τῆς μάχης μακρόθεν θεῶμενοι αὐτὴν στ. 112-155)· ἀκολουθεῖ μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ Αινείου μετὰ ποικίλας προσωπῆσεις, ἀλλ' ὁ Ὅσειδῶν ἔξαρπτέει ἐκ τῆς μάχης καλύψας διὰ νεφέλης τὸν Αινείαν ὃς προωρισμένον νὰ βασιλεύῃ εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ τῶν Τρώων (στ. 156-352). τότε τὸ μὲν Ἐκτορα δομώντα κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἀποτρέπει ὁ Ἀπόλλων, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μεταξὺ ἄλλων φονεύει καὶ τὸν Ηριαμίδην Πολύδωρον (στ. 353-418), μεθ' ὁ Ἐκτιωρ χάριν τοῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ του συγκρούεται πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ κινδυνεύειν ὑποκλέπτεται ἐκ τῆς μάχης ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καλυψθεῖς ὑπὸ νέφους (στ. 419-451), μεθ' ὁ Ἀχιλλεὺς πλείστους Τρώων, ας φονεύσας γεμίζει τὴν πεδιάδα ἀπὸ νεκροῦς καὶ ἄρματα (στ. 455-503).]

Τοιουτορόπως οἱ μὲν Ἑλληνες πλησίον τῶν ἔχοντων τοξοει-

δεῖς πρῶθαν καὶ πρύμναν πλοίων ὥπλίζοντο πέοιξ σοῦ, νῦν τοῦ Πηλέως, τοῦ ἀχορτάστ υ εἰς μάχην, οἱ Τοῦρες δὲ πάλιν ἐξ ἄλλου μέρους ἐπάνω εἰς προεξοχὴν τῆς πεδιάδος· δὲ Ζεὺς δὲ διέταξε τὴν Θέμιδα ἀπὸ τὴν πολλὰς φάραγγας ἔχουσαν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου νὰ καλέσῃ τοὺς θεοὺς εἰς συνέλευσιν ἐκείνην δὲ εὐθὺς πρὸς ὅλα τὰ μέρη προευθεῖσα τοὺς διέταξε νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διός· οὔτε λοιπὸν κανεὶς ἐκ τῶν ποταμῶν ἀπουσίαζεν, ἐκτὸς τοῦ Ὡκεανοῦ, οὔτε, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκ τῶν Νυμφῶν, αἱ ὄποιαι κατοικοῦσι τὰ ὁραῖα ἄλση καὶ τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ τὰ χλωρῷα λειβάδια· προσεκλήθοντες δὲ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ συναθροίζοντος τὰς νεφέλας Διὸς ἐκάμηντο εἰς λαμπούσας αἷμούσας, τὰς ὄποιας εἰς τὸν πατέρα Δία κατεσκεύασεν δὲ Ἡφαῖστος μὲ σοφάς (εἰδήμονας) φρένας.

Τοιουτοτόπως ἐκεῖνοι μὲν εἰχον συναθροισθῆ ἐντὸς τοῦ οἴκου του Διός· οὐδὲ δὲ σείων τὴν γῆν (Ποσειδῶν) παρήκουσε τὴν θεάν, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς θαλάσσης προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ εὐθὺς ἐκάμητο εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ ἡρώτησε τὴν θέλησιν τοῦ Διός· «διὰ τί ἄραγε πάλιν, λευκοκέραυνε, ἐκάλεσμι τοὺς θεοὺς εἰς συνέλευσιν; ἄρα γε σκέπτεσαι τίποτε διὰ τοὺς Τοῦρας καὶ τοὺς Ἕλληνας; διότι τούτων τόρα ἔχει ἀνάφει μάχη καὶ πόλεμος πλησιέστατα μεταξύ των».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς· «ἐνόησας, γαιοσεῖστα, τὴν ἴδικήν μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου σκέψιν, ποίων ἐνεκα σᾶς συνήθοισα· εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα μὸν (οἱ μαχόμενοι), ἀν καὶ καταστρέφονται· ἀλλὰ βεβαίως ἔγω μὲν θὰ μένω καθήμενος εἰς φάραγγα τοῦ Ὀλύμπου, ὃπου βλέπων θὰ τέρπωμαι εἰς τὰς φρένας μου· οἱ δὲ ἄλλοι πλέον πηγαίνετε, διὰ νὰ φθάσητε εἰς τοὺς Τοῦρας καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ τοὺς δύο δὲ βοηθεῖτε, ὃπου εἶναι ἡ θέλησις ἐκάστου· διότι ἐάν δὲ Ἀχιλλεὺς μόνος ἐναντίον τῶν Τοῦρων θὰ μάχηται, οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον θὰ συγκρατήσωσι τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως· καὶ βεβαίως καὶ πρότερον βλέποντες αὐτὸν ἔτοξον τόρα δύως, ὅτε πλέον καὶ δογύζεται φοβερὰ εἰς τὴν ψυχήν του ἐνεκα τοῦ συντρόφου του, φοβοῦμαι μήπως καὶ τὸ τεῖχος, ἐναντίον τοῦ πεποιθμένου ἐκπορθήσῃ».

Τοιουτορόπως εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ διήγειρεν ἀδιάληπτον πόλεμον, ἐκίνησαν δέ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ θεοὶ εἰς δύο μέρη ἔχοντες τὴν μέλησίν των (διχογνωμοῦντες). ἡ μὲν Ἡρα διὰ τὸν ἀγῶνα τῶν πλοίων καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ ὁ σείων τὴν Ποσειδῶν καὶ ὁ εὐφυής Ἐρυμῆς, ὁ δοποῖς ὑπερόχει κατὰ τὰς ἐμβριθεῖς φρένας του· δὲ Ἡφαιστος δὲ συγχρόνως μὲ αὐτοὺς ἐπορεύετο ὑπερηφανεύμενος διὰ τὴν δύναμίν του καὶ χωλαίνων, ὑποκάτω δὲ ἐκινοῦντο ταχέως αἱ ἀδύνατοι κνῆμαὶ του· εἰς δὲ τοὺς Τορῶας (μετέβαινον) ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἀρης, μαζὶ δὲ μὲ αὐτὸν ὁ ἀκούρευτον ἔχων κόμην Φοῖβος καὶ ἡ χύνουσα βέλη Ἀρτεμις καὶ ἡ Λητώ καὶ ὁ Ξάνθος καὶ ἡ ἀγαπᾶσα τὰ μειδιάματα (ἡ γελαστὴ) Ἀφροδίτη.

35

40

45

50

55

60

Ἐφ’ ὅσον μὲν λοιπὸν μακρὰν τῶν θνητῶν ἀνδρῶν ἦσαν οἱ θεοί, ἔως τότε οἱ μὲν Ἑλληνες μεγάλως ἐκαυχῶντο, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφανερώθη, ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον εἰχε παύσειάπο τὴν θλιβεράνυμάχην. εἰς τὰ μέλη ὅμως ἐκάστου ἐκ τῶν Τορῶν εἰσῆλθε τῷομερὸς φρόβος, διότι ἐφοβοῦντο, ὅτε ἔβλεπον τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως νὰ ἔλαμπῃ μὲ τὰ ὅπλα του, ἵσος μὲ τὸν ἀνθρωποκτόνον Ἀρη. ἀφοῦ ὅμως οἱ Ὀλύμπιοι ἐφθασαν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ἐσηκώθη ἡ κραταιὰ Ἔρις ἡ κινοῦσα τοὺς λαοὺς εἰς μάχην, ἐφώναξε δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, σταθεῖσα ἄλλοτε μὲν πλησίον τῆς ἐσκαμμένης τάφρου ἐκτὸς τοῦ τείχους, ἄλλοτε ἐπὶ τῶν μὲ πολὺν κρότον κτυπούμενων παραλίων μεγαλοφύνως ἐκραύγαζεν· ἐφόναξε δὲ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Ἀρης, ἵσος μὲ σκοτεινὴν θύελλαν μὲ δεξιφωνίαν ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀκροπόλεως παροιμῶν τοὺς Τορῶας, ἄλλοτε τρέχων πλησίον τοῦ Σιμόεντος ἐπὶ τῆς Καλλικολώνης.

Τοιουτορόπως ἐκείνους καὶ τοὺς δύο παροιμῶντες οἱ μακάριοι θεοὶ ἔβαλον εἰς σύγκρουσιν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἔθετον βαρεῖαν φιλονικίαν. φοβερὰ δὲ ἔβορόν τησεν ὁ πατήρ καὶ ἀνδρῶν καὶ θεῶν ἀπὸ ὑψηλά· ὑποκάτωθεν δὲ ὁ Ποσειδῶν ἐσεισε τὴν ἀπέραντον γῆν καὶ τῶν ὅρέων τὰς ὑψηλὰς κορυφάς· ὅλαι δὲ αἱ ὑπώρειαι τῆς πολλὰς πηγὰς ἔχουσης Ἰδης ἐσείοντο καὶ αἱ κορυφαὶ καὶ ἡ πόλις τῶν Τορῶν καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων. ἐφοβήθη δὲ ὑποκάτω δὲ βασιλεὺς τῶν ὑποχθονίων Ἀϊδωνεὺς (Πλούτων), φοβη-

θείς δ' ἐπήδησεν ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἐκρούγαζε, μήπως ἄνωθεν
αὐτοῦ διαρρήξῃ τὴν γῆν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ φανῶ-
σιν εἰς τοὺς θνητοὺς καὶ τοὺς ἀθανάτους τὰ τρομακτικὰ καὶ
μουχλιασμένα (κατ' ἄλλους=σκοτεινά) οἰκήματα, τὰ δποῖα καὶ
οἱ θεοὶ ἀποστρέφονται· τόσος λοιπὸν κρότος είχε σηκωθῆ, ἐπειδὴ
οἱ θεοὶ συνήρχοντο εἰς μάχην. διότι ἀπέναντι μὲν βεβαίως τοῦ
θεοῦ Ποσειδῶνος ἵστατο ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων κρατῶν πτερωτὰ βέλη,
70 ἀπέναντι δὲ τοῦ Ἀρεως ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· εἰς τὴν
“Ἡραν δ' ἀντεστάθη ἡ μὲν χρυσῆν δόκαν θιρυβώδης καὶ τοξότις (βέ-
λη δίπτουσα) Ἀρτεμις, ἀδελφὴ τοῦ κατὰ βουλήσαν βάλλοντος Ἀπόλ-
λωνος· εἰς τὴν Λητὸ δ' ἐστάθη ἀπέναντι ὁ ἰσχυρὸς καὶ εὐφυῆς
Ἐρμῆς, ἀπέναντι δὲ τοῦ Ἡφαίστου ἀρμοστῶς (ἐστάθη) ὁ μέ-
γας δρμητικὸς (ἔχων βαθεῖς στροβίλους) ποταμός, τὸν δποῖον
Ξάνθον ὀνομάζουσιν οἱ θεοί, οἱ δ' ἀνδρες Σκάμανδρον.

75 Τοιουτορόπως οἱ μὲν θεοὶ ἔβαδιζον ἀπέναντι θεῶν· δ' ὁ
Ἀχιλλεὺς κατ' ἔξοχὴν ἐπεθύμει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλῆθος ἀπέ-
ναντι τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου Ἐκτορος· διότι, ὡς ᾧτο ἐπόμενον,
μὲ τὸ αἷμα τούτου πρὸ πάντων παρθόμα αὐτὸν ἡ ψυχὴ του νὰ
χορτάσῃ τὸν ἀτρόμητον (ἀσπιδοφόρον) πολεμιστὴν Ἀρη. τὸν
Αἰνείαν δμως δ κινῶν τοὺς λαοὺς εἰς μάχην Ἀπόλλων παρό-
80 μησε κατ' εὐθεῖαν ἀπέναντι τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως, ἐνέβαλε δ'
εἰς αὐτὸν μεγάλην δύναμιν· δμοιώθη δὲ κατὰ τὴν φωνὴν μὲ τὸν
υἱὸν τοῦ Πριάμου Λυκάονα· πρὸς αὐτὸν δμοιωθεὶς εἶπε πρὸς
αὐτὸν (τὸν Αἰνείαν · δ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων. «Αἰνεία, πρό-
κριτε τῶν Τρώων, ποῦ εἶναι αἱ φοβέραι σου, τὰς δποίας ὑπε-
85 σχέθης εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν Τρώων, ὅτε ἔπινες οἶνον, ὅτι θὰ
πολεμῆς ἀπέναντι τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέως»;

90 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν δ Αἰνείας ἀπαντῶν εἶπεν. «υἱὲ τοῦ
Πριάμου, διὰ τί μὲ ταῦτα παρακινεῖς ἐμέ, καὶ χωρὶς νὰ θέλω,
νὰ μάχωμαι ἀπέναντι τοῦ μεγαλοφύγου υἱοῦ τοῦ Πηλέως; διότι
οὐχὶ βεβαίως τόρα πρώτην φορὰν ἀπέναντι τοῦ ταχύποδος Ἀχιλ-
λέως θὰ σταθῶ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε πλέον ἐμὲ διὰ τοῦ δόρατός του
ἐφόρησεν ἐκ τῆς Ἱδης, ὅτε ἐπῆλθεν ἐναντίον τῶν Ἰδικῶν μας βο-
ῶν, ἔξεπόρθησε δὲ τὴν Λυρνησσὸν καὶ τὴν Πήδασον· ἐμὲ δ' δ
Ζεὺς ἔσωσεν, δ ὅποῖος ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τὰ εὐκίνητα γόνατά μου.

βεβαίως ἡθελον δαμασθῆ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ δποία ἔμπροσθεν αὐτοῦ βαδίζουσα ἔθετεν εἰς αὐτὸν σωτηρίαν καὶ τὸν διέταττε μὲ χαλκοῦ δόρυ νὰ φονεύῃ Λέλεγας καὶ Τρῶας· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν ἀνήρ τις νὰ μάχηται ἀπέναντι τοῦ Ἀχιλλέως· διότι πάντοτε εἶναι πλησίον του εἰς τοῦλάχιστον ἐκ τῶν θεῶν, ὁ δποίος ἀπομακρύνει τὸν ὄλεθρον. ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ βλῆμά του πτερακίζει κατ' εὐθεῖαν καὶ δὲν πάνε ποὺν νὰ διέλθῃ διὰ σώματος ἀνθρωπίνου· ἐὰν δὲ βεβαίως ἡθελεν διθέος ἔξαπλώσει ἐξ ἵσου τὴν τύχην τοῦ πολέμου, οὐχὶ πολὺ εὐκόλως ἔμεθά νικήσῃ, οὐδὲ ἐὰν καυχᾶται ὅτι εἶναι ἐντελῶς χάλκινος».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν διὺς τοῦ Διὸς θεὸς Ἀπόλλων· «ἡρωϊκέ, ἀλλ' ἔλα καὶ σὺ προσεύχου εἰς τὸν αἰωνίους θεούς· καὶ διὰ σὲ δὲ λέγουσιν ὅτι ἔχεις γεννηθῆ ἐκ τῆς κόρης τοῦ Διὸς Ἀφροδίτης, ἐκεῖνος δὲν εἶναι ἀπὸ κατωτέρων θεάν· διότι ή μὲν Ἀφροδίτη εἶναι τοῦ Διός, ή δὲ Θέτις ἐκ θαλασσίου γέροντος· ἀλλὰ κατ' εὐθεῖαν φέρε τὸν σκληρὸν (ἀπατάβλητον) χαλκὸν καὶ ἂς μή σε ἀποτρέπῃ ἐντελῶς μὲ διλέθησίους λόγους καὶ μὲ ἀπειλήν».

Τοιουτοδόπως εἰπὼν ἐνέπνευσε δύναμιν εἰς τὸν βασιλέα λαῶν, ἐκίνησε δὲ διὰ μέσου τῶν προμάχων ὠπλισμένος μὲ ἀπαστράπτοντα χαλκόν· οὐδὲ διέψυγε τὴν προσοχὴν τῆς λευκοβραχίονος· Ἡρας διὺς τοῦ Ἀγγίσου ὅτι ἐβάδιζεν ἀντιμέτωπος τοῦ νιοῦ τοῦ Ηηλέως ἀνὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν· ἐκείνη μαζὶ σταματήσασα τὸν θεοὺς εἶπε πρὸς αὐτοὺς λόγον· «σκέπτεοθε (=πρέπει νὰ σκέπτησθε) λοιπόν, Πόσειδον καὶ Ἀθηνᾶ, εἰς τὰς ἴδιας σας φρένας, πῶς θὰ γίνω νὰ αὐτὰ τὰ ἔργα· διὸνείας οὗτος ἐδῶ ἐβάδισεν ὠπλισμένος μὲ ἀστράπτοντα χαλκὸν ἀντιμέτωπος τοῦ νιοῦ τοῦ Ηηλέως, παρεκίνησε δὲ αὐτὸν διὸς Φοῖβος Ἀπόλλων· ἀλλ' ἐλάτε ἡμεῖς βεβαίως ἂς ἀπομακρύνωμεν αὐτὸν ἀπ' ἐκεῖ πρὸς τὰ διπίσω· ἡ καὶ ἀπὸ ἡμᾶς κανεὶς ἐπειτα εἴθε νὰ σταθῇ πλησίον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν μεγάλην νίκην καὶ τίποτε νὰ μὴ στερήται εἰς τὴν ψυχήν του, διὰ νὰ γνωῷς, ὅτι ἀγαπῶσιν αὐτὸν οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν ἀθανάτων. οἱ δὲ ἄλλοι ἐξ ἄλλου εἶναι ἀσήμιαντοι, οἱ δποίοι ἀπὸ πρότερον δὰ ἀποκρούσουσιν ἀπὸ τὸν Τρῶας τὸν πόλεμον καὶ τὴν σφαγήν· δλοι δὲ κατήλθομεν ἐκ τοῦ

95

100

105

110

115

120

125

Ολύμπου διὰ νὺ λάβωμεν μέρος εἰς ταύτην ἔδω τήν μάχην, διὰ νὺ μὴ πάθῃ τίποτε σῆμερον μεταξὺ τῶν Τρώων (δ' Ἀχιλλεύς). ὕστερον πάλιν θὰ πάθῃ ἐκεῖνα, ὅσα εἰς αὐτὸν, ὅτε ἐγεννᾶτο, ἢ μοῖρα προώρισε μὲ τὸ λινοῦν τῆς νῆμα, ὅτε ἐγέννησεν αὐτὸν ἡ μήτηρ του· ἐὰν δ' ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν θὰ μάθῃ ταῦτα ἐκ φωνῆς θεῶν, θὰ φοβηθῇ ἔπειτα, ὅταν ἐπέλθῃ ἀντιμέτωπος πρὸς αὐτὸν κανεὶς θεός κατὰ τὸν πόλεμον· εἶναι δὲ φοβεροί οἱ θεοὶ εἰς τὸ νὰ φαίνωνται φανεροί».

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντα ἔπειτα δ' σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· «Ἔτοι, μὴ δογγίζου ἔναντίον τῆς λοιγκῆς· οὐδὲ» εἶναι εἰς σὲ καμμία ἀνάγκη εἰς τοῦτο· δὲν θὰ ἥθελον ἐγὼ νὺ διδηγήσω εἰς μάχην ήμᾶς τοὺς ἄλλους, ἔπειδὴ εἴμεθα πολὺ ισχυρότεροι· ἀλλ' ήμεῖς μὲν ἔπειτα πορευόμενοι ἔξω τοῦ δρόμου τῆς μάχης εἰς σκοπιάν ἃς καθήσωμεν, δὲν πόλεμος θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν ἀνδρῶν. ἀλλ' ὅμως κάμνωσιν ἀρχὴν μάχης ὁ Ἀρης ἢ ὁ Φοῖβος· Ἀπόλλων ἢ ἐὰν ἐμποδίζωσι τὸν Ἀχιλλέα καὶ δὲν τὸν ἀφίνωσι νὺ πολεμῆ, εὐθὺς ἔπειτα καὶ εἰς ήμᾶς πλησίον αὐτοῦ θὰ σηκωθῇ φιλονικία μάχης· νομίζω δὲ ὅτι πολὺ ταχέως διαχωρισχέντες θὰ ὑπάγωσιν δύσισθε εἰς τὸν Ὀλυμπὸν, πρὸς τὴν συνέλευσιν τῶν ἄλλων θεῶν, ἀναγκαστικῶς νικηθέντες ἀπὸ τὰς ἴδιας μας χεῖρας».

Τοιουτορόπως λοιπὸν διαιλήσας προηγήθη δικανῆν κόμην ἔχων εἰς τὸ ὑψηλὸν πέροιξ (τῆς Τροίας) χυμένον τεῖχος τοῦ θείου Ἡρακλέους, τὸ δποῖον, ὃς γνωστόν, κατεσκεύασαν οἱ Τρώες καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, διὰ ν' ἀποφύγῃ (δ' Ἡρακλῆς) φυγὴν πρὸς τὰ ἔξω τὸ κῆτος, δπότε κατεδίσκεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς παραλίας εἰς τὴν πεδιάδα. ἐκεῖ λοιπὸν διοσιδῶν ἐκάθησε καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ καὶ εὐθὺς πέροιξ τῶν ὅμων αὐτῶν ἐνεδύθησαν ἀδιάρροητον νεφρέλην· ἐκεῖνοι δὲ (οἱ ἀντίθετοι θεοὶ) ἐκάθηντο εἰς τὰ ὑψόματα τῆς Καλλικολώνης πέροιξ σοῦ, ἀκοντιστά Ἀπολλόν, καὶ πέροιξ τοῦ τὰς πόλεις ἐκπορθοῦντος Ἀρεως.

Τοιουτορόπως ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν ἐκάθηντο ἐκατέρωθεν σκεπτόμενοι τὰ σχέδιά των ἐδίσταζον δὲ καὶ οἱ δύο (καὶ τὰ δύο μέρη) νὺ κάμνωσιν ἀρχὴν τοῦ ὀδυνηροῦ πολέμου, δὲ Ζεὺς καγήμε-

νος ὑψηλὰ διέτατεν (νὰ ἀρχίζωσιν). ἐξ αὐτῶν δὲ ἐγεμίσθη ὀλόκληρος ἡ πεδιάς καὶ ἔλαιμπεν ἀπὸ τὸν χαλκὸν καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἐφίππων ἀρμάτων· ἀντίχει δὲ ἡ γῆ ἀπὸ τοὺς πόδας τῶν ἔξοιμώντων εἰς μάχην συγχρόνως. δύο δὲ ἔξοχως ἄριστοι ἀνδρες εἰς τὸ μέσον καὶ τῶν δύο στρατῶν συνήρχοντο σφραδρῶς ἐπιθυμοῦντες νὰ μάχωνται, ὁ νῖδος τοῦ Ἀγίσου Αἰνείας καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. πρῶτος δὲ ὁ Αἰνείας εἶχε προχωρήσει ἀπειλήσας κάμνων κλίσιν (γέρωνων) μὲ τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν του· τὴν δὲ πολεμικὴν ἀσπίδα εἶχεν ἔμπροσθεν τοῦ στήθους καὶ ἔσειε τὸ χαλκοῦν δόρυ· ὁ νῖδος δὲ τοῦ Πηλέως ἐξ ἄλλου μέρους ἐσπηρώθη ἀντιμέτωπος ὅσαν λέων βλαπτικός, τὸν δποῖον καὶ ἀνδρες συναθροισθέντες σφραδρῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ φονεύσωσιν, ὀλόκληρος λαός. ἐκεῖνος δὲ κατὰ πρῶτον μὲν βαδίζει περιφρονῶν αὐτούς, ἀλλ᾽ ὅταν κανεὶς ἐκ τῶν πολεμικῶν νέων τὸν κτυπήσῃ μὲ δόρυ, καὶ στρέφεται ἀνοίξας τὸ στόμα του καὶ πέριξ τῶν δδόντων του γίνεται ἀφρός καὶ ἐντὸς τῆς καρδίας του στενάζει ἡ ἴσχυρὰ θέλησίς του, μὲ τὴν οὐράν του δὲ μαστίζει καὶ τὰς πλευράς καὶ τὰ ἴσχια (τὴν δσφύν, τὴν μέσην) ἐκατέρωθεν καὶ παρορμᾶ τὸν ἑαυτόν του νὰ πολεμήσῃ, μὲ διχοπρασίνους δὲ ὀφθαλμοὺς φέρεται κατ᾽ εὐθεῖαν μὲ θύναμιν, ἐὰν φονεύσῃ κανένα ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἢ ἐὰν φονευθῇ ὁ ἔδιος κατὰ τὴν πρώτην συγκέντρωσιν τῆς μάχης· τοιουτορόπως τὸν Ἀχιλλέα παρώμα ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀνδρεία ψυχὴ νὰ ἐπέλθῃ ἀντιμέτωπος τοῦ μεγολοκάρδου Αἰνείου. ἐκεῖνοι δὲ ὅτε πλέον βαδίζοντες ἐναντίον ἀλλήλων ἥσαν πλησίον, πρότερος εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ταχύπονος θεῖος Ἀχιλλεύς. «Αἰνεία, διὰ τί σὺ τόσον πολὺ ἔμπροσθεν τοῦ πλήθους προχωρήσας ἐστάθης; ἄρα γε σὲ παρορμᾶ βεβαίως ἡ ψυχὴ σου νὰ πολεμήσῃς μὲ ἐμὲ ἐλπίζων ὅτι θὰ βασιλεύσῃς ἐπὶ τῶν ἵπποδαμαστῶν Τούρων μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προίαμον; ἀλλ᾽ ἐὰν ἐμὲ φονεύσῃς, οὐδόλως βεβαίως ἔνεκα τούτον ὁ Προίαμος θὰ θέσῃ εἰς τὰς χειράς σου ἀξίωμα· διότι ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν παῖδες, αὐτὸς δὲ εἶναι στερεόδες καὶ οὐχὶ βεβλαμμένος κατὰ τὸν νοῦν· ἄρα γε λοιπὸν ἐξέκοψαν διὰ σὲ οἱ Τούρως τεμάχιον ἐξέχον ἀπὸ τὰ ἄλλα ὠραῖον φυτευμένου λαζανοκήπουν καὶ γῆς, διὰ νὰ τὸ καρποῦσαι, ἐὰν ἐμὲ φονεύσῃς; ἐλπίζω ὅτι δυσκόλως τοῦτο θὰ πράξῃς· ἴσχυρίζομαι

160

165

170

180

βεβαίως ὅτι καὶ ἄλλοτε ἔτρεψα εἰς φυγὴν σὲ μὲ τὸ δόρυ· ἀρά γε δὲν ἐνθυμεῖσαι, ὅτε δὰ σὲ μακρὰν ἀπὸ τῶν βιῶν σου μόνον εὐ-
 190 οισκόμενον κατεδίωξα μὲ ταχεῖς πόδας ἀρπακτικὰ κάτω ἀπὸ τὰ
 ὅρη τῆς Ἱδης· Τότε ὅμως φεύγων οὐδόλως ἐστρέφεσο πρὸς τὰ
 ὅπιστα. ἀπ’ ἕκεī δὲ ὑπεξέφυγες πρὸς τὴν Λυρνησσόν. ἔγὼ δὲ ταύτην
 195 ἐξεπόρθησα ἐφορμήσας μὲ τὴν βούθμειαν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ
 πατρὸς Διός, ἐλάμβανον δὲ ὡς λάφυρα τὰς γυναικας, ἀφαιρέσας
 τὴν ἐλευθέραν ἡμέραν (=τὴν ἐλευθερίαν) των· ἀλλ’ ὁ Ζεὺς καὶ
 οἵ ἄλλοι θεοί ἔσωσαν σέ. ἄλλὰ τόρα νομίζω ὅτι δὲν σὲ σώζουσι,
 200 καθὼς βάλλεις τοῦτο εἰς τὰς φρένας σου· ἀλλ’ ἔγὼ σε προτρέπω,
 ἀφοῦ ἀναχωρήσῃς, νὰ πηγαίνῃς εἰς τὸ πλῆθος καὶ μὴ στέκει ἀντι-
 μέτωπος ἐμοῦ, ποὺν νὰ πάθης κακόν τι· ὅταν δὲ πραχθῇ τὸ κα-
 κόν, τὸ ἔννοεῖ δὲν ἀνόητος».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Αἴνειας ἀπήντα καὶ εἶπεν. «νιὲ τοῦ
 205 Πηγέως, μὴ δὰ ἔλπιζες βεβαίως ὅτι θὰ φοβήσῃς ἐμὲ μὲ λόγους
 ὡς νήπιον, ἐπειδὴ σαφῶς γνωρίζω καὶ ἔγὼ νὰ εἴπω χλευασμοὺς
 καὶ ἀσεβεῖς λόγους· γνωρίζομεν δὲ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὴν γενεάν,
 γνωρίζομεν δὲ τοὺς γονεῖς, ἀκούοντες τοὺς παλαιοὺς λόγους θνη-
 τῶν ἀνθρώπων, ἔξ δψεως ὅμως οὔτε σὺ ἀκόμη ἵσως τοὺς ἰδι-
 210 κούς μου είδες οὔτε ἵσως ἔγὼ τοὺς ἰδικούς σου· λέγουσι μὲν ὅτι
 σὺ εἶσαι γεννημένος ἀπὸ τὸν Πηγέα καὶ ἀπὸ μητέρα τὴν καλ-
 λιπλόκαμον θαλασσίαν Θέτιν· ἔγὼ δὲ καυχῶμαι ὅτι ἔχω γεννηθῆ
 νιός τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀγγίσου, μήτηρ δὲ εἰς ἐμὲ εἴναι ή Ἀ-
 215 φροδίτη· ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν δύο ζευγῶν τὸ ἐν βεβαίως θὰ
 κλαύσῃ σήμερον τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του· διότι δισχυροίζομαι
 ὅτι οὐχὶ μὲ ἀνόητα λόγια βεβαίως ἐδῶ διαχωρισμέντες θὰ γυ-
 220 ωρίσωμεν δπίσω ἀπὸ τὴν μάχην· ἐὰν δὲ θέλῃς καὶ ταῦτα νὰ μά-
 θῃς (διδαχθῆς), διὰ νὰ γνωρίζῃς καλῶς τὴν ἰδικήν μας γενεάν,
 πολλοὶ ἄνδρες γνωρίζουσιν αὐτήν. τὸν Δάρδανον λοιπὸν πρῶτον
 ἔγέννησεν δὲ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς, ἔκτισε δὲ (αὐτὸς) τὴν
 Δαρδανίαν, ἐπειδὴ δὲν εἴχεν ἀκόμη κτισθῆ ἐντὸς τῆς πεδιάδος ή
 ήερά Τροία διά πόλις θνητῶν ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἀκόμη κατώκουν (οἵ
 Τρῶες) τὰς ὑπωρείας τῆς πολλὰς πηγὰς ἔχουσης Ἱδης· ὁ Δάρ-
 δανος πάλιν ἔγέννησεν υἱὸν τὸν βασιλέα Ἐριχθόνιον, δὲ ποιος
 225 βεβαίως ἔγινε πλουσιώτατος τῶν θνητῶν ἀνθρώπων· τούτου τρεῖς·

χιλιάδες ἵπποι θηλυκαὶ ἔβισκον εἰς βαλτῶδες μέρος, χαίρουσαι διὰ τοὺς τρυφερούς των πώλους. ταύτας καὶ ὁ Βορρᾶς ἐρωτεύθη ὅτε ἔβισκον, δμοιωθεὶς δὲ μὲ ἵππον ἔχοντα κυανῆν χαίτην συνεκοιμήθη μὲ αὐτάς. ἐκεῖναι δ' ἔγκυμονήσασαι ἐγέννησαν δώδεκα πώλους· ἐκεῖναι δὲ ὀσάκις μὲν ἐπῆδων ἐπάνω εἰς τὴν δίδουσαν γεννήματα γῆν, ἔτρεχον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καρποῦ τοῦ γενείου τῶν σταχύων· καὶ δὲν τὸν ἔθραυν· ἀλλ' ὅτε πλέον ἐπῆδων εἰς τὰ ἐκτεταμένα νῶτα τῆς θαλάσσης, ἔτρεχον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κύματος τῆς φαιᾶς θαλάσσης. ὁ Ἐριχθόνιος δ' ἐγέννησε τὸν Τρῶα βασιλέα ἐπὶ τῶν Τρώων· ἐκ τοῦ Τρωὸς δὲ πάλιν τρεῖς ἄμεμπτοι παῖδες ἐγεννήθησαν, ὁ Ἰλος καὶ ὁ Ἀσσάρακος καὶ ὁ Ἰσόθεος Γανυμήδης, ὁ δόποιος δὰς ἔγινεν ὠραιότατος ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων· τοῦτον καὶ ἀνήρπασαν οἱ θεοὶ ἔνεκα τῆς ὠραιότητός του, διὰ νὰ κερνῷ οἶνον εἰς τὸν Δία, διὰ νὰ εἴναι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων. ὁ Ἰλος δὲ πάλιν ἐγέννησεν υἱὸν τὸν ἄμεμπτον Λαομέδοντα, ὁ Δαμέδων δ', ὡς γνωστόν, ἐγέννησε τὸν Τιθωνὸν καὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν Αάμπον καὶ τὸν Κλυτίον καὶ τὸν Ἰκετάονα τὸν βλαστὸν τοῦ Ἀρεως. ὁ Ἀσσάρακος δὲ τὸν Κάπον. ὁ δὲ Κάπος, ὡς γνωστόν, ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἀγχίσην, ἐμέ δὲ ὁ Ἀγχίσης, δὲ Πρέαμος ἐγέννησεν υἱὸν τὸν θεῖον Ἔκτορα. ἐκ ταύτης βεβαίως τῆς γενεᾶς καὶ τοῦ αἵματος καυχῶμα. δτὶ εἶμαι· δὲ Ζεὺς δὲ καὶ αὖξάνει καὶ ἔλαττώνει τὴν ἀνδρείαν εἰς τοὺς ἀνδρας, ὅπως καὶ ἀν θέλῃ· διότι οὗτος εἴναι ὁ κραταιότατος ἐξ ὅλων· ἀλλ' ἔλα μὲς μὴ διμιλῶμεν πλέον μεταξύ μας ταῦτα ὡσάν ἀνόητοι ἰστόμενοι εἰς τὴν μέσην μάχην τῆς ἔχθροτητος· διότι ὑπάρχουσι καὶ εἰς τοὺς δύο παραπολλὰ ὕβρεις νὰ εἴπωμεν· οὐδὲ πλοιοῖν μὲ ἑκατὸν καθίσματα κωπηλατῶν ἥθελε σηκώσει τὸ βάρος (τῶν ὕβρεων αὐτῶν). εὔστροφος δ' εἴναι ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλοὶ μέσα των παντὸς εἴδους λόγου ὑπάρχουσι, τῶν δὲ λόγων τὸ στάδιον εἴναι πολὺ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· δποιον λόγον καὶ ἀν εἴπης, τοιοῦτον ἥθελες ἀλούσει· ἀλλὰ πούα ἀνάγκη βεβαίως εἰς ἥμας τοὺς δύο εἴναι νὰ φιλονικῶμεν ἀντιμέτωποι ἀλλήλων μὲ ἔριδα καὶ κατηγορίας ὡσάν γυναικες, αἱ δόποιαι δργισθεῖσαι ἔνεκα ψυχοφθόρου φιλονικίας φιλονικοῦσι μεταξύ των τορευόμεναι εἰς τὸ μέσον πλατείας ὁδοῦ μὲ πολλὰ (λόγια) καὶ ἀληθῆ καὶ οὐχὶ

225

230

235

240

245

250

255

ἀληθῆ· ἡ δογὴ δύμως καὶ ταῦτα παρακινεῖ· μὲ τοὺς λόγους δύμως δὲν θά με ἀπομακούνης, ἀπὸ τὴν δύναμίν μου, ἐνῷ ἔχω δόμιν, ποὺν νὰ πολεμήσω μὲ τὸ δόρυ ἀπέναντί σου· ἄλλ² ἔλα νὰ δοκιμάσωμεν ταχύτερον ὁ εἰς τὸν ἄλλον μὲ τὰ χαλκὰ δόρατα».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῆς φοβερᾶς ἀσπίδος (τοῦ Ἀχιλλέως) διεύθυνε τὸ ἴσχυρὸν δόρυ, τῆς τρομακτικῆς· μεγάλως δὲ ἐβιούζεν ἡ ἀσπὶς πέριξ τῆς αἰχμῆς τοῦ δόρατος· ὃ δὲ νῆδ τοῦ Πηλέως φοβηθεὶς βεβαίως ἐκράτησε τὴν ἀσπίδα μακρὰν τοῦ ἑαυτοῦ του διὰ τῆς παχείας χειρός του· διότι ἐνόμισεν ὅτι τὸ μακρόσκιον δόρυ τοῦ μεγαλοκάρδου Αἰνείου εὔκόλως θὰ διέλθῃ δι’ αὐτῆς, ὃ ἀνόητος, οὐδὲ ἐνόησεν εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του, ὅτι τὰ 260 πολυνέδοξα δῶρα τῶν θεῶν δὲν εἶναι εὔκολα βεβαίως εἰς τὸ νὰ δαμασθῶσιν ὑπὸ θνητῶν ἀνδρῶν οὐδὲ νὰ ὑποχωρῶσιν εἰς αὐτούς· οὐδὲ τότε τὸ ἴσχυρὸν δόρυ τοῦ πολεμικοῦ Αἰνείου διέρρηξε τὴν ἀσπίδα· διότι ἥμποδίσεν δὲ χρυσὸς αὐτῆς, δῶρα τοῦ θεοῦ· ἄλλὰ διεπέρασε μὲν δύο πτυχάς, ἄλλ², δις γνωστόν, ἥσαν ἀκόμη 265 αἱ τρεῖς, διότι πέντε πτυχάς ἔθεσεν ἐπ’ αὐτῆς ὃ στραβοπόδης, τὰς δύο χαλκᾶς, δύο δὲ μέσα ἀπὸ κασσίτερον, τὴν δὲ μίαν χρυσῆν, ἐπ’ αὐτῆς δὲ ἐκρατήθη τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ.

Δευτέρος πάλιν δὲ Ἀχιλλεὺς ἔρριπτε τὸ μακρόσκιον δόρυ καὶ ἐκτύπησε κατὰ τὴν πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτερῆ ἀσπίδα τοῦ Αἰνείου ὑποκάτω τοῦ πρώτου γύρου, ὃπου δὲ χαλκὸς ἦτο (θιύροτε) λεπτότατος καὶ ἦτο ἐπάνω λεπτότατον δέρμα βοϊός· τὸ δὲ ἐκ ξύλου μελίας τοῦ Πηλίου δόρυ πέρα πέρα ἐπέρασεν, ἐβρόντησε δὲ ἡ ἀσπὶς ἔνεκα αὐτοῦ· δὲ Αἰνείας δὲ συνεμαζεύθη καὶ φοβηθεὶς ἐσήκωσε μακρὰν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του τὴν ἀσπίδα· τὸ δὲ δόρυ εὐθὺς 270 ὑπεράνω τοῦ νώτου του διευθυνόμενον ἐστάθη ἐντὸς τῆς γῆς, διεπέρασε δὲ καὶ τοὺς δύο κύκλους τῆς καλυπτούσης τοὺς ἀνδρας ἀσπίδος· ἐκεῖνος δὲ ἀποφυγὼν τὸ μακρὸν δόρυ ἐστάθη καὶ κατεχύθη ἀμέτρητος θλῖψις εἰς τοὺς δρθαλμούς του, ἐπειδὴ ἐφοβήθη, διότι τὸ δόρυ ἐνεπήχθη πλησίον εἰς αὐτόν· ὃ δὲ Ἀχιλλεὺς 275 ἔχων μεγάλην δόμινην ἐφώρημησεν, ἀφοῦ ἐτράβηξε τὸ μυτερὸν ξίφος του, τρομακτικὰ κραυγάζων· ὃ δὲ Αἰνείας ἔλαβε διὰ τῆς χειρός του λίθον, μέγα πρᾶγμα, τὸν δποῖον δὲ δὲν θὰ ἐσήκωνον δύο ἀνδρες, ὅποιοι τόρα εἶναι οἱ ἀνθρωποι· αὐτὸς δύμως καὶ μό-

νος εὐκόλως τὸν ἔκινει ἐκεῖ λοιπὸν δὲ μὲν Αἰνείας τὸν ἔφορο²⁹⁰
μήσαντα ἥθελε κτυπῆσι μὲ τὸν λίθον ἢ εἰς τὴν περικεφαλαίαν
ἢ εἰς τὴν ἀσπίδα, ἢ δοποίᾳ θὰ ἀπεμάκρυνεν ἀπ' αὐτὸν τὸν θλιβε-
ρὸν ὅλεθρον, ἀπ' αὐτὸν ὅμως δὲ νῖος τοῦ Πηλέως ἐκ τοῦ πλησίου
διὰ τοῦ ἔιφους θὰ ἀφῆσαι τὴν ζωήν του, ἐὰν εὐθὺς δὲν ἥθελε
νοίσει ταῦτα ταχέως δὲ σέιν τὴν γῆν Ποσειδῶν. παρευθὺς δὲ εἴ-
πε λόγον εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς· «ῳ ἀλλοίμονον, ἀληθῶς εἴ-
ναι θλῖψις εἰς ἐμὲ διὰ τὸν μεγαλόκαρδον Αἰνείαν, δὲ δοποῖς ταχέ-
ως καταβλήθησὶς ὑπὸ τοῦ νῖοῦ τοῦ Πηλέως θὰ καταβῇ εἰς τὸν Ἀδην,
πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ κατὰ βούλησιν τοξεύοντος Ἀπόλλω-
νος, δὲ ἀνόητος, οὐδὲ θὰ χρησιμεύσῃ κατά τι εἰς αὐτὸν (δὲ Ἀπόλλων)
ὅς πρὸς τὸν θλιβερὸν ὅλεθρον ἀλλὰ διὰ τὶ ἄρα γε τόρα οὐ-
τος χωρὶς αἰτίαν πάσχει ματαίως ἔνεκα ξένων θλιψεων, εὐχάρι-
στα ὅμως πάντοτε δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς δίδει, οἱ δοποῖοι κατέχουνται
τὸν ἔκτεταμένον οὐρανὸν; ἀλλ᾽ ἔλατε ήμεῖς βεβαίως νὰ διδηγή-
σωμεν αὐτὸν ἔκτὸς τοῦ θανάτου, μήπως καὶ δὲ νῖος τοῦ Κρόνου
δογισθῇ, ἐὰν δὲ Ἀχιλλεὺς αὐτὸν δὲ φονεύσῃ· μοιραῖον δὲ εἶναι εἰς
αὐτὸν νέον ἀποφύγη τὸν θάνατον, διὰ νὰ μὴ χαθῇ χωρὶς σπέρμα
(χωρὶς ἀπογόνους) κατέλαφαντος ή γενεὰ τοῦ Δαρδάνου, τὸν ὁποῖον
δὲ νῖος τοῦ Κρόνου ἡγάπησε περισσότερον ὅλων τῶν παίδων,
ὅσοι ἐγεννήθησαν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐκ θυητῶν γυναικῶν· διότι τὴν
γενεὰν τοῦ Ηραίου ἐμίσησε πλέον δὲ νῖος τοῦ Κρόνου· τόρα δὲ
πλέον δὲ ισχυρὸς Αἰνείας θὰ βασιλεύῃ ἐπὶ τῶν Τρώων καὶ οἱ νῖοι
τῶν νῖῶν του, ὅσοι καὶ ἂν γεννηθῶσιν εἰς τὸ μέλλον».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβαστὴ³⁰⁰
«Ἡρα· «σὺ δὲ ὁ ἕδιος, δὲ σέιν τὴν γῆν, σκέφθητι μὲ τὰς φρένας σου
διὰ τὸν Αἰνείαν, ἐὰν ἢ ἥθελες σώσει αὐτὸν ἢ ἥθελες τὸν ἀφῆσαι
νὰ δαμασθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ νῖοῦ τοῦ Πηλέως, ἃν καὶ εἴ-
ναι γενναῖος· διότι βεβαίως ήμεῖς οἱ δύο τοῦλάχιστον πολλοὺς
ῶροισθημεν δροκους μεταξὺ ὅλων τῶν ἀθανάτων, ἐγὼ δηλ. καὶ
ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τοὺς
Τρῶας τὴν κακὴν ἡμέραν, μηδὲ διόπταν ἡ Τροία οὐδόκληρος ὑπὸ³¹⁰
καταστρεπτικοῦ πυρὸς κατακαῆ πυρπολουμένη, καίωσι δὲ αὐτὴν
οἱ πολεμικοὶ νῖοι τῶν Ἐλλήνων».

«Ἀφοῦ δὲ τοῦτο δὲ ἥκουσεν δὲ σέιν τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἔκι-
‘Ομήρου Ἰλιάς

- νησεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ καὶ ἀνὰ τὴν μάζην καὶ ἀνὰ τὸν κλονισμὸν τῶν δοράτων, ἔφθασε δὲ ἐκεῖ, ὅπου ἦτο ὁ Αἰνείας καὶ ὁ ἔξακουστὸς Ἀχιλλεύς πάραυτα εἰς μὲν τὸν Ἀχιλλέα τὸν νιὸν τοῦ Πηλέως ἐπέχυσεν ἐπειτα εἰς τὸν δόφινού του διμίχλην· ἐκεῖνος δὲ (ὅ Ποσειδῶν) τὸ καλλίχαλκον ἐκ ἔνδον μελίας δόρυ ἀπέσπασεν ἐκ τῆς ἀσπίδος τοῦ μεγαλοκάρδου Αἰνείου· καὶ τοῦτο μὲν σηκώσας ἔθεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν δὲ Αἰνείαν ὑψηλὰ σηκώσας ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τῆς γῆς. πολλὰς δὲ τάξεις ἥρωών τοῦ πολλὰς ἵππικῶν ἀρμάτων ὑπερεπήδησεν ὁ Αἰνείας τεθεὶς εἰς κίνησιν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θεοῦ, ἔφθασε δὲ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πολυταράχου πολέμου, ὅπου οἱ Καύκωνες ὥπλιζοντο διὰ τὸν πόλεμον. εἰς αὐτὸν δὲ πολὺ πλησίον προσῆλθεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ διμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτεοωτοὺς λόγους· «Αἰνεία, ποῖος ἐκ τῶν θεῶν σε κατεχόμενον ὑπὸ παραφροσύνης προτρέπει ἐδῶ νὰ πολεμῆς ἀντιμέτωπος τοῦ μεγαλοψύχου μήτερος τοῦ Πηλέως, δὲ διοῖσος συγχρόνως εἶναι καὶ ἀνδρειότερος ἀπὸ σὲ καὶ ἀγαπητότερος εἰς τὸν ἀθανάτους; ἀλλὰ ἀναχώρησον, ὅταν συναντᾶσαι μὲ αὐτόν, διὰ νὰ μὴ φθάσῃς εἰς τὸν οἴκον τοῦ Ἀδού ἐναντίον τοῦ πεπρωμένου· ὅταν δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς ἀκολουθήσῃ τὸν θάνατον καὶ τὸ μοιραῖον, μετὰ θάρρους πλέον ἐπειτα μάζου μεταξὺ τῶν πρώτων· διότι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων θὰ σὲ φονεύσῃ».
- Τοιουτορόπως εἰπὼν τὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ, ἀφοῦ εἶπε λεπτομερῶς τὰ πάντα· εὐθὺς δὲ ἐπειτα ἀπὸ τὸν δόφινού του διεσκόρπισε τὴν θείαν διμίχλην· ἐκεῖνος δὲ ἐπειτα καλῶς εἶδε πέροιξ μὲ τὸν δόφινού του καὶ εὐθὺς ἀναστενάξας εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν του· «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως μέγα θαῦμα τοῦτο ἐδῶ βλέπω μὲ τὸν δόφινού μου· τὸ μὲν δόρυ τοῦτο ἐδῶ κεῖται κατὰ γῆς, οὐδὲ βλέπω κάπως τὸν ἀνδρα, ἐναντίον τοῦ διοίσου τὸ ἔρωιψα σφιδρῶς ἐπιτιμῦμδν νὰ τὸν φονεύσω· βεβαίως λοιπὸν καὶ ὁ Αἰνείας ἦτο ἀγαπητός εἰς τὸν ἀθανάτους θεούς· ἀλλ' ἐγὼ ἔλεγον ὅτι ματαίως ἀνευ λόγου ἐκανχάτο· ἀς ζαθῆ· δὲν θὰ εἶναι πλέον εἰς αὐτὸν προθυμία νὰ δοκιμάσῃ ἐμὲ αὐτός, δὲ διοῖσος καὶ τόρα εὐχαριστημένος ἔφυγεν ἐκ τοῦ θανάτου· ἀλλ' ἐμπρὸς τόρα, ἀφοῦ παροιμήσω τὸν φιλοπολέμους Ἑλληνας, ἀς

δοκιμάζω τοὺς ἄλλους Τρῶας ἐπελθόνταν ἀντιμέτωπος κατ' αὐτῶν».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἐπήδησεν ἀνά τὰς τάξεις, προέτρεπε δὲ ἔκαστον ἄνδρα «μὴ στέκεσθε πλέον τόρα μακρὰν τῶν Τρώων, θεῖοι Ἐλληνες, ἄλλ᾽ ἐμπρὸς ἀνὴρ ἐναντίον ἀνδρὸς ἃς βαδίζῃ καὶ ἃς ἔχῃ ὅρμην νὰ μάχηται· θλιβερὸν δὲ εἰς ἐμὲ εἶναι, ἀν καὶ εἴμαι δὰ ἀνδρεῖος, τόσον πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ παρακολουθῶ καὶ ἐναντίον ὅλων νὰ μάχωμαι· οὐδένδρος Ἀρης, δ ὅποιος δὰ εἶναι ἀθάνατος θεός, οὐδένδρος Ἀθηνᾶ δύναται ν ἀκολουθῆ τὸ μέτωπον τόσης δὰ μάχης καὶ ν ἀγωνίζηται κοπιωδῶς· ἄλλ᾽ ἐφ' ὅσον μὲν ἐγὸ δύναμαι καὶ μὲ χειρας καὶ μὲ πόδας καὶ μὲ δύναμιν, διυσκροῦζομαι δτι οὐδόλως θ ἀμελῶ οὐδένδρος ἐπ' ὅλιγον, ἄλλὰ πολὺ θὰ διέρχωμαι πέρα πέρα διὰ τῆς παρατάξεως οὐδὲ νομίζω δτι θὰ χαρῆ κάποιος ἐκ τῶν Τρώων, δποιος καὶ ἀν ἔλθῃ πλησίον τοῦ δόρατός μου».

Τοιουτοδόπως εἶπε παροτρύνων αὐτούς· εἰς τοὺς Τρῶας δ' ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ φωνάζας τοὺς παρεκίνει καὶ ἔλεγεν δτι θὰ βαδίζῃ ἀντιμέτωπος τοῦ Ἀχιλλέως· «Τρῶες ὑπερδύναμοι, μὴ φοβεῖσθε τὸν νιὸν τοῦ Πηλέως· καὶ ἐγὼ μὲ λόγια καὶ ἐναντίον τῶν ἀθανάτων δύναμαι νὰ μάχωμαι· μὲ τὸ δόρυ ὅμως εἶναι θλιβερὸν τοῦτο, ἐπειδὴ βεβαίως εἶναι πολὺ ὑπέροχεροι· οὐδένδρος Ἀχιλλεὺς θὰ θέσῃ πραγματοποίησιν (τέλος) εἰς ὅλους τοὺς λόγους του, ἄλλ' ἄλλο μὲν θὰ ἐκτελῇ, ἄλλο δὲ καὶ εἰς τὸ μέσον κολοβώνει (ἀφίνει κολοβόν, ἡμιτελές), κατ' αὐτοῦ δ' ἐγὼ θὰ βαδίσω ἀντιμέτωπος, καὶ ἐὰν κατὰ τὰς χειρας δμοιάζῃ μὲ πῦρ, ἐν ἦ περιπτώσει δμοιάζει μὲ πῦρ κατὰ τὰς χειρας καὶ κατὰ τὴν δύναμιν μὲ στίλβοντα σίδηρον».

Τοιουτοδόπως εἶπε παροτρύνων αὐτούς, οἱ δὲ Τρῶες ὑψώσαν τὰ δόρατα ἀντιμέτωποι αὐτῶν δὲ συγχρόνως ἦ δύναμις ἀνεμίχθη καὶ ἦ πολεμικὴ δμη ἐσηκώθη· καὶ τότε εὐθὺς σταθεὶς πλησίον εἶπε πρὸς τὸν Ἐκτορα δ Φοῖβος Ἀπόλλων «Ἐκτορ, ιηδόλως κατ' οὐδένα τρόπον πλέον πολέμει μεταξὺ τῶν προμάχων κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους καὶ μακρὰν τῆς πολεμικῆς ταραχῆς περίμενε αὐτόν, μήπως ἦ σὲ κτυπήσῃ (μακρόθεν) ἦ ἐκ τοῦ πλησίον σὲ πλήξῃ μὲ ξίφος».

Τοιουτοδόπως εἶπεν, δ Ἐκτωρ δὲ φοβηθεὶς πάλιν εἰσῆλθεν

355

360

365

370

375

- 380** εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ὅτε ἥκουσε τὴν φωνὴν τοῦ διμιλῆ-
σαντος θεοῦ. εἰσεπήδησε δ' ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ τῶν Τρώων ἐνδε-
δυμένος εἰς τὰς φρένας του μὲν δύναμιν, τρομακτικὰ κραυγᾶς.
πρῶτον δ' ἐφόνευσε τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Ὄτρυντέως Ἰφιτίωνα,
πολλῶν λαῶν ἡγεμόνα, τὸν δοποῖον ἐγέννησε Νύμφη ναῦς (=τῶν
γλυκέων ὑδάτων) μετὰ τοῦ πορθοῦντος πόλεις Ὄτρυντέως ὑποκάτω
385 τοῦ χιονώδους Τμόλου, ἐντὸς τοῦ πλουσίου λαοῦ τῆς "Υδης"
τοῦτον λοιπὸν κατ' εὐθείαν δρμῶντα ἐκτύπησε μὲν δόρυν ὁ θεῖος
Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς· ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ
ἐκαυχήθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· «κεῖσαι νεκρός, υἱὲ τοῦ Ὄτρυντέως,
ἐκπληκτικώτατε ἔξ διλον τῶν ἀνδρῶν ἔδω ἐίναι διὰ σὲ ὁ θάνατος,
- 390** **395** ή δὲ γενεά σου εἴναι πλησίον τῆς λίμνης Γυγαίης (ἐν Λυδίᾳ),
ὅπου εἰς σὲ ὑπάρχει τεμάχιον γῆς πατρικόν, πλησίον τοῦ ὑψη-
τρόφου ποταμού "Υλλου καὶ τοῦ δρμητικοῦ (πολυστροβίλου)" Ερ-
μού (δ "Υλλος εἴναι παραπόταμος τοῦ Ἐρμοῦ ἐν Λυδίᾳ»).

- Τοιουτορόπως εἶπε κανχώμενος, ἐκεῖνον δὲ (τὸν Ἰφιτίωνα)
ἐκάλυψε σκότος εἰς τοὺς δρμαλιμούς· ἐκεῖνον μὲν οἱ ἄποι τῶν
Ἐλλήνων κατέκοπτον (κατέτρωγον) μὲ τὰ στεφάνια τῆς δόδας
κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης δ' Ἀχιλλεὺς κατόπιν αὐτοῦ τὸν Δη-
μολέοντα, γενναῖον ἀποκρούστην ἐχθρῶν κατὰ τὴν μάχην, υἱὸν
τοῦ Ἀντήνορος, ἐτρύπησεν εἰς τὸν κρόταφον διὰ μέσου τῆς ἐχού-
σης χαλκᾶ ἐλάσματα περικεφαλαίας· οὐδὲ συνεκράτησεν, ὡς ἦτο
ἐπόμενον, ἡ χαλκῆ περικεφαλαία τὸ δόρυ, ἀλλὰ διὰ μέσου αὐ-
τῆς φιπτομένη ἡ αἰχμὴ διέρρηξε τὸ δστοῦν, δ δέγκεφαλος ἐντὸς
400 δόλοκληρος εἶχε μολυνθῆ· ἐδάμασε δ' αὐτὸν ἐχοντα μεγάλην δρ-
μήν τὸν Ἰπποδάμαντα δὲ κατόπιν καταπηδήσαντα ἐκ τοῦ ἄρμα-
τος καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ φεύγοντα ἐκτύπησε μὲ δόρυν εἰς τὴν δά-
κιν· ἐκεῖνος δ' ἐξέπνεε τὴν ψυχήν του καὶ ἐμούγγοιζε (ἔξεβαλε
μυκηθμόν), καθὼς ὅτε ταῦρος μουγγοῖζει συρόμενος πρὸς τὸν
Ἐλικώνιον (=τὸν κατοικοῦντα ἐν Ἐλικῶνι) θεὸν Ποσειδῶνα
405 πρὸς θυσίαν, ὅτε νέοι τὸν σύρουσι καμαρώνει δὲ δι' αὐτὰ δ σεί-
ων τὴν γῆν· τοιουτορόπως λοιπὸν τὰ δστᾶ ἐκείνου μουγγοίσαν
τος ἀφῆκεν ἡ γενναία ψυχή· δ δ' Ἀχιλλεὺς ἐβάδισε μὲ τὸ δόρυ
πρὸς τὸν ισόθεον Πολύδωρον τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου· ἐκεῖνον
δμως οὐδόλως δ πατήρ του ἀφινε νὰ μάχηται, διότι ἦτο εἰς αὐ-

410

415

420

425

430

435

τὸν νεώτατος κατὰ τὴν γέννησιν μεταξὺ τῶν υἱῶν του καὶ ἵτο
ἀγαπητότατος εἰς αὐτόν, εἰς τοὺς πόδας δὲ (τὴν ταχύτητα) ἐνίκα
ὅλους· τότε λοιπὸν ἀπὸ ἀνοησίας, φανερώνων τὴν ἴκανότητα τῶν
ποδῶν του, ἔτρεζε διὰ μέσου τῶν προμάχων, ἕως ὅτου ἔχασε
τὴν ἀγαπητήν του ζωὴν ἐκείνον ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον μὲ ἀ-
κόντιον ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, ὅτε ἐφέρετο πλησίον εἰς τὰ
νῦντά του, ἐκεῖ ὅπου οἱ χρυσοὶ κρίκοι τῆς ζώνης συνεδέοντο καὶ
διπλοῦς ὁ θώρακες συνεδιπλοῦτο· εἰς τὸ ἀπέναντι δὲ μέρος διεπέ-
ρασε πλησίον τοῦ δυμφαλοῦ ἡ αἷματος τοῦ δόρατος, ἀναστενάξας
δ' ἔπεσε μὲ τὰ γόνατα καὶ σκοτεινὴ νεφέλη περιεκάλυψεν αὐτόν,
πρὸς τὸν ἑαυτόν του δὲ καμφθείς ἔλαβε τὰ ἔντερα μὲ τὰς χειράς του.

Ο δ' Ἐκτωρ καθὼς εἶδε τὸν ἀδελφόν του Πολύδωρον νὰ
κρατῇ τὰ ἔντερα μὲ τὰς χειράς του καμφθείς (κουλουριασθείς)
πρὸς τὴν γῆν, εὐθὺς ἐπεκύμηθε σκότος εἰς τοὺς δφθαλμούς του·
εὐθὺς δὲ δὲν ὑπέμεινε πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ περιφέρηται
μακράν, ἀλλ' ἐφθασεν ἀντιμέτωπος τοῦ Ἀχιλλέως δέξιος κραδαί-
νων τὸ δόρυ, ὅμοιος μὲ φλόγα. ο δ' Ἀχιλλεύς καθὼς τὸν εἶδε,
τοιουτορόπως (=εὐθὺς) ἀνεκινήθη καὶ καυχώμενος λόγον ἔλεγεν·
«εἶναι πλησίον δ' ἀνήρ, δ' ὅποιος βεβαίως κατ' ἔξοχὴν ἢγγισε
(ἐπίκρανε) τὴν ἴδικήν μου ψυχήν, δ' ὅποιος ἐφόνευσε τὸν τετιμη-
μένον σύντροφόν μου· οὐδ' εἶναι δυνατὸν πλέον ἐπὶ πολὺν χρό-
νον νὰ ζαρώνωμεν δ' εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ἀνὰ τοὺς στενωποὺς
δρόμους τοῦ πολέμου.

Εἶπεν αὖτα καὶ ἀγρίως παρατηρήσας ἔγεγε πρὸς τὸν θεῖον
Ἐκτορό· «ἔλα πλησίεστερον, διὰ νὰ φθάσῃς ταχύτερον εἰς τὸ
τέρωμα τοῦ ὀλέθρου». πρὸς αὐτὸν ὅμως χωρὶς νὰ φοβηθῇ εἶπεν δ
σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ. «υἱὲ τοῦ Πηλέως, μὴ δὰ ἔλ-
πιζε δῆτι μὲ λόγια θὰ μὲ φοβήσῃς δῶσάν ἀνόητον, ἐπειδὴ καὶ ἔγῳ
δ' ἴδιος γνωρίζω νὰ εἴπω καὶ χλευασμούς καὶ ἀσεβεῖς λόγους.
γνωρίζω δὲ δῆτι σὺ μὲν εἰσαι ἀνδρεῖος, ἔγῳ δὲ εἴμαι πολὺ κατώ-
τερος· ἀλλὰ βεβαίως ταῦτα μὲν κείνται εἰς τὰ γόνατα (=εἰς τὴν
ἔξουσίαν) τῶν θεῶν, ἐὰν πτυπήσας σε μὲ τὸ δόρυ, ἃν καὶ εἴμαι
χειρότερος, ἀφαιρέσω τὴν ζωὴν σου, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἴδιον μου
εἶναι μυτερὸν ἀπ' ἐμπρός».

Εἶπεν αὖτα καὶ εὐθὺς ἀνατινάξας ἔρριπτε τὸ δόρυ· καὶ αὐτὸ

βεβαίως ἡ Ἀθηνᾶ μὲ τὴν πνοήν της, πολὺ ἡσύχως φυσήσασα,
 440 ἔστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου Ἀχιλλέως πρὸς τὰ διπίσω· ἐκεῖνο δὲ
 πάλιν ἔφθασεν εἰς τὸν θεῖον Ἔκτορα καὶ ἐκεῖ ἐμπροσθεν τῶν πο-
 δῶν του ἐπεσεν· δὸς δὲ Ἀχιλλεὺς ἔχων μεγάλην μανίαν ἐφώρμησε,
 σφιδορῶς ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ, τρομακτικὰ φωνάζων· τὸν
 445 Ἔκτορα ὅμως ἔξηραπασεν δὸς Ἀπόλλων πολὺ εὐκόλως ὥσαν θεὸς
 καὶ τὸν ἐκάλυψεν εὐθὺς μὲ πολλὴν διμύζην· τρεῖς φοράς μὲν ἐπειτα
 ἐφώρμησεν δὸς ταχύπονος θεῖος Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ χαλκοῦν δόρυν, τρεῖς
 φοράς δὲ ἐκτύπησε τὴν βαθεῖαν διμύζην· ἀλλ᾽ ὅτε πλέον τετάρ-
 την φορὰν εἶχεν δομήσει ἵσος μὲ θεόν, τρομακτικὰ φωνάζας ἔλεγε
 πτερωτοὺς λόγους· «πάλιν τόρα ἔξέφυγες τὸν θάνατον, σκύλλε·
 βεβαιότατα τὸ κακὸν ἥλθε πλησίον εἰς σέ· τόρα πάλιν σὲ ἔσωσεν
 450 δὸς Φοῖβος Ἀπόλλων, εἰς τὸν δροῖον μέλλεις νὰ προσεύχησαι, ὅταν
 πηγαίνῃς εἰς τὸν κρότον τῶν ἀκοντίων· βεβαιότατα καὶ ὑστερον,
 ἀν σὲ ευναντήσω, θὰ σὲ τελειώσω, ἐὰν ἵσως καὶ εἰς ἐμέ δα κά-
 πιος ἐκ τῶν θεῶν εἰναι βοηθός· τόρα πάλιν θὰ βαδίσω πρὸς
 τοὺς ἄλλους, δροιον καὶ ἀν συναντήσω».

455 Τοιουτοδόπως εἰπὼν τὸν Δρύοπα ἐτύπησεν εἰς τὸ μέσον
 τοῦ λαιμοῦ μὲ ἀκόντιον· ἐπεσε δὲ ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν του
 ἐκεῖνος δὲ (δὸς Ἀχιλλεὺς) ἐκεῖνον μὲν ἀφῆκε, τὸν Δημοῦχον δὲ
 τὸν υἱὸν τοῦ Φιλήτορος τὸν καὶ γενναῖον καὶ ὑψηλὸν κτυπάσας
 μὲ δόρυν εἰς τὸ γόνυ τὸν ἐσταμάτησεν· ἐκεῖνον μὲν κατόπιν κτυ-
 460 πῶν μὲ μέγα ξίφος ἀφῆρε τὴν ζωήν του· δὸς Ἀχιλλεὺς τὸν Λα-
 ὁγονὸν καὶ τὸν Δάρδανον, υἱοὺς τοῦ Βίαντος, ἐφορμήσας καὶ
 τοὺς δύο ἐκ τῶν ἀδιμάτων ἔρριψε κατὰ γῆς, τὸν μὲν ἔνα κτυπή-
 σας μὲ δόρυν, τὸν δὲ ἄλλον ἀπὸ πλησίον κτυπήσας μὲ ξίφος· τὸν
 υἱὸν δὲ τοῦ Ἀλάστορος Τρῶα (ἐφόρνευσεν)· ἐκεῖνος μὲν προσῆλ-
 θεν ἀπέναντί του εἰς τὰ γόνατά του, ἐὰν κάπιος συλλαβθὸν ἥθελε
 φεισθῆ (λυπηθῆ) αὐτοῦ καὶ ἥθελε τὸν ἀφῆσει ζωντανὸν καὶ δὲν
 ἥθελε τὸν φονεύσει εὐσπλαγχνισθεὶς τὸ δὲ τι ἥσαν συνομήλικες, δὲ
 ἀνόντος, καὶ δὲν ἐγνώριζε τοῦτο, δὲ τι δὲν ἔμελλε νὰ πεισθῇ (δὸς Ἀχιλ-
 λεὺς)· διότι οὐδόλως ἦτο γλυκὺς εἰς τὴν ψυχὴν δὲν ἀνήρ οὐδὲ μα-
 λακόφρων, ἀλλὰ πολὺ δομητικός· ἐκεῖνος μὲν τὰς χειράς του
 ἐπιπιανε τὰ γόνατά του (τοῦ Ἀχιλλέως) ἐπιθυμῶν νὰ τὸν ἱκετεύῃ,
 δὸς δὲ Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ ξίφος τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ ἥπαρ· ἐγλίστησε

δὲ πρὸς τὰ ἔξω τὸ ἡπαρ αὐτοῦ, μαῦρον δὲ αἷμα ἐγέμισε τὸν κόλπον (τὸ ἄνοιγμα τοῦ φρορέματος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῆς ζώνης) ἐκεῖνον δὲ ἐκάλυψε σκότος εἰς τοὺς ὁφθαλμοὺς στερούμενον τῆς ζωῆς του· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς πλησιάσας ἐκτύπησε τὸν Μούλιον μὲ δόρυ εἰς τὸ αὐτίον· εὐθὺς δὲ ἡ γαλκίνη αἷμα διῆλθε διὰ μέσου τοῦ ἄλλου αὐτίου· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀγίνορος Ἐζεκλον εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς ἐκτύπησε μὲ ξίφος ἔχον λαβήν, δλόκληρον δὲ τὸ ξίφος ἔξεστάθη δλόγον ἀπὸ τὸ αἷμα· ἐκεῖνον δὲ εἰς τοὺς ὁφθαλμοὺς κατέλαβε σκοτεινὸς θάνατος καὶ δυνατὴ θανάτης μοῖρα· τὸν Δευκαλίωνα δὲ κατόπιν, ὅπου συγκρατοῦνται οἱ τένοντες τοῦ ἀγκῶνος, ἐκεὶ αὐτὸν διὰ μέσου τῆς ἀγαπητῆς του χειρὸς ἐσούθλισε μὲ γαλκοῦν δόρυ· ἐκεῖνος δὲ περιέμενεν αὐτὸν ἔχων βαρεῖαν τὴν χεῖρα, βλέπων ἐμπρός τον τὸν θάνατον· ἐκεῖνος δὲ (ὁ Ἀχιλλεὺς) μὲ ξίφος κτυπήσας τὸν λαιμὸν ἐπέταξε μαρτὶν τὴν κεφαλήν του μὲ αὐτὴν τὴν περικεφαλαίαν· ὁ μυνελὸς ἔξι ἄλλου μέρους ἔξεπήδησεν ἀπὸ τοὺς τραχηλικοὺς σπονδύλους καὶ ἐκεῖνος ἔξαπλωθεὶς κατέκειτο ἐπὶ τῆς γῆς· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς εὐθὺς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ἀμευπτὸν υἱὸν τοῦ Πείρεω Ρίγμον, ὁ δποῖος εἶχε μεταβῆ ἐκεὶ ἐκ τῆς εὐφόρου Θράκης· τοῦτον ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον μὲ ἀκόντιον, ἐνεπήχθη δὲ ἡ γαλκὸς ἐντὸς τῆς κοιλίας καὶ ἐπεσεν ἐκ τοῦ δχήματος· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τὸν Ἀρηΐθοον τὸν ἀκόλουθον τοῦ Ρίγμου, ὁ δποῖος ἐστρεψε τοὺς ὕππους πρὸς τὰ δύσιν, ἐτρύπησε μὲ μυτερὸν δόρυ εἰς τὴν ὄρχιν καὶ ἐκοήμινισεν ἀπὸ τὸ ἄρμα· ἀνεταράχθησαν δὲ οἱ ἵπποι του.

Καθὼς δὲ μάνιωδῶς κινεῖται ἀνὰ τὰς βαθείας κοιλάδας δόρους καταξῆρους σφροδὸν πῦρ καὶ καίεται βαθὺ δάσος καὶ ὁ ἄνεμος πρὸς ὅλα τὰ μέρη οἰλονῖσιν περιστρέφει τὴν φλόγα, τοιουτούρπιας δὲ ἐκεῖνος πρὸς ὅλα τὰ μέρη ὕδωρ μὲ τὸ δόρυ ἵσος μὲ θεὸν ἀκολουθῶν τοὺς ὑπὸ αὐτοῦ φονευομένους (=δόσονς ἥμελε νὰ φονεύῃ) ἐβρέχετο δὲ ἀπὸ τὸ αἷμα ἡ μαύρη γῆ· καθὼς δὲ ὅταν ζεύξη κάπιοις βάσις ἀρσενικοὺς πλατυμετώπους, διὰ νὰ τρίβωσι λευκὸν κριθάριον μέσα εἰς γαλῶς κατεσκευασμένον ἀλώνιον, καὶ ταχέως γίνονται λεπτὰ (τὰ ἀλωνιζόμενα κριθάρια) ἀπὸ τοὺς πόδας τῶν πολὺ μονγγριζόντων βιδῶν, τοιουτορόπιως ὑπὸ τὸ ἄρμα τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως οἱ μονόνυχες ἵπποι ἐπάτουν μαζὶ καὶ νεκροὺς

470

475

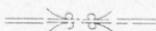
480

485

490

495

500 καὶ ἀσπίδας ἀπὸ τὸ αἷμα δὲ διλόκληρος ὁ ἄξων ὑπωκάτωθεν εἰχε μολυνθῆ καὶ οἱ γῦροι οἱ πέριξ τοῦ ἄρματος, τοὺς διποίους, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκτύπουν (ἔρραντιζον) αἱ φανίδες ἀπὸ τὰ πέλματα (τὰς πατούσας) τῶν ἵππων καὶ ἀπὸ τοὺς γύρους τῶν τροχῶν· δὲ δὲ τοῦς τοῦ Ηηλέως ἐπεθύμει νὰ λάβῃ δόξαν, ἐμολύνετο δὲ εἰς τὰς ἀκαταβλήτους (ἀπιάστους) ζεῖράς του μὲν αἴματωμένον χῦμα.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΙΔΙΑ Φ.

Μάχη παρὰ τὸν Ξάνθον ποταμόν. Μέγας θρίαμβος καὶ πολλαπλοῦς τοῦ Ἀχιλλέως. Μάχαι μεταξὺ τῶν θεῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Φ.

[Ο] Αχιλλεὺς καταδιώκει ἄλλους μὲν Τρώας πρὸς τὴν πόλιν, ἄλλους δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν Ξάνθον, καὶ πολλοὺς φονεύσας δένει ζωντανοὺς δώδεκα νεανίας πρὸς ἔξιλασμὸν διὰ τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου (στ. 1—33), μετὰ τὸ ὅποιον φονεύει τὸν Πριαμίδην Λυκάονα, εἰ καὶ τὸν ἕκετευς πρὸς σωτηρίαν (στ. 34—135) καὶ ἐπειτα τὸν Ἀστεροπαῖον, βασιλέα τῶν Παιόνων, μὲν ἄλλους πολλοὺς (στ. 136—210), ὅτε ὁ Ξάνθος λυπούμενος διὰ τὴν σωρείαν τῶν ἐν τοῖς φείθοις του πτωμάτων προέτρεψε μὲν τὸν Ἀχιλλέα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν κοίτην του, ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθε καὶ ἐπειτίθετο πάλιν κατὰ τὸν Τρώων, δὲ ποταμὸς Ξάνθους ἐξεμάνη νὰ τὸν βυθίσῃ μὲ τὰ κύματά του καὶ τὸν κατεδίωκε πεισματώδως (στ. 211—271). Τότε τὸν πολαίοντα κατὰ τὸν ὑδάτων Ἀχιλλέα βιηθοῦσιν ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ (στ. 272—298), ἐπειδὴ δὲ ὁ Ξάνθος ἐκάλεσεν εἰς βοήθειάν του καὶ τὸν Σιμόδεντα, ἡ Ἡρα ἔστειλε τὸν Ἡφαιστὸν, ὁ ὅποιος κατέφλεγε καὶ τὴν πεδιάδα καὶ τὸν ποταμὸν μὲ τὰς τεραστίας φλόγας του, ἔως ὅτου τῇ διαταγῇ τῆς Ἡρας παγακληθείσης ὑπὸ τοῦ Ξάνθου κατέπαυσε τὰς φλόγας (στ. 298—384). ἐπηκολούθησαν κατόπιν συγκρούσεις μεταξὺ Ἀθηνᾶς καὶ Ἀρεως συμμαχοῦντος μετὰ τῆς Ἀφροδίτης, Ἀπόλλωνος καὶ Ποσειδῶνος, Ἡρας καὶ Ἀρτέμιδος, τοιμού καὶ Δητοῦς (στ. 385—514). ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων, φυγόντων εἰς Ὁλυμπὸν τῶν ἄλλων θεῶν ἔψυγε πρὸς τὴν πόλιν, ἐν φόῳ Ἀχιλλεὺς μαίνεται ἀγὰ τὴν πεδιάδα καὶ τοὺς πάντας συμπιέζει πρὸ

τὴν πόλιν, ὅπου διαταγῇ τοῦ Πριάμου ἡνοίχθησαν αἱ πύλαι τοῦ τείχους πρὸς σωτηρίαν τῶν φευγόντων (στ. 515—543), ἵνα μὴ καταστραφῶσι δ' ἐκεῖναι κατὰ τὴν φυγήν, ὁ Ἀπόλλων τὸν Ἀχιλλέα πρῶτον συγκρατεῖ ἀντιτάξας κατ' αὐτοῦ τὸν Ἀγήνορα, ἐπειτα δ' ὁ ἴδιος λαβὼν τὴν μορφὴν τοῦ Ἀγήνορος προσποιεῖται ὅτι φεύγει, ὥστε ὁ Ἀχιλλεὺς διώκων αὐτὸν δίδει καιρὸν εἰς τοὺς Τρῶας νὰ σωθῶσιν ὅλοι προτροπάδην εἰς τὴν Τροίαν (στ. 541—611).

Αλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὸ φεῦγον ποταμοῦ, τὸ Νιζομητικοῦ (πολυστροβίλου) Ξάνθου, τὸν δποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀδάνατος Ζεὺς, ἐκεῖ (δ' Ἀχιλλεὺς) διαχωρίσας ἄλλους μὲν Τρῶας κατεδίωκεν ἀνὰ τὴν πεδιάδα πρὸς τὴν πόλιν, ἐκεῖ ὅπου βεβαίως οἱ Ἑλληνες καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τούμου ἔφευγον κατὰ τὴν προτέραν ἡμέραν, ὅτε μανιωδῶς ἐθριάμβευεν ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ δι' αὐτοῦ τοῦ μέρους λοιπὸν ἐκεῖνοι δὰ ἐχύνοντο φεύγοντες πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐμπροσθεν δ' αὐτῶν ὀμίχλην βαθεῖαν ἔξηπλωνεν ἡ Ἡφαδία διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίῃ· οἱ ἄλλοι δ' ἡμίσεις Τρῶας συνεπέζοντο εἰς τὸν ἔχοντα βαθὺ φεῦγον καὶ ὕδατα μὲ ἀργυρόχοουν ἐπιφάνειαν ποταμόν· ἔπεσον δὲ μέσα εἰς αὐτὸν μὲ μέγαν πάταγον καὶ ἐβρόντων τὰ δρμητικά του ὁεῖθρα καὶ αἱ πέριξ ὅχθαι του μεγάλως περιαντίχουν· ἐκεῖνοι δὲ μὲ ἀλαλαγμὸν ἐκολύμβων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, συστρεφόμενοι πέριξ τῶν στροβίλων αὐτοῦ. καθὼς δῆτε ὑπὸ δρμῆς πυρὸς ἀκρίδες σηκώνονται διὰ νὰ φύγωσιν εἰς ποταμόν, τὸ δὲ πῦρ ἀκαταδάμαστον σηκωθὲν αἰλφυριδίως κατακαίει, αἱ δ' ἀκρίδες τρομάζουσαι φεύγουσι πρὸς τὸ ὕδωρ, τοιουτορόπως δὲ τραχαρόδης φονῆς τοῦ ἔχοντος βαθεῖς στροβίλους Ξάνθου ἔγειμίσθη ἀναμέξ ἀπὸ ἵππους μὲ ἀρματα καὶ ἀπὸ ἄνδρας ἔνεκα τοῦ Ἀχιλλέως.

Ο δ' ἐκ Διὸς καταγόμενος (Ἀχιλλεὺς) τὸ μὲν δόρυ αὐτοῦ ἀφῆκεν ἐκεῖ ἐπάνω εἰς ὅχθην ἐστηριγμένον εἰς μύδικας, αὐτὸς δ' εἰσεπήδησεν Ἰσος μὲ θεὸν κρατῶν μόνον ξίφος, κακὰ δ' ἔργα ἐσκέπτετο μὲ τὸ φρένας του· ἐκτύπει δὲ στρεφόμενος πανταχοῦ· αὐτῶν δὲ κτυπουμένων μὲ τὸ ξίφος ἐσηκώνετο ἐπονείδιστος στεναγμός, ἐκοκκίνιζε δὲ ἀπὸ αἵμα τὸ ὕδωρ· καθὼς δὲ ἤχθνες ἄλλοι φεύγοντες ἔνεκα πελωρίου δελφῖνος γεμίζουσι τοὺς μυχοὺς (τὰ ἐνδότερα) λιμένος καταλλήλου εἰς προσόρμισιν πλοίων, διότι φο-

5

10

15

20

βοῦνται διότι εὐκόλως κατατρώγει ὅποιον καὶ ἀν συλλάβῃ, τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες ἀνὰ τὰ οεύματα τοῦ φοβεροῦ ποταμοῦ ἐξάρων ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς κρημνούς· ἐκεῖνος δὲ ἀφοῦ ἀπέκαμε μὲ τὰς χειράς του φονεύων, ζωντανοὺς ἐκ τοῦ ποταμοῦ συνέλεξε δώδεκα νέους ὡς ἀντίποινα τοῦ φονευθέντος υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου Πατρόκλου αὐτοὺς ἔβγαλεν ἔξω κατεχομένους ἀπὸ κατάπληξιν ὥσταν νεογνὰ ἐλάφους, ἔδεσε δὲ ὅπισθι τὰς χειράς των μὲ καλοκομένα λωρία, τὰ δποῖα ἐκεῖνοι ἐφόδουν ἐπάνω εἰς τοὺς πλεκτοὺς χιτῶνάς των, τοὺς ἔδωκε δὲ εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ τε ἁκαταβιβάζωσιν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὰ ὅπισθι ὕδημησε σφοδρῶς ἐπιθυμῶν νὰ φονεύῃ.

Ἐκεῖ συνήντα φεύγοντα ἐκ τοῦ ποταμοῦ τὸν Λυκάονα υἱὸν τοῦ Δαρδανίδου Πριάμου, τὸν δποῖον ἀκριβῶς κάποτε ὁ Ἰδιος συλλαβὼν ἐκ τοῦ περιφράκτου κήπου τοῦ πατρός του, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ (δ Λυκάων), ἐν καιρῷ διολκήσουν νυκτὸς προχωρήσας ἥχμαλωτίζεν· ἐκεῖνος δὲ μὲ δξεῖαν χαλκῆν μάχαιραν ἔκοπτεν ἀπὸ ἀγριοσυκῆν νεαροὺς βλαστούς, διὰ νὰ εἴναι γῦροι τοῦ ἄρματός του· εἰς ἐκεῖνον ὄμως εὐθὺς ἐπῆλθεν ἀποσδόκητον κακὸν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· καὶ τότε μὲν ἥχμαλωτίζων αὐτὸν τὸν ἐπώλησεν εἰς τὴν καλῶς ἐκτισμένην Λήμνον, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ιάσονος ἔδωκε τὴν ἀξίαν τῆς ἀγορᾶς του· ἀπ' ἐκεῖ δὲ τὸν ἐλευθέρωσεν ὁ ἐκ φιλοξενίας φίλος του Ἡετίων ὁ ἔξι Ιμβρους καὶ πολλὰ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν θείαν Ἀρίσβην· ἀπ' ἐκεῖ δὲ ἐκφυγὼν λαθραίως ἔφθασεν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον· ἐπανελθὼν δὲ ἐκ τῆς Λήμνου ἐπὶ ἔνδεκα μὲν ἡμέρας διεσκέδαζεν ἀπὸ καρδίας μὲ τοὺς ἀγαπητούς του· τὴν δὲ δωδεκάτην ἡμέραν πάλιν ἔροιψεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς τὰς χειράς τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ δποῖος ἔμελλε νὰ στείλῃ αὐτὸν εἰς τὸν Ἄδην, ἀν καὶ δὲν ἦθελε νὰ ὑπάγῃ (εἰς τὸν Ἄδην)· ἐκεῖνον λοιπὸν καθώς εἶδεν δὲν θεῖος Ἀχιλλεὺς γυμνὸν (=ἀσπλον), χωρὶς καὶ περικεφαλαίαν καὶ ἀσπίδα, καὶ δὲν εἶχε δόρυ, ἀλλ ἀντὰ βεβαίως ὅλα ἔροιψε κατὰ γῆς, διότι τὸν ἐβασάνιζεν ὁ ἰδρῶς φεύγοντα ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἡ κούρασις ἔδάμαζε τὰ γόνατά του, ἀναστενάξας λοιπὸν (δ Ἀχιλλεὺς) εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν του· «ῳ ἀλλοίμονον, ἀληθῶς μέγα θαῦμα τοῦτο ἔδω βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. βεβαιότατα πλέον οἱ

55

μεγαλόκαρδοι Τρῶες, τοὺς δποίους δὰ ἐφόνευσα, πάλιν θὰ ὑναστηθῶσιν ἀπὸ τὸ διαιχλῶδες σκότος, δπως δὰ καὶ αὐτὸς ἔδω ἥλθεν ἀποφυγῶν τὴν ἀσπλαγχνον ἡμέραν, ἐν ᾧ εἶχε πωληθῆ εἰς Λῆμνον· οὐδὲ ἐκράτησεν αὐτὸν τὸ πέλαγος τῆς φαιᾶς θαλάσσης, τὸ δποῖον ἐμποδίζει πολλοὺς παρὰ τὴν μέλησίν των· ἀλλ᾽ ἔλα πλέον ἀς δοκιμάσῃ καὶ τὴν αἰχμήν τοῦ ἴδικοῦ μας δόρατος, διὰ νὰ ἵδω μὲ τὰς φρένας μου καὶ διδαχθῶ, ἐάν ν Ἱσως καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὁμοίως θὰ ἔλθῃ ν ὅμη σταματήσῃ αὐτὸν ἢ δίδουσα γεννήματα γῇ, ἢ δποία καὶ τὸν ἰσχυρὸν βεβαίως ἐμποδίζει».

60

Τοιουτορόπως ἐσκέπτετο μένων, ἐκεῖνος δὲ κατατρομαγμένος ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν ἐπιθυμῶν σφοδρῶς νὰ πιάσῃ τὰ γόνατά του, ὑπερβολικῶς δὲ ἥθελεν εἰς τὴν ψυχήν του νὰ ἐκφύγῃ καὶ ἀπὸ τὸν κακὸν θάνατον καὶ ἀπὸ τὴν μαύρην μοῖραν· πράγματι δὲ μὲν θεῖος Ἀχιλλεὺς ἐσήκωσε τὸ μακρὸν δόρυ σφοδρῶς ἐπιθυμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ, ἐκεῖνος δὲ τεξτεξεν ὑποκάτω του καὶ σκύψας τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὰ γόνατα· εὐθὺς δὲ τὸ δόρυ ὑπεράνω τῆς οάχεως του ἐντὸς τῆς γῆς ἐστάθη ἐπιθυμοῦν νὰ κορτάσῃ ἀπὸ ἀνθρώπινον σῆμα· ἐκεῖνος δὲ (διὰ Λυκάων) διὰ μὲν τῆς μιὰς χειρὸς πιάσας αὐτὸν ἀπὸ τὰ γόνατα τὸν παρεκάλει, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἐκράτει τὸ μυτερόν δόρυ καὶ δὲν τὸ παρημέλει· καὶ διμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «γονυκλιτῶς σε ἱκετεύω, Ἀχιλλεῦ. σὺ δὲ λάμβανε ἐντροπὴν καὶ ἔλέσσόν με· εἴμαι εἰς σέ, εὐγενικέ, εἰς θέσιν ἵκετον σεβαστοῦ· διότι πλησίον σοῦ πρώτου ἔφαγον τὸν ἄρτον (κοπανισμένον ἄλευρον) τῆς Δήμητρος κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε με συνέλαβες ἐντὸς καλῶς περιφραγμένου κήπου καὶ μακρὰν καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγαπητῶν μου ὄδηγῶν με ἐπώλησας εἰς τὴν θείαν Λῆμνον, ἔδωκα δὲ εἰς σὲ κέρδος ἄξιον ἐκατῶν βιῶν· τόρα δὲ ἐλυτορόθην δώσας τοεῖς φορὰς τόσα· εἶναι δὲ δι' ἐμὲ αὐτὴν ἔδω δωδεκάτη αὐγῆ, ἀφ' ὅτου πολλὰ παθῶν ἔχω φθάσει εἰς τὴν Τροίαν· τόρα πάλιν ν ὅλεθροία μοῖρα ἔθεσεν ἐμὲ εἰς τὰς ἴδικάς σου χεῖρας· μέλλω Ἱσως νὰ μισῶμαι (ἴσως μισοῦμαι) ὑπὸ τοῦ πατρὸς Λιός, δὲ δποῖος πάλιν με ἔδωκεν εἰς σέ, διλγοχόρονιον δέ με ἐγέννησεν ν μήτηρ Λαοθόη, θυγάτηρ τοῦ γέφοντος Ἀλτου, τοῦ Ἀλτου, δὲ δποῖος βασιλεύει εἰς τοὺς φιλοπολέμους Λέλεγας, κατοικῶν τὴν ὑψηλὴν Πήδασον πλη-

65

70

75

80

85

σίον τοῦ ποταμοῦ Σατνιόεντος (χειμάρρου ἐν τῇ νοτίῳ Τροίᾳ)· τούτου δὲ τὴν μυγατέρα ἔλαβεν ὁ Πρίαμος, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλας (ώς γυναικας)· ἐξ αὐτῆς δὲ δύο νοῖο ἐγεννήθημεν, σὺ δὲ καὶ τοὺς δύο θὰ ἀποκεφαλίσῃς· πράγματι τὸν ἴσοθεον Πολύδωρον ἐδάμασας μεταξὺ τῶν προμάχων πεζῶν, ἀφοῦ τὸν ἐκτύπησας μὲ μυτερὸν δόρυ· τόρα δὲ πλέον ἐδῶ εἰς ἐμὲ κακὸν θὰ γίνη· διότι νομίζω ὅτι δὲν θὰ διαφύγω τὰς ἰδικάς σου χεῖρας, ἀφοῦ τυχὸν με ἐπλησίασε δὰ εἰς σὲ ὁ θεός· ἄλλο δὲ εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ σὺ βάλλε αὐτὸν ἐντὸς τῶν φρενῶν σου· μὴ φόνευε ἐμέ, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι ἐκ τῆς αὐτῆς κοιλίας μὲ τὸν Ἐκτορα, ὁ δποῖος ἐφόνευσε τὸν σύντροφόν σου τὸν καὶ εὐπροσήγορον (γλυκὺν) καὶ ἴσχυρόν».

Τοιουτορόπως λοιπὸν διμίλει πρὸς αὐτὸν ὁ λαμπρὸς νῖος τοῦ Πριάμου παρακαλῶν μὲ λόγους, ἀλλ᾽ ἥκουσε φωνὴν ἀμείλικτον (σκληρὸν)· «ἀνόητε, μὴ φανέρωνε εἰς ἐμὲ μηδὲ λέγε λύτρα· διότι ποὶν μὲν ὁ Πάτροκλος ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μοιραίαν ἡμέραν (τὸν θάνατον), ἔως τότε ἵτο κατά τι ἀγαπητότερον εἰς τὰς φρένας μου νὰ φεισθῶ τοὺς Τρῶας καὶ πολλοὺς ζωντανοὺς συνέλαβον καὶ ἐπώλησα· τόρα διμως δὲν ὑπάρχει κανεὶς, ὁ δποῖος ἡθελε διαφύγει τὸν θάνατον, δποιον καὶ ἀν βάλῃ βεβαίως ὁ θεός ἐμποσθεν τῆς Τροίας εἰς τὰς ἰδικάς μου χεῖρας, καὶ ἐξ ὅλων τῶν Τρῶων, ἀλλ᾽ ἐξαιρετικῶς πάλιν ἐκ τῶν νιῶν τοῦ Πριάμου βεβαίως· ἀλλ᾽ ἀγαπητέ, ἀπόθανε καὶ σύ διὰ τί ἄρα γε τοιουτορόπως θρηνεῖς; ἀπέθανε καὶ ὁ Πάτροκλος, ὁ δποῖος βεβαίως εἶναι πολὺ καλλίτερος ἀπὸ σέ· δὲν βλέπεις καὶ ἐγὼ πόσον εἶμαι καὶ δραῖος καὶ ὑψηλός; εἶμαι δὲ ἐκ πατρὸς ἀνδρείου καὶ θεὰ μήτηρ μὲ ἐγέννησεν ἀλλ' ὑπάρχει βεβαίως καὶ διέμεθάνατος καὶ ἴσχυρά μοιρα· θὰ εἶναι ἦ αὐγὴ ἦ δειλινὸν ἦ μεσημέριον, δπόταν καὶ ἐμοῦ τὴν ζωήν κάποιος διὰ τοῦ πολέμου ἀφαιρέσῃ ἢ κτυπήσας με βεβαίως αὐτὸς διὰ δόρατος ἢ διὰ βέλους ἀπὸ κορδῆς τόξου».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκείνου δ' εὐθὺς ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία τὸ μὲν δόρυ (τοῦ Ἀχιλλέως) εὐθὺς ἀφῆκεν (ὁ Λυκάων), ἐκάθησε δ' αὐτὸς ἀπλώσας καὶ τὰς δύο χεῖρας· δὲ τραβήξας τὸ μυτερὸν ξίφος του ἐκτύπησεν εἰς τὴν πλεῖστα πλησίον τοῦ λαιμοῦ, δόλοκληρον δὲ τὸ δίκοπον ξίφος εἰσέδυσεν ἐντὸς αὐτοῦ· ἐκείνος δ' εὐθὺς τεντωθεὶς κατέκειτο πρηνῆς

(ἐπίστομα) κατὰ γῆς καὶ ἔροεν ἐξ αὐτοῦ μαῦρον αἷμα καὶ ἔβρεχε τὴν γῆν· αὐτὸν δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς λαβὼν ἐκ τοῦ ποδὸς ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμὸν νὰ φέρηται ὑπ' αὐτοῦ καὶ καυχώμενος διέ αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους «ἔδω τόρα νὰ κῆσαι μεταξὺ τῶν ἵχθυων, οἱ δοποῖ άμέριμνοι (ἀδιάφοροι, χωρὶς φροντίδας) θὰ γλείφωσιν ἀπὸ τὴν πληγὴν τὸ αἷμά σου· οὐδὲ θά σε πλαύσῃ ή μήτηρ σου, ἀφοῦ σὲ θέσῃ εἰς κλίνην, ἀλλ᾽ δι πολυστρόβιλος Σκάμανδρος θὰ σὲ φέρῃ μέσα εἰς τὸν ἐκτεταμένον κόλπον τῆς θαλάσσης· ἀναπηδῶν κάποιος ἵχθυς ἀνὰ τὸ κῦμα θὰ δρμήσῃ εἰς τὸν μαῦρον κυματισμὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης (τὸ ἀνατοίχιασμα τῆς θάλασσης), δι δοποῖς ηθελε φάγει τὸ λευκὸν λίπος τοῦ Λυκάονος· εὔχομαι νὰ καταστρέψῃσθε, ἔως ὅτου ηθέλομεν εὗρει τὴν πόλιν τῆς Ἱερᾶς Τροίας, σεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δὲ διποθεν φονεύων οὐδὲ δι καλλίρροος καὶ μὲ ἀργυρόχρουν ἐπιφάνειαν ποταμὸς βεβαίως θὰ βοηθῇ σᾶς, εἰς τὸν δοποῖον βεβαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον πολλοὺς ταύρους μυσιάζετε καὶ ζωντανοὺς μονώνυχας ἵππους καταβιβάζετε ἐντὸς τῶν στροβιλωδῶν οείδων του· ἀλλὰ καὶ τοιουτούρπως θὰ καθῆτε μὲ κακὸν θάνατον, ἔως ὅτου ὅλοι πληρώσητε τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου καὶ τὸν δλεθρον τῶν Ἐλλήνων, τοὺς δοποίους πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων ἐφονεύσατε μακρὰν ἐμοῦ».

Τοιουτούρπως λοιπὸν εἶπεν, δι δὲ ποταμὸς ὡργίσθη ἐγκαρδίως περισσότερον, ἐσκέφθη δὲ εἰς τὴν ψυχήν του, πῶς νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸν μόχθον τοῦ πολέμου τὸν θεῖον Ἀχιλλέα, νῦπομακρύνη δὲ ἀπὸ τοὺς Τρόδας τὸν δλεθρον. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον δι νῆσος τοῦ Πηλέως κρατῶν μακρόσκιον δόρυ ἐπήδησεν ἐναντίον τοῦ Ἀστεροπαίου, υἱοῦ τοῦ Πηλεγόνος, ἔχων δομὴν νὰ τὸν φονεύσῃ· ἐκεῖνον δὲ ἐγένενησεν δι πλατύρρειμόρος Ἀξιός (ποταμὸς) καὶ ή Περόβιοι, πρεσβυτάτη κατὰ τὴν ἥλικίαν ἐκ τῶν μυγατέρων τοῦ Ἀκεσσαμενοῦ. διότι· μὲ αὐτήν, δις γνωστόν, συνεκοιμήθη ἔρωτικῶς δὲ ἔχων βαθέα δεινόρα ποταμός· ἐναντίον αὐτοῦ λοιπὸν ἐφώρημησεν δι Ἀχιλλεύς, ἐκεῖνος δὲ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐστάθη ἀντιμέτωπος κρατῶν δύο δόρατα, δύναμιν δὲ εἰς τὰς φρένας αὐτοῦ ἔθεσεν δι Ξάνθος, ἐπειδὴ εἶχεν δργισμῆ διὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ φονευμένας νεανίας, τοὺς δοποίους δι Ἀχιλλεὺς κατέκοπτεν ἀνὰ τὸν διοῦν

120

125

130

135

140

145

αὐτοῦ καὶ δὲν τοὺς εὐσπλαγχνίζετο. ἐκεῖνοι δ' ὅτε πλέον προχωροῦντες ἦσαν πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, πρὸς ἐκείνον πρότερος εἴπεν ὁ ταχύποντος θεῖος Ἀχιλλεὺς. «ποῖος ἀπὸ ποῦ εἶσαι ἐκ τῶν ἀνδρῶν, ὁ διποῖος ἐτόλμητας νὰ ἔλθῃς ἀντιμέτωπος ἐμοῦ; τῶν δυστυχῶν δ' οἵ παιδες ἔοχονται ἀντιμέτωποι εἰς τὴν ἴδικήν μου δύναμιν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἔλεγεν ὁ λαμπρὸς νῖος τοῦ Πηλεγόνος «μεγαλόψυχε υἱὲ τοῦ Πηλέως, διὰ τί ἄρα γε ἐφωτᾶς τὴν γενεάν μου; εἴμαι ἐκ τῆς εὐφόρου Ηαιονίας, ἥ διποία εἶναι μαρούν, ὅδηγῶν τοὺς μὲ μαροὺς δόρατα ἄνδρας Ηαιόνας. αὐτὴ δὲδῶ δι' ἐμὲ εἶναι ἡ ἑνδεκάτη πρωΐα, ἀφ' ὅτου ἔχω ἔλθει εἰς τὴν Τούιαν. εἰς ἐμὲ δὲ ἡ καταγωγὴ εἶναι ἐκ τοῦ πλατέως δέοντος Ἀξιοῦ, τοῦ Ἀξιοῦ, ὁ διποῖος ὁραιότατον ὕδωρ ἀνὰ τὴν γῆν στέλλει, ὁ διποῖος ἐγέννησε τὸν ἔξακουστὸν εἰς τό δόρυ Πηλεγόνα· ἐκεῖνος δὲ λέγουσιν ὅτι ἐγέννησεν ἐμέ. τόρα πάλιν ἀς μαρώμεθα, λαμπρὲς Ἀχιλλεῦς».

Τοιουτορόπως εἶπε φοβερίσας, ὁ δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἐσήκωσε τὸ ἐκ ἔνθου μελίας τοῦ Πηλίου δόρου δόρου· δ' ἥρως Ἀστεροπαῖος συγχρόνως μὲ δύο δόρατα ὠρμησεν, ἐπειδὴ ἦτο ἐπιδέξιος· καὶ λοιπὸν μὲ τὸ ἐν μὲν δόρῳ ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα καὶ δὲν διέρρηξε πέρα τὴν ἀσπίδα· διότι ἡμπόδισεν δὲ χρυσός, τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ (Ἡφαίστου) μὲ τὸ ἄλλο ὄμισθος ἐκτύπησεν αὐτὸν (τὸν Ἀχιλλέα) ἔνστὰ εἰς τὸν πῆχυν τῆς δεξιᾶς χειρός, ἐπετάχθη δὲ μαυροῦν αἷμα· ἐκεῖνο δὲ (τὸ δόρυ) ὑπεράνω αὐτοῦ (τοῦ Ἀχιλλέως) εἶχε στηριχθῆ εἰς τὴν γῆν ἐπιθυμοῦν νὰ χορτάσῃ σάρκα· δεύτεροις ἔξι ἄλλουν μέρους ὁ Ἀχιλλεὺς τὸ ἐκ μελίας καὶ κατ' εὐθεῖαν πτεραπάζον δόρου ἔρωιφεν ἐναντίον τοῦ Ἀστεροπαίου ἐπιθυμῶν σφοδρῶς νὰ τὸν φονεύσῃ· καὶ ἐκεῖνον μὲν λοιπὸν λαπέτευχεν, ἐκτύπησε δ' αὐτὸς τὴν ὑψηλὴν δόχθην καὶ τὸ ἐκ μελίας δόρου εὐθυνὲς ἐνέπηξεν ἔως εἰς τὸ μέσον ἐπάνω εἰς τὴν δόχθην· δ' νῖος τοῦ Πηλέως ὄμως τραβήξας ἀπὸ τὸν μηρόν του τὸ μυτερὸν ἔιρος ἐπῆδησεν ἐναντίον αὐτοῦ δομητικός· ἐκεῖνος ὄμως, ὃς ἦτο ἐπόμενον, τὸ ἐκ μελίας δόρου τοῦ Ἀχιλλέως δὲν ἦδύνατο μὲ τὴν παχεῖαν χειρά του νὰ τραβήξῃ ἐκ τοῦ κρημνοῦ· τρεῖς φοράς μὲν τὸ ἐκίνησεν ἐπιθυμῶν σφοδρῶς νὰ τὸ τραβῇ, τρεῖς φοράς δὲ ἀφῆκε (ἡμέλησεν ἐκ κουράσεως) τὴν δύναμίν

του τὴν δὲ τετάρτην φορὰν ἥθελεν εἰς τὴν ψυχήν του λυγίσας νὰ θραύσῃ τὸ ἐκ μελίας δόρυ τοῦ ἑγγόνου τοῦ Αἰακοῦ, ἀλλὰ πρότερον ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπὸ πλησίον διὰ τοῦ ξίφους ἀφῆρεσε τὴν ζωήν του· διότι τὸν ἐκτύπησε μὲν εἰς τὴν κοιλίαν πλησίον τοῦ διμφαλοῦ, ἔξεχύμησαν δ' εὐθὺς ὅλα τὰ ἐντόσθια του κατὰ γῆς· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς εὐθὺς πηδήσας εἰς τὸ στῆθός του καὶ τὰ ὅπλα του ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος λόγον ἔλεγεν· «ἔτσι νὰ κῆσαι· εἶναι δύσκολον εἰς σὲ νὰ πολεμῆς μὲ τοὺς παῖδας τοῦ πολυδυνάμου Διός, ἢν καὶ ἔχῃς γεννηθῆ ἐκ ποταμοῦ· σὺ μὲν ἔλεγες ὅτι εἴσαι κατὰ τὸ γένος ἐκ ποταμοῦ πλατὺν δοῦν ἔχοντος, ἐγὼ δὲ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ μεγάλου Διός· ἔγέννα ἐμὲ ἀνὴρ βασιλεύων εἰς πολλοὺς Μυρμιδόνας, ὁ νῖος τοῦ Αἰακοῦ Πηλεύς· ὁ δ' Αἰακός, ὡς γνωστόν, ἦτο νῖος ἐκ τοῦ Διός· διὰ τοῦτο ἀνώτερος μὲν εἶναι ὁ Ζεὺς ἀπὸ τοὺς ἀπὸ τὴν θάλασσαν περιβομβούμενους ποταμούς, ἀνώτερα εὖ ἄλλου μέρους ἡ γενεὰ τοῦ Διός ἀπὸ τὴν γενεὰν ποταμῶν ἔχει γίνει· διότι καὶ εἰς σὲ βεβαίως εἶναι πλησίον ποταμὸς μέγας, ἐὰν δύναται κατά τι νὰ χρησιμεύῃ εἰς σέ. ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμῇ κανεὶς ἐναντίον τοῦ νῖοῦ τοῦ Κρόνου Διός, μὲ τὸν δρόπον οὐδὲ ὁ ἰσχυρὸς Ἀχελῷος ἔξισοῦται οὐδὲ ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ βαθυρρόου Ωκεανοῦ, ἐκ τοῦ δρόπου δὰ ρέουσιν ὅλοι οἱ ποταμοὶ καὶ κάθε θάλασσα καὶ ὅλαι αἱ πηγαὶ καὶ τὰ βαθέα φρέατα· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος φοβεῖται τοῦ μεγάλου Διός τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν τρομερὰν βροντήν, ὅταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν βροντήσῃ».

Εἶπε καὶ εὐθὺς ἐκ τοῦ κρημνοῦ ἔσυρε τὸ χαλκοῦν δόρυ, ἐκεῖνον δὲ ἕγκατελειπεν ἐκεῖ, ἀφοῦ ἀφῆρεσε τὴν ἀγαπητὴν του ζωήν, νὰ κῆται μέσα εἰς τὰς ἄμμους, ἔβρεχε δ' αὐτὸν τὸ χιτοειδὲν ἐκ τοῦ βάθους ἕδωρ. ἐκεῖνον μὲν λοιπὸν καὶ τὰ χέλυα καὶ οἱ ἤχθνες περιεποιοῦντο τρεφόμενοι ἀπὸ τὸ παρὰ τοὺς νεφροὺς λίπος ἀποκόπτοντες αὐτό. ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς εὐθὺς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἄρματος μαχομένους Παίονας, οἱ δρόποι οἱ ἀκόμη τυχὸν εἶχον φύγει πλησίον τοῦ πολυστροφίλου ποταμοῦ, ὅτε εἶδον τὸν ἄριστον (τὸν Ἀστεροπαῖον) ὅτι ἐδαμάσθη ἰσχυρῶς ἐντὸς τῆς ἰσχυρᾶς μάχης ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ νῖοῦ τοῦ Πηλέως καὶ μὲ ξίφος. ἐκεῖ λοιπὸν ἐφόνευσε καὶ τὸν Θεοσύλοχον καὶ τὸν Μύδωνα

180

185

190

195

200

205

210 καὶ τὸν Ἀστύπυλον καὶ τὸν Μνῆσον καὶ τὸν Θρασίον καὶ τὸν
Αἴνιον καὶ τὸν Ὁφελέστην· καὶ λοιπὸν ἀκόμη περισσοτέρους
Παιίονας ἥθελε φονεύσει δι ταχὺς Ἀχιλλεύς, ἐὰν δὲν ἥθελεν διμι-
λήσει πρὸς αὐτὸν δργισθεὶς δι βαθυστροβίλος ποταμός, διμοιωθεὶς
μὲν ἄνδρα, εἰπε δέ τοῦ βαθέος στροβιλώδους ὕδατος· «ὦ Ἀχιλ-
λεῦ, ὑπερβολικῶς μὲν νικᾶς, ὑπερβολικῶς διμως ἀσεβῆ πράττεις
πρὸς τοὺς ἄνδρας· διότι πάντοτε βοηθοῦσι σὲ οἱ ἔδιοι οἱ θεοί.
ἐὰν εἰς σὲ ἔδωκεν δι νῖδος τοῦ Κρόνου νὰ καταστρέψῃς διλους τοὺς
Τρῶας, ἐκδιώξας τούλάχιστον αὐτοὺς ἔξω ἀπὸ ἐμὲ πράττεις ἔργα
καταστροφῆς· διότι τὰ τερπνά μου οεῖθρα εἶναι πλέον γεμάτα ἀπὸ
νεκροὺς καὶ οὐδόλως δύναμαι διά τυνος μέρους νὰ χύνω ἐμπρὸς
220 τὸ οεῦμά μου εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, διότι στενοχωροῦμαι ἀπὸ
τοὺς νεκρούς, σὺ δὲ φονεύεις δλεθρίως· ἀλλ' ἔλα πλέον καὶ ἀφησόν
με· θαυμασμός με κατέχει, ἀρχηγὲ λαῶν».

Πρὸς αὐτὸν διἀπαντῶν εἶπεν δι ταχύποις Ἀχιλλεύς· «Ὄντα
νωσι ταῦτα, εὐγενικὲ Σκάμανδρε, διπος σὺ διατάττεις τοὺς ἀλα-
ζόνας Τρῶας διμως δὲν θὰ παύσω πρότερον νὰ φονεύω, πρὸν
νὰ τοὺς συμπιέσω πρὸς τὴν πόλιν καὶ νὰ δοκιμάσω αντιμέτωπος
τὸν Ἐκτορα, ἐὰν ἥθελε με καταδαμάσει ἢ ἐγὼ αὐτὸν (ἥθελον
καταδαμάσει)».

Τοιουτορόπως εἰπὼν ἐφώρμησε κατὰ τῶν Τρῶων ἵσος μὲ
θεόν, καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα δι βαθυστροβίλος ποτα-
μός· «ὦ ἀλλοίμονον, ἀργυρότοξε, τέκνον τοῦ Διός, σὺ βεβαίως
230 δὲν ἐφύλαξας τὰς θελήσεις τοῦ νιοῦ τοῦ Κρόνου, δι δποῖος μὲ
πολλὰ παρήγγελκεν εἰς νὰ στέκῃς πλησίον τῶν Τρῶων καὶ νὰ
τοὺς βοηθῆς, ἔως δτον νὰ ἔλθῃ τὸ ἀστρον τῆς ἐσπέρας (ἢ Ἀφρο-
δίτη;) τὸ ἀργά δύον καὶ σκιάσῃ τὴν εὔφορον γῆν».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ δι μὲν ἐξακουστὸς εἰς τὸ δόρυ Ἀχιλλεὺς δρ-
μῆσας ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τῆς ὅχμης ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ
ποταμοῦ, ἐκείνος διμως (δι ποταμὸς) ἐφώρμησε μανιωδῶς κινού-
μενος μὲ κῆμα, ὅλα του δὲ τὰ δεῖθρα ἐκίνει ἀνακατωνόμενος,
235 ἐσπρωξε δὲ πολλοὺς νεκρούς, οἱ δποῖοι, ὃς γνωστόν, ἀρχετοὶ
ἥσαν εἰς αὐτόν, τοὺς δποίους ἐφόνευσεν δι Ἀχιλλεύς· ἐκείνους
ἔβγαλε πρὸς τὰ ἔξω, μουσγγρίζων ὡσὰν ταῦρος, εἰς τὴν ἔηράν
τοὺς δὲ ζωντανοὺς ἐσωζεν ἀνὰ τὰ ὠραῖα του οεῖθρα κρύπτων

αὐτοὺς μέσα εἰς τοὺς μεγάλους καὶ βαθεῖς στροβίλους του· τὸ δὲ κῆμα ἀνακατωνόμενον ἐστέκετο φοβερὸν πέριξ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ὁ φοῦς του ἐπιπίτων ἐντὸς τῆς ἀσπίδος του τὸν ἔσπορχνε καὶ δὲν ἥδυνατο νὰ στηριχθῇ μὲ τὸν πόδας του· ἐκεῖνος δὲ πιασε μὲ τὰς χειρός τοι πτελέαν (φτελιὸν) εὐτραφῇ καὶ μεγάλην· ἐκείνη ὅμως σύρριζα κορμηνισθεῖσα συμπαρέσυρεν ὀλόκληρον τὴν κοημνώδη ὅχθην καὶ ἐσταμάτησε τὰ πυκνὰ φειδίθρα μὲ τοὺς πυκνοὺς τριῶν κλάδους, ὀλόκληρος δὲ πεσοῦσα μέσα ἐγερύσθωσεν αὐτόν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς εὐθὺς ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ στροβίλῳδους φεύματος ὕδρησε νὰ πτεραρίζῃ μὲ ταχεῖς του πόδας διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, διότι ἐφοβήθη· οὐδὲν δὲ μέγας θεός, ἀλλ᾽ ἐξηγέρθη κατὰ αὐτὸν μὲ σκοτεινὴν ἐπιφάνειαν (μὲ μελανὰ κύματα), διὰ νὰ παύσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὸν ἐπίμοχθον πόλεμον, τὸν θεῖον Ἀχιλλέα, καὶ νῦν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῶν Τρώων τὸν ὄλεθρον· δὲν δὲ τοῦ Πηλέως ἀπεμακρύνθη δρμητικῶς, ὅσον φθάνει δρμὴ δόρατος, ἔχων δρμὴν μαύρου ἀετοῦ τεῦ κυνηγετικοῦ, δὲν δοιοῖς εἶναι συγχρόνως καὶ ἰσχυρότατος καὶ ταχύτατος ἐκ τῶν πτηνῶν· μὲ αὐτὸν δρμοιάζων ἐκινήθη καὶ εἰς τὰ στήθη του ὁ χαλκὸς τρομακτικὰ ἔβρόντα· πλαγίως δὲ καὶ ἔξω αὐτοῦ (τοῦ ποταμοῦ) ἀπομακρύνθεις ἔφευγεν, δὲν δὲ ποταμὸς δπισθεν φέων ἡκολούθει μὲ μέγαν θόρυβον· καθὼς δὲ ὅταν ἀνήρ διοχετευτῆς ὑδατος αὖλακος ἀπὸ πτηγὴν μελανὴν ἐκ τοῦ βαθέος ὑδατος δόδηγῃ τὸν φοῦν ὑδατος ἀνὰ φυτὲ καὶ κήπους ἔχων εἰς τὰς χειρας μάκελλαν (ἀξίνην, τσάπιαν) καὶ ἐκβάλλων ἐκ τοῦ αὐλακίου τὰ ἐμπόδια, ὅταν δὲ τὸ ὑδωρ φέγη πρὸς τὰ ἐμπόδια, δῆλα τὰ χαλίκια μετακινοῦνται, τοῦτο δὲ ταχέως φέον πρὸς τὰ κάτω κελαοῦσει (βουτῖει) ἐντὸς χώρου ἐπικλινοῦς (γερτοῦ) καὶ προφθάνει καὶ τὸν δόδηγοῦντα αὐτό, τοιούτοτο δρόπως πάντοτε τὸν Ἀχιλλέα ἐπρόφθανε τὸ κῆμα τοῦ φεύματος, ἀν καὶ ἥτο εὐκίνητος· διότι οἱ θεοὶ εἶναι ὑπέροχοι τῶν ἀνδρῶν· δέσακις δὲ ἥθελε τολμήσει δ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς νὰ σταθῇ ἀντιμέτωπος τοῦ ποταμοῦ καὶ νὰ γνωρίσῃ, ἐὰν δῆλοι οἱ ἀθάνατοι διώκουσιν (τρέπουσιν εἰς φυγὴν) αὐτόν, οἱ δοιοῖς κατέχουσι τὸν ἐκτεταμένον οὐρανόν, τοσάκις αὐτὸν τὸ μέγα κῆμα τοῦ (ἐκ τοῦ Διὸς προερχομένου) θείου ποταμοῦ ἐκτύπει τοὺς ὅμιους του ὑπεράνωθεν· ἐκεῖνος δὲ ὑψηλὰ μὲ τοὺς πόδας του ἐ-

‘Ομήρου Ἰλιάς

31

πήδα λυπούμενος εἰς, τὴν ψυχήν του· ὁ δὲ ποταμὸς οέων κάτωθεν καὶ πλαγίως δρυμητικὸς ἐδάμαζε τὰ γόνυτά του, ἀπέσπα δὲ κάτωθεν τῶν ποδῶν του τὴν κόνυν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Πηλέως ἀποβλέψας εἰς τὸν πλατὺν οὐρανὸν ἀνεστέναξε· «Ζεῦ πάτερ, πῶς δὲν ἀνέλαβε κανεὶς ἐκ τῶν θεῶν ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν νά με σώσῃ ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ δύναμαι νὰ πάθω κάτι τι· οὐδὲς δ' ἄλλος εἰς ἐμὲ ἐκ τῶν ἐπουρανίων θεῶν εἶναι αἴτιος τόσον, ἀλλ' ἡ ἀγαπητὴ μῆτη μου, ἡ ὁποία μὲ φεύδη, ἡ ὁποία ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ ὑποκάτω τοῦ τείχους τῶν πολεμικῶν Τρώων θὰ γαμῶ ἀπὸ τὰ εὐκίνητα βέλη τοῦ Ἀπόλλωνος· εἴθε νά με ἐφόνευεν ὁ Ἐκτωρ, ὁ δοπιος ἐδῶ δὰ ἐγινεν ἀριστος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνδρεῖος μὲν θά με ἐφόνευεν, ἀνδρεῖον δ' ἥθελε φονεύσει· τόρα ὅμως ἡτο εἵμαρμένον νὰ κυριευθῇ ὑπὸ θλιβεροῦ θανάτου κλεισθεὶς ἐντὸς μεγάλου ποταμοῦ ὡσὰν παῖς χοιροβοσκός, τὸν δοπιον τυχὸν ἥθελε παρασύρει χείμαρρος διαπερῶντα αὐτόν».

Τοιουτοτόπως ἔλεπεν, εἰς αὐτὸν δὲ πολὺ ταχέως ὁ Ποσειδῶν 285 καὶ ἡ Ἀθηνᾶ προχωροῦντες ἐστάμησαν πλησίον, κατὰ τὸ σῶμα δῶμοιάζον μὲ ἀνδρας, λαβόντες δὲ τὴν χειρά του μὲ τὰς χειράς των τὸν ἐνεθάρρουν, μὲ λόγους· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἔσκαμψεν ἀρχὴν λόγων ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν. «νὲ τοῦ Πηλέως, μήτε λοπὸν πολὺ τρέμε μήτε κατά τι φοβοῦ· διότι τοιοῦτοι ἡμεῖς οἱ δύο ἐκ τῶν θεῶν βοηθοὶ εἰς· σὲ εἴμεθα, ἀφοῦ συνήνεσεν ὁ Ζεύς, ἐγὼ καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· διότι δὲν εἶναι βεβαίως μοιραῖον εἰς σὲ νὰ δαμασθῆς ὑπὸ ποταμοῦ, ἀλλ' οὗτος μὲν ἐδῶ ταχέως θὰ ἡσυχάσῃ (θὰ λουφάξῃ), σὺ δὲ ὁ ἔδιος θὰ τὸ γνωρίσῃς· ἀλλ' εἰς σὲ φυνετῶς θὰ ὑποβάλωμεν συμβουλήν, ἐάν πεισθῆς· νὰ μὴ παύης πρότερον τὰς χειράς σου ἀπὸ τὸν διδυνηρὸν πόλεμον, πρὸν νὰ συγκλείσῃς εἰς τὰ ἔξακουστὰ τείχη τῆς Τροίας τὸν Τρῳϊκὸν στρατόν, ὅποιος καὶ ἀν φύγῃ· σὺ δέ, ἀφοῦ ἀφαιρέσῃς τὴν ζωὴν ἀπὸ τὸν Ἐκτορα, διότιος εἰς τὰ πλοῖα νὰ πηγαίνῃς· δίδομεν δὲ εἰς σὲ (εὐκαιρίαν) ν' ἀποκτήσῃς δόξαν».

Ἐκεῖνοι μὲν οἱ δύο λοιπὸν τοιουτοτόπως εἰπόντες ὀνεκώφησαν πρὸς τοὺς ἀθανάτους, ὁ δ' Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν πεδιάδα, διότι μεγάλως, ὡς ἡτο ἐπόμενον, παρώρμα αὐτὸν ἡ παραγγελία τῶν θεῶν. ἡ δὲ πεδιάς δλοκληρος ἡτο γεμάτη ἀπὸ

τὸ χυθὲν ἔξω (τοῦ ποταμοῦ) ὕδωρ, πολλά δὲ ὠραῖα ὅπλα τῶν εἰς τὴν μάχην φονευθέντων νέων καὶ νεκροὶ ἐπέπλεον. αὐτοῦ δὲ τὰ γόνατα ἐπήδων ὑψηλά, ἐν τῷ ἐκινεῖτο ὄρμητικῶς πρὸς τὸν ρυῦν κατ'εὐθεῖαν πρὸς τὰ ἄνω οὖδὲ τὸν ἡμιπόδιζεν ὁ πλατέως ρέων ποταμός, διότι μεγάλην δύναμιν ἔνεβαλεν εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ· οὐδὲ δὲ Σκάμανδρος ἔπαιε τὴν ἴδικὴν του δύναμιν, ἀλλὰ ἀκόμη περισσότερον ὠργίζετο ἐναντίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως, ὑψωνε δὲ τὸ κῦμα τοῦ ὁρματός του ὑψηλὰ σηκωνόμενος καὶ φωνάζας παρώρμησε τὸν Σιμόεντα· «ἄγαπητὲ ἀδελφέ, καὶ οἵ δύο δὰ ἂς σταματήσωμεν τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρός, ἐπειδὴ ταχέως τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου θὰ ἐκπορθήσῃ, οἵ δὲ Τρῶες δὲν θὰ ὑπομένωσιν ἀνὰ τὴν ἐπίμοχθον μάχην· ἀλλὰ βοήθει με τάχιστα καὶ γέμιζε τὰ ὁεῖνδρά σου μὲν ὕδωρ ἀπὸ τὰς πηγάς, θέτε δὲ τοὺς κίνητρους δλους τοὺς κειμάρρους καὶ σταῖνε μέγα κῦμα καὶ σύκωνε πολλὴν ταραχὴν ἀπὸ κούτσουρα καὶ λίθους, διὰ νὰ παύσωμεν τὸν ἄγριον ἄνδρα, δὲ δοποῖς τόρα πλέον νικᾶ καὶ ἔχει ὄρμητικὴν δὰ μανίαν αὐτὸς ἔξ ίσου μὲ θεούς· διότι δισχυρῶς οὔτε ἡ δύναμις θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ οὔτε ἡ μορφὴ κατά τι οὔτε τὰ ὠραῖα ὅπλα, τὰ δοποῖα κάπου εἰς μέγα βάθμος λιμνάζοντος ὕδατος θὰ κῆνται κεκαλυμμένα ἀπὸ λάσπην· θὰ κατασκεπάσω δὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον μὲ ἄμμους, ἀφοῦ χύσω πέριξ αἵτοῦ ἀρκετὰ ἀπειρον πλῆθος χαλκίων οὐδὲ τὸ γνωρίζωσι νὰ συναθροίσωσι τὰ δστᾶ του οἱ Ἐλληνες· μὲ τόσην ποταμίαν λάσπην ὑπεράνω θὰ τὸν καλύψω· ἐκεῖ θὰ ἔχῃ γίνει καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ καὶ οὐδόλως θὰ εἶναι ἀνάγκη χώσεως τάφου, ὅταν θάπτωσιν αὐτὸν οἱ Ἐλληνες».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἐσηκώθη κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἀνακατωνόμενος καὶ ὑψηλὰ φουσκώνων, μουσιμονδίζων καὶ μὲ ἀφρὸν καὶ μὲ αἷμα καὶ μὲ νεκρούς· εὐθὺς δὲ τὸ σκοτεινὸν (θολόν) κῦμα τοῦ ἐκ Διὸς καταπίπτοντος (θείου) ποταμοῦ σηκωνόμενον ἐστέκετο καὶ ἔρριπτε κάτω τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως· ἡ Ἡρα δὲ μεγάλως ἐκραύγασε φοβηθεῖσα διὰ τὸν Ἀχιλλέα, μήπως ἥθελε παρασύρει αὐτὸν δὲ μέγας βαθυστρόβιλος ποταμός· πάραυτα δὲ ἔλεγε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν της υἱὸν Ἡφαιστον· «σήκω, κουτσοπόδη, ἴδικόν μου τέκνον· διότι ἀπέναντί σου συμπεραινομεν ὅτι εἶναι ἐν τῇ μάχῃ δὲ στροβιλώδης· ξάνθος· ἀλλὰ βοήθει τάχιστα καὶ παρουσία-

305

310

315

320

325

330

ζε πολλὴν φλόγα· ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω διὰ νὰ ἔξεγείω ἐκ τῆς θαλάσσης κακὴν θύελλαν τοῦ Ζεφύρου καὶ τοῦ αἰθρίαν διὰ τῆς πνοῆς του παρέχοντος Νότου, ή δποία ἥθελε κατακαύσει τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ ὄπλα τῶν Τρώων φέρουσα κακὴν φλόγα· σὺ δὲ καὶ τὰ παρὰ τὰς ὅχθας τοῦ Ξάνθου δένδρα καὶ τὸν ἴδιον κτύπει διὰ πυρός, καὶ μηδόλως μὲ μαλακοὺς λόγους καὶ μὲ ἀπειλὴν ἃς σε ἀπομακρύνῃ· μηδὲ παῖς πρότερον τὴν Ἱδικήν σου δύναμιν, ἀλλ᾽ ὅπταν πλέον ἐγὼ κραυγάζουσα φωνάξω, τότε νὰ σταματήσῃς τὸ ἀκούραστον πῦρ σου».

Τοιουτορόπτως εἶπεν, δῆ “Ηφαιστος δὲ κατεσκεύαζε σφροδὸν πῦρ· κατὰ πρῶτον μὲν ἐντὸς τῆς πεδιάδος τὸ πῦρ ἐκαίετο, ἔκαιε δὲ νεκροὺς πολλούς, οἵ δποῖοι, ὃς ἦτο ἐπόμενον, ἀρκετοὶ πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἦσαν, τοὺς δποίους ἐφόρευσεν δῆ “Ἄχιλλεύς· ὅλοκληρος δὲ ἡ πεδιάς ἐξηράνθη καὶ ἐσταμάτησε τὸ λαμπρὸν ὕδωρ· καθὼς δὲ ὅταν φθινόπωρινὸς Βορρᾶς ταχέως ἀναξηράνη νεοποτισμένον κῆπον καὶ καίρει δὲ ἀντὸν ὅποιος καὶ ἂν τὸν καλλιεργῆ, τοιουτορόπτως ἐξηράνθη ὅλοκληρος ἡ πεδιάς καὶ κατέκαυσε τοὺς νεκροὺς· δὲ δῆ “Ηφαιστος εἰς τὸν ποταμὸν ἐστρεψε τὴν λαμπροτάτην φλόγα· ἐκαίοντο καὶ αἱ πτελέαι καὶ αἱ ἵτεαι καὶ αἱ μυοῖαι, ἐκαίετο δὲ καὶ τὸ ἀγριοτοιφύλλι καὶ τὸ βοῦνδον καὶ τὸ κύπειον, τὰ δποῖα ἀρκετὰ εἴχον φυτοφθῆ πέριξ τῶν ὁραίων ὁείθρων τοῦ ποταμοῦ· ἐβασανίζοντο καὶ τὰ χέλυα καὶ οἵ ἰχθύες οἵ ἀνὰ τὰ στροβιλώδη ὕδατα, οἵ δποῖοι ἀνὰ τὰ ὁραῖα ὁείθρια ἐβυθίζοντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βασανίζομενοι ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ πολὺ συνετοῦ Ηφαίστου, ἐκαίετο δὲ ὁ ἴσχυρὸς ποταμὸς καὶ λόγον εἶπε καὶ τὸν ἐκάλει ὀνομαστί· «“Ηφαιστε, οὐδεὶς βεβαίως ἐκ τῶν θεῶν δύναται νῦν ἀντιπαλαίη προς σὲ οὐδὲν ἐγὼ βεβαίως δύναμαι νὰ πολεμῶ μὲ σέ, δὲ δποῖος τόσον κατακαίεις μὲ πῦρ· παῖς τὴν μάχην, τοὺς δὲ Τρώας καὶ ἀμέσως ὁ θεῖος Ἄχιλλεὺς δύναται νὰ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὴν πόλιν· ποία ἀνάγκη εἰς ἐμὲ εἶναι πολέμου καὶ βοηθείας πρὸς αὐτούς;»

Εἶπεν αὐτὰ καιόμενος ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀνέβραζον δὲ τὰ ὁραῖα του ὁείθρα· καθὼς δὲ λέβης (λεβέτι) βράζει ἀπὸ μέσα, πιεζόμενος ἀπὸ πολὺ πῦρ, λειώνων τὸ λίπος καλοθρεμμένου χοίρου, ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη μὲ παφλασμόν, ὑποκάτω δὲ κείνται ἔντα κατά-

ξηρα, τοιουτορόπως τὰ ώραια φεῖθος αὐτοῦ ἔκαίοντο ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἐβράζε τὸ ὄνδρο του· οὐδέ τὴν ἡμέλε νὰ φέη ἐμπόρος, ἀλλ᾽ ἐσταμάτα· τὸν ἐβασάνιζε δὲ τὸ φύσημα τοῦ Ἡφαίστου τοῦ εἰς εἰς δύναμιν πολὺ συνετοῦ δὲ ποταμὸς μὲ πολλὰ βεβαίως ἴκετεύων τὴν Ἡραν ἔλεγε πτερωτὸν λόγους· «Ἡρα, διὰ τί ἀράγε δὲ ἴδικός σου υἱὸς τὸν ἴδικόν μου φοῦν ἐφώρημης νὰ βασινίζῃ ἐξαιρετικῶς ἀπὸ ἄλλους; οὐδόλως ὅμως ἐγὼ εἶμαι βεβαίως τόσον αἴτιος, ὃσον ὅλοι οἱ ἄλλοι, ὃσοι εἶναι βοηθοὶ εἰς τοὺς Τῷνας· ἀλλὰ βεβαίως ἐγὼ μὲν θὰ παύω, ἐὰν σὺ διατάτης, ἂς παύῃ δὲ καὶ οὗτος· ἐγὼ δὲ προσέτι καὶ διὰ τὸ ἐξῆς θὰ ὀρκισθῶ, διτὶ οὐδέποτε ἀπὸ τοὺς Τῷνας θὰ ἀπομακρύνω τὴν κακὴν ἡμέραν μηδὲ δύτον η Τοιία δλόκληρος κατακαίηται ὑπὸ καταστορεπιτκοῦ πυρὸς καιομένη, καίωσι δὲ αὐτὴν οἱ πολεμικοὶ νιοὶ τῶν Ἐλλήνων».

365

370

375

Ἄφοῦ δὲ ἤκουσε τοῦτο δὰ η λευκόχειρ θεὰ Ἡρα, εὐθὺς ἔπειτα διμίλει πρὸς τὸν ἀγαπητὸν της υἱὸν Ἡφαίστον· «Ἡφαιστε, σταμάτησον (χρατήθητι), πολὺ ἔνδοξον τέκνον· διότι δὲν ἀρμόζει νὰ κακοποιῇ τις τόσον ἀθάνατον θεὸν ἔνεκα θνητῶν ἀνθρώπων».

380

Τοιουτορόπως εἶπεν, δὲ Ἡφαιστος κατέσβεσε τὸ σφοδρὸν πῦρο, εὐθὺς δὲ τὸ κῦμα πάλιν κατεκύλισε τὰ ώραιά του φεῖθος,

Ἄφοῦ δὲ ἐδαμάσθη ἡ δύναμις τοῦ Ξάνθου, ἔκεινοι μὲν ἔπειτα (Ἡφαιστος καὶ Ξάνθος) ἔπαισαν· διότι η Ἡρα τοὺς ἐσταμάτησεν, ἀν καὶ ἦτο ώργισμένη· μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων θεῶν ἐνέπεσε φιλονικία βαρεῖα θλιβεοά, εἰς δύο δὲ γνώμας ή ψυχή των εἰς τὰς φρένας των ἐκυμαίνετο· συνεπλάκησαν δὲ μέγαν πάταγον καὶ ἐβούλευεν η ἐκτεταμένη γῆ, πέροις δὲ ἀντήχησεν δὲ μέγας οὐρανός. ἤκουε δὲ δὲ Ζεὺς καθήμενος εἰς τὸν Ὄλυμπον· ἐγέλασε δὲ η ἀγαπητή του καρδία ἀπὸ χαράν, ὅτε ἐβλεπε τοὺς θεοὺς ὅτι συνεπλέκοντο μὲ πόλεμον· τότε λοιπὸν ἔκεινοι βεβαίως οὐχὶ πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστέκοντο μακράν· διότι ἔκαμψεν ἀρχὴν διὰς ἀσπίδας τρυπῶν (καταστορεπιτκός) Ἀρῆς καὶ ποῶτος ἐφώρημης κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς κρατῶν χαλκοῦ δόρυν καὶ δινειδιστικὸν λόγον εἶπε· «διὰ τί ἀράγε πάλιν, ὁ σκυλλόμυνγα, ὀδηγεῖς εἰς σύγκρουσιν τοὺς θεοὺς ἔχουσα θράσος ὀρμητικόν, μεγάλη δὲ

385

390

395

δομή σε παρεκίνησεν; ἀρά γε δὲν ἐνθυμεῖσαι, δτε τὸν οὐδὲν τοῦ
Τυδέως Διομήδη παρεκίνησις νὰ με πληγώσῃ. ή ίδια δὲ λαβοῦσα
τὸ ὑφ' ὅλων δρατὸν δόρυ κατ' εὐθεῖαν κατ' ἔμοῦ τὸ ὄμησας,
ἔσχισας δὲ τὸ ωραιόν. μου σῶμα; διὰ τοῦτο τόρα πάλιν νομίζω
ὅτι θὰ πληρώσῃς ὅσα εἰς ἐμὲ ἔχεις πρᾶξει».

- 400 Τοιουτορόπως εἰπὼν τὴν ἐκτύπησεν εἰς τὴν τρομακτικὴν
φουντωτὴν ἀσπίδα, τὴν ὅποιαν ὅνδ' ὁ κεραυνὸς τοῦ Διὸς δαμά-
ζει· ἔκει τὴν ἐκτύπησεν δι φονικὸς (μὲ φόνους μεμολυσμένος) "Α-
οης μὲ μαρῷον δόρυ ἔκεινη δὲ δπισθοχωρόησασα ἔλαβε μὲ τὴν
παχεῖαν χειρά της Κίθον κατακείμενον ἐντὸς τῆς πεδιάδος μαδ-
ρον καὶ τραχὺν καὶ μέγαν, τὸν δποῖον κατὰ τύχην προγενέστεροι
ἄνδρες ἔθεσαν νὰ είναι σύνοφον ἀγροῦ μὲ αὐτὸν ἐκτύπησε τὸν
405 δρυμητικὸν "Αοη εἰς τὸν λαιμὸν καὶ παρέλυσε τὰ μέλη του· πε-
σῶν δὲ κατέλαβεν ἐπτὰ πλέθρα * τόπου καὶ ἐγέμισε μὲ κόνιν τὰς
κόμιας του· τὰ δὲ ὅπλα του ἐβρόντησαν πέριξ αὐτοῦ· ἐγέ-
λασε δὲ ή Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ καυχωμένη ἔλεγεν εἰς αὐτὸν
πτερωτοὺς λόγους· «ἀνόητε, οὐδὲν ἐσυλλογίσθη ἀκόμη βεβαίως,
410 ὡς φαίνεται, πόσον ἐγὼ καυχῶμαι, δτι εἴμαι ἀνωτέρα σοῦ, διότι
τοιλαζες νὰ φανῆς ἵσος μὲ ἐμὲ κατὰ τὴν δύναμιν· τοιουτορό-
πως δύνασαι νὰ πληρώνῃς τὰς κατάρας τῆς μητρός σου, ή ὅποια
δργιζούμενη σκέπτεται κακὰ ἐναντίον σου, διότι ἐγκατέλιπες τὸν
"Ἐλληνας, βοηθεῖς δὲ τοὺς ἀλλαζόνας Τοῦνας».

- 415 Τοιουτορόπως λοιπὸν εἰποῦσα ἔστρεψε πρὸς τὰ δπίσω τοὺς
δύο λαμπροὺς της δφθαλμούς· τὸν δὲ "Αοη λαβοῦσα ἐκ τῆς χει-
ρὸς ή θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη τὸν ὀδηγεῖ πολὺ συχνὰ ἀνα-
στενάζοντα, μετὰ δυσκολίας δὲ συνεκέντρωσε τὴν ψυχὴν του (συ-
νῆλθε); αὐτὴν δὲ καθὼς ἐνόησεν ή λευκόζειρ θεὰν "Ηρα, πάραντα
420 πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ῳ ἀλλοίμονον, τέ-
κνον τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, ἀκαταπόνητε θεά, καὶ πάλιν βεβαί-
ως ή σκυλλόμυνγα (Ἀφροδίτη) διδηγεῖ τὸν ἀνθρωποκότονον "Αοη
ἔξω ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον ὀναμέσον τοῦ θορύβου· ἀλ-
λὰ τρέξον πρὸς αὐτὴν».

Τοιουτορόπως εἰπεν, ή δ' Ἀθηνᾶ ἐφθόρμησεν, ἔζαιοε δ' ἐν-
δομύχως καὶ εὐθὺς βαδίσασα πρὸς αὐτὴν τὴν ἐκτύπησε μὲ τὴν

* Τὸ πλέθρον εἶχε μῆκος 10: ποδῶν ή τὸ ἐκτὸν τοῦ σταδίου.

παχείαν χειρά της εἰς τὰ στήμη· αὐτῆς δ' ἐκεῖ παρελύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία· ἐκεῖνοι μὲν οἱ δύο ('Αρης καὶ Ἀφροδίτη) εἰς θάνατον ἔπανω εἰς τὴν πολλοὺς τρέφουσαν γῆν, ἡ δ' Ἀθηνᾶ εὐθὺς καυχωμένη ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «τοιοῦτοι εἴθε τόρα νὰ εἶναι ὅλοι, ὅσοι εἶναι βοηθοὶ εἰς τὸν Τρῶας, ὁσάκις ἥθελον πολεμεῖ κατὰ τῶν θυρακοφόρων Ἑλλήνων, τόσον δὰ θαρραλέοι καὶ τολμηροί, καθὼς ἡ Ἀφροδίτη ἥλθεν ὃς βοηθὸς εἰς τὸν Ἀρη, ἀντικρύζουσα τὴν ἴδικήν μου δύναμιν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποδὸς πολλοῦ πλέον· ήμεῖς θὰ ἐπαύσουμεν τὸν πόλεμον ἐκπορθήσαντες τὴν κάλως ἐκτισμένην πόλιν Τροίαν».

425

430

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δ' ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἡρα· εἶπε δὲ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ ἵσχυρὸς σείων τὴν γῆν (Ποσειδῶν). «Φοῖβε, διὰ τί ἀρά γε πλέον ἡμεῖς οἱ δύο στεκόμεθα μαράν, οὐδόλως ἀρμόζει, ἀφοῦ ἔκαμον ἀρχὴν ἄλλοι· τοῦτο τοῦλάχιστον εἶναι μεγαλυτέρα ἐντοπή, ἐὰν ἀμαχητεὶ πηγαίνωμεν εἰς τὸν Ὁλυμπὸν, πρὸς τὸ ἐφωδιασμένον μὲν χαλκοῦν κατώφλιον οὔκημα τοῦ Διός· κάμνε ἀρχήν· διότι σὺ εἶσαι νεώτερος κατὰ τὴν γέννησιν· διότι δὲν εἶναι βεβαίως καλὸν εἰς ἡμὲ (ν' ἀρχίζω), ἐπειδὴ πρότερος ἐγεννήθην καὶ περισσότερα γνωρίζω· ἀνόητε, πόσον ἀσκεπτὸν παρδίαν εἰχες· οὐδ' ἐκεῖνα λοιπὸν βεβαίως ἐνθυμεῖσαι, ὅσα δὰ καὶ ἐπάθομεν πέριξ τῆς Τροίας μόνοι ἐκ τῶν θεῶν, ὅτε μεταβάντες ἐκ μέρους τοῦ Διός ὑπηρετήσαμεν ἐπὶ ἕτος μὲ δρισμένον μισθὸν τὸν ἀλαζονικὸν Λαομέδοντα, ἐκεῖνος δὲ ἐξουσιάζων μᾶς διέτατε· βεβαίως ἐγὼ εἰς τὸν Τρῶας πέριξ τῆς πόλεως ἐκτισα τεῖχος καὶ πλατὺ καὶ πολὺ ὠραῖον, διὰ νὰ εἶναι ἡ πόλις ἀκυρώσειτος· Φοῖβε, σὺ δὲ ἔβοσκες βοῦς στρέφοντας τοὺς πόδας τῶν κατὰ τὸ βάδισμα ἐντὸς τῶν δασωμένων ὑπωρειῶν τῆς μὲ πολλὰς φάραγγας δασώδους Ἰδης· ἀλλ' ὅτε πλέον αἱ πολὺ χαρούμεναι ὕδαι ἔφερον τὴν προδύνεσμίαν τοῦ μισθοῦ, τότε κατεκράτησεν ἀπὸ ἡμᾶς τὸν δύο δλόκληρον τὸν μισθὸν διφοβερὸς Λαομέδων καὶ φοβερίσας ἡμᾶς μᾶς ἀπέπειτε· συγχρόνως μὲν ἐκεῖνος δὰ ἐφοβέρισεν ὅτι θὰ δέσῃ τοὺς πόδας καὶ τὰς χειρας ἡμῶν ὑπεράνωθεν καὶ μᾶς πωλήσῃ εἰς μεμονωμένας νήσους· ἐφαίνετο δ' ἐκεῖνος δὰ ὅτι ηὲ ἀποκόψῃ

435

440

445

450

455

καὶ τῶν δύο τὰ αὐτία μὲν χαλκοῦν ἐργαλεῖον· ἡμεῖς δ' οἵ δύο πρὸς τὰ δπίσω ἐπεστόφομεν μὲν λυπημένην ψυχήν, δργιζόμενοι ἔνεκα τοῦ μισθοῦ, τὸν δποῖον, ἀν καὶ ὑπεσχέθη, δὲν ἐπλήρωσεν· εἰς τὸν διαθρόπους λοιπὸν τούτους τόρα φέρεις βοήθειαν καὶ δὲν προσπιθεῖς μαζὶ μὲν ἡμᾶς, διὰ νὰ χαθῶσιν οἱ ἀλαζόνες Τρῶες ἐντελῶς κακῶς μαζὶ μὲ τὸν παῖδας καὶ τὰς σεμνὰς συζύγους των».

- 460** Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν δικαῖος βάλλων θεὸς τοῦ Απόλλωνος «Ὄσείων τὴν γῆν, δὲν θὰ ἔλεγες διτὶ ἐγὼ εἴμαι σώφρων, ἐὰν δὰ πολεμῷ μὲν σὲ ἔνεκα ἀθλίων ἀνθρώπων, οἱ δποῖοι διμοιάζοντες μὲν φύλλα ἄλλοτε μὲν γεμάτοι ἀπὸ πῦρ γίνονται, **465** τούργοντες τὸν καρπὸν τῆς γῆς, ἄλλοτε δὲ φθείρονται χωρὶς νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὸν θάνοτον ἄλλὰ τάχιστα ἃς παύσωμεν ἀπὸ τὴν μάχην· ἐκεῖνοι δ' ἂς πολεμῶσι μόνοι τῶν».

- 470** Τοιουτορόπως λοιπὸν διμιλήσας ἐστράφη πρὸς τὰ δπίσω· διότι ἐντορέπετο νὰ συμπλακῇ μὲ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρός του· ἐκεῖνον διμιώσεις ἡ ἀδελφή του πολὺ ἐπέπληξεν, ἡ κυρίαρχος τῶν θηρίων, ἡ ἀγροτικὴ Ἀρτεμις, καὶ εἶπεν δινειδιστικὸν λόγον· «φεύγεις δὰ, δικαῖος βούλησιν βάλλων, ἐπέτρεψας δὲ διλόληρον τὴν νίκην εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ ἔδωκας εἰς αὐτὸν ματαίαν (ἀνωφελῆ διὰ σὲ) καύχησιν· ἀνόητε, διὰ τί λοιπὸν ἔχεις ματαίως ἀνωφελές τόξον; νὰ μὴ σὲ ἀκούσω τόρα πλέον ἐντὸς τῶν μεγάρων τοῦ πατρός καυχῶμενον, καθὼς τὸ πρότερον, μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, διτὶ πολεμεῖς ἀντιμέτωπος τοῦ Ποσειδῶνος».

- 475** Τοιουτορόπως εἶπε, πρὸς αὐτὴν δ' οὐδόλως διμίλησεν δικαῖος βούλησιν βάλλων τοῦ Απόλλωνος, ἀλλ' ὁ δργισθεῖσας ή σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Διούς (Ὕρα) ἐπέπληξε τὴν χύνουσαν βέλη (Ἀρτεμιν) μὲ δινειδιστικοὺς λόγους· «πῶς δὲ σὺ τόρα τολμᾶς, ἀφοβε σκύλλα, ἀντιμέτωπος ἐμοῦ νὰ σταθῆς; εἴμαι δὲ δύσκολος βεβαίως ἐγὼ εἰς σὲ εἰς τὸ ν' ἀντιφέρομαι ἐναντίον μου, ἀν καὶ εἴσαι τοξοφόρος, ἐπειδὴ δὲ Ζεύς σε ἔθεσε λέοντα εἰς τὰς γυναικας καὶ ἔδωκεν εἰς σὲ νὰ φονεύσῃς δποιαν καὶ ἀν θέλης βεβαίως εἶναι παλλίτερον ἀνὰ τὰ δρόη νὰ φονεύῃς θηρία καὶ ἀγροτικὰς ἔλάφους παρὰ νὰ πολεμῆς ίσχυρῶς μὲ ἀνωτέρους σου· ἐὰν δὲ θέλης νὰ διδαχθῆς πόλεμον (ἔλα), διὰ νὰ γῆγεν πολεμῆς καλῶς, πόσον εἴμαι ἀνωτέρα σου, διότι ἀντιπαρατάσσεις τὴν δύναμίν σου μὲ ἐμέ».

Εἰπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς τὰς δύο της κεῖσας ἔπιανεν εἰς τὸν καρπὸν μὲ τὴν ἀριστεράν, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ εὐθὺς ἀφῆσει ἀπὸ τοὺς ὕμους της (τῆς Ἀρτέμιδος) τὰ τόξα, μὲ αὐτὰ δὲ εὐθὺς τὴν ἐκτύπει μειδιῶσα εἰς τὰ ὅπτα στρεφομένην πρὸς τὰ ὅπιστα ἔπιπτον δὲ ἔξω αὐτῆς τὰ ταχέα βέλη· πλήρης δακούων δὲ ἡ θεὰ πλαγίως καὶ ἔξω ἔφυγεν ὥσαν περιστερά, ἡ δοπία ἔνεκα ἱέρακος εἰσέρχεται πτερακίζουσα εἰς κοῦλον βράχον, εἰς κοῦλωμα· καὶ ἵσως δὲν εἶναι δὰ μοιραῖσαν εἰς αὐτὴν νὰ συλληφθῇ· τοιουτορόπως ἐκείνη δακούνουσα ἔφυγε καὶ ἐγκατέλιπεν ἐκεῖ τὰ τόξα.

Εἰς τὴν Λητώ δὲ εἶπεν διαμέτης δώρῳν καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φρονεύοντος Ἐρμῆς· «Λητοῦ, ἐγὼ δῆμος οὐδόλως θὰ πολεμήσω μὲ σέ· εἶναι δὲ θλιβερὸν νὰ διαπληκτίζωμαι μὲ συζύγους τοῦ τὰς νεφέλας συναθροίζοντας Διός· ἀλλὰ πολὺ προθύμως νὰ κανχᾶσαι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν ὅτι ἐνίκησας ἐμὲ μὲ ισχυρὰν δύναμιν».

Τοιουτορόπως λοιπὸν εἶπεν, ἡ δὲ Λητώ συνεμάζει τὰ κυρτὰ τόξα, τὰ δόπια εἷχον πέσει ἄλλα εἰς ἄλλο μέρος μεταξὺ τῶν στροβίλων τῆς κόνεως· ἐκείνη μὲν λαβοῦσα τὰ τόξα τῆς θυγατρὸς της ἀνεχώρει πρὸς τὰ ὅπιστα· ἡ δὲ Ἀρτέμις εὐθὺς εἰς τὸν Ὀλυμπὸν ἐφθιανεν, εἰς τὸ μὲ χαλκοῦν κατόφλιον οὔκημα τοῦ Διός, δακούουσα δὲ ἐκάθησεν εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς ἡ κόρη αὐτοῦ καὶ εὐθὺς πέριξ αὐτῆς ἔτοεμε τὸ θεῖον ἐπανωφόριον· τὴν ἔλαβε δὲ πλησίον του δι πατήρ της υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ γλυκέως γελάσας ἡρότησε· «ποῖος λοιπὸν ἐκ τῶν Ἐπουρανίων τοιαῦτα δὰ εἰς σὲ ἐπροξένησεν, ἀγαπητὸν τέκνον, ματαίως ὥσαν πράττουσαν κακόν τι φανερά;» πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἔχουσα ὠραῖον διάδημα τῆς κεφαλῆς θορυβώδης ἐν τῇ θήρᾳ Ἀρτέμις· «ἡ ίδική σου σύζυγος λευκόχειρ Ἡρα με ἐκτύπησε, πάτερ, ἐκ τῆς δοπίας ἔχει ἀναφθῆ κανγᾶς καὶ φιλονικία μεταξὺ τῶν θεῶν».

Τοιουτορόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξὺ των ἔλεγον, δὲ δὲ Φοῖβος Ἀπόλιτον εἰσέδυσεν εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν· διότι ἦτο ὑπὸ τὴν φροντίδα του τὸ τεῖχος τῆς καλλικύτιστου πόλεως, μήπως οἱ Ἑλληνες τὸ ἐκπορθήσωσι μὲ ὑπέρβασιν τοῦ πεπρωμένου κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν· οἱ δὲ ἄλλοι αἰώνιοι (πάντοτε ὑπάρχοντες) θεοὶ πρὸς τὸν Ὀλυμπὸν ἐπορεύοντο, ἄλλοι μὲν δργιζόμενοι, ἄλ-

490

495

500

505

510

515

λοι δὲ καμαρώνοντες, καὶ ἐκάθηντο πλησίον τοῦ μὲ σκοτεινὰ νέφη περιβαλλομένου πατρός· δὲ Ἀχιλλεὺς κατέστρεψε συγκρόνως καὶ αὐτοὺς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς μονώνυχας ἵππους των καθὼς δ' ὅταν καπνὸς ἔξερχόμενος ἐκ πόλεως καιομένης φθάσῃ εἰς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανόν, ή δογὴ δὲ τῶν θεῶν ἀνύψωσεν αὐτὸν καὶ εἰς ὅλους θέτει κόπον, εἰς πολλοὺς δ' ἐπιφέρει θλίψεις, 525 τοιουτοτρόπως δὲ Ἀχιλλεὺς εἰς τοὺς Τρῶας μόχθους καὶ θλίψεις ἔθεσεν.

"Εστεκε δ' ὁ γέρων Πρίαμος ἐπάνω εἰς τὸν θεῖον πύργον καὶ εἶδε τὸν πελώριον Ἀχιλλέα· ὑπ' αὐτοῦ δὲ εὐθὺς οἱ Τρῶες φεύγοντες ἐκλονίζοντο καὶ οὐδεμία ἄμυνα ἔγινετο· ἐκεῖνος δὲ ἀναστενάξας ἀπὸ τοῦ πύργου κατέβαινε κάτω παρακανῶν τοὺς πλησίον τοῦ τείχους πολὺ ἐνδόξους φύλακας τῶν πυλῶν· «ἀνοικτὰς μὲ τὰς χειράς σας κρατεῖτε τὰς πύλας, ἔως ὅτου οἱ στρατιῶται φεύγοντες ἔλθωσι πρὸς τὴν πόλιν· διότι βεβαίως δὲ Ἀχιλλεὺς εἶναι πλησίον κλονίζων αὐτούς· τόρα νομίζω ὅτι θὰ εἴναι δλέθρια πράγματα· ὅταν δὲ εἰς τὸ τείχος συμμαζεύμεντες ἀνακουφισθῶσι, πάλιν νὰ θέσητε ἐπάνω εἰς τὰς πύλας τὰς σανίδας (τῶν θυροφύλλων) τὰς στερεῶς προστημοσύνας· διότι φοβοῦμαι, μήπως δὲ δλέθριος ἀνὴρ πηδήσῃ εἰς τὸ τείχος».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ καὶ ἥνοιξαν τὰς πύλας καὶ ἀπώθησαν τοὺς μοζλούς· ἐκεῖναι δὲ ἀνοιχθεῖσαι ἐπορεύησαν σωτηρίαν· δὲ Ἀπόλλων ἔξεπτήδησεν ἀντιμέτωπος (τοῦ Ἀχιλλέως), 540 διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν δλέθρον τῶν Τρῶων· ἐκεῖνοι δὲ ἔφευγον ἐκ τῆς τεδιάδος κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τείχος, ἔηροι ἀπὸ τὴν δίφαν καὶ κατασκονισμένοι· δὲ δὲ Ἀχιλλεὺς σφροδῶς ἥκολούθει μὲ τὸ δόρυ καὶ δυνατὴ λύσσα κατεῖχε πάντοτε τὴν καρδίαν του καὶ μανιωδῶς ἐπεθύμει ν' ἀποκτήσῃ δόξαν· τότε λοιπὸν τὴν μὲ ὑψηλὰς πύλας Τροίαν ἥθελον κυριεύσει οἱ νεῖοι τῶν Ἐλλήνων, ἐὰν δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων δὲν ἥθελε παρορμήσει τὸν θεῖον Ἀγήνυορα, ἀνδρα νεῖον τοῦ Ἀντίγνοος καὶ ἀμεμπτον καὶ ἰσχυρόν. ἐντὸς μὲν τῆς καρδίας του ἔβαλε θάρρος, πλησίον του δὲ δὲδιος ἐστάθη διὰ ν' ἀπομακρύνῃ (ἀπ' αὐτὸν) τὰς βαρείας μοίρας τοῦ θανάτου, στηριγμένος ἐπάνω εἰς βαλανιδεάν· 545 εἶχε δὲ καλυφθῆ μὲ πολλὴν διμήχλην· δὲ δὲ Ἀγήνωρ καθὼς δὰ

είδε τὸν τὰς πόλεις πορθμοῦντα Ἀχιλλέα, ἐστάθη καὶ ἡ καρδία του μένοντος κατὰ πολὺ ἀνεταράσσετο· ἀναστενάξας δὲ εὐθὺς εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόφρονα ψυχήν του· «ἄλλοι μονον έγώ· ἐὰν μὲν φεύγω ἔνεκα τοῦ ἴσχυροῦ Ἀχιλλέως ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου βεβαίως οἱ ἄλλοι καταθορυβούμενοι κλονίζονται, θά με συλλάβῃ καὶ τοιούτορόπως καὶ ὡς ἀνανδρον θά με ἀποκεφαλίσῃ· ἐὰν δὲ ἐγὼ τούτους μὲν ἀφῆσω νὰ κατακλονίζωνται ὑπὸ τοῦ νιοῦ τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέως, μὲ τοὺς λόδας μου δὲ ἀπὸ ἄλλο μέρος μαρκὰν τοῦ τείχους φεύγω πρὸς τὴν πεδιάδα τῆς Τροίας, ἵνας ὅτου νὰ φθάσω εἰς τὰ δασωμένα πλάγια τῶν βουνῶν τῆς Ἱδης καὶ εἰσδύσω εἰς θαυμάδεις τόπους, κατὰ τὴν ἑσπέραν κατόπιν, ἀφοῦ λουσθεὶς εἰς τὸν ποταμὸν ἀποξηράνω τὸν ἰδρωτα, δύναμαι νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Τροίαν· ἀλλὰ διὰ τί ἀράγε διελογίσθη ταῦτα ἡ ἀγαπητὴ μου ψυχή; (φροβοῦμαι) μήπως νοήσῃ ἐμὲ ἀπομακρυνόμενον τῆς πόλεως πρὸς τὴν πεδιάδα καὶ τρέξας κατόπιν μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του μὲ πιάσῃ· δὲν θὰ εἴναι πλέον δυνατὸν νὲ ἀποφύγω τὸν θάνατον καὶ τὰς μοιόρας· διότι εἴναι πολὺ ἴσχυρὸς περισσότερον ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ μηδοσθεν τῆς πόλεως ἐπέλθω ἀντιμετώπιον πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς τοῦτον βεβαίως τὸ σῶμα εἴναι δυνατὸν νὰ πληγωθῇ μὲ μυτερὸν χαλκοῦν δπλον, ὑπάρχει δὲντός του μία ψυχὴ καὶ οἱ ἀνθρωποι λέγουσιν ὅτι αὐτὸς εἴναι θνητός· ἀλλ’ ὁ οὗδε τοῦ Κρόνου Ζεὺς δίδει εἰς αὐτὸν δόξαν».

Τοιουτορόπως εἰπών, συμμαζευθεὶς ἀνέμενε τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἡ γενναῖα καρδία του ἐντός του ὥρμα νὰ πολεμῇ καὶ νὰ μάχηται· καθὼς πάρδαλις ἔξερχεται ἐκ βαθέος καταλύματος θηρίου ἐναντίον ἀνδρὸς κυνηγοῦ καὶ οὐδόλως τρομάζει εἰς τὴν ψυχήν της οὐδὲ τρέπεται εἰς φυγήν, ὅταν ἀκούσῃ τὸ γαύγισμα· δότι ἐὰν βεβαίως προφθάσας (ὅ κυνηγός) ἡ τὴν πληγῶσῃ ἡ τὴν κτυπήσῃ, ἀλλὰ καὶ μὲ δόρυ του πημένη δὲν παύει ἀπὸ τὴν δύναμίν της, ποὺν βεβαίως ἡ νὰ συγκρούσθῃ (μὲ τὸν κυνηγὸν) ἡ νὰ καταδαμασθῇ· τοιουτορόπως ὁ οὗδε τοῦ θαυμαστοῦ Ἀντήνορος θεῖος Ἀγήνωρ δὲν ἤθελε νὰ φεύγῃ, ποὺν νὰ δοξιμάσῃ τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλ’ αὐτὸς δὰ (ὅ Ἀγήνωρ), ὃς ἦτο ἐπόμενον, τὴν μὲν πρὸς δλα τὰ μέρη κυκλοτερῆ ἀσπίδα του ἐκράτησεν ἐμπρός του, μὲ τὸ δόρυ του δὲ ἐσημάδενεν αὐτὸν (τὸν Ἀχιλλέα) καὶ μεγαλο-

555

560

565

570

575

580

φώνως ἔλεγε· «βεβαιότατα πολὺ ἐπίζεις εἰς τὸν νοῦν σου, λαμπρὸς Ἀχιλλεῦς, κατ' αὐτὴν τὴν ήμέραν νὰ ἐκπορθήσῃς τὴν πόλιν τῶν ἀγερώχων Τρώων, ἀνόητε· πολλαὶ βεβαίως θλύψεις ἀκόμη θὰ ἔχωσι κατασκευασθῆ ἐπάνω εἰς αὐτήν· διότι μέσα εἰς αὐτὴν καὶ πολλοὶ καὶ γενναῖοι ἄνδρες εἴμεθα, οἱ δποῖοι καὶ ἔμποροσθεν τῶν ἀγαπητῶν γονέων καὶ συζύγων καὶ οὗτων τὴν Τροίαν φυλάττομεν· σὺ δμως ἐδῷ θὰ ἀκολουθήσῃς τὸν μοιραῖον θάνατον, ἀν καὶ εἶσαι τόσον ἐκπληκτικὸς καὶ θαρραλέος πολεμιστής».

590 Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἔρριψεν ἐκ τῆς βαρείας κειρός του μυτερὸν ἀκόντιον καὶ εὐθὺς τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κνήμην ὑποκάτω τοῦ γόνατος καὶ δὲν ἀπέτυχε· πέριξ δὲ αὐτοῦ τρομακτικὰ ἀντήχησεν ἡ ἐκ νεοκατασκευάστον κασσιτέρου περικνημίς· πρὸς τὰ δπίσω δ' ἀπὸ τοῦ κτυπηθέντος ἐτινάχθη ὁ χαλκός καὶ δὲν διεπέργασε (τὴν περικνημῖδα), ἀλλ' ἡμιόδισαν τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ· δ' δ' νῦντος τοῦ Πηλέως δεύτερος ὥρμησεν ἐναντίον τοῦ ισομέθους Ἀγήνορος· οὐδὲ τὸν ἀφῆκεν δ' Ἀπόλλων νὰ λάβῃ δόξαν, ἀλλὰ τὸν ἀνήρπιασε καὶ εὐθὺς τὸν ἐσκέπασε μὲ πολλὴν ὅμιλην καὶ ἥσυχον εὐθὺς τὸν ἔστελλε νὰ πηγαίνῃ ἐντὸς τοῦ πολέμου· δ' δ' Ἀπόλλων ἀπειμάρχουν τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως ἀπὸ τοῦ στρατοῦ μὲ δόλον·
600 δμοιάζων δηλ. καθ' ὅλα μὲ τὸν ἴδιον Ἀγήνορα ἐστάθη ἔμποροσθεν τῶν ποδῶν του· δ' δ' Ἀχιλλεὺς ὥρμησεν ἐσπευσμένως νὰ τὸν καταδιώκῃ μὲ τοὺς πόδας του· ἐπί τινα χρόνον δ' Ἀχιλλεὺς κατεδίωκεν αὐτὸν (τὸν Ἀπόλλωνα) διὰ μέσου τῆς σιτοφόρου πεδιάδος, τρέψας αὐτὸν πλησίον τοῦ βαθέα στροβιλώδη ὕδατα ἔχοντος ποταμοῦ Σκαμάνδρου διλύγον ἔμποροσθεν του τρέχοντα· μὲ δολιότητα δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸν ἔξηπάτα δ' Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἐπίζῃ πάντοτε ὅτι θὰ τὸν φθάσῃ μὲ τοὺς πόδας του· κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον οἱ ἄλλοι Τρῶες ἔχοντες τραπῆ εἰς φυγὴν ἔφθιμαν κατὰ πλήθη εὐζημιστημένοι πρὸς τὴν πόλιν, ἡ πόλις δ' ἐγειμίσθη· ἀπὸ τοὺς συμμαζει θέντας· οὐδὲ ἐτόλμησαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, αὐτοὶ δὲ ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τοῦ τείχους νὰ περιμείνωσι πλέον οἱ μὲν τοὺς δὲ καὶ νὰ γνωρίσωσι καὶ ποῖος εἴχε διαφύγει καὶ ποῖος
610 ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλ' εὐχαρίστως εἰσεγένθησαν εἰς τὴν πόλιν ὅσους δὰ ἔξ αὐτῶν ἔσωσαν οἱ πόδες καὶ τὰ γόνατα.

Ι Λ Ι Α Δ Ο Σ Ρ Α Ψ Ω Ι Δ Ι Α X

“Ο Ἀχιλλεὺς μηκὲ καὶ φονεύει τὸν Ἐκτορα.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ ΤΟΥ Χ.

[Τὸν Ἀχιλλέα ἐπανερχόμενον ἐκ τῆς καταδιώξεως τοῦ Ἀπόλλωνος — Ἀγήνορος ἀναμένει ἐπτὸς τῶν τειχῶν μόνος ὁ Ἐκτωρ, ἃν καὶ ἵκετευτικῶς παρεκάλουν αὐτὸν ἐκ τῶν τε χῶν οἱ γονεῖς του νὰ σωθῇ εἰς τὴν πόλιν (στ. 1—90). ἀλλ᾽ ὁ Ἐκτωρ δὲν τοὺς ἀκούει, ἀλλὰ τρομάξεις ἄμα τῇ προσεγγίσει τοῦ Ἀχιλλέως φεύγει καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῖς πέριξ τοῦ τείχους τρέχων στ. 91—166). Τότε δὲ Ζεὺς οἰκτίρας τὸν Ἐκτορα καὶ ξυγίσας τὴν μοῖράν του τὸν ἀφίνει νὰ φονευθῇ, δτε δὲ μὲν Ἀπόλλων τὸν ἐγκαταλείπει, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ δμοιωθεῖσα μὲ τὸν Πειραιδῆν Δηϊφοβὸν τὸν ἐνθαρρύνει πρὸς μονομαχίαν κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως (στ. 167—21^ς). τότε οἱ ἥρωες συγκρούονται μονομαχοῦντες καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν μὲν Ἀχιλλέα βιηθεῖ, τὸν δὲ Ἐκτορα ἀγρίως ἔξαπατά (στ. 219—30^ς). τέλος τὸν Ἐκτορα ἀνδρείως ἀγωνίζομενον δὲ Ἀχιλλεὺς διατρυπᾷ μὲ δόρυ, σκυλεύει τὰ ὅπλα του, παρέχει αὐτὸν εἰς τοὺς ἴδιοκούς του πρὸς χλευασμὸν καὶ δέσας ἀπὸ τοῦ ἄρματός του τὸν ἀπάγει πρὸς τὰς ναῦς (στ. 306—404). τὸν θάνατον τοῦ Ἐκτορος θρηνεῖ πᾶσα ἡ πόλις καὶ κλαίουσι βέποντες ἐκ τοῦ τείχους οἱ γονεῖς του καὶ ἡ ἔξοχος σύνηγρος του ἡνδρομάχη (στ. 405—515)].

Τοιουτορόπως οἵ μὲν Τοῦρες ἀνὰ τὴν πόλιν, φευγάτοι ὥσαν νεογνὰ ἐλάφου, ἀπεξήραινον τὸν ἴδωτά των καὶ ἔπιον καὶ λάτρευον τὴν δύφαν των ἀκκονυμβημένοι εἰς τὰς ὁραίας των ἐπάλξεις· οἱ δὲ Ἐλληνες πλησιέστερον τοῦ τείχους ἐπορεύοντο κλίνατες τὰς ἀσπίδας εἰς τοὺς ὄμους των τὸν Ἐκτορα ὅμως ἡ δλεθροία μοῖρα ἔδεσε νὰ μείνῃ ἔκει, ἐμπροσθεν τῆς Τούριας καὶ τῶν Σκαιῶν πυλῶν πρὸς τὸν υἱὸν δὲ τοῦ Πηλέως ἔλεγεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· “διά τὶ ἀρά γε, νὲ τοῦ Πηλέως, ἐμὲ καταδιώκεις μὲ ταχεῖς πόδας, θεὸν ἀθανάτον, ἐν φύσιν ὁ λύδιος εἶσαι θνητός; δέν με ἐγνώρισας λοιπὸν ἀκόμη, δτι εἴμαι θεός, σὺ δὲ ἀκαταπαύστως πνέεις μένεα ἐναντίον μου· βεβαίως λοιπὸν οὐδόλως εἴναι ὑπὸ τὴν φροντίδα σου δὲ ἐπίμοχθος ἀγών τῶν Τούρων, τοὺς δποίους ἔτρεψας εἰς φυγήν, οἱ δποῖοι πλέον λύπην σου συνεκλείσθησαν

5

10

εἰς τὴν πόλιν, σὺ δὲ ἐδῶ ἀπειπαρούνθης οὐδόλως βεβαίως θά με φονεύσῃς, ἐπειδὴ οὐδόλως πρὸς λύπην σου εἶμαι θυντός».

15 Πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀγανακτήσας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «μὲν ἔβλαψας, ὃ κατὰ βούλησιν βάλλων, δλεθριώτατε ἔξ
ολῶν τῶν θεῶν, στρέψας τόδι ἐδῶ ἐμὲ μαρτύριον τοῦ τείχους· βε-
βαίως ἀπόμη πολλοὶ θά ἔπιανον μὲ τοὺς διδόντας των τὴν γῆν
ποὶν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν Τροίαν· τόδια ὅμως ἀπὸ ἐμὲ μὲν
20 γάλην δόξαν ἀφήρεσας, τοὺς δὲ Τρῶας ἔσωσας εὐκόλως, ἐπειδὴ
βεβαίως οὐδόλως ἐφοβήθης ἐκδίκησιν διὰ τὸ μέλλον· βεβαίως θά
σε ἔξεδικούμην, ἐὰν βεβαίως ἥθελεν ὑπάρχει εἰς ἐμὲ δύναμις πρὸς
τοῦτο».

Τοιουτοτρόπως εἶπὼν πρὸς τὴν πόλιν μεγαλοφρονῶν ἐπο-
ρεύετο δομήσας ὡσὰν ἵππος νικηφόρος (κεφδήσας βραβεῖον) μὲ
τὸ ἄզμα του, δ ὅποιος εὐκόλως ἥθελε τρέχει τεντωνόμενος διὰ
μέσου πεδιίδος· τοιουτοτρόπως δ Ἀχιλλεύς ἔκινε εὐκινήτως τοὺς
πόδας καὶ τὰ γόνατα.

25 Αὐτὸν δὲ γέρων Ηρίαμος πρῶτος εἶδε μὲ τοὺς διφθαλμούς
του τρέχοντα ἐσπευσμένως διὰ μέσου τῆς πεδιάδος ἀστράπτοντα
ὡσὰν ἀστέρα, δ ὅποιος, δις γνωστόν, προχωρεῖ κατὰ τὰ φυιό-
πωρον, διαγεῖς δὲ αἱ λάμψεις του φαίνονται μεταξὺ πολλῶν
ἀστέρων εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, τὸν ὅποιον ἐπικαλοῦσι κύνα.
30 τοῦ Ὡρίωνος· λαμπρότατος μὲν βεβαίως ἐκεῖνος εἶναι, πακὸν
ὅμως σημεῖον οὗτος ἔχει γίνει καὶ φέρει πολὺν καύσωνα (πυρε-
τόν;) εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους· τοιουτοτρόπως τούτου
(τοῦ Ἀχιλλέως) τρέχοντος ἔλαμψεν δ ἡλικὸς πέρι τῶν στημῶν
του, ἀνεστέναξε δὲ γέρων καὶ σηκώσας τὰς χειρὸς του ὑψηλὰ
ἐκτύπησε δὲ μὲ αὐτὰς τὴν κεφαλήν του, μεγάλως δὲ ἀναστενάξας
35 ἐφώναξε παρακαλῶν τὸν ἀγαπητὸν του νῖον· ἐκεῖνος δὲ ἔμπρο-
σθεν τῶν πυλῶν ἐστέκετο, ἀκαταπαύστως ἐπιμυμῶν νὰ μάχηται
πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· πρὸς αὐτὸν δὲ (τὸν Ἐκτορα) δὲ γέρων συγκι-
νητικῶς ὅμιλει ἀπλώνων τὰς χειρας· «Ἐκτορ, μὴ ἀνάμενε, σὲ
παρακαλῶ (πρὸς κάριν μου), ἀγαπητὸν τέκνον, τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον μόνος χωρὶς τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ μὴ ἀκολουθήσῃς ταχέως
40 τὸ μοιραῖον τέλος δαμασθεὶς ὑπὸ τοῦ νιοῦ τοῦ Πηλέως, ἐπειδὴ
βεβαίως εἶναι ποιὺν ὑπέρτερος, δ σκληρός· εἴθε νὰ γίνῃ τόσον

φύλος εἰς τοὺς θεούς, ὅσον εἰς ἐμὲ (γίνονται φύλοι οἱ θεοί)· ταχέως δὲ σκύλοι καὶ οἱ γῆπες θὰ ἔτρωγον αὐτὸν κείμενον νεκρόν· βεβαίως φοβερὰ θλῖψις ἀπὸ τὰς φρένας μου ἥθελεν ἀπέλθει· διότι οὔτος καὶ πολλῶν καὶ ἀνδρείων νῦν με ἔκαμεν ἐστεοημένον, φονεύων αὐτοὺς καὶ πωλῶν εἰς μακρυνάς νήσους· διότι καὶ τόρα δύο νεούς μου, τὸν Αυκάνα καὶ τὸν Πολύδωρον, δὲν δύναμαι νὰ ἴδω, ἀφοῦ οἱ Τοῦρες συνεμαζεῦθησαν εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δρόποις ἐγέννησε μετ' ἐμοῦ ἡ Λαοθόη, ἡ ἐξέχουσα ἐκ τῶν γυναικῶν ἀλλ᾽ ἐὰν μὲν ζῶσι μεταξὺ τοῦ (ἐκθμοικοῦ) στρατοῦ, βεβαίως ἔπειτα δυνάμεθα νὰ τοὺς ἀπολυτρώσωμεν ἀντὶ χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ· διότι ὑπάρχει ἐντὸς τυψοῦ οἴκου μου· διότι πολλὰ ἔδωκεν εἰς τὴν κόρην του δὲ ἔξακουστὸς κατὰ τὸ ὄνομα γέρων "Αλτης" ἐν ἣ περιπτώσει δῆμος ἔχουσι πλέον ἀποθάνει καὶ ενδίσκονται ἐντὸς τῶν οἴκων τοῦ "Άδου, θῦνφις εἶναι εἰς τὴν Ἱδικήν μου ψυχὴν καὶ εἰς τὴν μητέρα, οἱ δρόποι τοὺς ἐγέννησιμεν" εἰς τοὺς ἄλλους δῆμος ἀνθρώπους μου διλιγοχρονιστέονται θὰ εἶναι ἡ θλῖψις, ἐὰν δὲν ἀποθάνῃς καὶ σὺ δαιμασθεὶς ὑπὸ τοῦ "Αζιλλέως" ἀλλ᾽ εἰσέρχου εἰς τὸ τεῖχος, τέκνον μου, διὰ "νὰ σώσῃς τοὺς Τοῦρας καὶ τὰς Τοῷαίδας καὶ διὰ νὰ μὴ ἔξαπλωσῃς μεγάλην δόξαν εἰς τὸν νεῖον τοῦ Ηηλέως καὶ νὰ μὴ στερηθῆς δὲ ἵδιος τῆς ἀγαπητῆς ζωῆς σου· προσέτι δὲ ἐμὲ τὸν δυστυχῆ τὸν ἀκόμη ζῶντα εὐσπλαγχνίσθητι, τὸν κακόμοιον, τὸν δρόποιον, διὰ φαίνεται, δὲ νῦν τοῦ Κρόνου πατήρ εἰς τὸ ιατώφυλον τῆς ζωῆς μὲ θλιβερὰν μοῖραν θὰ καταστρέψῃ, ἀφοῦ ἴδω πολλὰ κακά, δηλ., καὶ τὰ τέκνα μου φονευόμενα καὶ τὰς θυγατέρας μου συρρομένας καὶ κακοποιούμενας καὶ τοὺς θαλάμους καταστρεφομένους καὶ τὰ νηπιά τέκνα διπτόμενα πρὸς τὴν γῆν κατὰ τὴν φοβερὰν μάζην καὶ τὰς νύμφας μου (συζύγους τῶν νῦν μου) συρρομένας· ὑπὸ τὰς δλεθρίους χεῖρας τῶν "Ελλήνων" ἐμὲ δὲ τὸν ἵδιον τελευταῖον δμοιφάγοι σκύλοι θὰ σύρωσιν εἰς τὰ πρόθυρα, διατηρούσιος πληγώσας ἡ κτυπήσας ἐμὲ μὲ μυτερὸν χαλκὸν ἀφαιρέσῃ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῶν μελῶν μου, τοὺς δρόποις ἀνέτρεφον ἐντὸς τῶν μεγάρων μου παρευρισκομένους εἰς τὴν τράπεζαν καὶ φυλάττοντας τὰς θύρας μου, οἱ δρόποι, ἀφοῦ πίσσω τὸ αἷμά μου, ὑπερβολικὰ ἡρεμισμένοι ἐνδομύχως θὰ κῆγονται εἰς τὰ πρόθυρα· εἰς

45

50

55

60

65

70

τὸν νέον δύμως ὅλα ἀριστερά συστινεῖν, ὅταν φονευθῶσιν εἰς τὸν πόλεμον, νὰ κῆνται τρυπημένοι μὲν μυτερόν χαλκόν· ὅλα δὲ εἶναι ὠδαῖα, διὰ τὴν ἥθελε φανῆ, καὶ ὅταν βεβαίως ἀποθάνῃ· ἀλλ’ ὅταν πλέον καὶ τὴν φαιὰν κεφαλὴν καὶ τὸ φαιὸν γένειον καὶ τὰ ἀνδρικὰ μόρια τοῦ φονευθέντος γέροντος ἐντροπιάζωσιν οἱ σκύλοι, τοῦτο δὲ εἶναι οἰκτρότατον διὰ τοὺς δυστυχεῖς βροτούς.

Εἶπεν αὐτὰ λοιπὸν διὰ τὸν γέροντα καὶ εὐθὺς τὰς λευκάς του τρίχας μαδῶν ἐκ τῆς κεφαλῆς του ἔσυρεν ἄνω μὲν τὰς χειράς του· οὐδὲ ἔπειθε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐκτοροῦ· ἡ μήτηρ του δὲ πάλιν ἐξ ἄλλου μέρους ὀδύνητο χύνουσα δάκρυα ἀνοίγουσα τὸν κόρφον της, διὰ τῆς ἄλλης δὲ χειρὸς ἐσήκωσε τὸν μαστόν της· καὶ χύνουσα δάκρυα ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πτερωτοὺς λόγους· «Ἐκτορε, τέκνον μου, αὐτὰ ἑδῶ σέβου καὶ λυπήθητι ἐμὲ τὴν Ιδίαν, ἐὰν κάποτε ἔδωκα εἰς σὲ πιασύλυπόν μαστόν· αὐτὰ ἐνθυμήθητι, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀπόκρουε δὲ τὸν ἔχθρὸν ἄνδρα εὑρισκόμενος ἐντὸς τοῦ τείχους καὶ μὴ στέκε πρόμαχος εἰς αὐτόν· δυστυχισμένε· ἐὰν βεβαίως σε φονεύσῃ, δὲν τὰ σε κλαίω πλέον ἐγὼ βεβαίως μέσα εἰς κλίνην, ἀγαπητὸν μου βλαστάρι, τὸν δοποῖον ἡ Ιδία ἐγέννησα, οὐδὲ ἡ πολύδωρος σύζυγός σου· πολὺ μακρὰν δύμως ἀπὸ ήμᾶς τὰς δύο πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἐλλήνων οἱ ταχεῖς σκύλοι θὰ σὲ καταφάγωσι».

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο κλαίοντες ώμίλουν πρὸς τὸν ἀγαπητὸν τῶν υἱῶν μὲν πολλὰς παρακλήσεις παρακαλοῦντες αὐτὸν· οὐδὲ ἔπειθον τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐκτοροῦ, ἀλλ’ ἐκεῖνος βεβαίως ἀνέμενε τὸν πελώριον Ἀχιλλέα πλησιέστερον προσερχόμενον· καθὼς δὲ ὄφις δρεινὸς ἐντὸς κοιλώματος περιμένει ἄνδρα, ἀφοῦ ἔχει φάγει κακὰ φάρμακα, καὶ εἰσδύνει εἰς αὐτὸν φοβερὸν δργήν, τρομακτικὰ δὲ βλέπει στρεφόμενος πέριξ τοῦ κοιλώματός του, τόσην ἀσβεστον μανίαν ἔχων ὁ Ἐκτωρ δὲν ὑπεκώδει στηρίξας τὴν λαμπράν του ἀσπίδα ἐπὶ ἔξεχοντος μέρους τοῦ πύργου· ἀναστενάξας δὲ εὐθὺς εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν του· «Ἀλλοίμονον ἔγω· ἐὰν μὲν εἰσέλθω εἰς τὰς πύλας καὶ εἰς τὸ τεῖχος, πρῶτος δὲ Πολυδάμας θὰ φέρῃ εἰς ἐμὲ ἔξελεγξιν, δὲν δοποῖος με προέτρεπε νὰ δημηγήσω τοὺς Τρῶας πρὸς τὴν πόλιν κατὰ ταύτην ἑδῶ τὴν δλεθρίαν νύκτα, δτε ἐστηκώδη πρὸς μάζην δὲνεος Ἀχιλ-

λευς· ἀλλ' ἔγῳ δὲν ἐπεισθην· βεβαιώς πολὺ ωφελιμώτερον θὰ
ῆτο τόρα ὅμως, ἀφοῦ κατέστρεψα τὸν στρατὸν μὲ τὰς ἰδιαῖς μου
ἀνοησίας, ἐντόπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς μακροπέπλους Τρωϊά-
δας, μήπως εἴπῃ κάποτε ἄλλος κανεὶς κατώτερος μου· «δ Ἐκτῷ
εἰς τὴν δύναμίν του πεισθεὶς κατέστρεψε στρατόν»· τοιουτορό-
πως θὰ λέγωσιν εἰς ἐμὲ δὲ τότε θὰ ῆτο πολὺ καλλίτερον ἀντι-
μέτωπος ἢ ἀφοῦ φονεύσω τὸν Ἀχιλλέα νὰ ἐπιστρέψω ἢ ὁ ἶδιος
νὰ χαθῶ ἐνδόξως ἔμπροσθεν τῆς πόλεως· ἐὰν δὲ καταθέσω μὲν
τὴν ὅμφαλωτὴν ἀσπίδα καὶ τὴν στιβαρὰν περικεφαλαίαν, στηρί-
ξας δὲ τὸ δόρυ μου πρὸς τὸ τεῖχος καὶ ὁ ἶδιος βαδίζων προσέλθω
ἀντιμέτωπος τοῦ ἀμέμπτου Ἀχιλλέως καὶ ὑποσχεθῶ εἰς αὐτὸν
ὅτι τὴν Ἐλένην καὶ συγχρόνως μὲ αὐτὴν τὰ πράγματα ἐντελῶς
δλα, ὅσα δ Ἀλέξανδρος ἐντὸς κούλων πλοίων ἔφερεν εἰς τὴν Τροί-
αν, τὸ ὅποιον ὑπῆρξεν ἡ ἀρχή τῆς φιλονικίας, θὰ δώσω εἰς τοὺς
νίοις τοῦ Ἀτρέως νὰ τὰ δηγωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, συγχρόνως
δὲ ὅτι θὰ μοιράσωμεν μὲ τοὺς Ἐλληνας εἰς δύο τὰ ἄλλα, ὅταν ἡ πό-
λις αὐτὴ ἐδῶ ιούπτει (περιέχει), διὰ τοὺς Τρῶας δὲ πάλιν εἰς τὸ
μέλλον (ἔταν) λάβω δρον διδόμενον ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὸ
συμβούλιον τοῦ βασιλέως γερόντων ὅτι οὐδὲν θὰ κατακρύψω-
σιν, ἀλλ' εἰς δύο (ἔξ ΐσουν) θὰ μοιράσωσιν δλα, δηλ. τὰ πράγμα-
τα, ὅσα ἡ χαριτωμένη πόλις ἐντὸς περικλείει, (δυνατὸν νὰ γίνῃ
συμβιβασμός τις)· ἀλλὰ διὰ τί ἀράγε ἡ ἀγαπητὴ ψυχὴ μου ταῦ-
τα διελογίσθη; (φοβοῦμαι) μήπως ἔγῳ μὲν πορευόμενος φθάσω
εἰς αὐτὸν, ἐκεῖνος δημος δὲν θὰ μέλλει πηθῆ καὶ οὐδόλως θά με ἐν-
τραπῇ, ἀλλὰ θά με φονεύσῃ. ἐν ᾧ θὰ είμαι ἀσπλος, ματαίως
(ἀνωφελῶς) ὠσὰν γυναῖκα, ὅταν ἐκδυθῶ τὰ ὅπλα μου· κατ' οὐ-
δένα τρόπον βεβαίως τόρα είναι δυνατὸν ἀπὸ δρῦν οὐδὲν ἀπὸ
βράχον νὰ γλυκομιλῶ μὲ αὐτὸν ὅσα παρθένος καὶ ἀγαμος νεα-
νίας, παρθένος καὶ ἀγαμος νεανίας, γλυκομιλοῦσι μεταξύ των·
καλλίτερον ἔξ ἄλλου μέρους είναι νὰ συγκρουώμεθα μὲ μάχην
ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· ἀς ΐδωμεν εἰςποῖον ἐκ τῶν δύο ἥθελε
δώσει ὁ Ζεὺς καύχησιν».

105

110

115

120

125

130

Τοιουτορόπως ἐσκέπτετο μένων, δ δ Ἀχιλλεὺς ἔφθασε πλη-
σίον αὐτοῦ ΐσος μὲ τὸν Ἀρη, τὸν σείοντα τὴν περικεφαλαίαν
πολεμιστήν, σείων κατὰ τὸν δεξιὸν δμον τὸ φοβερὸν ἐκ ξύλου
‘Ομήρου Ἰλιάς

32

τοῦ Πηλίου δόσους δόρυ του· πέριξ αὐτοῦ δ' ἔλαμπεν ὁ χαλκὸς
 135 ὅμοιος μὲ λάμψιν ἢ πυρὸς καιομένου ἢ ἥλιου ἀνατέλλοντος· τὸν
 “Ἐκτορα ὅμως, καθὼς τὸν εἶδε, κατέλαβε τῷόμος· οὐδὲ ἐτόλμησε
 πλέον εὐθὺς νὰ τὸν ἀναμένῃ ἐκεῖ, ἀλλ᾽ ὅπίσω του ἀφῆκε τὰς πύ-
 λας καὶ ἀπῆλθε τραπεῖς εἰς φυγὴν· δὲ τὸν Πηλέως ἐφώρ-
 μησεν ἔχων πεπόνθησν εἰς τοὺς ταχεῖς πόδας του· καθὼς κιρκι-
 140 νέει (εἶδος ἕρακος) εἰς δῷη, τὸ ἐλαφρότατον τῶν πτηνῶν, εὔκό-
 λως δῷμῷ ἐναντίον δειλῆς περιστερᾶς, ἐκείνη δὲ πλαγίως τρέπε-
 ται εἰς φυγὴν, ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ πλησίον διαπεραστικὰ κραυγάζων
 συνεχῶς κινεῖται κατ᾽ αὐτῆς καὶ ἡ διάθεσίς του τὸν παρομῆνος νὰ
 145 τὴν συλλάβῃ, τοιουτοτρόπως ἀκριβῶς ἐκεῖνος δὰ ἔχων μεγάλην
 δῷμὴν κατ᾽ εὐθεῖαν ἐπεράκιεν, ἔτρεχε δὲ ἐκ φρόβου δὲ “Ἐκτωρ
 ὑποκάτω τοῦ τείχους τῶν Τρώων, εὐκίνητα δὲ τὰ γόνατά του
 ἐκίνει· ἐκεῖνοι δὲ πλησίον τῆς σκοπιᾶς καὶ τῆς ὑψηλῆς (ὑπὸ τῶν
 ἀνέμων προσβαλλομένης) ἀγριοσυκῆς πάντοτε ὑποκάτω τοῦ τεί-
 χους κατὰ τὴν ἀμαξιτὴν ὄδὸν ἔτρεχον, ἐφθανον δὲ εἰς τοὺς δύο
 150 καλλιρρόους κρουνοὺς πηγῶν, δῶπον ἀναπηδῶσι δύο πηγαὶ τοῦ
 πολυντροφίλου Σκαμάνδρου. διότι ἡ μὲν μία ὅσει μὲ ὄδωρο γλια-
 ούν, πέριξ δὲ αὐτῆς σχηματίζεται καπνὸς (ὑδρατμὸς) ἐξ αὐτῆς
 ὃσὰν καιομένου πυρός· ἡ δὲ ἄλλη κατὰ τὸ θέρος ὅσει δῷμοιάζουσα
 μὲ χάλαζαν ἢ μὲ ψυχρὰν χιόνα ἢ μὲ κρύσταλλον ἀπὸ ὄδωρο
 155 ἐκεῖ δὲ πλησίον αὐτῶν (τῶν πηγῶν) εἶναι πλυντήρια πλατέα
 λίθινα, δῶπον τὰ λάμποντα φορέματά των ἔπλυνον αἱ σύζυγοι καὶ
 αἱ ὥραιαι θυγατέρες τῶν Τρώων πρότερον ἐπὶ τῆς εἰρήνης, πρὸν
 νὰ φθάσωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἐλλήνων· ἐκεῖ λοιπὸν τρέχοντες ἐφθα-
 σαν ἀπὸ πλησίον, φεύγων δὲ εἰς, δηισθεν δὲ καταδιώκων δὲ ἄλλος·
 160 ἔμπρος μὲν ἔφευγεν ἀνδρεῖος, δηισθεν δὲ καταδίωκεν αὐτὸν πολὺ¹
 ἀνδριότερος, ταχέως, διότι δὲν ἐπρόκειτο νὰ λάβωσι σφράγιον
 οὐδὲ βρέιον δέομα, τὰ δοπιᾶ γίνονται βραβεῖα διὰ τὴν ταχυπο-
 δίαν τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ᾽ ἔτρεχον προκειμένου περὶ τῆς ζωῆς τοῦ
 ἵπποδαμαστοῦ “Ἐκτορος· καθὼς δὲ ὅταν νικηφόροι μονώνυχες
 165 ἵπποι κατὰ τὰ τέρματα τοῦ δῷμου πολὺ ταχέως τρέχωσι, τὸ δὲ
 βραβεῖον κεῖται μέγα (ἄξιον λόγου), δηλ. ἢ τρίπους ἢ γυνή,
 πρὸς τιμὴν ἀνθρώπου ἀποθανόντος, τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲ
 τοὺς ταχεῖς πόδας των τρεῖς φρονᾶς περιετριγύρισαν τρέχοντες

τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ ἔβλεπον· εἰς αὐτοὺς δὲ ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων διπάτηρ καὶ ἀνδρῶν καὶ θεῶν· «ὦ ἄλλοι μονον, βεβαίως βλέπω μὲ τοὺς διφθαλμούς μου ἀγαπητὸν ἄνδρα καταδιωκόμενον πέριξ τοῦ τείχους· λυπεῖται δὲ ἡ καρδία μου διὰ τὸν Ἐκτορα, διόποιος εἰς ἐμὲ πολλὰ μηρία βιών ἔκανσεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς πολλὰς φάραγγας ἔχουσης Ἰδης, ἀλλοτε δὲ πάλιν ἐντὸς τῆς ὑψίστης ἀκροπόλεως· τόρα πάλιν αὐτὸν διόποιος Ἀχιλλεὺς πέριξ τῆς πολεως τοῦ Πριάμου καταδιώκει μὲ τοὺς τιχεῖς πόδας του· ἀλλ᾽ ἐλᾶτε συλλογίζεσθε, θεοί, καὶ σκέπτεσθε, ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ θανάτου θὰ σώσωμεν αὐτὸν δὲ θὰ δαμάσωμεν πλέον αὐτόν, ἀν καὶ εἶναι ἀνδρεῖος, ὑπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέα».

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν δὲ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «ὦ πάτερ λευκοκέραυνε μὲ τὰ σκοτεινά σου νέφρη, ποῖον λόγον εἴπες· ἄνδρα, διόποιος εἶναι θνητός, διόποιος ἀπὸ πολλοῦ εἶναι προωρισμένος ὑπὸ τῆς μοίρας, πάλιν θέλεις νὰ ἔαναλυτρώσῃς ἀπὸ τὸν κακοήχον θάνατον; πρᾶττε· ἀλλ᾽ οὐδόλως βεβαίως ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ τὸ ἐπαινοῦμεν».

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν διὰ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς· «ἔχει θάρρος, Τριτογένεια, ἀγαπητὸν τέκνον· οὐδόλως λοιπὸν διμιλῶ μὲ πρόθυμον ψυχήν, ἀλλὰ θέλω βεβαίως νὰ εἶμαι μαλακὸς (φιλάνθρωπος)· πρᾶξον, δπως δὰ δὲ διάθεσίς σου ὑπῆρξε καὶ μὴ σταμάτα».

Τοιουτορόπως εἶπὼν παρόδημα τὴν καὶ πρότερον ἔχουσαν πρόθυμίαν Ἀθηνᾶν κατέβη δὲ ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὁλύμπου δρομήσασα.

Τὸν Ἐκτορα δὲ ἀκαταπαύστως κλονίζων ἥκολούθει ταχὺς διόποιος καθάδεις τοῦ· ἐὰν δὲ βεβαίως ζαρῶσαν ὑποκάτω θάμνου διαφύγη τὴν προσοχὴν αὐτοῦ (τοῦ σκύλου), ἀλλὰ τρέχει ἐπιμόνως ἀνιχνεύων αὐτό, διὰ νὰ τὸ εῦρῃ, τοιουτορόπως διέφευγε τὸν ταχύπον τοῦ Πηλέως· διάσας δὲ ἦθελεν δρμῆσει νὰ κινηθῇ πρὸς τὰς Δαρδανίας πύλας ὑποκάτω τῶν καλοκτισμένων πύργων, ἐὰν κάπως ἥθελον βοηθήσει αὐτὸν ὑπεράνω-

170

175

180

185

190

195

θεν μὲ βέλη, τοσάκις προφθάσας ἀπὸ ἐμπρὸς ἔστρεφεν αὐτὸν πρὸς τὴν πεδιάδα, ὁ Ἰδιος δ' ἐπέτα πάντοτε πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως· καθὼς δ' ἐν δνείρῳ δὲν δύναται νὰ προφθάνῃ κανεὶς τὸν φεύγοντα οὔτε πάλιν ὁ φεύγων δύναται νὰ ὑπεκφύγῃ (τὸν διώκοντα) οὔτε ἐκεῖνος νὰ τὸν φθάνῃ, τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἥδυναντο νὰ φθάσῃ ἐκεῖνον μὲ τοὺς πόδας του οὐδὲ ἐκεῖνος ν' ἀποφύγῃ· πῶς ὅμως ὁ Ἐκτωρ ἥθελεν ὑπεκφύγει τὰς μοίρας τοῦ θανάτου, ἐὰν δὲν τὸν συνήντα δι' ἐσχάτην καὶ τελευταίαν φορὰν ἐξ τοῦ πλησίου ὁ Ἀπόλλων, ὁ δοποῖς ἐδυνάμωσε καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὰ εὐκίνητα γόνατα αὐτοῦ· εἰς τοὺς στρατούς του δὲ διὰ τῆς κεφαλῆς του κάμνων νεῦμα ἀπηγόρευεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν ἀφίνει νὰ δίπτωσιν ἔναντίον τοῦ Ἐκτορος πικού βέλη, διὰ νὰ μὴ λάβῃ κανεὶς δόξαν κτυπήσας αὐτὸν καὶ αὐτὸς ἔλθῃ δεύτερος· ἀλλ' ὅτε πλέον τετάρτην φορὰν ἔφθασεν εἰς τοὺς κρουνούς, καὶ 205 τότε πάλιν ὁ πατὴρ ἐτέντωνε τὴν χρυσῆν πλάστιγγα καὶ ἔθετε μέσα δύο μοίρας τοῦ ὀδυνηροῦ θανάτου, τὴν μὲν μίαν τοῦ Ἀχιλλέως, τὴν δ' ἄλλην τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Ἐκτορος, λαβὼν δ' αὐτὴν ἀπὸ τὸ μέσον τὴν ἐσήκωνε πρὸς τὰ ἄνω· ἔκλινε δὲ ἡ μοιραία ἡμέρᾳ τοῦ Ἐκτορος καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν Ἄδην, ἐγκατέλιπε δ' αὐτὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· πρὸς τὸν υἱὸν δὲ τοῦ Πηλέως ἔφθανεν 210 ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ, πλησίον δὲ στέκουσα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «τόρα πλέον ἔλπιζω ὅτι ἡμεῖς οἱ δύο, εὐγενικὲ λαμπρὲ Ἀχιλλεῦ, θὰ φέρωμεν μεγάλην δόξαν εἰς τοὺς Ἕλληνας πρὸς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ φονεύσωμεν τὸν Ἐκτορα, ἀν καὶ εἶναι ἀκόρταστος εἰς τὸν πόλεμον· δὲν εἶναι τόρα πλέον δυνατὸν εἰς 215 αὐτὸν νὰ ἔχῃ ἀποφύγει ἡμᾶς, οὐδὲ ἐὰν παραπολλὰ ἥθελε πάθει διασμένον μὲ χαλκίνην αἰχμὴν δόρυ ἐκ ἔνδου μελίας· ἐκείνη δ' εὐθὺς τὸν μὲν Ἀχιλλέα ἀφίνει, συνήντησε δὲ τὸν θεῖον Ἐκτορα δμοιάζουσα μὲ τὸν Δηϊφορον κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀκατάβλητον

Τοιουτοτρόπως εἴπεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἐκεῖνος δ' ἐπείθετο καὶ ἔχαιρεν ἐνδομύχως, ἐστάθη δ' εὐθὺς στηριχθεὶς ἐπάνω εἰς τὸ ἐφωδιασμένον μὲ χαλκίνην αἰχμὴν δόρυ ἐκ ἔνδου μελίας· ἐκείνη δ' εὐθὺς τὸν μὲν Ἀχιλλέα ἀφίνει, συνήντησε δὲ τὸν θεῖον Ἐκτορα δμοιάζουσα μὲ τὸν Δηϊφορον κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀκατάβλητον

(ἰσχυράν) φωνήν πλησίον δ' ἵσταμένη ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ἀγαπητέ, βεβαιότατα πολὺ σε στενοχωρεῖ ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς καταδιώκων σε μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του πέριξ τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου· ἀλλ' ἔλα πλέον ἂς σταθῶμεν καὶ μένοντες ἂς τὸν ἀποκριόυσωμεν».

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ μέγας σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ· «Δηΐφορε, ἀληθῶς μὲν πρότερον πολὺ ἀγαπητότατος εἰς ἐμὲ ἥσο ἐκ τῶν ἀδελφῶν, τοὺς δποίους ὡς τέκνα ἐγέννησεν ἦ Ἐκάβη καὶ ὁ Πρίαμος· τόρα ὅμως καὶ ἀκόμη περισσότερον σκέπτομαι εἰς τὰς ροένας μου νὰ σὲ τιμήσω, δ δποῖος ἐτόλμητος ἔνεκα ἐμοῦ, ἀφοῦ εἶδες μὲ τοὺς ὄφθαλμούς σου, νὰ ἔξελθῃς ἐκ τοῦ τείχους, οἱ ἀλλοὶ ὅμως μένουσι μέσα».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «ἀγαπητέ, ἀληθῶς μὲν πολύ με παρεκάλουν δ πατήρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ κατὰ σειρὰν μὲ γονυπετεῖς παρακλήσεις, καὶ οἱ πέοιξ μου δὲ σύντροφοι, νὰ μένω ἔκει· διότι τόσον πολὺ τὸν τρέμουσιν δλοι· ἀλλ' ἡ ἴδική μου ψυχὴ μέστι μου ἐβασανίζετο ἀπὸ Ἔλιβερὸν πένθος· τόρα ὅμως κατ' εὐθεῖαν ἔχοντες δρμὴν ἂς μαχώμεδα καὶ ἂς μὴ ὑπάρχῃ φειδὼ δοράτων (ἄς μὴ κάμνωμεν οἰκονομίαν τῶν δοράτων), διὰ νὰ ἰδωμεν ἐὰν ἦ δ Ἀχιλλεὺς φονεύσας ἡμᾶς τοὺς δύο θὰ φέρῃ τὰ αἵματωμένα λάφυρά μας εἰς τὰ κοῦλα πλοῖα ἦ θὰ δαμασθῇ ὑπὸ τοῦ ἴδικοῦ σου δόρατος».

Τοιουτοτόπως καὶ μὲ δολιότητα διμιήσασα προηγήθη ἡ Ἀθηνᾶ· ἔκεινοι δ' ὅτε πλέον προχωροῦντες ἥσαν πλησίον ἀλλήλων, πρὸς τὸν Ἀχιλλέα πρότερος εἶπεν ὁ μέγας σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ· «δὲν θά σε φοβηθῶ πλέον, υἱὲ τοῦ Ηηλέως, καθὼς δὰ πρότερον τρεῖς φορὰς πέριξ τῆς μεγάλης πόλεως τοῦ Πριάμου ἔφευγον καὶ οὐδέποτε ἐτόλμων νὰ σὲ περιμένω ἔπιτιθέμενον· τόρα πάλιν ἡ ψυχὴ μου μὲ παρεκίνησε νὰ σταθῶ ἀντιμέτωπος σοῦ· δύναμαι νά σε φονεύσω ἦ νὰ φονευθῶ· ἀλλ' ἔλα ἂς ἐπικαλεσθῶμεν ἐδῶ τοὺς θεοὺς (ἄς ζητήσωμεν ἀμοιβαίως τὴν διὰ τῶν δρκῶν μας ἐγγύησην τῶν θεῶν)· διότι αὐτοὶ θὰ εἰναι ἄριστοι μάρτυρες καὶ ἐπόπται τῶν συμφωνιῶν μας· ἐγὼ δηλ. δὲν θὰ σὲ προσβάλω ἀπρεπῶς, ἐὰν εἰς ἐμὲ ὁ Ζεὺς δώσῃ νίκην (καταμονὴν ἐν τῷ ἀγῶνι) καὶ ἀφαιρέσω τὴν ζωὴν σου· ἀλλ' ἀφοῦ,

230

235

240

245

250

255

ώς ἀρμόζει, ἀφαιρέσω ἀπὸ σὲ τὰ ὄνομαστὰ ὅπλα, Ἀχιλλεῦ, θὰ δώσω δπίσω εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸν νεκρὸν σου· τοιουτορόπως δὲ σὺ νὰ πράττῃς».

260 Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθὺς ἀγορίως παρατηρήσας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «Ἐκτορ, μὴ λέγε εἰς ἐμέ, ἀλησμόνητε, συμφωνίας· διότι δὲν ὑπάρχουσι μεταξὺ λεόντων καὶ ἀνδρῶν ὄφοι ἐμπιστοσύνης οὐδὲ λύκοι καὶ ἀρνία ἔχουσι σύμφωνον γνώμην, ἀλλὰ κακὰ σκέπτονται πέρα πέρα ἐναντίον οἱ μὲν τῶν δέ, τοιουτορόπως δὲν εἶναι δυνατὸν ἐγὼ καὶ σὺ ν' ἀγαπηθῆμεν οὕτε θὰ εἴναι κατά τινα τῷ πότεν εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο ὄφοι ἐμπιστοσύνης, πρὸν ἥ δὲν εἶς ἐκ τῶν δύο βεβαίως πεσὼν χορτάσῃ μὲ αἷμα τὸν Ἀρη τὸν ἀτρόμητον (ἀσπιδοφόρον) πολεμιστήν· ἐνθυμοῦ παντὸς εἴδους ἀνδρείαν· τόρα πολὺ πρέπει νὰ εἴσαι καὶ μαχητὴς καὶ θαρραλέος πολεμιστής· δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς σὲ ἀποφυγή, ταχέως δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ θὰ σὲ δαμάσῃ ὑποκάτω εἰς τὸ δόρυ μου· τόρα δημος συγκεντρωμένα θὰ πληρώσῃς ὅλα, τὰ βάσανα τῶν ιδικῶν μου συντρόφων, τοὺς δροίους ἐφόνευσας δρυμῶν μὲ τὸ δόρον».

270 Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς σείσας ἔρριπτε τὸ μακρόσκιον δορυ· καὶ ἐκεῖνο μὲν ἰδὼν ἀντικρύ του ἀπέφυγεν δὲ λαπόδες Ἐκτωρ διότι προϊδὼν αὐτὸν ἐκάθησε καὶ ἐπέταξεν ὑπεράνω του τὸ χαλκοῦν δόρυ, ἐνεπήκθη δὲ εἰς τὴν γῆν· τὸ ἀνήρπασε δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ πάλιν τὸ ἔδιδεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, διέφυγε δὲ εἰς τοῦτο τὴν προσοχὴν τοῦ ἀρχηγοῦ λαδὸν Ἐκτωρος· δὲ Ἐκτωρ δὲν εἶπεν εἰς τὸν ἄμεμπτον υἱὸν τοῦ Πηλέως· «Ἄπετυχες καὶ οὐδόλως, ὡς φαίνεται, ἐγνώριζες, δημοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ, ἐκ τοῦ Διός τὸν θάνατόν μου· βεβαίως ἐκανχάστο δι' αὐτὸν· ἀλλὰ ἔγινες κάποιος λογᾶς (καταρτιστῆς λόγων) καὶ πανοῦργος εἰς λόγους, δινὰ λησμονήσω τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρείαν μου φριβηθεὶς σέ· δὲν θὰ ἐμπήξῃς μὲν τὸ δόρυ εἰς τὴν ωράνην μου φεύγοντος, ἀλλὰ εὐθὺς διεύθυνον αὐτὸν διὰ μέσου τῶν στηθῶν μου δρυμῶντος πρὸς τὰ ἐμπόρια, ἐὰν εἰς σὲ ἔδωκε τοῦτο δὲ θεός· τόρα πάλιν ἀπόφυγε τὸ ιδικόν μου χαλκοῦν δόρυ· εἴλημε δὰ διλόκηρον τοῦτο νὰ τὸ λάβῃς ἐντὸς τοῦ σώματός σου· καὶ τότε ἐλαφρότερος δὲ πόλεμος εἰς τοὺς Τρῶας ἥθελε γίνει, ἐὰν σὺ φονευθῆς· διότι σὺ εἰς αὐτοὺς εἴσαι μεγίστη συμφορά».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς κινήσας ἔρριπτε τὸ μακρόσκιον δόρυ του καὶ ἐκτύπησε τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος τοῦ νιοῦ τοῦ Ηηλέως καὶ δὲν ἀπέτυχεν ἀλλὰ μακρὰν τῆς ἀσπίδος ἀπεπλανήθη τὸ δόρυ, ὡργίσθη δ' ὁ Ἐξτωρ, διότι τὸ ταχύ του βέλος τυχόν ἔξεφυγε μάταιον (=ἄνευ ἀποτελέσματος) ἐκ τῆς κειρός του, ἐστάθη δὲ κατηφῆς καὶ δὲν εἶχεν ἄλλο ἐκ ξύλου μελίας δόρυ. μεγαλοφώνως δὲ φωνᾶζας προσεκάλει τὸν λευκάσπιδα Δηϊφοβον καὶ ἔζητει ἀπ' αὐτὸν μακρὸν δόρυ· ἐκεῖνος δικαίως ἦτο πλησίον του· ἐνόησεν δικαίως δ' Ἐξτωρ εἰς τὰς φοένας του τὴν ἀπάτην καὶ εἶπεν· «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαιότατα πλέον οἱ θεοὶ μὲν ἐκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον· διότι ἔγω δὲ τὸν ἔλεγον ὅτι ὁ ήρως Δηϊφοβος εἶναι πιορῶν· ἀλλ' αὐτὸς μὲν εἶναι ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐμὲ δ' ἔξηπάτησεν ἡ Ἀθηνᾶ· τόρα δικαίως πλέον εἶναι πλησίον εἰς ἐμὲ κακὸς θάνατος καὶ οὐχὶ ἀπὸ μακρὰν οὐδὲν ὑπάρχει ἀποφυγῆ· διότι βεβαίως πρὸ πολλοῦ, ὡς φαίνεται, τοῦτο ἦτο ἀγαπητότερον καὶ εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὸν νιὸν τοῦ Διός κατὰ βούλησιν βάλλοντα Ἀπόλλωνα, οἱ διοῖοι ἐμὲ πρότερον τούλαχιστον εἶχον σώσει· τόρα πάλιν ἡ μοῖρά με ενρίσκει· εἴθε δικαίως νὰ μὴ χαθῶ ἄνευ τούλαχιστον σοφαρᾶς ἀντιστάσεως καὶ ἀδόξως, ἀλλ' ἀφοῦ πρόστιο μέγα τι καὶ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους νὰ τὸ μάθωσι».

Τοιουτορόπως λοιπὸν εἶπὼν ἐτράβηξε τὸ μυτερὸν ξίφος του, τὸ διοῖον εἶχε κρεμασθῆ παρὰ τὴν λαπάραν του (τὸ κοῖλον μεταξὺ πλευρῶν καὶ κοιλίας) καὶ μέρα καὶ στιβαρόν, συμμαζευθὲίς δὲ ὥρμησεν ὥσταν ἀετὸς εἰς τὰ ὑψη πτεροπακίσων, διότιος κατέρχεται εἰς πεδιάδα διὰ μέσου σκοτεινῶν νεφῶν, διὰ ν' ἀρπάσῃ ἡ τρυφερὰν ἀρνάδα ἢ ζαρωμένον λαγόν· τοιουτορόπως δ' Ἐξτωρ ὥρμησε σείων τὸ μυτερὸν ξίφος του· ὥρμησε δ' δὲ Ἀχιλλεὺς καὶ ἀπὸ ἀγρίαν μανίαν ἔγειμίσθη εἰς τὴν ψυχήν του, ἔμπροσθεν δὲ τοῦ στήθους ἐκάλυψε τὴν ὥραίαν καὶ πόλυ ποίκιλον ἀσπίδα, ἔγερνε δὲ διὰ τῆς λαμπρᾶς καὶ μὲ τέσσαρα ἔλασματα περικεφαλαίας, ἐσείοντο δὲ πέριξ αἱ ὥραιαι χουσαῖ τρίχες, τὰς διοίας δὲ Ἡφαιστος ἔθετε πυκνὰς πέριξ τοῦ λοφίου· διοῖος δὲ προχρόει μεταξὺ τῶν ἀστέρων εἰς σκοτεινὴν νύκτα ὁ ἐσπερινὸς ἀστήρ, δὲ διοῖος ὥραιότατος ἀστήρ ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ στέκει, τοιουτορόπως ἀπέλαμπεν ἐκ τῆς μυτερᾶς αἰχμῆς, τὴν διοίαν, ὡς ἦτο ἔπομενον, δ

290

295

300

305

310

315

- 320** Ἀχιλλεὺς ἔπαλλε διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός του σκεπτόμενος κακὸν κατὰ τοῦ θείου Ἐκτορος, βλέπων τὸ ὄφαῖν του σῶμα, ποῦ πρὸ πάντων ἥθελεν ὑποχωρήσει (τὸ σῶμα) εἰς κτύπημα· ἐκείνου δὲ καὶ τὸ ἄλλο μὲν σῶμα δλόκληρον κατεῖχον τὰ χαλκᾶ ὅπλα τὰ ὄφαῖς, τὰ δὲ ποῖα ἐσκύλευσε φονεύσας τὸν ἵσχυρὸν Πάτροκλον, ἐφαίνετο ὅμως τὸ μέρος ἐκεῖ, ὅπου αἱ κλείδες χωρίζουσι τὸν λαιμὸν ἀπὸ τοὺς ὄμους εἰς τὸν φάρωνγα, ὅπου ταχύτατος γίνεται ὁ δλεθρος τῆς ζωῆς· ἐκεῖ λοιπὸν εὐθὺς τὸν ὄφιντα μανιωδῶς κατ’ αὐτοῦ ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἀπέναντι δὲ διὰ μέσου τοῦ μαλακοῦ λαιμοῦ διῆλθεν ἡ αἰχμή· καὶ κατὰ τύχην δὲν ἀπέκοψε τὸν λάρυγγα τὸ μὲ χαλκὸν βεβαομένον ἐκ ἔνδον μελίας δόρυ, διὰ νὰ εἴπῃ κάτι πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν μὲ λόγους. **330** ἔπεισε δὲντὸς τῶν κονιορτῶν ὁ δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἐκαυχήθη· «Ἐκτορ, ἀλλ’ ἔλεγες Ἰσως φονεύων τὸν Πάτροκλον ὅτι θὰ μένης σφοῖς, ἐμὲ δῆμος οὐδόλως ἐλάμβανες ὑπὸ δψει, διότι ἥμην μακράν, ἀνόητε· μακράν δῆμος αὐτοῦ πλησίον τῶν κούλων πλοίων εἶχον μείνει ἐγὼ δψισθεν πολὺ ἀνώτερος βοηθός, ὁ δὲ ποῖος ἔλυσα τὰ γόνατά σου· σὲ μὲν οἱ σκύλοι καὶ τὰ δόρνα τὰ τραβήξωσιν ἀπεπῶς, αὐτὸν δὲ θὰ ἐνταφιάσωσιν ἡ Ἐλλῆνες».
- 335** Πρὸς αὐτὸν δὲ κατεχόμενος ἀπὸ ἀδυναμίαν εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ· «κετεύω σὲ ἐν δύναμι τῆς ζωῆς σου καὶ τῶν γονάτων καὶ τῶν ἴδικῶν σου γονέων, μὴ ἄφινε ἐμὲ πλησίον τῶν πλοίων νά με καταφάγωσιν οἱ σκύλοι τῶν Ἐλλήνων, ἀλλὰ σὺ μὲν δέχθητι καὶ ἀρκετὸν χαλκὸν καὶ χρυσὸν ὡς δῶρα, τὰ δὲ ποῖα θὰ δώσωσιν εἰς σὲ δ πατήρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ, τὸ δὲ ἴδικόν μου σῶμα νὰ δώσῃς δπίσω εἰς τὸν οἰκόν μου, διὰ νά με κάμωσι μέτοχον πυρᾶς οἱ Τρῶες καὶ αἱ σύζυγοι τῶν Τρώων ἀποθανόντα».

- 340** Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθὺς ἀγρίως προσβλέψας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς· «μή με παρακάλει, σκύλλε, ἐν δύναμι τῶν γονάτων μηδὲ τῶν γονέων μου· εἴθε κάπως νά με ἄφινεν ἡ δρυὶ καὶ ἡ ψυχὴ μου δὲν ἴδιος ἀποκόπτων ὅμα τὰ κρέατά σου νὰ τὰ τρώγω, μὲ δσα ἔχεις κάμει εἰς ἐμέ, διότι δὲν ὑπάρχει ἀνθρώπος, ὁ δὲ ποῖος δὰ ἥθελεν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ἴδικήν σου κεφαλὴν τοὺς σκύλλους, οὐδὲ ἐὰν καὶ δεκαπλάσια καὶ εἰκοσαπλάσια δῶρα φέροντες στήσωσιν ἐδῶ καὶ ὑποσχεθῶσι καὶ ἄλλα· οὐδὲ ἐὰν σὲ τὸν ἴδιον

ἥθελε διατάσσει ὁ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου Πρίαμος νὰ λυτρώσωσι μὲ χρυσόν, οὐδὲ τότε βεβαίως ἡ σεβαστὴ μήτηρ σου θὰ σὲ θρηνήσῃ θέσασα ἐντὸς κλίνης, τὸν δποῖον ἐγέννησεν ἡ ίδια, ἀλλὰ καὶ οἱ σκύλοι καὶ τὰ δρνεα ὀλόκληρον θὰ σὲ καταφάγωσι>.

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπομνήσκων εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἐκτωρ· «ἄληθῶς καλῶς γνωρίζων σε προσβλέπω οὖδ' ἔμελλον, ὃς φρίνεται, νὰ σὲ πείσω· διότι βεβαίως μέσα εἰς τὰς φρένας σου εἶναι σκληρὰ ὡς σίδηρος ψυχή· σκέπτου τόρα μήπως διὰ σὲ γίνων κάποιον αἴτιον ὅργης τῶν θεῶν δι' ἑκείνην τὴν ήμέραν, ὅταν δὲ Πάρις καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων σέ, ἀν καὶ εἶσαι γενναιός, καταστρέψωσιν ἐντὸς τῶν Σκαιῶν πυλῶν».

Ἐκεῖνον λοιπὸν τοιουτορόπως εἰπόντα ἐκάλυψε τὸ τέλος τοῦ θανάτου, ἡ δὲ ψυχὴ του ἐκ τῶν μελῶν του πτερακίσασα εἶχε μεταβῆνε εἰς τὸν Ἄδην, τὴν ίδικήν της μοῖραν θρηνοῦσα, ἀφήσασα τὴν ἀνδρικότητα καὶ τὴν ἀκμαίαν νεότητα· πρὸς αὐτὸν δὲ καὶ ἀπομανόντα ἔλεγεν δὲ θεῖος Ἀχιλλεύς· «ἀπόθνησκε· τὴν δὲ μοῖραν ἔγὼ θὰ δεχθῶ τότε, δπόταν πλέον ὁ Ζεὺς θέλῃ νὰ τὴν ἐκτελέσῃ καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἐκ τοῦ νεκροῦ ἐτράβηξε τὸ χαλκοῦν δόρυ καὶ ἐκεῖνο βεβαιώς ἔθεσε μακράν, αὐτὸς δὲ ἀπὸ τοὺς ὤμους ἐσκύλευε τὰ αἰματωμένα δπλα· ἄλλοι δὲ νοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐτρεξαν πέριξ αὐτοῦ, οἱ δποῖοι καὶ ἔθαυμασαν τὴν φυσικὴν κατασκευὴν καὶ τὴν θαυμαστὴν μορφὴν τοῦ Ἐκτορος· οὐδὲ ἐπληγίασεν αὐτὸν δὰ κανεῖς χωρὶς νὰ τὸν κτυπήσῃ, ὡς ἦτο ἐπόμενον· ὃς ἔξης δ' ἔλεγε κάποιος παρατηρήσας εἰς ἄλλον πλησίον του· «ὦ ἄλλοι μονον, βεβαιότατα πολὺ μαλακώτερος εἰς τὸ νὰ τὸν πιάνῃ τις εἶναι δὲ Ἐκτωρ παρὰ ὅτε ἐκάυσε τὰ πλοῖα μὲ καυστικὸν πῦρ».

Τοιουτορόπως λοιπὸν ἔλεγε κάποιος καὶ πλησιάσας τὸν ἐκτύπησεν· ἀφοῦ δὲ αὐτὸν ἐσκύλευσεν δὲ ταχύπουνς θεῖος Ἀχιλλεὺς, σταθεὶς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἔλεγε πτερωτὸν λόγους· «ὦ ἀγαπητοί, ήγέται καὶ ἀρχοντες τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ πλέον οἱ θεοὶ ἔδωκαν νὰ δαμάσω τοῦτον ἔδω τὸν ἄνδρα, δὲ δποῖος πολλὰ κακὰ ἔπραξεν, δσα δὲν ἐκαμόν δλοι μαζὶ οἱ ἄλλοι, ἐὰν θέλητε, ἐλάτε νὰ δοκιμάσωμεν μὲ τὰ δπλα πέριξ τῆς πόλεως, διὰ νὰ γνωρίσωμεν

355

360

365

370

375

380

προσέστι τὴν γνώμην τῶν Τοφών, ποίαν (γνώμην) ἔχουσιν, ἢ δηλ. θὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν ἀκρόπολιν, ἀφοῦ οὗτος ἔπεσεν ἢ ἐπιθυ-
 385 μοῦσιν νὰ μένωσιν, ἂν καὶ δῆτα Ἐκτῷ δὲν ὑπάρχῃ πλέον ἀλλὰ διὰ
τί εἰς ἐμὲ διελθγίσθη ταῦτα ἡ ἀγαπητή μου ψυχή: κεῖται νεκρὸς
πλησίον τῶν πλούτων ἄκλαυτος καὶ ἄθαπτος ὁ Πάτροκλος· τοῦ-
τον δὲ δὲν θὰ λησμονῶ, ἐφ' ὅσον καὶ ἀν εἴμαι βεβαίως ἐγὼ με-
ταξὺ τῶν ζώντων καὶ τὰ ἀγαπητά μου γόνατα εἶναι ὅρθια· ἐν ᾧ
 390 περιπτώσει δὲ τοὺς ἀποθανόντας βεβαίως λησμονοῦσιν ἐντὸς τοῦ
Ἄδου, ἐγὼ ὅμως καὶ ἐκεῖ θὰ ἐνθυμιῶμαι τὸν ἀγαπητὸν μου
σύντροφον· τόσα δὲ ἐμπόδια τραγουδοῦντες ἄσμα, νέοι τῶν Ἑλ-
λήνων, ἃς ἐπιστρέφωμεν εἰς τὰ κοῦλα πλοῖα καὶ ἃς φέρωμεν καὶ
τοῦτον ἔδω (τὸν Ἐκτορα): ἐλάβομεν μεγάλην δόξαν· ἐφονεύσα-
μεν τὸν θεῖον Ἐκτορα, εἰς τὸν δοπῖον οἱ Τοφες ἀνὰ τὴν πόλιν
νῶς εἰς θεὸν προσηγόριζοντο».

395   Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς διὰ τὸν θεῖον Ἐκτορα ἐσκέπτετο ἀποεπῆ
ἔσογα· καὶ τῶν δύο ποδῶν ὅπισθεν ἐτρύπησε τοὺς τένοντας ἀπὸ
τὴν πτέρων μέχρι τοῦ ἀστραγάλου καὶ ἐπέρονα ἐκ τῶν δύον λω-
ρία ἐκ δέοματος βούς, τὸν ἔδεσε δὲ ἐκ τοῦ ἀρματος καὶ ἀφῆκε
τὴν κεφαλὴν νὰ σύρηται· ἀναβάτες δὲ εἰς τὸ ἄρμα καὶ σηκώσας
 400 ἐπάνω τὰ ὀνομαστὰ ὅπλα ἐμάστιξεν εὐθὺς τοὺς ἵππους νὰ προ-
χωρῶσιν, ἐκείνοι δὲ ἐπτεράκιζον οὐχὶ χωρὶς τὴν θέλησίν των· ἐν
ῷ δὲ ὁ Ἐκτῷ ἐσύρετο, ἐγίνετο κονιορτὸς καὶ πέριξ ἐξηπλοῦντο
αἱ σκοῦραι κόμαι του, δλόκληρος δὲ ἡ πρότερον καριτωμένη κε-
φαλή του ἐκείτο (ἐκνύλιετο) ἐντὸς τῆς κόνεως· τότε δὲ ὁ Ζεὺς ἔδω-
κεν εἰς τοὺς ἐχθρούς του νὰ τὸν ἐξευτελίσωσιν ἐντὸς τῆς ἴδικῆς
του πατρικῆς γῆς.

405   Τοιουτορόπως ἐκείνου μὲν εἶχεν δλόκληρος ἡ κεφαλὴ σκο-
νισθῆ· ἡ δὲ μήτηρ του, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐμάδα τὴν κόμην της,
ἔροψε ἐὲ μακρὰν τὴν γυαλιστερὰν καλύπτον της, ἐκλιυσε δὲ
πολὺ μεγαλοφόνως, ὅτε προσέβλεψεν εἰς τὸν νέον της ἀνεστέ-
ναξε δὲ θλιβερὰ ὁ ἀγαπητὸς του πατήρ, οἱ δὲ λαοὶ πέριξ αὐτοῦ
κατείχοντο ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ θρῆνον καὶ ἀπὸ ἀναστεναγμῶν·
μὲ τὸ ἔξης δὲ πρὸ πάντων, ὡς ἥρμοζεν, ἦτο ὅμοιον τὸ πρᾶγμα,
 410 ὡς ἐὰν δλόκληρος ἦ ἐπὶ νηφωμάτων Τροία ἐκάιετο ὑπὸ πυρὸς
κατὰ κράτος· οἱ λαοὶ μὲν λοιπὸν μετὰ δυσκολίας ἐκράτουν τὸν

γέροντα κατεχόμενον ὑπὸ ἀδημονίας ἐπιθυμοῦντα νὰ ἔξέλθῃ ἐκ τῶν Δαρδανίων πυλῶν κυλιόμενος δὲ ἀνὰ τὸν βόρβορον παρέκαλε ὅλους, ὁνομαστὶ ὀνομάζων ἔκαστον ἄνδρα· «κρατήθητε (παύσατε), ἀγαπητοί, καὶ ἀφήσατε με μόνον, ἂν καὶ λυπῆσθε, ἀφοῦ ἔξέλθω ἐκ τῆς πόλεως, νὰ ὑπάγω εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων· ἂς παρακαλῶ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὸν ἀλαζόνα καὶ βίαιον (βίαια ἐργαζόμενον), ἐὰν κάπως σεβασθῇ τὴν ἡλικίαν καὶ εὐσπλαγχνισθῇ τὸ γῆράς μου· καὶ εἰς αὐτὸν δὲ βεβαίως ὑπάρχει τοιαύτης δὰ ἡλικίας πατήρ, ὁ Πηλεύς, ὁ ὅποιος ἐγέννα αὐτὸν καὶ τὸν ἀνέτρεψε διὰ νὰ γίνῃ συμφορὰ εἰς τοὺς Τρῶας· ἔξαιρετικῶς δ' εἰς ἐμὲ περισσότερον ἀπὸ ὅλους θλίψεις ἔθεσε· διότι τόσους ἀνθρώπους υἱούς μου ἐφόρευσε· διὰ τούτους ὅλους δὲν κλαίω τόσον, ἀν καὶ λυποῦμαι, ὅσον διῆνα, ἡ διὰ τὸν ὅποιον ζωηῷα θά μὲ καταβιβάσῃ μέσα εἰς τὸν Ἀδην, διὰ τὸν Ἐκτορα· εἴθε ν' ἀπέθησκεν εἰς τὰς Ἰδικάς μου χεῖρας· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἥθελουμεν κροτάσει κλαίοντες καὶ μυρδολογοῦντες, καὶ ἡ μήτηρ, ἡ ὁποία κακόμοιος ἐγέννα αὐτόν, καὶ ἐγὼ ὁ Ἰδιος».

Τοιουτόπως εἶπε κλαίων, ἀνεστέναζον δ' οἱ πολῖται· μεταξὺ δὲ τῶν Τρωιάδων ἡ Ἔραβη ἔκαμψεν ἀρχὴν πυκνοῦ θρήνου· «τέκνον· δυστυχῆς ἐγὼ διά τι λοιπὸν νὰ ζῶ, ἀφοῦ ἔπαθον φοβερά, διότι σὺ ἔχεις ἀποθάνει; διότι σὺ νύκτας καὶ ἡμέρας μοῦ ἥσο καύχημα ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ προστάτης (ῳφέλεια) εἰς ὅλους καὶ τοὺς Τρῶας καὶ τὰς Τρωιάδας ἀνὰ τὴν πόλιν, οἱ δόποι δὲς θεόν τον σε ὑπεδέχοντο· διότι καὶ εἰς αὐτοὺς βεβαίως πολὺ μεγάλη δόξα ἥσο, ὅτε ἥσο ζωντανός τόρα πάλιν θάνατος καὶ κακὴ μοῖρα σὲ εὖρε».

Τοιουτοτόπως ἔλεγε κλαίουσα· ἡ σύζυγος ὅμιος τοῦ Ἐκτορος οὐδόλως εἶχεν ἀκούσει τίποτε· διότι οὐδεὶς ἀληθινὸς ἀγγελιοφόρος τὸ ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὴν μεταβάντες πρὸς τοῦτο, ὅτι ὁ σύζυγός της, ὡς γνωστόν, ἔμενεν ἔξω τῶν πυλῶν, ἀλλ' ἐκείνη δὰ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὑψηλοῦ οἴκου της ὑφαίνε πανίον πορφυροῦν μὲ διπλοῦν στημόνιον (δίμιτον) καὶ μέσα ἐσκόρπιζε ποικίλα κεντήματα μὲ ἀνθρή· διέταξε δὲ τὰς καλλιπλοκάμους θαλαμηπόλους εἰς τὸν οἴκον νὰ στήσωσι πέριξ πυρὸς μέγαν τρίποδα, διὰ νὰ ὑπάρχωσι θερμὰ λουτρὰ διὰ τὸν Ἐκτορα, ὅταν ἐπι-

415

420

425

430

435

440

- 445 στρέψη ἐκ τῆς μάχης, ἡ ἀνόητος, οὐδὲ ἔμαθεν ὅτι αὐτὸν πολὺ¹
μακρὰν τῶν λουτρῶν ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως ἐδάμασεν ἡ
λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ, ἥκουσεν δικῆς τὸν θρῆνον καὶ τὸν
δύσημὸν προερχόμενον ἀπὸ τοῦ πύργου· συνεκλονίσθησαν δὲ τὰ
μέλη τῆς καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς ἡ σαΐττα τῆς· αὐτὴν δὲ ἔξ ἄλλου ἔλε-
γεν εἰς τὰς καλλιπλοκάμους ὑπηρετούις· «ἔλατε, ἀπολογηθεῖτε με
δύο· ἂς ἵδω ποῖα ἔργα ἔχουσι πραχθῆ· ἥκουσα τὴν φωνὴν τῆς
σεβαστῆς πενθερᾶς μου, ἐντὸς δὲ τῶν στηθῶν ἐμοῦ τῆς Ἱδίας
ἔχει παλμοὺς ἡ καρδία μου κατὰ τὸ στόμιον αὐτῆς, ὑποκάτω δὲ
τὰ γόνατά μου παγώνουσι, κάποιον δὲ κακὸν εἶναι πλησίον εἰς
τὰ τέκνα τοῦ Πριάμου· εἴθε μακρὰν ἀπὸ τὰ αὐτία μου νὰ εἶναι
δι λόγος οὗτος· ἄλλα πολὺ τρομακτὴκα φοβοῦμαι, μήπως δὰ τὸν
τολμηρὸν Ἐκτορα διεῖσται πρὸς λύτην μου ἀποχωρί-
σας ἐκ τῆς πόλεως καταδιώῃ ἀνὰ τὴν πεδιάδα καὶ καταπαύσῃ
πλέον αὐτὸν ἐκ τῆς θλιβερᾶς ἀνδρείας, ἡ ὑποίᾳ τῶν κατεῖχεν,
ἐπειδὴ οὐδέποτε ἔμενεν ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν, ἄλλα
πολὺ προέτρεζεν, εἰς οὐδένα ὑποχωρῶν ὡς πρὸς τὴν Ἱδικήν
του ἀνδρείαν».
- 460 Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα διεπέρασεν ἐσπευσμένως ἐκ τοῦ με-
γάρου ἵση μὲ πανικὴν ἔχουσα παλμοὺς εἰς τὴν καρδίαν· συ-
χόνως δὲ μὲ αὐτὴν ἐπορεύοντο αἱ θεραπαινίδες· ἀφοῦ δὲ ἔφθα-
σε καὶ εἰς τὸν πύργον καὶ εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἀνδρῶν, ἐστάθη
ἐπάνω εἰς τὸ τεῖχος παρατηρήσασα διλόγυφα, εἰδε δὲ τὸν Ἐκτορα
συρρόμενον. ἔμπροσθεν τῆς πόλεως· οἱ ταχεῖς δὲ ἵπποι ἔσυρον
465 αὐτὸν ἀσπλάγχνως πρὸς τὰ κοῦла πλοῖα τῶν Ἐλλήνων· ἐκείνην
δὲ ἐκάλυψεν εἰς τοὺς δόφθαλμούς της σκοτεινὴ νύξ ἐκρηνίσθη
δὲ πρὸς τὰ δόπιστα καὶ ἔχασε τὴν ἀναπνοήν της (ἐλιποθύμησε);
μακρὰν δὲ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς της ἔρριψε τὰ πεποικιλμένα κοσμή-
ματα τῆς κεφαλῆς, δηλ. τὸ μετάλλιον διάδημα καὶ τὴν σκού-
φιαν (κατὰ τὸ διπισθεν τῆς κεφαλῆς) καὶ τὴν πλεκτὴν ταινίαν
(τὴν περιδένουσαν τὴν σκουφιαν) καὶ τὸν κεφαλόδεσμον, τὸν
470 δποῖον, ὡς γνωστόν, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ χουσῆ Ἀφροδίτη ἥπτ
ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε ἐνυμφεύμη αὐτὴν δι σείων τὴν περικε-
φαλάιαν Ἐκτωρ ἐκ τοῦ οὔκου τοῦ Ἡετίωνος, ἀφοῦ ἔδωκεν
ἄπειρα προγαμιαῖα δῶρα· πέριξ δὲ αὐτῆς ἐστάθησαν ἀρκεταὶ

καὶ ἀνδραδέλφαι καὶ συννυμφάδες, αἱ δόποιαι ἐκράτουν αὐτὴν μεταξύ των καταλαμβανομένην ἀπὸ τούμον ὥστε νὰ χαθῇ ἔκεινή δὲ ἀφοῦ ἀνέπνευσε καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ἤλθεν εἰς τὰς φρένας της (συνηλθε), μὲ ὑψωμένην τὴν φωνὴν θρηνοῦσα εἶπε μεταξὺ τῶν Τρωιάδων γυναικῶν «Ἐκτορ, δυστυχὴς ἐγώ· μὲ μίαν λοιπὸν μοιζαν ἐγεννώμεθα καὶ οἱ δύο, σὺ μὲν ἐντὸς τῆς Τροίας εἰς τὸν οἴκον τοῦ Πριάμου, ἐγὼ δὲ ἐν Θήβαις (τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἀδραμμύτιον κόλπον) ὑποκάτω τῆς δασώδους Πλάκου ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Ἡετίωνος, δὲ δόποιός με ἀνέτρεφεν ὅτε ἦμην μικρά, δυστυχὴς ἔκεινος κακόμοιδον ἐμέ· εἴθε νὰ μή με ἐγέννα· τόρα ὅμως σὺ μὲν πηγαίνεις εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ἄδου ὑπὸ τοὺς κρυψῶντας τῆς γῆς, ἐμὲ δὲ ἐγκαταλείπεις μέσα εἰς αισθήτὸν πένθος χήραν ἐντὸς τῶν μεγάρων. Οὐ νῦν δὲ εἶναι ἀκόμη εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν νήπιον, τὸν δόποιον ἐγεννήσαμεν ἐγὼ καὶ σὺ οἱ κακόμοιδοι· οὔτε σὺ θὰ εἶσαι διὲ ἀντὸν προστασία, Ἐ-
 κτορ, ἀφοῦ ἀπέθανες, οὔτε σύ οὔτος διὰ σέ· διότι ἐὰν θὰ ἀποφύγῃ τὸν πολύδακρον πόλεμον τῶν Ἑλλήνων, πάντοτε εἰς αὐτὸν βεβαίως θὰ ὑπάρχωσι διὰ τὸ μέλλον μόχθος καὶ θλίψεις· διότι ἄλλοι δὲ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ αὐτὸν τὰς γαίας του· ή δραφανικῇ δὲ ἡμέρᾳ κάμνει τὸν παῖδα ἐντελῶς ἐστερημένον ἀπὸ τοὺς συνομηλίκους του· πάντοτε δὲ ἔχει τὴν κεφαλὴν σκυμμένην καὶ αἱ παρειαὶ του εἶναι δακρυσμέναι· στερούμενος δὲ ὁ (δραφανὸς) παῖς πηγαίνει εἰς τοὺς φίλους τοῦ πατρὸς του, ἄλλον μὲν τραβῶν ἀπὸ τὴν χλαῖναν, ἄλλον δὲ ἀπὸ τὸν χιτῶνα· ἔξι ἔκεινων δὲ, ἐὰν τὸν εὐσπλαγχνισθῶσι, δίδει κάποιος μικρὸν καυκίον (ποτοῦ)· τὰ χεῖλη μὲν αὐτοῦ (τοῦ παιδός) βρέχει (τὸ ποτόν), τὸν οὐρανίσκον ὅμως δὲν βρέχει· αὐτὴν δὲ καὶ παῖς ἔχων ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς ζῶντας ἀπὸ τοῦ φαγητοῦ ἀποπέμπει, ἀφοῦ τὸν κτυπήσῃ μὲ τὰς χεῖρας καὶ τὸν ἐπιπλῆξῃ μὲ ὑβριστικοὺς λόγους. «χάσου ἔτσι ἀπὸ ἐδῶ· δὲν συμποσιάζει ὁ πατήρ σου μεταξὺ ἡμῶν»· δακρυσμένος δὲ θὰ ἐπανέρχηται ὁ παῖς εἰς τὴν χήραν μητέρα του, ὁ Ἀστυάναξ, ὁ δόποιος πρότερον μὲν εἰς τὰ γόνατα τοῦ ἴδικοῦ του πατρὸς ἐτρώγει μόνον μυελὸν καὶ παχὺ λίπος προβάτων· δσάκις δὲ τὸν κατελάμβανεν ὑπνος καὶ ἔπαινε νὰ παιγνιδιαρέῃ, ἐκοιμᾶτο εἰς κλίνην, εἰς τὰς ἀγκάλας τρόφον, ἐντὸς

475

480

485

490

495

500

κλίνης μαλακῆς, ἀφοῦ ἥθελε χορτάσει τὴν καρδίαν του μὲ ἐκλε-
 505 κτὰ φαγητά· τόρα ὅμως δύναται νὰ πάθῃ πολλά, χάσας τὸν
 ἄγαπητόν του πατέρα δὲ Ἀστυάναξ, τὸν δποῖον ἐπονομᾶζουσι
 τοιουτορόπως οἱ Τρῶες· διότι μόνος δι' αὐτοὺς σὺν ἔσωζες τὰς
 πύλας καὶ τὰ μαχοὰ τεύχη· τόρα ὅμως σὲ μὲν πλησίον τῶν ἐχόν-
 τῶν τοξειδῆ τὰ ἀκρα (πρῶθαν καὶ πρύμναν) πλοίων, μαχοὰν
 510 τῶν γονέων σου, εὐκίνητοι σκώληκες θὰ τρώγωσιν, ὅταν οἱ
 σκύλοι χορτασθῶσι, γυμνόν· ἀλλὰ τὰ καὶ λεπτὰ καὶ χαριτωμένα
 φορέματά σου, τὰ κατεσκευασμένα ἀπὸ χεῖρας γυναικῶν, κείνη-
 ται ἐντὸς τῶν μεγάρων σου· ἀλλὰ βεβαίως ὅλα ταῦτα θὰ κατα-
 καύσω μὲ καυστικὸν πῦρ, οὐδόλως δὰ ὠφέλιμα εἰς σέ, ἐπειδὴ
 δὲν θὰ ἐνδυθῆς μὲ αὐτά, ἀλλὰ θὰ εἶναι πρὸς δόξαν τῶν Τρώων
 καὶ τῶν Τρωϊάδων».

Τοιουτορόπως εἶπε κλαίουσα, κοντὰ δὲ μὲ αὐτὴν ἀνεστένα-
 ζον αἱ γυναικες.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΙΔΙΑ Ψ.

Τῷ φὴ τοῦ Πατρόκλου καὶ ἀγῶνες καὶ βραβεῖα κατόπιν αὐτῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Ψ.

[Οἱ Μυρμιδόνες περὶ τὸ φέρετρον τοῦ Πατρόκλου ἔνοπλοι περιφέ-
 ρονται προπορευομένου τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις παρέχει εἰς πάντας ἐπι-
 κήδειον εὐωχίαν, αὐτὸς δὲ παρὰ τῷ Ἀγαμέμνονι δειπνεῖ καὶ τὴν ἐπο-
 μένην προορίζει πρὸς ταφὴν τοῦ Πατρόκλου (στ. 1—58), κατὰ δὲ τὴν
 νύκτα ἐπιφαίνεται καθ' ὑπνους εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἡ εἰκὼν τοῦ Πατρό-
 κλου ἀπαιτούντος κανονικὴν κηδείαν (στ. 59—107). Τῇ ἐπομένῃ λοιπὸν
 κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος συγκομιζονται ἔντα καὶ μεταφέρεται
 εἰς τὸ παρὰ τὴν ἀκτὴν ὁρισθὲν πρὸς ταφὴν μέρος τὸ σῶμα τοῦ Πατρό-
 κλου· οσμηθὲν μὲ τὴν κόμην τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἀλλων, παρασκευά-
 ζεται ἡ πυρὰ καὶ σφαγιασθέντων πολλῶν θυμάτων καὶ δώδεκα νεα-
 νιῶν Τρώων ἀνάπτεται αὐτῇ καὶ καίεται διὰ τῆς πνοῆς τῶν παρακλη-

θέντων πρὸς τοῦτο Βροδά καὶ Ζεφύρου, ἐν φ̄ τὸ σῶμα τοῦ "Εκτορος τυγχάνει ἐπιμελεῖας ἐκ μέρους τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος (στ. 108—225). Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀθροίζονται εἰς κάλπιν τὰ ὄστα τοῦ Πατρόκλου καὶ τίθενται εἰς προσωρινὸν τάφον μὲτὰ τῶν ὄστῶν τοῦ Ἀχιλλέως (στ. 226—256), εὐθὺς κατόπιν πρὸς τιμὴν τοῦ νεκροῦ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔθηκε παντὸς εἰδους ἀγῶνας μὲτραβεῖα, τὰ ὄποια λαμβάνουσιν ἀγωνιζόμενοι οἱ ἔξεχοντες ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐπὶ μὲν ἀρματοδομίᾳ οἱ Διομήδης, Ἀντίλοχος, Μενέλαος, Μηριόνης, Εὔμηλος καὶ Νέστωρ (στ. 257—650), ἐπὶ δὲ πυγμῇ οἱ Ἐπειός καὶ Εὐρύναλος (στ. 651—699), ἐπὶ δὲ πάλῃ οἱ Τελαμώνιος Αἴας καὶ Ὁδυσσεὺς (στ. 700—739). ἐπὶ δρόμῳ δὲ οἱ Ὁδυσσεύς, Αἴας τοῦ Ὁὐλέως καὶ Ἀντίλοχος (στ. 740—797), ἐπὶ δὲ ἐνόπλῳ ἀγώνι οἱ Διομήδης καὶ Τελαμώνιος Αἴας (στ. 798—825), ἐπὶ δὲ δίσκῳ ὁ Πολυποίητος (στ. 826—849), ἐπὶ δὲ τόξῳ οἱ Μηριόνης καὶ Τεκυρός (στ. 850—883) καὶ τέλος ἐπὶ διορτισμῷ οἱ Ἀγαμέμνων καὶ Μηριόνης (στ. 884—847)].

Τοιουτορόπως ἐκεῖνοι μὲν ἀνεστέναζον ἀνὰ τὴν πόλιν (οἱ Τρῶες), οἱ δὲ Ἑλληνες ἀφοῦ πλέον ἔφθασαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, οἱ μὲν ἄλλοι εὐθὺς διεσκορπίζοντο ἔκαστος εἰς τὸ ἴδικόν του πλοῖον, τοὺς Μυρμιδόνας δῆμος δὲν ἀφίνειν δὲ Ἀλιλλεὺς νὰ σκορπίζωνται, ἄλλ' αὐτὸς δὲν ἔλεγεν εἰς τοὺς φιλοπολέμους συντρόφους του· «Μυρμιδόνες, ταχεῖς ἀρματηλάται, ἀγαπητοί μου σύντροφοι, ἀς μὴ λύωμεν ἀκόμη ὑποκάτω ἀπὸ τὰ ἀρματα τοὺς ταχεῖς ἵππους, ἄλλὰ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἀρματα πλησιέστερον προχωροῦντες ἀς κλαίωμεν τὸν Πάτροκλον· διότι τοῦτο εἶναι ἡ τιμὴ διὰ τοὺς ἀποθανόντας· ὅταν δὲ χορτασθῶμεν ἀπὸτὸν διλέθιον θοῆνν, ἀφοῦ λύσωμεν τοὺς ἵππους, θὰ δειπνήσωμεν ἐδῶ ὅλοι».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ συγκεντρωμένοι ἥρχαν νὰ κλαίωσιν, ἔκαμεν δὲ ἀρχὴν δὲ Ἀχιλλεὺς· ἐκεῖνοι δὲ τρεῖς φροὺς μὲν πέρι τοῦ νεκροῦ ὠδήγησαν τοὺς καλλίτοιχας ἵππους μυρολογοῦντες· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ Θέτις ἔξήγειρε τὸν θοῆννον· ἐβρέχοντο δὲ τὰ ὅπλα τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τὰ δάκρυα· διότι τοιοῦτον μάστορα φυγῆς τῶν ἔχθρῶν ἐπόθουν· μεταξὺ δὲ αὐτῶν δὲ νίδος τοῦ Ηηλέως ἔκαμνεν ἀρχὴν μεγάλου θοῆνος, θέσας τὰς ἀνδροφόρους χεῖράς του εἰς τὰ στήθη τοῦ συντρόφου του· «ζαΐδε, Πάτροκλέ μου, καὶ ἐντὸς τῶν οὐκων τοῦ Ἄδου· διότι ὅλα πλέον

5

10

15

- 20 θὰ ἐκτελέσω, ὅσα πρότερον ὑπεσχέθην, ὅτι δηλ. ἀφοῦ σύρω
ἔδω τὸν Ἐκτορα, θὰ τὸν δώσω εἰς τοὺς σκύλους νὰ τὸν φά-
γωσιν ώμὸν καὶ δώδεκα λαμπρὰ τέκνα τῶν Τρώων θὰ ἀποκε-
φαλίσω ἔμπροσθεν τῆς πυρᾶς σου, διότι ὠργίσθην ἐνεκα σοῦ
φονευθέντος».
- 25 Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς διὰ τὸν θεῖον Ἐκτορα ἐσκέπτετο ἀπρε-
πῆ ἔογα, ἀφοῦ τὸν ἔξηπλωσε πρηνῇ (ἐπίστομα) μέσα εἰς κονιορ-
τοὺς πλησίον τῆς κλίνης τοῦ νιοῦ τοῦ Μενοιτίου· οἱ δὲ Μυρμι-
δόνες ἔξεδύνοντο ἔκαστος τὰ ὄπλα των, τὰ χελκᾶ καὶ ἀπαστρά-
τοντα, ἔλυν δὲ τοὺς μεγάλως χρεμετίζοντας ἵππους καὶ ἐκάθηντο
πλησίον τοῦ πλοίου τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως ἀπειράθιμου ἐκεῖ-
νος δ' ἡτοίμαζε δι' αὐτὸὺς εὐχάριστον ἐπιτάφιον συμπόσιον·
30 πολλοὶ μὲν βόες γυαλιστεροὶ (ῷς πρὸς τὸ τρύχωμα τοῦ δέρματος)
ἔμοιγγοιζον πέριξ τοῦ σιδήρου σφαζόμενοι, πολλὰ δὲ πρόβατα
καὶ βελάζουσαι αἴγες· πολλοὶ δὲ λευκόδοντες χοῖροι, θαλεροὶ ἐκ
τοῦ πάχους, ἔξηπλώνοντο φενόμενοι διὰ τῆς φλογὸς τοῦ πυρός·
πρὸς ὅλα δὲ τὰ μέρη πέριξ τοῦ νεκροῦ ἀφθονον (δυνάμενον ν'
ἀντληθῆ διὰ καυκίου) ἔρρεεν αἷμα.
- 35 Τὸν δὲ ταχύποδα βασιλέα υἱὸν τοῦ Ηηλέως ὥδηγουν εἰς τὸν
θεῖον Ἀγαμέμνονα οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, μετὰ δυσκο-
λίας παραπείσαντες αὐτὸν ὁργιζόμενον εἰς τὴν καρδίαν του
ἐνεκα τοῦ συντρόφου ἐκεῖνοι δ' ὅτε πλέον προχωροῦντες ἐφθα-
σαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος, πάραυτα διέταξαν τοὺς
40 διαπεραστικὴν φωνὴν ἔχοντας κήρυκας νὰ στήσωσι πέριξ τοῦ
πυρός τούποδα μέγαν, ἐὰν ἥθελον πείσει τὸν υἱὸν τοῦ Ηηλέως
ν' ἀπολούσῃ μακράν του τὰς αἵματωμένας ἀκαθαρσίας· ἐκεῖ-
νος ὅμως ἥρνετο ἐπιμόνως καὶ ὠρκίσθη πρὸς τοῦτο ὅρκον· «οὐ-
χὶ μὰ τὸν Δία, δ' ὅποιος δὰ εἴναι ὑπέρτατος καὶ ἀριστος ἐκ τῶν
θεῶν, δὲν εἴναι δίκαιον νὰ φθάσωσι λουτρὸν πλησίον τῆς κεφα-
λῆς μου, πρὸιν δὰ νὰ θέσω τὸν Πάτρολον εἰς τὸ πῦρ καὶ νὰ ση-
κώσω (χύσω) εἰς αὐτὸν μνημεῖον καὶ νὰ κουρεύσω τὴν κόμην
μου, ἐπειδὴ δὲν ἐφθασε πλέον εἰς ἐμὲ ἔδω δευτερωτέρᾳ θλῖψις
εἰς τὴν καρδίαν μου, ἐφ' ὅσον ὑπάρχω μεταξὺ τῶν ζώντων ἀλλὰ
βεβαίως τόρα μὲν ἂς πειθώμεθα εἰς μιστὸν φαγητόν· ἀπὸ πρω-
ίας δὲ παράγγειλον, βασιλεῦ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, καὶ ξύλα νὰ

φέρωσι καὶ πλησίον νὰ κομίσωσιν ὅσα εἶναι κανονικὸν ἔχων δεκτός νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ διμιχλῶδες σκότος, ἵνα αὐτὸν μὲν βεβαίως κατακαίῃ τὸ ἀκαπαδάμαστον πῦρ ταχύτερον (ἔξαφανίζον αὐτὸν) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, οἱ δὲ στρατιῶται τραπῶσιν εἰς τὰ ἔργα των».

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς προθύμως μὲν ἡκουσαν αὐτὸν καὶ ἐπείσθησαν ἐσπευσμένως δὲ εὐθὺς ἑτοιμάσαντες ἔκαστοι δεῖπνον ἔτρωγον καὶ οὐδόλως ἡ ψυχὴ των ἐστερεῖτο τοῦ ἔξαιρέτου μεριδίου φαγητοῦ ἀφοῦ δὲ ἔβγαλαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ποτοῦ καὶ τοῦ φαγητοῦ, ἐκεῖνοι μὲν μετέβησαν ἔκαστος εἰς τὴν σκηνήν του διὰ νὰ κοιμηθῶσιν, δὲ δὲ νέδος τοῦ Πηλέως κατέκειτο εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς πολυταράχου θαλάσσης βαρέως ἀναστενάζων μεταξὺ πολλῶν Μυρμιδόνων εἰς τόπον ἀνοικτόν, δποι τὰ κύματα ἔβροχον ἐπάνω εἰς τὴν παραλίαν ὅτε δὲ τὸν ἔπικνεν δὲ πνοής, λύων τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς, κυθεὶς πέριξ αὐτοῦ γλυκύς, διότι πολὺ ἐκουράσθη εἰς τὰ λαμπρὰ μέλη του καταδιώκων τὸν Ἐκτορα πρὸς τὴν ὑψηλὴν (ὑπὸ τῶν ἀνέμων προσβαλλομένην) Τροίαν, προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἡ ψυχὴ τοῦ δυστυχοῦς Πατρόκλου, καθ' ὅλα πρὸς αὐτὸν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τοὺς ὁραίους ὄφθαλμοὺς καὶ κατὰ τὴν φωνὴν δμοιαζούσα καὶ τοιαῦτα (τὰ αὐτὰ) περὶ τὸ σῶμά του φρέματα εἴχε φρέσει· ἐστάθη δὲ εὐθὺς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ εἶπε λόγον πρὸς αὐτόν «κοιμᾶσαι, ἀλλ' ἐμὲ ἔχεις λησμονήσει, Ἀχιλλεῦ· δὲν παρημέλεις ἐμὲ ζωντανόν, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπέθανον· θάπτε με ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· θὰ περάσω τότε τὰς πύλας τοῦ Ἀδού· μακράν με ἐμποδίζουσιν αἱ ψυχαί, τὰ δμοιώματα τῶν ἀποθανόντων· οὐδὲ μὲ ἀφίνουσιν ἀκόμη νέαναμμύνωμα μὲ αὐτὰς μὲν ὑπέρβασιν τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ περιπλανῶμαι ματαίως ἀνὰ τὸν πλατύπυλον οἶκον τοῦ Ἀδού· καὶ δός μοι τὴν χειρόνα σου, θρηνῶ· διότι δὲν θὰ ἐπανέλθω πλέον δπίσω ἀπὸ τὸν Ἀδην, ὅταν με κάμητε μέτοχον τῆς πυρᾶς· διότι δὲν θὰ λαμβάνωμεν μέρος εἰς τὰ συμβούλια βεβαίως ζωντανοὶ μακράν τῶν ἀγαπητῶν μας συντρόφων, ἀλλ' ἐμὲ μὲν κατέπιεν ἡ μισητὴ μοῖρα, ἡ δοτία βεβαίως ἔλασσην εἰς ἐμέ, ὅτε ἐγεννώμην· ἀλλὰ καὶ εἰς ἐσὲ τὸν ίδιον εἶναι μοιοῖνον, δμοιε μὲ τοὺς θεοὺς· Ἀχιλλεῦ, νὰ χαθῆς ὑποκάτω τοῦ τείχους τῶν εὐγενῶν Τρώων· ἀλλο

65

70

75

80

‘Ομήρου Ἰλιάς

33

δ' εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ θὰ παραγγείλω, ἔὰν πεισθῆς· μὴ θέτε τὰ
 85 ίδικά μου δοτᾶ μακρὰν ἀπὸ τὰ ίδικά σου, Ἀχιλλεῦ, ἀλλὰ μαζί,
 καθὼς δὰ ἀνετράφημεν ἐντὸς τῶν ίδικῶν σας ἀνακτόρων, ὅτε
 ἔμεικιαν κατὰ τὴν ήλικίαν ὅντα ἔφερεν δὲ Μεναίτιος ἐκ τῆς
 90 Ὁποῦντος (πόλεως τῶν Λοκρῶν) εἰς τὸν ίδικόν σας οἶκον ἔνεκα
 θλιβεροῦ φόρου κατ' ἐκείνην τὴν ήμέραν, ὅτε δὲ ἀνόητος, χωρὶς
 νὰ θέλω, ἔφονευσα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, δργισθεὶς
 95 ἔνεκα τοῦ παιγνιδίου τῶν ἀστραγάλων· ἐκεῖ δὲ δεχθεὶς ἔμεικιαν
 τῶν ἀνακτόρων δὲ ιππηλάτης Πηλεὺς καὶ ἀνέτρεψεν ἐπιμελῶς
 100 καὶ ίδικόν σου ἀκόλουθον ὀνόμασε· τοιουτοφύτως δὲ καὶ
 τὰ δοτᾶ ήμιῶν τῶν δύο εἴθε ή αὐτὴ λάρναξ νὰ περικαλύπτῃ,
 δηλ. δι χρυσοῦς ἀμφορεὺς (δοχεῖον μὲ δύο λαβάς), τὸν διοῖον
 ἔδωκεν εἰς σὲ ή σεβαστή σου μήτηρ».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν δὲ ταχύπονος Ἀχιλλεύς· «διά
 95 τί ἄρα γε, ἀγαπητὴ κεφαλή, ἔχεις ἔλθει ἔδω εἰς ἔμεικιαν παραγ-
 γέλλεις εἰς ἔμεικιαν ταῦτα καθέκαστα; ἐγὼ δὲ διὰ σὲ δλα προδύμως
 θὰ ἐκτελέσω καὶ θὰ πεισθῶ, ὅπως σὺ διατάττεις· ἀλλὰ στάσου
 πλησέστερον εἰς ἔμεικιαν δι' ὀλίγον τούλαχιστον χρόνον περιβλη-
 105 θέντες δὲ εἰς τὸν ἄλλον (ἐναγκαλισθέντες) ἃς χοοτάσωμεν ὀλέ-
 θριον θρῆνον»,

Τοιουτοφύτως εἰπὼν εὐθὺς ἥπλωσε μὲ τὰς χειράς του καὶ
 100 δὲν τὸν ἔπιασεν· ή δὲ ψυχὴ του ὡσὰν καπνὸς εἰσέδυσεν εἰς τὴν
 γῆν, ἀφοῦ εἶχεν ἑκβάλει τριγμόν· τρομάξας δὲ ἀνεπήδησεν δὲ
 105 Ἀχιλλεὺς καὶ ἔκαμε κρότον μὲ τὰς χειράς του καὶ εἶπε θρηνη-
 τικὸν λόγον· «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως, δις φαίνεται, ὑπάρχει καὶ
 ἐντὸς τῶν οἰκων τοῦ Ἀδου κάποια ψυχὴ καὶ διμοίωμα, ἀλλ'
 110 ὑλικὰ μόρια (διάφραγμα καὶ τὰ τοιαῦτα) οὐδόλως ὑπάρχουσι·
 διότι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔστεκε πλησίον μου ή ψυχὴ τοῦ δυσ-
 τυχοῦς Πατρόκλου καὶ κλαίουσα καὶ μυρολογοῦσα καὶ παρήγ-
 γελλεν εἰς ἔμεικιαν τὰ καθέκαστα, διμοίαζε δὲ μὲ αὐτὸν κατὰ θαυμα-
 στὸν τρόπον».

Τοιουτοφύτως εἶπεν, εἰς δλοντὸς δὲ αὐτοὺς δὲ σήκωσεν ἐπιμυ-
 μίαν θρήνους· εἰς αὐτοὺς δὲ μυρολογοῦντας πέριξ τοῦ ἀξιολυπή-
 110 του νεκροῦ ἔφάνη ή ὁδοδάκτυλος αὐγῆ· δὲ δὲ ισχυρὸς Ἀγαμέ-
 μνων πανταχόθεν ἐκ τῶν σκηνῶν ἔστειλε καὶ ήμιονούς καὶ ἄν-

δρας νὰ φέρωσι ἔνδια· ἐπὶ κεφαλῆς δ' αὐτῶν εἶχε ταχθῆ ὁ γενναῖος Μηριόνης ὁ ἀκόλουθος τοῦ εὐπροσηγόρου (ἀγαπῶντος τοὺς ἄνδρας) Ἰδομενέως· ἐκεῖνοι δ' ἐπορεύοντο ἔχοντες εἰς τὰς χεῖράς των δενδροκόπους πελέκεις καὶ καλῶς πεπλεγμένα σχοινία· προεπορεύοντο δ' αὐτῶν, ὡς συνήθως, οἱ ἡμίονοι· διῆλθον δὲ πολλοὺς ἀνήφρόους, κατηφόρους, πρὸς τὰ πλάγια, πρὸς τὰ ὅριζόντια· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθιμασαν εἰς τὰ δασωμένα πλάγια τῆς πολλὰς πηγᾶς ἐχούσης Ἰδης, εὐθὺς ἀμέσως σπεύδοντες ἔκοπτον ὑψηλούφους δρῦς μὲ κοπτεοδὸν χαλκόν, ἐκεῖναι δ' ἐπιπτον μεγάλως κροτοῦσαι· αὐτὰς μὲν ἔπειτα διασκέζοντες οἱ Ἑλληνες ἐκρέμων (ἐφόρτωνον) ἐκ τῶν ἡμιόνων· ἐκεῖναι δὲ (αἱ ἡμίονοι;) κατέτοιχον τὴν γῆν μὲ τοὺς πόδας των διὰ μέσου τῶν πυκνῶν θαμνωδῶν τόπων ἐπιθυμοῦσαι νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα· ὅλοι δὲ οἱ δενδροκόποι ἔφερον κούτσουρα· διότι τοιουτορόπως διέταττεν ὁ Μηριόνης ὁ σύντροφος τοῦ εὐγενοῦς Ἰδομενέως· τὰ κατέρριπτον δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, σωρηδὸν (τὸ ἐπὶ τοῦ ἄλλου) ἐπὶ τῆς παραλίας, ἐκεὶ ὅπου, ὡς γνωστόν, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐσκέφθη διὰ τὸν Πάτροκλον καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν του μέγαν τάφον· ἀφοῦ δὲ πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἔξεφόρτωσαν ἄφθονα (ἀνέκφραστα) ἔνδια, ἐκάθηντο εὐθὺς ἐκεῖ συγκεντρωμένοι· δ' ὁ Ἀχιλλεὺς πάραντα διέταξε τοὺς φιλοπολέμους Μυομιδόνας νὰ ζωννύωνται τὰ χαλκᾶ ὅπλα των καὶ ἐκαστος νὰ ζεῦξῃ ὑπὸ τὰ ἄρματα τοὺς ἵππους· ἐκεῖνοι δ' ἐσηκώνοντο καὶ ἐνεδύοντο μὲ τὰ ὅπλα των, ἀνέβησαν δ' εἰς τοὺς ἵππους καὶ οἱ ἀναβάται (οἱ ἐκ τοῦ ἄρματος μιχηταί) καὶ ἡνίοχοι· ἐμπρὸς μὲν ἐπορεύοντο τὰ ἔφιπτα ἄρματα, κατόπιν δ' ἥκιολούθει τὸ νέφος τῶν πεζῶν, ἀπειράριθμοι· εἰς τὸ μέσον δ' αὐτῶν ἔφερον τὸν Πάτροκλον οἱ σύντροφοί του· μὲ τὰς τρίχας των δὲ κατεκάλυπτον ὀλόκληρον τὸν νεκρόν, τὰς ὅποιας ἔρριπτον ἐπάνω, ἀφοῦ ἐκονισθεύοντο· ὅπισθεν δὲ τὴν κεφαλὴν (τοῦ γενεροῦ) ἐκράτει δ' θεῖος Ἀχιλλεὺς λυπούμενος· διότι προέπεμπεν εἰς τὸν Ἀδην τὸν ἀμεμπτὸν σύντροφόν του.

Ἐκεῖνοι δ' ὅτε ἔφθανον εἰς τὸν χῶρον, ὅπου εἶπεν εἰς αὐτὸὺς ὁ Ἀχιλλεύς, τὸν κατέθεσαν, τακέως δ' ἐσώρευον δι' οὐτὸν ἄφθονα (εὐχαριστοῦντα τὴν ψυχὴν) ἔνδια· τότε πάλιν ἀλλα ἐσκέφθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· σταθεὶς μακρὰν τῆς πυρᾶς ἐκούρευσε

115

120

125

130

135

140

145

150

155

160

165

τὴν ἔανθην κόμην του, τὴν ὅποιαν, ὡς γνωστόν, ἔτρεφεν ἀνθη-
δὸν πρὸς τιμὴν τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ ἀναστενάξας δὲ εὐθὺς
εἶπε προσβλέψας πρὸς τὴν γναλιστερὰν θάλασσαν· «Σπερχειέ,
εἰς μάτην βεβαίως προσηγήθη εἰς σὲ ὁ πατήρ μου Πηλεύς,
ἀφοῦ ἐπανέλθω πρὸς τὰ ἑκεῖ εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν μου
γῆν, καὶ εἰς σὲ νὰ κουρεύσω τὴν κόμην μου καὶ νὰ τελέσω ἵε-
ρὰν θυσίαν ἑκατόμβης, πεντήκοντα δὲ βαρβάτα πρόβατα νὰ θυ-
σιάσω ἑκεῖ πλησίον εἰς τὰς πηγάς σου, ὃπου ὑπάρχει τέμενος
εἰς σὲ καὶ βιωμὸς γεμάτος εὐθωδίαν· τοιουτορόπτως προσηγύχετο
ὅ γέρων, σὺ δμως δὲν ἔξετέλεσας τὴν γνώμην αὐτοῦ· τόρα δμως,
ἔπειδὴ δὲν θὰ ἐπιστρέψω βεβαίως εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν
γῆν, δύναμαι νὰ προσφέρω τὴν κόμην μου εἰς τὸν ἥρωα Πά-
τροκλον, διὰ νὰ τὴν φέρῃ».

Τοιουτορόπτως εἰπὼν ἔθεσε τὴν κόμην του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ
ἀγαπητοῦ συντρόφου, εἰς αὐτοὺς δὲ δλους ἐσήκωσεν ἐπιθυμίαν
θρήνου· καὶ λοιπὸν εἰς αὐτοὺς κλαίοντας ἤθελε δύσει τὸ φῶς
τοῦ ἥμιου, ἐὰν δὲν ἤθελεν εἴπει ταχέως δὲ Ἀχιλλεὺς εἰς τὸν Ἀγα-
μέμνονα σταθεὶς πλησίον του· «υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διότι εἰς σὲ δὰ
πρὸ πάντων δ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων θὰ πεισθῶσιν εἰς τὸν λό-
γους σου, μὲν θρῆνον μὲν εἶναι δυνατὸν καὶ νὰ χοστάσωμεν, τόρα
δμως ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς (μελλούσης) πυρκαϊᾶς διασκόρπισον
τὸν στρατιώτας καὶ διάταξον νὰ ἔτοιμαζωσι τὸ γενῦμά των· δι-
αντὰ δὲ (τὴν ταφὴν) θὰ ἀσχοληθῶμεν ἡμεῖς, εἰς δσους πρὸ¹
πάντων εἶναι ἀγαπητὸς δ νεκρός· πλησίον ἥμιν δὲς μένωσι
καὶ οἱ ἀρχηγοί».

Ἄφοῦ δὲ τοῦτο δὰ ἤκουσεν δ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
πάραντα τὸν μὲν στρατὸν ἐσκόρπισεν ἀνὰ τὰ ἴσορροπα πλοῖα,
ἔμενον δὲ πλησίον ἑκεῖ οἱ πενθοῦντες οἰκεῖοι καὶ ἐσώρευν ξύλα,
ἔκαμον δὲ πυρὸν ἑκατὸν ποδῶν μήκους ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἑκεῖ
(πανταχόθεν, κατὰ μῆκες καὶ κατὰ πλάτος), εἰς τὸ ὑπέρτατον
δὲ σημεῖον τῆς πυρᾶς ἔθεσαν τὸν νεκρὸν λυπούμενοι κατὰ τὴν
καρδίαν· πολλὰ δὲ δειλὰ πρόβατα καὶ βοῦς στρέφοντας τὸν πό-
δας των κατὰ τὸ βάδισμα ἔμπροσθεν τῆς πυρᾶς καὶ ἔγδερον καὶ
ἡτοίμαζον· ἔξ δλων δὲ τούτων εὐθὺς λαβὼν λίπος ἐκάλυψε τὸν
νεκρὸν δ μεγαλόψυχος Ἀχιλλεὺς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, πέ-

οιξ αὐτοῦ δ' ἐσώρευε τὰ γδαιομένα σώματα· ἔθετε δὲ ἀμφορεῖς γημάτους ἀπὸ μέλι καὶ ἀλοιφῆν (ἐλαίου) κλίνων αὐτοὺς πλησίον τῆς κλίνης· τέσσαρας δὲ μακρολαίμους ἵππους ἐσπευσμένως ἐβαλλε μέσα εἰς τὴν θέσιν τῆς πυρᾶς μεγάλως ἀναστενάζων ἐννέα σκύλλοι τοῦ τραπεζίου ἥσαν βεβαίως εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα (Ἀχιλλέα)· καὶ ἔξ αὐτῶν μὲν ἐβαλλεν ἐντὸς τῆς θέσεως τῆς πυρᾶς δύο ἀφοῦ τοὺς ἀπεκεφάλισε, δώδεκα δὲ γενναίους νεοὺς τῶν μεγαλοψύχων Τρώων φονεύων αὐτοὺς διὰ τοῦ χαλκοῦ· κακὰ δὲ δι' αὐτοὺς εἰς τὰς φρένας του ἐσκέπτετο ἔογα· ἐνέβαλε δὲ σιδηρᾶν (δομητικὴν) δύναμιν πυρός, διὰ νὰ καταγράψῃ αὐτά· καὶ ἀνεστέναξεν εὐθὺς ἐπειτα καὶ ἐφόναξεν δονομαστὶ τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον· «χαῖος, Πάτροκλέ μου, καὶ ἐντὸς τῶν οἴκων τοῦ Ἀδου· διότι ὅλα πλέον πρὸς ζάριν σου ἐκτελῶ, ὅσα πρότερον ὑπεσχέθην· δώδεκα μὲν γενναίους νεούς τῶν μεγαλοψύχων Τρώων, τούτους μαζὶ μὲ σὲ κατατρώγει τὸ πῦρ· τὸν δὲ νέον τοῦ Ηριάμου Ἐκτορα οὐδόλως θὰ δώσω εἰς τὸ πῦρ νὰ τὸν κατατρώγῃ, ἀλλ' εἰς τοὺς σκύλλους».

Τοιουτορόπτως εἶπε φοβερίσας· τὸν Ἐκτορα ὅμως δὲν περιετογύριζον οἱ σκύλοι, ἀλλὰ τοὺς μὲν σκύλους ἀπεμάκρυνεν ἡ θυγάτη τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη νύκτας καὶ ἡμέρας, ἥλειφε δ' αὐτὸν μὲ θεῖκὸν ἔλαιον ἔχον δομὴν ρόδου, διὰ νὰ μὴ ἔεγδέοντη σύρων αὐτὸν (δ' Ἀχιλλεύς)· ἔφερε δ' ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν πεδιάδα σκοτεινὸν νέφος ἐπάνω εἰς αὐτὸν δ' Φοῖβος· Ἀπόλλων καὶ ἐκάλυψεν ὅλον τὸν χῶρον, ὅσον κατεῖχεν ὁ νεκρὸς (τοῦ Ἐκτορος), διὰ νὰ μὴ καταξηράνῃ πέριξ τοῦ σώματός του ἡ δύναμις τοῦ ἥλιου τὰς ἴνας καὶ τὰ μέλη του.

Οὐδὲν ἐκαίετο ἡ πυρὰ τοῦ ἀποθαμμένου Πατρόκλου· τότε πάλιν ἄλλα ἐσκέφθη δὲ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς· σταθεὶς μαρούν τῆς πυρᾶς προσηγύχετο εἰς τοὺς δύο ἀνέμους, τὸν Βορρᾶν καὶ τὸν Ζέφυρον, καὶ ὑπεσχέθη καλὰς θυσίας· πολλὰς δὲ σπονδὰς κάμινων καὶ μὲ χρυσοῦν ποτήριον τοὺς παρεκάλει νὰ προσέλθωσι, διὰ νὰ κατακαίωνται τάχιστα ὑπὸ τοῦ πυρὸς οἱ νεκροὶ καὶ τὰ ἔντα νὰ καῶσιν ἐσπευσμένως· ἡ δὲ ταχεῖα Ἰοις ἀκούοντα τὰς προσενχάς ἔτρεξεν ἀγγειοφόρος εἰς τοὺς ἀνέμους· ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν συγκεντρωμένοι ἐντὸς τοῦ (οἴκου τοῦ) ἔχοντος ὀλεθρίαν πνο-

170

175

180

185

190

195

200

ην Ζεφύρου ευθυχοῦντο εἰς συμπόσιον· τρέχουσα δ' ἡ^ο Ιοις ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὸ λίθινον κατώφλιον· ἐκεῖνοι δὲ καθὼς τὴν εἶδον μὲ τοῦς ὀφιμαλμούς τῶν, ὅλοι ἀνεσηκώθησαν καὶ προσεκάλουν αὐτὴν ἔκαστος πρὸς τὸν ἑαυτόν του· ἐκείνη δ' ἐξ ἄλλου ἥρνήθη μὲν νὰ κάθηται, ἀλλ' εἶπε λόγον· «δὲν εἶναι παιδὸς διὰ κάθισμα· διότι θὰ ὑπάγω εἰς τὰ οεῖδα τοῦ Ὡκεανοῦ, εἰς τὴν γῆν τῶν Αἰθιόπων, ὅπου θυσιάζουσιν ἐκατόμβιας εἰς τοὺς ἀθανάτους, ὅπου βεβαίως καὶ ἐγὼ θὰ μετάσχω τῶν θυσιῶν τρόγονυσσα· ἀλλ' δ' Ἀχιλλεὺς προσεύχεται νὰ μεταβῇ δὲ Βορρᾶς καὶ δὲ σφινθώδης Ζέφυρος πρὸς αὐτὸν καὶ δίδει ὑπόσχεσιν δὲ ὁραίας θυσίας διὰ νὰ φυσήσῃτε νὰ καῇ ἡ πυρά, ἐντὸς τῆς δοπίας κεῖται δὲ Πάτροκλος, διὰ τὸν δοπίον ἀναστενάζουσιν ὅλοι οἱ «Ἐλληνες».

Ἐκείνη μὲν λοιπὸν τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἀνεχώρησεν, ἐκεῖνοι δ' ἐσηκώνοντο μὲ ὑπερομεγέθη βοήν, κλονίζοντες ἔμπροσθεν αὐτῶν τὰ νέφη· ταχέως δ' ἔφθανον νὰ φυσῶσιν εἰς τὸ πέλαγος, ἐστηκώθη δὲ τὸ κῦμα ἀπὸ τὴν διαπεραστικὴν πνοὴν αὐτῶν ἔφθασαν δ' εἰς τὴν εὔφροδον Τροίαν καὶ ἔπεσον μέσα εἰς τὴν πυρὰν καὶ μεγάλως ἐβούιτε τὸ σφροδὸν πῦρ· καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα, ὃς ἦτο ἐπόμενον, αὐτοὶ δὰ συγχούνως φυσῶντες διαπεραστικὰ προσέβαλλον τὴν φλόγα τῆς πυρᾶς· δὲ ταχύπονς Ἀχιλλεὺς καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐκ χρυσοῦ κρατήρος, λαβὼν ποτήριον μὲ δύο κατὰ τὰ ἄκρα (ἐπάνω καὶ κάτω) κοιλώματα, οἷνον ἀντλῶν ἔχουν κατὰ γῆς καὶ ἔβρεχε τὴν γῆν, προσκαλῶν τὴν ψυχὴν τοῦ δυστυχοῦ Πατρόκλου· καθὼς δὲ πατὴρ δόδύσεται καίων τὰ δστᾶ τοῦ υἱοῦ του, νεονύμφου, δὲ δοπίος ἀποθανὼν καταλυπεῖ τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς του, τοιουτοτρόπως δὲ Ἀχιλλεὺς ὀδύσετο καίων τὰ δστᾶ τοῦ συντρόφου του συρρόμενος πλησίον τῆς πυροκαϊᾶς καὶ συνεχῶς στενάζων.

Οτε δέ δὲ Ἐωσφόρος (δὲ ἀστὴρ Ἀφροδίτη) ἔρχεται (ἀνατέλλει) διὰ ν^ο ἀναγγείλῃ εἰς τὴν γῆν τὸ φῶς (τῆς ἡμέρας), κατόπιν τοῦ δοπίου ὑπεράνω τῆς θαλάσσης σκορπίζεται ἡ ἐνδεδυμένη μὲ κροκωτὸν πέπλον Αἴγυη, κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἡ πυροκαϊά ἐμαραίνετο καὶ ἔπαυσεν ἡ φλόξ· οἱ δὲ ἀνεμοὶ ἐξ ἄλλου πάλιν ἐκίνησαν νὰ πηγαίνωσιν εἰς τὸν οἰκόν των ἀνὰ τὴν θρακικὴν θάλασσαν· ἐκείνη δ' ἐστέναζε κινούμενη μὲ δρυμὴν ἀπὸ τὸ φυύσκω-

μα' δε υῖος τοῦ Πηλέως ἀπὸ τῆς πυροπιᾶς πρὸς ἄλλο μέρος ἀποχωρήσας κατεκλύθη πουρασμένος καὶ ἐφώριησεν εἰς αὐτὸν γλυκὺς ὕπνος· οἵ δὲ Ἐλληνες συγκεντρωμένοι συνηθοίσθησαν πέριξ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως αὐτῶν δὲ προσερχομένων διόρυβος καὶ διόρυτος ἔξπυνησε τὸν Ἀχιλλέα· δομῳθεὶς δὲ ἐκάθησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς λόγον· «υἱὲ τοῦ Ἀτρέως καὶ ἄλλοι ἀριστεῖς τῶν Πανελλήνων, πρῶτον μὲν κατασβέσατε τὴν πυροπιᾶν μὲ σπινθροβολοῦντα οἶνον, ὃσον μέρος ἐσκέπασεν ἡ δύναμις τοῦ πυρός· ἔπειτα δὲ ἂς συναθροίζωμεν τὰ διστὰ τοῦ Πατρόκλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου καλῶς διαλέγοντες αὐτά· ἔχουσι γίνει δὲ εὐκολοδιάγυψτα διότι ἐτίθεντο εἰς τὸ μέσον τῆς πυροπιᾶς οἵ δὲ ἄλλοι μακρὰν εἰς τὸ ἄκρον τῆς πυροπιᾶς ἐκαίοντο ἀναιμέξ, καὶ ἵπποι καὶ ἀνδρεῖς· καὶ ταῦτα μὲν μέσα εἰς χρυσῆν φιάλην καὶ εἰς διπλοῦν στρῶμα λίπους ἀς θέσωμεν, ἔως ὅτου ἐγὼ δὲ ἔδιος νὰ κρύπτωμαι εἰς τὸν Ἀδην· τάφον δὲ οὐχὶ πολὺ μέγαν ἐγὼ προτρέπω νὰ κατασκευάζωμεν, μέτριον περίπου· ἔπειτα διμως καὶ τοῦτον νὰ κάμητε καὶ πλατὺν καὶ ὑψηλὸν οἵ Ἐλληνες, ὃσοι καὶ ἀν μείνητε κατόπιν ἐμοῦ (ἀποθανόντος) ἐντὸς τῶν ἔχόντων πολλὰ καθίσματα κακωπηλατῶν πλοίων».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἔπεισθησαν εἰς τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως· πρῶτον μὲν κατέσβεσαν τὴν πυροπιᾶν μὲ σπινθροβόλον οἶνον, ὃσον μέρος ἐσκέπασεν ἡ φλόξ, καὶ κατέπεσεν ἐπ' αὐτοῦ βαθεῖα στάκτη· γλαιίοντες δὲ συνήθροιζον τὰ λευκὰ διστὰ τοῦ γλυκομιλήτου συντρόφου εἰς χρυσῆν φιάλην καὶ διπλοῦν στρῶμα λίπους, θέσαντες δ' αὐτὰ ἐντὸς σκηνῆς τὰ ἐκάλυψαν μὲ ταρειαστὸν λευκὸν ὄφασμα· περιέγραψαν δὲ κύκλον περὶ τὸ μνῆμα καὶ θεμέλια ἔβαλον ἐμπρὸς πέριξ τῆς πυροπιᾶς· εἰδόθν δὲ ἔχυσαν ἐπάνω χυτόν χῶμα· χώσαντες δὲ τὸ μνημεῖον ἐπέστρεψαν πρὸς τὰ διπίσω· δὲ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκεῖ τὸν στράτον ἐσταμάτα καὶ ἔθετε μέγαν ἀγῶνα, ἐκ τῶν πλοίων δὲ ἐφερέν ἔξω βραβεῖα, δηλ. καὶ λέβητας καὶ τρίποδας καὶ ἵππους καὶ ἱμιόνους καὶ ἰσχυρὰς κεφαλὰς βιῶν (ἰσχυροὺς βόας) καὶ γυναῖκας καλλιζώνους καὶ φαιὸν σίδηρον.

Πρῶτον μὲν ἔθεσεν ως λαμπρὰ βραβεῖα διὰ τοὺς μὲ ταχύποδα ἵππους ἀριματηλάτας νὰ λαμβάνωσιν δὲ μὲν πρῶτος γυναῖκα

235

240

245

250

255

260

γνωρίζουσαν ἄμεμπτα ἔργα καὶ τοίποδα μὲ αὐτία (μὲ λαβᾶς) χωροῦντα εἴκοσι δύο μέτρα ὑγρῶν· διὰ τὸν δεύτερον δὲ πάλιν ἔθεσεν (ῶς βραβεῖον) ἵππον ἔξαετῇ ἀδάμαστον, ἢ δποία ἦτο ἔγκυος μὲ βρέφος ἥμιονον· διὰ δὲ τὸν τρίτον κατέθεσε λέβητα ὠραῖον ἀμεταχείριστον (μὴ δοκιμάσαντα πυράν), χωροῦντα τέσσαρα μέτρα ὑγρῶν, ἔτσι ἀκόμη λευκόν· διὰ δὲ τὸν τέταρτον ἔθεσε δύο τάλαντα (μικρὰ δισκοειδῆ τεμάχια) χρυσοῦ καὶ διὰ τὸν πέμπτον ἔθεσε φιλῆτα καινουργῆ (μὴ δοκιμάσασαν πῖο) ἔχουσαν ἐκατέρῳ μεν ὑποστήριγμα ἐστάθη δ' ὅρμιος καὶ εἰπε λόγον μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων· «ὑεῖ τοῦ Ἀτρέως καὶ ἄλλοι μὲ ὠραίας περικυνηῆδας Ἐλληνες, ταῦτα ἐδῶ τὰ βραβεῖα κεῖνται περιμένοντα ἀρματηλάτας εἰς ἀγῶνα· ἔτν μὲν τόρα οἱ Ἐλληνες ἡθέλομεν ὅγωνίζεσθαι περὶ βραβείου δὶ ἄλλον, βεβαίως ἐγὼ λαβὼν τὰ πρῶτα βραβεῖα ἡθελον φέρει αὐτὰ εἰς τὴν σκηνήν μου· διότι γνωρίζετε πόσον οἱ ἴδιοι μου ἵπποι ὑπερέχουσι κατὰ τὴν ταχύτητα· διότι εἶναι ἀθάνατοι, διὸ ποσειδῶν δ' αὐτοὺς ἔδωκεν εἰς τὸν ἴδιον μου πατέρα Πηλέα, ἐκεῖνος δὲ πάλιν εἰς ἐμὲ τοὺς ἔδωκεν· ἀλλὰ βεβαίως ἐγὼ μὲν θὰ μένω (ἀμέτοχος τοῦ ἀγῶνος) καὶ οἱ μονώνυχες ἵπποι μου· διότι τοιούτου ἡνιόχου τὴν καλὴν δόξαν ἔχασαν, μαλακοῦ, διὸ δποῖος ἐπάνω εἰς τὰς χαῖτας αὐτῶν τῶν δύο πολὺ πολλάκις ἔχυνε ζευστὸν ἔλαιον, ἀφοῦ ἡθελε τοὺς λούσει μὲ λευκὸν ὕδωρ· ἐκεῖνον αὐτοὶ δὰ οἱ δύο ἰστάμενοι πενθοῦσιν, αἱ χαῖται των δ' ἔχουσιν ἀκκουμβήσει εἰς τὸ ἔδαιφος, αὐτοὶ δὲ στέκονται λυπούμενοι κατὰ τὴν καρδίαν· οἱ ἄλλοι δῆμοις ἐτοιμάζεσθε ἀνὰ τὸν στρατόν, δποιος ἐκ τῶν Ἐλλήνων ἔχει πεποίθησιν καὶ εἰς τοὺς ἵππους του καὶ εἰς τὰ στερεά ἀρματά του».

Τοιουτορόπως εἶπεν διὸ τοῦ Πηλέως, οἱ ταχεῖς δ' ἵπηλάται ἐστηράθησαν· ἐσηκώθη πολὺ μὲν πρῶτος διὸ βασιλεὺς ἀνδρῶν Εἵμηλος, ἀγαπητὸς νιὸς τοῦ Ἀδμήτου, διὸ δποῖος ὑπερέζει κατὰ τὴν ἀρματηλασίαν· κατόπιν δ' αὐτοῦ ἐσηκώθη διὸ ἴσχυρὸς νιὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, ἔφερε δὲ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοὺς Τοφῆκοὺς ἵππους, τοὺς δποίους κάποτε ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὸν Αἰνείαν, τὸν ἔδιον δὲ (Αἰνείαν) ἔσωσεν ἔξω τῆς μάχης διὸ Ἀπόλλων. εὐθὺς δὲ κατόπιν αὐτοῦ ἐσηκώθη διὸ νιὸς τοῦ Ἀτρέως ἵσανθδος Μενέλαος δὲ ἐκ Διὸς καταγόμενος καὶ ὠδήνησεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοὺς

ταχεῖς ἵππους, τὴν Αἴθην τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν ἴδικόν του Πόδαρον· ταύτην (τὴν Αἴθην) ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς δῶρον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Ἐχέπωλος, διὰ νὰ μὴ ἀκολουθῇ ἀντὸν πρὸς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ διασκεδάζῃ μένων ἐκεῖ (εἰς τὴν πατρίδα του)· διότι μέγαν πλοῦτον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Ζεὺς καὶ κατέκει αὐτὸς δὲ ἐντὸς τῆς εὐφυχώδου Σικυνίου· ταύτην λοιπὸν ὁ Μενέλαος ἔφερεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν μεγάλως ἐπιθυμοῦσαν δρόμον· ὁ Ἀντίλοχος δὲ τέταρτος ἥτοι μάσε τοὺς καλλίτοιχας ἵππους του ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ ὑπερδυνάμου βασιλέως Νέστορος τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως· ταχύποδες δὲ ἵπποι γεννημέντες ἐν Πύλῳ ἔφερον τὸ ἄρμα του· ὁ πατήρ του δὲ σταθεὶς πλησίον του ἔλεγεν εἰς αὐτὸν καλὰ σκεπτόμενος δι’ αὐτόν, ὃ δποῖος καὶ ὁ ἴδιος ἦτο νοήμων· «Ἀντίλοχε, βεβαίως μὲν σέ, ἀν καὶ ἥσο νέος, ἥγαπησαν καὶ ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ σὲ ἐδίδαξαν παντὸς εἴδους ἵππηλατικὰς τέχνας· διὰ τοῦτο οὐδόλως μεγάλη ἀνάγκη εἶναι καὶ νὰ σὲ διδάσκω· διότι γνωρίζεις νὰ στρέφῃς καλῶς τὸ ἄρμα περὶ τὰ τέρματα τοῦ δρόμου· ἀλλὰ βεβαίως οἱ ἵπποι σου εἶναι βραδύτατοι εἰς τὸ τρέχειν· διὰ τοῦτο νομίζω δτι θλιβερὰ θὰ εἶναι τὰ πράγματα διὰ σὲ τῶν ἄλλων ὅμως οἱ ἵπποι μὲν εἶναι ταχύτεροι, οὐδόλως ὅμως οἱ ἴδιοι γνωρίζουσι νὰ σκεφθῶσι περισσότερα ἀπὸ σὲ τὸν ἴδιον· ἀλλ’ ἔλα δὰ σύ, ἀγαπητέ, βάλλε εἰς τὸν νοῦν σου σκέψιν παντὸς εἴδους, διὰ νὰ μὴ σὲ διεκφύγωσι τὰ βραβεῖα· διὰ τῆς σκέψεως βεβαίως ὁ ξύλοκόπος γίνεται ἀνώτερος παρὰ διὰ τῆς δυνάμεως· διὰ τῆς σκέψεως δὲ πάλιν ὁ κυβερνήτης ἐντὸς τῆς γναλιζούσης θαλάσσης διευθύνει ταχὺ πλοῖον ταραπτόμενον ὑπὸ ἀνέμων· διὰ τῆς σκέψεως δὲ ἥνιοχος ὑπερισχύει ἄλλου ἥνιοχου· ἀλλ’ ὅποιος μὲν ἔχων πεποιθησιν εἰς τοὺς ἴδικούς του καὶ ἵππους καὶ ἄρματα ἀπερισκέπτως πολλοὺς ἐλιγμοὺς κάμνει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, οἱ ἵπποι του πλανῶνται ἀνὰ τὸν δρόμον καὶ δὲν τοὺς συγκρατεῖ· ὅποιος ὅμως δῆνηγῶν κατωτέρους ἵππους ἥθελε γνωρίζει πανουργίας, πάντοτε βλέπων πρὸς τὸ τέρμα στρέφει ἀπὸ πλησίον τοὺς ἵππους καὶ δὲν τὸν διαφεύγει τὸ νὰ τεντώσῃ κατὰ πρῶτον τὰ ἐκ βοείου δέρματος λωρία, ἀλλὰ τὰ κριτεῖ ἀσφαλῶς καὶ ἐπιτηδεῖ τὸν προτρέχοντα· σημεῖον δὲ θὰ εἴπω εἰς σὲ πολὺ εὐκολοδιάκριτον καὶ δὲν θὰ

295

300

305

310

315

320

325

- σὲ διαφύγητε εἶναι στημένον ἔχοντας ὅσον μιᾶς δργυιᾶς,
ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἢ ἐκ δρυὸς ἢ ἐκ πεύκης· τοῦτο
μὲν δὲν καταστῆσε ἀπὸ βροξήν· ἐκατέρῳθεν δὲ αὐτοῦ εἶναι ἐστη-
ριγμένοι δύο λευκοὶ λίθοι κατὰ τὰς ἑνώσεις τοῦ δρόμου, πέρι
δὲ εἶναι λεῖος ὁ ἵπποδρόμος· ἢ εἶναι μηνιεῖον ἀνθρώπου τινὸς
330 πρὸ πολλοῦ ἀποθαμμένου ἢ εἶχε κατασκευασθῆντα βεβαίως
ὅς σημεῖον κάμψεως ἵπποδρόμου ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων· καὶ
τόρα τὸ ἔκαμε τέρματα δρόμου ὃ ταχύποντας θεῖος Ἀχιλλεὺς· εἰς
335 αὐτὸν σὺ προσεγγίσας δδήγει πολὺ πλησίον τὸ ἄρμα καὶ τὸν ἵπ-
πον, σὺ δὲ ὁ ἕδιος νὰ κλίνῃς ἐντὸς τοῦ καλλιπλέκτου ἀρματος
ἔλαφος πρὸς τὰριστερὰ αὐτῶν· φωνάξας δὲ νὰ κεντήσῃς τὸν δε-
ξιὸν ἵππον καὶ νὰ χαλαρώσῃς δι' αὐτὸν τὰ ἴννα μὲ τὰς χεῖράς
σου· ἐντὸς δὲ τοῦ σημείου καμπῆς ἀς πλησιάσῃ ὁ ἀριστερός σου
ἵππος, ἔως ὅτου θὰ σὺν φανῇ βεβαίως ὅτι τὸ περιαξόνιον (ἢ στε-
φάνη τοῦ περὶ τὸν ἄξονα τροχοῦ) ἔφθασεν εἰς τὸ ἀκρον τοῦ
340 δροῦ πατεσκευασμένου τροχοῦ· ἀπόφυγε δύως νὰ συναντήσῃς
τὸν λίθον, μήπως καὶ τὸν ἵππον πληγώσῃς καὶ τὸ ἄρμα συν-
τρίψῃς· ἀντικείμενον δὲ χαρᾶς εἰς τὸν ἄλλους καὶ εἰς σὲ τὸν ἕδιον
ὄνειδος τοῦτο θὰ εἶναι· ἀλλ' ἀγαπητέ, μετὰ φρονήσεως νὰ εἴ-
σαι προφυλακτικός· διότι ἔὰν ζητῶν νὰ ἐπιτύχῃς προσπεράσῃς
345 βεβαίως ἐντὸς τοῦ σημείου τῆς καμπῆς, δὲν ὑπάρχει κανείς, ὁ
ὅποιος μεταπηδήσας ἥθελε σε νικήσει οὐδὲ ἥθελε σε περάσει, οὐδὲ
ἔὰν ἥθελεν ὅδηγεῖ ὅπισθέν σου τὸν θεῖον Ἀρείονα, τὸν ταχὺν
ἵππον τοῦ Ἀδράστου, ὁ ὅποιος ἦτο ἐκ θεοῦ (τοῦ Ποσειδῶνος)
κατὰ τὸ γένος, ἢ τὸν ἵππον τοῦ Λαομέδοντος, οἱ ὅποιοι δὰ ἔδω-
ἀνετραφῆσαν γενναῖοι».
- Τοιουτορόπως εἰπὼν δὲν οὐδὲ τοῦ Νηλέως Νέστωρ διπίσω ἐκά-
350 θησεν εἰς τὴν θέσιν του, ἀφοῦ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του τὸ σύνολον
ἐκάστου· δὲ Μηριόνης δὲν εὐθὺς πέμπτος ἡτούμασε τοὺς καλλίτορ-
χας ἵππους· ἀνέβησαν δὲ εἰς τὰ ἄρματα καὶ ἔρωψαν κλήρους· ἐκί-
νει αὐτοὺς δὲ Ἀχιλλεὺς, ἐξεπήδησε δὲ ὁ κλῆρος τοῦ Ἀντιλόχου
υἱοῦ τοῦ Νέστορος· κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἔλαχεν δὲ ισχυρὸς· Εὔμηλος,
εὐθὺς δὲ κατόπιν αὐτοῦ δὲ εἰς τὸ δόρυ ὀνομαστὸς υἱὸς τοῦ Ατρέως
355 Μενέλαος, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἔλαχε νὰ δόηγῃ τὸ ἄρμα δὲ Μηριόνης·
ντατος πάλιν δὲν οὐδὲ τοῦ Τυδέως, δὲ ὅποιος ἦτο ἔξοχως ἀριστος,

ζέλαχε νὰ ὀδηγῇ τοὺς ἵππους· ἐστάθησαν δὲ εἰς τὴν σειρὰν καὶ ἐσημείωσε τὰ τέρατα ὁ Ἀχιλλεὺς μακρόθεν ἐντὸς τῆς ὁμαλῆς πεδιάδος· ἐτοποθέτησε δὲ πλησίον ἑκεῖ (εἰς τὸ τέρατον) τὸν ἴσοθεον Φοίνικα, τὸν ὄπαδὸν τοῦ ἴδιοκοῦ του πατρός, διὰ νὰ προσέχῃ τὸν δρόμον καὶ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

360

Ἐκεῖνοι δὲ συγχρόνως ὅλοι ἐσήκωσαν ἐπὶ τῶν ἵππων τὰς μάστιγας καὶ τὸν ἔκτυπησαν μὲν τὰ λωρία τῆς μάστιγος καὶ ἐσπευσμένως τὸν ἐφώναξαν δυνατὰ μὲ λόγους· ἐκεῖνοι δὲ ταχέως διεπέρων διὰ τῆς πεδιάδος ταχέως μακρὰν τῶν πλοίων· ὑπὸ τὰ στήθη δὲ τῶν ἵππων ἵστατο σηκωνομένη κόνις ὡσὰν νέφος ἢ θύελλα, αἱ δὲ χαῖται τῶν ἐκινοῦντο ζωηρῶς μὲ τὰς πνοὰς τοῦ ἀνέμου· τὰ ἄρματα δὲ ἄλλοτε μὲν ἐπλησίαζον εἰς τὴν πολυτρόφον γῆν, ἄλλοτε δὲ ἐπήδων μετέωρα· οἱ δὲ ἄρματηλάται ἵσταντο ἐντὸς τῶν ἄρμάτων καὶ ἔκτυπει ἡ παρδάλη ἐκάστου, διότι ἐπεθύμουν τὴν νίκην· παρεκίνουν δὲ ἕκαστος τὸν ἴδιοκούς του ἵππους, ἐκεῖνοι δὲ ἐπεράκιζον διὰ τῆς πεδιάδος σηκώνοντες κονιορτόν.

365

Ἄλλος δὲ πλέον ἔξετέλουν τὸν τελευταῖον δρόμον οἱ ταχεῖς ἵπποι ὅπισθ πρὸς τὴν φαιὰν θάλασσαν, τότε πλέον ἡ ἀξία ἐκάστου θὰ ἐφράίνετο καὶ εὐθὺς ἐτεντώθη δὲ δρόμος τῶν ἵππων· ταχέως δὲ ἐπειτα ἔξεπέρασαν οἱ ταχύποδες ἵπποι τοῦ καταγομένου ἐκ τοῦ Φέροντος (τοῦ Εὔμήλου)· κατόπιν δὲ αὐτῶν προηγήθησαν οἱ ἀρσενικοὶ ἵπποι τοῦ Διομήδους, οἱ Τρῳοίκοι, καὶ οὐδόλως ἥσαν πολὺ μακράν, ἀλλὰ πολὺ πλησίον· διότι πάντοτε ὠμοίαζον μὲ μέλλοντας νῦν ἀναβῶσιν εἰς τὸ ἄρμα (ἐπλησίαζον νῦν ἀναβῶσιν εἰς τὸ ἄρμα) τοῦ Εὔμήλου, ἐκ τῆς ἀναπνοῆς των δὲ ἡ δάκις καὶ οἱ πλατεῖς δῆμοι τοῦ Εὔμήλου ἔθερμαίνοντο· διότι ἐπεράκιζον ἔχοντες ἐπάνω του τὰς κεφαλάς των· καὶ λοιπὸν ἡ ἥθελε περάσαι (δὲ Διομήδης) ἡ ἥθελε θέσει ἀμφισβήτησμον τὴν νίκην, ἐὰν δὲν ἥθελεν δργισθῆ κατὰ τοῦ νιοῦ τοῦ Τυδέως ὁ Φρίβος Ἀπόλλων, δὲ οποῖος εὐθὺς ἔρριψεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὴν λαμπρὰν μάστιγα· ἀπὸ τὸν δρφαλμοὺς δὲ αὐτοῦ δργιζομένου ἐχύθησαν δάκουνα, διότι ἐκείνας μὲν ἔβλεπεν ὅτι καὶ πολὺ περισσότερον ἔτρεζον (αἱ ἵπποι τοῦ Εὔμήλου), οἱ δὲ ἴδιοι του ἔμειναν ὅπισθ ~~τρέχοντες~~ χωρὶς μάστιγα· καὶ εὐθὺς δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀθηνᾶς ὅτι δὲ Ἀπόλλων ἡπάτησε τὸν νῖδον τοῦ Τυδέως, πολὺ δὲ τα-

370

375

380

385

- 390 χέως ἔσπευσε πρὸς τὸν βασιλέα λαῶν (Διομῆδη) καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν μάστιγα καὶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους του· αὐτὴ δὲ ὁργιζομένη μετέβαινε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀδμήτου (Εὔμηλον) καὶ ἔθραυσεν ἡ θεὰ τὸν ζυγὸν τῶν ἵππων αὐτοῦ· αἱ δὲ ἵπποι αὐτοῦ ἔδραμον πρὸς τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου καὶ τὸ τιμόνι ἐλύθη πρὸς τὴν γῆν· δὲ ἴδιος δὲ ἐκ τοῦ ἄρματος 395 ἐκυλίσθη ἔξω πλησίον τοῦ τροχοῦ καὶ περιεγδάρθη εἰς τοὺς ἀγκῶνας καὶ εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τοὺς δόντωνας, ἐκομματιάσθη δὲ τὸ μέτωπόν του ἀνωθεν τῶν ὀφρούων· οἱ δόφθαλμοί του δὲ ἐγειρθησαν ἀπὸ δάκρυα καὶ ἡ ἀνθηρὰ φωνή του ἐκρατήθη· δὲ τοῦ Τυδέως στρέψας πλαγίως τοὺς μονώνυχας ἵππους διηγήθυνεν αὐτοὺς πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους προσπεράσας· διότι ἡ Ἀθηνᾶ 400 ἐνέβαλεν εἰς τοὺς ἵππους του δύναμιν καὶ ἔθεσεν εἰς αὐτὸν δόξαν· κατόπιν δὲ αὐτοῦ εὐθὺς διηγήθυνε τοὺς ἵππους δὲ ἔσανθδος Μενέλαος· δὲ ἡ Ἀντίλοχος παρῷμησε τοὺς ἵππους τοῦ ἴδιου τοῦ πατρός· «ἔμβῆτε καὶ σεῖς οἱ δύο· τεντώνετε τὸ ἄρμα ὃσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· βεβαίως οὐδόλως μὲν σᾶς προτρέπω νέ· ἀνταγωνίζησθε μὲ ἐκείνους τοὺς ἵππους τοῦ πολεμικοῦ υἱοῦ τοῦ 405 Τυδέως, εἰς τοὺς δποίους δὲ Ἀθηνᾶ τόρα ἔδωκε ταχύτητα καὶ ἔθεσε δόξαν ἐπάνω του· τοὺς ἵππους δμως τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως προφθάσατε ταχέως καὶ μὴμείνητε δπίσω, διὰ νὰ μὴ σᾶς δύνῃ ἐντροπὴν ἡ Αἴθη, ἀν καὶ εἶναι θηλυκή· διὰ τὶ ἀρά γε μένετε δπίσω, ἀριστοί· διότι ὡς ἔξης θὰ εἴπω καὶ βεβαίως θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ· δὲν θὰ ὑπάρχῃ διὰ σᾶς τοὺς δύο περιποίησις πλησίον τοῦ βασιλέως λαῶν Νέστορος, ἀλλ ἐυθὺς θὰ σᾶς φονεύσῃ μὲ κοπτερὸν χαλκόν, ἐάν ἀμελήσαντες λαμβάνωμεν κατώτερον βραβεῖον· ἀλλ ἀκολουθεῖτε αὐτοὺς καὶ σπεύδετε δσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· τὰ ἔξης δὲ ἔγῳ δὲ ἴδιος θὰ τεχνασθῇ καὶ θὰ ἐπινοήσω, δηλ. νὰ εἰσδύνωμεν πλαγίως ἐντὸς τοῦ στενοῦ δρόμου, καὶ δὲν 410 θὰ διαφύγῃ τὴν προσοχήν μου τοίτο».

- Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τὴν ἀπειλητικὴν φωνὴν τοῦ κυρίου των περισσότερον ἔτρεξαν δι δλίγον χρόνον· εὐθὺς δὲ ἐπειτα δὲ ὑπομονητικὸς εἰς τὰς μάχας ἡ Ἀντίλοχος εἰδεῖ στένωμα κούλης ὁδοῦ· σχίσμα γῆς ἦτο, ὃπου συμμαζευθὲν κείμεοινὸν ὕδωρ παρέσυρε μέρος τῆς ὁδοῦ καὶ ἐβάθυνεν δλόκληρον

τὸν χῶρον ἐκεῖ λοιπὸν διηγήθυνε τοὺς ἵππους δὲ Μενέλαιος ἀποφεύγων τὰς συγκρούσεις τῶν τροχῶν τῶν ἀρμάτων· δέ τοι Ἀντίλοχος στρέψας πλαγίως τοὺς μονώνυχας ἵππους διηγήθυνεν αὐτοὺς ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ καὶ διέγον πλαγίως κλίνας κατεδίωκε τὸν Μενέλαιον· δέ τοι δὲ τοῦ Ἀτρέως ἐφοβήθη καὶ ἐφώναξε μεγαλοφόνως εἰς τὸν Ἀντίλοχον· «Ἀντίλοχε, ἀπερισκέπτως ὅδηγεις τοὺς ἵππους· ἀλλὰ συγκράτει αὐτὸν πρὸς τὰ δύπιστα· διότι οὐδὲν εἶναι στενή, ταχέως δὲ θὰ τοὺς διευθύνῃς πλαγίως, μήπως συναντήσας με μὲ τὸ ἄρμα σου βλάψῃς καὶ τοὺς δύο μας».

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ἀλλ' οὐτοῦ Ἀντίλοχος καὶ πολὺ ἀκόμη περισσότερον ἔκτύπει τοὺς ἵππους διὰ τῆς μάστιγος ἐπισπεύδων αὐτοὺς ὅμοιάζων μὲ τὸν δῆθεν μὴ ἀκούοντα (προσποιούμενος οὗτοι δὲν ἡκουεν)· οὗτοι δὲ εἶναι οὐδὲν ἀπόστασις δίσκου διπτομένου ἀπὸ τοῦ ὕμου διὰ συστροφῆς πρὸς τὰ δύπιστα, τὸν δποῖον νεανίας ἀνὴρ ὁπίτει δοκιμάζων τὴν νεανικήν του δύναμιν, τόσον ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐμπρός (οἵ δύο ἵπποι τοῦ Ἀντίλοχου)· αἱ δὲ ἵπποι τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως ἀπεσύρθησαν· διότι οὐδεὶς μὲ τὴν θέλησίν του ἡμέλησε νὰ τοὺς πιέξῃ, μήπως συγκρουσθῶσιν ἐν τῇ ὅδῷ οἱ μονώνυχες ἵπποι καὶ ἀναποδογυρίσωσι τὰ καλοπλεγμέγα ἄρματα, οἵ δὲ ἴδιοι δὲ πέσωσι μέσα εἰς τοὺς κονιορτοὺς σπεύδοντες δῆλα τὴν νίκην· αὐτὸν καὶ ἐπιπλήττων εἶπεν δὲ ξανθὸς Μενέλαιος· «Ἀντίλοχε, δὲν ὑπάρχει ἀλλος κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὀλεθριώτερος ἀπὸ σέ· προχώρει εἰς καταστροφήν, ἐπειδὴ οὐχὶ ἀληθῶς βεβαίως οἵ Ἑλληνες ἐλέγομεν οὗτοι εἶσαι συνετός· ἀλλ' ὅμως οὐδόλως βεβαίως οὐδὲ τοιουτοδόπως θὰ λάβῃς βραβεῖον ἀνευ δροῦν».

Τοιουτοδόπως εἶπὸν παρόμησε τοὺς ἵππους του καὶ εἶπε· «μή μου σταματᾶτε μηδὲ στέκεσθε λυπούμενοι κατὰ τὴν καρδίαν· τούτων (τῶν τοῦ Αρχιλόχου ἵππων) οἵ πόδες καὶ τὰ γόνατα θὰ προφθάσωσι νὰ κουρασθῶσι πρότερον παρὰ τὰ ἴδια σας· διότι καὶ οἱ δύο οὗτοι στεροῦνται νεότητος».

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες κάπως τὴν ἀπειλὴν τοῦ κυρίου των περισσότερον ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐμπρός, ταχέως δέ ἐφθασαν πλησίον αὐτῶν (τῶν τοῦ Ἀντίλοχου ἵππων).

Οἱ δέ Ἑλληνες καθήμενοι ἐβλεπον τοὺς ἐν τῷ ἀγῶνι ἵππους·

425

430

435

440

445

450 ἐκεῖνοι δὲ ἐπτεράκιζον διὰ μέσου τῆς πεδιάδος σηκώνοντες κονιορτόν πρῶτος δὲ ὁ Ἰδομενεὺς ὁ ἀρχηγός τῶν Κρητῶν ἐνόησε τοὺς ἵππους· διότι ἐκάθητο ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος πολὺ ψηφὴ εἰς ψηφὴν σκοπιάν, ἀκούσας δὲ ἐνόησε τὸν ἐκβάλλοντα κραυγὴν μαρρόθεν εὐρισκόμενον· εἶδε δὲ προτόρεοντα ἵππον διαπρεπῆ, ὃ δποῖος κατὰ τὸ ἄλλο μὲν ἥπτο ἀκριβῶς κοκκινωπός, ἐντὸς δὲ τοῦ μετώπου του εἶχε κατασκευασθῆ λευκὸν σημεῖον στρογγύλον ὁσάν σελήνη· ἐστάθη δὲ ὅρμιος καὶ εἶπε λόγον εἰς τὸν Ἐλληνας. «ὦ ἀγαπητοί, ἡγεμονες καὶ ἀρχοντες τῶν Ἐλλήνων, μόνος ἐγὼ βλέπω εὐχρινῶς ἵππους ἦ καὶ σεῖς; ἄλλοι ἵπποι φαίνονται εἰς ἐμὲ ὅτι εἶναι πρότεροι, ἄλλος δὲ ἡνίοχος φαίνεται· αἱ δὲ ἵπποι αὐτοῦ, αἱ δποῖαι δὲ ἐκεῖ ἥσαν ὑπέρτεραι, ἐβλάβησαν ἴσως εἰς τὴν πεδιάδα· διότι βεβαίως ὅσας κατὰ πρῶτον εἶδον νὰ φθάσωσι περὶ τὸ τέρμα, τόρα οἰδαμοῦ δύναμαι νὰ ἔδω· πρὸς δλα δὲ τὰ μέρη ἀνὰ τὴν Τοφῆκην πεδιάδα οἱ ὁρθαλμοί μου προσβλέποντος παρατηροῦσιν διλόγυρα· ἦ ἔξεφυγον ἀπὸ τὸν ἡνίοχον τὰ ἡνία καὶ δὲν ἡδυνήθη καλῶς νὰ τὰ κρατήσῃ πέριξ τοῦ τέρματος καὶ δὲν ἐπέτυχε στρέψας· ἐκεῖ νομίζω ὅτι αὐτὸς ἐπεσεν ἔξω καὶ συνέτριψε τὸ ἄρμα, αἱ δὲ ἵπποι ἐξέκλιναν ἐπειδὴ δργὴ κατέλαβε τὸν νοῦν των· ἄλλὰ παρατηρήσατε καὶ σεῖς σηκωθέντες· φαίνεται δὲ εἰς ἐμὲ ὅτι εἶναι ἀνήρ Αἴτωλὸς κατὰ τὴν γενεάν, βασιλεύει δὲ μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων, διὸ τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Τυδέως, δὲ Ισχυρὸς Διομήδης».

Αὐτὸν δὲ ἀπρεπῶς ἐπέπληξεν ὁ ταχὺς νίδος τοῦ Ὁϊλέως Αἴας· «Ἴδομενεῦ, διά τι πρότερον ὅμιλεῖς μὲ ἀναιδειαν; αἱ ἵπποι ὅμως αἱ ταχύποδες (αἱ σηκώνουσαι ταχέως τοὺς πόδας των) τρέχουσι μαρρὰν διὰ μέσου πολλῆς πεδιάδος· οὔτε τόσον πολὺ γεώτατος εἰσαι μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων οὔτε δευτερεότετα τρέπουσιν ἔξω τῆς κεφαλῆς σου οἱ ὁρθαλμοί σου· ἀλλὰ πάντοτε μὲ λόγους ὅμιλεῖς ἀναιδῶς· οὐδόλως ἀρμόζει νὰ εἰσαι ἀκράτητος εἰς λόγους (φρλάρως); διότι πλησίον σου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι καλλίτεροι· 480 ἵπποι δὲ αἱ ἔδαι εἶναι περισσότερον ἐμπρός, αἱ δποῖαι δὲ ἥσαν πρότερον, αἱ τοῦ Εὑμήλου, ἐντὸς δὲ τοῦ ἀρματος ἐπιβαίνει ὁ ἔδιος κρατῶν τὰ ἡνία».

Πρὸς αὐτὸν δὲ δργισθεὶς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν ἀνταπήντα-

«Αία ἄριστε εἰς τὴν φιλονικίαν, κακόβουλε, καὶ καθ' ὅλα τὰ ἄλλα εἴσαι πατώτερος τῶν Ἑλλήνων, διότι εἰς σὲ ὑπάρχει νοῦς τραχύς· ἔλα λοιπὸν ἢ διὰ τοίποδα ἃς στοιχηματίσωμεν ἢ διὰ λέβητα, ἃς θέσωμεν δὲ καὶ οἱ δύο κριτὴν τὸν γέλον τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονα, περὶ τοῦ ποίων ἐκ τῶν δύο πρότεραι εἶναι αἱ ἵπποι, διὰ νὰ γνωρίσῃς τοῦτο πληρώνων»,

Τοιουτορόπως εἶπεν, εὐθὺς δ' ὁ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὁϊλέως Αἴας δρυγιζόμενος ἐσηκώνετο ν' ἀποκριθῇ μὲν δυσαρέστους λόγους· καὶ λοιπὸν ἀκόμη περαιτέρῳ ἥθελε προχωρήσει ἡ φιλονικία μεταξὺ τῶν δύο, ἐὰν δὲν ἐσηκώνετο δ' ἕδιος Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν ἔλεγε τὸν ἔξῆς λόγον· «μὴ ἀποκρίνεσθε τόσα πλέον μὲν σκληροὺς λόγους, Αἴα καὶ Ἰδομενεῦ, καὶ ἐπιβλαβεῖς, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἀριστεῖς· καὶ ἐναντίον ἄλλου δὲ ν' ἀγανακτήτε, δὲ δποῖος τοιαῦτα δὰ ἥθελε πράττει ἄλλὰ σεῖς καθήμενοι ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἀγῶνος βλέπετε τοὺς ἵππους· αὐτοὶ δὲ ταχέως οἵ ἕδιοι σπεύδοντες διὰ τὴν νίκην θὰ φθάσωσιν ἔδη· τότε δὲ θὰ γνωρίσητε ἔκαστος τοὺς ἵππους τῶν Ἑλλήνων, ποῖοι εἶναι δεύτεροι καὶ ποῖοι πρότεροι».

Τοιουτορόπως εἶπεν, δ' υἱὸς τοῦ Τυδέως πολὺ πλησίον ἔφθασεν ἔχων εἰς κίνησιν τοὺς ἵππους του· μὲ τὴν μάστιγα δὲ πάντοτε τοὺς ὠδήγει κτυπῶν ἀπὸ τοὺς ὄμοιους· οἱ δ' ἵπποι αὐτοῦ ὑψηλὰ ἐσηκώνοντο ταχέως διαπερῶντες τὴν ὄδόν ἀδιακόπως δ' ἐκτύπουν τὸν ἱνιόχον δονίδες (πιτσιλίες) κονιορτοῦ, τὸ δ' ἐκ χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου σκεπασμένον ἀρμα ἔτρεχεν ὅπισθεν τῶν ταχυπόδων ἵππων· καὶ οὐδόλως ἐσχηματίζετο ὅπισθεν τῶν ἀκρων τῆς περιφερείας τῶν τροχῶν πολὺ ἵχνος τῆς ἀρματορροχιᾶς ἐντὸς τῆς λεπτῆς κόνεως· ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο σπεύδοντες ἐπτεράκιζον· ἐστάθη δ' εἰς τὸ μέσον τοῦ τόπου τοῦ ἀγῶνος καὶ πολὺς ἴδρως ἔξεχύνετο κατὰ γῆς καὶ ἀπὸ τὸν τράχηλον καὶ ἀπὸ τὸ στῆθος τῶν ἵππων· δ' ἕδιος δ' ἐπήδησε κατὰ γῆς ἐκ τοῦ ἀπαστράπτοντος ἀρματος, καὶ εὐθὺς ἀκρούμβησε τὴν μάστιγα πρὸς τὸν ζυγόν· οὐδ' ἐβράδυνεν (ἔμεινε χωρὶς ἀποτέλεσμα) δ' ἵσχυρὸς Σθένελος, ἀλλ' ἐσπευσμένως ἔλαβε τὸ βραβεῖον καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς ὑπερδυνάμους συντρόφους του νὰ ὀδηγῶσι τὴν γυναικα καὶ νὰ μεταφέρωσι τὸν μὲ λαβὰς (αὐτία) τοίποδα· ἐκεῖνος δ' ἔλυεν ἐκ τοῦ ζυγοῦ τοὺς ἵππους.

485

490

495

500

505

510

Εὐθὺς δὲ κατόπιν τούτου ὡδήγησε τοὺς ἵππους του ὁ ἔγγονος τοῦ Νηλέως Ἀντίλοχος, μὲ πανουργίας, οὐδόλως βεβαίως μὲ ταχύτητα, προσπεράσας τὸν Μενέλαιον ἀλλὰ καὶ τοιουτορόπως δὲ Μενέλαιος ὠδήγει ἀπὸ πλησίον τοὺς ταχεῖς ἵππους· ὅσον δὲ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ τροχοῦ ἵππος, ὁ διποῖς τυχὸν ἥθελε σύρει τὸν κύριον του τεντωνόμενος μὲ τὸ ἄρμα του καὶ αὐτοῦ μὲν αἱ ἀκριναὶ τῆς οὐρᾶς τρίχες ἐγγίζουσι τὴν στεφάνην τῆς περιφερείας τοῦ τροχοῦ, ἔκεινος δὲ πολὺ πλησίον τρέχει καὶ οὐδόλως πολὺ διάστημα εἶναι ἐν τῷ μεταξύ, ἐν φέρεται διὰ μέσου πολλῆς πεδιάδος, τόσον δὲ ὁ Μενέλαιος ἔμενεν δπίσω τοῦ ἀμέμπτου Ἀντιλόχου ἀλλὰ κατὰ πρῶτον εἴχε μείνει δπίσω καὶ μέχρι ἀποστάσεως ὁψιεως δίσκου, ἀλλὰ ταχέως ἔφθανεν αὐτόν· διότι ηὗξαντο ή γενναία δύναμις τῆς φοράδος τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῆς καλλίτριχος Αἴθης· ἐὰν δὲ ὁ δρόμος καὶ δ' ἀ τοὺς δύο ἥθελε γίνει ἀκόμη περιατέρω, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἥθελε τὸν προσπεράσει (ὁ Μενέλαιος) καὶ δὲν ἥθελε θέσει ἀμφισβήτησμον τὴν νίκην· ὁ δὲ Μηριόνης ὁ γενναῖος ἀκόλουθος τοῦ Ἰδομενέως ἔμενεν δπίσω ἀπὸ τὸν πολὺ ἔνδοξον Μενέλαιον διάστημα ὁψιεως δόρατος· διότι βραδύτατοι μὲν ἦσαν αἱ καλλίτριχες ἵπποι του, ἀκαταλληλότατος δὲ ἥτο αὐτὸς εἰς τὸ νὰ δόηγῃ ἄρμα εἰς διαγωνισμὸν· ὁ νῖδος δὲ τοῦ Ἀδμήτου ἐντελῶς ἔσχατος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἔφθασε σύρων τὸ ὠραῖον του ἄρμα καὶ δόηγῶν ἔμπροσθέν του τοὺς ἵππους· τοῦτον δμως ἰδὼν εὐσπλαχνίσθη ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς καὶ σταθεὶς εὐθὺς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ὅ ἀριστος ἀνὴρ τελευταῖος ὀδηγεῖ τοὺς μονώνυχας ἵππους του· ἀλλ' ἔμπρὸς δὲ ἄς δώσωμεν εἰς αὐτὸν βραβεῖον, καθὼς εἶναι ἀριστόν, τὸ δεύτερον· τὸ δὲ πρῶτον ἄς φέρῃ ὁ νῖδος τοῦ Τυδέως».

Τοιουτορόπως εἰπεν, ἔκεινοι δὲ εὐθὺς δλοι τὸ ἐπῆγνουν, ὅπως διέταξε· καὶ λοιπὸν ἥθελε δώσει εἰς αὐτὸν τὴν ἵππον, διότι ἐπῆγνεσαν τοῦτο οἱ Ἐλληνες, ἐὰν δὲ Ἀντίλοχος ὁ νῖδος τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος δὲν ἥθελε δικαίως ἀπαντήσει εἰς τὸν νῖδον τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέα σηκωθεὶς ἐπάνω· «ὦ Ἀχιλλεῦ, πολὺ ἐναντίον σου θὰ δογισθῶ, ἐὰν ἐκτελέσῃς τοῦτον τὸν λόγον· διότι μέλλεις ν ἀφαιρέσῃς τὸ βραβεῖον μου ταῦτα σκεπτόμενος, διότι ἐβλάφθη τὸ ἄρμα καὶ οἱ ταχεῖς του ἵπποι, ἢν καὶ δὲν εἶναι γενναῖος·

ἀλλ' ὥφειλε νὰ προσεύχηται εἰς τοὺς ἀθανάτους· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδόλως θὰ ἥρχετο ἐντελῶς τελευταῖος διευθύνων εἰς τὸν ἀγῶνα τοὺς ἵππους του· ἐν ᾧ περιπτώσει ὅμως εὐσπλαγχνίζεσσαι αὐτὸν καὶ εἶναι ἀγαπητὸς εἰς τὴν ψυχήν σου, ὑπάρχει ἐντὸς τῆς σκηνῆς σου πολὺς χρυσός, ὑπάρχει δὲ χαλκὸς καὶ πρόβατα, ὑπάρχουσι δὲ εἰς σὲ δοῦλαι καὶ μονώνυχες ἵπποι· ἐκ τούτων δὸς εἰς αὐτὸν καὶ μεγαλύτερον βραβεῖον, ἀφοῦ τὸ λάβῃς κατόπιν, ἢ καὶ ἀμέσως τόρα, διὰ νὰ σε ἐπαινέσωσιν οἱ Ἑλληνες· ταύτην ὅμως ἔγῳ (τὴν ἵππον) δὲν θὰ δώσω· ὡς πρὸς αὐτὴν δὲ ἂς δοκιμάσῃ ὅποιος καὶ ἀν θέλῃ ἐκ τῶν ἀνδρῶν νὰ μάχηται μὲ ἔμε μὲ τὰς χειράς του».

550

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δ' ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς χαίρων διὰ τὸν Ἀντίλοχον, διότι ἦτο ἀγαπητὸς φίλος εἰς αὐτὸν· καὶ ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτὸν λόγους· «Ἄντίλοχε, ἐν ᾧ περιπτώσει μέν με προτρέπεις βεβαίως ἐκ τοῦ οἴκου μου ἄλλο δῶρον εἰς τὸν Εὔμηλον νὰ χαρίσω, καὶ τοῦτο ἔγῳ δὰ δύναμαι νὰ ἐκτελέσω· θὰ δώσω εἰς αὐτὸν θώρακα, τὸν δποῖον ἀφῆσει ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον, χαλκοῦν, πέριξ τοῦ δποίου ἔχει περιχυθῆ χύσιμον λαμπροῦ καστιέρου· εἶναι δὲ ἄξιος πολλῆς ἐκτιμήσεως».

555

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς διέταξε τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον Ἀντιμέδοντα νὰ φέρῃ (τὸν θώρακα) ἐκ τῆς σκηνῆς του· ἐκεῖνος δ' ἀπῆλθε καὶ τὸν ἔφερεν εἰς αὐτὸν· τὸν ἔθετε δ' εἰς τὰς χειράς τοῦ Εὐμήλου· ἐκεῖνος δὲ τὸν ἔδεχθη χαίρων.

560

Μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ ὁ Μενέλαιος ἐσηκώνετο λυπούμενας εἰς τὴν ψυχήν του, ἀδιακόπως ὠργισμένος ἐναντίον τοῦ Ἀοχιλόχου· ἐν τῷ μεταξὺ δ' εὐθὺς δὲ κῆρυξ ἔθεσεν εἰς τὰς χειράς του σκῆπτρον καὶ διέταξε τοὺς Ἑλληνας νὰ σιωπήσωσιν· δ' ἀσόθεος ἀνὴρ (ὁ Μενέλαιος) ἔλεγεν· «Ἄντίλοχε, πρότερον συνετέ, ποῖον πρᾶγμα ἔπραξας· ἐντρόπιασας μὲν τὴν ἴδικήν μου ἐκανότητα, ἔβλαψας δὲ τοὺς ἵππους μου, θέσας ἐμπρὸς τοὺς ἴδικούς σου, οἵ δποιοι βεβαίως ἤσαν χειρότεροι· ἀλλ' ἔλατε, ἵγειμόνες καὶ ἀρχοντες τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸ μέσον μεταξὺ καὶ τῶν δύο (=ἀμερολήπτως) δικάσατε καὶ οὐχὶ πρὸς βοήθειαν ἐνός, μήπως εἴπῃ κάποτε κανεὶς ἐκ τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων· «μὲ ψεύδη ἔξα-

565

*Ομήρου Ιλιάς

34

570

575

πατήσας τὸν Ἀντίλοχον δὲ Μενέλαιος ἔχει ἀπέλθει ὁδηγῶν τὴν
ἴππον, διότι ἡσαν πολὺ χειρότεροι οἱ ἵπποι αὐτοῦ, δὲ ἕδιος ὅμως
ἥτο ἀνώτερος καὶ κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ κατὰ τὴν δύναμιν». 580
ἔὰν δὲ θέλητε, ἐγὼ δὲ ἕδιος θὰ δικάσω καὶ δισχυρίζομαι ὅτι οὐ-
δεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων θά με ἐπιπλήξῃ· διότι θὰ εἶναι
δικαία ἡ κοίτις μου· Ἀντίλοχε, ἔὰν θέλῃς ἐδῶ, καταγόμενε ἐκ
Διός, πρᾶγμα τὸ δρπιόν εἶναι δίκαιον, σταθεὶς ἐμπροσθεν τῶν
ἴππων καὶ τοῦ ἀρματος, κρατῶν δὲ εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν εὐ-
λύνιστον μάστιγα, μὲ τὴν δόπιαν βεβαίως πρότερον διηγήθηνες
τοὺς ἵππους, πιάσας τοὺς ἵππους δρκίζου εἰς τὸν συγκρατοῦντα
καὶ σείοντα τὴν γῆν Ποσειδῶνα ὅτι οὐχὶ μὲ τὴν θέλησίν σου καὶ
οὐχὶ μὲ δόλον ἡμιπόδισας τὸ ἄρμα μου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν δὲ συνετὸς Ἀντίλοχος ἀνταπήντα· «κρα-
τήθητι τόρα· διότι ἐγὼ βεβαίως εἶμαι πολὺ νεώτερος σοῦ, βα-
σιλεὺς Μενέλαιε, σὺ δὲ εἶσαι προγενέστερος καὶ ἀνδρείότερος·
590 γνωρίζεις ποῖα σφάλματα γίνονται νέου ἀνδρός· διότι ταχύτερος
μὲν εἶναι δὲ νοῦς του, λεπτὴ δὲ ἡ σκέψις του· διὰ τοῦτο ἂς ὑπο-
μείνῃ ἡ καρδία σου· θὰ δώσω δὲ εἰς σὲ δὲ ἕδιος τὴν ἵππον, τὴν
δρπιάν ἔλαβον· καὶ ἔὰν λοιπὸν ἄλλο μεγαλύτερον ἐκ τῆς σκηνῆς
μου ἥθελες ζητήσει, ἀμέσως εὐθὺς θὰ ἥθελον βεβαίως νὰ τὸ
595 δρόσων εἰς σὲ παρὰ δῆλας τὰς ἡμέρας βεβαίως νὰ πέσω ἔξω τῆς
καρδίας σου καὶ νὰ εἶμαι ἀμαρτωλὸς πρὸς τοὺς θεούς».

Εἶτεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ὁδηγῶν τὴν ἵππον δὲ νῦν τοῦ μεγαλο-
ψύχου Νέστορος τὴν ἔθετεν εἰς τὰς χεῖράς τοῦ Μενελάου· αὐτοῦ
δὲ ἡ ψυχὴ εὐφρόανθη, καθὼς εὐφραίνει ἡ δρόσος πέριξ τῶν
σταχύων αὐξανούσης σπορᾶς, ὅτε οἱ ἄγροι παρουσιάζουσι τετα-
ραγμένην ἐπιφάνειαν ἔνεκα τῶν σειομένων σταχύων· τοιουτοτόρο-
πως, Μενέλαιε, εἰς τὰς φρένας σου εὐφράνθη ἡ ψυχὴ σου· καὶ
600 ὅμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἀντίλοχε, τόρα
μὲν ἐγὼ δὲ ἕδιος θὰ ὑποχωρήσω εἰς σέ, ἀν καὶ εἶμαι ὁργισμένος,
ἐπειδὴ πρότερον οὐδόλως ἥσο χαλασμένος κατὰ τὸν νοῦν οὐδὲ
ἀπερίσκεπτος· τόρα πάλιν τὸν νοῦν ἐνίκησεν ἡ νεανικὴ ὁρμὴ· ἔξ
605 ἄλλου ἀπόφευγε δευτέραν· φοράν νὰ ἔξαπατᾶς τοὺς ἀνωτέρους·
διότι ἄλλος ἀνὴρ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἴσως δὲν ἥθελε με παραπεί-
σει· ἀλλὰ σὺ βεβαιότατα πολλὰ ἔπαθες καὶ πολλὰ ἔκοπίασας καὶ

ό ίδικός σου πατήρ και ὁ ἀδελφός σου (Θρασυμῆδης) ἔνεκα ἐμοῦ. διὰ τοῦτο εἰς σὲ παραπλοῦντα θὰ πεισθῶ, προσέτι δὲ καὶ τὴν ἵππον θά σοι δώσω, ἢν καὶ εἶναι ίδική μου, διὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ οὗτοι ἑδῶ ὅτι οὐδέποτε ἡ ίδική μου ψυχὴ εἶναι ἀλαζονικὴ καὶ σκληρά».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἔδωκε τὴν ἵππον εἰς τὸν σύντροφον τοῦ Ἀντιλόχου Νοήμονα νὰ τὴν ὄδηγῇ ἐκεῖνος δὲ ἔλαβε τὸν ἀπαστράπτοντα λέβητα ὁ Μηριόνης δὲ ἔλαβε δύο τάλαντα χρυσοῦ ὃς τέτυρτος, καθὼς ὥδηγησε τὸ ἄρμα του ἀπέμεινε τὸ πέμπτον βραβεῖον, ἡ ἐκατέρῳθεν ἔχουσα στήριγμα (λαβὴν) φιάλη· ταύτην δὲ Ἀχιλλεὺς φέρων ἀνὰ τὸ μέρος τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων ἔδωκεν εἰς τὸν Νέστορα καὶ πλησίον αὐτοῦ σταθεὶς εἶπε· «λάβε τόρα καὶ εἰς σὲ τοῦτο, γέρον, ἂς εἶναι κειμήλιον, διὰ νὰ εἶναι ἀνάμνησις τῆς ταφῆς τοῦ Πατρόκλου· διότι δὲν θὰ ίδης πλέον αὐτὸν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· δίδω δὲ εἰς σὲ τοῦτο ἑδῶ τὸ βραβεῖον ἔτσι (ὡς ἀπλοῦν δῶρον)· διότι βεβαίως δὲν θὰ ἀγωνισθῆς εἰς πυγμὴν οὐδὲ θὰ ἀγωνισθῆς εἰς πάλην οὐδὲ θὰ εἰσδύσῃς εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ ἀκοντίου οὐδὲ θὰ τρέξῃς μὲ τοὺς πόδας· διότι πλέον τὸ δυσάρεστον γῆρας σε καταστενοχωρεῖ».

Τοιουτότροπως εἶπάν την ἔμετεν εἰς τὰς χειράς του· ἐκεῖνος δὲ τὴν ἔδεχθη καίρων καὶ διμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ναὶ δὰ ὅλα ταῦτα βεβαίως, τέκνον, κατὰ τὸ δρῦνον εἴπες· διότι δὲν εἶναι πλέον στερεὰ τὰ μέλη μου, ἀγαπητέ, οἱ πόδες, οὐδὲν αἱ χεῖρες πλέον κινοῦνται ἔλαφοι καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὕματων· εἴθε νὰ εἶμαι ἀκμαῖος νέος καὶ νὰ εἶναι εἰς ἐμὲ στερεὰ δύναμις τοιουτοτρόπως, καθὼς δπότε τὸν ἴσχυρὸν Ἀμαργυκέα ἔθαπτον οἱ Ἐπειοί (Ἡλεῖοι) ἐντὸς τοῦ Βουπρασίου, οἱ παῖδες δὲ τοῦ βασιλέως ἔθεσαν ἀγῶνας μὲ βραβεῖα· ἐκεῖ λοιπὸν οὐδὲις ἀνὴρ ἔγινεν ὄμοιος μὲ ἐμὲ οὔτε ἐκ τῶν Ἐπειῶν οὔτε ἐξ αὐτῶν τῶν Πυλίων οὔτε ἐκ τῶν μεγαλοφύχων Αἰτωλῶν· εἰς τὴν πυγμὴν μὲν ἐνίκησα τὸν υἱὸν τοῦ Ἡνοπος Κλυτομῆδη, τὸν ἐκ Ηλευθωνος δὲ Ἀγκαῖον εἰς τὴν πάλην, ὁ δποῖος ἐσηκώθη ὃς ἀνταγωνιστὴς εἰς ἐμέ· ἐπροσέρασα δὲ εἰς τὸν πόδας τὸν Ἱφικλον, δ ὁ δποῖος ἦτο καλές εἰς τὸ τρέξιμον, εἰς δὲ τὸ δόρυν ὑπερέτρησα καὶ τὸν Φυλέα καὶ τὸν Πολύδωρον· εἰς μόνην τὴν ἄρμα-

610

615

620

625

630

635

τοδομίαν με ἐπέρασσον οἱ δύο σῖοὶ τοῦ Ἀκτορος, κατὰ πολὺ⁶⁴⁰ ἔμπρὸς περάσαντες, ζηλοτυπήσαντες ἐμὲ διὰ τὴν νίκην, ἐπειδὴ βεβαίως ἔκει τὰ μέγιστα βραβεῖα ἀπέμενον· ἔκεινοι δ', ὡς γνωστόν, ἥσαν δίδυμοι· ὁ μὲν εἰς σταθερῶς (ἀδιακόπως) ἡνιόχει, σταθερῶς ἔκρατει τὰ ἡνία, ὁ δ' ἄλλος, ὡς ᾧτο ἐπόμενον, μὲ τὴν μάστιγα παρεκίνει τοὺς ἵππους· τοιουτοδόπως κάποτε ἦμην· τώρα πάλιν οἱ νεώτεροι ἀς ἀντιμετωπίζωσι τοιαῦτα ἔργα· ἐγὼ δῆμος πρέπει νὰ ὑπακούω εἰς τὸ θλιβερὸν γῆρας,⁶⁴⁵ τότε δὲ ἀπ' ἐναντίας διέπρεπον μεταξὺ τῶν ἥρωών ἀλλὰ πήγαινε καὶ ἀπόδιδε τὰς νεκριὰς τιμὰς μὲ βραβεῖα εἰς τὸν ἴδιον σου σύντροφον· τοῦτο δ' ἐγὼ (τὸ δῶρον) πρόθυμος δέχομαι καὶ χαίρει ἡ καρδία μου, διότι πάντοτε ἐνθυμεῖσαι ἐμὲ τὸν γλυκὺν καὶ δὲν διαφεύγω τὴν προσοχήν σου δῶς πρὸς τὴν τιμήν, μὲ τὴν δοπίαν ἀρμόζει νὰ ἔχω τιμηθῆ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· εἰς σὲ δὲ οἱ θεοὶ ἀντὶ τούτων εἴθε νὰ δώσωσι χάριν ἀρμοστήν εἰςτὴν ψυχήν σου».

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Πηλέως ἀνὰ τὸ πολὺ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων ἀπεχώρησεν, ἀφοῦ ὅλον τὸν λόγον τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως ἤκουσεν· αὐτὸς δὲ (ὁ Ἀχιλλεὺς) ἔθεσε βραβεῖα τῆς ὀδυνηρᾶς πυγμαχίας (ἄγωνος πυγμῆς) ὀδηγῶν ἡμίονον καματερὸν (ἀντέχουσαν εἰς τὴν ἐργασίαν) εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀγῶνος, ἔξαετῇ, ἀδάμαστον, ἡ δοπία παρεῖχε μέγιστον κόπον εἰς τὸ νὰ δαμασθῇ, τὴν ἔδεσσεν ἔκει· διὰ δὲ τὸν τυχὸν νικηθέντα (τὸν μέλλοντα νὰ νικηθῇ) ἔθετε ποτήριον δίστομον· ἐστάθη δ' ὅρθιος καὶ εἶπε λόγον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· «υἱὲ τοῦ Ἀτρέως καὶ ἄλλοι μὲ καλὰς περικυνηῖδας Ἑλληνες, προτρέπομεν δύο ἀνδρας, οἱ δοποὶ δὰ εἶναι ἀριστοι, σηκωθέντες προθύμως νὰ κτυπηθῶσι μὲ πυγμὴν δι' αὐτὰ ἔδω τὰ δῶρα· εἰς δοποιον δὲ καὶ ἄν δώσῃ δ' Ἀπόλλων νίκην (καταμονὴν εἰς τὸν ἄγωνα), γνωρίσωσι δὲ τοῦτο ὅλοι οἱ Ἑλληνες, ὀδηγῶν τὴν καματερὸν αὐτὴν ἡμίονον ἀς πηγαίνῃ εἰς τὴν σκηνήν του· ὁ δὲ νικηθεὶς θὰ φέρῃ ποτήριον δίστομον».

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ἐσηκώνετο δὲ πάραυτα ἀνὴρ καὶ γενναῖος καὶ ὑψηλὸς γνωφρίζων τὴν πυγμαχίαν, δι υἱὸς τοῦ Πανοπέως Ἐπειός· ἐπιασε δὲ τὴν καματερὸν ἡμίονον καὶ εἶπεν· «Ἄς

ἔλθῃ πλησιέστερον, ὅποιος θὰ λάβῃ τὸ δίστομον ποτήριον· διὰ τὴν ἡμίονον ὅμως δισχροῖζομαι ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων θὰ τὴν ὁδηγῇ. ἀφοῦ μὲν νικῆσῃ εἰς τὴν πυγμήν, ἐπειδὴ κανχῶμαι ὅτι εἶμαι ἀριστος¹ ἀρά γε δὲν εἶναι ἀρκετόν, ὅτι εἶμαι κατώτερος εἰς τὴν μάζην; οὐδὲ ἦτο, ὡς φαίνεται, κάπως δυνατὸν εἰς ὅλα τὰ ἔργα νὰ γίνη ἀνήρ εἰδήμων· διότι ὡς ἔξης θὰ εἴπω, τοῦτο δὲ καὶ θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ· πέρα πέρα καὶ τὸ σῶμα (τοῦ ἀντιπάλου μου) θὰ διαρρήξω καὶ τὰ ὀστᾶ θὰ θραύσω· οἱ δὲ δι' αὐτὸν φρόντισται ἔξ αὖτού μέρους ἀξ μένωσιν ἐδῶ, οἱ δποῖοι θὰ φέρωσιν αὐτὸν ἔξω δαμασθέντα ὑπὸ τῶν χειρῶν μου».

Τοιουτορόπως εἴπεν, ἔκεινοι δ' ὅλοι εὐθὺς μὲ σιγὴν ἔγιναν σιωπηλοί· μόνος δὲ ὁ ἴσοθεος ἀνὴρ Εὑρύαλος ἐσηκώνετο ἀντιμέτωπος εἰς αὐτόν, ὁ νίδος τοῦ βασιλέως Μηκιστέως τοῦ νίον τοῦ Ταλαιοῦ, ὁ ὥποιος κάποτε μετέβη εἰς Θήβας κατὰ τὴν ταφὴν τοῦ πεσόντος (ἀποθανόντος) Οἰδίποδος· ἔκει δ' ἐνίκα ὅλους τοὺς Θηβαίους· ἔκεινον μὲν ὁ εἰς τὸ δόρυ ἔξακουστὸς νίδος τοῦ Τυδέως περιεποιεῖτο ἐνθαρρύνων μὲ λόγους, μεγάλως δ' ἥθελε δι' αὐτὸν τὴν νίκην· πρῶτον δὲ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν ζώνην, ἐπειτα δ' ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καλοκομένα λωρία ἀπὸ δέρμα ἀγριτικοῦ βούς· ἀφοῦ δ' οἱ δύο ἔκεινοι ἔξωσθησαν, μετέβησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, σηκωμέντες δ' ἀντιμέτωποι μὲ τὰς στιβαράς των χειρας καὶ οἱ δύο συνεπλάκησαν καὶ συνεμίχθησαν αἱ βαρεῖαι αὐτῶν χεῖρες· φοβερὸς δὲ τοιγμὸς τῶν κάτω σιαγόνων ἔγινε καὶ ἔρρεεν δ ἰδρὼς πανταχόθεν ἀπὸ τὰ μέλη των· ἐσηκώνετο δ' ἐναντίον του ὁ θεῖος Ἐπειός, αὐτὸν δὲ παρατηρήσαντα ὀλόγυρα ἐκτύπησεν εἰς τὴν παρειάν· οὐδὲ ἐστέκετο πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπὶ πολὺν χρόνον· διότι ἔκει κατέπεσον τὰ λαμπρὰ μέλη του· καθὼς δ' ὅτε ἀπὸ τὴν ἀνατοιχιασμένην ὑπὸ τοῦ Βοορᾶ θάλασσαν ἐκτινάσσεται ἵθις ἐντὸς ἀμιάδους παραλίας πλουσίας εἰς φύκη καὶ σκεπτάζει αὐτὸν μαῦρον κῦμα, τοιουτορόπως² πληγωθεὶς ἀνετινάχθη· δ δὲ μεγαλόφροξος Ἐπειός λαβὼν αὐτὸν μὲ τὰς χειράς του τὸν ἐσήκωσεν δρόμιον· οἱ ἀγαπητοί του δὲ σύντροφοι τὸν περιεκύλωσαν, οἱ δποῖοι τὸν ὠδήγουν διὰ μέσου τοῦ ἀγῶνος μὲ συρριμένους πόδας πτύνοντα πηκτὸν αἷμα καὶ κλίνοντα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἐν μέρος φέροντες δ' αὐτὸν τὸν ἐκάθισαν μεταξύ

670

675

680

685

690

695

των ἀλλοφρονοῦντα (ἀναισθητοῦντα), οἱ ἔδιοι δὲ μεταβαίνοντες ἐπῆραν τὸ δίστομον ποτήριον.

- 700 Οἱ δύνιδες τοῦ Πηλέως εὐθὺς κατέθεσεν ἄλλα τοίτα βραβεῖα τῆς ὁδυνηρᾶς πάλης, δυκνύων αὐτὰ εἰς τοὺς Ἐλληνας, διὰ μὲν τὸν νικητὴν μέγαν τρίποδα τιθέμενον ἐπὶ τῆς πυρᾶς, αὐτὸν δὲ ἐξετίμων μεταξύ των οἱ Ἐλληνες μὲν ἀξίαν δώδεκα βιῶν· διὰ δὲ τὸν νικημένον ἄνδρα γυναικαίς εἰς τὸ μέσον ἔθεσε, πολλὰ δὲ αὕτη ἔγνωσιςεν ἔργα καὶ τὴν ἐξετίμων μὲν ἀξίαν τεσσάρων βιῶν· ἐστάθη δὲ ὅρθιος καὶ λόγον μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων εἶπε· «σηκώνεσθε, ὅσοι καὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα θὰ δοκιμάσητε· τοιουτοτρόπως εἰπεν, ἐσηκώθη δὲ κατόπιν ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας, ἐσηκώνετο δὲ ὁ πολυμήζανος Ὀδυσσεὺς ὁ πανουργίας γνωρίζων· ἀφοῦ δὲ εὐθὺς ἐξώσθησαν ἐκεῖνοι οἱ δύο, ἐπωχώρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, ἔπιασαν δὲ ἡ εἰς τὸν ἄλλον ἀγκαλιαστὰ μὲ τὰς στιβαράς των χειρας, καθὼς ὅτε (συναρμόζονται) φαλίδια (δοκοὶ τῆς στέγης ἐπικιλινεῖς) ὑψηλοῦ οἴκου, τὰ δποῖα συναρμόζει ἐξακουστὸς τέκτων (μαραγκός) θέλων νέποφεύγη τὰς βίας τῶν ἀνέμων· ἔτριζον δὲ, ως ἦτο ἐπόμενον, αἱ ὄρχεις των συρόμεναι στερεῶς ἀπὸ τὰς τολμηράς των χειρας· κατέρρεε δὲ ἴδρως ὑγρὸς καὶ ἀνεσηκώθησαν πυκνοὶ μώλωπες (πληγαί) ἀνὰ τὰς πλευρὰς καὶ τοὺς ὅμους των κοκκινισμένοι ἀπὸ τὸ οἷμα· ἐκεῖνοι δημος ἀδιακόπως ποιὸν ἐπεθύμουν τὴν νίκην διὰ τὸν καλῶς κατεσκευασμένον τρίποδα· οὕτε δὲ Ὀδυσσεὺς ἥδύνατο νὰ κλονίσῃ καὶ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ ἔδαφος τὸν Αἴαντα οὔτε δὲ Αἴας ἥδύνατο, τὸν συνεκράτει δὲ ἡ κρατερὰ δύναμις τοῦ Ὀδυσσέως· ἀλλ᾽ ὅτε πλέον, ως ἦτο ἐπόμενον, ἐστενοχωροῦντο οἱ μὲν καλὰς περικνημῖδας Ἐλληνες, τότε πλέον εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας· «εὐγενικὲ νέε τοῦ Λαέρτου, πολυμήζανε Ὀδυσσεῦ, ἡ σήκωνέ με ἡ ἔγώ σε σηκώνω· ταῦτα δὲ ἐξ ἄλλου μέρους θὰ είναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τοῦ Διός».
- 710 720 725 Τοιουτοτρόπως εἰπὼν τὸν ἐσήκωσεν ἀλλ᾽ δὲ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐλημόνησε τὸν δόλον· ἐπιτυχὸν τὸν ἐκτύπησεν δπισθεν εἰς τὴν ἰγνύναν (τὴν δπισθεν τοῦ γόνατος κοιλότητα) καὶ κάπως παρέλυσε τὰ γόνατά του· κατέπεσε δὲ (δ Αἴας) πρὸς τὰ δπίσω καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους του κατέπεσεν δ Ὀδυσσεύς· οἱ λαοὶ δὲ ἐξ ἄλλου

παρετήρουν μὲν θαυμασμὸν καὶ ἔμειναν κατάπληκτοι· δεύτερος πάλιν τὸν ἐσήκωνεν δὲ πολυπαθῆς θεῖος Ὅδυσσεύς, ἀλλὰ τὸν ἔκινησεν διλύγον ἀπὸ τῆς γῆς, ὃς ἦτο ἐπόμενον, καὶ δὲν τὸν ἐσήκωσεν, ἀλλ᾽ ἔκαμψε τὸ ἴδικόν του γόνυ (ὁ Ὅδυσσεύς, ὥστε κτυπήσας τὴν κνήμην τοῦ Αἴαντος νὰ τὸν κάμῃ νὰ πέσῃ)· κατέπεισον δὲ καὶ οἱ δύο κατὰ γῆς πλησίον δὲ εἰς τοῦ ἄλλου καὶ ἐμολύνθησαν ἀπὸ τὸν κονιορτόν· καὶ λοιπὸν τρίτην φορὰν πάλιν ἀνασηκωθέντες θὰ ἐπάλαιον, ἐὰν δὲν ἐσηκώνετο δὲ ἴδιος Ἀχιλλεὸς καὶ δὲν τοὺς ἡμιπόδιζε· «μὴ καταπιέζεσθε πλέον μηδὲ βασανίζεσθε μὲ τὰ κακὰ (τῆς πάλης); ἢ νίκη δὲ εἶναι καὶ εἰς τοὺς δύο· ἀναζωρεῖτε δὲ λαβόντες ἵσα βραβεῖα, διὰ ν' ἀγωνισθῶσι καὶ ἄλλοι Ἐλληνες».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς προθύμως βεβαίως ἤκουσαν αὐτὸν καὶ ἐπεισθῆσαν καὶ εὐθὺς σπογγισθέντες ἀπὸ τὴν κόνιν ἐνεδύθησαν τοὺς χιτῶνάς των.

Ο δὲ υἱὸς τοῦ Πηλέως ταχέως ἄλλα βραβεῖα ταχύτητος ἔθετεν, ἀργυροῦν κρατῆρα στερεὸν (καλῶς κατεσκευασμένον)· ἔξ δὲ ἀκριβῶς μέτρα (τὸ μέτρον ἦτο μονάς βέρους διὰ τὰ ὑγρὰ) ἔχωρει, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὁραιότητα πολὺ ὑπερτέρει (τοὺς ἄλλους) ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐπειδὴ καλῶς κατεσκεύασαν αὐτὸν Σιδόνιοι ἀνδρες (ἐκ τῆς Φοινικῆς Σιδόνος), Φοίνικες δὲ ἀνδρες ἔφερον αὐτὸν ἀνὰ τὴν διμιχλώδη θάλασσαν, ἀραξαν δὲ ἐντὸς λιμένος καὶ τὸν ἔδωκαν ὡς δῶρον εἰς τὸν Θόαντα· δὲ υἱὸς τοῦ Ἰάσονος Εὔνηος ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον πρὸς ἔξαγορὰν (ῶς λύτρον) τοῦ Λυκάονος τοῦ νίοῦ τοῦ Πριάμου· καὶ τοῦτον δὲ Ἀχιλλεὺς ἔθεσεν ὡς βραβεῖον τοῦ ἴδικοῦ του συντρόφου δι᾽ ἐκεῖνόν, δὲ δόποις θὰ ἔλαφορύτατος κατὰ τοὺς ταχεῖς πόδας· διὰ τὸν δεύτερον πάλιν ἔθεσε (βραβεῖον) μέγαν βοῦν καὶ παχὺν εἰς λίπος, βραβεῖον δὲ διὰ τὸν τελευταῖον ἔθεσεν ἥμισυ τάλαντον χρυσοῦν· ἐστάθη δὲ δρυμίος καὶ εἶπε λόγον μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων· «σηκώνεσθε δοσοὶ καὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα θὰ δοκιμάσητε»· τοιουτορόπως εἶπεν, ἐσηκώνετο δὲ εὐθὺς δ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὄιλέως Αἴας, ἐσηκώθη δὲ πολυμήχανος Ὅδυσσεύς, ἐπειτα δὲ δ υἱὸς τοῦ Νέστορος Ἀντίλοχος· διότι ἐκεῖνος πάλιν ὅλους τοὺς νέους ἐνίκα εἰς ταχύτητα ποδῶν· ἐστάθησαν δὲ κατὰ σειρὰν στοι-

730

735

740

745

750

755

χηδόν· ἐσημάδευσε δὲ τὰ τέρματα ὁ Ἀχιλλεύς εἰς αὐτοὺς δὲ εἴ-
χεν ἔξαπλωθῆ ὁ δρόμος ἀπὸ ἀφετηρίας (τοῦ σημείου τῆς ἐκκι-
νήσεως) ταχέως δὲ ἐπειτα ἐπέρονα ὁ νῦν τοῦ Ὁϊλέως, κατόπιν
δὲ ἐτρέχειν ὁ θεῖος Ὅδυσσεὺς πολὺ πλησίον, καθὼς ὅτε στέκει
760 κανῶν (κανητὴ δάβδος, διὰ τῆς δοπίας ἐπερῶντο τὰ νήματα
ὑφάσματος ἀργαλεοῦ) παρὰ τὸ στῆθος καλλιζόνου γυναικός, τὸν
ὅποιον πολὺ καλῶς ἥθελε τεντώσει σύρουσα τὴν σαΐτταν ἔξω τοῦ
στημονίου καὶ πλησίον τοῦ στήθους της τὸν κρατεῖ· τόσον ἀπὸ
πόδας του ἔκτύπει τὰ ἵχνη τοῦ Αἴαντος ποὶν νὰ χυθῇ πέροιξ ἡ
765 κόνις αὐτῶν (τῶν ἴχνῶν) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ εὐθὺς τοῦ Αἴαντος
ἔχουν τὴν ἀναπνοήν του ὁ θεῖος Ὅδυσσεὺς πάντοτε ταχέως τρέ-
χων ἐκραγάξον δὲ δι’ αὐτὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπιθυμοῦντα τὴν
νίκην, παρεκίνουν δὲ αὐτὸν πολὺ ἐσπευσμένως τρέχοντα· ἀλλ’
ὅτε πλέον ἔξετέλουν τὸν ἐσχατὸν δρόμον, ἀμέσως ὁ Ὅδυσσεὺς
770 προσσήκετο εἰς τὴν λαμπρόφθαλμον Ἀθηνᾶν μέσα εἰς τὴν ψυ-
χήν του· «ἐπάκουσόν με, θεά, ἐλθὲ εἰς ἐμὲ καλὴ βοηθὸς εἰς τοὺς
πόδας μου»· τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δὲ
αὐτοῦ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ ἔθεσεν ἐλαφρὰ τὰ μέλη του, τοὺς
πόδας καὶ τὰς χειρας ὑπεράνω· ἀλλ’ ὅτε πλέον ταχέως ἔμελλον
νὰ πηδήσωσι πρὸς τὸ βραβεῖον, τότε δὲ μὲν Αἴας ἐγλίστρησε τρέ-
χων, διότι τὸν ἐβλαφεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἐκεῖ ὅπου τυχαίως εἶχε χυθῆ
775 κόπρος φρονευμένων καὶ πολὺ μουνγγιζόντων βιδῶν, τοὺς δοπίους
πρὸς τιμὴν τοῦ Πατρόκλου ἐφόνευσεν ὁ ταχύπονος Ἀχιλλεύς, ἐγε-
μίσθησαν δὲ ἀπὸ κόπρον βιδῶν (σθουνιάν) καὶ τὸ στόμα καὶ οἱ
ορθῶντες του, τὸν κρατῆρα δὲ ἔξ ἄλλου ἐσίκωσεν ὁ πολύπαθὴς
θεῖος Ὅδυσσεὺς, διότι προσπερόσας ἔφθασεν, ὁ δὲ λαμπρὸς
Αἴας ἐλαβε τὸν βιδῶν· ἐστάθη δὲ κρατῶν ἀνὰ χειρας κέρατον
780 ἀγροτικοῦ βιδῶς ἀποπτύων τὴν κόπρον, εἶπε δὲ μεταξὺ τῶν Ἐλ-
λήνων· «ῳ ἀλλοίμονον, βεβαίως με ἐβλαφεν εἰς τοὺς πόδας μου
ἡ θεά, ἡ δοπία ἀπὸ πρότερον βεβαίως ὅσαν μήτηρ στέκει πλη-
σίον εἰς τὸν Ὅδυσσέα καὶ τὸν βοηθεῖ».»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ, ὃς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι γλυ-
κέως δι’ αὐτὸν ἐγέλασαν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος πλέον, ὃς ἦτο ἐπόμε-
νον, τὸ τελευταῖον βραβεῖον ἐλάμψανε μειδιῶν καὶ εἶπε λόγον-

μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων «θὰ διμιλήσω εἰς σᾶς, οἱ δποῖοι ὅλοι γνωρίζετε, ἀγαπητοί, ὅτι ἀκόμη καὶ τόρα οἱ ἀδάνατοι τιμῶσι τοὺς παλαιοτέρους ἀνθρώπους» διότι δὲ μὲν Αἴας εἶναι ὀλίγον προγενέστερος ἀπὸ ἐμέ, οὗτος δὲ (δὲ Ὁδυσσεὺς) εἶναι τῆς προτέρας γενεᾶς καὶ τῶν προτέρων ἀνθρώπων λέγουσι δ' ὅτι εἶναι ἀκμαῖος γέρων· εἶναι δὲ θιλβερὸν (δύσκολον) εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνας ν' ἀνταγωνισθῶσι μὲν αὐτὸν ἔκτὸς εἰς τὸν Ἀχιλλέα».

790

Τοιουτορόπως εἶπε καὶ ἔδωκε δόξαν εἰς τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα· πρὸς αὐτὸν δ' ὁ Ἀχιλλέας μὲν λόγους ἀπαντῶν εἶπεν· «Ἀντίλοχε, οὐδόλως βεβαίως μάταιος θὰ ἔχῃ λεκχῆ ὑπὸ σοῦ δὲ λόγος οὗτος, ἀλλὰ θὰ πρόσθεσθαι ἐγὼ εἰς σὲ ἥμισυ τάλαντον χρυσοῦ»· τοιουτορόπως εἰπὼν τὸ ἔθετεν εἰς τὰς κεῖράς του καὶ ἔκεινος τὸ ἔδέχθη καίρων· δὲ δὲ υἱὸς τοῦ Ηπέλεως φέρων κατέθεσεν εἰς τὸν ἀγῶνα ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ μακρόσκιον δόρυν, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν περικεφαλαίαν, τὰ δύλα τοῦ Σαρπηδόνος, τὰ δύοια ἀφήρεσεν ἀπ' αὐτὸν δὲ Πάτροκλος· ἔσταθη δὲ δορυιος καὶ εἶπε λόγον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· «δι' αὐτὰ δέδω προτρέπομεν δύο ἄνδρας, οἱ δποῖοι δὰ εἶναι ἀριστοι, ἀφοῦ ἐνδυθῶσι τὰ δύλα των, λαβόντες κοπτεόδον (κόπτοντα σάρκας) χαλκὸν δοκιμάζωσιν δὲ εἰς τὸν ἄλλον ἔμπροσθεν τοῦ πλήθους· δποιος ἀπὸ τοὺς δύο καὶ ἄν το προφθάσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ὕδατον σῶμα (τοῦ ἄλλου), ἐγγίση δὲ διὰ τῶν δύλων του τὰ ἐντόσθια καὶ μαῦρον αἷμα, εἰς τοῦτον μὲν ἐγὼ θὰ δώσω τοῦτο ἔδω τὸ μὲν ἀφγυρᾶ καρφία ἔτιφος, τὸ ὕδατον τὸ θρακικόν τοῦτο μὲν ἀφήρεσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον· καὶ οἱ δύο δὲ ταῦτα τὰ δύλα κοινὰ (ἀνταμικὰ) ἀς φέροσι· καὶ εἰς αὐτὸν καλὸν φαγητὸν θὰ παραμέσωμεν ἐντὸς τῶν σκηνῶν».

795

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ ἔπειτα δ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας, ἐσηκώθη δὲ εὐθὺς δὲ λίσχυρὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης· ἐκεῖνοι δὲ ἀφοῦ δὰ διπλήσιμησαν μακρὰν τοῦ πλήθους, εἰς τὸ μέσον καὶ οἱ δύο συνήρχοντο σφραδῖς ἐπιθυμοῦντες νὰ μάζωνται, τρομακτικὰ βλέποντες· θαυμασμὸς δὲ κατεῖχεν ὅλους τοὺς Ἑλληνας· ἀλλ' ὅτε πλέον βαδίζοντες ἐναντίον ἀλλήλων ἦσαν πλησίον, τρεῖς φορὰς μὲν ἐφώρμησαν, τρεῖς φορὰς δὲ πλησίον δὲ εἰς τοῦ ἄλλου ἐκινήθησαν· ἐκεῖ λοιπὸν ἔπειτα δ μὲν Αἴας τὸν

800

805

810

815

820 ἔκτυπτησεν εἰς τὴν πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτερῆ ἀσπίδα καὶ δὲν
ἥγγισε τὸ σῶμά του· διότι τὸ προεφύλαξεν ἐντὸς ὁ θώραξ· ὁ δὲ
νῦν τοῦ Τυδέως εὐθὺς ἔπειτα συνήντα τυχαίως τὸν Αἴαντα μὲ
τὴν αἰχμὴν τοῦ λαμπροῦ δόρατος ὑπεράνω τῆς μεγάλης ἀσπίδος
συνεχῶς εἰς τὸν λαιμόν· καὶ τότε πλέον εὐθὺς οἱ Ἕλληνες ὑπερ-
βολικῶς φοβηθέντες διὰ τὸν Αἴαντα προέτρεψαν, ἀφοῦ παύσωσι
τὸν ἄγωνα, νὰ λάβωσιν ἐξ ἵσου τὰ βραβεῖα· ὁ δὲ ἥρως Ἀχιλ-
825 λεὺς φέρων ἐδωκεν εἰς τὸν νῦν τοῦ Τυδέως τὸ μέγα ξίφος μὲ
τὴν μήκην καὶ τὸ καλοκομμένον λωφίον του.

830 'Ο δὲ νῦν τοῦ Πηλέως κατέθεσε δίσκον ὀλοσίδηρον, τὸν
διποῖον πρότερον μὲν ἔροιπτεν ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Ἡετίωνος
(ὅ ἴσχυρὸς Ἡετίων)· ἀλλὰ βεβαίως ἔκεινον μὲν ἐφόνευσεν ὁ τα-
χύπονος θεῖος Ἀχιλλεύς, τὸν δὲ δίσκον ἔφερεν ἐντὸς τῶν πλοίων
μὲ τὰ ἄλλα πράγματα· ἐστάθη δὲ ὅρμιος καὶ λόγον εἶπε μεταξὺ¹
τῶν Ἕλλήνων· «σηκώνεσθε ὅσοι καὶ τοῦτον τὸν ἄγωνα θὰ δοκι-
μάσητε· ἐὰν εἰς αὐτὸν καὶ παραπολὺ μακρὰν εἴναι οἱ γόνιμοι
ἀγοροί του, θὰ ἔχῃ αὐτὸν καὶ ἐπὶ πέντε ἐπακολουθοῦντα ἔτη με-
ταχειοιζόμενος αὐτὸν· οὐδὲ θὰ πηγαίνῃ εἰς πόλιν βεβαίως ὁ ποι-
μὴν ἦ δὲ γεωργός του ἔχων ἀνάγκην σιδῆρου, ἀλλὰ θὰ παρέχῃ
835 εἰς αὐτὸν σίδηρον ὁ δίσκος αὐτοῦ».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ ἔπειτα ὁ ὑπομονητικὸς
εἰς τὸν πόλεμον Πολυποίης, ἐσηκώθη δὲ ἡ ἴσχυρὰ δύναμις τοῦ
ἴσοιθέον Λεοντέως, ἐσηκώθη δὲ ὁ νῦν τοῦ Τελαμῶνος Αἴας καὶ ὁ
θεῖος Ἐπειός· κατὰ σειρὰν δὲ ἐστέκοντο, ἔλαβε δὲ τὸν δίσκον ὁ Ἐπειός
840 καὶ περιστρέψας ἔροιψεν αὐτὸν· ἐγέλασαν δὲ κατόπιν ὅλοι οἱ Ἕλ-
ληνες· δεύτερος πάλιν τὸν ἔροιψεν ὁ Λεοντεύς, βλαστὸς Ἀρε-
ως, τρίτον ἐξ ἄλλου τὸν ἔροιψεν ὁ μέγας νῦν τοῦ Τελαμῶ-
νος Αἴας ἀπὸ τὴν στίβαραν χαῖρά του καὶ ὑπερτέρησε τὰ σημά-
δια ὅλων· ἀλλ᾽ ὅτε πλέον ἔλαβε τὸν δίσκον ὁ ὑπομονητικὸς εἰς
845 τὸν πόλεμον (πολεμικὸς) Πολυποίης, ὅσον βουκόλος τις ἀνήρ
ρίπτει τὴν φάρδον (κλίτσαν) του καὶ ἔκείνη στρεφομένη πτερο-
κίζει διὰ μέσου ἀγέλης βιῶν, τόσον ὑπερτέρησεν εἰς ὅλον τὸν
ἄγωνα· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐβόήσαν ἐπαινετικῶς· σηκωθέντες δὲ οἱ
σύντροφοι τοῦ ἴσχυροῦ Πολυποίου ἔφερον εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα
τὸ βραβεῖον τοῦ βασιλέως των.

Ο δ^υΑχιλλεὺς κατέθετε διὰ τοὺς τοξότας ἴόχρουν (ἔχοντα χρῶτοῦ ἵου) σίδηρον, κατέθετε δὲ δηλ. δέκα μὲν πελέκεις, δέκα δὲ ἡμιπέλεκκα*, ἔστησε δὲ μαρῷαν ἐπάνω εἰς τὰς ἄμμους κατάρτιον πλοίου ἔχοντος κυανῆν πρῶραν, ἔδεσε δ' ἐκ τοῦ ποδὸς μὲ λεπτὴν κλωστὴν δειλήν περιστεράν, τὴν δποίαν εὐθὺς προέτοεπε νὰ τοξεύωσιν· «ὅποις μὲν καὶ ἀν κτυπήσῃ τὴν δειλήν περιστεράν, σκηνώσας ὅλους τοὺς πελέκεις ἢς τοὺς φέρῃ εἰς τὴν σκηνήν του. δποιος δὲ καὶ ἀν ἐπιτύχῃ τὴν κλωστὴν ἀποτυχών εἰς τὴν περιστεράν, ἐπειδὴ δὰ θὰ εἶναι ἐκεῖνος κατώτερος, αὐτὸς θὰ φέρῃ τὰ ἡμιπέλεκκα».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐσηκώθη δ' ἔπειτα ἡ δύναμις τοῦ προκόπιτον Τεύχρου, ἐσηκώθη δ' εὐθὺς ὁ γενναῖος ἀκόλουθος τοῦ Ἱδομενέως Μηριόνης· λαβόντες δὲ κλήρους ἐκίνουν αὐτοὺς ἐντὸς χαλκῆς περικεφαλαίας, πρῶτος δ' ὁ Τεύχρος ἔλαχεν εἰς τὸν κλῆρον πάραυτα δὲ βέλος ἔργιψε μὲ δύναμιν καὶ δὲν ὑπεσχέθη εἰς τὸν θεὸν Ἀπόλλωνα ὅτι θὰ προσφέρῃ δονομαστὴν ἐκατόμβην πρωτογεννήτων ἀρνίων· καὶ ἀπέτυχε μὲν τῆς περιστερᾶς· διότι ἐφιδόνησεν αὐτὸν εἰς τοῦτο βεβαίως δ' Ἀπόλλων· ἀλλ' αὐτὸς ἐκτύπησε τὴν κλωστὴν πλησίον τοῦ ποδός, μὲ τὴν δποίαν εἴχε δειθῆ ἡ περιστερὰ πέρα πέρα δ' ἀπέκοψε τὴν κλωστὴν τὸ πικόν βέλος· ἢ μὲν περιστερὰ ἔπειτα ἐπέταξε πρὸς τὸν οὐρανόν, ἢ δὲ κλωστὴν ἐκρεμᾶσθη πρὸς τὴν γῆν· οἱ δὲ Ἐλληνες ἐκραύγασαν· ἐπισπεύδων δ' εὐθὺς ὁ Μηριόνης ἔσυρε πρὸς τόξευσιν ἐκ τῆς κατέχος του τὸ τόξον· ἀλλὰ τὸ βέλος βεβαίως ἐκράτει ἐπὶ πολύ, καθὼς τὸ διεύθυνε· πάραυτα δ' ἡγήθη εἰς τὸν κατὰ βούλησιν βάλλοντα Ἀπόλλωνα ὅτι θὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὸν δονομαστὴν θυσίαν ἐκατόμβης πρωτοτόκων ἀρνίων ὑψηλὰ δ' ὑποκάτω τῶν νεφῶν εἶδε τὴν δειλήν περιστεράν· ἐκεὶ λοιπὸν αὐτὸς δὰ αὐτὴν στρεφομένην ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς πτέρυγος, πέρα πέρα δὲ τὴν διεπέρασε τὸ βέλος· ἐκεῖνο μὲν πάλιν κατὰ γῆς ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ Μηριόνου ἐνεπήγκη· τὸ δὲ πτηνὸν ἀφοῦ ἐκάθησεν εἰς τὸ κατάρτιον τοῦ κυανοπρώρου πλοίου ἐκρέμασε τὸν λαιμόν του καὶ τὰ πυκνὰ πτερού του κατέπεσον· ταχεῖα δ' ἐπέταξεν ἐκ τῶν μελῶν

* Κατά τινας ἐδῶ οἱ πελέκεις ἡσαν σίδηρος ὥρισμένου βάρους ἐν μογφῇ διστόμῳ πελέκειως, τὰ δὲ ἡμιπέλεκκα πάλιν σίδηρος βάρους ἡμίσεος τοῦ ἄνω μὲ σχῆμα μονοστόμου πελέκεως.

850

855

860

865

870

875

880

του ἥ ζωή του καὶ μαρῷαν ἀπ' αὐτοῦ (τοῦ καταρτίου) κατέπεσεν· οἱ δὲ στρατιῶται παρετήρουν μὲν θαυμασμὸν καὶ ἔμειναν κατάπληκτοι· εὐθὺς δὲ ὁ Μηριόνης ἀνέλαβε τοὺς πελέκεις δέκα ἐν ὅλῳ, ὃ δὲ Τεῦχος τὰ ήμιπλέκκα ἔφερεν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα,

885   ‘Ο δὲ νῦν τοῦ Πηλέως φέρων κατέθεσε μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα μαρῷόσκιον δόρυν, κατέθεσε δὲ λέβητα καινουργῆ (μὴ τεθέντα εἰς τὸ πῦρ), ἔχοντα ἀξίαν βρόση, ἔχοντα ποικίλματα ἐξ ἀνθέων· καὶ εὐθὺς ἐσηκώθησαν ἄνδρες ἀκοντισταί· ἐσηκώθη μὲν εὐθὺς ὁ εὐθρόεις βασιλεύων Ἀγαμέμνων, ἐσηκώθη δὲ εὐθὺς ὁ γενναῖος ἀκόλουθος τοῦ Ἰδομενέως Μηριόνης· εἰς αὐτοὺς δὲ εἶπε καὶ ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλέας· «νιέ τοῦ Ἀτρέως· γνωρίζομεν βεβαίως πόσον ἔχεις ὑπερτερήσει ὅλους μαζὶ καὶ πόσον ἔγινας ἀριστος καὶ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὸ ἀκόντιον· ἀλλὰ σὺ μὲν ἔχων τοῦτο ἔδει τὸ βραβεῖον πήγαινε εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα, τὸ δὲ δόρυν ἄς δώσωμεν εἰς τὸν ἥρωα Μηριόνην, ἐὰν δὰ σὺ ἥθελες θέλει μὲ τὴν συγκατάθεσίν σου· διότι ἔγω τούλάχιστον προτρέπω εἰς τοῦτο».

890   Τοιουτοτόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρον Ἀγαμέμνων· ἔδωκε δὲ εἰς τὸν Μηριόνην τὸ χαλκοῦν δόρυ· αὐτὸς δὲ ὁ ἥρως ἔδιδε δὰ τὸ περικαλλὲς βραβεῖον του εἰς τὸν κήρυκα Ταλμύθιον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΙΔΙΑ Ω.

‘Απόδοσις τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἐκτορος ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸν Προίαμον ἐπὶ λύτρος καὶ ἐπίσημος ἐνταφιασμὸς οὐδὲν ἐν Τροίᾳ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Ω.

[Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀγώνων εἰς δεῖπνον καὶ ὑπνον παραδίδονται οἱ “Ελληνες, ὃ δ’ Ἀχιλλέας ἄσπυνον νύκτα διελθὼν ἀπὸ πρωίας τὸν Ἐκτορα δεμένον περὶ τὸ ἄρμα σύρει περὶ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου (στ. 1-18), ἀλλὰ διὰ τοῦτον τὸν ἔξευτελισμὸν ἄλλοι μὲν θεοὶ ἤγανά

κτουν, ἄλλοι δ' ἔχαιρον, ἐν φόῳ Ἀπόλλων, ὅστις τὸ σῶμα ἀβλαβὴ διεφύλαττε, βαρέως παραπονεῖται (στ. 19—54), διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς καλέσας διὰ τῆς Ἰριδος τὴν Θέτιν διατάσσει δι' αὐτῆς τὸν Ἀχιλλέα ν' ἀπέγῃ ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦ "Ἐκ·οօς ἀγριότητος καὶ ν' ἀποθώσῃ τὸ σῶμα τοῦ" Ἔκτορος ἀντὶ λύτρων (στ. 55—140), συγχρόνως δὲ διὰ τῆς Ἰριδος παραγγέλλεται ὁ Πρίαμος διὰ ν' ἀναλάβῃ ἀντὶ λύτρων ὃ σῶμα τοῦ νιοῦ του (στ. 141—186). παρελθουσῶν δὲ δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἔκτορος ὁ Πρίαμος ἐν νυκτὶ κρυψίως ἀπὸ τοὺς ιδικοὺς του γεμίζει ἄμαξαν μὲ πολύτιμα δῶρα, τὴν δὲ τοίαν θὰ διηγήσουν ὁ κῆρυξ Ἰδαῖος, καὶ διατάττει ἄλλη ἄμαξην νὰ ἑτοιμασθῇ δι' αὐτὸν (στ. 187—282), γενομένης δὲ σπονδῆς καὶ μὲ καλὸν οἰωνὸν ἀναχωροῦσι διὰ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων (στ. 283—330). Φίς τὸν Πρίαμον τῇ διαταγῇ τοῦ Διὸς προσέρχεται ὁ Ἐρμῆς, ὑπὸ τοῦ ὅποιου ὁ Πρίαμος διὰ μέσου τῶν ναρκωθέντων φυλάκων εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως δόδηγείται (στ. 331—467). Ὁ Ἀχιλλέας ὑπὸ τοῦ ἱκέτου βασιλέως παρακληθεὶς εὐκόλως δέχεται τὰ λύτρα τῆς ἔξαγορᾶς, τὸ σῶμα λελουσμένον καὶ ἐγένετον ἀποδίδει, ἔνδεκα ἡμέρας ἀνακωχῆς πρὸς ταφὴν αὐτοῦ παραχωρεῖ καί, ἀφοῦ τὸν ἔτιμησε καὶ μὲ δεῖπνον καὶ μὲ ὕπνον, τὸν ἀποστέλλει εἰς Τροίαν (στ. 468—676). τῇ ἐπομένῃ ὁ Πρίαμος ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἐρμοῦ εἰς τὴν πόλιν μεταφέρει τὸ σῶμα, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ποίου διαχρηστείας, κλαίοντας οἱ Τρώες, ἐπειτα δ' ἀφοῦ κατετέθη ἐπὶ κλίνης ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἥρηνολογοῦσιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἄλλοι καὶ αἱ Ἀνδρομάχη, Ἐκάβη, Ἐλένη (στ. 677—776) παρασκευασθέντων τέλος ὅλων τῶν ἀναγκαίων γίνεται ἡ κηδεία τοῦ νεκροῦ, κατόπιν τῆς ὅποιας ἐγένετο τὸ ἐπικήδειον συμπόσιον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Πριάμου (στ. 777—804).

Διελένθη δ' ὁ δῆγῶν καὶ οἱ στρατιῶται διεσκορπίζοντο διὰ νὰ μεταβαίνωσιν ἔκαστοι εἰς τὰ ταχέα πλοῖα ἔκεινοι μὲν ἐφρόντιζον νὰ εὐχαριστηθῶσι μὲ τὸ δεῖπνον καὶ μὲ τὸν γλυκὺν ὕπνον τῶν δοῦλων Ἀχιλλέως ἔκλαιειν ἐνθυμούμενος τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον καὶ δὲν τὸν κατελάμβανεν ὁ τὰ πάντα δαμάζων ὕπνος, ἀλλ' ἐστρέφετο ἔδω καὶ ἔκει ποθῶν καὶ τὴν ἀνδρικότητα καὶ τὴν γενναίαν δύναμιν τοῦ Πατρόκλου καὶ πόσα ἐνήργησε μαζὶ μὲ αὐτὸν καὶ πόσας θλύψεις ἔπαθε καὶ ἀνδρῶν πολέμους καὶ ὅδυνηρὰ κύματα διασκῆσων ταῦτα ἐνθυμούμενος ἔχωντες κάτω θεόματα δάκρυα, ἄλλοτε εἰς τὰς πλευρὰς (μονόπλευρα) κατακλινόμενος, ἄλλοτε δὲ πάλιν ὕπτιος (ἀνάσκελα), ἄλλοτε δὲ ποηνής (τάπιστομα). ἄλλοτε δ' ὅρθιος σηκωθεὶς ἐστρέφετο μὲ ἀδημονίαν πλησίον τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς τῆς θαλάσσης οὐδὲ διέφευγεν αὐτὸν ἡ αὐγή, δῆτε ἐφαίνετο ὑπερῷάνω καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀκτῶν, ἀλλ'

5

10

15   έκεινος δὰ ἀφοῦ ἥθελε ζεύξει ὑπὸ τὸ ἄρμα του τοὺς ταχεῖς ἵππων, ἔδεσε τὸν Ἔκτορα νὰ σύρηται ὅπισθεν τοῦ ἄρματος, τρεῖς φοράς δὲ σύρας αὐτὸν πέριξ τοῦ τάφου τοῦ ἀποθανόντος υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου πάλιν ἐντὸς τῆς σκηνῆς του ἀνεπαύετο, ἔκεινον δ' ἄφινεν ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ, ἀφοῦ τὸν ἐτέντων πρινὴ πρὸς τὰ ἐμπρός· ἀπὸ τὸ σῶμα ὅμοις αὐτοῦ δ' Ἀπόλλων ἀπεμάκρυνε πᾶσαν ἀσχημοσύνην, εὐσπλαγχνιζόμεεος τὸν ἄνδρα, ἀν καὶ εἶχεν ἀποθάνει· πέριξ δὲ τὸν ἐκάλυπτεν διλόκηρον μὲ τὴν κουσῆν του ἀσπίδα, διὰ νὰ μὴ τὸν ξεσκίσῃ σύρων αὐτὸν (δ' Ἀχιλλεύς).

20   Τοιουτορόπως δὲ μὲν Ἀχιλλεὺς μανιώδης (πνέων μένεα) ἔξευτέλιζε τὸν θεῖον Ἔκτορα· αὐτὸν ὅμως βλέποντες εὐσπλαγχνίζοντο οἱ μακάριοι θεοὶ καὶ παρεκίνουν τὸν δξυδερκῆ καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύοντα Ἐρμῆν νὰ τὸν κλέψῃ· τότε εἰς μὲν τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅλους ἥρεσκε τοῦτο, οὐδέποτε ἥρεσκεν εἰς τὴν Ἡραν οὐδὲ εἰς τὸν Ποσειδῶνα οὐδὲ εἰς τὴν λαμπρόφθαλμον κόρην (Ἀθηνᾶν), ἀλλ' εὐδίκουντο εἰς τὴν διάθεσιν ἔκεινην, δτε κατὰ πρῶτον ἐμισήμην ὑπ' αὐτῶν ἡ Ἱερὰ Τροία καὶ δ' Ποίαμος καὶ δ' λαὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔνεκα τῆς διανοητικῆς του τυφλώσεως, δ' ὁ δοῖος προσέβαλε τὰς θεάς, δτε ἔφθασαν εἰς τὴν ποιμενικὴν αὐτοῦ μάνδραν καὶ ἐπήνεσεν ἔκεινην (τὴν Ἀφροδίτην), ἡ δοῖοια ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν θλιβερὰν λαγνείαν· ἀλλ' δτε πλέον κατόπιν τούτου ἔγινεν ἡ δωδεκάτη αὐγή, καὶ τότε λοιπὸν ἔλεγεν εἰς τοὺς ἀθανάτους δ' Φοῖβος Ἀπόλλων· «σκληροὶ εἰσθε, θεοί, βλαπτικοί· οὐδέποτε λοιπὸν εἰς σᾶς δ' Ἔκτωρ ἔκαυσε μηρία βοῶν καὶ τελέιων (ἄνευ ἐλαττωμάτων) αἴγων; αὐτὸν τόρα δὲν ἔτολμήσατε, ἀν καὶ εἶναι νεκρός, νὰ σώσητε, καὶ διὰ τὴν ἴδικήν του σύζυγον νὰ τὸν ἔδῃ καὶ διὰ τὴν μητέρα καὶ διὰ τὸ τέκνον του καὶ διὰ τὸν πατέρα του Ποίαμον καὶ διὰ τοὺς λαούς του, οἱ δοῖοι ταχέως ἥθελον τὸν καύσει μὲ πυρὸν καὶ ἥθελον ἀποδώσει εἰς αὐτὸν τὰς τελευταίας τιμᾶς (θέτοντες εἰς τὸν τάφον καὶ τὰ προσφιλῆ εἰς αὐτὸν πράγματα)· ἀλλὰ τὸν δλέθριον Ἀχιλλέα, θεοί, θέλετε νὰ βοηθήτε, εἰς τὸν δοῖον, δις γνωστόν, οὔτε φρένες ὑπάρχουσι σύμφωνοι πρὸς τὸ πρέπον οὔτε σκέψις εὐλύγιστος εἰς τὰ στήθη του, ἔχει δ' ἄγρια φρονήματα ὥσαν λέων, δ' δοῖος ὑποχωρήσας (ὑποταχθεὶς) τυχὸν καὶ εἰς τὴν μεγάλην του

25   30   35   40

Τοιουτορόπως δὲ μὲν Ἀχιλλεὺς μανιώδης (πνέων μένεα) ἔξευτέλιζε τὸν θεῖον Ἔκτορα· αὐτὸν ὅμως βλέποντες εὐσπλαγχνίζοντο οἱ μακάριοι θεοὶ καὶ παρεκίνουν τὸν δξυδερκῆ καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύοντα Ἐρμῆν νὰ τὸν κλέψῃ· τότε εἰς μὲν τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅλους ἥρεσκε τοῦτο, οὐδέποτε ἥρεσκεν εἰς τὴν Ἡραν οὐδὲ εἰς τὸν Ποσειδῶνα οὐδὲ εἰς τὴν λαμπρόφθαλμον κόρην (Ἀθηνᾶν), ἀλλ' εὐδίκουντο εἰς τὴν διάθεσιν ἔκεινην, δτε κατὰ πρῶτον ἐμισήμην ὑπ' αὐτῶν ἡ Ἱερὰ Τροία καὶ δ' Ποίαμος καὶ δ' λαὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔνεκα τῆς διανοητικῆς του τυφλώσεως, δ' ὁ δοῖος προσέβαλε τὰς θεάς, δτε ἔφθασαν εἰς τὴν ποιμενικὴν αὐτοῦ μάνδραν καὶ ἐπήνεσεν ἔκεινην (τὴν Ἀφροδίτην), ἡ δοῖοια ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν θλιβερὰν λαγνείαν· ἀλλ' δτε πλέον κατόπιν τούτου ἔγινεν ἡ δωδεκάτη αὐγή, καὶ τότε λοιπὸν ἔλεγεν εἰς τοὺς ἀθανάτους δ' Φοῖβος Ἀπόλλων· «σκληροὶ εἰσθε, θεοί, βλαπτικοί· οὐδέποτε λοιπὸν εἰς σᾶς δ' Ἔκτωρ ἔκαυσε μηρία βοῶν καὶ τελέιων (ἄνευ ἐλαττωμάτων) αἴγων; αὐτὸν τόρα δὲν ἔτολμήσατε, ἀν καὶ εἶναι νεκρός, νὰ σώσητε, καὶ διὰ τὴν ἴδικήν του σύζυγον νὰ τὸν ἔδῃ καὶ διὰ τὴν μητέρα καὶ διὰ τὸ τέκνον του καὶ διὰ τὸν πατέρα του Ποίαμον καὶ διὰ τοὺς λαούς του, οἱ δοῖοι ταχέως ἥθελον τὸν καύσει μὲ πυρὸν καὶ ἥθελον ἀποδώσει εἰς αὐτὸν τὰς τελευταίας τιμᾶς (θέτοντες εἰς τὸν τάφον καὶ τὰ προσφιλῆ εἰς αὐτὸν πράγματα)· ἀλλὰ τὸν δλέθριον Ἀχιλλέα, θεοί, θέλετε νὰ βοηθήτε, εἰς τὸν δοῖον, δις γνωστόν, οὔτε φρένες ὑπάρχουσι σύμφωνοι πρὸς τὸ πρέπον οὔτε σκέψις εὐλύγιστος εἰς τὰ στήθη του, ἔχει δ' ἄγρια φρονήματα ὥσαν λέων, δ' δοῖος ὑποχωρήσας (ὑποταχθεὶς) τυχὸν καὶ εἰς τὴν μεγάλην του

δύναμιν καὶ εἰς τὴν ὑπερήφανον μέλησίν του δῷμῷ εἰς ποόβατα ἀνθρώπων, διὰ νὰ λάβῃ τροφήν· τοιουτοτρόπως δὲ Ἀχιλλεὺς ἔχασε μὲν τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὸν ἐντροπή, ἢ δόπια τοὺς ἄνδρας μεγάλως καὶ βλάπτει καὶ ὠφελεῖ· μέλλει μὲν κάποτε κάποιο, καὶ ἀγαπητότερον ἄλλον νὰ χάσῃ, ἢ ἀδελφὸν διμογάστριον (ἐκ τῆς αὐτῆς μητρικῆς κοιλίας) ἢ καὶ νῖόν· ἀλλὰ βεβαίως ἀφοῦ κλαύσῃ καὶ θρηνήσῃ, τὸν ἀφίνει· διότι αἱ μοῖραι ἔθεσαν ὑπομονητικὴν ψυχὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ’ αὐτὸς διὰ τὸν θεῖον Ἐκτορα, ἀφοῦ ἀφήσει τὴν ἀγαπητήν του ψυχήν, κρεμῶν αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἄρμα τὸν σύρει πέριξ τοῦ τάφου τοῦ ἀγαπητοῦ του συντρόφου· ἀλλ’ ὅμως εἰς αὐτὸν τοῦτο βεβαίως δὲν εἶναι τὸ καλλίτερον οὐδὲ τὸ προτιμότερον· (ἄς προσέξῃ) μήπως ἀγανακτήσωμεν ἡμεῖς ἐναντίον του, ἢν καὶ εἶναι ἀνδρεῖος· διότι μανιώδης ὡν βεβαίως μεταχειρίζεται κακῶς γῆν ἀναίσθητον (ἔξευτελίζει παραλόγως νεκρὸν μὴ αἰσθανόμενον)».

Πρὸς αὐτὸν δὲ δογισθεῖται ἔλεγεν ἢ λευκοβραχίων Ἡρα· «δύναται νὰ ἔχῃ ἀξίαν καὶ οὔτος ὁ Ἰδικός σου λόγος, ἀργυρότοξε, ἐὰν δὰ θὰ θέσητε τὴν αὐτὴν τιμὴν εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Ἐκτορα· δὲ μὲν Ἐκτωρ καὶ θνητὸς εἶναι καὶ γυναικεῖον μαστὸν ἐθίγαστεν· ἀλλ’ δὲ Ἀχιλλεὺς εἶναι γόνος θεᾶς, τὴν διοίαν ἔγω ἢ Ἰδία καὶ ἀνέθρεψα καὶ περιεποιήθην καὶ ἔδωκα σύζυγον εἰς τὸν ἀνδροῦ, τὸν Πηλέα, δὲ δόπιος ἐγκαρδίως ἔγινεν ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς· ὅλοι δὲ σεῖς, θεοί, ἐλαμβάνετε μέρος εἰς τὸν γάμον· μεταξὺ δὲ αὐτῶν σὺν ἐσυμποσίᾳς κρατῶν τὴν κιθάραν σου, φύλε τῶν κακῶν, πάντοτε ἀναξιόπιστε».

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν δὲ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς· «Ἡρα, μὴ δὰ καθ’ ὀλοκληρίαν ἐπιμόνως δογίζου ἐναντίον θεῶν· διότι δὲν θὰ εἶναι μὲν βεβαίως ἵση τιμὴ (καὶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἰς τὸν Ἐκτορα)· ἀλλὰ καὶ δὲ Ἐκτωρ ἦτο εἰς τοὺς θεούς ἀγαπητότατος ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς Τροίας· τοιουτοτρόπως βεβαίως ἦτο καὶ εἰς ἐμὲ (ἀγαπητός), ἐπειδὴ οὐδέποτε παρημέλει (νὰ προσφέρῃ) ἀγαπητὰ δῶρα· διότι οὐδέποτε ἐστερεῖτο δὲ βωμός μου ἔξαιρετικῆς θυσίας καὶ σπονδῆς καὶ τσίκνας· διότι τοῦτο τὸ βραβεῖον τιμῆς ἡμεῖς ἐλάβομεν ἀπὸ τὴν μοῖραν· ἀλλὰ βεβαίως τὸ νὰ κλέψωμεν τὸν τολμηρὸν Ἐ-

45

50

55

60

65

70

κτορα ἀς τὸ ἀφῆσωμεν· κατ’ οὐδένα τρόπον εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ γίνη κρυφίως ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα· διότι βεβαίως ή μήτη του πάντοτε πηγάίνει μαζί του καὶ νύκτας καὶ ημέραν· ἀλλ’ εἴθε κανεῖς ἐκ τῶν θεῶν νὰ καλέσῃ πλησίον ἔμιν τὴν Θέτιν, διὰ νὰ εἴπω εἰς αὐτὴν κάποιον συνετὸν λόγον, ἵνα δὲ Ἀχιλλεὺς δυνηθῇ νὰ λάβῃ δῶρα ἀπὸ τὸν Πρίαμον καὶ ἀποδώσῃ μὲ λύτρα τὸν *Ἐκτορα*.

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ ἡ ὁς θύελλα ταχεῖα *Ιοις* διὰ νὰ τὰ ἀναγγείλῃ, μεταξὺ δὲ τῆς Σάμου καὶ τῆς πετρώδους *Ιμβρου* ἐπήδησε μέσα εἰς τὴν μελανόχρουν θάλασσαν· ἐβούεῖε *δ* ἡ θάλασσα· ἡ δὲ *Ιοις* δύοια μὲ μόλυβδον ἀγκίστρουν (πετονιᾶς) εἰσώρμησεν εἰς τὸν βυθόν, δὲ δόποιος (μόλυβδος) προσκεκολλημένος εἰς κέρατον ἀγροτικοῦ βοὸς καταβιβᾶται φέρων θάνατον ἐπάνω εἰς σαρκοφάγους ἵκθυς· εὗρε δὲντὸς κούλου σπηλαίου τὴν Θέτιν, πέροιξ *δ* αὐτῆς ἐκάθηντο συγκεντρωμέναι αἱ θαλάσσιαι θεαὶ ἐκείνη *δ* εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἔκλαιε τὸν θάνατον τοῦ ἀμέμπτου νιοῦ της, δὲ δόποιος πρὸς λύπην της ἔμελλε νὲ ἀποθάνη ἐντὸς τῆς εὐφόρου Τροίας, μακρὰν τῆς πατρίδος του· πλησίον *δ* αὐτῆς στέκουσα εἶπεν ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας *Ιοις*: «σήκω, Θέτι· σὲ προσκαλεῖ δὲ Ζεὺς δὲ γνωρίζων σκέψεις ἀμετατρέπτους (*αιτονίας*)· πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντα ἡ λευκόπους θεὰ Θέτις· «διὰ τί ἄραγε μὲ παρακινεῖ (νὰ ὑπάγω) ἐκεῖνος δὲ μέγας θεός; ἐντρέπομαι δὲ νὰ συναναστρέψωμαι μὲ τοὺς ἀδανάτους, ἀλλ’ ἔχω θλίψεις ἀδιακόπους εἰς τὴν ψυχήν μου· θὰ ὑπάγω δμως καὶ δὲν θά εἶναι μάταιος (*ἀνεκτέλεστος*) δὲ λόγος, δποιον καὶ ἀν εἴπη».

Τοιουτοδόπως λοιπὸν εἰποῦσα ἔλαβε σκοτεινὸν κάλυμμα ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν, ἀπὸ ἐκεῖνο δὲ οὐδὲν μελανώτερον φόρεμα ὑπῆρξεν· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας ὡς ἀνεμος *Ιοις* προεπορεύετο· εὑθὺς δὲ πέροιξ αὐτῶν ἐσχίζετο (*ὑπεχώρει*) τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης· ἀναβᾶσαι δὲ ἔξω τῆς θαλάσσης εἰς τὴν παραλίαν ἐπτερόκισαν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εῦρον τὸν μακρὰν βλέποντα νιὸν τοῦ Κρόνου, πέροιξ δὲντοῦ ἐκάθηντο ὅλοι οἱ ἄλλοι μακάριοι θεοὶ οἱ ὑπάρχοντες (οἱ αἰώνιοι) συγκεντρωμένοι· ἐκείνη δὲ εὑθὺς (ἡ Θέτις) ἐκάθησε πλησίον τοῦ πατρός Διός, ὑπεχώρησε δὲ (ἀπὸ τὴν θέσιν της) ἡ *Α-*

θηνά· ἡ Ἡρα δὲ ὠραιῶν χρυσοῦν ποτήριον εἰς τὰς χεῖράς της
ἔθεσε ναί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ τὴν εὐχαρίστησε (παρηγόρησε)
μὲ λόγους· ἡ θέτις ἀφοῦ ἔπιε, τὸ ἐπέστρεψεν ἀπλώσασα τὴν
χεῖρά της· εἰς αὐτοὺς δὲ ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων δι πατὴρ καὶ ἀν-
δρῶν καὶ θεῶν· «ἡλθες εἰς τὸν Ὀλυμπὸν, θεὰ Θέτι, ἀν καὶ λυ-
πεῖσαι, διότι ἔχεις εἰς τὰς φρένας σου πένθος ἀλησμόνητον· τὸ
γνωρίζω καὶ διὰ τοῦ ἕδρος ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει θὰ εἴπω,
τίνος ἔνεκα ἐδῶ σε προσκεκάλεσα· ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας πλέον
φιλονικία ἔχει σηκωμῆ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων διὰ τὸν νεκρὸν τοῦ
Ἐκτορος καὶ διὰ τὸν πορθοῦντα τὰς πόλεις Ἀχιλλέα· παροιμῶσι
δὲ τὸν δευτεροκῆν καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύοντα Ἐρυμῆν νὰ τὸν
κλέψῃ (τὸν Ἐκτορα)· ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν δόξαν ταύτην προσάπτω (πα-
ρέχω) εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἐπιφυλάττων διὰ τὸ μέλλον τὸν πρὸς σὲ
σεβασμὸν καὶ τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην (εὔνοιαν)· πολὺ ταχέως με-
τάβα εἰς τὸν στρατὸν καὶ παράγγειλον εἰς τὸν υἱόν σου· εἰπὲ
εἰς αὐτὸν δὲ δογμάζονται οἱ θεοί, ἐγὼ δὲ ἔξοχος ἀπὸ ὅλους τοὺς
ἀθανάτους ἔχω δογματίζειν, διότι μὲ μανιώδεις σκέψεις κρατεῖ τὸν
Ἐκτορα πλησίον τῶν μὲ τοξειδῆ πρόσων καὶ πρόμνων πλοίων
καὶ δὲν τὸν ἀπέδωκεν, ἐὰν κάπως καὶ ἐπει φοβηθῆ καὶ τὸν Ἐ-
κτορα ἀποδώσῃ μὲ λύτρα· ἐγὼ δὲ θὰ στείλω τὴν Ἱριν εἰς τὸν
μεγαλόκαρδον Ηρίαμον νὰ ἔξαγορθάσῃ μὲ λύτρα τὸν ἀγαπητὸν
του υἱὸν μεταβαίνων· εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ φέρῃ
δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὅσα καὶ ἀν εὐχαριστήσωσι τὴν ψυχήν του».

Τοιουτορόπτως εἶπε καὶ δέγη παρήκουσεν ἡ λευκόποντος θεὰ
Θέτις, διμήσασα δὲ κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου·
ἔφθασε δὲ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ της· ἔκει λοιπὸν εὐθὺς εἴη
δὰ τὸν υἱόν της ἀφθόνως ἀναστενάζοντα· οἱ ἀγαπητοὶ δὲ σύν-
τροφοι πέριξ αὐτοῦ ἔσπευσμένως ἐκοπίαζον καὶ προητοίμαζον
πρόγευμα· ὑπὸ αὐτῶν δὲ ἔλκε σφαγῆ μέγα δασύμαλλον πρόβατον
ἐντὸς τῆς σκηνῆς του· ἡ δὲ σεβαστὴ μήτηρ του πολὺ πλησίον
αὐτοῦ ἐκάθησε καὶ μὲ τὴν χεῖρά της τὸν ἐχαΐδευσε καὶ λόγον
εἶπε καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτόν· «τέκνον μου, μέχρι ποίου χρόνου
διδυόμενος καὶ λυπούμενος θὰ κατατρώγῃς τὴν καρδίαν σου μὴ
ἔνθυμούμενος μηδόλως μήτε τροφὴν μήτε κλίνην· καλὸν δὲ εἶναι
βεβαίως νὰ κοιμᾶσαι ἔρωτικῶς μὲ γυναικα· διότι δὲν θὰ μοῦ ζῆς

‘Ομήρευ Ιλιάς

35

105

110

115

120

125

130

ἐπί πολὺν χρόνον, ἀλλὰ πλέον παραστέκει πλησίον εἰς σὲ δέ θάνατος καὶ ἡ ἴσχυρὰ μοῖρα· ἀλλ' ἄκουσον ταχέως ἐμέ, εἶμαι δὲ ἀγγελιοφόρος τοῦ Διὸς πρὸς σέ· λέγει (δὲ Ζεὺς) ὅτι ἀγανακτοῦσιν 135 ἐναντίον σου οἵ θεοί, αὐτὸς δὲ ἔξοχος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀθανάτους ἔχει δογμῆνη, διότι μὲ μανιακὰς σφέψεις κρατεῖς τὸν Ἐκτορα πλησίον τῶν μὲ τοξειδεῖς πρώρας καὶ πρύμνας πλοίων καὶ δὲν τὸν ἀπέδωκας μὲ λύτρα· ἀλλ' ἐμπρὸς πλέον ἄφες αὐτὸν καὶ δέχημητι λύτρα δι' αὐτὸν νεκρόν».

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν δέ ταχύποντος Ἀχιλλεύς· «Ἄς εἶναι 140 ἔτοι· δποιος ἥθελε φέρει λύτρα, αὐτὸς καὶ τὸν νεκρὸν δύναται νὰ λάβῃ, ἐὰν δὲ ὁ Ἱδιος Ὁλύμπιος διατάπτει μὲ εὑνοϊκὴν δι' αὐτὸν διάθεσιν».

Τοιουτούροπως ἐκεῖνοι βεβαίως ἐντὸς τῆς συγκεντρώσεως τῶν πλοίων μήτηρος καὶ υἱὸς πολλοὺς μεταξύ των πτερωτοὺς λόγους ἔλεγον. Τὴν Ἱριν δὲ ἐστελλεν εἰς τὴν Ἱερὰν Τροίαν δὲ υἱὸς τοῦ Κρόνου· «τρέξε πήγαινε, ταχεῖα Ἱρι· ἀφήσασα τὸ ἔδαφος τοῦ Ὁλύμπου ἀνάγγειλον εἰς τὸν μεγαλόκαρδον Πριάμον μέσα εἰς τὴν Τροίαν, μεταβαίνων εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐλευθερώσῃ μὲ λύτρα τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν καὶ νὰ φέρῃ δῶρον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ δποια ἥθελον εὐχαριστήσει τὴν ψυχήν του (τοῦ Ἀχιλλέως), μόνος καὶ κανεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἐκ τῶν Τρώων ἀς μὴ ὑπάγη μαζί του· κάποιος κῆρους γεροντότερος ἀς ἀκολουθῇ αὐτὸν, δὲ δποιος ἥθελε διευθύνει τοὺς ἡμιόνους καὶ τὴν καλλίτροχον ἀμαξαν καὶ προσέτι καὶ δπίσω πρὸς τὴν πόλιν ἥθελε φέρει τὸν νεκρόν, τὸν δποιον ἐφόνευσεν δέ θεῖος Ἀχιλλεύς καὶ μηδόλως ἀς εἶναι ὑπὸ τὰς σκέψεις αὐτοῦ θάνατος μηδὲ φόβος κανείς· διότι τοιοῦτον ὄδηγὸν εἰς αὐτὸν θὰ δώσωμεν ὡς δπαδὸν τὸν διὰ τοῦ φωτὸς φονεύοντα Ἐρμῆν, δὲ δποιος θὰ τὸν ὄδηγῃ, ἔως δτου ὄδηγῶν τὸν πλησιάση πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· ὅταν δὲ τὸν φέρῃ μέσα εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, οὕτε αὐτὸς θὰ τὸν φονεύσῃ καὶ τοὺς ἄλλους δλους θὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τούτου· διότι δὲν εἶναι οὕτε ἀνόητος οὔτε ἀπερίσκεπτος οὔτε ἀμαρτωλός, ἀλλὰ πολὺ ἐπιμελῶς θὰ ἔχῃ φεισθῆ ἀνδρὸς ίκέτου».

Τοιουτούροπως εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ ἡ ὥς θύελλα ταχεῖα Ἱρις 160 διὰ νὰ τὸ ἀναγγείλῃ· ἔφθισε δὲ εἰς τὸν οίκον τοῦ Πριάμου καὶ

εὗρε κραυγὴν πόνου καὶ θρῆνον· οἱ μὲν υἱοί του καθήμενοι πέριξ τοῦ πατρὸς των ἐντὸς τῆς αὐλῆς μὲ δάκρυα ἀνεκάτων τὰ φορέματά των, ὁ δὲ γέρων εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἦτο σφιγκτὰ κεκαλυμμένος ἐντὸς τῆς χλαίνης του· πέριξ δὲ καὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ γέροντος ἦτο πολὺς βόρβορος, τὸν ὅποιον, ὃς ἦτο ἐπόμενον, κυλιόμενος ἔμαζευσε μὲ τὰς χεῖράς του· αἱ δὲ θυγατέρες του ἀνὰ τὸν οἶκον καὶ αἱ νύμφαι (σύζυγοι τῶν υἱῶν του) ὠδύροντο, ἐνθυμιούμεναι τοὺς συζύγους των, οἱ δοποῖοι καὶ πολλοὶ καὶ κολοὶ ἔκειντο νεκροὶ χάσαντες τὴν ζωὴν των ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων· ἐστάθη δὲ πλησίον τοῦ Πριάμου ἡ ἀγγελιοφόρος τοῦ Διὸς καὶ ἔλεγε χαμηλοφώνως ὅμιλήσασα· τὰ μέλη δ' αὐτοῦ κατέλαβε τρόμος· «ἔχει θάρρος, ἀπόγονε τοῦ Δαρδάνου Πριάμε, εἰς τὰς φρένας σου καὶ μηδόλως φοβοῦ· διότι οὐχὶ βεβαίως κακὸν προβλέπουσα εἰς τοῦτο ἐδῶ τὸ μέρος φθάνω, ἀλλὰ παλὰ πράγματα σκεπτομένη· εἶμαι δ' εἰς σὲ ἀγγελιοφόρος τοῦ Διός, δὲ δοποῖος, ἀν καὶ εἶναι μακράν, φροντίζει διὰ σὲ καὶ σὲ εὐσπλαχνίζεται· διέταξεν δὲ Ὁλύμπιος (Ζεὺς) νὰ λάβῃς μὲ λύτρᾳ τὸν θεῖον· Ἐκτορα, δῶρα δὲ νὰ φέρῃς εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ δοποῖα ἥθελον εὐφράνει τὴν ψυχὴν του, μόνος καὶ κανεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἐκ τῶν Τρώων ἀς μὴ ὑπάγῃ μαζί σου· κάποιος κῆρυξ γεροντότερος εἴθε ν' ἀκολουθῇ σέ, δὲ δοποῖος ἥθελε διευθύνει τοὺς ἡμίόνους καὶ τὴν καλλίτροχον ἀμαξαν καὶ προσέτι πρὸς τὰ δύσις ἥθελε φέρει πρὸς τὴν πόλιν τὸν νεκρόν, τὸν δοποῖον ἐφόνευσεν δὲ θεῖος Ἀχιλλεύς· καὶ μηδόλως ἀς εἶναι ὑπὸ τὰς σκέψεις σου θάνατος μηδὲ φόρβος κανεὶς· διότι τοιοῦτος ὀδηγὸς συγχρόνως θὰ σὲ ἀκολουθῇ δὲ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύων· Ἐρωῆς, δὲ δοποῖος θὰ σὲ ὀδηγῇ, ἔως ὅτου φέρων σε πλησιάσῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα· ὅταν δὲ δὲ φέρῃ μέσα εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, οὔτε δὲ ἔδιος θὰ σὲ φονεύῃ καὶ τοὺς ἄλλους ὅλους θὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τούτου· διότι οὔτε ἀνόητος οὔτε ἀπερίσκεπτος εἶναι οὔτε ἀμαρτωλός, ἀλλὰ πολὺ προσκτικῶς θὰ ἔχῃ φεισθῆ ἀνδρὸς ἵκέτου».

Ἐκείνη μὲν λοιπὸν τοιουτορόπως εἰποῦσα ἀνεχώρησεν ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας Ἱοῖς, δὲ Πρίαμος τὸν υἱούς του παρήγειλε νὰ ἐτοιμάσωσιν ἀμαξαν καλλίτροχον μὲ ἡμίόνους καὶ νὰ δέσωσιν ἐπάνω εἰς αὐτὴν κοφίνιον δι' ἐφόδια· δὲ ἔδιος δὲ κατέβη

165

170

175

180

185

190

εἰς θάλαμον εὐθωδιάζοντα ἐκ ξύλου κέδρου νψηλόν, ὁ δποῖος περιεῖχε πολλὰ κοσμήματα, ἐκάλεσε δὲ μέσα τὴν σύζυγόν του Ἐκάβην καὶ εἶπεν «εὐλογημένη, ἡλθεν εἰς ἐμὲ Ὄλύμπιος ἐκ μέρους τοῦ Διὸς ἀγγελιοφόρος, διὰ νὰ λάβω μὲ λύτρα τὸν ἀγαπητόν μας νῦν μεταβαίνων εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων, νὰ φέρω δὲ εἰς τὸν Ἀχιλλέα δῶσαι, τὰ δποῖα ἡθελον εὐχαριστήσει τὴν ψυχήν του· ἀλλ᾽ ἔλα εἰπε εἰς ἐμέ, τὶ φαίνεται εἰς τὴν ψυχήν σου δτι εἶναι, διότι φοβερὰ βεβαίως προτρέπει ἐμὲ ἡ διάθεσις καὶ ἡ ψυχή μου νὰ ὑπάγω ἐκεῖ εἰς τὰ πλοῖα μέσα εἰς τὸν ἐκτεταμένον στρατὸν τῶν Ἐλλήνων».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἔκλαυσε δὲ ἡ γυνὴ καὶ ἀπήντα μὲ λόγον «ἄλλοιμονον, ποῦ δὰ ἔχουσιν ἀπέλθει αἱ φρένες σου, διὰ τὰς δποῖας πρότερον ἐφημίζεσο καὶ εἰς ἔνους ἀνθρώπους καὶ εἰς ὅσους βασιλεύεις; πῶς θέλεις νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων μόνος, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνδρός, ὁ δποῖος πολλοὺς καὶ καλοὺς νήσους σου ἐφόρευσε; σιδηρᾶ (ἀκαμπτος) λοιπὸν εἶναι ἡ καρδία σου· διότι ἔλαν θὰ σὲ συλλάβῃ καὶ θὰ σὲ λύῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του ὁ σκληρὸς καὶ ἀναξιόπιστος ἐκεῖνος δὰ ἵνηρ, δὲν θὰ σὲ εὑσπλαγχνισθῇ καὶ οὐδόλως θὰ σὲ σεβασθῇ· τόρα ὅμως ἀς κλαίωμεν μακρόθεν καθήμενοι ἐντὸς τοῦ μεγάρου μας· διὰ δὲ τὸν Ἔκτορα τοιουτορόπως ἵσως ἡ ἴσχυρὰ μοῖρα προώρισε διὰ τοῦ λινοῦ τῆς νήματος δτε ἐγεννᾶτο, δτε ἡ ἰδία ἐγέννησα αὐτόν, νὰ χορτάῃ τοὺς ταχύποδας σκύλλους, μαραζάν τῶν ἴδιων του γονέων πλησίον ἀνδρός σκληροῦ, τοῦ δποίουν ἐγὼ εἴθε νὰ ἔχω τὸ μέσον τοῦ ἥπατος (σηκωτίου), διὰ νὰ τὸ τρώγω προσκαλληθεῖσα εἰς αὐτό· τότε δύνανται νὰ γίνωσιν ἔογα ἐκδικήσεως (παρ᾽ ἐμοῦ) διὰ τὸν νίόν μου· ἐπειδὴ δὲν ἐφόρευσε βεβαίως αὐτὸν φερόμενον ἀνάνδρως, ἀλλ᾽ ἐν φ ἐστέκετο ὑπερασπιστῆς τῶν Τρώων καὶ τῶν βαθείας κολπώσεις τοῦ πέπλου ἔχουσῶν Τρωϊάδων, χωρὶς νὰ συλλογίζηται οὔτε φυγὴν οὔτε ἀποφυγὴν».

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ θεόμορφος γέρων. Πρίαμος· μὴ ἐμπόδιε ἐμὲ θέλοντα νὰ ὑπάγω καὶ μὴ γίνου σὺ ἡ ἰδία κακὸς οἰωνὸς ἐντὸς τῶν μεγάρων μου· οὐδὲ θά με πείσῃς· διότι ἔλαν μὲν ἄλλος κανεὶς ἐκ τῶν ἐπιγείων με διέταπτεν ἡ ὅσοι εἶναι μάντεις παρατηρηταὶ θυσιῶν ἡ σερεῖς, δυνάμεθα νὰ τὸ λέγωμεν

ψεῦδος καὶ περισσότερον θὰ τὸ ἀπερούπτομεν· τόρα ὅμως, ἐπειδὴ δὲ τοῖς τὸ ἥκουσα παρὰ θεοῦ καὶ τὸν εἶδον φανερά, θὰ ὑπάγω καὶ δὲν θὰ γίνη μάταιος (ἄνευ ἀποτελέσματος) δὲ λόγος του· ἐὰν ὅμως εἴναι εἰς ἐμὲ μοιραῖον νῦν ἀποθάνω εἰς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων, τὸ θέλω· διότι πάραντα εἴθε νά με φονεύσῃ δὲ Ἀχιλλεύς, ἀφοῦ λάβω ἀγκαλιαστὰ τὸν ἰδιόν μου νιόν· δταν ἐκβάλω τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θρήνου (ὅταν χορτάσω θρηνῶν)».

225

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἦνοιγε τὰ ὠραῖα σκεπάσματα τῶν κιβωτίων· ἀπ’ ἐκεῖ δὲ δώδεκα μὲν περικαλλεῖς πέπλους ἔξήγαγε, δώδεκα δὲ ἄπλατος (μονάς) χλαίνας, τόσους δὲ τάπητας, τόσα δὲ ὠραῖα ἐπανωφόρια καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰ τόσους χιτῶνας, ζυγίσας δὲ ἔφερε δέκα ἐν ὅλῳ τάλαντα χρυσοῦ, ἔξήγαγε δὲ δύο ἀπαστράπτοντας τρίποδας καὶ τέσσαρας λέβητας, ἔξήγαγε δὲ περικαλλές ποτήριον; τὸ διποῖον εἰς αὐτὸν ἔδωκαν ἀνδρες Θρᾷκες, ὅτε μετέβη ἐκεῖ διέπισμον ἀποστολήν, μέγα δῶρον· οὐδὲ τοῦτο λοιπὸν ἔφειδωλεύθη ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του δὲ γέρων βεβαίως, ἀλλ’ ὑπερθρολικῶς ἥθελεν εἰς τὴν ψυχήν του νὰ λάβῃ μὲ λύτρα τὸν ἀγαπητὸν του νιόν· ἐκεῖνος δὲ ὅλους μὲν τοὺς Τρῶας ἀπεδίωκεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν ἐπιπλήττων αὐτοὺς μὲ προσβλητικοὺς λόγους· «φεύγετε ἀπ’ ἑδῶ, πρόξενοι κακοῦ, ἐπονείδιστοι· δὲν ὑπάρχει λοιπὸν καὶ εἰς σᾶς εἰς τὸν οἰκόν σας θρῆνος, διότι ἥλθετε νὰ μὲ λυπήσητε; ἀλλὰ γε μὲ περιεφρονήσατε, διότι δὲ νιὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς ἔδωκεν εἰς ἐμὲ θλύψεις, νὰ ζάσω τὸν ἄριστον νιόν μου; ἀλλὰ καὶ σεῖς θὰ τὸ γνωρίσητε· διότι περισσότερον εὐκολώτεροι δὰ θὰ είσθηε εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ σᾶς φονεύωσιν, ἀφοῦ ἐκεῖνος ἔχει ἀποθάνει· ἀλλ’ ἐγὼ βεβαίως εἴθε νὰ καταβῶ μέσα εἰς τὸν δίζον τοῦ Ἅδου, πρὸιν νὰ ἔδω μὲ τοὺς δρφαλιμούς μου τὴν πόλιν γὰ διαρπάζηται καὶ νὰ καταστρέψηται».

230

Εἶπεν αὐτὰ καὶ μὲ τὴν ὁράδον του διήρχετο διὰ μέσου τῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνοι δὲ ἔξηρχοντο, ἐπειδὴ ἐφέρετο μὲ δρμὴν δὲ γέρων· ἐκεῖνος δὲ εἰς τοὺς νιούς του ἐφώναζε δυνατὰ ἐπιπλήττων καὶ τὸν Ἔλενον καὶ τὸν Ηάφιν καὶ τὸν θεῖον Ἀγάθωνα καὶ τὸν Πάμμονα καὶ τὸν Ἀντίφονον καὶ τὸν μεγαλόφωνον Πολίτην καὶ τὸν Δηϊφορον καὶ τὸν Ἰππόθοον καὶ τὸν θαυμαστὸν Δῖον. εἰς τούτους τοὺς ἐννέα δὲ γέρων μεγάλως φωνάζεις διέταπτε· «σπεύ-

235

240

245

250

σατε πρὸς χάριν μου, κακὰ τέκνα, ἐπονείδιστοι εἴ τε δῆλοι συγχρόνως νὰ εἴχετε φονευθῆ εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα ἀντὶ τοῦ Ἐκτοροῦς· ἀλλοί μονον ἔγὼ δὲ πανδυστυχῆς, ἀφοῦ ἐγέννησα υἱὸν δρίστους ἐντὸς τῆς ἑκτεταμένης Τροίας, ἐκ τούτων δισχυροῖς οὐδὲ κανεὶς δὲν ἔχει μείνει, οὔτε δὲ Ἰσόθεος Μήστωρ καὶ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀρματος μαχόμενος Τρωΐλος καὶ δὲ Ἐκτωρ, δὲ δποῖος ἦτο θεός μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν οὐδὲ ἐφαίνετο βεβαίως ὅτι ἦτο υἱὸς ἀνδρὸς θυντοῦ, ἀλλὰ θεοῦ· αὐτοὺς μὲν κατέστρεψεν δὲ Ἀρης, ἔχουσι δὲ μείνει δῆλοι οἱ τιποτένιοι καὶ φεύσται καὶ χορευταί, ἀριστοι εἰς τὰ χοροπηδήματα, ἐντόπιοι ἀρπακτῆρες ἀρνίων καὶ ἐριφίων. δὲν ἥθέλετε πλέον νὰ μοῦ ἑτοιμάσητε τάχιστα ἄμαξαν καὶ νὰ θέσητε ἐπάνω ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ ἑκτελῶμεν δρόμον;»

Τοιουτοδόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς φοβηθέντες τὴν κραυγὴν τοῦ πατόρος των ἔξηγαγον μὲν ἄμαξαν καλλίτροχον μὲ νηιόν τους ὠδαίαν πρώτην φορὰν κατασκευασθεῖσαν (καινουργῆ), ἐδεσαν δὲ ἐπ' αὐτὴς κυβώτιον διὲ ἐφόδια, κατεβίβαζον δὲ ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὸν ζυγὸν τῶν νηιόντων, κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου πύξου πυξαρίου, ἔχοντα διμφαλὸν (προεξοχήν, διὰ τῆς δποίας ἐπερῶτο δὲ κοίκος), καλῶς συνηρμοσμένον μὲ τὰ ἄγκιστρα, μαζὶ δὲ μὲ τὸν ζυγὸν ἔφερον ἔξω ζυγόδεσμον (ζυγόλουσδον) ἐννέα πήχεων· καὶ τοῦτον μὲν (τὸν ζυγὸν) κατέθεσαν καλῶς ἐπάνω εἰς τὸ καλῶς πελεκημένον τιμόνιον (ουμὸν) ἐπάνω εἰς τὸ πρῶτον ἄκρον του, ἔθετον δὲ κατόπιν τὸν κοίκον εἰς τὸν σφῆνα (τὸν περῶμενον διὰ τοῦ μέσου τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ρυμοῦ, διὰ νὰ τὰ συγκρατῇ), τρεῖς φορὰς δὲ ἔδεσαν αὐτὸν ἐκατέρωθεν ἐπάνω εἰς τὸν διμφαλόν, ἐπειτα δὲ κατὰ σειρὰν τὰ ἔδεσαν καὶ ἔκαμψαν τὸ ζυγόλουσδον ὑποκάτω τοῦ (ἐπὶ τοῦ προσθίου μέρους τῶν τοιχωμάτων τῆς ἄμαξῆς) ἀγκίστρου· ἐκ τοῦ θαλάμου δὲ φέροντες ἐσώρευον ἐπὶ τῆς καλῶς κατασκευασμένης ἄμαξῆς τὰ ἄπειρα λύτρα τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἐκτοροῦς, ἔζευξαν δὲ τοὺς ὑπὸ ζυγὸν ἐργαζομένους ισχυρώνυχας νηιόνους, τοὺς δποίους κάποτε, ὡς γνωστόν, ἔδωκαν οἱ Μυσοὶ ὡς λαμπρὰ δῶρα εἰς τὸν Πρίαμον· διὰ δὲ τὸν Πρίαμον ὠδήγησαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἵππους, τοὺς δποίους δὲ τίδιος δὲ γέρων κατέζων ἐτρεφεν ἐπὶ καλῶς κατεσκευασμένης φάτνης.

Ἐκεῖνοι μὲν οἱ δύο, κῆρυξ καὶ Πρόιαμος, ἔζεύγγυνον τὰς ἀμάξias ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν ἀναυτόρων, φρονίμους σκέψεις εἰς τὰς φρένας των ἔχοντες πλησίον δ' αὐτῶν ἔφθασεν ἡ Ἐκάβη μὲ λυπημένην ψυχὴν κρατοῦσα μὲ τὴν δεξιάν της χειρας οἶνον γλυκὺν δῶς μέλι ἐντὸς χρυσοῦ ποτηρίου, ἵνα, ἀφοῦ κάμωσι σπονδήν, ἀναχωρῶσιν ἐστάθη δ' ἐπιρροσθεν τῶν ἵππων καὶ λύγον εἶπε καὶ διῆλει: «λάβε, κάμε σπονδὴν εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ προσεύχου νὰ ἔλθῃς ὅπισθ εἰς τὸν οἶκόν σου ἀπὸ ἐχθροὺς ἄνδρας, ἀφοῦ τυχὸν ἡ ψυχὴ σου σὲ παροῦμά βεβαίως πρὸς τὰ πλοῖα, ἐνῷ ἐγὼ τούλάχιστον δὲν το θέλω· ἀλλὰ προσεύχου κατόπιν σὺ βεβαίως εἰς τὸν ἐντὸς σκοτεινῶν νεφῶν νέον τοῦ Κρόνου Ἰδαῖον Δία, ὁ δόποις ὅλην τὴν Τοοίαν ἐπιβλέπει, καὶ ζήτει οἰωνόν, ταχὺν ἀγγελιοφόρον, ὅποιος εἰς αὐτὸν εἶναι ἀγαπητότατος ἐκ τῶν δορνέων καὶ τοῦ δόποιου (οἰωνοῦ) ἡ ἴσχυς εἶναι μεγίστη, οἰωνὸν ἐκ δεξιῶν σου, ὥστε, ἀφοῦ τὸν Ἰδης ὁ Ἰδιος μὲ τοὺς δοφθαλμούς σου, ἔχων πεποίησιν εἰς αὐτόν, νὰ πηγαίνῃς εἰς τὰ πλοῖα τῶν ταχυππων Ἐλλήνων» ἐν ᾧ περιπτώσει δὲ δὲν θὰ δώσῃ εἰς σὲ Ἰδιον του ἀγγελιοφόρον δι μακρὸν βλέπων Ζεύς, δὲν θὰ σὲ προέτρεπον κατόπιν τούτου ἐγὼ τούλάχιστον παρακινοῦσά σε νὰ πηγαίνῃς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων, ἀνταὶ παραπολὺ τὸ ἐπιθυμεῖς».

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ θεόμορφος Πρόιαμος: «ὦ γύναι, οὐδόλως βεβαίως θὰ ἀπειθήσω εἰς σέ, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς τοῦτο· διότι εἶναι καλὸν νὰ σηκώσω τὰς χειρας εἰς τὸν Δία, ἐάν με εὐσπλαγχνισθῇ». 300

Εἶπε λοιπὸν καὶ παρότρουν τὴν ἐπιστάταιαν θεοπατανίδα διγέρων νὰ κύσῃ εἰς τὰς χειράς του ὕδωρ καθαρόν· ἐκεῖνη δὲ ἡ θεοπατανα παρουσιάσθη ἔχουσα συγχρόνως εἰς τὰς χειράς της καὶ λεκάνην μὲ ὕδωρ πρὸς νύψιμον καὶ πρόχυν (ἀγγειον ἀγνώστου εἶδους)· νιφθεῖς δ' ἐδέχθη τὸ ποτήριον τῆς συζύγου του· ἐπειτα σταθεῖς εἰς τὸ μέσον τοῦ φράγματος τῆς αὐλῆς προσηγύρχετο καὶ ἔχυνεν οἶνον προσβλέψιμος πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκβαλῶν φωνὴν ἔλεγε λόγον: «Ζεῦ πάτερ, ὁ ἐκ τῆς Ἰδης κυβερνῶν, ἐνδοξότατε, μέγιστε, δὸς νὰ φθάσω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀγαπητὸς καὶ ἀξιολύπητος (ἄξιος εὐσπλαγχνίας), στεῖλον δέξοισ-

νόν, ταχὺν ἀγγελιοφόρον, ὅποιος εἰς σὲ τὸν ἕδιον εἶναι ἀγαπητότος ἐκ τῶν οἰωνῶν καὶ τοῦ ὅποίου ἡ δύναμις εἶναι μεγάλη, οἰωνὸν ἐκ δεξιῶν μου, ὥστε, ἀφοῦ τὸν ἕδω ὁ ἕδιος μὲ τοὺς ὄφθαλμούς μου, ἔχων πεποίθησιν εἰς αὐτόν, νὰ πηγαίνω εἰς τὰ πλοῖα τῶν ταχύππων Ἐλλήνων».

- Τοιουτορόπως εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δ' αὐτοῦ ὁ συνετὸς Ζεύς, πάραντα δ' ἔστειλεν ἀετόν, τελειότατον ἐκ τῶν πτηνῶν, κυνηγετικὸν μόρφον (= εἶδος ἀετοῦ ἢ ιέρακος), τὸν ὅποιον ὀνομάζουσαν καὶ περικνόν· ὅση δ' ἔχει κατασκευασθῆ ἡ θύρα ἔχοντος ὑψηλὴν στέγην θαλάμου ἀγδρὸς πλουσίου, καλῶς προσηρμοσμένη μὲν καρφία, τόσα λοιπὸν ἥσαν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ τὰ πτερού· ἐφάνη δ' εἰς αὐτοὺς ἐκ δεξιῶν πτερακίσας ὑπεράνω τῆς πόλεως· οἱ δὲ Τρῶες ἰδόντες αὐτὸν ἐκάρησαν καὶ εἰς τὰς φρένας ὅλων εὑφράνθη ἡ ψυχὴ των· σπεύδων δ' ὁ γέρων ἀνέβη εἰς τὸ καλῶς κατεσκευασμένον ἄρμα του, ἐξῆλθε δ' καὶ τοῦ προθύρου καὶ τῆς θυροβάθρους ὑποστέγου στοᾶς· ἐμπροσθεν μὲν οἱ ἡμίονοι ἔσυρον τὴν τετράτροχον ἄμαξαν, τοὺς δποίους ὠδήγει ὁ συνετὸς (ἢ πολεμικὸς) Ἰδαιος, ὅπισθεν δὲ οἱ ἵπποι, τοὺς δποίους ὁ γέρων διευθύνων διὰ τῆς μάστιγος παρώρμα ταχέως πρὸς τὴν πόλιν· συγχρόνως δ' ὅλοι οἱ ἀγαπητοὶ ἡκολούθουν πολὺ θρηνοῦντες δι' αὐτούν, ὡς ἐὰν ἐπήγιανε πρὸς τὸν θάνατον· ἐκεῖνοι δ' ἀφοῦ κατέβησαν πλέον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐφθασαν εἰς τὴν πεδιάδα, οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ γαμβροί του εὖθὺς δπίσω πρὸς τὴν Τροίαν ἐπέστρεφον, ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο δὲν διέφυγον τὴν προσοχὴν τοῦ Λιὸς διτὶ ἐφάνησαν ἐπρόδος εἰς τὴν πεδιάδα. Ἰδὼν δ' (ὅς Ζεὺς) εὐσπλαγχνίσθη τὸν γέροντα· εὖθὺς δὲ ταχέως ἀντιμέτωπος ἔλεγεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν Ἐρμῆν «Ἐρμῆ, ἐπειδὴ εἰς σὲ βεβαίως εἶναι ἀγαπητότατον γὰρ γίνης τύντροφος εἰς ἀνδρας καὶ ἀκούεις δποιον καὶ ἀν θέλης, ἔλα πήγαινε καὶ δδήγησον εἰς τὰ κοιλὰ πλοῖα τῶν Ἐλλήνων τὸν Πρίαμον τοιουτορόπως, ὥστε μήτε τυχὸν νὰ τὸν ἕδῃ μήτε τυχὸν νὰ τὸν ἐννοήσῃ κανεὶς ἐκ τῶν ἄλλων Ἐλλήνων πρὸιν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ι ὃν τοῦ Πηλέως».
- Τοιουτορόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ διαθέτης δώρων καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύων (Ἐρμῆς) παρευθὺς ἐπειτα ὑποκάτω·

τῶν ποδῶν του ἔδεσεν ὠραῖα μεῖκα χρυσᾶ ὑποδήματα, τὰ διοῖα ἔφερον εἰς αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν ὑγρὰν θάλασσαν καὶ πρὸς τὴν ἀπέραντον ἔηράν συγχρόνως μὲ τὰς πνοὰς τοῦ ἀνέμου (ταχὺν ὡς αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου) ἔλαβε δὲ ὁ ἄριθμον, διὰ τῆς διοίας ἐξαπατᾶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὅσων θέλει, ἄλλους δὲ καὶ ὑπνοῦντας ἔξυπνεν· ταύτην ἔχων εἰς τὰς κεισάς του ἐπτεράκιζεν δὲ ἵσχυρὸς διὰ τοῦ φωτὸς φρονεύων· εὐθὺς δὲ ταχέως ἔφθανεν εἰς τὴν Τροίαν καὶ εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἐκίνησε νὰ πηγαίνῃ διοιάζων μὲ νέον ἀγωνοδίκην (κοσμητὴν ἀγώνων, ἀρχοντα) κατὰ πρῶτον παρουσιάζοντα γένεια, τοῦ διοίου βεβαίως εἶναι καριεστάτη (γεμάτη μὲ πλείστην χάριν) ἥ νεανικὴ ἡλικία.

340

345

³⁵⁰ Ἐκεῖνοι δὲ (Προίαμος καὶ Ἰδαῖος) ἀφοῦ ἐπέρασαν πέρα ἀπὸ τὸ μέγα μνημεῖον τοῦ Ἰλίου, ἐσταμάτησαν εὐθὺς καὶ τοὺς ἡμίονους καὶ τοὺς ἵππους, διὰ νὰ πίωσιν, εἰς τὸν ποταμὸν· διότι καὶ σκότος πλέον ἐπῆλθεν εἰς τὴν γῆν· τὸν Ἐρμῆν δὲ ἐκ τοῦ πλησίον ἵδων ἐνόησεν ὁ κῆρυξ καὶ πρὸς τὸν Προίαμον εἶπε καὶ ὀμίλησε· «σκέπτου, ἀπόγονε τοῦ Δαρδάνου· ἔχουσι παρουσιασθῆ ἔργα συνετοῦ νοῦ (χρειάζεται συνετὸς νοῦς)· βλέπω ἄνδρα καὶ νομίζω ὅτι ταχαίως ἡμεῖς θὰ καταστραφῶμεν· ἀλλ᾽ ἐμπόδις πλέον ἀς φεύγωμεν ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν ἥ κατόπιν πιάσαντες τὰ γόνατά του ἀς τὸν παρακαλέσωμεν, ἐάν μας εὐσπλαγχνισθῇ».

355

355

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐσυγχύσθη δ' ὁ νοῦς τοῦ γέροντος καὶ φοβερὰ ἐφοβεῖτο καὶ αἱ τρίχες του ἐσηκώθησαν ὅρμιαι ἐντὸς τῶν εὐλυγίστων μελῶν του, ἐστάθη δ' ἐκπεπληγμένος· δὲ Ἱδιος δὲ πολὺ εὐφυής Ἐρμῆς πλησιάσας καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος τὸν ἡρώτα καὶ εἶπε· «ποῦ, πάτερ, ἔδω καὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἡμίονους διευθύνεις κατὰ τὴν θείαν νύκτα, ὅτε κοιμῶνται οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι· οὐδὲ ἐφοβήθης σὺ δὰ τοὺς μένεα πνέοντας (πολὺ ἔξωργισμένους) Ἑλλήνας, οἱ διοῖοι εἶναι πλησίον καὶ δυσμενεῖς καὶ ἐχθρικοί· ἐκ τούτων ἐάν ηθελέ σε ἵδει κανεῖς διὰ μέσου τῆς ταχείας μαύρης νυκτὸς νὰ φέρῃς τόσα πολύτιμα πράγματα, ποία δὰ σκέψῃς θὰ ἥτο εἰς αὐτὸν διὰ σε· οὐτέ δὲ Ἱδιος εἴσαι νέος καὶ οὗτος γέρων σε ἀκολουθεῖ, διὰ ν' ἀποκρούσῃς τὸν ἄνδρα, ὅταν κανεῖς πρότερος φερθῇ ἐχθρικῶς· ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ κάμω εἰς σὲ κακά, ἀλλὰ καὶ ἄλλον δύναμαι ν

360

365

370

ἀπομακρύνω ἀπὸ σέ· σὲ παρομοιώνω δὲ μὲ τὸν ἀγαπητόν μου πατέρα».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ὁ γέρων θεόμορφος Πρίαμος· «κάπως τοιουτορόπως βεβαίως εἶναι αὐτά, ἀγαπητὸν τέκνον, καθὼς λέγεις· ἀλλ’ ἀκόμη καὶ κάποιος ἐκ τῶν θεῶν ἔβαλε τὴν 5 χεῖσα ἐπάνω μου, ὁ δοῦτος ἔστειλεν εἰς ἐμὲ τοιοῦτον ὁδοιπόρον νά με συναντήσῃ, καλόν, δοῦτος δὰ σὺ εἶσαι θαυμαστὸς κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφήν, εἶσαι δὲ συνετός κατὰ τὸν νοῦν καὶ κατάγεσαι ἀπὸ γονεῖς μακαρίους θεούς»,

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ διαθέτης δώρων καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φρονεύων ('Ερμῆς)· «ναὶ δὰ ὅλα αὐτὰ βεβαίως, γέρον, συμφώνως πρὸς τὸ πρόπον εἶπες· ἀλλ’ ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἔξης καὶ ἀληθῶς μὲ λεπτυμέρειαν ἀνάπτυξον, ἐὰν ἢ στέλλεις ἔξω κάπου τὰ πολλὰ καὶ ὡραῖα κειμήλια εἰς ἀλλοφύλους ἄνδρας, διὰ νὰ μένωσι δὰ διὰ σὲ σῶα, ἢ ὅλοι πλέον ἐγκαταλείπετε τὴν Ἱερὰν Τροίαν φοβούμενοι· διότι τοιοῦτος ἔχει καθῆ δόξιος ἄνηρ, ὁ νῖσος σου· διότι οὐδόλως δὰ κατὰ τὴν μάχην ἥτο κατώτερος τῶν Ἐλλήνων».

380 Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ὁ θεόμορφος γέρων Πρίαμος· «ποῖος δὲ εἶσαι σύ, ἄριστε, καὶ ἐκ ποίων γονέων κατάγεσαι; πόσον καλῶς εἴπες εἰς ἐμὲ τὴν μοῖραν ἀτυχοῦς υἱοῦ».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ διαθέτης δώρων καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φρονεύων ('Ερμῆς)· «δοκιμάζεις ἐμέ, γέρον, καὶ ἐρωτᾷς διὰ τὸν θεῖον Ἔκτορα· αὐτὸν μὲν ἐγὼ παραπολὺ ἐντὸς τῆς δοξαζούσης τοὺς ἄνδρας μάχης ἔχω ἵδει μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ὅτε δομήσας ἐναντίον τῶν πλοίων ἐφόνευε τοὺς Ἕλληνας καταπότων αὐτοὺς μὲ δξὺν χαλκόν, ἥμεταις δὲ στεκόμενοι ἐθαυμάζομεν· διότι δὲν μᾶς ἄφινεν ὁ Ἀχιλλέας νὰ μαχώμεθα, ἐπειδὴ ἥτο ωριγμένος ἐναντίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως· διότι τούτου (τοῦ Ἀχιλλέως) εἶμαι ἐγὼ ἀκόλουθος, ἐν δὲ καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖον μᾶς ἔφερε· εἶμαι δὲ ἐκ τῶν Μυρμιδόνων καὶ πατήρ εἰς ἐμὲ εἶναι ὁ Πολύκτωρ· πλούσιος μὲν αὐτὸς δὰ εἶναι, ἀλλὰ γέρων πλέον καθὼς δὰ σὺ ἐδῶ, ἔξ δὲ νιοὶ αὐτοῦ εἶναι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἔβδομος· μετὰ τούτων οιπτόμενος εἰς κλῆρον ἔλαχον ν' ἀκόλουθον ἐδῶ· τόρα δὲ ἥλθον ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν πεδιάδα· διότι ἀπὸ

πρωΐας θὰ κινήσωσι μάχην πέριξ τῆς πόλεως οἱ ὕδαιόφθαλμοι
(ἔχοντες τὸ κοῖλον τῶν ὄφθαλμῶν τοξοειδὲς) Ἐλληνες· διότι στενο-
χωροῦνται αὐτοὶ δὲ καθίμενοι καὶ δὲν δύνανται νὰ συγκρατῶσιν
αὐτοὺς οἱ βασιλεῖς τῶν Ἐλλήνων ἔχοντας δρμὴν πρὸς πόλεμον».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπῆντα ἔπειτα ὁ θεόμορφος γέρων Πρίαμος.
«Ἐάν μὲν βεβαίως εἶσαι ἀκολουθος τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ νιοῦ τοῦ
Πηλέως, ἔλα πλέον εἰπὲ ἀκοιβῶς εἰς ἐμὲ ὅλην τὴν ἀλήθειαν, ἐάν
ἡ ὑπάρχει ἀκόμη εἰς τὰ πλοῖα ὃ ἴδικός μου παῖς ἢ εἰς κομμάτια
κόφας ἔρριψε πλέον αὐτὸν εἰς τὰς ἴδιας του σκύλλας ὃ Ἀχιλλεύς».

405

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ διαθέτης δώρων καὶ διὰ τοῦ
φωτὸς φονεύων (Ἐρμῆς): «὾ γέρον, δὲν ἔφαγον ἀκόμη
βεβαίως αὐτὸν σκύλλοι οὐδὲ ὅρνεα, ἀλλ' ἀκόμη ἔκεινος κεῖται
ἔτσι (πεταμένος) πλησίον τῶν πλοίων τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὰς σκη-
νάς· δωδεκάτη δ' αὐγὴ εἶναι εἰς αὐτὸν κατακείμενον καὶ οὐδόλως
σαπίζει τὸ σῶμά του οὐδὲ τρώγουσιν αὐτὸν οἱ σκάληκες, οἱ
δρποῖοι, ὡς γνωστόν, κατατρώγουσι τοὺς ἐν πολέμῳ φονευομέ-
νους ἀνδρας· ἀληθῶς μὲν αὐτὸν σύρει ἀσπλάγχνως πέριξ τοῦ
τάφου τοῦ ἀγαπητοῦ του συντρόφου (Πατρόκλου), ὅταν φανῇ
ἡ θεία αὐγὴν, καὶ δὲν τὸν πορφαρῷφωνει· δύνασαι νὰ τὸν βλέ-
πῃς μὲ θαυμασμὸν σὺ ὃ ἴδιος, ἐὰν προσέλθῃς εἰς αὐτόν, πόσον
δροσερός κεῖται, πέριξ τὸν δὲ τὸ αἷμα ἔχει πλυθῆ καὶ εἰς κανὲν
μέρος δὲν εἶναι λεωμένος· προσέτι δ' ὅλαι αἱ πληγαὶ ἔχουσι κλει-
σθῆ, ὅσαι ἐκτυπήθησαν· διότι πόλλοὶ ἐντὸς αὐτοῦ διηρύθναν τὰ
χαλκᾶ των δόρατα· τόσον πρὸς εὐναρίστησίν σου φροντίζουσιν
οἱ μακάριοι θεοὶ δὲν τὸν καλὸν νιόν σου, ἀν καὶ εἶναι νεκρός,
ἔπειδὴ ἦτο ἔγκαρδίως ἀγαπητὸς εἰς αὐτούς».

410

Τοιουτορρόπως εἶπεν, ἐχάρη δ' ὁ γέρων καὶ ἀπῆντα διὰ λό-
γου· »Ὦ τέκνον, βεβαίως εἶναι καλὸν καὶ τὸ νὰ δίδῃ τις ἀρμό-
ζοντα δῶρα εἰς τοὺς ἀθανάτους, ἔπειδὴ οὐδέποτε ὃ ἴδικός μου
παῖς, ἐὰν δὲ ὑπῆρχε κάποτε, ἐλησμόνει ἐντὸς τῶν μεγάρων του
τοὺς θεούς, οἱ δρποῖοι κατέχουσι τὸν Ὁλυμπον· διὰ τοῦτο τὰ ἐνε-
θυμυήθησαν διὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῇ μοίρᾳ δὲ τοῦ θανάτου· αλλ'
ἔλα πλέον δέχθητι ἀπὸ ἐμὲ ὕδαιτον ποτήριον καὶ σᾶσόν με τὸν
ἴδιον καὶ διδήγησόν με μὲ τὴν βοήθειαν βεβαίως τῶν θεῶν, ἔως
νὰ δυνηθῶ νὰ φθάσω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ νιοῦ τοῦ Ηηλέως».

415

.20

425

430

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ διαιθέτης δώρῳ καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύων (Ἐρμῆς): «μὲ δοκιμάζεις, γέρον, ὃς νεώτερον καὶ δὲν θὰ μὲ πείσῃς, ὁ δόποις μὲ πρωτεύεις νὰ δέχωμαι δῶρα ἀπὸ σὲ ἔχω ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ Ἀχιλλέως· αὐτὸν μὲν ἐγὼ φοβοῦμαι καὶ σέβομαι μὲ τὴν καφδίαν μου εἰς τὸ νὰ λαμβάνω τιμῆπως εἰς ἔμὲ πακόν τι εἰς τὸ μέλλον γίνη· εἰς σὲ ὅμως ἐγὼ ὃς συνοδὸς καὶ εἰς τὴν ἔξακουστὴν θεσσαλικὴν ἐπικράτειαν τοῦ Ἀχιλλέως ἥθελον φθάσει προθύμως ἐντὸς πλοίου ἢ πεζὸς ἀκολουθῶν· οὐδεὶς ἥθελε φιλονικήσει μὲ σὲ περιφρονήσας τὸν συνοδόν σου».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἀναπηδήσας ὁ πολὺ εὐφυὴς Ἐρμῆς εἰς τὸ ὑπὸ ἵππων συρόμενον ἄομα ἀρπακτικὰ ἔλαβε μὲ τὰς χειράς του τὴν μάστιγα καὶ τοὺς χαλινοὺς καὶ ἐνέπενευσεν εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς τοὺς ἡμιόνους μεγάλην δύναμιν ἀλλ’ ὅτε πλέον ἐφθασαν καὶ εἰς τοὺς πύργους τοῦ παρὰ τὰ πλοῖα τείχους καὶ εἰς τὴν τάφον, οἱ φυλακτῆρες πρὸ δὲ λίγου κατεγίνοντο εἰς τὸ δεῖπνόν των·

εἰς αὐτοὺς ὅμως ὅλους ἐπέχυσεν ὑπὸν ὁ διαιθέτης δῶρῳ καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύων (Ἐρμῆς), εὐθὺς δ’ ἥνοιξε τὰς πύλας καὶ ἀπώλησε τοὺς σύρτας, εἰσῆγαγε δὲ καὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὰ λαμπρὰ ἐπὶ τῆς ἀμάξης δῶρα· ἀλλ’ ὅτε πλέον ἐφθασαν εἰς τὴν ὑψηλὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, τὴν δόποιαν οἱ Μυρμιδόνες κατεσκεύασαν διὰ τὸν βασιλέα των κύψαντες ἔνδια ἐλάτης, ὑπεράνω δὲ τὴν ἐστέγασαν μὲ τοιχωτὸν ἀπὸ χόρτα δῷοφον θερίσαντες αὐτὰ ἀπὸ λειβάδιον, πέριξ δὲ αὐτῆς (τῆς σκηνῆς) κατεσκεύασαν διὰ τὸν βασιλέα μεγάλην αὐλὴν μὲ πυκνοὺς πασσάλους, τὴν δὲ θύραν συνεργάτει εἰς μόνος σύρτης ἀπὸ ἔνδιον ἐλάτης, τὸν δόποιν τρεῖς μὲν Ἐλληνες ἔσυρον πρὸς τὰ ἐμπρὸς (πρὸς κλεῖσιν τῆς θύρας), τρεῖς δὲ ἥνοιγον τὸν μέγαν τῶν μυρδῶν σύρτην, δ’ Ἀχιλλεύς, ὃς ἦτο ἐπόμενον, καὶ μόνος τὸν ἔσυρε πρὸς τὰ ἐμπρός, εὐθὺς λοιπὸν τότε ὁ πολὺ εὐφυὴς Ἐρμῆς ἥνοιξεν εἰς τὸν γέροντα καὶ εἰσῆγαγε τὰ ὀνομαστὰ δῶρα εἰς τὸν ταχύποντας οὐδὲν τοῦ Ηηλέως·

κατέβαινε δ’ ἐκ τοῦ ἄοματος εἰς τὴν γῆν καὶ εἶπεν· «ὦ γέρον· ἐγὼ βεβαίως ἀθάνατος θεὸς ἔχω ἔλθει πρὸς σέ, ὁ Ἐρμῆς διότι ἐμὲ εἰς σὲ ἐστειλε μαζὶ δ πατὴρ (Ζεὺς) ὃς συνοδόν· ἀλλ’ ἐγὼ μὲν βεβαίως πάλιν θὰ ἀπέλθω καὶ δὲν θὰ ἐμφανισθῶ εἰς τοὺς ὁφθαλ-

μοὺς τοῦ Ἀχιλλέως· ἀξιοκατάκριτον δὲ θὰ ἦτο ἀθάνατος θεὸς τόσον φανερὰ νὰ χαιρετίζω ἀνθρώπους· σὺ δὲ εἰςελθὼν λάβε τὰ γόνατα τοῦ νεοῦ τοῦ Πηλέως καὶ παρακάλει αὐτὸν ἐν δινόματι τοῦ πατρός του καὶ τῆς καλλικόμου μητρός του καὶ τοῦ τέκνου του, διὰ νὰ συγκινήσῃς τὴν ψυχήν του».

465

Τοιουτοδόπως λοιπὸν εἶπὼν ἀπῆλθεν ὁ Ἐρμῆς πρὸς τὸν μα-
κρὸν Ὅλυμπον· δὲ Πρίαμος ἀπὸ τὸ ἄρμα ἐπήδησε χαμαί, τὸν
δὲ Ἱδαιὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ ἐκεῖνος δὲ ἔμενε κρατῶν ἵππους καὶ ἡμίό-
νους· ὃ γέρων δὲ προσχώρει κατ’ εὐθεῖαν εἰς τὸ οἴκημα, ὅπου,
ὅς γνωστόν, ἐκάθητο ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία Ἀχιλλεύς· εὗρε
δὲ αὐτὸν μέσα καὶ οἱ σύντροφοι ἐκάθητο μακρόθεν· μόνοι δὲ οἱ
δύο, ὃ ήρως Αὐτομέδων καὶ ὁ Ἄλκιμος, βλαστὸς τοῦ Ἀρεως,
παρόντες ἐκινοῦντο περὶ αὐτόν· πρὸ δὲ λίγου δὲ ἔπαινεν ἀπὸ τὸ φα-
γητόν του τρόγων καὶ πίνων· ἀκόμη καὶ ή τράπεζα (τοῦ φαγη-
τοῦ) ἐκείτο πλησίον· εἰσελθὼν δὲ ὁ μέγας Πρίαμος διέφυγε τὴν
προσοχὴν αὐτῶν, εὐθὺς δὲ σταθεὶς πλησίον ἔλαβε μὲ τὰς χειράς
του τὰ γόνατα τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐφίλησε τὰς φοβερὰς καὶ ἀν-
δροφόνους χειράς του, αἱ δποῖαι πολλοὺς νεοὺς του ἐφόνευσαν·
καθὼς δὲ ὅταν μεγάλη συμφορὰ καταλάβῃ ἄνδρα, δ ὅποιος ἐντὸς
τῆς πατρίδος του ἄνδρα φονεύσας φθάνει εἰς τόπον ἄλλων ἀνθρώ-
πων, εἰς οἶκον ἀνδρὸς πλουσίου, θαμβωμάρα δὲ κατέχει τοὺς
βλέποντας αὐτόν, τοιουτοδόπως ὁ Ἀχιλλεὺς ἐθαυμβώθη ὅτε εἶδε
τὸν θεόμορφον Πρίαμον· ἐθαυμβώθησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἐβλέ-
ποντο ἀναμεταξύ των· αὐτὸν καὶ παρακαλῶν δ Πρίαμος εἶπε πρὸς
αὐτὸν λόγον· «ἐνθυμηθῆτι τὸν πατέρα σου, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς
Ἀχιλλεῦ, δ ὅποιος ἔχει τοιαύτην ἥλικίαν, ὅπως ἀκριβῶς ἔγω, εἰς
τὸ κατώφλιον τοῦ ὀλεθρίου γῆρατος· καὶ ἐκεῖνον μὲν ἵσως περί-
οικοι πέριξ αὐτοῦ εὑρισκόμενοι βισανίζουσι καὶ δὲν ὑπάρχει κα-
νεὶς ν ἀπομακρύνῃ ἀπ’ αὐτὸν τὸ κακὸν καὶ τὸν ὀλεθρον· ἀλλὰ
βεβαίως ἐκεῖνος τούλαχιστον ἀκούων δτι σὺ ζῆς καὶ χαίρει εἰς τὴν
ψυχήν του καὶ ἐλπίζει δλας τὰς ἡμέρας δτι θὰ ἤδη τὸν ἀγαπητὸν
του νεὸν ἐπανερχόμενον ἐκ τῆς Τροίας· ἀλλ ἔγω δ παγκαπόμοι-
ρος, ἀφοῦ ἐγέννησα νεοὺς ἀρίστους ἐντὸς τῆς ἐκτεταμένης Τροί-
ας, λέγω δτι οὐδεὶς ἐκ τούτων ἔχει μείνει· πεντήκοντα νεοὶ ἔσαν
εἰς ἐμέ, ὅτε ἤλθον οἱ νεοὶ τῶν Ἑλλήνων· δεκαεννέα μὲν ὑπῆρχον

470

475

480

485

490

495

εἰς ἐμὲ ἐκ τῆς αὐτῆς κοιλίας, τοὺς δὲ ἄλλους ἐγέννων μετ' ἐμοῦ γυναικες ἐντὸς τῶν ἀνακτόδων μου· τῶν μὲν πολλῶν τὰ γόνατα ἔλυσεν ὁ δομητικὸς Ἀρης· ἐκεῖνος δὲ ὁ ὅποις εἰς ἐμὲ μόνος ἔμενε καὶ ἔσωζε τὴν πόλιν καὶ ἡμᾶς τοὺς ἴδιους, τοῖτον σὺ πρό-
 500 τερον ἐφόνευσας ἀμυνόμενον ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, τὸν Ἐκτορα· ἔνεκα τούτου τόρα ἔρχομαι εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἕλλήνων, διὰ νὰ τὸν λυτρώσω ἀπὸ σέ, φέρω δὲ ἄπειρα λύτρα· ἀλλὰ σέβου τὸν θεούς, Ἀχιλλεῦ, καὶ εὑσπλαγχνίσθητι ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἀφοῦ ἐνθυ-
 505 μηθῆς τὸν πατέρα σου· ἐγὼ δὲ βεβαίως εἶμαι περισσότερον ἀξιο- λύπητος ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ ἐτόλμησα, ὅσα οὐδεὶς ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπος ἄλλος ἐτόλμησε, νῦν ἀπλάνω τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸ στόμα (τὸ πρόσωπον) ἀνδρὸς φονεύσαντος τὸν νιόν μου».

Τοιουτορόπως εἶπεν, εἰς τὸν Ἀχιλλέα δὲ εὐθὺς ἐσήκωσε τὴν ἐπιθυμίαν θρήνου διὰ τὸν πατέρα του· πιάσας δὲ τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος εὐθὺς τὴν ἀπώμησεν ἡσύχως (ἀπὸ τὰ γόνατά του); ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο ἐνθυμηθέντες ὁ μὲν Πρίαμος τὸν ἀνδροφόνον Ἐ-
 510 κτορα ἔκλαιεν ἀφθόνως κυλισθεὶς ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως, δὲ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔκλαιε τὸν ἴδιον του πατέρα, ἄλλοτε δὲ πάλιν τὸν Πάτροκλον, αὐτῶν δὲ στεναγμὸς εἴκε στηκαθῆ ἀνὰ τὴν σκηνήν· ἀφοῦ δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐχόρτασε κλαύματα ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ τὰς φρένας καὶ ἀπὸ τὰ μέλη του ἥ-
 515 πρὸς αὐτὸὺς ἀγαπητὴ ἐπιθυμία, εὐθὺς ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κάθι- σμά του, ἐσήκωντε δὲ καὶ τὸν γέροντα λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖ- ρα, εὑσπλαγχνίζομενος καὶ τὴν φαιάν του κεφαλὴν καὶ τὸ φαιόν του γένειον, καὶ διμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἄδυστυχισμένε, βεβαιότατα πολλὰ κακὰ ὑπέφερες εἰς τὴν ψυ-
 520 χήν του· πῶς ἐτόλμησας νὰ ἔλθῃς μόνος εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλ- λήνων, εἰς ὁφθαλμοὺς ἀνδρός, δὲ ὅποις καὶ πολλοὺς καὶ γενναί- ους νιούς σου ἐφόνευσα; εἶναι λοιπὸν σιδηρᾶ (δεκτικὴ ἀντοχῆς) ἡ καρδία σου· ἀλλ᾽ ἔλα πλέον κάθιον εὐθὺς ἐπάνω εἰς κάθισμα, τὰς δὲ θλύψεις μας ἐντελῶς ἀς ἀφήσωμεν νὰ κατάκηνται εἰς τὴν ψυχήν μας, ἀν καὶ λυπούμεθα· διότι οὐδὲν ἀποτέλεσμα τοῦ κρε-
 525 ροῦ θρήνου γίνεται· διότι τοιουτορόπως προώρισαν οἱ θεοὶ εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους, νὰ ζῶσι λυπούμενοι· αὐτοὶ δημως εί- ναι χωρὶς φροντίδας· διότι δύο πίθοι κατάκεινται εἰς τὸν οίκον

τοῦ Διὸς μὲ δοσίματα, τὰ ὁποῖα δίδει, ὁ εἰς κακῶν, ὁ δὲ ἄλλος ἀγαθῶν· εἰς δποιον μὲν καὶ ἀν τὰ δώσῃ ὁ τερπόμενος εἰς τοὺς περανουὸς Ζεύς, ἀφοῦ τὰ ἀναιμῆη (καλὰ καὶ κακά), ἄλλοτε μὲν βεβαίως αὐτὸς συναντᾷ κακόν, ἄλλοτε δὲ καλόν· εἰς δποιον ὅμως ἥθελε δώσει (μόνον) ἐκ τῶν λυπηρῶν, τὸν κάμνει στιγματισμένον καὶ κακὴ ἀθλιότης αὐτὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν θείαν γῆν, γυρίζει δὲ οὕτε ὑπὸ θεῶν τιμημένος οὕτε ὑπὸ ἀνθρώπων· τοιουτορόπως καὶ εἰς τὸν Πηλέα μὲν οἱ θεοὶ ἔδωκαν λαμπρὰ δῶρα ἐκ γενετῆς· διάτι ὅλους τοὺς ὄντων ὄντων εἶχεν ὑπερτερήσει καὶ εἰς εὐτυχίαν καὶ εἰς πλοῦτον, ἐβασίλευε δὲ εἰς τοὺς Μυριαδόνας καὶ εἰς αὐτὸν, ἀν καὶ ἦτο θνητός, ἔδωκαν θεὰν σύζυγον ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν ἔθεσε ποντὰ κακὸν ὁ θεός, διότι οὐδόλως εἰς αὐτὸν ἔγινε γέννησις ἰσχυρῶν νῖῶν ἐντὸς τῶν μεγάρων του, ἀλλ᾽ ἔνα παῖδα ἐγέννησε δυστυχέστατον (πολὺ πρόωρον καὶ πολὺ πρωīμως ἐπιθάνατον).⁵³⁰ οὐδὲ περιποιοῦμαι βεβαίως αὐτὸν γηράσκοντα, ἐπειδὴ πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος κάθημαι ἐντὸς τῆς Τροίας καὶ σὲ βασανίζων καὶ τὰ ἴδια σου τέκνα· καὶ διὰ σέ, γέρον, πρότερον μὲν ἡκούομεν δτι ἡσο εὐτυχής· δσον χῶρον περικλείει ἐντὸς ἡ Λέσβος, ἀνω, ἡ κατοικία τοῦ Μάκαρος, καὶ ἡ Φουγία ὑπεράνωθεν καὶ δὲτελείωτος Ἐλλήσποντος, ὅλους αὐτοὺς λέγουσιν δτι τοὺς ἔχεις ὑπερτερήσει, γέρον, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ κατὰ τοὺς νῖῶν· ἀφοῦ ὅμως εἰς σὲ ταύτην τὴν συμφορὰν ἔδω ἔφερον οἱ Ἐπουράνιοι, πάντοτε πέριξ τῆς πόλεως σου γίνονται καὶ μάχαι καὶ ἀνδροκτονίαι· ὑπόμεινον καὶ μὴ κλαῖε ἀδιακόπως εἰς τὴν ψυχήν σου· διότι τίποτε δὲν θὰ κατορθώσῃς λυπούμενος διὰ τὸν νῖόν σου οὐδὲ θὰ τὸν ἀναστήσῃς πρότερον (πολὺ τὸν ἀναστήσῃς) καὶ ἄλλο κακὸν δυνατὸν νὰ πάθῃς».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντα ἔπειτα ὁ θεόμυρφος γέρον Πρίαμος· «μὴ κάθιε ἐμὲ ἀκόμη εἰς κάθισμα, εὐγενικέ, ἐφ’ δσον δ “Ἐκτωρ κεῖται ἐντὸς τῆς σκηνῆς ἀταφος, ἀλλὰ τάχιστα ἐλευθέρωσον αὐτόν, διὰ νὰ τὸν ἵδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, σὺ δὲ δέχθητι πολλὰ λύτρα, τὰ δποῖα διὰ σὲ φέρομεν· σὺ δὲ εἴθε νὰ χαρῆς αὐτὰ (νὰ τὰ ὠφεληθῆς) καὶ νὰ ἐπιστρέψης εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν, ἐπειδὴ πρῶτον ἀφῆκας ἐμὲ τὸν ἵδιον καὶ νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἥλιου».

530

535

540

545

550

555

Πρὸς αὐτὸν δὲ εὐθὺς ἀγρίως παρατηρήσας εἶπεν δὲ ταχύπονος
560 Ἀχιλλεὺς· «μηδόλως τόρα ἐρέθιε με, γέρον· σκέπτομαι δὲ καὶ
 δὲ ἕδιος πρὸς χάριν σου νὰ ἐλευθερώσω τὸν Ἔκτορα· ἐκ μέρους
 δὲ τοῦ Διὸς ἦλθεν εἰς ἐμὲ ἀγγελιοφόρος ἡ μῆτηρ, ἡ δοπία με
 ἐγέννησεν, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γεροντος· καὶ διὰ σὲ γνω-
 οῖσα, Πρίαμε, μὲ τὰς φρένας μου καὶ δὲν διαφεύγεις τὴν προσο-
 χῆν μου, ὅτι κάποιος ἐκ τῶν θεῶν σε ἔφερεν εἰς τὰ ταχύπλοα
565 πλοῖα τῶν Ἐλλήνων· διότι δὲν ἥθελε τολμήσει ἄνθρωπος νὰ ἔλθῃ
 εἰς τὸ στρατόπεδον ἐδῶ, οὐδὲ ἐὰν εἴναι πολὺ ἀνδρεῖος νεανίας·
 διότι οὔτε τῶν φυλάκων τὴν προσοχὴν ἥθελε διαφύγει ὁ ὅδε τὸν
 σύρτην τῶν ἴδιων μας (ἐπὶ τοῦ τείχους) θυρῶν ἥθελε μετακινή-
 σει εὐκόλως· διὰ τοῦτο τόρα μὴ περισσότερον παροξύνῃς τὴν ψυ-
570 χῆν μου μέσα εἰς θλίψεις, μήπως οὐδὲ σὲ τὸν ἕδιον ἐντὸς τῆς
 σκηνῆς μου ἀφήσω, ἢν καὶ εἴσοι πιέτης μου, καὶ μήπως ἀσε-
 βήσω εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Διός».

Τοιουτοτόπως εἶπεν, ἐφοβήθη δὲ ὁ γέρων καὶ ἐπείμετο εἰς
 τὸν λόγον του· δὲ νίδιος τοῦ Πηλέως ἐπήδησε πρὸς τὰ ἔξω τοῦ
 οἴκου ὡσὰν λέων, οὐχὶ μόνος· συγχρόνως δὰ μὲ αὐτὸν ἥκοιού-
 θουν οἱ δύο ἀκόλουθοι του, δὲ ἡρῷας Αὐτομέδων καὶ δὲ Ἀλκι-
575 μος, τοὺς δοπίους, ὡς γνωστόν, κατ' ἔξοχὴν ἐκ τῶν συντρόφων
 του ἐτίμα δὲ Ἀχιλλεὺς ὑστερόντας δὰ ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα Πάτρο-
 κλον· ἐκεῖνοι λοιπὸν τότε ἀπὸ τὸν ζυγὸν ἔλυον καὶ τοὺς ἵππους
 καὶ τοὺς ἡμιόνους, εἰσῆγαγον δὲ τὸν κήρυκα τοῦ γέροντος καὶ τὸν
 ἐκάθισαν εἰς κάθισμα· ἀπὸ τὴν ἔχουσαν δὲ ὠραῖα σῶτρα (=ξυ-
 λίνας τοῦ τροχοῦ περιφερείας) ἀμαξᾶν ἐλάμβανον τὰ ἀπειρα λύ-
580 τρα τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἔκτορος· ἀφῆκαν δὲ δύο φροέματα καὶ
 καλοπλεγμένον χιτῶνα, ἵνα σκεπάσας τὸν νεκρὸν δώσῃ αὐτὸν νὰ
 μεταφέρηται εἰς τὸν οἰκόν του· καλέσας δὲ ἔξω τὰς ὑπηρετίας δι-
 ἔταξε νὰ τὸν λούσωσι καὶ νὰ τὸν περιαλεύψωσι, μακρὰν σηκώσας
 αὐτὸν, διὰ νὰ μή ἕδη δὲ Πρίαμος τὸν νεόν του, μήπως ἐκεῖνος
 μὲν ἀπὸ τὴν λυπημένην καρδίαν του δὲν κρατήσῃ τὴν δογήν του,
585 διὰ τοῦτο ἕδη τὸν νεόν του, τοῦ δὲ Ἀχιλλέως ἔξερεθισθῆ ἡ ἀγαπητὴ
 καρδία καὶ φονεύσῃ αὐτὸν καὶ ἀσεβήσῃ εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ
 Διός· αὐτὸν λοιπὸν ἔλουσαν καὶ ἤλειψαν μὲν ἔλαιον καὶ ἔβαλον
 ἐποιξ αὐτοῦ τὸ ὠραῖον ἐπανωφόριον καὶ τὸν χιτῶνα, δὲ ἕδιος Ἀ-

χιλλεὺς δὰ αὐτὸν σηκώσας ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην, οἱ δὲ ἀκόλουθοί του μαζὶ τὸν τὸν ἑσήκωσαν (θέσαντες αὐτὸν) ἐπάνω εἰς τὴν καλλίξεστον ἄμαξαν· ἀνεστέναξε δὲ εὐθὺς ἔπειτα καὶ τὸν ἀγαπητὸν τὸν σύντροφον ὀνομάσας εἶπε· «μὴ δογίζου ἐναντίον μου, Πάτροκλε, ἐὰν μάθῃς, ἀν καὶ εἴσαι εἰς τὸν Ἀδην, ὅτι ἡ-
λευθέρωσα τὸν θεῖον Ἐκτορα εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του,
ἔπειδὴ ἔδωκεν εἰς ἐμὲ λύτρα οὐχὶ εὐτελῆ (ἀνάρμοστα) εἰς σὲ δὲ
πάλιν ἔγὼ καὶ ἐκ τούτων ἔδω θὰ μοιράσω ὅσα ἀρμόζουσιν».

590

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς εἰς τὴν σκηνὴν πάλιν ἐπορεύετο δὲ
θεῖος Ἀχιλλεύς, ἐκάθησε δὲ εἰς τὸ πολυποίκιλον κάθισμα, ἀπὸ
ὅπου ἐσηκώθη, ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τούχου, καὶ εἶπε λόγον πρὸς τὸν
Πρίαμον· «ὅ νιός σου μὲν πλέον ἔχει ἐλευθερωθῆ πρὸς χάριν
σου, γέρον, καθὼς προέρεπες, κεῖται δὲ ἐντὸς κλίνης· συγχρόνως
δὲ μὲ τὴν φαινομένην αὐγὴν σὺ δὲ ἔδιος φέρων αὐτὸν θὰ τὸν
ἴθῃς· τόρα δὲ ἀς ἐνθυμηθῶμεν τὸ δεῖπνον· διότι καὶ ἡ καλλίκο-
μος Νιόβη ἐνεθυμήθη τροφήν, τῆς δποίας βεβαίως θύδωδεκα παῖ-
δες ἐντὸς τῶν μεγάρων της ἐφονεύθησαν, ἔξ μὲν θυγατέρες, ἔξ δὲ
νιόὶ εἰς ἀκμαίαν ἥλικιαν· ἐκείνους μὲν ἐφόνευσεν δὲ Ἀπόλλων μὲ
ἀργυροῦν τόξον δργιζόμενος ἐναντίον τῆς Νιόβης, ἐκείνας δὲ
ἡ οἵτουσα βέλη Ἀρτεμις, διότι, ως γνωστόν, ἐξίσωνε τὸν
ἐαυτὸν της μὲ τὴν καλλιπάρειον Λητώ· ἐλεγεν διτι (ἢ Λητώ) δύο
ἐγέννησεν, αὐτὴ δὲ ἐγέννησε πολλούς· ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο εὐθύς,
ἀν γαὶ ἡσαν δύο, ὀλούς τοὺς κατέστρεψαν· ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν
ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας κατέκειντο ἐντὸς τοῦ φόνου καὶ οὐδεὶς ὑπῆρχε
νὰ τοὺς θάψῃ, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἐκαμε λίθους· διότι τοῦ Κρό-
νου· ἐκείνους δὲ λοιπὸν κατὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν ἔθαψαν οἱ Ἑ-
πιουράνιοι θεοί· ἐκείνη δύμως ὡς ἥτο ἐπόμενον, ἐνεθυμήθη τρο-
φήν, ἀφοῦ ἀπέκαμε χύνουσα δάκρυα· καὶ τόρα κάπου ἐντὸς βράχων,
μέσα εἰς ἐρημικὰ δρη, ἐντὸς τοῦ (ὅρους) Σιπύλου, δπου λέγου-
σιν διτι εἶναι κατοικίαι θεατῶν Νυμφῶν, αἱ δποίαι ἐσπευσαν
πέριξ τοῦ (ἐν Φουγίᾳ) ποταμοῦ Ἀχελώου, ἐκεῖ, ἀν καὶ εἶναι λί-
θος (=ἔχει ἀπλιθωθῆ), χωνεύει (ὑποφέρει) τὰς ἐκ τῶν θεῶν· θύ-
ψεις· ἀλλ' ἔλα πλέον καὶ ἡμεῖς οἱ δύο ἄς φροντίζωμεν, σεβαστέ
γέρον, διὰ τροφήν· ἔπειτα ἔξ ἄλλου δύνασαι νὰ ξελαίης τὸν ἀγα-
πητόν σου νιόν, ἀφοῦ τὸν εἰσάγαγης εἰς Τοσίαν· πολύκλαυστος
δὲ θὰ εἶναι εἰς σέ».

595

600

605

610

615

620

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ἀνασηκωθεὶς λευκὸν πρόβατον ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς ἔσφαξεν· οἱ σύντροφοί του δὲ καὶ τὸ ἔγδερνον καὶ τὸ περιεποιοῦντο καλῶς κατὰ τὸ πρέπον, καὶ τὸ ἐκομμάτιαζον εὐθὺς μὲ 625 ἐμπειρόναν καὶ τὸ ἐσούβλισαν εἰς σουβλία καὶ τὸ ἔψησαν μὲ προσοσκῆν καὶ τὸ ἐτράβηξαν ὀλόκληρον ἀπὸ τὰ σουβλία· ὁ Αὐτομέδων δὲ εὐθὺς λαβὼν ἀρτον ἐμοίρασεν εἰς τὴν τράπεζαν μέσα εἰς ὠραῖα κάνιστρα· τὰ δὲ κρέατα ἐμοίρασεν ὁ Ἀχιλλεύς· ἔκεινοι δὲ εἰς τὰ ἐμπρός των κείμενα ἔτοιμα φαγητὰ ἔθετον τὰς χεῖρας· ἀφοῦ δὲ ἐβγαλαν τὴν ἐπιμυμάτιν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, δὲ πόσον μέγας καὶ ποίας ἀξίας ἦτο· διότι ὡμοιάζεν ἀκριβῶς μὲ θεούς· δὲ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμαζε τὸν ἀπόγονον τοῦ Δαρδάνου Πρίαμον καὶ τὴν καλήν του μορφὴν βλέπων καὶ τὸν λόγον του ἀκούων· ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν (εὐχαριστήθησαν) προσβλέποντες δὲ εἰς τὸν ἄλλον, πρὸς τὸν Ἀχιλλέα πρότερος εἶπεν δὲ θεόμορφος γέρων 630 Πρίαμος· «βάλε με νὰ κοιμηθῶ τόρα τάχιστα, εὐγενικέ, διὰ νὰ εὐχαριστηθῶμεν πλέον καὶ ἀπὸ γλυκὺν ὅπνον κοιμηθέντες· διότι δὲν ἔκλεισαν ἀκόμη οἱ δρθαλμοί μου ὑποκάτω τῶν βλεφάρων μου, ἀφ' ὅτου ὑπὸ τὰς ἴδιας σου χεῖρας δὲ ἴδιος μου υἱὸς ἔχασε τὴν ζωήν του, ἀλλὰ πάντοτε ἀναστενάζω καὶ χωνεύω ἀπειραδίθμους θλύψεις, κυλιόμενος ἐντὸς τῶν περιβόλων τῆς αὐλῆς· ἀνὰ τὸν βόρβιον· τόρα πλέον καὶ φαγητὸν ἔφαγον καὶ σπινθῆροι βόλον οἴνον διὰ τοῦ φάρουγγος κατεβίβασα· πρότερον δὲ μως οὐδόλως ἔφαγον».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς δὲ Ἀχιλλεὺς διέταξε τοὺς συντρόφους καὶ τὰς ὑπηρετίας ὑπὸ τὸ ὑπόστεγον τῆς αὐλῆς νὰ θέσωσι κινητὰς κλίνας καὶ νὰ βάλωσι μέσα εἰς αὐτὰς ὠραῖα πορφυρᾶ στρωσίδια καὶ νὰ στρώσωσιν ἐπάνω τάπητας καὶ νὰ θέσωσι μέσα πυκνᾶς κλαίνας νὰ φορέσωσιν· ἔκειναι δὲ ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ οἴκου ἔχουσαι δῆδα ἀνὰ χεῖρας, εὐθὺς δὲ ταχέως σπεύδουσαι ἔστρωσαν δύο κλίνας· τὸν Πρίαμον δὲ πειράζων εἶπεν δὲ ταχύποντος Ἀχιλλεύς· «ἐκτὸς μὲν τῆς σκηνῆς πλέον κοιμήθητι, ἀγαπητὲ γέρον, μήπως ἐκ τῶν Ἑλλήνων κανεὶς μέτοχος τῶν συμβιωτῶν προσέσληθῇ ἐδῶ, οἱ δοποῖοι καθήμενοι πλησίον μου ἐκάστοτε λαμβάνουσι μέρος εἰς συμβούλια, δπως εἶναι κανονικόν· ἐξ

αὐτῶν ἔάν τις ἥθελε σε ἵδει διὰ μέσου τῆς μελανῆς ταχείας νυκτός, εὐθὺς δύναται νὰ τὸ εἴπῃ εἰς τὸν βασιλέα λαῶν Ἀγαμέμνονα καὶ δύναται νὰ γίνη ἀναβολὴ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ νεκροῦ· ἀλλ᾽ ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἔξῆς καὶ ἀληθῶς ἀνάπτυξον, πόσας ἡμέρας θέλεις ν' ἀπονέμῃς τὰς τελευταῖς τιμᾶς εἰς τὸν θεῖον⁷ Εκτορα, ἵνα κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον καὶ ἐγὼ ἀναμένω καὶ τὸν στρατὸν ἐμποδίζω ἀπὸ τὸν πόλεμον».

655

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ὁ θεόμορφος γέρων Πρίαμος· «ἔάν μὲν βεβαίως θέλης νὰ τελέσω ταφὴν εἰς τὸν θεῖον Ἐκτορα, ὡς ἔξῆς πράττων, Ἀχιλλεῦ, ἥθελες κάμει εὐχάριστα εἰς ἐμέ· διότι γνωρίζεις, ὅτι ἔχομεν συμμαζευθῆ ἀνὰ τὴν πόλιν, μακρὰν δ' εἶναι τὰ ἔντα τὰ φέρωμεν ἔξι ὅρους καὶ πολὺ φοβοῦνται οἱ Τοῶες· ἐπὶ ἔννεα μὲν ἡμέρας ἥθελομεν κλαίει αὐτὸν ἐντὸς τῶν μεγάρων, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην δυνάμεθα νὰ τὸν θάπτωμεν καὶ νὰ εὐωχῆται (διὰ τὸν νεκρὸν) ὁ λαός, τὴν δὲ ἐνδεκάτην δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν ἐπὶ αὐτοῦ τάφον, τὴν δὲ δωδεκάτην θὰ πολεμῶμεν, ἔάν δὲ εἶναι ἀνάγκη».

660

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς· θὰ γίνωσι πρὸς χάριν σου καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμε, καθὼς σὺ διατάπεις· διότι θὰ κρατήσω τὸν πόλεμον ἐπὶ τόσον χρόνον, ἐφ' ὅσον προτρέπεις».

665

Τοιουτορόπως λοιπὸν διμιλήσας ἔλαβε τὴν δεξιὰν χειρα τοῦ γέροντος ἐπάνω εἰς τὸν καρπόν, μήπως ἥθελε φοβηθῆ εἰς τὴν ψυχήν του· ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῆς σκηνῆς ἐκεῖ ἐκοιμήθησαν, ὁ κῆρος καὶ ὁ Πρίαμος συνετάς σκέψεις εἰς τὰς φρένας των ἔχοντες, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ βάθος τῆς καλοκαιριώμενης σκηνῆς του· πλησίον δ' αὐτοῦ ἐκοιμήθη⁸ καλλιτάροιος Βοισῆς.

675

Οἱ ἄλλοι μὲν λοιπὸν καὶ θεοὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἄρματος μαχόμενοι ἄνδρες ἐκοιμῶντο καθ' ὅλην τὴν νύκτα, καταδαμασμένοι ἀπὸ μαλακὸν ὑπνον· ἀλλὰ δὲν ἔπιανεν ὑπνος τὸν πολὺ εὐφυνῆ Ἐρμῆν, σκεπτόμενον εἰς τὴν ψυχήν του, πῶς νὰ δόηγήσῃ ἔξω ἀπὸ τὰ πλοῖα τὸν βασιλέα Πρίαμον διαφυγὸν τοὺς ὄωμαλέους φύλακας τῶν πυλῶν· ἐστάθη δὲ λοιπὸν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ εἶπε λόγον πρὸς αὐτόν· «ὦ γέρον, οὐδόλως λοιπόν σε μέλει δὰ

680

τὸ κακόν, διότι κοιμᾶσαι μεταξὺ ἀνδρῶν ἔχθρων, ἀφοῦ σε ἀφῆ-
 685 κεν δὲ Ἀχιλλεύς· καὶ τόρα μὲν ἐλύτρωσας τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν
καὶ πολλὰ ἔδωκας· διὰ σὲ δῆμως ζωντανὸν καὶ τρεῖς φρονᾶς τόσα
λύτρα ἥθελον δώσει οἵ υἱοί σου, ὅσοι ἔχουσι μείνει δύπισω, ἐλὺν
δὲ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνων μάθῃ διὰ σέ, μάθωσι δὲ ὅλοι
οἱ Ἐλληνες».

Τοιουτοτόπως εἶπεν, ἐφοβήθη δὲ ὁ γέρων καὶ ἐσήκωνε τὸν
 690 κήρυκα· εἰς αὐτοὺς δὲ δὲ Ἐρμῆς ἔζευξε τοὺς ἵππους καὶ ἡμιόνους,
εὐθὺς δὲ ταχέως δὲ ἕδιος τοὺς ὕδηγει διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ καὶ
οὐδεὶς τοὺς ἐνόησεν· ἀλλ᾽ ὅτε πλέον ἐφθασαν εἰς τὸ πέρασμα τοῦ
καλλιρόου ποταμοῦ, τοῦ πολυστροφίου Ξάνθου, τὸν ὄποιον ἐγέν-
 695 νησεν δὲ ἀθάνατος Ζεύς, δὲ μὲν Ἐρμῆς ἔπειτα ἀπεχώρησε πρὸς
τὸν μακρὸν Ὀλυμπὸν, ἢ δὲ ἔχουσα πέπλον μὲ κροκωτὸν (χρυ-
σίζον) χρῶμα αὐγὴν ἐσκορπίζετο καθ' ὅλην τὴν γῆν, ἐκεῖνοι δὲ εἰς
τὴν πόλιν ὕδηγουν τοὺς ἵππους μὲ θοῆνον καὶ στεναγμόν, οἱ
 700 ἡμιόνοι δὲ ἐφερον τὸν νεκρόν· οὐδὲ ἐνόησεν αὐτοὺς πρότερον ἄλ-
λος ἐκ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν καλλιέργων γυναικῶν, ἀλλὰ κατὰ
τίχην ἡ Κασσάνδρα, δημοίᾳ μὲν χρυσῆν Ἀφροδίτην, ἀναβῆσα εἰς
 705 τὴν Πέργαμον (=τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τροίας) εἶδε τὸν ἀγαπητόν
της πατέρα ιστάμενον ἐντὸς τοῦ ἀρματος καὶ τὸν δημόσιον (ἀνὰ
τὴν πόλιν φωνάζοντα) κάյουκα· τὸν δὲ Ἐκτορα εὐθὺς εἶδε κατα-
κείμενον ἐντὸς νεκρικῆς κλίνης ἐπὶ τῆς ἀμάξης τῶν ἡμιόνων· ἐ-
κλαυσεν εὐθὺς ἔπειτα καὶ ἐφώναζεν (ῷστε ν' ἀκούηται) ἀνὰ πᾶσαν
 710 τὴν πόλιν· «Τρωες· καὶ Τρωΐαδες, ἔξερχόμενοι θὰ ἔδητε τὸν Ἐ-
κτορα, ἐλὺν κάποτε ἐχαίρετε δι' αὐτὸν καὶ ὅτε ἐπανήρχετο ἐκ τῆς
μάχης ζωντανός, ἐπειδὴ μέγα ἀντικείμενον καρδᾶς ἦτο εἰς τὴν πό-
λιν καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν».

Τοιουτοτόπως εἶπε καὶ οὐδεὶς ἀνὴρ οὐδὲ γυνὴ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν-
 715 τὸς τῆς πόλεως· διότι εἰς ὅλους ἐφθασεν ἀκράτητον πένθος· συ-
νήντησαν δὲ τὸν Πρίαμον φέροντα τὸν νεκρὸν πλησίον τῶν πυ-
λῶν· πρῶται δέ καὶ ἡ ἀγαπητή του σύζυγος καὶ ἡ σεβαστὴ μή-
τηρ ὁρμήσασαι ἐπάνω εἰς τὴν καλλίτροχον ἀμαξαν ἐμάδων τὰς
κόμιας των κλαίουσαι αὐτόν, πιάνουσαι τὴν κεφαλήν του· δὲ
 720 λαὸς εἰς πλῆθος τὸν περιεκύλωντες κλαίων· καὶ λοιπὸν καθ' ὅλην
δὰ τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἥλιου θὰ ἔκλαιον τὸν Ἐ-

πτορα χύνοντες δάκρυα ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, ἐὰν δὲν ἔλεγεν εὐθὺς εἰς τοὺς λαοὺς ἐκ τοῦ ἀριστοῦ ὁ γέρων «ὑποχωρήσατε (ἀνοίξατε δρόμον) πρὸς χάριν μου εἰς τοὺς ἡμιόνους νὰ περάσω σιν· ἔπειτα ὅμως θὰ χορτασθῆτε ἀπὸ κλαύματα, ὅταν τὸν μεταφέρω εἰς τὸν οἶκον».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ διεχωρίσθησαν καὶ ὑπεχώρησαν εἰς τὴν ἄμαξαν· ἐκεῖνοι δὲ ἀφοῦ τὸν εἰσήγαγον εἰς τὰ ἔξακουστὰ ἀνάκτορα, τὸν μὲν Ἐκτορα ἔπειτα ἔθεσαν μέσα εἰς κλίνην τρυπημένην (ἔχουσαν ὅπας κατὰ τὰ ἔυλινα πλαίσια διέδων διεπερῶντο τὰ λωρία τὰ ὑπὸ τὸ στρῶμα τῆς κλίνης), πλησίον δὲ ἐτοποθέτησαν θρηνωδούς, οἱ δόποιοι ἐκαμνὸν ἀρχὴν θρηνῶν, οἱ δόποιοι ἐκαμνὸν μυρολόγια μὲ στεναγμούς· ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν ἐθρηνοῦν, αἱ δὲ γυναικες ὀνεστέναζον· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐκαμνεν ἀρχὴν θρηνοῦν ἥ λευκοβραχίων Ἀνδρομάχη, κρατοῦσα μεταξὺ τῶν χειρῶν της τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτορος· «σύζυγέ μου (ἄνδρα μου), νέος ἐχάμης ἀπὸ τὴν ζωήν σου καὶ μὲ ἀφίνεις κχήραν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· δὲν ὑψός σου εἶναι ἀκόμη ἔτσι νήπιον, τὸν δόποιον ἐγεννήσαμεν καὶ σὺ καὶ ἐγὼ οἱ δυστυχεῖς καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸς δὲν θὰ φθάσῃ εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν· διότι πρότερον αὕτη ἐδῶ ἥ πόλις ἐντελῶς θὰ ἐκπορθηθῇ· διότι βεβαίως ἔχεις χαθῆ σὺ δὲ προστάτης, δὲ ποιοῖς αὐτὴν ἐφύλαττες καὶ ἐσωζες τὰς πιστὰς συγγόνους καὶ τὰ νήπια τέκνα· αὕτη δὲ ταχέως βεβαίως θὰ ἐπιβιβασθῶσιν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα (ώς αἰγαλάωτοι διὰ τὴν Ἑλλάδα) καὶ ἐγὼ μᾶλιστα μεταξὺ αὐτῶν· σὺ δὲ ἔξι ἄλλους, τέκνον, ἥ ἐμὲ τὴν ἴδιαν θὰ ἀκολουθήσῃς, ὅπου θὰ εἰσγάζεσο ἐξευτελιστικὰ· ἔγασίας μοχθῶν ἐνώπιον σκληροῦ κυρίου ἥ κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων λαβὼν σε ἀπὸ τὴν χειρὰ θὰ σὲ φίψῃ ἀπὸ τὸν πύργον μὲ φοβερὸν ὅλεθρον, δογιζόμενος, διότι δὰ τὸν ἀδελφόν του κάπου ἐφόρευσεν δὲ Ἐκτωρ ἥ τὸν πατέρα ἥ καὶ τὸν υἱόν του, διότι παραπολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰς χειρὰς τοῦ Ἐκτορος ἐδάγκασαν μὲ τοὺς ὀδόντας τῶν τὸ ἀτελείωτον ἔδαφος· διότι δὲν ἦτο μειάλιος ὁ ἰδιοκός σου πατήρ κατὰ τὴν θλιβερὰν μάζην· διὰ τοῦτο καὶ θρηνοῦσι μὲν αὐτὸν οἱ λαοὶ ἀνὰ τὴν πόλιν, ἀνέκφραστον δὲ θρηνοῦν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ πένθος ἔθεσας· Ἐκτορ εἰς ἐμὲ ὅμως κατέ ἐξοχὴν θὰ ἔχωσι μείγει θλιβεραὶ λῦπαι· διότι δὲν ἥ-

715

720

725

730

735

740

πλωσας εις ἐμὲ τὰς χειράς σου ἐκ τῆς κλίνης οὐδέ εἶπες εἰς ἐμὲ κάποιον φρόνιμον λόγον, τὸν δοῦλον πάντοτε θὰ ἐνεθυμούμην καὶ νύκτας καὶ ἡμέρας χύνουσα δάκρυα».

- 745 Τοιουτορόπως ἔλεγε κλαίουσα, ἀνεστέναζον δ' αἱ γυναικες· μεταξὺ δ' αὐτῶν πάλιν ἡ Ἐκάβη ἔκαμνεν ἀρχὴν ἀφθόνου θρήνου· «Ἐκτορ, πολὺ ἀγαπητότατε εἰς τὴν ψυχήν μου ἐξ ὅλων τῶν τέκνων, βεβαιότατα καὶ δῆτε ἥσο ζωντανὸς ἥσο ἀγαπητότατος εἰς τοὺς θεούς· ἐκεῖνοι ὅμως, ὃς φαίνεται, ἐφρόντιζον διὰ σὲ καὶ ἐν 750 τῇ συμφορᾷ βεβαίως τοῦ θανάτου· διότι τοὺς μὲν ἄλλους ἴδικούς μου παῖδας δ' Ἀχιλλεὺς ἐπώλει, δποιον συνελάμβανε, πέραν τῆς ἀκαταβλήτου θαλάσσης, καὶ εἰς τὴν Σάμον καὶ εἰς τὴν Ἰαμβρὸν καὶ εἰς τὴν ὁμιλώδη Λῆμνον· σοῦ ὅμως ἀφοῦ ἀφήρεσε τὴν ζωὴν διὰ τοῦ μακρὰν κόψιν ἔχοντος χαλκοῦ, πολλάκις σὲ ἔσυρε πέριξ τοῦ τάφου τοῦ συντρόφου του Πατρόκλου, τὸν διποῖον ἐφόνευσας· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοιουτορόπως τὸν ἀνέστησε· τόρα ὅμως δροσερὸς καὶ φρέσκους (ώσαν νεωστὶ φονευμένος) ἐντὸς τῶν μεγάρων σου κεῖσαι, δμοιος μὲ ἐκεῖνον, τὸν δοῦλον ἐπερχόμενος ἥθελε φονεύσει δ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων μὲ τὰ μαλακά του βέλη».
- 760 Τοιουτορόπως ἔλεγε κλαίουσα, ἔξήγειρε δ' ἀκατάπαυστον θρήνον· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἔπειτα τρίτη ἡ Ἐλένη ἔκαμνεν ἀρχὴν θρήνου. «Ἐκτορ, πολὺ ἀγαπητότατε εἰς τὴν ψυχήν μου ἐξ ὅλων τῶν ἀνδραδέλφων, ἀληθῆς μὲν εἰς ἐμὲ σύζυγος εἶναι διθεόμορφος Ἀλέξανδρος, δ δοποῖς με ἐφερεν εἰς Τροίαν· εἴθε πρότερον νὰ ἔχανόμην! διότι τόρα πλέον εἶναι δι' ἐμὲ εἰκοστὸν τοῦτο ἔδω τὸ ἔτος, ἀφ' ὅτου ἀπ' ἐκεῖ ἀνεκδῷσα καὶ ἔχω ἐπέλθει ἐκ τῆς πατοΐδος μου· ἀλλ' οὐδέποτε ἀκόμη ἥκουσα ἀπὸ σὲ κακὸν λόγον οὐδέ ὑβριστικόν· ἀλλ' ἔὰν καὶ ἄλλος κανεὶς ἐκ τῶν ἀνδραδέλφων ἢ ἀπὸ τὰς ἀνδραδέλφας ἢ ἀπὸ τὰς καλλιπέπλους συννυμφάδας μου ἢ ἢ πενθερὰ ἥθελε με ἐπιπλήττει (δ πενθερός μου δὲ ὡς πατήρ ἥτο πάντοτε εἰς ἐμέ), ἀλλὰ σὺ δὲ αὐτὸν μὲ λόγους δμιλῶν τὸν ἡμπόδιζες καὶ διὰ τῆς εὐγενείας σου καὶ διὰ τῶν μαλακῶν σου λόγων· διὰ τοῦτο καὶ σὲ συγχρόνως κλαίω καὶ τὸν κακόμοιον ἔαυτόν μου λυπουμένη κατὰ τὴν καρδίαν· διότι οὐδεὶς ἄλλος πλέον 770 ὑπάρχει πρὸς ἐμὲ ἔντος τῆς ἔκτειναμένης Τροίας μαλακὸς οὐδὲ φίλος, ἀλλ' ὅλοι αἰσθάνονται φρίκην δι' ἐμέ».

Τοιουτορόπως ἔλεγε κλαίουσα, ἀνεστέναζε δ' ὁ ἀπέραντος λαός· εἰς τοὺς λαοὺς δ' ὁ γέρων Πρίαμος εἶπε κατόπιν λόγον· «φέρετε τόρα, Τρῶες, ἔύλα εἰς τὴν πόλιν καὶ μηδόλως φοβηθῆτε πυκνὴν ἐνέδραν Ἑλλήνων· διότι δὲ Ἀχιλλεὺς βεβαίως στέλλων ἔμε ἐδῶ ἀπὸ τὰ μελανόχροα πλοῖα παρήγγελεν ὅτι δὲν θὰ μᾶς βλάψῃ πρότερον, πρὸν νὰ ἔλθῃ ἡ διωδεκάτη αὐγῆ».

Τοιουτορόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπὸ τὰς ἀμάξις ἔζεύγνυνον βοῦς καὶ ἡμιόνους, ταχέως δὲ ἔπειτα συνηθοίσθησαν ἔμπροσθεν τῆς πόλεως· ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας αὐτοὶ βεβαίως συνήθοισαν ἄφθονα ἔύλα· ἀλλ' ὅτε πλέον ἐφάνη ἡ δεκάτη φωτίζουσα τοὺς ἀνθρώπους αὐγῆ, καὶ τότε, ὡς ἥρμοζεν, ἐφερον ἔξω τῆς πόλεως τὸν γενναῖον Ἐκτορα δάκρυα χύνοντες, ἐντὸς δὲ τοῦ ὑπεροτάτου ἀκρου τῆς πυρᾶς ἔθεσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἔβαλον πῦρ· ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη διοδοδάκτυλος αὐγῆ, τότε λοιπὸν πέριξ τῆς πυρᾶς τοῦ ὀνομαστοῦ Ἐκτορος συνηθοίσθη ὁ λαός· ἀφοῦ δὲ λοιπὸν συνηθοίσθησαν καὶ ἔγιναν συγκεντρωμένοι, πρῶτον μὲν κατέσβεσαν δλόκληρον τὴν πυρκαϊὰν μὲ σπινθητοβολοῦντα οἶνον, ὃσον μέρος κατέλαβεν ἡ δύναμις τοῦ πυρός· ἔπειτα δὲ τὰ λευκὰ δστὰ του συνηθοίσαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ σύντροφοι θρηνοῦντες, θερμὸν δὲ δάκρυ κατεστάλαζεν ἀπὸ τὰς παρειάς των· καὶ ταῦτα βεβαίως λαβόντες ἔθεσαν εἰς χρυσῆν λάρονακα, ἀφοῦ τὰ ἐκάλυψαν μὲ μαλακὰς πορφυρᾶς πέπλους· εὐθὺς δὲ ταχέως ἔθεσαν εἰς κοίλην τάφον, ὑπεράνωθεν δὲ τὰ κατεσκέπασαν μὲ μεγάλους πυκνοὺς λίθους· ταχέως δὲ ἔχωσαν μνῆμα· πέριξ δὲ αὐτῆς πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἐκάθητο σκοποί, αἵπατος πρότερον ἥθελον ἐφοδιήσει οἱ καλάς περικνημίδας ἔχοντες Ἐλληνες· χώσαντες (κατασκευάσαντες) δὲ τὸ μνῆμα ἐπέστρεφον πάλιν· ἔπειτα δὲ κανονικῶς συναθροιζόμενοι ἔτοιωγον μεγαλοπρεπὲς γεῦμα μέσα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως Πριάμου.

Τοιουτορόπως ἐκεῖνοι βεβαίως ἡσχολοῦντο εἰς τὴν ταφὴν τοῦ πποδαμαστοῦ Ἐκτορος.

780

785

790

795

800

Τέλος τοῦ δευτέρου τόμου
καὶ τοῦ ὅλου ἔργου.

4000.

60

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΙΧ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής